

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

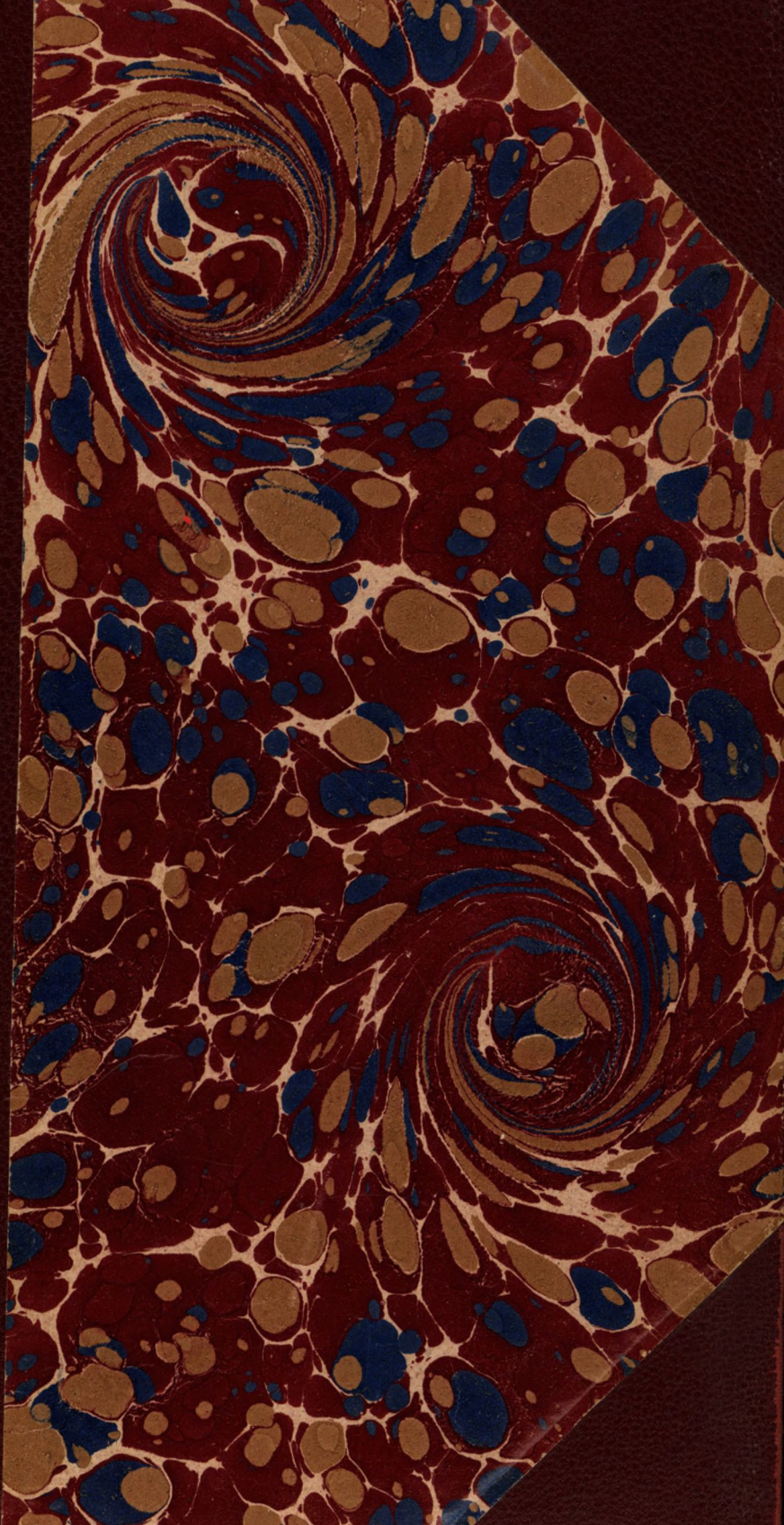
Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

51DE AARGANG
(NIENDE RÆKKE 3. BIND)
1930

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

I KOMMISSION HOS J. H. SCHULTZ A/S
KJØBENHAVN 1931

Redigeret af Samfundets Skrifludvalg
ved
H. HJORTH-NIELSEN.

TRYKT I UNIVERSITETSBOGTRYKKERIET
(J. H. SCHULTZ A/S)

INDHOLD

	Side
Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrifts første 50 Bind. 1.	
Række 1.—9. Række II. 1880—1929. Ved Arkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet <i>H. Hjorth-Nielsen</i> ..... I—LII	
Thomas Aabye. En Odense-rector paa Holbergs Tid. Af Adjunkt, cand. mag. <i>Hans H. Fussing</i>	1
Slægten Edinger. Af <i>Albert Fabritius</i>	46
Brynhilde Benkestok og Adelsslægten „Skjolderbånd“. Af <i>Anton Espeland</i>	71
Anmeldelser	73
Smaa Meddelelser	75
Rettelser og Tilføjelser	77
Spørgsmaal og Svar	77
Samfundets Regnskab for 1929	80
Uddrag af Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1658—1708. Ved Arkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet <i>H. Hjorth-Nielsen</i> (Sluttes)	81
Victor Ronander, 1847—1929. Et Levnedsbillede fra Artist- og Museumsverdenen. Af Bibliotekar, Dr. <i>Joh. D. Landmark</i>	116
To københavnske Mandtal fra 1622. Meddelt af Arkivar i Rigsarkivet <i>E. Marquard</i>	155
Breve fra Christian Winther til Alvilde Müffelmann. Med en Indledning af Forfatterinden Fru <i>Gyrithe Lemche</i>	160
Grundtvigs Sindssygdom. Af Politilæge <i>Søren Hansen</i>	176
Bidrag til Slægten Colbjørnsens Genealogi i Danmark. Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	183
Slægten Lomholt (Lomholt — Lumholt — Lumholtz) omkring Aar 1700. Ved fhv. Lektor <i>Adolf Lomholt</i>	189
De danske Auxiliærtroppers Tab af faldne Officerer i Slaget ved Höchstädt den 13. August 1704. Af Kammerjunker, Ekspeditionssekretær <i>O. v. Munthe af Morgenstjerne</i>	196
Breve til Provst Valentin Peter Seidelin fra Kong Christian VIII. og Prinsesse Charlotte. Ved kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	200
En Slægt Rosenberg. Af Postmester <i>C. Klitgaard</i>	208
Theodor Mommsen. En Ansøgning. Meddelt af Arkivar i Rigsarkivet <i>E. Marquard</i>	216
Anmeldelse	220
Smaa Meddelelser	221
Spørgsmaal og Svar	223
Samfundets Anliggender	226
Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie. (1. December 1930)	227
Register. Af Arkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet <i>H. Hjorth-Nielsen</i>	234

Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrifts første 50 Bind.

1. Række I.—9. Række II. 1880—1929.

Nedenstaaende Indholdsfortegnelse omfatter alle i »Personalhistorisk Tidsskrift«s første 50 Aargange offentliggjorte Afhandlinger samt Spørgsmaal og Svar. Afsnit som »Samfundets Anliggender«, Boganmeldelser, Samfundets Regnskaber, de aarlige Litteraturfortegnelser samt Tillægene »Dødsfald i Danmark« og »Dødsfald i Norge« er ikke medtagne. Af Afsnittene »Nyt (Forskelligt) fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden« og »Smaa Meddelelser« er Bidrag med Titel medtagne, ligesom Bidrag uden Titel, naar de skønnedes at have blivende Interesse, er medtagne. I saa Tilfælde er de optagne i Fortegnelsen under en i Anledningen komponeret Titel, der er sat i [ ].

Til Betegnelse af Række og Bind er anvendt hhv. Arabertal og Romertal, saaledes at f. Eks. 7 V 230 angiver: Syvende Række Femte Bind Side 230. Da Rækkebetegnelse først indførtes med 2. Rækkes Begyndelse, er de første seks Bind af Tidsskriftet kun benævnt med Romertal I—VI.

H. Hjorth-Nielsen.

Det genealogiske og personhistoriske Studium.

Imm. Barfod, Genealogen og hans Arbejde. I 1—9.

Louis Bobé, Arkivkundskab og Genealogi som Lærefag ved Universitetet. 9 II 81.

H. J. Huitfeldt-Kaas, Samfundet for Dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie. Fem og tyve Aars Historie. 5 II 1—7.

Poul Bredo Grændjean, Fortegnelse over Bidragydende til Personalhistorisk Tidsskrift i de forløbne 25 Aar. 5 II 164—5.

Per Ugland, Personbetegnelse i Stambøger. 6 VI 306—7.

Just Bing, Personbetegnelse i Stambøger. 7 I 157.

P. Grønvold og O. Weberg, Om Personbetegnelse i Slægtskabstavler. 7 I 225—30.

Arends, Otto Fr., Personbetegnelse i Stamtavler. 8 V 163.

H. W. Harbou, Om Personregistre. 7 III 1—22.

H. Hjorth-Nielsen, Haandskrevne Register til større Værker. 7 IV 282—84.

Chr. Heilskov, Af den »Heinesenske« Slægts Saga. Med en Indledning om færøsk Personalhistorie. 6 VI 248—82.

II

H. W. Harbou, Et tydsk Arbejde, der fortjener at efterlignes. (Omtale af v. Eberstein: Hand- und Adressbuch der Genealogen und Heraldiker). 2 VI 92—5. Jvf. ib. 302.

G. L. Wad, Genealogisk Institut. 2 III 79—80.

Bibliografer.

L. Daae, Norges genealogiske Litteratur efter 1814. III 80—8.

Chr. Morgenstjerne Munthe, Oversigt over, hvad der findes af Bidrag til norske Slægters Historie i den før 1904 trykte Litteratur. 5 II 259—83.

Arvelighedsforskning.

C. Klitgaard, Arv og personligt Præg. 7 VI 106—7.

Søren Hansen, Den biologiske Genealogi og Degenerationsproblemet. 7 II 25—40.

Heraldik.

Ernst v. d. Recke, Randbemærkninger om Heraldik. I Anledning af Udgivelsen af Poul Bredo Grandjean: Dansk Heraldik. 7 IV 140—53.

Poul Bredo Grandjean, Endnu nogle heraldiske Bemærkninger. 7 IV 201—3.

Ernst v. d. Recke, Det danske Kongevaaben. En kritisk Undersøgelse. 8 VI 1—38.

Hans Toll, Kronor och sjøblad i danska riksvapnet. 8 V 3—8. Retelse: 313.

Hans Toll, Unionsskølder och Unionsbanér. 8 V 173—74.

Ernst v. d. Recke, Adam Lewenhaupt: Adelsvapnen och den svenska Heraldiken. 8 V 301—04.

P. B. Grandjean, Nogle borgerlige Vaaben, tegnede af Fr. Britze. Gaarn, Glahn, Grandjean, Meller, Mourier-Petersen, Valeur. 6 VI 168—71.

P. B. G. [Poul Bredo Grandjean], Slægterne Beyer og Prahls Vaabe-ner. Tegnede af Fr. Britze. 7 V 241—43.

Poul Bredo Grandjean, Fransk heraldisk Terminologi. (Med 23 Afbildn.). 8 I 1—20.

Arkiver.

Gerhard L. Grove, Arkiver og Genealoger. 5 VI 79—96, 275—9.

E. Marquard, Arkiv og Publikum. Indledning til en Diskussion i Personalhistorisk Samfund den 4. Marts 1919. 7 IV 158—75.

Meddelelse fra Hærens [Krigsministeriets] Arkiv (København). 9 I 73.

Koch, Heinrich, Smaanyt fra Hærens Arkiv. 8 V 162.

Navnesagen.

Chr. Bruun, Nogle Bemærkninger om Retten til Efternavn i Anledning af Navnet du Plessis de Richelieu. 3 III 302—12.

III

- Paul Hennings, Nogle Bemærkninger om Retsbeskyttelsen for Slægtsnavne i Danmark, den danske Navnelovgivning og Domspraksis. 6 VI 127—38.
- H. Hjorth Nielsen, Nogle Virkninger af Navneloven af 22. April 1904. Foredrag holdt paa dansk historisk Fællesforenings Aarsmøde i Sorø d. 14. Juni 1913. 6 IV 187—95.
- Om Navnesagen. 7 I 103—7, 302—09.
- C. M. Munthe, I hvilken udstrækning er slægtsnavne beskyttet i Norge? 6 VI 97—126.

Studenter- og andre Matrikler. Skoler. Klostre. Legater.

Louis Bobé, Om Universitetsmatrikler. 7 II 231—7.

- K. Carøe, Et Bidrag til Studentermatriklen før 1611. 6 I 111—4.
- K. Carøe, Nogle bidrag til studentermatriklen før 1611. 7 III 251—7.
- K. Carøe, Danske og norske immatrikulerede ved Universitetet i Groningen 1615—1762. 5 VI 262—5.
- H. R. Hiort-Lorenzen, Danske og norske Studerende ved Universitetet i Harderwijk. 5 III 144—6.
- C. E. A. Schøller, Danske, Nordmænd og Holstenere immatrikulerede ved Højskolen og Pædagogiet i Herborn. 6 II 36—41.
- C. F. Bricka, Fortegnelse over Nordboer, der have studeret ved Universitetet i Genf 1559—1800. IV 331—5.
- Julius Høyer, Danske og norske immatriculerede ved Kølns Universitet fra 1389—1466. 3 V 292—6.
- Ellen Jørgensen, Danske og norske studerende ved Universitetet i Cölln i Tidsrummet 1476—1559. 8 II 91—8.
- K. Carøe, Danske og norske immatrikulerede ved Universitetet i Königsberg 1544—1829. 7 III 103—07.
- C. F. Bricka, Danske og Norske immatrikulerede ved Universitetet i Leyden 1574—1674. II 104—35, 193—210.
- G. L. Wad, Fortegnelse over Danske og Norske, som ere immatrikulerede ved Leydens Universitet 1675—1800. V 41—61.
- Ellen Jørgensen, Nordiske Studerende i Louvain. 8 V 118—22.
- E. Wrangel, Danske og norske Studenter, der ere indskrevne i »Natio germanica« ved Universitetet i Orléans. 4 I 124—50.
- Henny Glarbo, Danske Studerende i Orleans i Tiden 1560—1688. 8 IV 151—74.
- K. Carøe, Danske og norske studerende i Padua 1559—1615. 6 IV 201—10. Tilføjelse V 104.
- Henny Glarbo, Danske og norske Studerende i Padua. 9 I 32—44, 103—15. Rettelse 276.
- K. H. Karlsson, Danske, norske og holstenske Studenter, indskrevne ved Universitetet i Siena, med Anmærkninger af C. E. A. Schøller. 4 III 54—67.
- K. Carøe og C. E. A. Schøller, Danske, norske og holstenske Studenter indskrevne ved Universitetet i Strassburg. 5 VI 143—62.
- G. L. Wad, Danske Adelsmænd, der have studeret ved Universitetet i Tübingen 1563—1620. V 311—3.
- G. L. Wad, Det kongelige ridderlige Akademies Matrikel. 2 I 53—67, 203—16.

IV

- K. Carøe, Stipendium Regium og dets Stipendiariier. 6 VI 139—53.
- D. Thrap, Norske Studenter fra Kiøbenhavns Universitet i det kongelige Frederiks Universitets Stiftelsesaar 1811. 6 II 85—102.
- Henny Glarbo, Danske Elever ved Rideskolen i Angers 1601—1635. 8 V 19—21.
- [Danske Elever paa Opdragelsesanstalten Schnepfenthal ved Gotha]. 6 III 279—80.
- T. O. Achelis, Teologiske Kandidater ved Konsistoriet i Haderslev. 1737—1777. 8 IV 342—3.
- H. C. Roede, Fortegnelse over Kandidater med slesvigsk-juridisk Examen 1796—1863. 6 I 167—203. Tilføjelse 8 V 312.
- E. A. Thomle, Studenter i Nedre Borgesyssels Provsti 1731—1754. 2 I 241—68.
- Thomas Otto Achelis, Haderslev lærde skoles rektorer og lærere i ældre tid. 7 VI 107—41.
- T. O. Achelis, Sommersted Latinskole. 8 IV 233—54; VI 258.
- M. Arnesen, Spørgsmaal om de første Rektorer paa Frederikshald. II 185—6.
- Th. Thaulow, Odense adelige Jomfrukloster. 8 IV 77—86.
- Th. Thaulow, To Indskrivningsbøger til de Friisers Legater fra Aarene 1715—1795. 8 III 77—117.

Kiste- og Ligstensinskriftioner. Epitafier.

- H. F. Rørdam, Nogle Gravskrifter fra ældre Tid. I 154—8.
- G. L. Wad, Indskrifter paa Ligkisteplader (fra Oldnord. Musæum). 2 IV 251—64.
- Poul B. Grandjean, Gravskrifter fra Københavns nedlagte Kirkegaard indenfor de gamle Volde.
- I. Trinitatis Kirkeplads. 4 VI 256—9.
  - II. Holmens Kirkegaard. 5 I 168—73.
  - III. Helligaands Kirkegaard. 5 I 173—7.
  - IV. Kirkegaarden ved Frederiks tyske Kirke paa Christianshavn. 5 I 246—8.
  - V. Vor Frelses Kirkegaard. 5 I 248—52.
  - VI. Sct. Petri Kirkegaard. 5 II 241—52.
  - VII. Garnisons Kirkegaard. 5 III 248—51.
  - VIII. Kirkegaarden ved den tysk-franske reformerte Kirke. 5 IV 283—6.
- Poul Bredo Grandjean, Gravskrifter fra Helligaandshuset i Kjøbenhavn. 5 VI 229—33.
- C. Klitgaard, Gravskrifter fra den gamle Vor Frue Kirke i Aalborg og fra dennes nedlagte Kirkegaard. 6 VI 223—47.
- Holger Hansen, Indskrifter i Dalum Kirke. 5 III 76—84.
- Louis Bobé, Indskrifter paa Kisteplader fra helsingørske Kirker. 8 IV 266.

- O. F. C. Rasmussen, Nogle Gravskrifter fra Herlufmagle Kirke. 2 I 217—22.
- V. Woll, Ligstenene i Kerteminde Kirke. 7 IV 183—95.
- A. Jørgensen, Gravskrifter og Inskriptioner fra Køge Kirke. II 305—34.
- Fr. Barfod, En lille Efterslæt fra Kjøge Kirke. 3 II 241—8.
- F. Crone, Begravede paa Nyborg Kirkegaard. 2 II 46—61.
- F. Crone, Epitafier i Nyborg Kirke IV 33—49, 257—76.
- V. Ingerslev, Gravskrifter og Inskriptioner i Præstø Kirke. II 1—10.
. Bemærkninger dertil af C. F. Bricka og Fr. Krarup ib. 77, 368.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Gravskrifter og lignende Inskriptioner fra forskellige norske Kirker. I 223—35, 241—60.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Rejseoptegnelser fra Kirker og Kirkegaard. 4 V 243—61; VI 24—41.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Rejseoptegnelser fra Kirker og Kirkegaard. Af H. J. Huitfeldt-Kaas' efterladte Papirer. 5 IV 236—51.
- E. A. Thomle, Forskellige norske Gravskrifter. 6 V 263—81.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Gravskrifter fra Akers Kirke. I 54—77. Jvf. ib. 255.
- Anthon M. Wiesener, Kisteplater fra St. Mariæ Kirke i Bergen. 6 VI 165—7.
- M. Sundt og E. A. Thomle, Indskrifter fra Rygge Kirke. 2 II 279—86.
- J. Hanssen, Kisteindskrifter fra det Bärnholdtske Kapel i Skien. 3 I 158—62.
- E. A. Thomle, Gravskrifter fra Stavanger Domkirke. II 210—28; III 143—62, 222—57; V 97—128.
- L. Daae, Fra Ørlandets Hovedkirke. II 290—4.

Samlinger i Almindelighed.

- H. C. Roede, Uddrag af Kancelliets Registranter ang. Vielser, Daab og Begravelser. 1660—70. 6 II 103—15, 256—84; III 1—40.
- H. C. Roede, Uddrag af Kancelliets Registranter ang. Vielser, Daab og Begravelser 1670—75. 6 V 105—57.
- H. C. Roede, Uddrag af Kancelliets Registranter ang. Vielser, Daab og Begravelser 1676—81. 6 VI 283—305. 7 I 29—72.
- H. C. Roede, Uddrag af Kancelliets Registranter, Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1660—70. 7 III 161—76.
- H. C. Roede, Uddrag af Kancelliets Registranter, Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1670—80. 7 V 168—210.
- H. C. Roede, Uddrag af Danske Kancellis Registranter, Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1681—90. 8 IV 103—117, 199—220.
- H. C. Roede, Uddrag af danske Kancellis Registranter, Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1691—Aug. 1699. 8 V 175—217.
- H. C. Roede, Uddrag af Danske Kancellis Registranter, Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. Spt. 1699—1706. 9 I 186—212; II 231—52.
- H. C. Roede, Uddrag af Kancelliets Registranter og Sportelregnskaber ang. Vielser, Daab og Begravelser 1682—85. 7 II 1—24, 126—56.
- Carl S. Christiansen, Udsigt over en Del af Brevstoffet i Jens Bircherods Dagbøger. 3 III 131—40, 194—214; IV 83—96, 311—17; V 72—92.

VI

- G. L. Wad, Uddrag af Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1688—91. IV 290—97.
- H. Hjorth-Nielsen, Uddrag af Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1658—1708. 8 IV 301—332; VI 39—71, 219—48. 9 I 116—44, 246—76; II 140—74.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. I. Sehested. II. Winterfeld. III. Kaas. IV. Gagge. V. v. Pultz. VI. Kørbitz. VII. Adeler. VIII. Lindegaard. IX. Riisbrigh. X. Resen. XI. Friis. XII. Feddersen, 2 IV 142—62. XIII. Rosenstjerne. XIV. Krag. XV. Holmsted. XVI. Kaas. 3 IV 144—50. XVII. Weyle. XVIII. Købke. XIX. Juul. XX. Almontan. XXI. Kruckow. XXII. Bildhugger. 4 V 69—79.
- Louis Bobé, Slægtshistoriske Bidrag. I. Slægten von Gerstenberg. II. Om Borgmester paa Christianshavn Jakob Madsen og hans Slægt. 7 IV 278—82.
- Louis Bobé, Bidrag til dansk Theaterhistorie. — A. Gamborg — R. Montaigu — E. Capion. — Med Stamtavler over Familierne Pilloy og le Coffre. 6 III 71—86. 8 IV 273—5.
- C. Klitgaard, Himmerlandske Slægter i det 16. og 17. Aarhundrede. Optegnelser om Familierne Kras, Kuri, Wingaard, Wolf m. fl. 7 IV 207—26.
- E. A. Thomle, Forskjellige Slægtbogsoptegnelser. VII. Optegnelser om Familien Krefting. 3 V 205.
- Frederik Barfod, Borgerlige Rigsdagsmænd fra 1660 (Hans Hansen Atke og Hans Jørgensen Husum). 3 IV 206—43. (Jørgen Lavridsen Lundt, Oluf Hansen Svane og Hans Pedersen Klein). 3 V 32—45, 135—51.
- C. J. Anker, Nogle Biografier af norske Dannebrogssiddere fra Begyndelsen af det 19de Aarhundrede. III 381—391; IV 131—56.
- Holger Malling, Københavnske Vielser 1720—1724. 8 I 142—69.
- C. Behrend, Liste over begravede i København 1677 og 1682—92. 7 VI 160—8.
- Louis Bobé, Udtog af Vor Frue Skoles Regnskaber. Indtægt for Disciplenes Sang ved Begravelser fra Hovedstadens Kirker. 1584—86, 1594—1612. 7 II 295—307.
- Holger Malling, Vor Frue Kirkes Gravbog. 8 V 267—89; VI 127—60.
- O. Nielsen, Uddrag af (Københavns) St. Nicolai Kirkes Begravelsesprotokol. I 192—223.
- L. Bobé, Bidrag til dansk Personallistorie under Christian V og Frederik IV. Uddrag af (Kjøbenhavns) St. Petri Kirkes Begravelsesregnskaber 1667—1725. 2 III 271—93; IV 1—38.
- Chr. Villads Christensen, Uddrag af Trinitatis Kirkes Begravelsesprotokol. 4 V 152—69.
- Fr. Jürgensen West, Uddrag af de ældste Kirkebøger for den romersk-katholske Menighed i København. 6 I 1—28.
- Holger Malling, Begravelser i Provinsen i Aarene 1717—1721. 8 V 146—55.
- Holger Malling, Nogle Vielser i danske Købstæder i Aarene 1661—1712. 8 VI 204—07.
- Niels Stenfeldt, Nogle Kirkebogsnekrologer fra det 18de Aarhundrede. 8 IV 52—66.

VII

- Th. O. Achelis, Brylluper paa Raadhuset i Haderslev 1638—1759. 8 VI 260.
- F. Crone, Efterretninger om en Del i Nyborg Kirke begravede Personer. V 319—35; VI 97—117.
- Ellen Jørgensen, Et Brudstykke af et Calendarium fra Nysted Franciskanerkloster. 9 I 213—15.
- H. Ehrencron-Müller, Gamle danske Bryllups- og Ligvers i norske Biblioteker. 8 II 158—218.
- A. Hagemann, Uddrag af Altens Kirkebøger, 1705—1814. 2 VI 253—62.
- E. A. Thomle, Uddrag af Evje Kirkebøger. 2 III 81—110.
- M. Arnesen, Uddrag af Liglaugsprotokollen paa Frederikshald. II 175—8.
- O. Walde, Smärre bidrag till dansk personhistoria. 7 II 117—25.
- C. Klitgaard, En Samling gamle Bryllupsviser. 6 V 194—203.
- H. Ehrencron-Müller, En Samling personalhistoriske Viser, erhvervet af det kongelige Bibliotek. 8 VI 89—118.
- C. Klitgaard, En Samling jydsk Testamenter fra o. 1681—1734. 5 V 263—8; VI 163—81.
- H. Lund, En Portrætsamling (fra Døttreskolen i Kjøbenhavn kort før 1800). 2 II 82—4.
- E. Marquard, Fra Departementet for udenrigske Anliggender. 6 II 143—92.
- C. Behrend, Danske i England og Frankrig omkring 1680. 7 V 93—4.
- Louis Bobé, Hollandsk-danske Slægtforbindelser. 9 II 253—5.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Anecdoter fra 17de og 18de Aarhundrede optegnede af Etatsraad H. D. Monrad. 3 II 75—101.
- K. Rasch Hansen, Et Par Fejlskrifter i bornholmske Kirkebøger. 6 II 326—7.
- G. L. Wad, Supplikker fra det 17de og 18de Aarhundrede. VI 136—50.
- H. F. Rørdam, Om Nogle til Lysabbel paa Als knyttede Personligheder. 2 II 286—93.
- H. F. Rørdam, Personalhistoriske Uddrag af M. R. Meldals »Kronike for Lysabbel Sogn«. II 10—39.
- A. Collett, Gaardemandtal udi Christiania 1661. 2 IV 177—211.
- L. Daae, Af haandskrevne Antegnelser i trykte Bøger (i Christiania Univ. Bibl. 17de og 18de Aarh.). II 283—9.
- L. Daae, Breve fra Kongsberg 1791—92. 4 VI 237—53.
- L. Daae, Nogle Studenterbreve, sendte fra Kjøbenhavn til Christiania 1817—20. 5 III 233—48.
- K. Dons, Genealogiske Oplysninger om de Personer, der have været optagne i »Thomas Angells Hus« i Trondhjem. 3 I 23—64.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Optegnelser fra Bergen fra 16de og 17de Aarh. III 89—93.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Optegnelser fra Nordlandene fra det 16de og 17de Aarh. II 169—75.
- Oluf Kolsrud, Familie-Optegnelser fra Fladstrand. 6 I 71—5.
- A. W. Rasch, En gammel Bog. 8 III 37—41.
- G. Storm, Annalistiske Optegnelser fra norske Lovbøger i 16de Aarh. I 147—54.

VIII

- E. A. Thomle, Nogle Frederiksstadske Dagbogsoptegnelser fra det 18de Aarh. 2 I 116—31.
- A. M. Wiesener, Breve fra Rosendal Baronis Arkiv. 6 II 226—46.
- E. Gullach-Jensen, Bidrag til de dansk-vestindiske Øers Personhistorie. 1ste Afsnit: St. Thomas 1671—1733. 7 I 247—68, 315—25.
- Louis Bobé, Franske Emigranter i Danmark. 5 II 36—57.

Adelen.

- Spørgsmaal om Opbevaringsstedet af Kobberpladerne til Nobilitas Danicæ ex monumentis. 3 I 292.
- William Christensen, Nogle Bemærkninger om Slægtebøger, især om Sophie Belows Slægtbog. 7 IV 1—50.
- William Christensen, Nogle Slægtbogs- og Våbenbogs-Undersøgelser. 9 II 1—37.
- A. Thiset, Nogle Slægtbogsuddrag. I. Uddrag af Fru Jytte Gyldenstiernes Slægtbog. 5 IV 1—30. — II. Præsten Anders Samsings Efterretninger om de Odense Slægter Rosenvinge, Mule, Seebland og Landorph. 5 VI 1—24.
- G. Bang, Familieoptegnelser til den danske Adels Personalhistorie i det 16. og 17. Aarhundrede. 3 V 159—70, 221—32. 4 II 16—23.
- Kr. Erslev, Slægtskabsforbindelser mellem dansk og svensk Adel i Tiden før Kalmarunionen. III 18—39.
- Th. Hauch-Fausbøll, En meningsforstyrrende Passus i Nyadelen's Patenter. 9 I 149—51.
- Fr. Krarup, Stiftsrelationer om Adelige i Danmark og Norge, indsendte til Klevenfeldt: Bergens Stift. I 133—46. Trondhjems Stift. II 40—53. Christianssands Stift. II 53—64 (jvf. 2 V 292). Akershus Stift. II 268—83 (jvf. 2 V 292). Sjællands Stift. III 177—95; IV 156—75, 297—331. Fyens Stift. V 177—210. Aarhus Stift. VI 56—87. Aalborg Stift. VI 181—213. Ribe Stift. 2 I 132—47. Viborg Stift. 2 I 269—76.
- H. W. Harbou, Efterslæt af Stiftsrelationerne. Bergens Stift. 2 V 116—9. Akershus Stift. 2 V 120—3.
- Axel Linvald, Arkivar Thisets Samlinger til den danske Adels Historie. 7 III 81—3.
- O. v. Munthe af Morgenstjerne, Den norske Adels Stilling i Forhold til dansk Adel. 9 I 161—85.
- A. Thiset, Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie. I. Om »onde Jøsse Eriksens« Herkomst. 2 V 106—15. II. Om Slægten Arenfeldt's Stamfader. 2 V 202—12. III. Om Jørgen Hansen paa Bergenhus. 2 V 212—3. V. Rosenkrantz-Slægten's Erhvervelse af Tange. 3 III 119—23. VI. Fru Anne [Meinstrup] Holgers [Rosenkrantz's]. 3 III 119—23. VII Frost — von Frost. 3 III 163—74. VIII. Markmand-Slægterne. 3 III 174—88. IX. Den sidste af de »Vognsønner«. 3 III 61—77.
- A. Thiset, Samtidig Fortegnelse over danske Adelsmænd, som døde i Aarene 1563—66. I 212—32.
- D. H. Wulff, Nogle unge Adelsønners Alder og Fødested (fra Aalborg Stift 1623—24). 2 II 97—9.

IX

- Haandbog over den ikke naturaliserede Adel. Et Gensvar. 7 II 344—53.
- Louis Bobé, Fremmedadel i Danmark. 7 II 92—6.
- Guðbrandur Jónsson, Nogle Oplysninger om tre islandske Adelslægter. 6 VI 22—44.
- Louis Bobé, Fremmede Adelslægter i Danmark. von Pappenheim. 2 V 251—73. von Reitzenstein. 2 VI 12—23.
- Louis Bobé og C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. v. d. Lühe. 3 II 12—33. Donop. 3 II 173—89. Vieregg. 3 III 103—18. Kalckreuth. 4 I 56—62. Raabe. 4 I 62—6. v. Winterfeldt. 4 I 151—62. v. Offenberg. 4 I 269—75. v. Zepelin. 4 I 275—87. v. Passow. 4 V. 61—9. de Trappand. 4 VI 17—23.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. Pogrell. 5 III 146—8. von Johann. 5 IV 85—7. Røder. 5 IV 184—5. Rømer. 5 IV 186—9.

Hof- og Civil-Embedsmænd.

- Louis Bobé, Embedsetat for de kongelige Ordeners Kapitul. 1671—1928. 9 II 68—78.
- Henry Bruun, Danmarks Amtsforsvaltere 1660—1848. 7 IV 85—139.
- Fritz Jürgensen West, De kongelige Amtmænd i Hertugdømmet Slesvig 1660—1864. 7 VI 1—26.
- E. A. Thomle, Anmærkninger om Personer, nævnte i »Kommerceraad J. A. Løvenstjerne« (navnlig Assistentsraader ved Overhofretten i Norge 1718). 2 V 168—81.
- O. Nielsen, Københavns Politimestre og Politidirektører 1682—1864. I 278—304.

Geistlige og Lærde.

- F. Crone, Uddrag af en gammel gejstlig Skifteprotokol (for Vinding Herred paa Fyn). 2 IV 211—22.
- Ch. Delgobe, C. H. Schanches Optegnelser om Præsterne paa Augvaldsnæs. VI 132—5.
- A. Hagemann, Series Pastorum i Skjærstad Kald, forfattet og nedskrevet i Kaldsbogen af C. F. Hagerup 1770. 3 I 167—87.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Optegnelser i Kalendariet i et Exemplar af Missale Nidrosiense fra Ytterøen (til Stedets Præstehistorie). 2 I 227—31.
- Bjørn Kornerup, Fortegnelse over Præster, ordinerede af Biskop Hans Poulsen Resen 1615—1638. 8 VI 182—94. — Rettelse 9 I 158.
- L. Daae, Fortællinger om Præsterne i Volden efter Reformationen. 2 VI 151—73.
- H. F. Rørdam, Mandtal over Præsterne i Bergens og Stavangers Stifter 1619. II 253—9.
- D. Thrap, Slotspræsterne paa Akershus. V 211—27.
- E. A. Thomle, Nogle Christiansandske Præsteautobiografier (1765). III 289—304; IV 1—18, 276—90.
- H. F. Rørdam, Magistre kreerede ved Københavns Universitet fra Reformationen til 1660. III 117—43, 257—74; IV 49—68, 240—9.

Hærens og Flaadens Officerer.

- H. Hjorth-Nielsen, Kongelige Resolutioner 1815—47 faldne paa Ansøgninger om Giftermaalstilladelser fra Hærens Officerer og ligestillede. 6 V 1—48.
- Chr. Blangstrup, En samtidig Karakteristik af Generalkrigsdirektoriets Medlemmer 1764, med Noter af H. W. Harbou. 3 I 193—9.
- Chr. Heilskov, Kommandanter paa Færøerne 1632—1865. 7 III 88—102. Tilføjelse 8 IV 96.
- J. C. W. Hirsch, Fortegnelse over de i Slaget ved Helsingborg faldne, saarede og fangne danske Officerer. 3 V 17—31.
- H. E. E. Koch, Nogle Stambogsoplysninger om Hübbinett'erne ved Holstenske Infanteri Regiment. 8 V 294—8.
- H. D. Lind. Om nogle af Sætatens kongelige Tjenere under Frederik den Tredie og deres økonomiske Vilkaar. 3 V 232—45.
- A. Tuxen, Danske og norske Officerer i Royal Danois 1690—1698. 7 VI 67—76.
- P. S. Vig. Nogle engelske Meddelelser om danske Soldater i England 1689. 4 VI 173—5.

Læger.

- K. Carøe, Landkirurger og Fysici på Færøerne 1584—1916. 7 II 47—51.

Forfattere og Kunstnere.

- H. F. Rørdam, Brudstykker af et dansk-norsk Forfatterlexikon fra Tiden før 1660. V 228—43; VI 151—76.
- H. Weitemeyer, Kendte Navne fra kjøbenhavnske Kunstnerkredse i det 18. Aarhundrede. 5 VI 25—68.
- Louis Bobé, Bidrag til danske Theaterhistorie. — A. Gamborg — R. Montaigu — E. Capion — Med Stamtavler over Familierne Pilloy og le Coffre. 6 III 71—86.
- Louis Bobé, Personalhistoriske Bidrag til dansk Teaterhistorie i det 17. og 18. Aarhundrede. 7 III 58—62.

Enkelte Slægter og Personer.

A. *Fyrstelige. Kronologisk ordnede.*

- Th. Hauch-Fausbøll, Erik Sjællandsfar. 8 I 76—7.
- Erik Sjællandsfar. 8 IV 348—9.
- Th. Hauch-Fausbøll, Erik Sjællandsfar. 8 V 305—7.
- M. K. Zahrtmann, Herr Erik Siælandsfar til Oreby. 8 VI 83—84.
- Th. Hauch-Fausbøll, Høvidsmand paa Søborg, Hr. Erik Sjællandsfar. 8 VI 170—71.
- M. K. Zahrtmann, Erik Siælandsfars Fødselsaar. (Med Svar af Th. Hauch-Fausbøll). 8 VI 261—3.
- Ernst Uldall, Erik Sjællandsfar endnu en Gang. 9 I 229—31. Svar: 231—2.
- J. A. Fredericia, Nogle Breve fra Frederik II's Dronning Sofie til hendes Fader, Hertug Ulrik af Meklenborg. 1573—79. 3 I 1—9.
- A. Thiset, Et Væddemaal mellem Kong Frederik II og Fru Inger Oxe. 3 I 284—7.
- Louis Bobé, Frederik IV og Malerinden Rosalba Carriera. 7 IV 74—5.

- H. C. Roede, Et Rimbrev fra Markgrevinde Christine Sophie af Brandenburg-Culmbach. 6 V 259—62.
- Louis Bobé, Livlæge W. Guldbrands Indberetning til Kronprins Frederik om Kong Christian VII's Sygdomsanfald ved Nytaar 1807. 8 II 102—05.
- Paul Hennings, Kong Gustaf III's Besøg i Danmark 1787 skildret i tre samtidige Breve. 8 VI 175—81.
- Carl Lindberg Nielsen, Nogle uægte Efterkommere af Hertug Frederik Carl af Plön. 9 II 85—100.
- L. Daae, Et Brev om Kronprins Frederik (VI) fra 1784. 4 III 15—18.
- P. Fr. Rist, Frederik VI's første Rejse i Danmark som Kronprins. 7 I 122—56.
- Holger Malling, Frederik den sjettes Børn med Fru Dannemand. 7 IV 75—6.
- Otto B. Wroblewski, Et Brev fra Kong Christian VIII, til Lægen Ole Bang. 3 V 171—2.
- Louis Bobé, Admiral C. C. Zahrtmanns Optegnelser om Kong Christian VIII. 8 IV 193—8. Tilføjelse 345—6.
- Hendes Majestæt Enkedronning Louise, født 31. Oktober 1851, død 20. Marts 1926. 8 V 1—2.

B. *Adelige og borgerlige. Alfabetisk ordnede.*

- Aagaard.* VI 88, 250, 285. 9 I 277.
- Aalborg.* 8 III 247.
- Anders Nilsson *Aalborg*, se Jens Randulf.
- Aall.* 2 VI 188.
- A. Skrike, En Hypothese om Familien *Aalls* Oprindelse. 2 VI 185—6.
- F. C. Sommer, Om Slægten *Aalls* jydsk Oprindelse. 3 II 48—53.
- L. Daae, Breve fra Jernværksejer Jacob *Aall* til Sørenskriver G. P. Blom. 3 III 81—98.
- Abbestee.* VI 89. 2 VI 91.
- C. F. Sommer, Familien *Abbestee*. 4 II 51—60.
- L. Daae, En Familie *Abels* Slægtetog. 4 I 36—41.
- Anthony M. Wiesener, Rasmus de *Abelin*. 6 V 251—7.
- Abildgaard.* 3 VI 303. 9 I 157.
- G. L. Wad, To Ansøgninger fra Søren *Abildgaard*. 2 I 148—52.
- Abo*, se Pelt.
- Abrahamson*, se Heiberg.
- V. Hostrup-Schultz, Et Brev fra Oberst W. H. F. *Abrahamson* i 1776 om Samtidens sceniske Kunstnere. 6 IV 244—8.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. VII. *Adeler*. 2 IV 155—6.
- Gerhard L. Grove, Ny Bidrag til Oplysning om *Curt Adelaer*. I. *Curt Adelaer* og Michiel de Ruijter. 5 IV 197—235.
- S. H. Finne-Grønn, Fabelen om admiral Cort *Adelers* hollandske ekstraktion. 7 IV 238—42.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Ligprædiken over Gehejmerraad og Stiftamtmand Friderich *Adeler* af Søren Friedlieb. 2 V 31—44.
- Afferin.* 4 VI 260. 5 II 257—8.
- Ahlefeldt.* 3 II 67—9.
- L. Bobé, Om den i Leonora Christina Ulfeldts Jammersminde nævnte Kaptejn Bendix *Ahlefeldt*. 4 II 38—41.

- Ahrends.* 9 II 190.
 Th. Hauch-Fausbøll, Er Familien *Akeleye* uddød? 4 III 151—6.
 Aug. Fjelstrup, Ingeborg *Akeleye*. 6 II 116—42.
 Aug. Fjelstrup, Til Artiklen Ingeborg *Akeleye* i Tidsskriftets forrige Hefte. 6 II 327—8.
Albertus. 8 I 104.
 H. F. Rørdam, Borgmester Christen *Albretsen*. 2 II 298—9.
 H. J. Barstad, Den østerrigske Generalmajor Alf. Nicolai *Alfsen*. 5 IV 178—83.
 E. A. Thomle, Var Generalmajor, Friherre Alf Nicolai von *Alfsen* dansk eller norsk? 5 V 34—47.
 J. C. V. Hirsch, Kaptajn Niels *Alfsen* og Sønnen Alf Nicolaj *Alfsen*. 5 V 139—50.
 P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XX. *Almontan*. 4 V 74—5.
 Bobé, Louis, *Alsen-Falsen*. 8 IV 261—2.
 Thomle, E. A., To Kragerø-Slægter. [*Alsing*]. 8 II 225—38.
Altewell. 3 VI 70—3.
Ambders. 9 I 79; II 83.
 Emil Madsen, Carl Andreas *Ancker*. 4 III 221—43.
Anderson (Hans og Thøger). 2 III 73.
Andersen. 3 II 72.
 G. L. Wad, Om Hans Christian *Andersens* Slægt. 4 V 189—204.
 H. G. Olrik, Nogle nye Undersøgelser om *H. C. Andersens* Slægt og Fødested. 8 IV 1—15.
 Nicolai Bøgh, Fra *H. C. Andersens* Barndoms og Ungdomsliv. 5 II 58—79.
 Fr. Krarup, Brev fra *H. C. Andersen* til F. E. Hundrup. I 78—80.
 O. Weberg, Seminarist J. P. *Andersens* skriftlige Udarbejdelser til Jonstrup Seminarium. 7 III 63—8.
Angell. 7 V 252—3.
 E. A. Thomle, Mag. Jochum *Angells* Optegnelser. 2 VI 181—4.
Anker, se *Elieson*.
 H. K. Steffens, Peter Erichsøn *Arbins* Optegnelser. 3 I 18—22.
Arctander, se *Hasse*.
 A. Thiset, Om Slægten *Arenfeldts* Stamfader. 2 V 202—12.
Arenberg, *Ahrenberg*, *Ahrensberg* eller *Ahrensborg*. 4 V 261; VI 89. 8 VI 266.
 P. N. Arentz, En russ, som holdt regnskap. [*Peter Arentz*, 1747—71]. 8 IV 118—35.
Arentzen. 7 VI 203. 9 I 239.
 E. Marquard, Nogle Optegnelser af Kontreadmiral Johan Gerhard *Arff*. 5 I 232—42.
 G. L. Grove, Tillægsbemærkninger om Admiral *Arffs* Krigstjeneste i Rusland og en Gravskrift paa hans Ligplade. 5 I 243—5.
Arnesen. 7 VI 203.
 E. A. Thomle, Stamtavle over *Asdal*-Slægten. 2 V 290.
 L. Bobé, Stamtavle over Familien v. *Aspern*. 2 IV 28.
Atke. 3 II 73.
 Frederik Barfod, Borgerlige Rigsdagsmænd fra 1660 (Hans Hansen *Atke* og Hans Jørgensen Husum). 3 IV 206—43. (Jørgen Lavridsen Lundt, Oluf Hansen Svane og Hans Pedersen Klein). 3 V 32—45, 135—51.

XIII

- H. J. Huitfeldt-Kaas, Dokumenter til Familien *d'Auberts* Historie, med en Stamtavle. 2 VI 283—94.
Augustinussøn. 2 II 154.
- L. Daae, Melchior *Augustinussøns* Annaler (1670—1705). I Uddrag. 3 III 250—80.
Axen. 3 V 172.
Baade. 4 III 72, 183.
Bachmann. 2 III 293.
Backhoff. 7 III 74, 223.
 Gustav Ludvig Wad, Bidrag til Landsdommer Gustav Ludvig *Badens* Biographi. 5 II 109—33.
Bagge. 7 IV 234.
- S. H. Finne-Grønn, Slægtebogsoptegnelser vedrørende familierne *Bagge*, Gram og Jordan. 7 VI 169—74.
 Robert Neiiendam, Carl *Baggers* Forhold til Teatret. 6 V 217—25.
 Louis Bobé, Jens *Baggesens* Slægt og Forældre. 6 II 27—36.
 Fr. Barfoed, Et anonymt Brev til *Baggesen.* 2 II 99—101.
 Jul. Clausen, *Baggesen* og A. C. Gierlew paa Rejse. Uddrag af Gierlews Rejsedagbog 1803. 4 III 131—51.
Bahnsen. 9 II 190—91.
Balle. 8 II 124.
 To Breve fra Biskop Nikolai Edinger *Balle* til Kronprins Frederik fra 1807. 8 V 52—7.
- Marie Rosenvinge, Personalialia af en Ligprædiken over Kirsten Pedersdatter *Balsløv* i Odense. 3 VI 81—90.
Bang. 3 II 71; V 300.
- C. U. A. Plesner, »Slægten« *Bang*, dens Herkomst og Paastand paa dansk Adelskab. III 279—86.
Bang, se Olufsen.
- C. V. Langkilde, Optegnelser af Niels *Banners* om nogle af hans Børns Fødsel. 2 IV 175.
 G. L. Wad, Fortegnelse over Gjæsterne ved Niels *Banners* Bryllup. V 313—5.
- Barclay.* 5 I 181—270.
Barfod. 4 VI 260. 5 IV 194—6. 6 III 196—7.
- H. D. Lind, Nogle Aar af Admiral Niels Lauritzen *Barfods* Levnetsløb. Født 1650, 5. April. Død 1730, 23. Februar. 8 II 129—57.
Barfred. 6 IV 280; V 104.
Barnekow. 8 I 105; II 125, 276.
Barsmark. 7 III 74.
Barthram. 3 I 292.
- S. Bauditz, Susanna *Bauditz.* 2 IV 163—73.
 Suzon Beck, Ungdomserindringer af Lotterikollektør i Aalborg Jens *Beck.* 6 I 29—67.
Beck. 8 VI 266. 9 II 84.
- C. E. A. Schøller, Familien *Beenfeldt.* 4 III 213—20.
Behr (Bär). III 394; IV 84; V 255.
- F. Hjort, Bidrag til en dansk Familie *Behr's* Personalhistorie. 7 III 245—50.
Beichmann. 3 III 140; VI 70.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Om Familien *Belitz.* III 361—4.
Benicken. 9 II 83.
- E. A. Thomle, Nogle Oplysninger om den adelige Familie *Benkestok.* 3 V 151—8.

XIV

- L. Daae, En Bemærkning i Anledning af E. A. Thomles »Oplysninger om den adelige Familie *Benkestok*«. 3 V 219—20.
- E. A. Thomle, Hvis Datter var Brynhilde *Benkestok* og hvis Søn hendes angivelige Fader Thrond Benkestok til Hananger (med en Stamtavle). 2 IV 124—41.
- O. v. Munthe af Morgenstjerne, Brynhilde *Benkestok's* Moder og Adelslægten »Skjolderbaand«. 9 I 241—5.
- C. Klitgaard, *Bentsen-Kjærulff*. 8 V 70—1.
- Anthon M. Wiesener, Guvernør Adrian Benjamin *Bentzon*. 6 IV 249—55.
- G. L. Wad, Ligtale over Kancelliraad Niels *Benzon* til Havnø. 2 I 277—90.
- Berg*. 3 IV 246. 7 III 74, 223. 8 II 125.
- Berg*, se Ørsted.
- H. W. Harbou, Skibskaptajn og Grosserer Jens Jensen *Bergs* Selvbiografi. 4 III 182—211.
- E. A. Thomle, Sr. Thore Knudsen *Bergs* Hustruer. 7 IV 196—201.
- Bergskov*. IV 255.
- Bergwitz*. 3 IV 245—6.
- Bering*. 8 V 77.
- C. F. Bricka, Om Familien *Berings* Adelskab. 3 I 147—51.
- O. Nielsen, Arent *Berntsen*, Raadstueskriver og Raadmand i Kjøbenhavn. 2 II 257—79.
- Bertelsen*. 5 III 88—9.
- Beyer*. 4 V 262; VI 89. 7 VI 202.
- Hector Boeck, Familien *Bianco* i Danmark. 5 V 172—5.
- Bie*. 7 VI 204.
- Fr. Olsen, En Ansøgning fra Charlotte Dorothea *Biehl*. 5 VI 97—8.
- L. Daae, Et Brev fra en norsk Adelsjomfru (Viveke *Bjelke*, 1680). 3 IV 202—5.
- Biering*. 3 I 291. 8 V 77.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Familien *Bierregaard* i Norge. Med en Stamtavle. 3 II 193—236.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XXII. *Bildhugger*. 4 V 77—9.
- Bille*. 7 III 223.
- Bille*, se Schack.
- William Christensen, Mogens *Bille* — Mogens Lauridson Løvenbalk. 5 III 272—81.
- Binneballe*. 4 V 261. 5 II 255.
- Binzer*. 7 III 160. 8 I 106—7.
- Bircherod*. 2 II 62.
- Albert Fabritius, Thomas Broderus *Bircherods* Levnet, fortalt af Jacob Bircherod. 9 II 214—30.
- Birchholtz*. 8 I 110—2.
- Bjørn*. 2 III 69. 4 III 73.
- E. A. Thomle, Lidt om Kragerø-Slægten *Biørn* og dens Oprindelse. 8 I 128—41.
- Bjornsen*. 4 III 243; V 262.
- Blankenborg*. II 365.
- Blich* (Blek). 4 VI 175. 5 I 182.
- Vilh. Bang, Nogle Oplysninger om Steen Steensen *Blichers* Forfædre. 3 III 126—30.

- Laur. Foss og Fr. Barfoed, Nogle Erindringer om Steen Steensen *Blicher*. III 368—81.
- Fr. Barfoed, Nok et Brev fra Steen *Blicher*. V 336.
- Fr. Jürgensen West, To hidtil ukendte Breve fra Steen Steensen *Blicher*. 6 V 95—8.
- Blix*. 8 V 309; VI 87.
- Bloch*, se Borch.
- C. Klitgaard, Familien *Bloch* fra Arden. 6 III 59—61, 190.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, 2 Stamtavler over Familien *Blom*. IV 117.
- v. Bodt*. 2 VI 298.
- Boesen*. VI 88.
- Bogøe*. 3 II 69—70.
- Bohm* (Boom). 7 VI 110.
- Fr. Barfoed, En dansk General i russisk Tjeneste (Herman Jensen *Bohn*). II 69—73.
- M. K. Zahrtmann, Slægten *Bohn* fra Rønne. 3 VI 265—96.
- Johannes Volf, En Notits vedrørende Slægten *Bojesen*. 6 V 192—3.
- Fr. Krarup, Optegnelser af Sophia Amalia *Boisset*, gift med Oberst H. G. Grevenkop. I 93—9.
- Qvistgaard, Erh.*, En Berigtigelse. [*Boldt*, Suhr]. 8 IV 187—8.
- Bondesen*. I 304.
- D. Thrap, Familien *Bonnevie*, Supplement til Stamtavlen. 4 III 181—2.
- Boom*. 8 II 125.
- Borch*. 5 268—9.
- Chr. Behrend, Personalhistoriske Oplysninger om Familierne *Borch* og *Bloch*. 8 VI 119—23.
- Borchgrevinck*. 4 IV 288.
- Borchsenius*. 2 V 126.
- Bording*. 3 I 200. 7 V 254; VI 203.
- G. L. Wad, Om Mag. Laurids Jensen *Bording*. 2 II 85—94.
- Borg*. 3 I 291.
- Gerhard L. Grove, Universitetsørgenprogram over Professor juris, Borgmester i Kjøbenhavn Cosmus *Bornemann*. 5 V 249—62.
- G. Rosenkrantz, Ligprædiken over Phil. Jul. *Bornemann*, med Stamtavle over Slægtens ældste danske Led. VI 48—55.
- Boserup*. 3 II 71.
- Ch. Delgobe, Mouritz *Bostedes* Slægtetog med Anmærkninger af J. F. Lampe og H. J. Huitfeldt-Kaas. IV 219—40.
- L. Bobé, Stamtavle over Familien *Botsack*. 2 III 279.
- Boy*. 5 IV 192—3. 6 III 285.
- Brabrand*, se Heitmann.
- Bradt*. V 255.
- F. R. Friis, Et Par Minder om Sten *Brahe* til Knudstrup. 4 III 67—9.
- Brandt*, Enevold, se Knudsen, Valentin.
- S. Elvius, Den kjøbenhavnske Urtekræmmerslægt *Brask*. Optegnelser i en gammel Calender. 3 II 170—2.
- Wilhelmine *Brandt*. [Nekr.]. 6 VI 91—2.
- L. Bobé, Stamtavle over Familien *Brandt*. 2 IV 23.
- Bredahl*. 2 I 154; II 154; III 76. 6 VI 313—4.
- O. Thyregod, Brevveksling mellem Digteren Chr. *Bredahl* og Professor P. E. Müller. 5 VI 249—61.
- C. Behrend, To Breve fra Niels Krog *Bredal*. 6 II 59—66.

- P. M. Lange, Professor Jacob Hornemann *Bredsdorff* og Hustru Petrine Jacobine, født Møller. 5 III 181—99.
- C. E. H. Schøller, Nogle Oplysninger om Familien Baron von *Brettons* Oprindelse. 7 I 217—24.
- Breum.* 8 V 77—8.
- Brinck*, I 79. 2 V 126.
- G. L. Grove, Om Oberst Søren *Brinck*. 2 IV 105—23.
- Broch.* I 78.
- A. E. Erichsen, Uddrag af Ligprædiken over Foged Peter Kristofersen *Broch.* 3 VI 296—302.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Om Familien *Brochmann* i Norge. 3 IV 97—129, 169—94, 249—73.
- A. Jørgensen, Stamtavle over Familien *Brockmand*. II 310.
- N. Andersen, Jonas *Bronck* og Jochiem Pietersen Kuyter eller Kayser. 6 V 73—5.
- Bruenech.* 2 VI 299.
- Brun.* 8 VI 172.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Om Militærslægten *Brun*, med 2 Tavler. III 358—60.
- Robert Neiiendam, Et Brev fra M. W. *Brun* angaaende J. L. Heibergs Overtagelse af Posten som Teaterdirektør. 6 VI 211—7.
- H. P. G. K. Bruun, De *Bruuners* Stamtavle og Slægtregister, efter Konferensraad J. C. Ryges Haandskrift. 5 III 100—9.
- Bruun.* I 158; II 182. 7 IV 79, 233; V 122—4. 8 I 105; VI 266. 9 I 156—7; II 84.
- H. Hjorth-Nielsen, Underarkivar, cand. mag. Henry *Bruun*, 1873—1918. [Nekr.] 7 IV 83—4.
- Bruun*, M. C., se K. L. Rahbek.
- Bryde.* 8 I 201—2.
- Emilie Bernhoft, Om Slægten *Brüghmann*. 3 VI 52—69.
- Bræmer.* 8 VI 88. 9 I 79.
- Jørgen Swane, Provst Hans Pedersen *Brøchners* Selvbiographie. 7 I 73—6.
- C. Klitgaard, Lidt om Slægten *Brøndum-Scavenius*. 8 V 290—4.
- Buch* (Buck), se Lauritssøn.
- Buck.* 2 III 74.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Den borgerlige Familie *Budde* (Bude), med en Tavle. V 150—68.
- Aug. Fjelstrup, Agnete Sofie *Budde*. 6 V 49—70.
- J. L. Lybecker, Et Brev fra Forfatteren *Budde* med Bidrag til hans Levnetsbeskrivelse. 4 VI 223—33.
- Bugge.* 2 III 72. 7 II 108.
- Bull.* 9 II 83.
- L. Daae, Et Brev fra 1802 (af Fru Mette Johanne *Bull*). 4 II 156—8.
- Bunesdatter.* 7 V 254.
- Paul Hennings, Kriminalretsassessor Johan Jacob *Buntzens* Barn-domserindringer. 6 IV 123—66.
- Busch.* 6 IV 91.
- Bär*, se Behr.
- Bocher.* 8 VI 172.
- Bockmann.* 3 II 72. 5 I 181—2.
- Bøgvad.* 7 V 252.
- de Camps*, se v. Kamptz.
- Capion*, se Gamborg.

- v. Cappelen.* 2 I 68.
- Fr. Krarup, Jørgen *Carstensen* og Joh. Lor. Castenschiold. 2 III 129—34. Rettelser og Tillæg 2 IV 101—3.
- Castberg.* 5 IV 193.
- Castenschiold*, se *Carstensen*.
- Aug. Fjelstrup, General Joachim Melchior Holten von *Castenschiolds* Ridderbiografi. 5 V 151—70.
- H. Hjorth-Nielsen, Dr. med. Kr. *Carøe*. [Nekr.]. 7 VI 197—8.
- G. L. Wad, Stamtavle over Familien *Cederfeldt (de Simonsen)*. III 115.
- Christensen.* 3 II 72. 5 I 181—2. 6 IV 279.
- H. F. Rørdam, Dr. med. Michel *Christensens* Levned. 2 II 293—4.
- O. v. Munthe af Morgenstjerne, En udenlandsk Adelsslægt i Danmark og Norge: de *Cicignon*. 7 V 230—9.
- O. v. Munthe af Morgenstjerne, Generalmajor Johan Caspar von *Cicignons* Liv og Levned. 7 V 49—92.
- Anna Levin, Nogle Bemærkninger om Generalmajor *v. Cicignons* Hustru. 7 V 240—1.
- de *Clary*, se *Constantius*.
- v. Classen.* 2 VI 298.
- Fr. Krarup, Ane Margrethe *Clausens* Levnedsløb, optegnet af Sønnen H. G. Clausen. II 243—55.
- Clausewitz.* 8 I 201.
- H. Munthe-Kaas, Stamtavle over Familien *Clauson-Kaas*. V 289—90. Notits hertil af F. C. Kiær. 2 II 95.
- A. Drachmann Bentzon, Nogle Bemærkninger i Anledning af *Clément*-Sagen. 7 II 308—13.
- Clüver.* 8 V 79.
- Arthur Stille, Prästen Magnus Olai *Cochus'* familieanteckningar. 4 V 24—8.
- le Coffre*, se *Gamborg*.
- Coffre*, se *Pilloy*.
- To Breve fra Christian *Colbiørnsen*. 8 V 58—61.
- Colding.* 6 IV 91.
- S. Nygård, Biografier af Prästen Knud Povlsen *Colding*, hans Svigersøn Prästen Otte Jensen Holbech og Datterdatter Katrine Holbech. 5 III 1—25.
- Collett*, se *Elieson*.
- L. Esmarch, Ekspeditionschef Alf *Collett*. [Nekr.]. 7 IV 155—7.
- Alf. Collett, En Nordmands Optegnelser fra Kjøbenhavn 1838. (cand. jur. Jonas P. *Collett*). 5 III 259—72.
- Collin.* 3 IV 164.
- Colstrup.* 5 I 268; III 89.
- Paul Hennings, En Autobiografi af Etatsraad Frédéric de *Coninck*. 5 III 91—9.
- K. Carøe, Dr. med. Josephus *Constantius* og »Giftmordet« på Oberstløjtnant de *Clary*. 6 V 226—50.
- Coucheron.* 8 III 126.
- E. A. Thomle, Et Thingsvidne vedkommende Slægten *Coucheron*. 3 I 73—5.
- la Cour.* II 181.
- Coye.* 6 V 187.
- Crosby.* 7 II 360.
- Crüger.* 9 I 78, 279.
- Czernichow*, se *Zernichow*.

XVIII

- C. Klitgaard, Valdemar *Da* og hans Døtre. 5 IV 268—82.
- F. C. B. Dahl, Breve fra Docent F. P. J. *Dahl* fra Christiania 1816. 5 I 185—231.
- F. C. B. Dahl, Breve fra 1815—17 vedrørende F. P. J. *Dahls* Ophold i Christiania som Docent i Filosofi. 5 VI 99—143, 185—207.
- V. A. Secher, Til Familien *Dahlepils* Historie. III 392—3.
Dajon. 6 IV 91, 280.
- H. P. F. Barfod, Optegnelser om Familien *Dajon* i Danmark. 6 VI 45—53.
- Til Optegnelser om Familien *Dajon* i Danmark. 6 VI 208.
- H. Ostermann, Meddelelser om danske Slægter i Grønland. (I. Slægten *Dalager*). 6 VI 1—21.
- v. Dam*. 4 VI 260.
- Fr. Dahl, Et Bidrag til Dr. J. J. *Dampes* Charakteristik. 4 I 196—207.
Danneskiold-Laurvig, se Løvendal.
Danneskiold-Løvendal, se Løvendal.
- O. Munthe-Morgenstjerne, Carl Woldemar, Greve af *Danneskiold-Løvendals* Selvbiografi. 7 III 108—15.
- L. Koch, Brevveksling mellem J. O. Schack Rathlou og H. Treschow om dennes levnedbeskrivelse af grev Fr. *Danneskiold-Samsøe*. 2 VI 176—80.
- Louis Bobé, Slægtshistoriske Bidrag. IV. Kunstnerfamilien *Darbes*. 8 I 88—90.
- A. W. Rasch, Et lidet bidrag til den norske Slægt *Darre*. 7 VI 175—6.
Fr. Bing Buck, *Darre*-Schjelderup-Kaarbø-Familien i Norge (med Noter af H. J. Huitfeldt-Kaas og E. A. Thomle). II 98—104.
Fr. Bing Buck, Supplement til *Darre*-Wedege Familiens Stamtavle. III 93—5.
- Deichmann*. 3 I 77. 8 VI 88.
Deichmann, se Schive.
- A. W. R[asch], C. A. *Delgobe*. [Nekr.]. 7 I 188—9.
D. Thrap, Navnet »*Deramm*«. 4 VI 207—9.
E. A. Thomle, Lidt om Familien *Deramm*. 5 IV 286—9.
H. W. Harbou, Lidt om de ældste Led af Familien *Dietrichson*. 2 VI 235—6.
- Dommenget*. 8 II 274—5.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. IV. *Donop*. 3 II 173—89.
- C. A. Øverland, Genealogiske Optegnelser om Familien *Dons* med en Tavle. II 85—97.
- D. Thrap, *Dorphiana*. 5 III 254—9.
Drechsel. 8 II 125.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Indskrift fra et Epitaphium over Oberstlieutenant Povl Frederik v. *Dresky*. 3 I 283—4.
- Louis Bobé, Ophelia *Drewsen*, Bakkehusets Datter. 7 V 125—49.
Drexler. 8 II 125.
Dreyer (*v. Dreijern*). 3 IV 288, 317; V 172.
- C. F. Bricka, Personalier om Manderup og Christopher *Due*. 2 III 110—28.
- Paul Hennings, Slægten *Duntzfeldt*. 7 II 52—59. 8 VI 259—60.
Dyvvad. 2 III 138, 304.
Dyppel, se Jørgen Iversen.

XIX

- C. Klitgaard, Et Bidrag til Familierne *Dyssels* og Søbøtters Historie. 5 VI 266—72.
- H. Weitemeyer, Om Familien *Dyssel*. 6 II 67—76.
- C. Klitgaard, Endnu lidt om Familien *Dyssel*. 7 III 116—9.
- E. A. Thomle, Stamtavle over Familien *Ebbell*. III 153.
Ebbesen. 6 V 215; VI 207.
- Eiler Nystrøm, Den *Eegholm'ske* Slægtebog. 6 III 133—53.
- J. C. Joensen, Lidt om Familien *Egedes* Efterkommere i Grønland. 3 III 71—9.
- E. A. Thomle og F. M. B. Steen, Nogle Bemærkninger i Anledning af »Lidt om Familien *Egedes* Efterkommere i Grønland«. 3 III 190—2.
- Louis Bobé, Slægten *Egede*. 6 IV 268—73.
- G. L. Wad, Bidrag til Etatsraad Jørgen *Ehlers* Biografi. 2 III 218—36.
- H. F. Rørdam, Hans *Ehm*. 2 VI 294—5.
- L. Bobé, Stamtavle over Familien v. *Ehrenschild*. 2 III 276.
- H. W. Harbou, Om General H. *Eickstedt* med et Tillæg om Familierne *Eickstedt*, *Eichstedt* og *Vitzthum v. Eickstädt* i Danmark. 6 IV 96—122.
- Fr. Weillbach, Nicolai *Eigtveds* Ungdomshistorie. 8 V 62—9.
- H. Grandjean, Johan Mortensen *Eisen* og hans Slægt. 7 I 77—80.
- Louis Bobé, *von Eldern*. 8 IV 262—3.
- [Schøller, C. E. A.], *von Eldern*. 8 IV 341.
- v. *Elern* (von Ehlert). 3 III 79—80, 141.
Elieson. VI 178.
- A. W. Rasch, Familie-Stamrulle vedkommende *Eliesonske*, *Ankerske*, *Colletske*, *Kiøningske* m. m. Familier fra Slutningen av 1600 til 1874 o. s. v. 7 II 275—94.
- Elling*. 3 II 71.
- Sofus *Elvius*. [Nekr.]. 7 VI 212.
- G. Bang, Otte *Emniksøn* den onde til Stensgaard. 4 I 43—56.
Enevold. 8 II 125.
- Engel*. 3 II 145.
- Povl Engelstoft, Biskop *Engelstofts* Dagbog fra hans Ministertid Januar—Marts 1864. 8 II 72—8.
- P. Engelstoft, Tre breve fra Laurids *Engelstoft* til hans søn. 7 II 84—91.
- C. E. A. Schøller, Meddelelse om Oberst Fabian v. *Eppingen* og hans Efterslægt. 3 V 281—92.
Erfings. 2 V 124.
- A. Thiset, Om onde Jøsse *Eriksens* Herkomst, med en Tavle. 2 V 106—15.
- Ernst*, se *Løvenstjerne*.
- Essen*. 5 I 178—80; III 89.
- H. Ostermann, Grønlands første Læge. [Theodor Christian *Eulner*]. Et levnedsløb fortalt i aktstykker. 7 V 95—104.
- Louis Bobé, Bidrag til Johannes *Ewalds* Livshistorie. I. Skolegang. 4 VI 80—8. II. Eftermæle. 4 VI 91—103. III. Opholdet paa Frederiks Hospital 1770. 5 II 284—97.
- Fabricius*. 8 VI 172.
- Fabricius*, se *Foss*.
- Albert Fabritius, Christian *Fabricii* Gæld i Helmstedt. 8 VI 170.

- Albert Fabritius, Uddrag af Christopher Friderichsen *Fabritius'* Optegnelsesbog. 9 I 45—8.
- Fabritius*. 7 I 314.
- Emil Madsen, Fru *Gørvel Faddersdatter*. 6 IV 69—80.
- Falck*. 3 V 300. 8 I 103.
- S. H. Finne-Grønn, *Falckerne* af Tønsberg og Risør. 4 IV 157—71.
Supplement: 7 II 185—6.
- Falsen*, se *Alsen*.
- S. Birket Smit, Christian *Falsters* første Strid med Biskop Anckersen. 2 I 290—313.
- Axel Hagemann, Lidt om Nordlandspræsten Hans *Falster* og hans Slægt. Af Axel Hagemanns efterladte Papirer. 5 IV 254—7.
- Fasting*. 2 VI 86.
- E. A. Thomle, Lidt om Familien *Fasting* i Norge. 3 I 132—47.
- En vidtberejst Nordmand. Thomas *Fastings* Oplevelser i Levanten 1756—61. 8 V 9—12.
- Th. Hauch-Fausbøll, Professor V. *Fausbølls* mødrene Slægt. 9 I 216—23.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XII. *Feddensen*. 2 IV 159—62.
- Feilberg*. II 364.
- Fermann*. 8 I 104.
- Ferslev* (Fersleff). 3 V 300. 4 III 182; IV 217.
- de Fey*. I 240.
- Fibiger*. 4 VI 88, 175—6.
- Fibiger*, se *Waage*.
- Fich*. 9 I 78.
- E. A. Thomle, Stamtavle over Familien *de Fine*. II 225.
- L. Daae, Nogle Breve fra en norsk Præstegaard (fra Jac. Chr. *Finckenhagen* og hans Søn Nils). VI 118—32.
- v. Fischer*. 9 II 264.
- Fladberg*. 9 II 83.
- Fleischer*. 7 VI 202.
- Flemming*. 8 I 105—6.
- Flensburg*. 8 V 77.
- Flint*. 8 III 127.
- Flood*. IV 80.
- E. A. Thomle, Nogle Bemærkninger om den norske Familie *Floods* Genealogi. 3 II 60—6, 169—70.
- E. A. Thomle, Endnu lidt om Familien *Flood*. 4 II 153—5.
- Flor*. II 184, 366, 367; III 168; VI 179. 2 I 155.
- V. Bang, Genealogiske Optegnelser om Familien *Flor*. 3 II 37—8.
- Florentz*, se *Schwartz*.
- Fog*. 3 V 301.
- M. Arnesen, Meddelelser om Slægten *Fog*. II 178—9.
- Fogh*. 8 V 164.
- Fogh*, se *Romer*.
- Th. Møller, Bidrag til den *Fossiske-Fabritius'ske* Stamtavle. 6 II 209
- V. Foss, Autobiografiske Optegnelser af Etatsraad Laurits *Foss*. I Uddrag. 4 VI 149—68, 177—93.
- K. Carøe, Dr. med. Laurids *Foss*, Forstander for Sorø Skole 1685—1703. 8 I 69—79.
- E. A. Thomle, Assessor Knud *Frantzens* Optegnelser. 3 I 287—90.

- C. Nyrop, H. P. *Frederiksen*. Nogle Træk af et bevæget Liv. 5 II 80—102.
- Freytag* (Freitag). 3 I 291.
- Frieboe* (Frieboe). 5 I 266; II 256—7.
- Friderichsen. VI 88. 2 I 239, 316; II 237.
- Paul Hennings, Slægten *Frieboe*. 7 I 231—41.
- Inger Klüver, Familieoptegnelser af Johannes og Christian *Friedenreich*, Fader og Søn, Apothekere i Aalborg. 7 III 177—89.
- E. A. Thomle, Hvem var hun? En svensk Eventyrske i Norge. [Anna *Friedrichsdatter*]. 7 IV 69—74.
- Fries*. 3 III 312.
- Friis*. 2 IV 103. 3 IV 165. 8 II 275.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XI. *Friis*. 2 IV 159.
- Fr. Poulsen, Gravskrift over Frederik Christian Frandsen *Friis*, Sogndegn i Tranebjerg paa Samsø. 4 III 69—72.
- E. A. Thomle, Borgmester Jens Nilsøn *Friis'* Optegnelser. 3 I 188—91.
- E. A. Thomle, Hvis Datter var Biskop, Mag. Ludvig Munthes Hustru Ingeborg Sørensdatte *Friis*, og hvad var hendes Fader? 4 I 41—3.
- C. M. Munthe, Biskop Ludvig Munthes hustru Ingeborg Sørensdatte *Friis's* slægt. 7 I 242—6.
- Frisach*. 8 V 76. 9 II 84.
- A. Thiset, Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie. VII. *Frost* — von Frost. 3 III 163—74.
- Fuhrmann*. 9 II 190.
- O. Nielsen, Henrik *Fuirens* Autobiografi. V 25—41, 129—50.
- Funch*. 8 I 106.
- Fursman*. 2 V 88.
- C. Klitgaard, Himmerlandske Slægter. [Færch. Stræt]. 8 II 79—90. Tilføjelse: (Færch). 8 IV 339.
- Gad*, se Reimer.
- H. Hjorth-Nielsen, Lidt om Peder Nielsen *Gad*, Herredsfoged i Bjeverskov Herred og Ridefoged paa Gisselfeld. 6 II 213—8.
- Albert Olsen, Peder Nielsen *Gad*, herredsfoged i Bjeverskov herred. 7 III 120—28.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. IV. *Gagge*. 2 IV 149—50.
- Galschiott*. 8 III 127.
- C. Klitgaard, Optegnelser om Familien *Galskyt* fra Hammer (samt nogle Notitser om andre ikke adelige Familier og Personer af Navnet *Galskyt*). 6 IV 167—86.
- Galtung*. 2 II 145.
- O. Olafsen, Et Par genealogiske Oplysninger om *Galtung*-Slægten. 5 IV 190—2.
- Louis Bobé, Bidrag til dansk Theaterhistorie — A. *Gamborg* — R. Montaigu — E. Capion — Med Stamtavler over Familierne Pilloy og le Coffre. 6 III 71—86.
- Garmann*. 3 V 93.
- E. A. Thomle, Nogle Oplysninger om de ældste Slægtled af Familien *Garmann* i Norge. 3 III 145—62.
- Gedde* (Gjedde). III 170, 172. 8 IV 88.
- C. E. A. Schøller, Stamtavle over Officersfamilien *Gedde* (Gjedde). III 170.
- H. D. Lind, En mærkelig Fejltagelse. [Gedde]. VI 4 59—62.

- E. A. Thomle, Lidt om Familien *Genschau* (Jenschau) i Norge. 4 I 287—91.
Gerdzen (Gertsen). V 255.
 C. J. Anker, Kommandørkaptein Henrik *Gerners* Dødsleie d. 26.—27. Dec. 1787. Beskrevet af H. C. Sneedorff. 4 II 141—9.
 Louis Bobé, Slægtshistoriske Bidrag. I. Slægten von *Gerstenberg*. 7 IV 274—8.
Giede. 7 I 194. 8 I 104—5.
Gjedde, se *Gedde*.
 A. Thiset, Stamtavle over de yngre Led af den adelige Familie *Gjedde*. III 176. Jvf. 172—5.
Gierlew, se *Baggesen*.
 And. Næss, Et brudstykke av Mag. Ole *Gjerdrums* selvbiografi. 6 IV 81—3.
Giese. 8 II 275.
 v. *Gladitsch*. 4 II 112, 251—3.
Glahn. 8 II 123.
Glasøe. 7 III 272—3.
Gleditser. 8 VI 269.
 C. Klitgaard, Optegnelser om Familien *Gleerup*. 6 I 147—64.
Glückstad. II 186. 2 III 76. 3 I 164.
Godtzen. 6 IV 278. 7 I 108.
Goische. 7 V 253.
 H. Hjorth-Nielsen, Hvorfor Meir *Goldschmidt* mente, at Postvæsenets Brevkasser var røde. 9 I 27—31.
Gorm. 5 III 88.
 Th. Graac, Gamle Minder af G. Fr. *Graae*. 4 I 1—35, 95—123; IV 1—38.
Grabow. 2 VI 89.
 Fr. Krarup, Joachim *Grabow*, Levnedskildring, oplæst ved hans Jordefærd. 2 V 182—92. Jvf. VI 89—91.
 C. Schwanenflügel, Lucile *Grahn*. Erindringer og Brudstykker af en Autobiografi. 6 II 285—325.
Gram. II 363. 2 I 155; II 64, 160, 233; III 301. 4 VI 175.
Gram, se *Bagge*.
Grandjean. 5 I 178, 270; IV 289—90.
Gravenhorst. III 168.
 A. Thiset, Mindedigt 1854 over Caspar Holten *Grevencop-Castenschield*. 7 II 91.
 H. F. Rørdam, En Ansøgning fra Kaptajn Peder *Grib*. 2 II 295—6.
 »*Griffenfeldts* Ætlinge«, se *Mund*.
Griis. 2 V 125.
Grove. III 169; VI 95.
 G. L. Grove, Stamtavle over en norsk Familie *Grove*. III 169. Jvf. VI 95.
 Ernst Wiedemann, *Grotum*. 8 IV 346—7.
 P. S. Vig, En engelsk-amerikansk Gren af Slægten *Grubbe* (?). 5 I 67—70.
 D. H. Wulff, Et lille Bidrag til Fru Marie *Grubbes* Historie. 2 VI 84—5.
Grundtvig, se *Sibbern*.
 Nicolai Bøgh, Tre Breve fra danske Digtere. [N. F. S. *Grundtvig*, A. Oehlenschläger og Henrik Hertz]. 4 VI 168—72.
Grüner. 3 VI 303. 9 II 264.

Gräter, se Magnusen.

Grøn. 4 IV 288.

E. A. Thomle, Hans Jensen *Grønbecks* Slægtetog, 3 II 149—69, 248—88; III 52—64.

Grönwald. V 86. 2 II 62, 238. 5 III 179. 7 III 160.

Thomle, E. A., Lidt om den norske Slægt »*Grönvold*«. 8 IV 276—96.

F. C. Grönvald, Om Kobberstikkeren, Kaptajn i Søetaten Poul Isaak *Grönvold* eller rettere Grönvalds Herkomst. 3 V 247—8.

E. A. Thomle, Om Kobberstikkeren, Kaptajn i Søetaten Poul Isaak *Grönvold* eller rettere Grönvalds Herkomst. 3 V 299—300.

Gude. II 185; V 93.

Th. Hauch-Fausbøll, Lidt om den norske Gren af Familien *Gude*. 4 VI 233—6.

C. E. A. Schøller, Endnu lidt om den norske Gren af Familien *Gude*. 5 II 329—30.

G. L. Wad, Af Justitsraad Jacob *Gudes* Optegnelser. 2 II 105—45, 180—201.

Gudenrath. 6 II 82, 211.

Guldberg. 7 II 321.

Guldbland, se Christian VII.

Gundelach. 8 III 127.

Gundersen. VI 178.

E. A. Thomle, Naar uddøde den adelige Familie *Gyldenkrantz*? 2 III. 185—90.

E. A. Thomle, Naar uddøde den adelige Slægt *Gyldenkrantz*? 3 II. 189—92.

L. Daae, Et lokaliseret Epigram (*Gyldenkrantz*, *Gyldenkrone*). 2 IV 174.

G. L. Wad, Af Christian *Gyldenkrones* Reisebog. 2 II 101.

Gyldenløve, se Løvendal.

A. Thiset, Nogle Slægtetogs Uddrag. I. Uddrag af Fru Jytte *Gyldenstiernes* Slægtetog. 5 IV 1—30.

G, Bang, Peder *Gyldenstjernes* Ungdomsliv. 3 III 192—4.

A. W. Rasch, Brudstykker af en Retssag vedrørende den svenske Adelsmand Anders *Gyllenroths* norske Hustru. 5 III 85—8.

Gyth. 2 I 236.

Ernst Uldall, Mette *Goyes* Afstamning. 9 I 73—6.

Aagaat Daae, Johan Christopher *Haar*, Sognepræst til Voss. 7 II 268—74.

K. Carøe, Livkirurg Philip *Hacquart* og hans Sønner. 7 V 150—67. Til Slægten *Haffners* Genealogi. 8 IV 263.

Hagemann. 2 VI 87.

Hagen. 4 III 72.

Hagerup. 2 IV 300; V 128, 279; VI 88.

E. H. Hagerup, Et Brev fra Wienerkongressens Dage [fra Gotfred *Hagerup*]. 4 VI 47—51.

Hahn. 6 III 196.

Hald. 8 VI 265. 9 I 239, 279.

Halkier. 7 I 195; III 224, 273—4.

Hals. 7 VI 203.

C. Klitgaard, Lidt om den dansk-norske Familie *Hals*. 9 I 57—60.

E. Marquard, Nogle Undersøgelser vedrørende Slægter med Navnet *Hammelev*. 6 II 1—26.

Hammer. 7 V 121.

- Hansen* (Oehlenschlägers Morbroder). 2 IV 103.
Hansen. 3 I 76. 6 III 285.
de Hansen. 2 I 239.
 Fr. Weilbach, To Breve fra C. F. *Hansen* til Harsdorff. 9 I 49—56.
 Fr. Krarup, Provst Henning *Hansen* i Skjelby, selvfortalt Levnedsløb. III 305—33.
 C. E. van Deurs, Levnetsoptegnelser af Raadmand i Kjøbenhavn. Kancelliraad Jens *Hansen* (f. 1717, † 1789). 5 V 47—52.
 A. Thiset, Om Jørgen *Hansen* paa Bergenhus. 2 V 212—3.
Hansteen. VI 89, 179.
Harboe. 7 I 195.
 H. W. Harbou, To Officersfamilier *Harboe*. 3 II 131—44.
 V. G. F. Bryndum, De ældste Led af Skelskørslægten *Harboe*. 7 III 68—70.
 H. W. Harbou, Overkrigssekretær Jens *Harboe* og Generalløjtnant Andreas *Harboe*. 2 V 1—31, 92—105.
 [Th.] Hauch Fausbøll, Jens *Harboe*. 8 IV 263—4.
 H. W. Harbou, Optegnelser om Familien *Harbou* eller *Hardebou*, med 2 Tavler. 2 II 202—32, 241—56; III 39—69, 236—54. Jvf. 2 IV 306 f; VI 303 f.
 A. Tuxen, Oberst Frederik Hans Walter *Harbou*. [Nekr.] 7 IV, Pag. III—IV.
Harlev, se Lønborg.
Harsdorffs literære Planer. 9 I 72—3.
 Hartmann. V 86; 2 II 145; III 78. 3 II 72; III 313—4. 9 II 263—4.
 G. L. Wad, Peter *Hasses* og Maren Arctanders Bryllup. V 318—9.
Hauerberg. 7 VI 204.
 G. L. Grove, Konferensraad Conrad *Hauser*. 3 IV 1—28.
Hausmann. 2 III 72.
Havemann. 7 I 195.
 Berh. Olsen, Kisteindskrift over Møntmester Peter Nicolaj von *Haven*. 3 I 72.
 H. W. Harbou, Jean de la *Haye* og Johan Heye. Et Par biografiske Notitser meddelte for at forebygge Forveksling. 3 II 39—47.
Heeg. 6 V 287.
Heegaard. 8 I 199—201.
Hegelund. III 96. 6 V 287.
 D. Thrap, Foged *Heiberg* i Mandal. 5 II 103—8.
 J. L. *Heiberg*, se M. W. Brun.
 E. Marquard, En Ansøgning fra Johan Ludvig *Heiberg*. 8 IV 255—7.
 Louis Bobé, Breve fra Peter Andreas *Heiberg* til Kammerherre, Oberst Joseph Nicolai Benjamin Abrahamson. 6 I 204—13.
Heine, se Platen.
 Chr. Heilskov, Af den »*Heinesenske*« Slægts Saga. Med en Indledning om færøsk Personalhistorie. 6 VI 248—82.
 C. Klitgaard, Mogens *Heinesen*. 7 I 108.
 Nicolai Bøgh, Kærlighedsbreve fra det 18. Aarhundrede [fra D. *Heitmann* og Fr. Brabrand]. 4 II 172—5.
 E. A. Thomle, Borgermester Anders Jenssøn *Helkands* Optegnelser. 2 VI 1—12.
Helmig. 3 IV 245—6.
 Erh. Qvistgaard, Klagebreve 1719—1720 fra Styrmand Friderich *Hell* i Fangenskab hos algierske Sørøvere. 9 I 224—8.
 E. S. E. Heltzen, Om Familien *Heltzen*. II 190—2.
Hemme. 6 IV 279.

- Hemsen.* 7 VI 204. 9 I 239—40.
Henckel. II 186.
Hennings. 4 II 112.
 Paul Hennings, Elisabeth *Hennings*, født Buntzen's Barndoms-
 erindringer. 8 V 81—118. Tilføjelser 312.
 Louis Bobé, Paul *Hennings*. 27. August 1875—19. Juli 1927. [Nekr.].
 8 VI 173—4.
 Ernst Wiedemann, Zur Geschichte der Familie *Herfurth*. 8 II 219—24.
Hermansen, se Ørsted.
 G. L. Grove, En helsingørsk Bortførelse og en helsingborgsk Hospi-
 talgave [Gertrud, Gosen *Hermansens* Datter, og Peter Thiitsen].
 4 IV 88—90.
Herrested. 7 II 108, 242.
Hersætter. 3 IV 246.
Hertz. 7 II 360.
Hertz, se Grundtvig.
Hesselberg. 2 III 217; 7 VI 111—4.
 Gustav Hetsch, To Breve fra Architekten, Professor G. *Hetsch* til
 Architekten H. C. Stilling. 9 I 4—13.
Heyé, se Haye.
v. Heyn. 2 IV 223.
 Hartvig Munthe, Birgitte Christine *Hielm* (1739—1820). En norsk
 Præstekones Levnetsløb. Af Hartvig Munthes efterladte Pa-
 pirer. 5 IV 89—120.
Hjersing. 4 VI 260. 7 II 109, 360; III 75, 224.
Hillerup, se Willemoes.
 N. C. Th. Jessen, Slægten *Hincheldey* og Understøttelsesanstalten
 for trængende Efterslægt af Medlemmerne i den ophævede
 civile og adskillige Stænders Enkekasse. 4 VI 42—7.
 S. Skouboe, Det *Hincheldeyske* Gravkapel. 6 I 165—6.
Hjort. 2 II 302.
 Poul Bredo Grandjean, Etatsraad, Stiftsskriver H. R. *Hiort-Lorenzen*.
 [Nekr.]. 7 II 316—8.
Hjorth. 6 V 287.
 H. Hj[orth]-N[ielsen], Oberstløjtnant J. C. W. *Hirsch*, [Nekr.]. 8 I 202.
 S. H. Finne-Grønn, Iver Nielsen *Hirschholm*. 5 I 165—7.
 C. E. A. Schøller, Ligprædiken over Oberst Johan Jacob *Hirschnach*.
 6 III 257—60.
 V. A. Secher, Þorstein Illugason *Hjaltelin*. 5 I 271—2; II 262—4.
 L. Daae, Erindringer og Optegnelser af Niels *Hofman* (Bang). 4 I
 165—90.
Holbeck, se Colding.
Holberg. IV 79.
 J. F. Lampe, Om Ludvig *Holbergs* Skolegang, hans Lærere og Bergens
 Skole. I 10—7.
 H. Holbøll, Nogle Oplysninger om Slægten *Holboll*. 7 IV 247—61.
Holch. VI 91, 251.
 Harald Holck, Af Herredsfoged Carl *Holck's* Papirer. 8 V 35—51.
 A. Thiset, Christen *Holcks* Stambog. 5 II 8—35.
 C. C. W. F. Holck, Oberstløjtnant Oluf *Holck* og Hustru. IV 75—8.
 Harald Holck, Nogle Bemærkninger om Oberstløjtnant Ole *Holcks*
 Slægt og dens Tilknytning til andre Slægter af samme Navn.
 8 II 239—54.
 E. A. Thomle, Familien *Holfeldt* (Hoelfeldt) i Norge. 4 I 66—94.

- S. H. Finne-Grønn, Familien *Holfeldt*. 7 V 211—2.
Holm. 2 III 72. 7 V 120.
- J. C. Kall, Breve om en dansk Officers Død i 1848. [C. C. G. *Holm*].
 7 V 1—10.
Holmboe. 6 IV 279; V 103.
- D. Thrap, Rektor Hans *Holmboes* Selvbiografi. 3 III 217—49.
Holmer. 8 V 165.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XV. *Holmsted*.
 3 IV 148—9.
Holst. 7 II 361.
- J. J. Holten, Breve fra Johan Severin *Holten* til hans Hustru, omhandlende hans Rejse med Arveprinsen i 1804. 5 I 1—56, 73—113.
Holtermann. V 87; VI 93, 180.
- S. H. Finne-Grønn, Slægtbogsoptegnelser om Familien *Holtermann*.
 4 III 48—54.
- G. F. Heiberg, Optegnelser af Sognepræst til Ofoten Mads Olufsen
Homle. 5 VI 273—4.
- Ch. Delgobe, Stamtavle over Familien *Hooft* i Bergen. IV 232.
- C. Klitgaard, Familien *Hopp*. En lille Berigtigelse. 8 IV 50—1.
Hornemann. 2 IV 175; V 127, 214.
- G. L. Grove, Hvorfra stammer Slægten *Hornemann*? 5 III 171—2.
- H. F. Grandjean, Slægten *Horrebow* (m. 7 Kvindeliniere). II. Tillæg
 1—41.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Iver Tønnesøn *Huitfeldt*. 6 I 214—54.
- G. L. Grove, En Oplysning om Ivar *Huitfeldt*. 4 III 243—4.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, De *Huitfeldtske* Gravkapeller i Norge, med 4
 Tavler. IV 89—124.
- G. Huitfeldt og H. J. Huitfeldt-Kaas, Efterskrifter til Stamtavlen
 over Familien *Huitfeldt*. V 175—6.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Generalløjtnant Henrik Jørgen *Huitfeldt* og
 hans 2 Fruer, med en Stamtavle. VI 214—45, 257—64.
- Husum*, se Atke.
- Huun*. 9 I 157.
- F. C. Sommer, Er Præsten Anders Svendsen i Soderup Stamfader
 til Slægten *Hvass*? 3 III 281—6.
- Hveisel*. 3 I 293.
- Hvidt*. 3 IV 165, 247—8. 7 IV 287.
- Fr. Bajer, Af Martin *Hübners* Breve i den Ledreborgske Haandskriftssamling. 4 VI 52—71.
- Høeck*. 9 I 277.
- A. Thiset, *Høegerne*, en genealogisk Undersøgelse, med 2 Tavler.
 III 275—8, jvf. 404.
- Høegh*. 2 IV 305.
- Otto Wolff, *Høegerne*, Statsminister Høegh-Guldbergs Forfædre.
 7 IV 51—69.
- E. A. Thomle, Lidt mere om *Høegerne* og Statsminister Ove Høegh
 Guldbergs Broder Hr. Niels Høegh. 7 VI 142—50. Tilføjelse
 8 II 118.
- C. E. A. Schøller, Forpagter Niels *Høegs* Slægt. 7 II 228—30.
- G. L. Wad, Et Brev fra Ove *Høegh-Guldberg*. V 169—75.
- Høyer*. 9 I 79.
- Høyerup*. 3 IV 164.
- P. K. Thorsen, En Oplysning om Sprogmanden Jens *Høysgaard*.
 3 III 189.

XXVII

- S. Jørgensen, Mads Frandsen *Illum* og hans Hus. IV 18—23.
 Fr. Barfoed, Uddrag af nogle Breve fra *Ingemann* og hans Kone. 2 IV 225—40.
- K. Carøe, Johan Vilhelm Christian *Ingerslev*. [Nekr.]. 7 III 262—3.
 Fr. Krarup, Jørgen *Iversen* (Dyppel), Vestindisk Compagnies første
 Governør paa St. Thomas. 2 VI 23—45.
- F. Jacobsen, Dansk Kjøbstedsliv i forrige Aarhundrede (Kjøbmand
 Poul *Jacobsen* i Faaborg). III 165—7.
- Jul. Clausen, Af P. V. *Jacobsens* Dagbøger 1827—33. 4 II 61—111.
 G. N. Kringelbach, P. V. *Jacobsens* Ansættelse i det danske Kancelli.
 4 II 237—9.
Jans. 7 III 223.
Jantzen. 3 III 216.
- Louis Bobé, Pastor Albert *Jantzen*. F. 23. Maj 1840. † 7. Januar
 1917. [Nekr.]. 7 II 314—5.
Jensen. 6 IV 279.
Jensen, se Trelund.
- E. A. Thomle, Hr. Christopher *Jensens* Testamente. 2 II 161—4.
 N. O. Kolsrud, Om Hamarbispen Karl *Jenssons* Æt. 4 V 61—85.
 H. J. Huitfeldt-Kaas, Stamtavle over Efterkommerne af Jens Lau-
 ridsen (*Jernskjæg*). III 202.
Jespersdatter. 5 VI 98.
- C. E. A. Schøller, Naar uddøde den 1718 adlede Slægt *Jespersen*?
 6 III 116—20.
Jessen. I 304; II 183. 7 IV 79.
- Fr. Jürgensen West, Familie-Optegnelser af Gehejmerraad T. B.
v. Jessen og hans Slægt. 4 V 143—51.
- L. P. Jessen, Kancelliraad Anders Pilegaard *Jessen*, død 1851 som
 Raadmand og Byskriver i Roskilde. 8 IV 72—6.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. XVI. *v.*
Johnn. 5 IV 85—7.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Stamtavle over Hr. Hafthor *Jonssøns* (til
 Sudreim) og Fru Agnes Haakonsdatters ligebyrdige Descendents.
 VI 262.
- Jordan*, se Bagge.
- Juel* (Juul). 2 II 63, 147, 156, 235; VI 90, 299. 3 I 165; II 146—7.
 Louis Bobé, Til Maleren Jens *Juels* Biografi. 9 I 236—7.
 E. A. Thomle, Hr. Henning *Junghans's* Testamente. 2 II 165—8.
 P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XIX. *Juul*.
 4 V 74.
- Grønvald, Fr., Hvem var Godsejer Hans Christensen *Juul* til Tyrre-
 strups Forældre. 8 II 108—11.
- Albert Fabritius, Et Brev fra »Kongen af Island« [Jürgen *Jürgensen*].
 9 I 81—9.
- Jørgensen*. 3 I 200. 8 I 103.
- H. Hj[orth] N[ielsen], Otto Holger *Jørgensen*, Arkivregistrator.
 1879—1924. [Nekr.]. 8 III 239.
- Kaalund*, se Stricker.
- Th. Hauch-Fausbøll, Den adelige Slægt *Kaalunds* Oprindelse. 8 V
 307—8.
- Kaarbø*, se Darre.
- Kaas* (Mur). III 168; IV 336.
- Kaas*, se Trolle.
- Kaas*, se Urne.

XXVIII

- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XVI. *Kaas*. 3 IV 149—50.
- H. Munthe-Kaas, *Mur-Kaas*. V 257—88, 290—301. Jvf. Clauson-Kaas.
- H. W. Harbou, Et Par Bidrag til en fuldstændigere Stamtavle over *Mur-Kaas'erne*. 2 IV 265—79.
- Kaas* (Sparre). 2 IV 301.
- H. Munthe-Kaas, Familien *Kaas*, Stamtavle med historiske og biografiske Anmærkninger. Sparre-Kaas. V 1—24. Jvf. Spørgsmaal af A. Thiset. 2 IV 301.
- C. F. Bricka, General Henrik Bjelke *Kaas's* Levnesløb, fortalt af ham selv. IV 177—215.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. VI. *Kalckreuth*. 4 I 56—62.
- v. *Kampitz*. 3 I 165.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Slægten v. *Kauffmanns* Stamtavle. 2 IV 241. *Kajser*, se Bronck.
- A. W. Rasch, Axel Christian Zetlitz *Kielland*, Justitssekretær, Kammerherre, 1853—1924. [Nekr.]. 8 III 238.
- L. Bobé, Slægterne v. *Kielman* v. *Kielmansegg* fra Holsten og Nedre Østerrig i dansk Tjeneste, med et Tillæg om Familien Preen. 4 II 24—38.
- G. L. Wad, Et Brev fra Thomas *Kingo*. 2 I 152—3.
- Louis Bobé, Bidrag til Thomas *Kingos* Biografi. 6 V 71—2.
- A. E. Erichsen, De ældre Led af Familien *Kirsebom*. 3 VI 90—4.
- Kiadelhut*. 7 V 122.
- Kiær*, se Ørsted.
- Kjærulff*, se Bentsen.
- Kionig*, se Elieson.
- Klagenberg*. 5 I 178.
- Klaumann*. 2 I 237.
- Holger Hansen, Genealogiske Oplysninger om Slægter af Navnet *Klaumann*. 7 III 23—40.
- Anna Levin og Nanna Lange, Supplerende genealogiske og personalhistoriske Oplysninger om den ældre danske Slægt *Klaumann*. 7 V 17—48.
- Klein*, se Atke.
- H. W. Harbou, Slægten von *Kleist* i Hanmark. 3 VI 95—113.
- G. L. Wad, Til Familien von *Klenows* Stamtavle. 2 IV 286—97.
- E. Marquard, Depechesekretær Laurits *Klingbergs* Selvbiografi. Med nogle Notitser om hans Slægt. 7 III 225—44.
- Klinge*. 9 I 79.
- Klingenberg*. 8 III 125.
- C. Klitgaard, Himmerlandske Slægter. Familien *Klitgaard*. 8 IV 136—50.
- Klyne*. II 180.
- Rasch, A. W., Peter Johan *Klæboe*, cand. phil., † 1924. [Nekr.]. 8 III 238.
- Knagènhielm*. 5 IV 193.
- Knap*. 3 II 314—5.
- v. *Kneiln*. 3 IV 165—6, 246—7.
- Hans Knudsen*, se Windz.
- Aagaat Daae, Nogle Oplysninger om Skuespiller Hans Christian *Knudsen*, født 1763, død 1816. 6 I 68—71.

- C. Behrend, Skuespiller *Knudsens* patriotiske Rejse i Aaret 1801. 7 V 213—21.
- Chr. Behrend, Endnu et Vers om Skuespiller H. C. *Knudsen*. 8 V 238.
- S. Elvius, Etatsraad Knud Nicolai *Knudsens* Ungdomserindringer, i Uddrag. 3 VI 201—28, 235—65.
- L. Daae, Breve fra Valentin *Knudsen*. (om Struensee og Brandts sidste Øjeblikke). II 357—9. (om Christiansborg Slots Brand 1794). 2 III 134—8.
- A. Jantzen, Notits om Valentin *Knudsen*. III 287.
Knutz. 2 I 69.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Jørgen *Kocks* Adelsbrev. II 295—6.
Koefoed. IV 79.
- Kolderup*. 5 I 267—8.
- Kongstad*. 5 VI 183. 7 VI 110—1.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. XIII. v. *Koppe-
low*. 4 VI 209—17.
- Kortholt*. 8 I 104.
- Koye(n)*. 6 V 287.
- Kraasbye*. 7 II 360; III 74.
- Paul Hennings, En »*Krabbe*« Gaades Løsning. 8 VI 161—8.
- Krabbe* (Tværbjelke). I 78; IV 81. 6 II 328—9.
- A. Thiset, Forglemte Adelslægter. I. *Krabbe* (med Tværbjelken), med en Stamtavle. I 18—25. Jvf. ib. 78 og IV 81 (ved F. C. C. Harder).
- A. Thiset, Optegnelser om de ældre Led af den paa Damsgaard hjemmehørende Adelslægt *Krabbe*, med en Stamtavle til Nutiden. III 40—79.
- H. W. Harbou, En Rettelse til Stamtavlen over Damsgaard—*Krabberne*. 3 II 236—8.
- A. Thiset, Til *Krabbe*-Slægtens Stamtavle. 6 III 87—8.
- Kraft*. VI 88. 2 II 234. 7 II 361; IV 79.
- Krag*. 2 IV 176.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XIV. *Krag*. 3 IV 145—8.
- E. Juel Hansen, Slægten *Krag* fra Mesinge. 9 II 101—21.
- Klitgaard, C., En Familie *Krag*. 8 V 156—9.
- G. L. Wad, Tre Breve fra Baron Fr. *Krag*. 2 II 79—82.
[Niels Rosenstjerne Frantzen *Krag*]. 7 III 156.
- Kr. Carøe, Præsterne Peder Christensen *Kragelunds* og Hans Schack *Kragelunds* levnedskildringer. 8 IV 221—32.
- Kramer*. 5 I 178.
- Krarup*. 8 IV 272.
- C. Klitgaard, Himmerlandske Slægter i det 16. og 17. Aarhundrede. Optegnelser om Familierne *Kras*, *Kuri*, *Wingaard*, *Wolf* m. fl. 7 IV 207—26.
- E. A. Thomle, Forskellige Slægtebogsoptegnelser. VII. Optegnelser om Familien *Kreftling*. 3 V 205—19.
Krog. III 170.
- Krogh*. 3 IV 164.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XXI. *Kruckow*. 4 V 75—7.
- Kruse*. 3 VI 303—4.
- H. W. Harbou, Generalmajor Ulrik Christian *Kruses* Herkomst. 3 IV 243—5.

- Kruuse*. 2 V 126, 214.
Louis Bobé, Fru von *Krüdener* i Danmark. 8 I 113—27.
Krüger. 2 I 69; III 77.
G. L. Wad, Fortegnelse over en Del af Jomfru Anne Wind v. d. *Kuhla's* Løsøre. IV 215—9.
Kuri, se *Kras*.
Kuyter, se *Bronck*.
Kühl. 4 III 243.
Kylstrup. 3 I 165.
Kyster. 8 II 275.
Kærulf. 5 II 255—6.
Købke. 3 I 290—1.
P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XVIII. *Købke*. 4 V 73.
Jørgen Swane, Amtsprovst Johan Peter *Købkes* Selvbibliografi. 7 II 60—83, 157—80.
P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. VI. *Korbitz*. 2 IV 154.
C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. XIV. v. *Korbitz*. 4 VI 217—23.
Louis Bobé, Om Familien *Lakjers* franske Oprindelse. 8 IV 258—9.
Landorph. 3 II 73. 5 VI 182.
Landorph, se *Rosvinge*.
Lang. 8 VI 172.
Lange. 3 II 71—2, 239. 8 IV 272. 9 I 277.
H. J. Huitfeldt-Kaas, En Adelsslægt i Decadence ((*Lange*)). 4 II 41—51.
R. Paulli, Gehejmerraad Christian Wilhelm *Langes* Autobiografi med et Par Bidrag til Familien *Langes* Stamtavle. 7 III 41—55.
E. A. Thomle, Lidt om Lagmand Gjert *Lange* og hans Slægt. 7 III 189—95.
Th. Hauch-Fausbøll, Lagmand Giert *Langes* Afstamning. 9 I 145—6.
Langeland. 7 V 121, 254—8.
Lassen. 3 II 146. 7 VI 204.
L. Bobé, Johannes *Lassenius* 1636—92. 3 V 1—17.
Lasson. 2 V 126.
A. Thiset, Forglemte Adelsslægter. II. *de Lasson*, m. en Stamtavle. II 81—5.
G. L. Wad, To Begravelsesbreve. [Elisabeth *Lasson*, sal. Michael Winterbergs, og Anne Markdanner, sal. Hans Kaases]. V 315—7.
Paul Hennings, Generalmajor Ivar Christian *Lassons* Autobiografi, indsendt til Ordenskapitlet i 1813, samt nogle Oplysninger om hans Slægt. 8 IV 175—80.
Laurentin. 7 VI 204. 8 I 110—2.
Lauritsen, se *Wirtmann*.
C. A. Øverland, Presbyterologiske Antegnelser fra det Nordenfjeldske (Gravskrift over Hr. Holger *Lauritsen*, Sognepræst til Aafjorden). III 163—5.
Olaus Schmidt, Hr. Holger *Lauritssøn*, sognepræst til Aafjorden 1562—1612, tilhørte han en slegt af navnet Buck eller Buch. 8 IV 297—300.
E. A. Thomle, En bergensk Slægtbog fra det 17de Aarh. (Anders *Lauritzen Leck*). 2 I 1—31.
Leegaard. 3 II 314.

Leganger. 4 III 72; IV 288.

Leganger, se Nordahl.

G. F. Heiberg, Nogen nye genealogiske Oplysninger om *Leganger-slegten.* 6 V 204—8.

Lehn, se Tordenskjold.

Louis Bobé, Abraham *Lehns* Selvbiografi 1643—73. Efter Originalen i Arkivet paa Orebygaard. 7 III 84—7.

Leigh. 6 IV 278.

E. A. Thomle, Lidt om Familien *Lembach.* 3 I 75—6.

Eiler Nystrøm, *Lemfortske* Familiegaader. 5 V 108—39.

E. A. Thomle, *Lemfortske* Familiegaader. II. 7 V 222—29.

Lemvig. 6 IV 279; V 103. 7 IV 229, 288—91.

L. Bobé, Stamtavle over Familien *Lente.* 2 III 275.

Lerche. 8 IV 272; VI 172.

Lerche, se Romer.

Aage Lassen Landorph, Lidt om de ældre led af slægterne *Lerche* og v. Westen. 9 I 97—102.

Louis Bobé, Kontreadmiral Christian *Lerches* Selvbiografi. 5 IV 258—67.

L. Bobé, Familien von *Lersner* i Danmark. 4 V 232—6.

Leth. IV 256; V 94. 2 V 125, 280. 7 VI 204.

Levetzau. 7 II 322.

D. Thrap, Af Bataillonslæge Jon *Lies* Optegnelser om sin Slægt og sig selv. 6 III 93—115.

Liebe. 2 I 237; II 154; III 75, 294, 298; VI 104.

L. Daae, Et Brev fra Konfessionarius M. S. *Liebenberg* til Biskop Pavels. IV 249—55, jvf. ib. 371 f. (L. Zinck).

Liliendal. II 79; IV 83.

Lillienkjold. IV 176, 336; VI 91.

E. A. Thomle, Stamtavle over Familien *Lillienkjold* (den ældre). II 225. Jvf. ib. 369—71 (ved T. C. C. Harder) og III 401.

E. A. Thomle, Nedstammer den nulevende danske Slægt *Lillienkjold* paa Mandssiden fra den i 1676 adlede Hans Hansen Smidt? VI 1—47. Jvf. IV 176, 336; VI 91, 286.

H. Ostermann, Bidrag til danske og norske Slægter i Grønland. II. Slægten *Lillienkjold de Svanenhiehm.* 7 II 41—6.

[Johan Gottlieb *Linck*]. 8 IV 92.

Lind. 8 III 246.

Lindebaum. 5 IV 193.

P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. VIII. *Lindegaard.* 2 IV 156—7.

Olaus Schmidt, Optegnelser av Toldforvalter i Bergen Nils *Lindegaard* og dennes Søn Præsident i Trondhjem Rasmus *Lindegaard.* 7 III 211—5.

Nanna Lange, Godsejer og Etatsraad Christian *Lindencrones* borgerlige Slægt *Lintrup.* 7 II 333—43.

L[ouis] B[obé]. Den sidste af Adelsslægten *Lindenov.* 7 III 158.

O. Nielsen, Bidrag til Hr. Hans Johansen *Lindenovs* Historie. 4 V 271—80.

Lindgreen, se Walter.

Lindseth. 6 IV 279. 7 IV 229.

Lintrup. 7 IV 79.

Lintrup, se Lindencrone.

v. d. *Lippe.* III 393; IV 87; VI 89, 179. 2 VI 91.

- H. W. Harbou, Nogle Bemærkninger om Familierne von der *Lippe* i Danmark og Norge. 3 III 65—71.
- Listov*, se Lønborg.
- Nic. Bøgh, Redaktør A. P. *Liunges* Optegnelser. 4 I 229—67.
- Th. Hauch-Fausbøll, En Advarsel. [*Lodberg*]. 9 I 146—9.
- S. Otto Brenner, Et Supplement. [*Lodberg*]. 9 I 237—8.
- C. Behrend, Skuespiller *Londemanns* Børn. 5 VI 159.
- Lorentz*. 5 III 88, 180.
- A. Lowzow, Om Familien *Lowzow*. II 187—90.
- E. A. Thomle, Familien *Lumholtz* i Norge. 8 III 219—34.
- Lund*. 2 V 87. 4 VI 88. 5 IV 87—8, 196. 8 II 125.
- Lundt*, se Atke.
- V. Bang, Genealogiske Optegnelser om Familierne *Lund* (Wibe) og *Whitte*. 3 II 34—6.
- Ad. Clément, A. C. *Luplau* som Modelmester ved den kgl. Porcelainsfabrik. 7 VI 195—6.
- G. L. Wad, Bolle *Luxdorff*, med Stamtavle. I 37—53.
- G. L. Wad, Et Brev fra Bolle *Luxdorff* til Storkantsler Reventlow. V 317—8.
- C. Klitgaard, En dansk Gren af den norske Familie *Luytkis*. 7 II 262—7.
- Lübing* (Lüberg). 7 II 109.
- Lüders*. 8 V 78—80.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Om Familien *v. d. Lühe* (i Norge). III 364—7.
- L. Bobé, Fremmede Adelslægter i Danmark. III. *von der Lühe*. 3 II 12—33.
- A. Thiset, Tavle over Slægtskabsforbindelsen mellem de to Adelslægter *Lykke*. 2 V 114.
- Lystrup*. V 336.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Stamtavle over Familien *Lystrup*. Af Brødrene J. og S. *Lystrup*. 4 VI 72—7.
- L. Daae, Om den adelige Familie *Lystrup* eller Tordenstjerne. 4 VI 77—80.
- E. A. Thomle, Lidt mere om Familien *Lystrup*. 4 VI 193—207.
- A. Thiset, Niels Skaksen *Lystrup*. 4 V 236—42.
- Lütken*. I 79.
- L. Koch, Et Træk af C. F. T. *Lüttichaus* Liv. 2 VI 229—34.
- E. Marquard, Slægten *Lønborg*. Slægtbogsoptegnelser og Stamtavler vedrørende *Lønborg*, *Listov*, *Strolle*, *Harlev* og *Trønner*. 5 IV 51—85, 166—78.
- Lønsmand*. 8 III 245.
- Love*. 8 I 106.
- Løvenbalk*, se Bille.
- A. Tuxen, Nogle Oplysninger om Carl Friherre af *Løvendal*. 3 VI 77—81.
- C. E. A. Schøller, En Retssag 1783 om Navnet *Løvendal*. 7 II 181—5.
- O. v. Munthe af Morgenstjerne, Woldemar *Løvendal* — og hans Families Ophold i Sachsen samt Stamtavler over de fra Ulrich Frederik Gyldenløve (I) nedstammende Slægter: Friherrer af *Løvendal* (II), Grever af *Danneskiold-Løvendal* (III), Grever af *Løvendal* (Bangemann-Huygens) (IV), v. *Løvenson* (V) og Grever af *Danneskiold-Laurvig* (VI). 8 II 1—61.
- Jørgen Swanc, 2 Breve fra Marechal af Frankrig, Valdemar Friherre af *Løvendal* til Grevinde Anna Sophie Schack, født Rantzau. 9 II 64—7.

- C. E. A. Schøller, Hans Schrøder, adlet *Løwenhielms* Herkomst. 2 VI 187—8.
- H. W. Harbou, Hannibal Poulsen, Rigs greve von und zu *Lowenschild*, en Regimentshverver fra Slutningen af det 17de Aarhundrede. 3 V 97—135.
- Louis Bobé, Hofjægermester Adam Eggert Christoffer *Løvenskiold*. [Nekr.]. 5 VI 308—9.
- F. C. Sommer, Om Kommerceraad J. A. *Løvenstiernes* nærmeste Slægt. (Familierne Stuve og Ernst). 3 II 54—56.
- E. A. Thomle, Kommerceraad Johan Adolph *Løvenstjerne*. 2 V 129—81.
- v. *Løvensøn*, se *Løvendal*.
- A. Tuxen, Af Poul Vendelbo *Løvenørns* private Brevveksling. 6 III 226—14.
- A. Tuxen, Poul Vendelbo *Løvenørns* Barndomshjem og Forældre. 7 I 19—29.
- E. A. Thomle, Lidt om Poul Wendelbo *Løvenørns* Slægt. 7 I 300—1.
- C. E. A. Schøller, Endnu lidt om Poul *Løvenørns* Slægt. 7 II 325—7.
- A. Tuxen, Lidt mere om Poul Vendelbo *Løvenørns* Slægt. 8 II 106—7.
- Jan Nordström, Några anteckningar om släkten *Måneskiold* i Bohuslän. 7 IV 176—82.
- G. L. Wad, En Embedsbesættelse under Kong Christian VI. (Landsdommer Chr. v. d. *Maase*). 2 IV 298—300.
- Louis Bobé, Slægtshistoriske Bidrag. II. Om Borgmester paa Christianshavn Jakob *Madsen* og hans Slægt. 7 IV 278—82.
- Carl S. Petersen, Breve fra Finn *Magnusen* til F. D. Gräter. 5 V 177—206.
- Malling*. 9 II 83.
- A. E. Erichsen, Optegnelser af presten Oluf Bentsen *Mandal* for aarene 1625—36. 4 V 133—13.
- Chr. M. Munthe, Hvem var Hans Jonassøn *Mangors* Hustru? 5 I 64—7.
- Manthey*. 6 III 196.
- Manthey*, se Müller.
- Manthey*, se Wedel-Jarlsberg.
- de la Marche*. 9 I 277.
- Markdanner*, se Lasson.
- A. Thiset, Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie. VIII. *Markmand*-Slægterne. 3 III 174—38.
- Marstrand*. 6 VI 88—91.
- Wilh. Marstrand, Et Spørgsmaal angaaende Familien *Marstrand*. 6 VI 88—91.
- Marsvin*, se Urne.
- Martens*. 3 II 69.
- Martin*. 5 VI 182. 6 I 272.
- Mathiesen*. 9 II 189—90.
- B. Tengnagel Jørgensen, Søren *Matthisen*, Klokker og Regnebogsfatter. 7 V 11—3.
- Mau*. 9 I 277.
- Mechlenburg*. 2 III 293; V 66. 3 V 93—1.
- E. A. Thomle, Lidt om Familien *Mechlenburg*. 2 V 66—34. Bemærkninger knyttede hertil, af H. W. Harbou, ib. 84—7. Jvf. ib. 294 f.
- Meidell*. IV 176.

- A. Thiset, Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie. VI. Fru Anne (*Meinstrup*) Holgers (Rosenkrantz's). 3 III 124—6.
Mejer. 3 V 94—5.
Mejlænder. 3 III 79.
- E. A. Thomle, Optegnelser om Familien *Meldal*. 3 I 191—2.
- H. F. Rørdam, Nordmanden Augustinus *Meldals* Levned, optegnet af ham selv. I 161—92.
- E. Kongstad Rasmussen, Rejsememorial af C. J. de *Meza*. 6 III 41—54.
- K. Carøe og H. W. Harbou, Dr. med. Christian Jacob Theophilus *de Meza*: Mit medicinske Levned, skrevet og udført i Aaret 1809 til egen Moro og Tidsfordriv. 7 I 269—99.
Meyer. 3 IV 80—1, 166—7.
Meulengracht. III 396.
Michelbecker, se Weinmann.
Michelsen. 8 I 105.
- Fr. Krarup, Gabriel *Milan* og Somme af hans Samtid. 3 II 102—30; III 1—51.
Minor. 2 VI 298. 3 II 148.
Molbech. 8 V 77—8.
- A. Thiset, Et Bidrag til Slægten *Molbechs* Historie. 6 VI 217—8.
- O. C. Molbech, Dagbogsoptegnelser af C. *Molbech* for Aaret 1819. 4 IV 256—87.
- O. C. Molbech, Breve fra Christian *Molbech* til hans Søn Chr. K. F. Molbech i Aarene 1846—47. 4 V 93—132, 204—32.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Christian Gran *Molberg*. 3 VI 186—99. 4 I 1—15.
- E. A. Thomle, Christian Gran *Molberg*. Et Supplement. 5 IV 31—6.
- H. Weitemeyer, Christian Gran *Molberg*. 6 VI 153—7.
- F. C. Kiær, Notits om F. *Moldenhawer*. 2 II 95—7.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Familien *Moldenit*, med 2 Stamtavler. 2 IV 241—51.
Monrad. 3 I 292.
Montagne. 8 II 125.
Montaigu, se Gamborg.
Montanus, se de Svaneskjold.
- A. W. Rasch, Et lidet Bidrag til Sogneslægten *Morgenstjernes* Historie. 6 VI 78—80.
- A. W. Rasch, Slægten *Morgenstjerne* fra Sogn. Et Supplement. 6 VI 208—9.
- H. Rasmussen, Det saakaldte *Morsingske* (rigtigere Lacoppidanske) Familiebillede i Nicolai Kirke i Svendborg. 4 I 162—4.
- William Norvin, Bidrag til Johan Lorenz *Mosheims* biographi. 7 III 196—210.
Moth. III 170. 7 VI 204.
Mouritsen. 7 VI 205.
Mule, se Rosenvinge.
Munch. 2 I 237; III 213.
- E. A. Thomle, Maleren Eggert *Munch*. 5 V 170—1.
- C. M. Munthe, Adelsslægten *Mund*, er den uddød, eller lever den endnu? 7 I 117—21.
- Fr. Barfoed, Rettelser og Tilføjelser til »Griffenfeldts Ætlinger« (om Frands Nielsen *Munds* Afkom). V 302—11.

- H. F. Rørdam, Borgmester Peder Jacobsen *Munk*. 2 II 296—7.
 Fr. Krarup, En gammel Stambog (af Anders Clausen og Claus Andersen *Munkebo* ell. Munkeberg). I 100—21.
Munthe. 2 I 68; III 77.
Munthe, se Rue.
 Aagaat Daae, Oberst Gerhard *Munthes* Gravkapel ved Kvamsø Kirke. 6 II 77—82.
Mutio. 8 VI 172. 9 II 84.
Muus. 3 I 293; II 148.
 H. R. Hiort-Lorenzen, Biografiske Optegnelser af Toldinspektør i København, Etatsraad Hans *Muus*. 5 II 166—82.
Mühlheim, se Urne.
Müller, (Møller). 3 II 148. 7 V 251. 8 I 108.
Müller, se Bredahl.
 E. Dam, Examensvidnesbyrd for fire bekendte Farmaceuter. [Frantz Heinrich *Müller*, Ludvig Manthey, H. C. Ørsted og Will. Christopher Zeise]. 4 I 191—5.
 C. Nyrop, Frantz Heinrich *Müller*, den kgl. danske Porcellænsfabriks Stifter. 4 IV 172—217.
 Clément, Ad., Frantz Heinrich *Müllers* Selvbiografi. 8 III 196—218.
 L. Bobé, Oberst Ludvig Rudolf *Müller v. Aarwangen*. Statsfange paa Christiansø. 4 III 1—15.
v. Münchhausen. 3 II 145.
Mynster. 7 VI 110.
 L. Bobé, Biskop Frederik *Münters* Selvbiografi. 4 III 157—74.
Mæsel. 3 IV 318—9.
Mohl. 3 V 301.
Moinichen. 5 IV 192 f.; VI 183 f. 6 III 285.
 S. Jørgensen, Den *Moinichenske* Slægtbog. II 141—68, 229—35.
 L. Daae, Et Brev fra Student (siden norsk Statsraad) E. R. *Möinichen*. 2 III 267—70.
Møller (Müller). III 396; IV 79. 3 II 70. 7 VI 110.
Møller, se Bredsdorff.
 H. F. Rørdam, Godsejer Elias *Møllers* Levnedshistorie optegnet af ham selv. 5 III 201—25.
 G. L. Wad, Om Kjøbmand Rasmus *Møller* i Nyborg. 4 II 159—69.
Mollmann. 2 VI 297. 3 I 166.
Mørch. 3 II 145. 4 VI 260—4. 5 I 183, 269.
 Gustav Mørch, Familien *Mørch* fra Sandefjord og Larvik. 8 V 218—37.
 Christensen, Carl C., Hvem var »Fatter *Nagel*« i lille Kongensgade? 8 II 62—71.
 Carl C Christensen, Tillæg til »Hvem var Fatter *Nagel* i lille Kongensgade?« 8 IV 71.
Nansen. 2 VI 87.
 L. Bobé, Borgmester Hans *Nansens* Efterslægt. 3 I 9—17.
Navaraschy. IV 176; VI 91, 251.
Neander. 8 V 161—2.
 K. Carøe, Den hemmelige barnefødsel på Klavsholm 1734. [*Neander-Offenberg*]. 7 II 187—227.
Nedenæs. 2 III 73; V 285; 3 IV 317—9.
 G. L. Wad, Om Niels *Nelausen*. II 296—303.
Neumann. 8 V 78.
Nielsen. 2 II 149, 237, 303. 3 I 200. 5 IV 193.
Niemann. 8 V 78.

- A. E. Erichsen og H. J. Huitfeldt-Kaas, Om Oslobispen, Mag. Jens *Nilssons* nærmeste Slægt. 3 I 270—83.
- E. A. Thomle, Nogle Oplysninger om Oslobispen, Mag. Jens *Nilssons* Datter Margrethe og hendes Efterslægt. 4 V 88—91.
- Erh. Qvistgaard, Biografi over Jørgen *Nielsen*, Sognepræst til Aarslev og Hørning 1628—1650. 8 VI 249—52. Rettelse: 9 I 158.
- Nissen*. 3 II 71.
- H. F. Rørdam, Christian *Nolds* Selvbiografi. 2 I 31—53, 81—105.
- A. E. Erichsen, Optegnelser af Erik Ivarsen *Nordal* og Ivar Eriksen *Leganger*. 4 II 113—31.
- Aagaat Daae, Hr. Ivar Eriksen *Nordal* og hans børn. 6 VI 219—22.
- Nordberg*. 7 VI 204.
- Adam Løvenskiold, Om Hans *Nummesens* andet Ægteskab og hans Epitafium i Holmens Kirke. 6 VI 81—7, 208.
- Numsen*. 7 II 322.
- Nuspickel*. 6 IV 279.
- E. A. Thomle, Lidt om Familien *Nyrop* i Christianssand. VI 246—9.
- Camillus *Nyrop*. [Nekr.]. 7 III 263—4.
- Fr. Weilbach, Architekten, Renteskriver Hans *Næss*. 9 II 175—84.
- Norager*. 2 III 73, 216.
- Eiler Nystrøm, De danske *Obelitz'ers* Forhold til Pommern. 6 IV 63—8.
- L. Bobé, Stamtavle over Familien *Ocksen*. 2 IV 33.
- Oehlenschläger*, se Grundtvig.
- H. G. Olrik, Nogle Oplysninger om Adam *Oehlenschlägers* mødrene Slægt. 9 II 38—63.
- A. Kraus, Et utrykt Brev fra *Oehlenschläger*. 5 III 352—3.
- Offenberg*, se Neander.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. IX. v. *Offenberg*. 4 I 269—75.
- Olrik*. VI 250. 2 I 156; II 149, 238.
- Hans Olrik, En grønlandsk embedsmand og hans kampe. [Bendt *Olrik*, 1749—93]. 8 I 21—41
- Olsen*. 8 I 105.
- Klitgaard, C.*, To Storkøbmand i Aalborg. (Jørgen *Olufsen* og Jens Bang). 8 V 13—8.
- Oluf Christian *Olufsen*, se Pram.
- Orlob*. 7 VI 205.
- Oxé*, se Kong Frederik II.
- H. F. Rørdam, Brev fra Biskop Niels *Paaske* til Kansler Chr. Friis til Kragerup. I 35—6.
- Palle*. VI 179.
- C. L. With, Erindringer fra Generalmajor Julius *Paludans* Barndom. 4 II 180—237.
- L. Bobé, Fremmede Adelsslægter i Danmark. I. von *Pappenheim*. 2 V 251—73.
- Poul Bredo Grandjean, Et mecklenborgsk Signet. [v. *Parum*]. 7 V 243—44.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. XI. v. *Passow*. 4 V 61—9.
- Paulsen* (Poulsen). 4 V 261—2.
- Paus*. 4 IV 288.

Pay. I 159; V 88.

A. W. Rasch, Præsterne Anders og Peder *Pedersen*. Et lidet Supplement til Lampes Præstehistorie. 5 IV 251—4.

G. L. Wad, Tvende Testamenter (M. Hans *Pedersens*, Sognepræst til Lyngby, og Karen Pedersdatters, gift med Hans Merckel v. Schmalkalden). IV 125—31.

Louis Bobé, Familierne *Pelt* og *Abo*. 9 I 234—6.

Pentz. 3 V 172.

Petersen. 3 IV 165, 247—8. 7 IV 287.

L. Bobé, Hollandsk-danske Slægtforbindelser. (Jakob Rigsbaron *Petersens* Slægt). 9 II 253—5.

Pharoe. 2 II 63; 3 II 247—51.

Aagaat Daae, Personalhistoriske Meddelelser om Slegterne *Pharo* og *Schancke*. 8 IV 180—5.

Pilloy, se *Gamborg*.

Louis Bobé, Bidrag til dansk Theaterhistorie III. [*Pilloy-Coffre*]. 8 IV 273—5.

Pio. 8 V 240.

Jørgen Swane, Om Sognepræst til Udbyneder-Kastbjerg Peter Christian Frederiksen *Pipers* to Hustruer. 9 II 186—7.

B[obé], L[ouis], *Platen* og *Heine*. 8 V 73—4.

Pleym. 3 I 200, 293; II 240.

A. E. Erichsen, Jens Abrahamsen *Plougs* Optegnelser. 3 IV 28—60.

C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. XV. *Pogrell*. 5 III 146—8.

Pontoppidan. 5 V 176.

Popping. 8 II 124.

Post. 8 VI 172.

Poulsen. 3 VI 74.

Thomle, E. A., To Kragerø-Slægter. [*Poulsen*]. 8 III 53—76.

C. E. A. Schøller, Etatsraad og Landsdommer Matthias *Poulsens* Levnetsbeskrivelse, forfattet af Broderen Mag. Poul Poulsen. 3 IV 130—43.

Poulson. 7 I 194.

Poulsen (Paulsen). 9 I 79.

P. B. Grandjean, Familieoptegnelser af Sognedegn Samuel Jacobsen *Prahl* (f. 1730, † 1819). 6 I 255—63.

H. Ehrencron-Müller, Brevvexling mellem Ægteparret *Pram* og Oluf Christian Olufsen under dennes Udenlandsrejse 1795—96. 5 II 182—224, 298—329; III 149—70, 199—232; IV 121—65.

Edg. Collin, Brev fra Chr. H. *Pram* til Etatsraad Collin. II 138—40.

H. Ehrencron-Müller, Breve fra C. H. *Pram* til H. W. Warnstedt og Skuespildirektionen 1778—91. 4 IV 39—87.

E. Marquard, Christen *Pram* og Konsulatsposten i Tunis. 6 I 76—82.

Preen, se *Kielmann*.

H. J. Huitfeldt-Kaas, Optegnelser om Familien *Pritzler*. 3 III 98—103.

Prydz. II 365. 2 I 70.

P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. V. *Pultz*. 2 IV 151—4.

Robert Neiiendam, Edouard Du *Puys* Musikhandel. 8 IV 264—5.

Carl C. Christensen, Edouard Du *Puys* Musikhandel. 8 IV 343—4.

Pærhoy. 3 I 78, 164, 200.

XXXVIII

- Aage Friis, Kammerherre *Quaades* Redegørelse for sin Indtrædelse i Ministeriet Monrad. 7 VI 51—66.
- Louis Bobé, Slægten *Qualen*. 7 I 102.
- Quisl*. 8 IV 88.
- Qvistgaard*. 2 II 302; IV 176, 222, 224, 304, 305. 3 I 199—200. 7 V 254. 8 II 124.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. VII. *Raabe*. 4 I 62—6.
- Nic. Bøgh, Bakkehusbreve (fra den *Rahbek'ske* Familie). II 239—42.
- A. Tønder, Et Brev fra Kamma *Rahbek*. VI 177—8.
- Louis Bobé, K. L. *Rahbeks* Ansøgning om et Laan af 16,000 Rdlr. til Indretningen af en Undervisnings- og Opdragelsesanstalt paa Bakkehuset. 8 IV 259—61.
- Louis Bobé, Fra Sorø Akademis Bibliotek. [K. L. *Rahbek*, M. C. Bruun]. 9 I 234.
- Ram*. 3 III 214.
- H[ennings], P[aul], *Rambusch*. 8 IV 339—10.
- Ramm*. 8 VI 87, 268. 9 I 157.
- O. A. Øverland, Jens *Randulfs* og M. Anders Nilsson Aalborgs Optegnelser. V 244—9.
- Rantzau*. 8 V 165, 309—11.
- Paul von Hedemann-Heespen, Daniel *Rantzaus* Denkmal und andere personengeschichtliche Erinnerungen der Kirche St. Katharinen zu Westensee in Holstein. 7 IV 243—6.
- A. Thiset, Sjølegavebrev for Hans *Rantzow*. 3 II 288—9.
- L. Bobé, Genealogiske Optegnelser tildels vedrørende Generallieutn. Johan *Rantzau* og hans Slægt. 4 II 243—7.
- Axel Linvald, Grev Schack Carl *Rantzau* Aschebergs Ophold i Sydfrankrig og hans efterladte Papirer. 8 VI 72—9.
- Rasch*. 3 II 73; III 312—13; VI 73—74. 5 V 89, 176; VI 182, 280. 6 I 272. 7 III 272—3; IV 79. 8 V 165.
- K. Thorsen, Stambogsblade over Slægten *Rasch* paa Bornholm. 7 VI 181—92.
- Rasmussen*. 3 I 199.
- Nic. Bøgh, Spredte Optegnelser af Komponisten Poul *Rasmussen*, meddelte i Uddrag. 3 IV 280—91; V 52—72.
- H. Hjorth-Nielsen, Familien *Rehling*. 6 VI 172—91.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Generalmajor Georg *Reichweins* Efterslægt. 4 III 73—117; IV 91—134, 223—55.
- E. A. Thomle, Hr. Torger *Reierssons* Børn. 7 III 258—62.
- Reimer*. 7 VI 201. 8 I 108—10.
- C. Behrend, Om Anna *Reimer* og Cille Gad. 5 V 232—48.
- Reinholdt*. 3 II 146.
- Reisner*. 7 VI 202.
- Reitzenstein*. 2 VI 87.
- L. Bobé, Fremmede Adelslægter i Danmark. II. von *Reitzenstein* med 2 Tavler. 2 VI 12—23. Jvf. ib. 87.
- E. A. Thomle, Familien *Rendtler* i Norge. 2 VI 237—54.
- Resen*. 8 V 76.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. X. *Resen*. 2 IV 158—9.
- Reventlow*, se *Luxdorph*.
- Riber*. 2 IV 104, 224.

- E. A. Thomle, Stamtavle over den norsk-danske Familie de *Richelieu*. 2 V 173.
- Ch. Delgobe, Bidrag til Oplysning om Oprindelsen til Familien *Richelieu* i Norge og Danmark. 3 V 92—3. (Om Retten til Navnet se ovfr. under Gruppen: Navnesagen).
- Ridiger*. 9 I 78.
- Rieper*. III 96, 288.
- Riisbrich*. VI 178. 4 I 220—8.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. IX. Riisbrigh. 2 IV 158.
- Rist*. 2 VI 87.
- Roelof*. 7 III 223.
- Rogge*. VI 89.
- Rohweder*. 2 VI 279.
- H. W. Harbou, Lidt om Familien *Rohweder*. 2 VI 75—80. Jvf. ib. 304.
- H. W. Harbou, Endnu et Par Oplysninger om Familien *Rohweder* 3 V 245—7.
- S. A. Sørensen, Jørgen *Rohweder*, kaldet Steinberg. 3 III 287—301.
- C. E. A. Schøller, Lidt mere om Jørgen *Rohweder*, kaldet Steinberg. 3 VI 113—15.
- Rolsdorph*. II 181.
- H. F. Grandjean, Tilføjelser og Rettelser vedrørende Slægterne *Romer*, *Lerche* og *Fogh*. 5 IV 290—2.
- B. Tengnagel Jørgensen, *Des Roches de Parthenay*. 7 II 328—32.
- Rosbach*. II 304; III 170. 397; V 94. 3 III 215. V 301—2.
- Rose*. 9 I 157, 240.
- Rosencranz*. 7 VI 203. 8 I 110.
- G. L. Wad, Hans Hansen *Rosencreutz*. 4 II 131—40.
- Rosenkrantz*. III 168.
- A. Heise, Bidrag til Familien *Rosenkrantz's* Historie i det 16de Aarh. Engelholm Linien. 2 III 145—9. Matstrup Linien, ib. 150—5. Hevringholm Linien, ib. 155—84. Tange-Linien. 2 VI 46—75. Stensballe-Linierne ib. 97—151. Mester Godskalk Eriksen (den slesvigske Linie) ib. 189—228.
- A. Thiset, Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie. V. *Rosenkrantz-Slægtens* Erhvervelse af Tange. 3 III 119—23.
- E. A. Thomle, Et Thingsvidne om Frk. Justina Catharina *Rosenkrantz's* Slægt. 3 VI 199—200.
- C. E. A. Schøller, Et *Rosenkrantsk* Epitafium. 4 II 170—2.
- Victor Madsen, Et Minde om Fru Birgitte *Rosenkrantz* Steen Brahes til Knudstrup. 7 IV 227—8.
- H. Ehrencron-Müller, Et lille Bidrag til Giftmordersken Frøken Justine Cathrine *Rosenkrantz's* Karakteristik. 7 VI 193—4.
- Rosenmeyer*. 5 VI 98.
- G. L. Wad, Povel Nielsen *Rosenpalm* (med en Stamtavle). I 260—77.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. XII. *Rosenstjerne*. 3 IV 144—5.
- G. L. Wad, En gammel Stambog (Familien *Rosenvinge*). V 249—54
- A. Thiset, Nogle Slægtbogsuddrag. II. Præsten Anders Samsings Efterretninger om de Odense Slægter *Rosenvinge*, Mule, Seebled og Landorph. 5 VI 1—24.
- P. B. Grandjean, Nogle *Rosenørn'ske* Slægtbogsoptegnelser. 6 I 115—46.

- G. L. Wad, M. Laurids Axelsens Ligprædiken over Fru Kirsten *Rosenørn*. 2 I 231—6.
- Louis Bobé, Slægtshistoriske Bidrag. V. Frederik *Rostgaards* Ansøgning til Oversekretær J. L. Holstein om Rejsetilladelse (1740). 8 I 90—2.
- Rostorph*. 7 V 253.
- Imm. Barfoed, Den laalandske Familie *Rostrup*. IV 68—74.
- Rothschild*. IV 256.
- L. Daae, En bergensk Slægtbog (over Familierne *Rue*, Munthe og Seehuus) med Noter af E. A. Thomle. II 334—57.
- de Ruijter*, se Adelaer.
- Gerhard L. Grove, Om Admiral Michiel *de Ruijters* Optagelse i den danske Adel og hans Forhold til Kongerne Frederik III og Christian V. 5 II 134—63.
- [Familienavnet *Rumohr*]. 8 I 95.
- Runge*. 7 V 251.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Skiftebrev efter Christopher Throndsson *Rustung*. 1578. 4 II 240—2.
- J. A. L. Lesser, To Ansøgninger fra Løjtnanterne O. *Rye* og F. A. Schleppegrell. 3 I 69—72.
- Rødberg*. 3 I 291; III 143.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. XVII. *Røder*. 5 IV 184—5.
- C. Klitgaard, Mats Nielsens *Røgbiergs* Optegnelser. 6 IV 35—8.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark: XVIII. *Rømer*. 5 IV 186—9.
- Johan Møller, Rettelse vedrørende Slægten *Rømer*. 5 VI 184.
- L. Daae, En Autobiografi af Provst Cornelius Thomas *Rønnau*. 4 IV 219—22.
- S. Jørgensen, Kaptajn Claus v. *Rønnow* (Rønne) til Holmdrupgaard. II 73—7. Bemærkninger dertil om hans Slægt af Forf. og H. J. Huitfeldt-Kaas ib. 360—3.
- C. Klitgaard, Optegnelser vedrørende Familien *Røring*. 7 VI 151—9.
- D. S. Thrap, Familien *Røyems* Stambog. IV 24—32.
- Selma Jessen, Uddrag af Breve fra *A de Saint-Aubain*. 3 VI 116—86.
- Nicolaj Bøgh, Uddrag af Breve fra *A. de Saint-Aubain*. 4 V 29—61.
- Sahlgaard*. 4 VI 88. 5 IV 87—88, 196.
- von Salchov*. 8 V 165.
- Salling*. 7 VI 202.
- H. W. Harbou, Generalmajor Hans Jørgensen *Samsøe*. Træk af Soldaterliv fra Tiden omkr. 1700. 3 II 298—313.
- Sandberg*. 7 I 194; 8 I 201.
- Scavenius*, se Brøndum.
- Schack*. 7 V 254.
- Louis E. Grandjean, *Schack'erne* fra Ry i Bakkendrup Sogn. 8 VI 168—69.
- John Arthur Lange, *Schackerne* fra Ry. 8 VI 263—64.
- Et lille Brev fra Komtesse Anna Ernestine *Schack*. 8 VI 258.
- Breve fra Hans Egede *Schack* tilligemed et Brev om ham fra C. St. A. Bille. Af Nicolai Bøghs efterladte Papirer. 5 V 1—34.
- Schancke*, se Pharo.
- A. W. Rasch, Den norske Gren af Slægten *Scharffenberg*. 6 V 179—91.
- Tilføjelse: 6 VI 96.
- Scheel*. 6 IV 89—90. 7 I 196.

- Scheffer.* 6 II 328.
Schep. 8 V 78.
Scheyde. 8 IV 88.
Schilderup (Skjelderup). 2 I 155, 313.
Schiern. 5 VI 98.
Schindler. 2 VI 297. 3 I 160.
 Louis E. Grandjean, Familien *Schive-Deichmann.* 9 I 61—5.
 E. A. Thomle, Lidt om en Familie *Schjelderup.* 3 IV 77—80.
 G. L. Grove, Om Søren *Schilderup*, Guvernør paa Guineakysten.
 3 IV 292—311.
 H. Grandjean, En Selvbiografi af Kontra-Admiral Andreas *Schifter.*
 4 VI 1—17.
Schlanbusch. 2 V 279.
Schlange. 8 III 245.
v. Schleintz. 6 III 196.
 Paul Hennings, Generalmajor Frederik Adolph von *Schlepppegrells*
 Autobiografi skrevet i Aaret 1840 i Anledning af hans Udnæv-
 nelse til Ridder af Dannebrog den 28. Juni 1840 og indleveret
 til Ordenskapitlet. 6 III 154—7.
 F. A. *Schlepppegrell*, se Rye.
Schlüter. 8 V 239, 312.
v. Schmalkalden, se Pedersen.
 L. Bobé, Kammerherre, Amtmand Samuel Leopold von *Schmettaus*
 Selvbiografi. 4 IV 135—56.
Schmidt. 7 VI 204. 8 III 125.
 C. Christensen, Postmester Jos. Dan. *Schmidts* Levned, skildret af
 ham selv. Med Noter af Fr. Krarup. III 1—17.
 Fr. Olsen, Josephine *Schneider.* 8 II 115—6.
Schnell. 3 I 292.
 Paul Hennings, Provst, Mag. Uldrich *Schnell* i Sønderup. 8 II 255—66.
 E. A. Thomle, Familien *Schnitler.* 2 II 169—80.
Schochart. 7 II 360.
Schou. 9 I 277.
 P. S. Vig, Nogle Efterretninger om Danske i Amerika: I. Andreas
Schoul. 5 III 173—7.
Schreuder. 3 I 165.
Schröder. II 365.
Schubarth. 3 VI 74—5, 220—33.
Schumacher. 3 VI 70—3.
Schulin, se Staffeldt.
 G. L. Grove, Greve Sigismund Ludvig *Schulins* autobiografiske
 Meddelelser til Ordenskapitlet. 4 III 18—48.
 S. Otto Brenner, Slægten *Schulin.* 9 II 187—8.
 B. Hielm, Slægten *Schult* i Norge. 2 III 255—67.
 Ch. Delgobe, Af Præsten C. W. *Schulzes* Stambog. 2 V 193—202.
 E. A. Thomle, Nogle Oplysninger om Drabet paa Overtoldinspektør
 Albert *Schumacher.* 2 I 106—16.
 L. Daae, Nogle Breve fra Kong Christian Frederiks norske Hof (fra
 Løjtnant Fr. *Schwartz* til Foged M. H. Florentz). 2 V 45—51.
 E. A. Thomle, Organist Joh. Ludv. *Schweigaard*, med en Tavle. 2
 III 190—212.
Schwindt. 8 III 246.
Schytte. 8 I 106.
 Chr. Behrend, Kjeld *Schyttes* Levnedsoptegnelser. 9 I 90—3.

- C. E. A. Schøller, Slægtebogoptegnelser om Familien *Schøller*, med en Stamtavle. 2 V 217—50.
- Jørgen Swane, Rentekammerdirektør, Geheimekonferensraad Johan Franciscus Gottlieb *Schönheyders* Levned. 9 II 122—39.
- Schonning*. VI 179.
- Seeblad*, se Rosenvinge.
- C. E. A. Schøller, Optegnelser af Rigsraad Jørgen *Seefeld*. 6 IV 232—43.
- M. Mackeprang, Jørgen *Seefeldts* Kisteplade. 7 III 56—7.
- A. Thiset, Viffert *Seefelds* 32 Ahner af Axel Jørgensen Urne. 6 IV 211—31.
- Seehusen*. 6 IV 278. 7 I 108.
- Seehuus*, se Rue.
- Seest*. VI 179.
- Sehestedt*. 3 II 314.
- Sehested*, se Trolle.
- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. I. *Sehested*. 2 IV 142—3.
- A. Thiset, Om de holstenske *Sehesteder* og nogle løse Linier af Familierne *Sehested*. 3 II 289—98.
- P. C. B. Bondesen, Nogle Gravskrifter over *Sehested'erne* til Lykkesholm. 6 IV 84—7.
- Thyra *Sehested*, Malte *Sehested*. 6 VI 54—70.
- Louis Bobé, Slægteoptegnelser om Malthe *Sehested* og hans Efterslægt. 6 VI 71—8.
- Thyra *Sehested*, Mogens *Sehested*. 7 III 129—45.
- Emil Madsen, Sten Maltesen *Sehested*. 5 VI 208—28.
- Seidelin*. 7 III 272.
- Semb*. 2 VI 298. 3 III 141—2.
- O. B. Wroblewski, Et tysk Digt af F. C. *Sibbern*. 3 I 163.
- G. *Sibbern*, En Notits af F. C. *Sibbern* om hans Rejse med Grundtvig til Udby Præstegaard i December 1810. 4 III 211—2.
- H. F. Rørdam, Jacob *Sidenborg*. 2 VI 296—7.
- Sidenius*. 7 V 254.
- Siewert* (Siwert). 8 III 245.
- Simonsen*. II 364; III 171; V 336.
- G. L. Wad, Konferensraad Hans *Simonsen* til Erholm og samme Gaards Eiere fra 1664, med 2 Tavler. III 97—116.
- S. H. Finne-Grønn, Hr. Zacharias *Skanckes* autobiographi. 5 V 52—61.
- Aug. Fjelstrup, Besidderne af Stamhuset Birkelse. [Familien *Skeel*]. 6 II 247—56.
- Skeen*. 7 VI 205. 8 III 247.
- Skeyde*. 8 III 245.
- Skjelderup*, se ogsaa *Schielderup*.
- Arthur *Skjelderup*, En Privatskole for 200 Aar siden. [Augustinus *Skjelderup*]. 8 V 31—1.
- Arthur *Skjelderup*, Barndoms- og Ungdomserindringer af Jens *Skjelderup*. 7 I 157—37, 201—16.
- A. Thiset, Brev fra Hr. Peder *Skram* til Kong Frederik II med et skudt Elsdyr. 7 II 248—9.
- Slentz von Cöln*. 6 III 196.
- G. L. Grove, Optegnelser af Regeringsraad C. L. *Smidt*. 4 V 80—8.
- Smith* (Schmidt). 4 VI 88, 176. 6 IV 278.

- Olaus Schmidt, En Christiania-Slegt *Smith*. Optegnelser af Kjøbmand i Christiania Lars Smith. 7 VI 177—80.
- D. S. Thrap, Af Provst Daniel Peter *Smiths* Optegnelser. 2 I 161—203; II 1—15.
- C. N. Smith, Af Provst Daniel Peter *Smiths* Optegnelser. 2 III 1—26. *Smyth*. 3 III 214.
- Sneedorff*. V 176.
- D. H. Wulff, Bidrag til Familien *Sneedorffs* Historie. 2 VI 263—82.
- C. J. Anker, Nogle Breve fra Professor Frederik *Sneedorff* til Broderen, Søofficeren Hans Christian *Sneedorff*. 3 V 173—205.
- C. J. Anker, Kommandørkaptajn Henrik Gerner *Sneedorffs* Autobiografi. V 61—85.
- P[aul] H[ennings], *von Soehlenthal*. 8 IV 188.
- Sommer*. 2 III 73, 144; V 124. 8 VI 266. 9 II 84.
- Sommerschild*. 2 II 148.
- Sop*. 6 I 83—4.
- Erh. Qvistgaard, Stud. theol. Hieronymus *Sparres* Ægtepagt med Elisabet Wolch, 1681. 8 VI 124—3.
- Sprechler*. 8 IV 87. 9 I 279.
- E. A. Thomle, Hr. Anders Nilsson *Spydebergs* Børn. 4 V 17—23.
- Spärck* (Spørck). II 180.
- Staabj*. 6 IV 280.
- Stabel*. III 398.
- K. Carøe, Dr. med. Johan *Stabel*. 1698—1738. 8 I 188—94.
- L. Daae, En gammel Ætlæg (*Stadheim*-Vinreide-Slægten). II 260—8.
- Louis Bobé, Breve fra Adolph Vilhelm *Staffeldt* til Greve Sigismund Ludvig Schulin. 5 V 91—108.
- A. Thiset, En Ansøgning fra Adolph Vilhelm Schack *Staffeldt*. 6 VI 157—8.
- Henrik Stampe, Statsminister Henrik *Stampes* Autobiografi. 8 III 42—52.
- A. Thiset, Et Brev fra Henrik *Stampe*. 3 I 152—5.
- Stang*. II 79.
- B. Grønvold, Sognepræst Markus Fredrik *Steens* Optegnelser om sit Levned i Bodø Sogns Kaldsbog. 4 VI 143—8.
- Steensen*. 4 V 261. 7 I 195.
- H. W. Harbou, Georg von *Steensen* fra Avnsbjerg. Cand. jur. preussisk Generaløjtnant. 6 III 268—78.
- Steffens*. 2 VI 298.
- Edg. Collin, Et Brev fra Henrik *Steffens* til Finantsdirektionen. II 136—8.
- G. L. Grove, Biografiske Meddelelser om Geheime-Stats- og Justitsminister Poul Christian *Stemann*, efter Foredrag af Geheimekonferensraad M. Rosenørn. 3 VI 1—52.
- Stendrup*. 7 II 109.
- L. Vesten, Slægtskabet mellem Niels *Steno* og Jacob Winsløw. 8 IV 186—87, 261.
- Julius Clausen, Justitiarius i den islandske Landsoverret, Konferensraad, Dr. juris, Mogens *Stephensens* Dagbog, ført i København i Vinteren 1825—26. 8 III 1—29.
- [Louis Bobé: Familien von *Steuben*]. 7 V 258—9.
- Louis Bobé, *Steuben*. 8 IV 265.
- Stibolt*. VI 90.
- D. Thrap, En besynderlig Præst (S. *Stibolt*). 3 V 249—60.

- Stiernblad. 6 IV 280.
 E. A. Thomle, Familien *Stillesen*. VI 265—84.
 E. A. Thomle, En narret Brudgom. (Stille Christensen, Stamfader til Familien *Stillesen*). 2 VI 80—3.
Stockfleth. 3 V 93—4. 7 VI 110. 8 I 104; II 275; III 126, 247; IV 192; V 76; VI 266.
 H. J. Huitfeldt-Kaas, Stamtavle over Familien *Stockmann*. III 211.
 C. M. Munthe, De første Led af Familien *Storch* fra Lister. 4 VI 254—5.
Storck. 3 II 238—9, 316.
 L. Daae, Et Rimbrev fra Edvard *Storm*. 2 V 89—92.
 E. A. Thomle, Ligprædiken over Foged Michel *Storm*. 2 V 274—8.
 Otto Nobel, Slægtebogoptegnelser vedrørende Familierne *Stricker* og *Kaalund*. Med Noter af C. E. A. Schøller. 6 III 121—32.
Strolle, se *Lønborg*.
Struensee, se *Knudsen, Valentin*.
 Louis Bobé, Slægtshistoriske Bidrag. III. Slægten *Struensee* og Carl August *Struensees* Ophøjelse i den danske Adelsstand. 8 I 80—8.
Stræt, se *Færch*.
Strøm. 3 II 239—40, 315.
Stub. 2 II 302; III 139, 299. 4 III 72; IV 288—9.
Stuve, se *Løvenstjerne*.
Suhm. 3 II 72.
Suhr, se *Boldt*.
Svane, se *Atke*.
 M. Sundt, Familien *Sundt*, med en Tavle. 2 IV 39—100. Efterskrift ib. 280—5.
Svanenhielm. 3 I 292—3; II 148.
 Erh. Qvistgaard, Slægten »de *Svanenskjold*«s Stamfader, den fynske Degn Jørgen Pedersen *Montanus* og hans Efterkommere. 8 III 30—36.
 [To Familier *Svave*]. 8 I 95.
Svendsen, se *Hvass*.
 Nic. Bøgh, Nogle Optegnelser om Cleophas *Svenningsens* Ungdom, meddelte af hans Søster Dorothea Stephansen. 4 III 118—30.
 E. A. Thomle, Lidt om Familien *Sverdrup*. 4 II 149—52.
Syberg. 8 II 124.
Sylow. 8 II 274; III 247.
Sünckenberg. V 255.
 Gerhard L. Grove, Bidrag til Oplysning om en formentlig Slægtskabsforbindelse mellem den freibergske Kirurg Stephan von *Sütphen* og den danske Adelslægt *Zytphen*. 5 III 54—75.
 A. Petersen, Peder *Syvs* Børn. II 236.
Søboholm. VI 178. 2 V 124.
Søbølker, se *Dyssel*.
Sønderborg. 8 III 246. IV 88—90.
 K. Carøe, Dronningen i Odense Tugthus. [Bodil *Sørensdatter*. 1756—1806]. 7 VI 76—105.
Tange. 3 III 215.
 H. G. Olrik, Direktør for Sorø Akademi E. G. *Taubers* Arverejse 1828. 6 IV 39—58.

- v. *Taentzin*. 4 IV 217, 289—90; V 91—2.
 Louis Bobé, Etatsraad Andreas Charles *Teilmans* Selvskildring. 9 II 200—1.
Teisen. 8 V 239.
 E. A. Thomle, Hvorledes er Familienavnet *Teiste* kommet til den nuværende Slægt af dette Navn? 4 VI 103—12. 5 I 70—2.
 E. A. Thomle, Lidt om Sognepræst Johannes *Teiste* i Eidanger. 6 V 257—8.
 O. Nielsen, Nogle Oplysninger om Digteren Søren *Terkelsen*. 3 IV 273—9.
 Olaus Schmidt, Sorenskriver Henrik Bertelsen *Thaulows* 2den Hustru. 8 I 93—4.
 L. Koch, Forhandlinger i Konsistorium i Anledning af, at Carl Aug. *Thielo* søgte om at blive Professor. 2 VI 173—5.
Thiligner. 2 I 70.
 C. Løvvig, Stamtavle over Familien *Thiligner*. 2 I 71.
 Louis Bobé, Anders *Thiset*. 1850—1917. [Nekr.]. 7 II 243—7.
Thomasen. 8 VI 172.
Thorning. II 80.
Thorvaldsen. 7 III 74—75.
 Louis Bobé, Bertel *Thorvaldsens* Moder. 6 VI 160—4.
 S. Nygård, Søren Klavsen *Thranes* Børn. 6 III 55—3.
Thulstrup. 6 IV 280; V 104.
de Thurah. 8 IV 272.
Thurmann. V 88.
Tiarks. 8 V 164.
 C. E. A. Schøller, Nogle Oplysninger om Familien *Tillisch's* ældste danske Led. 3 I 64—3.
Titchen. 3 V 301.
 E. A. Thomle, Lidt om de ældste Led af Familien »*Tobiesen*» i Norge. 5 VI 234—18.
 E. A. Thomle, Lieutenant Anders *Tobiesen*. 8 I 42—4.
Toldorph. 7 II 360; IV 78.
Toller. 3 V 93—1.
 C. Behrend, To Biografier af Deltagere i den skaanske Krig. II. Kaptajn Hans *Tonboes* Levned. 8 VI 214—18.
 H. J. Huitfeldt-Kaas, Optegnelser om Familierne de *Tonsberg* og v. *Tritzschler*, med en Tavle. 2 III 26—38.
 Holger Hansen, Etatsraad H. P. *Tops* Selvbiografi. 6 VI 192—7.
 E. A. Thomle, Hvormange Børn havde *Tordenskiolds* Fader? 8 V 169—72.
 G. L. Grove, Nogle Oplysninger om *Tordenskjolds* første Langfart. 3 IV 151—34.
 C. E. A. Schøller, Nogle Oplysninger om *Tordenskiolds* sidste Leveaar og Død. 6 V 158—78.
 G. L. Wad, *Tordenskjold* og Abraham *Lehn*. 8 IV 97—102.
Tordenstjerne, se *Lystrup*.
 H. W. Harbou, Generalkrigskommissær Andreas Gabriel *Toxwerdts* Selvbiografi. 4 V 1—17.
Trampe. 7 I 330.
Trane. 2 V 126. 6 IV 278. 7 I 108.
 D. Thrap, Et Brev fra 1812 samt nogle Oplysninger om Familien *Trap* (Thrap). 4 III 174—31.

- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. XII. de *Trappaud*. 4 VI 17—23.
- Aagaat Daae, Jonas *Trellunds* sidste leveår. 7 IV 204—6.
- O. Nielsen, Optegnelser af Lambert Jensen (*Trellund*), Borgmester i Nyborg. I 81—92, jvf. 305.
- Treschow*. 3 VI 70—3.
- H. F. Rørdam, En Troløvelse paa Klingstrup [Fr. *Trolle* og Anna Catharina Walkendorf, Wincentz Kaas og Margareta Sehested, sal. Bernt Friderich von Dittens]. 2 II 299—301.
- Tronier*. 3 II 70.
- John M. Møller, Slægten *Tronier*. 6 IV 1—21.
- v. Tritzscher*, se de Tonsberg.
- Trægaard*. II 179.
- Trønner*, se Lønborg.
- G. L. Grove, En Ansøgning fra Stamfaderen til Slægten *Tscherning* i Danmark. 4 IV 218.
- Tuchen* (Tuchsen). 3 VI 73—4.
- Tulle*. 2 VI 297. 3 I 166, 291.
- de Tuxen*. 8 I 201.
- A. Tuxen, Nogle Bidrag til Slægten *Tuxens* Historie i det 16de og 17de Aarhundrede. 3 V 260—71.
- H. Hjorth-Nielsen, Generalløjtnant, Dr. phil. August Peder *Tuxen*. [Nekr.]. 9 II 79—80.
- A. P. Tuxen, Generalkrigskommissær, Generalauditor og Generalmajor Christian de *Tuxen*, Christian VI. Spion og Swedenborgs Ven. 8 IV 16—49.
- Tønsberg*. IV 176. 7 VI 205.
- N. C. Tønsberg, Stamtavle over Familien *Tønsberg*. IV 176.
- Aagaat Daae, Hustru Magdalene *Tørrisdatter* og hendes to sønner. 8 II 111—4.
- A. Thiset, Et Væddemaal mellem Kong Frederik II. og Fru Thale *Ulfstand*. II 65.
- Ullensvang*. 5 III 88.
- Ulrich*. IV 80.
- E. A. Thomle, Den adelige Slægt de *Ulrichsdal*. 6 IV 256—67.
- E. A. Thomle, De ældste Led af Familien *Undal* (Undahl) i Norge. 5 I 114—37, 252—66; II 224—40; III 26—53, 110—43.
- Joh. Lesser, Oberst Andreas *Undall's* Selvbibliografi. 5 V 207—32.
- Unger*, se Urne.
- Aug. Fjelstrup, Et Epitafiummaleri af Jørgen *Urne* (1598—1642), hans Hustru, Margrete Marsvin (1606—50) og deres Børn. 6 II 193—5.
- Louis Bobé, Familieoptegnelser af Lave *Urne* til Bontofte og Fru Johanne Kaas samt Fru Margrethe Mühlheim Henrik Ungers. 5 I 62—4.
- Urne*, se Seefeld.
- H. J. Huitfeldt-Kaas, Stamtavle over Efterkommerne af Erik Jensen (*Urup*) og af Jens Lauridsen (Jernskjæg). III 202.
- Ussing*. VI 91, 254.
- Ustrup*. 7 I 195.
- William Norvin, Georg Holger *Waage* og hans Familie. Et utrykt Kapitel af Johannes Fibigers Erindringer. 8 III 129—95.
- Bjørn Kornerup, *Gustav Ludvig Wad*. [Nekr.]. 9 II 193—96.
- Fortegnelse over G. L. *Wad's* litterære Arbejder. 9 II 196—99.

XLVII

- Wadum*. 7 VI 110.
 Aagaat Daae, Nogle oplysninger om Martin *Vahls* navn og slægt. 6 III 261—7.
Walbom. 6 IV 280; V 104.
Walche. 3 V 172.
Walkendorf, se *Trolle*.
Walmann. 4 III 72.
 E. A. Thomle, Familien *Walter* paa Ringerike. 8 V 123—45, 241—66.
 Hans Werner, Til familien *Walters* historie. 8 V 299—300.
 Vilhelm Marstrand, *Walter*. 9 I 14—26. Rettelse ib. 158.
 C. Behrend, Caroline *Walter* og Lindgreen. 8 I 65—68.
Wandal. 7 I 194.
 O. Nielsen, Nogle Oplysninger om Bagge *Vandal*. 3 IV 194—202.
 E. A. Thomle, Lidt om Bagge *Vandals* Ophold i Norge. 3 V 45—52.
 D. Thrap, Af Familien *Vangensteens* (Wangensteen) Papirer. 5 IV 37—51. 6 III 62—70.
 Aagaat Daae, Et autografisk brev fra Jens Johan *Vangensteen* til Christopher Hammer paa Melbostad. 7 III 145—50.
Warberg. 6 IV 279.
Warnstedt. 9 II 189.
 Louis Bobé, Louise Kilden i Frederiksdals Skov. [Christiane Louise von *Warnstedt*]. 8 VI 80—3.
 Louis Bobé, Af Breve fra Theaterchefen Hans Wilhelm von *Warnstedt* til hans Søkende. 1780—1806. 7 VI 27—50.
 Knud Bokkenheuser, Af *Warnstedts* Theaterpapirer. 6 III 158—89.
Wassard, se *Willumsen*.
 Th. Hauch-Fausbøll, Slægten *Wassards* Oprindelse. 8 VI 253—7.
Wassmann. 5 IV 193—4; V 89—90.
Weber. 8 I 104.
Weberg. 7 II 109.
Wedege, se *Darre*.
 L. Wagner, Sex Breve fra Amtmand Herman Greve *Wedel-Jarlsberg* til Professor, Justitsraad Ludwig Manthey. 6 IV 22—34.
 J. T. Wegener og C. J. Anker, Biografiske Data om Generalmajorerne W. T og J. T. *Wegener*. Med en Stamtavle. 3 II 1—12.
Weidemann. 2 II 147, 303.
 H. Hjorth-Nielsen, Optegnelser om Familierne *Weinmann* og *Michelbecker* (Wigand). 9 II 205—13.
Welding. 6 IV 279; V 103—4; VI 207.
Welhaven. 3 II 146, 214—5.
Vendt (Venten). 8 V 77.
 Aagaat Daae, Slægten *Wensel*. Familieoptegnelser. 6 V 76—94.
Werenschiold (Warenskiold). 4 III 182.
 E. A. Thomle, Lidt om Familien *Werenskiold*. 6 III 245—56.
Werner. 8 II 274—5.
 L. Bobé, Christian *Wernicke*. 4 V 169—88.
 C. Behrend, Et Brev fra Joachim *Wessel*. 6 II 224—5.
 P. H. Castberg, Raadmand *Wessels* sjette Datter. 5 V 86.
 E. A. Thomle, Raadmand *Wessels* sjette Datter. 7 V 105—10.
 Olav Bergersen, Raadmand Jan *Wessels* 6te Datter. 9 I 233—4.
 A. St. Castberg, Isach *Wessels* børn. 9 I 94—6.
 C. E. Secher, Rettelse med Hensyn til Peder *Wessels* Ungdomsliv. I 235—9.

XLVIII

- J. C. W. Hirsch, En hidtil upaaagtet Ansøgning fra Kadet Peder Wessel. 2 V 52—36.
West. 3 I, 292; III 143; V 301.
von Westen. 3 I 291.
von Westen, se Lerche.
Westergaard. 4 VI 88.
- C. Behrend, To Biografier af Deltagere i den skaanske Krig. I. Oberst *Weltbergs* Selvbioграфи. 8 VI 208—14.
- T. Vetlesen, Autobiografiske Optegnelser af Jørgen *Vetlesen.* 6 I 85—110.
- D. Thrap, Præsten Wilhelm *Wexel's* Optegnelser om sin fædrene Slægt. 5 VI 69—78.
v. d. Weyde. 3 I 291—2.
- H. W. Harbou, Oberstløjtnant Hans Elias von der *Weydes* Selvbioграфи. 3 I 79—131, 201—69.
- P. C. B. Bondesen, Fynske Familier i ældre Tid. XVII. *Weyle.* 4 V 69—72.
- Paul Hennings, Seks Breve fra Komponisten C. E. F. *Weyse* til Byfogedfuldmægtig, Cand. jur. J. J. Buntzen fra Aarene 1830—32. 7 II 250—31.
- Whitte og Wibe*, se Lund.
- Zofja Gulinska, Familien *Vibe* i Polen. 8 V 305.
Wiborg. 8 VI 88.
Wiel. II 79; VI 264—7.
- L. Bobé og C. E. A. Schøller, Fremmede Adelsslægter i Danmark. v. *Vieregg.* 3 III 103—18.
Vieth. 6 VI 207.
Wigand, se Weinmann.
- Wiglaur* (*Wiglar*). 8 V 77; 9 II 84.
- Erh. Qvistgaard, Autobiografi af Sognepræst til Horslunde-Nordlunde paa Lolland Claus Christiansen *Wiinholt*, født den 10. Januar 1712 i København, død den 12. Marts 1771 i Horslunde. 8 V 22—30. Rettelse: 312.
- Wilchenschildt.* 5 IV 194.
Wildemann. 3 II 315; IV 81—2.
- Erh. Qvistgaard, Slægten *Willemoes* og *Hillerups* Stamfader paa mødrene Side Mads Madsen Smed og hans Efterkommere. 8 III 235—7.
- C. Klitgaard, Bidrag til Familien *Willumsens* (*Wassards*) Historie. 6 II 219—23.
- G. Bang, Holger *Vinds* Dagbog. 4 I 207—20.
- G. L. Grove, En versificeret Embedsansøgning (af Sognepræst Fr. *Winding*) fra 1826. 4 III 183—4.
- S. Jørgensen, En fyensk Godsejer efter Enevældens Indførelse. (Assessor Hans Knudsen, Stamfader til Familien *Windz*). I 25—35, jvf. 305.
- Wingard*, se Kras.
Vinreide-Slægten, se Stadheim.
Winsløw, se Steno.
- Johannes Bapt. Metzler: Nogle Bidrag til *Winsløwernes* Slægtshistorie. 6 II 42—58.
- [Nicolaj Bøgh], Kgl. Skuespiller Carl *Winsløw.* Et Brudstykke af en Autobiografi og 2 Breve. Af Nicolaj Bøghs efterladte Papirer. 6 II 196—209.

XLIX

- P. C. B. Bondesen, Fyenske Familier i ældre Tid. II. Winterfeld. 2 IV 144—5.
- L. Bobé og C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. VIII. v. *Winterfeldt*. 4 I 151—62.
- Winther*. 3 II 71.
- Virring*. 8 V 164, 240; VI 266—8.
- C. Behrend, Om Sten Jakobsen *Wirtmann* og Holger Lauritsens Stambog. 7 V 111—5.
- Wismer*. 4 IV 288; V 188.
- With*. 3 I 199; V 87—9. 7 V 254. 8 VI 88.
- Wittrock*. IV 336; V 96. 2 II 305.
- Witzendorf*. 7 V 122.
- Vitzthum v. Eickstädt*, se Eickstedt.
- Erh. Qvistgaard, Forpagter paa Nørkær Peder Christensen *Wium* og hans Efterkommere. 8 IV 67—70.
- A. Thiset, Om en Linie af Familien *Vognsen*. I 306—8.
- K. C. Rockstroh, Vogn *Vognson* til Stenshede. 5 I 137—65.
- A. Thiset, Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie. IX. Den sidste af de »*Vognsonner*«. 3 IV 61—77.
- Voigt*. 3 I 293. 6 I 272.
- Wolch*, se Sparre.
- Wolf*, se Kras.
- Wolframsdorff*. 7 III 74, 223.
- H. Rasmussen, Kisteindskrift over Oberst P. B. v. *Wolffrath*. 3 I 156—8. Med Noter af H. W. Harbou.
- Worm*. 2 I 154. 3 I 293; II 73—4.
- C. Klitgaard, Optegnelser om Familien *Worm* (Wormskiold). 6 I 264—71.
- C. Klitgaard, Nogle Bidrag til de lærde *Worm*'ers Slægtshistorie. 8 I 170—87.
- H. H. Schou, De ældste Led af Slægten *Worm*. 9 II 81—2.
- L. Bobé, Gunde *Vosbeins* Autobiografi. 2 IV 33—6.
- Vosgraff*. 3 IV 247—8.
- Wright*. 6 IV 279; V 103. 7 IV 229.
- [Louis Bobé, Marie *Wulf*, Johannes Ewalds Bedstemoder]. 8 III 121.
- C. E. A. Schøller, Familieoptegnelser af Bryghusskriver Johannes *Wulff*. 4 II 176—9.
- Wulframsdorff*. 7 III 74.
- Wærnschiold*, se ogsaa Werenschiold.
- T. O. Gran, Familien *Wærnschiold* til Hafslund. Gravskrifter med genealogiske data i Skjebjerg Kirke. 8 I 45—65.
- Wærn*. II 78.
- Zachariasen*. 3 I 164.
- [Paul Hennings, Et Vidnesbyrd fra Nathalie *Zahle*]. 8 III 123—4.
- H. F. Grandjean, En versificeret Autobiografi af Provst Jochum Friedrich *Zahrt*. 3 V 296—9.
- Louis Bobé, Admiral C. C. *Zahrtmanns* Optegnelser om Kong Christian VIII. 8 IV 193—8. Tilføjelse: 345—6.
- Zandre*. 8 VI 172.
- Zeidtbuber*. 7 II 360; III 75—6.
- W. Rasch, *Zeithueber*. Den store Millionær. 7 IV 262—7.
- Zeise*, se Müller.
- C. E. A. Schøller, Fremmede Adelslægter i Danmark. X. v. *Zepelin*. 4 I 275—87.

L

- H. J. Huitfeldt-Kaas, Efterretninger om Familien v. *Zernichow* (Czernichow) i Norge, med 6 Tavler. III 195—221; 333—67.
L. Zinck, En Protest (angaaende Skuespiller Ludv. *Zinck*). IV 371—2.
Zylphen, se *Sytphen*.
Ørbech. V 255; 6 I 83—4.
Ørn. I 240. 4 III 72.
Ørsted, se Müller.
A. Drachmann Bentzon, Om Brødrene *Ørsteds* mødrene Slægt. [Hermansen, Kiær, Berg]. 8 VI 195—203.

Forskelligt.

- F. J. West, En samtidig Beretning om Guldhornsfundet ved Gallehus i 1639. 7 IV 235—8.
A. Drachmann Bentzon, Et Par Bemærkninger om Hof- og Statskalenderen. 7 IV 268—71.
Svar til Hr. Cand. jur. A. Drachmann Bentzon fra Statshaandbogens Redaktion. 7 IV 271—3.
Malling, Holger, En Præsteattest fra 1781 ang. Copulationspengene. 8 II 99—101.
L. Daae, Et throndhjemsk Smædedigt fra omtr. 1729 (om Hølands Kirkes Indvielse). 2 I 222—7.

Illustrationer.

Portrætter.

A. *Fyrstelige Personer.*

- Frederik den Tredie. 7 II 24.
Hertuginde Louise Augusta af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg, født Prinsesse af Danmark og Norge. 6 IV 200.
Ferdinand den Første. 7 II 36.
Filip den Fjerde. 7 II 36.
Karl den Femte. 7 II 36.

B. *Adelige og borgerlige. (Alfabetisk ordnede).*

- Seminarist J. P. Andersen. 7 III 63.
F. L. d'Auchamp. 1776—1847. 5 II 38.
Gustav Ludvig Baden. 5 II 108.
Skibskaptajn og Grosserer Jens Jensen Berg. 4 III 185.
Charlotte Dorothea Biehl. 1731—88. 6 V 1.
Prof. jur. Borgmester Cosmus Bornemann. 5 V 249.
L. C. le Normand de Bretteville. 1744—1833. 5 II 40.
Rigsarkivar, Dr. phil. C. F. Bricka. 5 II.
Kriminalretsassessor Johan Jacob Buntzen. 6 IV.
Medea Cathrine Buntzen, f. Garb. 6 IV 133.
Dr. med. Thomas Buntzen. 6 IV 133.
General Joachim Melchior Holten von Castenschild. 5 V 151.
Generalmajor Johan Caspar von Cicignon. 7 V 48.
Benedict le Coffre. 6 III 73.
Ekspeditionschef Alf Collett. 7 IV 154.
Professor F. P. J. Dahl. 5 VI 99.

- Grevinde Louise Danner. 6 VI.
 Ophelia Drewsen, gift med Dr. phil. Christian Pingel. 7 V 124.
 Gehejmeraad, Overkrigssekretær Valentin Eickstedt, f. 1669, † 1718.
 6 IV 112.
 H. P. Frederiksen. 5 II 80.
 A. C. Gamél († 1829) og hans tre Sønner Cyrille, Pierre og Louis.
 5 II 50.
 A. M. Gamel, f. Westenskov og hendes fire Døtre, Emilie, Frédérique,
 Félicité og Ludovika. 5 II 50.
 Epitafium i Mesinge Kirke over Johanne Hansdatter, død 1660,
 g. m. Hans Krag. 9 II 101.
 Oberst Frederik Hans Walter Harbou. 7 IV. 1.
 Konferensraad Conrad Hauser. 3 IV 1.
 Foged i Mandal Gabriel Martin Heiberg. 5 II 103.
 Overretssagfører Paul Hennings. 8 VI 173.
 Etatsraad, Stiftsskriver H. R. Hiort-Lorenzen. 7 II 316.
 Christen Holck. 5 II 8.
 Johan Severin Holten. 5 I 1.
 Juliane Marie Holten, f. Wittendorff. 5 I 1.
 Rigsarkivar H. J. Huitfeldt-Kaas. 5 II 1.
 Iver Tønnessøn Huitfeldt. 6 I 214.
 Niels Kalesen Høg, Slotsskriver paa Stjernholm, Raadmand i Horsens.
 7 IV 59.
 Pastor Albert Jantzen. 7 II 314.
 Kancelliraad, Raadmand og Byskriver Anders Pilegaard Jessen.
 8 IV 72.
 Justitssekretær, Kammerherre Axel Christian Zetlitz Kielland.
 1853—1924. 8 III 238.
 Terkel Klevenfeldt. I 133.
 Barbara Juliane Baronesse von Krüdener f. von Vietinghof med
 Sønnen Poul (f. 1784). 8 I 112.
 Johan Peter Købke. 7 II 60.
 Benedicte Margrethe Rantzau gift med Woldemar I. Løvendal.
 f. 1683, død 1776. 8 II 32.
 Woldemar I., Friherre af Løvendal, f. 1660, død 1740. 8 II 32.
 Woldemar II., dansk Friherre, tysk Rigs greve af Løvendal, f. 1700,
 død 1755. 8 II 42.
 Hofjægermester Adam Eggert Christoffer Løvenskiold. 6 VI 308.
 F. H. Müller. 8 III 196.
 Købmand Rasmus Møller i Nyborg. 4 II 159.
 F. X. J. de Vauchez de Plane. († 1842). 5 II 42.
 Kamra Rahbek. 7 V 125.
 Knud Lyne Rahbek. (Tre Portrætter). 7 V 124.
 Provst Johan Andreas Rehling. 6 VI 173.
 Guvernør Johannes Rehling. 6 VI 173.
 Fru Birgitte Rosenkrantz Steen Brahes. 7 IV 226.
 Gehejmekonferensraad M. H. Rosenørn. 5 II 1.
 Admiral Michiel de Ruijter. 5 II 134.
 Kontreadmiral Andreas Schifter. 4 V 1.
 Greve Sigismund Ludvig Schulin. 4 III 18, 27.
 Rentekammerdirektør, Gehejmekonferensraad Johan Franciscus Gott-
 lieb Schönheyder. 9 II 122.
 Cathrine Dorothea Skjelderup, f. Conradi. 7 I 156.
 Jens Christopher Henrik Skjelderup. 7 I 156.

- Geheime-Stats- og Justitsminister Poul Christian Stemann. 3 VI 1 og 17.
 Anders Skeel. (1665—1702). 6 II 248.
 Frederik Christian Skeel. (1735—98). 6 II 250.
 Holger Skeel. (1699—1764). 6 II 250.
 Jørgen Erik Frederik Skeel. (1802—49). 6 II 252.
 Jørgen Erik Frederik Skeel, (f. 1859). 6 II 254.
 Otto Skeel. (1636—96). 6 II 247.
 Ove Skeel, (d. 1723). 6 II 248.
 Sofus Frederik Erik Otto Skeel. (1836—97). 6 II 254.
 Sofus Peter Frederik Skeel. (1776—1826). 6 II 252.
 Bodil Sørensdatter. 7 VI 76.
 Anders Thiset. 7 II 242.
 Gehejmekonferentsraad J. P. Trap. 5 II.
 Oberst W. V. C. Tronier. 6 IV 1.
 Oberst Andreas Undall. 5 V 207.
 Stephan von Zytphen jun. (1632—64). 5 III 59.

Epitafier og Ligsten.

- General Hans Henrik Eickstedts Gravmæle i Ringe Kirke. 6 IV 96.
 Kaptajn Henrik Christopher Valentin Eickstedts Gravmæle i Ringe Kirke. 6 IV 96.
 Epitafium i Gjørlev Kirke over Peder Nielsen Gad, Henrik Eilersen og Hylleborg Mickelsdatter. 6 II 213.
 Borgmester paa Christianshavn Jakob Madsen og hans Slægt. 7 IV 278.
 Hans Nummesens Epitafium i Holmens Kirke. 6 VI 80.
 Daniel Rantzau. 7 IV 242.
 Epitafiummaleri fra Blenstrup Kirke (nu paa Lindenborg) af Jørgen Urne, hans Hustru, Margrete Marsvin, og deres Børn. 6 II 192.

Vaaben og Sigiller.

- Det danske Kongevaaben. 8 VI 35—6.
 Beyer. 7 V 241.
 Brahe. 5 II 14—5.
 Gaarn. 6 VI 169.
 van Gelder. 5 II 147.
 Glahn. 6 VI 170.
 Grandjean. 6 VI 170.
 Meller. 6 VI 169.
 Mourier-Petersen. 6 VI 171.
 von Parum. 7 V 243.
 Podebusk. 5 II 14—5.
 Prahl. 7 V 242.
 de Ruijter. 5 II 147.
 Valeur. 6 VI 168.

Andre Illustrationer.

- Fra Christen Holcks Stambog. 5 II 19.
 Titelbillede til C. E. Brochmands Ligprædiken over Fru Birgitte Rosensparre til Vallø († 1645). Enke efter Corfitz Rud til Sandholt. 7 IV 304.
 Titelblad til »Manuale Militare«. 1616. 8 III 36.
 Louisekilden i Frederiksdal Skov. 8 VI 80.

Thomas Aabye.

En Odense-rector paa Holbergs Tid.

Af Hans H. Fussing.

I.

Odense skoles flittige og grundige historieskriver, rector R. J. F. H e n r i c h s e n — rector 1843—71 — har bl. a. i en række skoleprogrammer meddelt og behandlet en mængde stof, og i Fyenske Samlinger findes en morsom afhandling af ham om en provsteretssag, hvis hovedperson er rector T h o m a s L a u r i t z e n A a b y e.

En skildring af denne ejendommelige mand vil blive forsøgt i det følgende; men paa grund af kildernes karakter bliver det mindre skolemanden end forretningsmanden, man faar et billede af.

I en rigtig præsteslægt hører Ths. Aabye hjemme. Hans farfader, efter hvem han var opkaldt, havde i 1628 efterfulgt sin svigerfader M a d s M o r t e n s e n H v a s som præst i Vorning midt imellem Viborg og Hobro, og han efterfulgtes igen af sin søn L a r s i 1670. Yderligere havde Aabye en tipoldefader, en farbroder, en broder, to svogre, en neveu og en svigersøn, der var præster, og han selv og hans ene svigersøn tilhørte som latinskolelærere ligeledes gejstligheden¹).

Ths. Aabye, hvis moder hed A n n a J e s p e r s d a t t e r L i n d h o l t, blev født ca. 1672 i Vorning og dimitteret fra Viborg 1693²). Han blev immatrikuleret 24. juni samme aar og valgte den berømte astronom O l e R ø m e r, der det aar var rector magnificus, til privatpræceptor³). Hans studier har dog næppe varet længe, for da han d. 11. maj 1697 blev baccalaureus philosophiæ, var han hører i Nyborg.

Til Nyborgs hensygnende latinskole, der 1700—1720 gennemsnitlig kun dimitterede to studenter aarlig, var Aabye knyttet indtil 1714 som hører, conrector og endelig som rector. Biskop T h s. K i n g o beskikkede ham d. 5. juni 1703 til dette embede; d. 10. søgte han kgl. konfirmation og denne blev udstedt d. 17. august s. aa. Forudsætningen for, at han maatte faa embedet, var dog, at han pensionerede den forrige rector C h r i s t o p h e r H e n n i n g H a n s e n L e t h, og om denne pension indgik de d. 1. september 1702 en kontrakt. Aabye skulde betale Leth 100 sletdaler⁴) om aaret, saa længe denne levede, og kontrakten skulde desuden gælde for de følgende rectorer. Den fik efter ansejning af 27. januar 1705 kgl. konfirmation 14. marts s. aa.⁵).

I Nyborg maa Aabye i nogen grad have passet sine studier, idet han d. 11. maj 1706 blev magister, en nødvendig betingelse for at opnaa det af ham attraaede avancement til gymnasiet i Odense.

Han bevarede hele sit liv, især efter sit ægteskab, en nøje forbindelse med Nyborg, hvor han og hans hustru ligger begravet i kirken; men forholdet mellem ham og byen var ikke altid godt.

Aabye genoptog nemlig, vistnok paa opfordring af biskop Müller, en gammel strid mellem skolen og magistraten. I 1682 krævede den daværende rector Franz Thestrup, at magistraten skulde betale en del udeblevne renter af en skolekapital og en anden kapital, der ved magistratens forsømmelighed var gaaet tabt. En kommissionsdomstol, hvori bl. a. biskop Kingo havde sæde, frifandt imidlertid magistraten. Da præsidenten i Nyborg Claus Rasch var død, rejste Aabye i 1706 krav om, at hans bo skulde udrede pengene, og da selve domsakten af 1683 var gaaet tabt, fremlagde han et dokument, som bispen havde fundet i stiftskisten. Det gik ud paa, at skolen havde ret, og var underskrevet af Kingo. Skiftekommissionen afviste kravet; men Aabye klagede d. 9. september til cancelliet over, at dens kendelse hvilede paa »et falsk fundamente«, nemlig en kvittering fra Nyborgs fattigforstander; men efter fundatsen for de omstridte kapitaler kunde hverken han eller magistraten uddele skolens penge. Raschs enke klagede ligeledes d. 14. september, og cancelliet henviste saa sagen til højesteret — 15. september 1706 — og bevilgede fri proces d. 2. november s. aa.

Sagen kom for højesteret d. 26. maj 1707, og fra Aabyes side hævdedes, at magistraten 1683 var blevet dømt, og at den ikke havde betalt skolen pengene, men havde givet dem til studenter og fattige, og som grundlag brugte han det af Kingo underskrevne dokument. Dette havde skiftekommissionen erklæret for Kingos votum og ikke en dom, og desuden var der jo ikke i de mellem-liggende tyve aar rejst krav paa pengene fra skolen, saa kravet maatte nu afvises som forældet.

I højesteret herskede der rørende enighed om, at kommissionen havde ret, og at det omtalte dokument, der kun talte om »min mening«, ja »min uforgribelige mening«, kun var Kingos votum. Retten fandt hele processen »ubillig og ugrundet«; men der var uenighed om, hvorvidt biskoppen eller rectoren havde ansvaret. Een mente, at »den stakkels rector er uskyldig«, og dommen, som er tabt, kom vistnok til at gaa ud paa, at skiftekommissionens afvisning skulde staa ved magt, at bispen skulde reprimanderes, og omkostningerne ophæves. Selv om saaledes skolen ingen penge fik, slap Aabye dog helskindet ud af sin vistnok første proces. Det blev ikke den eneste⁶).

Da Aabye 1714 blev conrector i Odense, giftede han sig med den 24aarige Johanne Marie Lerche, en datter af den i 1698 afdøde, velhavende borgmester i Nyborg Dines Lerche, og med hende fik Aabye en del af den formue, som var driftskapital i hans mangeartede forretninger. Medgiften har formentlig bestaaet i baade faste ejendomme og skibsparter, som Aabye forøgede⁷).

Aabyes interesse for Nyborg gav sig udslag i et legat, han var medstifter af, men som ganske vist svandt stærkt ind efterhaanden. I 1733 døde hans svoger, gamle studiefælle og collega, daværende regimentskvartermester og cancelliraad Adam Caspar Lerche⁸), der testamenterede de fattige i Nyborg en dobbeltvaaning og til Nyborg kirke, skole og fattige 100 rdlr. for sit gravsted i kirken. Dette beløb forøgede Aabye paa sin afdøde hustrus vegne med 70 rdl. Fundatsen er forfattet af Aabye og er meget lang og omstændelig; der indsættes en urimelig mængde »directeureur« for det dog ret beskedne beløb. Renterne skulde bruges til en mængde ting, bl. a. til understøttelse af skolebørn, men hele herligheden var ikke stor. Aabye udbetalte nemlig ingen af pengene, og da Nyborg magistrat i 1748 krævede dem udbetalt af Aabyes dødsbo, fik den paa grund af dettes slette tilstand — 54 rdl.

I sin rectortid søgte Aabye uden held stadig præsteembede, men endelig i 1714 lyste det for ham som følge af en ansøgning af 27. juli 1713, hvori det bl. a. hedder:

Mit ringe brød, tolf aars møysommelige skoletienniste som rector i Nyeborg skoele og eders K.M.s allernaadigste tilsagn om gamle meriterede skoletienneres befordring⁹) har nødt mig til, efter ofte gjorte ansøgninger om en og anden befordring udi eders K.M.s cancellie, udi eders K.M.s egen haand, at over give en supplicve af 18. september anno 1712 om titul af designatus professor ved gymnasium udi Ottense . . . som en liden soulagement udi det svare trældom, som nu paa trettende aar nesten har fortæret baade haabet og kræfterne, hvilken . . . jeg . . . mig understaar at igientage . . . saasom dette eller et lectorat ved en eller anden dom kirke er nu det eeniste, jeg tracter efter, ey fordi at jeg jo [ikke] kunde være saa dygtig til et præste embede, som en anden, det mine attestata academica nok kand udviise, men fordi der ere kun faa, der har gjort sig beqvemme til at søge slige bestillinger eller kand være competitores i den sted, der er nok som tracter efter præstekalde og manqverer hverken patroner, eller hvad som de fleeste nu om stunder (Gud veed det, og Deris Maj:t maatte grues ved, om det var aabenbar.) trænger sig ind i embedet ved, hvor udover andre fattige karle, som vil tiene for gud med en reen samvittighed og meritere, hvad de kunde affectere, maa staa tilbage.

Denne selvbevidste og bitre ansøgning, der, trods enkelte fraser, har saa lidt af Tidens krybende ydmyghed, blev sendt biskop Ch r. M u u s til erklæring d. 20. november 1713, og hans

udtalelser var meget gunstige, og d. 29. januar 1714 blev Aabye conrector ved Odense skole og professor designatus ved gymnasiet¹⁰).

Aabyes iver for at komme bort fra Nyborg skyldes sikkert især den elendige løn. Ganske vist havde en donation fra Frederik II. i 1587 skaffet rectoren og to hørere kosten — to maaltider paa fire retter mad om dagen og dertil fire pottes øl —, men ved alle de smaa latinskoler var lønningerne usle, og Nyborg skole var trods et par legater fattig.

Ved siden heraf bød Odense skole anderledes gode vilkaar. I 1742 opgjordes conrectorens løn til c. 285 rdl. og rectorens til godt 440 rdl. Dette sidste beløb kan maaske sættes til c. 6600 kr. i vore penge¹¹).

II.

Gymnasiet i Odense var oprettet af Christian IV. 18. februar 1621, fordi »ungdommen ilde fonderede fra skolerne udi vort universitet og høy skole ankomme«. Det blev et slags mellemed mellem skole og universitet og blev stillet under opsyn af bispen, der blandt andet skulde sørge for, at gymnasiasterne lærte »gudsfrygt og gode sæder«. Lærerne eller, som de hed, professorerne skulde være »lærde, fromme og uberygtede magistri«, og de skulde læse over theologi, logik, matematik, fysik, græsk og hebraisk, idet de byggede videre paa skolens arbejde. Desuden skulde en medicus fra byen om sommeren »gaa herbatim« med disciplene og om vinteren læse over det menneskelige legeme. Kongen lagde gods til institutionen, der begyndte med tre professorer i januar 1623, men allerede 1639 fik den en ny fundats, der dels oprettede et professorat til, dels gav fastere regler for arbejdet ved gymnasiet og endelig gav nøjere bestemmelser med hensyn til disciplene. Det blev indskærpet, at de kun maatte optages, naar de var »maturi gymnasio«, og de opsætsige kunde straffes med at komme »udi hullet paa vand og brød« eller med at blive nedsat i skolen og der revsede. Sin blomstringstid havde gymnasiet i slutningen af det 17. aarhundrede, da en række lærde og dygtige mænd var professorer, men i løbet af det næste hundredeaar kom det i forfald, skønt Frederik V. i 1747 gav professorerne rang efter Københavns professorer og lige med consistorialraader. Tilsidst var der kun een professor og een gymnasiast, og det blev saa i 1802 ophævet og gik op i latinskolen.

Gymnasiet havde til huse i St. Knuds klostres bygninger, og den fløj, der laa op til kirken, blev af Frederik V. ombygget til gymnasiebygning, og den blev indviet med stor højtidelighed i 1755. Bygningen staar omtrent som efter denne istandsættelse og bruges nu til stiftsbibliotek¹²).

Da Aabye vel var kommet til Odense, søgte han at faa fast fod ved gymnasiet, allerede medens han kun var professor designatus. Derved geraadede han i vældig strid med professorerne, og dernæst blev han den forholdsvis uskyldige anledning til, at gymnasiet fik en ny fundats.

Aabye sendte d. 9. januar 1716 en ansøgning til kongen, hvori han skriver, at da det ikke ... »er imod praxin ... , saa understaar ieg mig udj dybeste underdanighed at supplicere, om den naade at maa ... forrette lectiones publicas paa bemeldte gymnasio, saalænge ieg mit embede paa begge steder forsvarligen og upaaanchelig forvalter ...«. Ansøgningen blev sendt biskop Muus til erklæring, og han videresendte den til professorerne d. 31. januar. Med dem stod Aabye sig i forvejen ikke godt, og nu havde han stukket haanden i en hvepserede.

Professorernes gnavne svar kom d. 3. februar. Det var ikke at vente, at Aabye, der lige var kommet, ... »vil strax som indvelte sig paa os, der saa længe har veret ved betjeningerne«. Men »skulle det og vere anseet som en nidkierhed for publicum, da behøver skolen ald dend flid og tid, hand kand anvende til læsning, og tør icke bekymre sig for gymnasio, som vi saa mange aar upaaklagelig har betient.« Desuden søger de at vise, at ansøgningen strider imod praxis og fundats. Kun een gang — 1667 — har en conrector læst ved gymnasiet, men det var jo gruelig galt og »derfor varede det heller icke længe, thi denne conrector døde samme dag, hand skulde have været indsat paa gymnasio.« Af Aabyes supplik kan man ogsaa se, »at hand intenderer alleene derhen, at han vilde blive ved sit conrectorat, naar han engang faar en profession«, og det er mod fundatsen, saa professorerne haaber, at bispen vil stille sig afvisende overfor ansøgningen.

Denne skrivelse sendte Muus, der vist har moret sig med at pudse de lærde herrer paa hinanden, til Aabye dagen efter, saa han kunde »replicere«.

Aabye lægger ikke fingrene imellem i sin replik af 12. februar, men overdænger professorerne med haan og fremhæver sin egen fortræffelighed. »Har ieg end icke veret her ved stedet som conrector uden et par aars tid, saa har ieg dog betient Nyborg scholæ som rector 12 aars tid og disimidlertid giordt lige saa megit som disse 4re professorer med rector og conrector ere allesammen om at giøre, idet ieg derfra dimitterede aarligen ligesaa dygtige discipler baade in lingvis et artibus, som nogen fra gymnasiet eller scholen. ... Dog er det langt fra ieg begierer at indtrenge eller indvelte mig paa nogen end mindre paa nogen maade at præjudicere dennem, men mit eneste øyemerche ... er eendel for undertiden derved at søge en liden fornøyelse, men mest for at tiene gymnasio saa vel

som scholen med det lidet, som ieg har lagt mig efter udj et og andet videnskab, som ellers icke just paa gymnasio forhandlis, saasom urters og stierners kiendelse, navigations og fortifications fundamentar og dislige, . . . saa de, der har lyst, kan lære det per horas extra ordinarias . . . til fædrene landetz og deris egen gafn.« Det kan da ikke genere professorerne, med mindre det er fordi »at ieg som en fremmet skal komme ind i dette sammenbundne svogerskab¹³), der nu i saa lang tid har lige som arveligen besiddet gymnasium.« Heller ikke kan Aabye se, at ansøgningen er stridende mod fundats og praxis, og han søger med held at modbevise professorernes argumenter. Blandt andet læste professorerne i c. 1639 10—12 timer om ugen og disputerede om lørdagen, nu læser de 4—5 og disputerer ikke.

Aabye er ingen fremmed, da han jo er designatus og »et membrum, som hører til deres collegium, det har de anset mig for af begyndelsen, idet ieg hidindtil har maatt tage lige deel med dem udj de prædickener, som tilkommer professoribus, hvem er da nærmere til at assistere udj læsningen end ieg?«

Det glæder Aabye, at professorerne nu siger, at skolen behøver al den tid og flid, som kan anvendes. Saadan var det ikke, da han kom til skolen, »da rector mag. B i r c h e r o d selv offentlig udj skolen udj eders høyærv. præsence tog de opsetzige discipplers partie imod mig, fordi ieg vilde anvende nogen mere flid, end her paa stedet paa nogen tid hafde været brugelig.« Efter denne redegørelse haaber Aabye, at Muus vil anbefale ansøgningen.

Inden Muus fik skrevet sin erklæring, fik han imidlertid et brev fra professorerne, dateret d. 22. februar. De vilde gerne have lov at se Aabyes »replique . . . efterdi dend alt er blefven saa publicque, at hvor vi snart kommer her i byen, møder den os som en discours og materie at fortælle i hvert companie, . . . (og Aabye) . . . gjør sig en glorie af . . .« (den). De vil nu gerne svare paa den til »defension«.

Dette ønske imødekom Muus, og d. 3. marts sendte professorerne et uhyre ordrigt, — men ikke altid lige klart — svar, hvori de paa 31 foliosider gav Aabye raat for usødet. Hans kritik har aabenbart ikke været helt uberettiget, og de ramte søgte at forsvare sig med en svada af haan og insinuationer, der svulmer af galde og arrigskab, men som ikke virker rigtig overbevisende.

Professorerne begynder med at harcellere over, at Aabye har pralet af sin store virksomhed i Nyborg, for »... hand glemmer at eftertencke først, hvor ridicul og importun det var, om enn af os vilde sige: Jeg læser alleene saa mange scientier paa gymnasio som 3 eller 6 professores paa academiet ergo etc. . . .«, men selv om han kan gøre det store arbejde, »... er mand ey forsichret,

at der efter denne conrectors død kand opstaae igen en slig polyhistor, som kand angive sig for at gjøre det altsammen enne og in qvacumqve facultata at være saa verserit. Vi maatte billig gratulere os og stædet med hannem, der som det var saa i sandhed.«

Vil Aabye »... fornøje sig i at recolere sine mange viden-skaber ...«, bør han gøre det overfor private personer, men snarere burde han holde sine skoledisciple til ilden,« ... thi det er os icke mueligt paa et aars tid at indgive dem alle ting med skeede.«

Hvad angaar »... det sammenbundne svogerskab, ... da er det saa gemeen tale maade, at den icke kunde synes honette folch anstændig, men alleene en marqve af et skarns gemyt.« De kan nok være deres slægtskab bekendt, og »... er der icke exemplar ved universitetet i Kiøbenhafn, at der har været mange baade simul og successive af enn familie,« — en tydelig hentydning til Bartholinerne.

Naar discipeltallet nu ikke naar de tidligere 24, skyldes det tilbagegangen i gymnasiets formue paa grund af krigene, for »... naar et fattigt barn, der har intet at leve af, skal forlade den hele kost, som han har nydt i skolen, hvilchen aarlig bedrager sig til 55 sletdaler og skal derimod noyes paa gymnasio med 20 rdl. til ald sin underholdning og sin reyse til Kiøbenhafn,« da er der ikke penge til saa mange gymnasiaster, for »tigge kand icke anstaae dem, stieles langt mindre.«

Professorerne søger dernæst med mange ord at vise, at ansøgningen strider mod gymnasiets praxis og fundats, og Aabye kan ikke kalde sig »membrum collegii«, fordi han holder prædiker, for det er conrectorens pligt.

Uden egentlig held forsvarer de sig mod beskyldningen for forsømmelse. L u j a siger, at vel var han i fjor borte i 11 uger, men derfra gik dog en markedsuge, en »dimmeluge« d. v. s. ugen før paaske og en paaskeuge, da gymnasiet havde ferie. De resterende 8 uger var i hvert fald et mindre tidsrum end det, der gik fra Aabyes udnævnelse d. 20. januar til hans tiltrædelse d. 16. april. I denne tid læste Bircherod, og derfor synes han heller ikke, det er »... meget scikeligt, at mag. Aabye saaledis vil begegne mig for ald min flid og arbejde, som jeg imidlertid paatog mig for hands skyld i skolen.« Desuden har Bircherod »... været kiendt saa længe af brave folch, at jeg icke tør slaae mine øyne ned for mine forretninger.«

Til slut beder professorerne blot bispen sørge for, at Aabye lader dem i fred.

Ogsaa dette indlæg blev forelagt Aabye, der d. 4. marts henviste til sit forrige indlæg og svarede kort, at han selv aldrig havde angrebet professorerne, »... thi enhver ret dømmende kand see,

at ieg udj min repliqve icke taler indicative, for at angribe eller beskyldte dem, men allegerer kun argumentative for at bevise, at min allerunderdanigste ansøgning er icke enten umuelig eller usømmelig.«

Nu kunde Muus endelig d. 5. marts sende sagen tilbage til kancelliet med en erklæring, der var i høj grad til gunst for Aabye.

Muus mener, at da Aabye vil gøre det gratis og til offentlighedens gavn, og da han er »... een meeget dygtig og habil mand til ungdommens information, der er verserit i adschillige scientier, med alsomstørste flid og vindschibelihood gjør sit embede og lever schichelig, saa jeg saavel for hands erudition og flittighed som for et exemplar lif og lefnet kand give hannem allerbeste vidnisbyrd,« anbefaler Muus ansøgningen.

Og »saasom det tid efter anden er kommen dertil, at gymnasii fundats ej i alle maader efterlevis var det vel at ønske, at eders Kongl. Mat. allernaadigst vilde confirmere samme fundats¹⁴).

Der faldt nu overhovedet ingen resolution i Aabyes sag; han blev ganske glemt i den konsternation, der greb kancelliet i anledning af bispens slutningsbemærkning. Bispens fik d. 28. april ordre til nærmere at præcisere udtalelsen om, at fundatsen ikke efterlevedes, og det gjorde han med fynd og klem. Især gik det ud over N a u r s slette regnskabsførelse, og han fik saa besked paa sammen med professorerne at foreslaa en ny »reglering« for gymnasiet. Professorerne, der i mange og lange skrivelser til Muus forgæves forsvarede sig, maatte bide i det sure æble og behandle sagen, hvad der varede et par aar. Den nye fundats blev underskrevet af kongen d. 25. juni 1718¹⁵).

Med denne sag fik Aabye intet at gøre, men den virkede vist ikke befordrende paa det gode forhold mellem ham og professorerne. Hvor galt det var, faar man et levende billede af i nedensstaaende brev fra Aabye, hvis skarpe og elegante pen her muntrer sig af hjærtens lyst.

Anledningen var følgende: Frederik IV. havde anordnet en extraordinær, almindelig taksigelses- og bededag d. 16. april 1716, men bispens indberettede d. 13. maj, at tolvprædikenen i St. Knuds kirke den dag var blevet forsømt, da sognepræsten, stiftsprovst, consistorialassessor J ø r g e n K a r s t e n s og professorerne var kommet i strid om, hvem der skulde »forsyne« prædikenen. Kongen beordrede bispens til i stiftamtmand F r. G j e d d e s nærværelse at reprimandere provst og professorer. For fremtiden skulde bispens sørge for, at den slags prædikener blev holdt paa bekostning af den skyldige.

Biskop Muus foretog executionen paa St. Knuds kloster fredag d. 14. februar 1717. Karstens var sygemeldt, men profes-

sorerne mødte undtagen Aabye, der d. 18. februar 1717 sendte bispen og stiftamtmanden følgende:

Saasom hans excellenzes laqvej i gaar eftermidag udj hs. excellenzes og hs. hørværdigheds navn befalede mig, som i dag at lade mig indfinde angaaende en reprimande at paaføre, som professorene efter kongl. allernaadigste befaling skal være pligtig at imodtage for den begangene forseelse med den tolwprædichen ... saa finder ieg mig skyldig udj dybeste respect af aflegge min tachsigselse for den naade at maa være verdig til at høre paa høystbemelte reprimande, men endnu kunde erviises mig ligesaastor naade, om det ej maa unaadig optages, at ieg ej understaar mig at være samme forretning overværende, med mindre den kongl. allernaadigste befaling mig dertil specialiter tilholder, som jeg underdanigst bæder maatte Deres ringeste tiener, om saa er, communiceris, thi ellers frychter ieg for at komme, hvor ieg ingen erinde har, at professorene icke skal finde sig derved fornermede og anse det, ligesom ieg vilde indvelte og indtrenge mig paa eller imellom dem, eller søge min fornøjelse par curiositet i at høre paa det, som mig intet vedkommer. Thi ieg maa icke vente, at den kongl. allernaadigste befaling skulle ansees for ogsaa at extendere sig til mig som conrector at reprimanderis.

Effter som

1. Den kongl. allernaadigste befaling skal alene melde om dem, der har opponerit sig imod assessor Carstensen angaaende de omtvistede prædichener og derfor nafngive professorene, nu er ieg da icke endnu professor, men kun designatus, thi det er vitterligt, at ieg icke har enten sessionem in actibus cathedralibus med professoribus eller nogen locum iblant dem paa gymnasio, naar noget der forefalder i embedetz forretninger; over alt ligger deres egen hænder for, udj hans hørværdigheds giemmer, at de erkiender mig som en fremmet og icke som et membrum af deres collegio.

2. Skal aldrig befindes, at ieg har opponerit mig mod prousten samme prædichener angaaende, eller nogen sted enten consenterit eller underskrevet med professorerne udj denne materie ....

3. Skal professorene aldrig got giøre, at de har ladet mig viide et eniste ord enten muntlig eller skriftlig om deres disput med prousten eller deres resolution at lade det ankomme paa prædichens forsømmelse, og kand derfor med en god samvittighed contestere, at ieg icke viste andet end, at hr. professor Luja, som samme forsømte tolf prædichen efter ordenen tilfaldt, hafde ladet den forsiune, førend tiden var at gaa paa prædiche stolen, da ingen indfandt sig, og end icke efter at ieg hafde ladet disciplerne til overflød siunge tvende lange psalmer i haab, at prædichanten skulle dog kommet. ...

Men professorerne hævnedes sig.

Ved jubelfesten d. 31. october—4. november 1717 i anledning af reformationsjubilæet skulde der holdes en række orationer, og professorerne forespurgte kongen, hvordan det skulde ordnes. Et kongebrev udgik d. 29. october, og det bestemte blandt andet, at d. 1. november skulde der holdes en tale paa skolen af — con-

rector Aabye. Det er dog tvivlsomt, om brevet naaede frem i rette tid¹⁶).

Det ser ud til, at Aabye har været meget nidkær som conrector overfor en forsømmelig collega. Mogens Mørch, »collega 2dæ classis«, fik nemlig d. 13. maj 1720 en meget kraftig næse for sin forsømmelighed i skolen og i kirken, sin brutalitet mod disciplene og sit øvrige levned. Denne irettesættelse blev tildelt ham af biskoppen i lærernes nærværelse, og da rector Ths. Bircherod ikke var til stede, kan man vist antage, at det var conrectoren, der havde taget sagen i sin haand¹⁷).

Efterhaanden forbedredes dog aabenbart forholdet mellem Aabye og »collegerne«. Da professor Naur døde 1728, blev Aabye lavværg for hans enke Pernille Mule, og i 1745 blev han kurator for Else Kristine Rosenvinge, der var enke efter major Tommerup til Baagegaard og Tallerupgaard, og som var beslægtet med flere af gymnasiets professorer¹⁸). Desuden stod flere af disse fadder til Aabyes børn.

Som tiden gik, fik Aabye baade sit arbejde ved gymnasiet og sin løn forøget, blandt andet fordi Ths. Bircherods svaghed — han havde 1722 faaet et slagtilfælde — forhindrede ham i at passe sit arbejde. Aabye vikarierede i professuren i latin, hvor »han læste latinske poeter og den sædelige philosophie,« medens han og hans senere efterfølger Søren Anchersen, der 1722 blev prorector, passede rectoratet.

Til belønning for dette arbejde, som de virkelig udførte, fik de efter ansøgning d. 12. november 1725 et kongebrev om, at naar professio lingvæ græcæ, paa hvilken Aabye havde løfte, blev ledig, maatte de dele dens løn og dens arbejde. Da imidlertid i 1731 ved Ths. Bircherods død ikke denne professur, men professio eloquentiæ blev vacant, fik de denne overdraget i stedet efter stor debat med professorerne, og har Aabyes tunge været ligesaa smidig som hans pen, er disciplinen sikkert blevet vel betjent¹⁹). Samarbejdet med Bircherod er dog, som det ses af det følgende, ikke altid gaaet glat.

Hvordan Aabye stod sig med lærerne i sin rectortid, ved man saa godt som intet om. I 1746 var han og Anchersen vitterlighedsvidner paa det af høreren mag. Peder Høstrup d. 13. august oprettede testamente, der oprettedes til gavn for skolens discipule²⁰).

III.

Om Aabyes daglige forhold til disciplene vides kun lidt, men der er vidnesbyrd baade om, at han kraftigt søgte at hævde disciplinen og om flere store sammenstød mellem ham og dem.

Nye koste fejler bedst, og næppe var Aabye blevet conrector i Odense, før han fik en voldsom strid med nogle mesterlectianere. Indtil Aabye d. 16. april tiltraadte embedet, paatog rectoren, Thomas Bircherod, sig »med god villie . . . for hans skyld« timerne i skolen. Da Aabye endelig kom, saa Bircherod imidlertid med megen mishag, »at hand begyndte strax at tractere de øverste i skolen med hug, skiildsord og anden usømmelig medfart for at skaffe sig i hast en myndighed.« Det lykkedes aabenbart ikke, siden Aabye anlagde sag mod nogle af disciplene. Bircherod siger udtrykkelig om sagen, at disciplene, som snart skulde dimitteres, var for voxne til Aabyes behandling.

Mandag d. 6. august 1714 mødte Nyborgprocuratoren Anders Nielsen paa Odense byting for Aabye, der havde stævnet en del disciple og rector scholæ til at overvære vidners førelse. Procurator Niels Christensen Faber mødte for de indstævnte og afleverede tre indlæg for mesterlectianerne Peder Krag, Laurits Andersen og Oluf Olufsen Schou. Paa rectorens vegne begærede han sagen udsat, da nogle af vidnerne ikke var lovligt indstævned; de havde nemlig paa grund af hundredagene faaet forlov d. v. s. ferie, og sagen blev saa udsat i fire uger.

Den blev genoptaget d. 3. september, og af Anders Nielsens vidnespørgsmaal ses, at Aabye anklagede de unge Mennesker ikke blot for ulydighed, men for at have sammensvoret sig for at myrde ham. Det eneste vidne var skrædderen Jørgen Jørgensen, og hans forklaring gik ud paa følgende:

En del mesterlectianere var en dag kommet sammen i hans hus, men da han opholdt sig i den tilstødende stue, kendte han dem kun paa stemmerne. Først kom Peder Krag, saa Nicolai og Peder Brandt og endelig Henning, der logerede hos ham. Han kunde ikke sige, om de med oprakte fingre havde sammensvoret sig, men han hørte, at de sagde, at de ikke, som Aabye havde beordret, vilde gaa op paa conrectors kammer for at lade sig informere, »for saa bleve de paa andre steder holdte for drenge, og (han) hørte, at i dette af dem blev sagt top.« Han havde kun hørt Peder Krag sige, at førend han vilde gaa paa kammeret, vilde han være rytter²¹), men intet om, at han saa vilde komme tilbage og myrde eller ihjel hugge dem, der gik paa kammeret. Det var den eneste gang, disciplene havde været samlet hos ham. Hans kone, der var stævnet som vidne, var ikke mødt.

Anders Nielsen fik tingsvidne om forhøret, men sagen har ikke sat sig yderligere spor i tingbogen, saa den er formodentlig ikke blevet forfulgt her; dog blev ingen af de nævnte disciple dimitteret fra skolen²²).

Aabye følte sig krænket over, at rectoren ikke ydede ham tilstrækkelig kraftig støtte, ja han beskyldte ligefrem Ths. Bircherod for at have taget de opsætsige disciples parti, oven i købet i bispens nærværelse. Bircherod fralagde sig energisk denne beskyldning og udtalte samtidig sin harme over, at Aabye havde stævnet hans disciple til tinge, da han dog som rector i følge skolelovene var Aabyes egen »magistratus«. I det hele taget holdt han »slig hands forhold for en daarlig og urimelig procedure af en lærere i mod disciple.«

Det synes noget voldsomt, at en lærer for den slags drengestregers skyld anlægger sag; men ofte var dog mesterlectianerne unge mennesker godt op i tyverne, der kunde være farlige nok for en mand som Aabye. Det kunde jo være »karle, som havde been i panden og skiæg paa hagen,« som Per Degn siger²³).

Om Aabye som lærer og skoleleder ved vi meget lidt. Bortset fra kampene for disciplinens opretholdelse, kendes hans skolevirksomhed kun fra professorernes kritik under kampagnen i 1716. Det er jo sagkundskaben, der taler, men fremstillingen kan næppe kaldes objektiv! Flere af professorerne havde været conrectores, men »endnu har ingen af os hørt at tye [d. v. s. tyde] catechesien i mesterlexien og andre præcepta paa de tider, da auctores burde at forklarís, som disciplerne skulde lære lingvam latinam af, langt mindre, at det er skeet paa saadan maade, som beqvemmer de nederste lexier: hoc est: det er, debemus: vi bør, timere: at frygte, et: og, amare: at elske, deum: gud. Det er icke noget som kand anstaae dignitatem personæ et loci og icke et specimen traditionis for dend, som mener at have slugt sex mænds viisdom og viden-skab.«

Hans nærmeste foresatte var i 1716 ikke mindre haard i sin dom, men mellem dem var forholdet dengang slet. Bircherod siger, at han har »endnu intet hørt eller seet fra ham, som jo er meget mediocre . . . Hvorfor jeg vil bede hannem, at hand tager vel vare paa sine timer, og naar hand kommer der, hand da vil læse saaledis, at det kand være disciplerne til nogen nytte og forfremmelse, særdeles in lingva latina . . .«, saa Bircherod ikke skal være nødt til »... nærmere at tilsee, at tiden icke unyttig fordrives, paa det hand skal vide og skiønne, at om hand er conrector, er jeg rector scholæ.«

Heri insinueres jo tydeligt, at Aabye ikke passede sine timer, og dette er sikkert blevet langt værre, da Aabye fik saa meget andet om ørerne²⁴).

Oven paa dette er det kun rimeligt at anføre, at en fader, den senere omtalte E h l e r s, takkede Aabye for den gode »grundvold«, han havde givet hans søn som elev.

Mindre objektiv er den tillidserklæring Aabye fik af den iøvrigt utiltalende Muus, i det denne tydeligt nok vilde bruge Aabye som rambuk over professorerne, hvad der jo ogsaa lykkedes.

Selv om Aabye maaske nok oprindeligt har haft evner og interesse for sin skolevirksomhed, faar man dog indtrykket af, at efterhaanden som han paatog sig og blandede sig i sager, der laa skolen fjernt, kneb det for ham at opretholde ordenen mellem disciplene og passe skolearbejdet, i hvert fald administrationen, forsvarligt, som det vil ses af det følgende.

Dimittendtallene fra Aabyes rectortid kan vistnok intet oplyse om hans pædagogiske virksomhed. De ligger i hans periode paa det samme lave niveau som i den nærmest foregaaende og efterfølgende tid, en tre-fire stykker om aaret. Dette lave tal skyldes dog sikkert, at de fleste af de disciple, der vilde studere, fra skolen gik over i gymnasiet, der i dette tidsrum dimitterede en halv snes studenter om aaret. Der findes ingen discipellister bevaret før fra langt senere tid, saa det samlede discipeltal kendes ikke²⁵).

I almindelighed kom Aabye godt ud af det med sine foresatte, de skiftende bisper; han synes saaledes at have staaet sin svigersøns fader biskop C h r. R a m u s nær. Der findes dog en temmelig skarp skrivelse til Aabye og Anchersen af 12. november 1726 fra biskop L o d b e r g²⁶).

Bispen gør dem opmærksom paa, at ligesom han har forbedret deres og collegernes kostportioner af kommunitetets kasse²⁷), »saa kan De og vel tænke, at jeg er særdeles omhyggelig for, at det med inspectionen over disciplene, som spise, maatte holdes saaledes, at alting kan gaa ret og vel til efter fundatorum intention, og at alt det kan præcaveris, hvoraf enten u-orden eller andre billige anke kan foraarsages.« Derfor bestemmer bispen, at skolens lærere hver en uge ad gangen »uden nogen undskyldning morgen og aften ved spisningen indfinder sig« og sørger for, at alt gaar ordentligt til og »med exercitier²⁸) forretter det, som De har lovet mig.«

Skrivelsens tone tyder paa, at forsømmelserne har været talrige, og naar lærerne ikke førte ordentligt tilsyn, var det, fordi de ikke længere deltog i spisningen. Rector og conrector havde d. 18. maj 1689 faaet bespisningen konverteret til korn og penge, og d. 31. december 1711 var det samme blevet tilfældet med hørererne. Biskop Lodbergs skrivelse synes ikke at have haft den ønskede virkning, og i 1729 skrev Aabye en ny »instrux angaaende disciplernis forhold paa klosteret«, som blev approberet af biskop Lodberg d. 17. februar 1729.

Paa klostret maatte der kun tales latin, og derfor bestemtes, »og maae da ingen udlees eller bespottes, om nogen forseer sig

lidet imod grammaticam eller syntaxin, særdeles af de nederste leiser.« Bestemmelserne gaar iøvrigt ud paa, at »alumni skal med tilbørlig veneration respectere det stæd, som de oppebærer kongens kost paa.« De maa ikke »kaste eller vælge i maden«, og »enhver skal med høflighed beegne spisemesteren og hans folck.« Straffene for overtrædelse af disse ordensregler eller for at forsømme kirkegangen bestod i, at disciplen fik sin kost forbrudt i kortere eller længere tid.

Om Aabyes instrux nu virkelig tilvejebragte ro og orden paa klostret, er vist tvivlsomt. Disciplenes bespisning blev endelig i 1763 ombyttet med en pengeudbetaling²⁹).

Aabye og Anchersen hævdede ved en enkelt lejlighed skolens værdighed overfor byens borgere. Slagsmaal mellem »de sorte« og haandværkssvende og læredrenge var ingen sjældenhed, men d. 13. marts 1729 stod der en særlig voldsom bataille paa Graabrødre kirkegaard. Paa krigsskuepladsen indfandt der sig militære sagkyndige, der i et følgende krigsforhør udtalte sig om slagets gang.

Stiftamtmand C h r. S e h e s t e d var i Paris som ambassadeur, og embedet passedes af amtmanden over Nyborg og Trane-kær amter, C h r. R o s e n k r a n t z, til hvem Aabye og Anchersen indsendte en klage. Den begynder: »Det er vel hørt af Deris velbaarenhed, at der er forefalden en farlig action nest afvigte 13. martii om aftenen sildig paa Graabrødere kirkegaard imellem en stoer mængde handverchs karle ... og nogle af dend Latine skoele discipler ...« Et politiforhør har vist, at nogle af svendene »... aftenen tilforn paa gaden med blotte kaarder har angrebet nogle faa af disciplerne ...«, og at de samme og nogle flere svende d. 13. »... har ... med blotte kaarder, huug og slag for foede overfalden endeel skoele discipler, ... mestendeelen smaa børn og af de nederste lectier, som inted undtagen et par eller trei har haft at verrie sig med uden nogle smaa kieppe og største deelen kun bare hænder ...« Dette bevises yderligere af et krigsforhør, hvoraf referat medfølger. De »har afstraffet disciplene fordi de enten saa sildig om aften d. 12. martii har grasseret paa gaderne med kaarder ved siden, da de burde været hiemme i deris logementer og kunde eviterit klammerien, eller fordi de har om aftenen der efter d. 13. dito indfunden sig paa bemelte Graabrødere kirkegaard paa saa usædvanlig tid og maade, enhver efter fortienneste.« Nu ventede skolen, at haandværkerne i lige maade var blevet straffet »for saa grof og extraordinaire en exces«, men da det ikke er sket, appeleres til vicestiftamtmanden.

Bilagt denne skrivelse findes referatet af et krigsforhør, som general v. S c h u b a r t har ladet ritmester v. G e r s d o r f f af-

holde efter opfordring fra Aabye og Anchersen. De søgte oplyst, »hvad heller skoledisciplerne, som skal have staaed paa kirkegaarden, har angrebet handverch svennene eller handverch svennene dér skal være indkommene.« Nogle soldater blev forhørt, og dette foregik naturligvis paa tysk. Især søgte Aabye, der overværede forhøret, at faa at vide, om ikke en kyrassér P e t e r D u v e n s c h i ø l d forklædt havde deltaget paa svennenes side.

Vagtmester B o n i x e n og corporal S c h u b a r t, der synes haandværkervenlige, havde kun set, at 4—5 svende med dragne kaarder forfulgte og slog en discipel, der selv førte kaarde »und sich anfänglich braf gewehret hette.« De saa en kaardebevæbnet³⁰⁾ student miste sin hat, men ikke hvem der begyndte, og da de naaede kirkegaarden, var det hele forbi. »Trat ab.« Duvenschiöld var af en schustergesell blevet opfordret til at se, »Wie sie sich mit die schüler wolten schlagen.« Han saa svendene komme dragende fra Korsgade til kirkegaarden, hvor disciplene stod i en klump. En discipel havde slaaet en skræddersvend paa puklen med en stok, og deraf opstod striden. Han selv havde været passiv og gik blot i en brun frakke »für sein plaisir.« Han indrømmede dog, at han havde haft sin kaarde med, og at en rytter havde taget den fra ham.

Efter denne rytter, A n d r e a s N i e l s e n s, fremstilling var Duvenschiöld nu ikke helt saa uskyldshvid. Han var kommet med en snes svende efter sig og havde »recht ordentlich voran marschirt als ein officier für die compagnie.« Andreas Nielsen var kommet i klammeri med Duvenschiöld, der ikke vilde med paa kro, og havde afvæbnet ham. Da han saa en halv snes svende forfølge en discipel, der faldt, og de »hetten auf ihm gestochen«, saa var han sprunget til for at forhindre, at disciplen blev dræbt.

Om hele dette Braavallaslag indgav iøvrigt byfogeden d. 10. september 1729 en forestilling til Rosenkrantz, der endelig resolverede d. 18. januar 1730 om »... det forbenefnte meget dristige og hel overmodige forhold ... med udfordring, slagsmaal, skielden og smelden ...« En række svende fik betydelige bøder, og desuden skulde der aktioneres imod dem »... formedelst hellig brøde, udfordringer, slagsmaal, oprør, truseler eller dislige. ... Betreffende schole disciplerne, da som de ere anseete af vedkommende for deres begangne uskiklighed, saa er det en post, ieg for denne sinde lader u-rørt.«³¹⁾

Saa noget fik Aabye da ud af sin aktion.

Rector af navn, som han længe havde været det af gavn, blev Aabye ved Ths. Bircherods død d. 19. januar 1731. Dagen efter konstitueredes han som rector af bispen; d. 16. februar fik han kongelig konfirmation, og d. 2. marts underskrev han sin embedsed³²⁾.

To aar senere foregik den mærkelige provsteretssag, som Aabye paa egne og 5. lectiehørerens Søren Blichfelds vegne førte mod nogle »oprørske« mesterlectianere. Da denne sag er saa udførligt behandlet af Henrichsen, skal den ikke nærmere behandles her.

Sagen viser, at Aabye for at opretholde skolens disciplin, maatte klage til bispnen, og af hans optræden i retten ses, at han ikke kunde tumle disciplene, at disses procurator kørte rundt med ham, og at rettens formand stiftsprovst Hans Bloch var ham uvenligt stemt og drillede ham med hans lovkyndighed og private sagførervirksomhed. Sagen endte dog for saa vidt heldigt for rectoren, som disciplene efterhaanden krøb til korset og blev straffede³³).

I 1745 gjorde Aabye sig igen anstrengelser for at haandhæve skolens disciplin, og igen søgte han støtte hos øvrigheden, denne gang dog den verdslige.

I et brev til Odense magistrat d. 20. januar 1745 skrev han, at skønt han havde givet disciplene ordre til ikke at vise sig paa gaden om natten for derved at hindre »... enormiteter, anledning til klammerier og befrygtende u-lykke«, saa fandtes disciplene alligevel undertiden paa gaden, hvor de lavede klammerier, som der klagedes over til ham. Aabye bad derfor om assistance, nemlig om at byens vægtene maatte faa ordre til at anholde de disciple, der viste sig paa gaden om natten, saa han kunde undersøge deres ærinders lovlighed, »thi hvad de kand have at forrette, kand skee om dagen bedre en om natten, naar høyfornødenhed ikke udkræver.«³⁴)

Denne appel til vægterne synes dog ikke at have frugt, for midt i februar samme aar kom det Aabye for øre, at en del disciple natten mellem d. 9. og 10. februar havde været forsamlet i bedemand Hans Møllers hus og havde moret sig paa forargelig maade med drik, spil og dansen natten igennem til den lyse morgen. For nu i tide at hemme noget for den studerende ungdom saa skadeligt og uanstændigt, stævnedes Aabye Hans Møller og hustru, for at de kunde blive »corrigeret efter meriter« for at have handlet mod loven og skoleforordningen af 17. april 1739. Som vidner indstævnedes blandt andre stadsmusikanten og hans svende, Møllers tjenstepiger og den øverste i mesterlectien, Jens Warberg.

Forhør blev afholdt d. 22. februar 1745, og her mødte Aabye personlig, medens Møller repræsenteredes af procurator Jørgen Forbus. Først afhørtes stadsmusikantens svende Jacob Rebach og Lauge Jørgensen, som paa Aabyes spørgsmaal forklarede, at de havde opvartet nogle disciple, unge fruentimmer og verdslige personer i bedemandens hus den paagældende nat,

hvor der var blevet danset til den lyse morgen. Der var blevet serveret te og kaffe og vin; dog var ingen beskændede eller opførte sig usømmeligt. Møller og en af disciplene forestod udskænkningen, og der blev af Møller serveret smørrebrød og bagværk. De var blevet bestilt af A d a m B o r g — vistnok en discipel — og skulde have 4 mark for deres ulejlighed.

Forbus' spørgsmaal var langt kraftigere formet end Aabyes; det gjaldt jo for ham at bevise, at det hele havde været en uskyldig fornøjelse. Han spurgte musikanterne, om der fandt nogen forargelighed sted eller »liderlig omgiengelse, banden, sværen, fylde-rier, druckenskab, skiørlefned, spil med kort eller terning, klammerie imellem nogen af tilstedeverende.« Svaret lød da ogsaa: »Nej i ingen maade.« Der skænkedes heller ikke brændevin eller øl, men kun vin, te og kaffe. Vidnerne vidste ikke, hvem der havde bekostet traktementet. Møller holdt ikke spille- eller skænkehus, saa det kunde siges, at unge eller gamle forførtes til dobbel eller noget utugtigt eller usømmeligt.

Gæsterne var dels »honette og skikkelige mends pige børn, . . . som er bekjendt at holde deris børn til tugt og ærbarhed . . .«, dels af disciple øverst i mesterlectien, og det »er saa, at disciplerne i latinske skoele her i byen, dem som ere i mesterlectie paa øfverste part holdes og agtes af borgerskabet her i Ottense som for karle og freqventerer alle haande smucke borgerfolck i og uden huus.«

Endelig mente Forbus, at disciplene havde spurgt en lærer, om de maatte holde en sømmelig lystighed, eller i hvert fald havde sagt Møller, at det var blevet dem tilladt.

Dernæst afhørtes Dorthea Maria, der var hos Møllers hustru for at lære at koge og »... andet, hvad af køchenet dependerer«, og tjenestepigen Dorthe Sofie. De fortalte, at der var blevet danset hele natten, at der blev skænket vin til maadelighed, men de vidste ikke af hvem. Selv skænkede de te og kaffe, og der blev serveret smørrebrød, makroner og sukkerbrød. Der foregik intet uskikkeligt, og gæsterne var honette og skikkelige fruentimmer.

Aabye affyrede endelig en kraftig insinuation han spurgte, om pigerne ikke havde set, at Møllers kone lukkede døren for nogle af de unge fruentimmer, som vilde gaa, og tog nøglen til sig. Forbus mente, at dette var sagen uvedkommende og kastede en skændsel paa madam Møller, og han forbeholdt sig ret til injuriersøgmsmaal, men Aabye fastholdt spørgsmaalet til vidnerne, som dog slet intet vidste³⁵).

Saa sluttede forhøret, og sagen førtes ikke videre., Vidnerne støttede aabenbart Møller, deres kunde eller husbond, saa Aabye har maattet nøjes med at straffe disciplene i skolen. Men man faar indtryk af en ganske munter fest³⁶).

Heller ikke med de yngre disciple gik det helt, som det burde. I 1744 skrev biskop Ramus til Aabye, at disciplene »i de nedrige lectier«, som efter kongelig forordning skulde møde til catechisation i kirken, ikke indfandt sig saa flittigt, som de burde. Han bad derfor rectoren sørge for, at præsterne ikke mere fik grund til at besvære sig derover. Den praktiske Aabye har aabenbart ikke interesseret sig for denne side af skolens virksomhed³⁷).

Skolens og gymnasiets økonomiske forhold kom Aabye efterhaanden til paa forskellig maade at have med at gøre, og da han blev rector, bestyrede han baade skolens almindelige sager og generalinde Dewitz' legat. Han underskrev d. 22. februar 1743 en af professorerne udarbejdet redegørelse for gymnasiets økonomi, uden at det dog kan ses, hvor megen indflydelse han har haft paa dens tilblivelse³⁸).

I aarene 1717—22 førte Aabye for skolen en række sager for provsteretten mod degne, der ikke havde betalt skolen de afgifter, de skyldte den. Sagerne var ubetydelige, men Aabye synes at have vidst god besked om dem³⁹).

For gymnasiet administrerede Aabye noget gods i Favrskov, og han søgte — vistnok med held — at vælte pligten til at stille en soldat over paa en anden gaard end gymnasiets⁴⁰).

Da Faaborg latinskole, samtidig med saa mange andre smaa skoler, i 1740 blev nedlagt, blev dens kapitaler tillagt Odense, men i 1747 opdagede Aabye, at pengene eller en del af dem var blevet borte. Han skrev da om sagen til sognepræsten i Faaborg *M a t t h i a s S e e r u p*, men denne fralagde sig alt ansvar og henviste til magistraten, der havde ført tilsyn med skolen. Mere synes Aabye ikke dengang at have faaet ud af sagen, men det vidner dog om nidkærhed for skolens pengesager, og senere fik skolen indtægten af nogle legater, der havde tilhørt Faaborg skole. Aabyes iver skyldes dog maaske nok det, at pengene bl. a. skulde bruges til at forøge rectorens løn⁴¹).

Denne nidkærhed strakte sig dog ikke saa vidt, at Aabye holdt orden i skolens regnskaber og adskilte sine og skolens pengesager. I 1747 rykkede bispen i en ret kraftig skrivelse Aabye for skolens regnskab. Det var ikke aflagt siden 1739, og Ramus havde flere gange mundtlig udbedt sig regnskabsaflæggelse. Kort før sin død afleverede Aabye saa et regnskab, der viste, at han skyldte skol n et stort beløb. Efter hans død krævede hans efterfølger, *A n c h e r s e n*, paa skolens vegne 959 rdl. 4 mk. 5 sk. og desuden generalinde Dewitz' legats kapital, 500 rdl., og ikke udbetalte renter, 150 rdl. Skønt boet var insolvent, kunde skolen som privilegeret kreditor faa alle sine penge anvist, men en del kun i uvisse aktiver, og en væsentlig del af beløbet synes den aldrig at have faaet. Men denne misere vil senere blive omtalt⁴²).

IV.

Naar Aabyes hele forhold til skolen og dens arbejde blev saa daarligt, skyldes det vel dels hans stridbare karakter, men især dog hans mangeartede, skolen uvedkommende hverv og forretninger.

Naar hvervet som kasserer for »Fyens Stifts Gejstlige Enkekasse« tilfaldt Aabye, var det for saa vidt naturligt nok, som den omfattede baade præsterne og latinskolernes lærere.

Enkekassen oprettedes 1720, og Aabye indskød strax 50 rdl. i form af en obligation, d. v. s. et gældsbrev, hvis renter han dog ved sin død var i restance med, for et beløb paa 7 rdl. 2 mk. De første to aar bestyrede biskop Lodberg selv kassen, men paa landemodet d. 15. april 1722 bad han landemodet vælge »... en forstandig og dyctig casserer, som mand cassen kand betroe oc for den billigste løn vil tage sig dens administration paa, som den ennu ickke kand taale at gjøre store expenser. Og faldt alle prousternes vota paa professor Thomas Aabye, hvilken de formente, at mand vel uden caution kand antage, som hand ickke alleene er en skickelig sufficient mand, men endoc, naar fundatsen stricte efterlevis, betroes ham ingen tid i hænderne ofver 400 sletdaler.« Denne — forbeholdne — tillid kom kassen dyrt at staa, for ved sin død skyldte han den 9907 rdl. 1 mk. 2 sk.

Mellem bispen og Aabye oprettedes der d. 7. oktober 1722 en kontrakt, og Aabye skulde have 30 rdl. om aaret for sit arbejde. Dette beløb blev dog i 1745 forhøjet, idet han fik lov at nyde »lige ved en af de højeste enker, saa længe cassen det kan taale.« Han udførte virkelig et betydeligt arbejde med pengenes administration. Han laante kassens penge ud mod pant i huse, og gang paa gang maatte han føre sager mod laanerne for ubetalte renter eller kapitaler; en enkelt gang ses dog, at han har beregnet sig et lille honorar for opkrævning.

Ved hans død var regnskabet i fuldkommen uorden eller rettere sagt, der synes slet ikke at være ført et virkeligt regnskab. Til kasserer valgtes Aabyes svigersøn, professor, conrector Melchior Ramus, der var søn af bispen. Ramus havde allerede i en aarrække hjulpet sin svigefader i skolen, og nu fik han nok at gøre med at bringe orden i enkekassens kaos. Forholdet til boet fik han ordre til at berigtige, hvad der vilde volde »betydelige vanskeligheder.« Ramus fik 40 rdl. i salær og førte et nydeligt regnskab. Han aflagde regnskab for landemodet d. 16. april 1749, men forholdet til boet var endnu ikke afgjort. I 1751 skyldte boet endnu 700 rdl., som blev betalt senere⁴³).

Betydelig fjernere fra Aabyes naturlige virkekreds var det, at han i 1732 paatog sig at være fuldmægtig for arvingerne efter

Chr. Thomsen i Flensborg mod en beskeden provision paa 1 %, men det var jo dog værd at tage med⁴⁴).

Den almindelige tillid til Aabye hos hans omgivelser maa have været ret stor; dels blev han raadspurgt i retssager, dels var han formynder for flere unge piger og kurator for nogle enker.

Frøkerne Agneta Amalia og Sophia Dorothea v. Poell, døtre af afdøde oberst Gustav Ehrenreich v. Poell, fik d. 2. november 1742 kgl. bevilling til at være deres egen væрге med Aabye som kurator.

De to frøkner var først i huset hos deres morbroder artillerikaptajn Chr. Lerche, og i en række aar udartede forholdet mellem Aabye og hans myndlinge til en tovtrækning om deres penge, som frøkerne, ikke mindst tilskyndet af onklen, der vilde laane af dem, vilde have udbetalt, medens Aabye holdt paa kapitalen og kun vilde udbetale renterne, hvad han forresten smølede med, og for hvilket han beregnede en rundelig betaling. Endelig fik de trumfet igennem, at de fik udbetalt 900 rdl. Disse fik hurtigt ben at gaa paa, for dels brugte de løs, dels laante de et større beløb til kaptajnen, der som sikkerhed gav dem en værdiløs obligation. Da skandalen gik op for dem, jamrede de sig i ydmyge og gudelige vendinger til Aabye, der forgæves søgte at skaffe dem pengene.

Senere flyttede de til en anden morbroder, og da han døde 1746, stod de ret ene i verden og søgte støtte hos Aabye. Han blev stadig mere sendrægtig med at sende dem pengene, og da han døde, viste det sig at frøkerne havde mistet en del af deres beskedne formue⁴⁵).

Endnu mere besværligt blev Aabyes værgemaal for to andre adelsfrøkner, Sophie Dorothea og »Scheromine Henriette« de la Mare⁴⁶). De var døtre af en forarmet oberstlieutenant, men deres mormoders søster generalinde Margrete v. Dewitz f. Levetzau forærede dem en lille formue, som Aabye fra 1737 bestyrede for dem som deres kurator.

I 1745 blev Sophia Dorothea gift med major T a g e K r a b b e til Søbysøgaard, og Aabye afleverede langt om længe og efter et sammenstød med Krabbe hans frues pengesager og fik kvittering d. 11. juni 1747.

Generalinden oprettede 1741 et testamente, hvorefter hver af hendes grandniecer skulde arve c. 3300 rdl., men for at Geronomine Henriette, der var »svag og skrøbelig«, ikke skulde lide nød, skænkede generalinden hende 5000 rdl., som Aabye skulde bestyre for 30 rdl. om aaret. Men hvis hun »skulde faa i sinde at gifte sig imod min, hendes venners og curators samtykke«, skulde hun kun nyde renten, medens kapitalen skulde tilfalde hendes livsarvinger.

I 1744 blev hun, vistnok paa generalindens foranledning, mod

at betale 2700 rdl. købt ind i Odense adelige jomfrukloster. I maj flyttede hun derind, men Aabye maatte i ilden, for at hun kunde undgaa at faa en »vnd« pige til sin opvartning.

Hendes ophold her varede imidlertid kun kort. Vel var hun svagelig, men hun var et godt parti, og der meldte sig en frier.

Aabyes gamle ven major Jørgen Heidenreich v. Cramohn skrev d. 24. november 1744 til ham, at han havde haab om at »reussere« hos frøken Geronomine, men han vilde først søge Aabyes »consence«.

Ægteskabet kom hurtigt i stand, for d. 16. december 1744 blev parret efter kgl. bevilling viet paa jomfruklostret med stiftamtmand Stockfleth og oberstlieutenant Windtz som forlovere; det var Aabye aabenbart ikke fin nok til. Til brudeparret skrev Ambrosius Stub, hvis beskytter Stockfleth jo var, sit bekendte digt »Ved Vinen den klare.«

Forholdsvis hurtigt afviklede Aabye sin bestyrelse af fru v. Cramohns pengesager, og d. 13. marts 1745 fik han kvittering af majoren. Ved denne lejlighed udstedte han til v. Cramohn en obligation paa 500 rdl., og den blev aarsag til stor strid.

Aabye opdagede nemlig i 1746, at han ved afregningen havde regnet galt, saa at han i virkeligheden ikke skyldte Cramohn noget, men tværtimod havde 200 rdl. til gode⁴⁷). Hidtil havde han betalt obligationens renter, men d. 11. september 1746 transporterede Cramohn den til forpagteren paa Brahesholm Frantz Trolle, der opsagde den til udbetaling. Aabye nægtede at betale beløbet, og Trolle anlagde saa sag mod ham ved Odense byting. Trolle sagde, at spørgsmaalet om regnskabets rigtighed maatte blive en sag mellem Aabye og Cramohn; obligationen var ægte nok, saa han skulde have sine penge.

Mellem Aabyes papirer ligger concepten til hans indlæg i sagen og det gaar ud paa følgende:

Regnskabet blev lavet i hast af majorens skriver og under trusler fra majoren; det blev aftalt, at hvis Aabye kunde bevise, at han skyldte mindre, skulde det komme ham til gavn, og i hvert fald skulde han ikke afbetale mere end 100 rdl. om aaret. »... Om der er nogen difference mellem justum, æqvum et decorum ∴ ræt, billighed og ærbarhed / jeg skriver her baade latin og dansk, det første for dommeren, der er studeret, det andet for veder-parterne, som ere ustuderede /, jeg siger ney dertil. ... Jeg har store jurister paa min side, iblandt andre den store romerske jurist og borgemester Cicero ...«⁴⁸).

Derefter gaar Aabye »fra det generale til det speciale.« Han underskrev regnskabet, dels fordi han mente, at Cramohn vilde være honnet mod ham »... baade for sin egen honneur skyld og

vor gamle venskabs skyld . . .«, dels fordi han var bange for majorens trusler, dels for at han ikke senere skulde kunne bevise, at Aabye skyldte mere, »... da jeg stod i tvivl om min egen accuratesse, som en mand da over 73 aar, der snart kunde glemme at antægne og i frygt for at indlade mig paa hazard udi en vitløftig og kostbar proces til arf for mine børn efter mig«. For Aabye ser det nu ud som »... majoren vil meene, at hand er uden for sagen og har afskudt papegoyen . . .«, da han har praktet Trolle obligationen paa. Men Aabye har aldrig skyldt Cramohn penge, saa fordringen er ikke mere værd, »end om Cajus⁴⁹⁾ kunde faaet brev paa at være commendant i maanen eller inspecteur over de elysæiske marker, og hand siden ville paastaae at indsættes eller vilde afstaae sin station til Titium eller til nogen af de underlunariske eller underiordiske trolde . . .«. Aabye paastaar obligationen ophævet, da han har handlet, som »... enn søe-mand kaster nolens volens sin last over borde, naar stormen er ham over hovedet for at salvare liv og skib og komme udi haun . . .«.

Alle krumspring og al romerret hjalp dog ikke Aabye. Odense bytings dom, som faldt d. 27. november 1747, gik ud paa, at vel talte meget for »fejlgreningen«, men det blev en sag mellem Aabye og Cramohn, og Trolle skulde have sine penge.

Aabye spurgte allerede inden dommen et par af sine juridiske venner, om han skulde forfølge sagen, saa han har været forberedt paa udfaldet. Hofretsassessor Paul Boson svarede, at lige saa vist som Aabye burde tilbagevinde, »... hvad hand beviisligen har forreignet«, lige saa sikkert blev processen dyr og udfaldet tvivlsomt, saa han fraraadede yderligere proces. Højesteretsadvokat Fr. Horn søgte at slippe udenom ved meget vage udtalelser og stærk fremhævelse af omkostningerne. Iøvrigt beklagede han, at han ikke, trods nogle kirsebær, Aabye havde sendt ham, kunde have Aabyes søn Lars paa sit kontor.

Det var jo ikke meget opmuntrende, men sagen blev alligevel appelleret til landstinget, hvis dom, der blot er en stadfæstelse af bytingsdommen, først faldt d. 31. juli 1748 efter Aabyes død.

I hvor høj grad sagen optog ikke blot Aabye, men offentligheden, ses af en concept til en slags apologi, som findes blandt Aabyes papirer. Den begynder:

»Til læseren. Som et røgte skal være bleven udstrød, ligesom ieg Thomas Aabye ved afreigning med hr. major Cramohn . . ., saa vit mig vedkom, skulle have vildet slaget 1000 rdl. under mig, da for at friegiøre mig og mine fra saadan skammelig og ugrundet blame, er ieg necessiteret hermed at giøre min uskyldighed bekiendt for alle ret skiønnende.« Saa følger en temmelig uklar redegørelse, der sluttet: »... videre indlader ieg mig icke udi nogen feder-

krig, thi ieg kan forvinde enn liden skade, andre maa gloriere af en lumpen baade.« Om dette nogensinde naaede offentligheden, ved jeg ikke⁵⁰).

Et mere tiltalende billede faar man af Aabye i hans forhold til *Anna Margrete Lasson*, forfatterinden til den første danske roman »Den beklædte Sandhed«.

Aabye var først af det offentlige beskikket til skifteforvalter i kommissionsskiftet efter hendes broder cancelliraad *Chr. Lasson*, der døde 1728, og her synes han ikke at have foretaget sig noget mærkeligt, men bobehandlingen var lang og besværlig. Dog klagede en af arvingerne over, at Aabye havde været ham for dyr⁵¹).

Ved en auktion d. 9. maj 1730 købte Aabye for 1050 rdl. den saakaldte »Priorgaard« i Odense af *Anna Margrete Lasson* og søsteren, oberstinde *Kleppinck*. Aabye lod den fattige *Anna Margrete Lasson*, for hvem han 1729—36 var lavværge, blive boende i gaarden, til hun døde d. 23. marts 1738, og han hjalp hende stadig i hendes talrige smaa pengeforlegenheder og synes i det hele taget at have været hende en virkelig støtte⁵²).

V.

Medens hvervene som kurator delvis kan forklares ud fra Aabyes personlige forbindelser med de paagældende familier, maa hans virksomhed som egentlig forretningsmand skyldes den virkelystne og foretagsomme mands trang til at arbejde paa andre omraader end embedets, og hans iver for at faa saa meget som muligt ud af sine penge.

I hvert fald har mølleri jo ikke meget med skole at gøre, og Aabye ejede baade Ejby mølle fra 1746 og Pjente mølle fra 1737⁵³).

Omkring Pjente mølle samlede han sig en del ejendomme, hvoraf dog flere blev solgt før hans død. Ved købet af møllen lod Aabye afholde syn over Pjente mølledam, ud i hvilken de tilgrænsende ejendommes gærder gik paa uretmæssig maade. I den anledning klagede iøvrigt sognepræsten til Vor Frue, *Chr. von Haven*, over, at hans have til tider stod under vand. Forholdet til naboerne var ellers ikke daarligt, og i 1746 fik *Niels Knudsen Rødegård* lov at bygge en svinesti og et »apartement« op til møllens stalde.

Ved at lade mølledammen oprense og ved at forøge kværnenes antal forbedrede Aabye Pjente mølle, og derpaa drog han i ledning mod Munke mølle. Han fik ved Odense bytings dom d. 13. juli 1744 eneret paa at male for Odenses indbyggere, fordi hans mølle laa i byen.

Det var fuldstændig ruinerende for Munke mølle, hvis ejer *Jesper Berg* derfor i november samme aar stævnedes Aabye for at faa dommen omstødt. Under sagen maatte han selv afhøre vidnerne, da Aabye nægtede at have noget at gøre med Bergs procurator *Jørgen Casterup*, der lige ved dom havde mistet sin beskikkelse. Berg viste nu, at Munke mølle laa »lige saa godt som i Odense by inden for aaen, som skiller byen fra landet,« at den hørte til St. Knuds menighed, at den laa nærmere byporten, end Pjente mølle gjorde, at den sommer og vinter praktisk talt altid kunde besørge al maling for byen, og at den havde en urgammel ret til maling for Odense. Derimod lykkedes det ham ikke, trods god vilje, at bevise, at Pjente mølle var i uorden.

Aabye tog sagen meget overlegent. Han viste, at Munke mølle ikke havde nogen særlig ret til at male for byen, at den laa udenfor Odense jurisdiction og ikke svarede skat til byen, kort sagt var en landsbymølle. Betegnende for hans holdning er et brev, han d. 14. december 1744 skrev til byfogeden cancelliraad *Marcus Fogh*. Deri hedder det: »Jeg kunde vel excipere [o: gøre indvendinger] imod denne landsbyemølle *Jesper Berg*, der ved udstyrede stevnemaal sigter til at indvelte sig paa mig med process, som eyere af min købstedmølle, Pientemølle kaldet, . . . saa som disse tvende slags møller ere fra hin anden separerede og ingen connection med hin anden have. Dog er jeg ikke for, undertagende reservation, at betage trætte kiære folk deres plaisir, ej heller misunder dem, om de noget der ved kand vinde, hvorfore jeg ogsaa nu er mødt for at høre den landsbyemølle-proprietairs, saa lenge det varer, eller hans fuldmægtiges dona procedendi. Forstaar de haandverket, skal det være mig en fornøjelse at lære noget, dog ikke til andet end mit eget forsvar i indløbende tilfælde, men løber de hovedet imod væggen, saa er blessuren deres egen. . . . Dog beder jeg helst om fred, thi den, der drager sverdet, skal ikke rose sig, som den, der stikker det i balgen.«

Den moralske slutningsbetragtning faldt det sikkert Aabye let at gøre — denne gang; det var jo ikke hans mølle, der var truet; trods langvarig proces, fik Berg dog ikke dommen omstødt⁵⁴).

Aabyes formue maa, i hvert fald efter hans giftemaal, hvorved han fik »gode midler«, have været ret ordentlig og i stadig væxt indtil hans sidste aar, da blandt andet affairen med Trolle og tabet af postentreprise (sml. ndf.) og især hans uorden i regnskaberne medførte en kraftig nedgang, saa boet var insolvent. Maaske har dog hans formues tilsyneladende størrelse for en del beroet paa, at han administrerede andres midler.

Som gejstlig slap Aabye for en del skat og anden tyng, men i 1743—44 sattes han dog til i skat at betale 196 rdl., nemlig: for-

mueskat: 52 rdl., kopskat for sig selv: 40 rdl., for to piger: 2 rdl., to møllersvende: 2 rdl., 4 heste i Pjente mølle: 4 rdl., to døtres arvemidler — hver 1200 rdl. —: 48 rdl., sønnens arv — 2400 redl. —: 48 rdl. Samme aar taxeredes hans egen gaard og grund til 300 rdl.⁵⁵).

I Nyborg købte Aabye i 1734 for 1500 rdl. den bekendte »Korsbrødregaard« syd for kirken og med den græsning til fire køer i Kohaven og s. aa. landejendommen Frisenborg; de havde begge tilhørt hans svoger A. C. Lerche. Lerches arvinger var jo blandt andre Aabyes egne børn, og deres arvelodder bestyrede han til sin død, saa han har formodentlig slet ikke præsteret købesummen. Ved sin død ejede han desuden i Nyborg en have ved Østervold.

Han maa vistnok have opholdt sig en del paa Frisenborg, for den blev ombygget, og Aabye holdt her en dygtig gartner, der gjorde meget ud af den smukke have. Senere blev den lejet ud, og Aabye opførte her en barak til de ryttere, hans ejendomme havde i indkvartering. Over sengetøjet etc. i denne barak klagede garnisonskommandanten major B a r a n o w s k y i 1745, og Aabye fik saa udmeldt fire skøns mænd, der udtalte sig meget fordelagtigt om sengetøjet, som de trods smaa rifter og huller fandt godt og forsvarligt. Aabye spurgte dog, om ikke lagnerne var »i alt saaledes, at mangen borger maa takke gud for saadant et leje, men maa lade sig nøje med ringere,« men skøns mændene sagde kun, »at lagnerne var ganske goede, fiine og hele ... og saaledes at mangen borger kunde godt tage til takke dermed.«

Aabye indrettede senere Frisenborg, der laa umiddelbart udenfor Nyborg by, til en lejekaserne for en 10—12 haandværkerfamilier, og magistraten klagede i de kraftigste vendinger over dette. Den sagde, at »haandværksfolkene i denne liden og ringe bye blive ødelagt og ruineret«, fordi Frisenborgs beboere drev deres købstaderhverv uden at svare skat eller indkvartering til Nyborg. Trods klagen fortsatte Aabye dog med at udnytte sin ejendom paa denne for ham saa fordelagtige maade⁵⁶).

I Odense købte Aabye første gang ejendomme d. 12. januar 1715, da han af sin svigermoder A p p o l o n i e L e r c h e s anden mand, H a n s L e h e, købte 5 »vaaninger« og en have. Disse vaaninger var datidens lejekaserner, og af dem købte Aabye saa mange, at han ved sin død ejede ikke mindre end 30, der var en 20 til 50 rdl. værd stykket. Desuden ejede han et par haver og 6—7 større huse eller gaarde. Ejendommenes samlede værdi var c. 5500 rdl., men som regel havde Aabye store prioritetslaan staaende i dem⁵⁷).

I aarenes løb ejede Aabye desuden i kortere eller længere tid en del andre ejendomme; men nogle af dem havde han saa kort, at det var en ren og skær ejendomshandel, han drev. Han ejede 1732—45 kapellanresidensen til St. Hans kirke, og den restau-

rerede han og gjorde en del ved, vistnok fordi hans svoger E l i a s G r ü n e r, som han havde skaffet kapellanstillingen, boede der. Den blev i 1745 solgt til kirken, i hvilken anledning der blev afholdt syn, hvorved det fastsloges, at Aabye havde forbedret huset⁵⁸).

I 1718 havde Aabye endnu ikke sin egen »iboende« gaard, men boede i borgmester J e n s F r i i s' 12 fags gaard paa Albani-torv, og da hans bolig og ejendomme i 1718 af magistraten blev belagt med indkvartering, klagede han til stiftamtmanden, dels alene, dels sammen med en del andre professorer. Fællesklagen af d. 19. maj gik ud paa, at dels var de gejstlige og herunder skolens og gymnasiets lærere ved særlig kgl. bevilling fritaget for borgerlig tyngde og indkvartering, dels var ligningen foretaget af magistraten, ikke af stiftsøvrigheden, dels endelig havde magistraten fritaget ikke blot de andre gejstlige, men tillige sig selv for indkvarteringen⁵⁹).

Aabyes egen klage handlede dels om det samme, dels syntes han, at fire ryttere var for meget for hans grundtaxt; han ejede dengang ejendomme taxeret til 300 rdl. Desværre findes der ikke nogen afgørelse i sagen⁶⁰).

Magistraten synes i det hele taget at have villet vælte mere end berettiget over paa gymnasiets professorer, for allerede i 1713 klagede de over indkvartering af fangne svenske officerer og i 1715 over at maatte bidrage til byskriverens løn. I disse tilfælde fik de dog medhold hos stiftamtmand P r i t z b u e r.

I en anden skattesag kom Aabye til at varetage sine standsfællers interesser. I 1743 paalagde kongen landets købstæder at stille et stort antal artilleristykke i anledning af den truende krig med Sverige. I Odense købte magistraten byens del af hestene, der senere blev solgt med tab. En del af omkostningerne herved blev nu i 1745 af magistraten paalignet gejstligheden, og d. 15. september indsendte Aabye og de andre professorer en klage herover til biskop Ramus. Dels hævdede de, at de ved gamle privilegier var fritaget for al skat og indkvartering, dels havde magistraten ved købet handlet uden at meddele dem nogetsomhelst, og endelig var der paalignet gejstligheden en urimelig stor del af det samlede beløb.

Stiftamtmanden, grev C h r. R a n t z a u, til hvem baade bisp og magistrat henvendte sig, vilde ikke anerkende gejstlighedens frihed for forsvarsskatten, men var dog ikke mere sikker, end at han bad bispen ordne sagen i mindelighed.

Det lykkedes biskop Ramus at faa gejstligheden til frivilligt og »uden consequence« at hjælpe borgerskabet med en del af udgifterne til hestene, og han bad derfor stiftprovst J e n s H e e og Aabye om at ligne de ca. 100 rdl. paa deres standsfæller.

Hee og Aabye indsendte saa til bispens approbation et forslag d. 12. marts 1746, og heri satte Aabye sig selv til 6 rdl., et ret højt beløb som Ramus i 1748 nedsatte til 4 rdl. 5 mk., medens andre beløb forhøjedes. Ligningsforslaget, der er in duplo, ledsagedes af et brev, som er skrevet af Aabye, og heri beder han bispem om, at det ene exemplar af udkastet, hvori der er taget alle mulige forbehold overfor konsekvenserne af denne frivillige ordning, maa blive opbevaret sammen med de øvrige »stiftsbreve«, saa man har det at rette sig efter, hvis magistraten senere skulde komme med nye krav, en naturlig forudseenhed, naar man tænker paa magistratens stadige angreb paa de gejstliges privilegier.

Ligningslisterne for nogle andre ekstraordinære skatter viser, at Aabye ikke altid ansaas for at være mere velstillet end sine colleger. Da Københavns brand i 1728 medførte udskrivningen af en stor brandstyr, blev Aabye sat til 14 rdl. 3 mk., — ca. halvdelen af professorernes skat, — men medens hans colleger frivilligt ydede to, tre, ja fire gange det paalignede beløb, vilde Aabye kun strække sig til 10 rdl., et udslag af hans sædvanlige penge-kærhed. Men da der i 1739 opkrævedes skat til istandsættelsen af Vor Frue kirke i København, maatte han dog af med mere end de andre professorer, nemlig 3 rdl. 4 mk. mod 2 rdl. 4 mk.⁶¹).

Hvornaar Aabye købte sin egen »iboende« gaard vides ikke. Den laa i bispens stræde og overtoges i 1748 af sønnen Lars Aabye for 370 rdl. Indboet dér maa have været meget værdifuldt, da det efter Aabyes død solgtes ved auktion for over 600 rdl. Bøgerne, som Aabye selv mente var 100 rdl. værd, indbragte dog kun 38 rdl. 3 mk. 6 sk. Til gengæld solgtes der for c. 550 rdl. indbo i Nyborg og for c. 40 rdl. kakkelovne. Mellem løsøret var en gulddaase paa 8½ lod, som Aabye i 1741 havde laant til sognepræsten i Sær-slev H a n s B i r c h e r o d⁶²).

Med sin hustru havde Aabye faaet nogle parter i skibe og i »færgeløbet« : det færgelav, der besørgede overfarten over Store Bælt. Efterhaanden kom han til at eje skibsparter til en samlet værdi af 4300 rdl. En del af disse, der gav gode indtægter, var dog hans børns arv efter deres førnævnte morbroder. Skibene blev holdt i god stand, og i 1738 lod han en ny og større jagt bygge til erstatning for en gammel, men Aabye synes ikke selv at have ledet rhederivirksomheden, men at have overladt den til sin repræsentant i Nyborg M o u r i t s H ø y e r. Dog underskrev han i 1743 sammen med skipperne en kontrakt om Bæltoverfarten⁶³).

Foruden at anbringe sine penge i ejendomme, skibe og indbo udlaaente Aabye dem ogsaa mod pant i løsøre især til haandværkere⁶⁴).

Det for Aabyes stilling mest fremmede foretagende han indlod sig paa, var vel nok at føre den svenske post over Store Bælt.

I denne periode havde Sverige i Danmark sit eget postvæsen, der to gange om ugen førte posten fra Helsingør over Nyborg og Assens til Hamburg⁶⁵), og for en betaling af 150, senere 180 rdl. om aaret besørgede Aabye Bæltoverførslen i tiden 1736—47 ved hjælp af Nyborg færgelav, som han i den anledning laa i lang strid med. Han førte derfor en række forhandlinger, dels med den svenske postmester *Gløerfelt* i Assens, der blandt andet skaffede ham tyske aviser, dels med postkommissæren i Helsingør. Det var 1736—46 *Abraham Grill*, der senere blev direktør for det ostindiske compagnie i Gøteborg. Han afløstes af *Stierncrantz*, der 1747 efterfulgtes af *Samuel Goth. Krüger*. I 1747 inspicerede Krüger routen, besøgte Aabye i Odense og forhandlede med Nyborg færgelav. Lavet klagede over, at det ikke kunde faa sine penge fra Aabye, der d. 9. juni 1748 meddelte Krüger, at han ikke mere vilde befatte sig med posttransporten, og Krüger sluttede derfor kontrakt direkte med færgelavet.

Aabyes forhold til Grill var meget venskabeligt, og Grill ordnede forskellige pengesager for ham i Helsingør. Naar Aabye skulde betale penge i København, skete det ofte ved en vexel paa Grill.

Til at besørge sine løbende forretninger i København brugte Aabye en velstillet købmand i Trompetergangen *Otto Chr. Ehlers*, — f. 1668 —, til hvem han stod i et meget venskabeligt forhold. Ehlers udbetalte for ham penge til frøknerne v. Poell, om hvis helbredstilstand han holdt Aabye underrettet, og til sønnen *Lars*, medens han, vistnok kun et aar, studerede; han rykkede *Abraham Grill* for penge og bragte Aabye københavnsk bysladder om kongens sygdom, om *Holbergs* særhed, om ostindisk compagnies skibsuheld og meget andet. Aabye sendte til gengæld Ehlers smaapresenten som en hare, noget havre og »skønne, fine, extra boghvedegryn«⁶⁶).

VI.

Mest ejendommelig er vel nok Aabyes virksomhed som en slags sagfører. Han var en ren tingstud. Dels førte han som regel sine egne sager, og de var ikke faa, uden sagførerhjælp, dels førte han sager for enkekassen, skolen og gymnasiet, og endelig blev han raadspurgt af venner og brugt af sine bekendte til at skrive indlæg i deres sager.

Som grundlag for denne virksomhed havde han ikke blot en paagaahed, der ikke var kræsen i valget af sine midler, og en skarp og livlig pen, der heller ikke var altfor smagfuld, men desuden en god portion juridisk viden med hensyn til proces og noget kendskab til romerretten. Dette sidste slog Aabye stærkt paa,

ligesom i det hele taget paa sin »lærdom«, og hans holdning overfor modparten var altid yderst arrogant.

Som nævnt førte og vandt Aabye i 1730 en sag for sin collega 5. lectie-høreren Søren Blichfeld, og i sine egne smaasager om penge havde han ligeledes held med sig⁶⁷).

Som raadgiver optraadte Aabye i 1744 baade for kapellanen i Nyborg Mygind, der havde forløbet sig, og i en anden sag for biskop Chr. Ramus. Biskoppen havde været i Nyborg, hvor han havde lejet nogle heste, men paa vejen hjem kørte hans kusk saa vildt, at en af hestene blev sprængt, og derfor krævede vognmanden erstatning. Trods Aabyes hjælp maatte bispen dog betale for hesten⁶⁸).

Tydeligst træder Aabyes evner som stilist frem i to sager, der slet ikke vedkom ham.

I 1726 førte præsten i Barløse, hr. Jacob Clausen, en sag mod byfoged Selmer i Assens. I denne sag fik Jacob Clausen, foruden af sin sagfører procurator Jens Pilegaard fra Brahesborg, hjælp af den lærde præst i Sølsted hr. Morten Caspar Wolburg. Aabye var ven af Selmer, og han syntes nu, at en gejstlig person fortjente svar fra en anden gejstlig og skrev derfor et — desværre tabt — indlæg for Selmer. Procurator Pilegaard blev vred over Aabyes indblanding og stævned ham, idet han, som Aabye udtrykte sig, fandt indlægget »opfyldt med en deel expressioner og blandet eller, som hand vil kalde det paa fransch, melleret med fremmed sprog, som hand behøver forklaret eller explicerit og vil søge oplusning om, hvo samme indlæg skal have conciperet.«

Aabye blev stævnet til Odense byting, og han søgte forgæves at skyde sig ind under, at provsteretten var hans »rette forum competens«. Ganske vist fik Aabyes holdning og indlæg ingen indflydelse paa sagen, som Selmer tabte, men i et længere indlæg af 25. nov. 1726 affyrede Aabye følgende salve mod den usselige Pilegaard. Efter et par indledende bemærkninger skriver han:

»Ieg kand ellers iche penetrere, hvad det maa være for et eller flere fremmed sprog og tungemaal, som dette indleg til endeel skal være skrevet udj, og Mons. Pilegaard ej skal kand forstaa uden til tinge at lade opkreve explicatores der over. Latin og fransch kand det vel iche være, der kand komme ham saa fremmet for; thi at disse tvende sprog er iche fremmede for ham eller hand for dem, sees endog af dette hans eget stefnemaal, som ieg maa vel tæncke, at hand har self conciperit og meddeelt concepten til, og som er opfyldt og blandet baade med fransche og latinske ord. En god ven har ogsaa communicerit mig en copie i disse dage af Mons. Pilegaards indleg for landstinget af 11. septemb. . . Samme finder jeg ingen side udi, som ei er mesleret med puur fransch og latinsche ord, dog derhos ogsaa endeel fordervet latin og nogle ord, som ere hverchen

latine, danske, tyske, frandske, hollandske, engelske, grædske, ebraische eller nogen mig bekiendte sprog, og ieg neppe troer, at der er nogen translateur i Danmark, der kand sige, hvad sprog de skal være laante af, eller hvad skal være uden at giette til. Hand fortæncher mig icke, at ieg gifver os for exempel nogle af dem i lavet, saasom regitimere, interpritere, creticere, originalij, margina, ramen-tere, om copien ellers er conform med originalen. Saa at om byfogden har skrevet noget vitløftig og benyt nogle fremmede ord, saa har det været svar som tiltale. Jeg tilstaar, at ieg kan icke viide, hvad tunge-maal disse ovenmelte ord er tagen af; thi moschovitisch, slavonisch, malabarisck, japonisch, grøndlandsk, guineisch, cretisch eller elamitisch kand ieg icke indbilde mig, at det maa være, med mindre Mons. Pilegaard er en større linguist, end folck har taget sig vare for, og da maa ieg bekiende, at hand kand gifve sig ud for dolmesker, naar hand vil. Icke des mindre, skulle det være nogle af de mig bekiente sprog være sig enten gredsk eller ebraisch, tydsk eller engelsk, der kand være melleret udj dette byfogdens indleg, og det er derfor hand har stefnet mig til spørgsmaal for, for at bespørge sig hos mig, hvad ordenes bemerckelse er, tiener ieg hannem gierne som en ven derudj . . . , men pladdervallisch forstaar ieg icke, og af stefningen, saavel som af for berørte indleg, seer ieg vel, at hand maa beder forstaa fransk og latin end at hand skulle behøve nogen explication eller udtolchening der udj; med mindre hand der skulle hafve skrevet meere, end hand self forstaar, som mand maa icke sige om saa habil en mand.

Desværre er Pilegaards og Selmers indlæg ikke bevaret, saa man kan ikke se, hvor berettiget Aabyes kritik har været, men hans egen stavning er i hvert fald ikke videre konsekvent, hverken i danske eller fremmede ord, saa hans bemærkninger er noget smaalige⁶⁹).

VII.

Sagen om madame Nøragers barselstue, som Aabye ogsaa blandede sig i uden skygge af grund, udartede til en ren farce, og selv om den kun delvis vedkommer Aabye, fortjener den et fyldigere referat.

Raadmand og tolder C h r. N ø r a g e r s kone M e t t e J ø r g e n s d a t t e r M ø l l e r fik midt i december 1729 en søn⁷⁰). Procurator Anders Hansen indfandt sig d. 22. december med to »rettens midler«, Bendix og Niels Hansen, og underfogeden J a c o b R i b e r i Nøragers hus i Overgade nr. 11 for at gøre justitsraad H i m m e l s t r u p »forsichret« for et beløb som Nørager skyldte ham. Her kom de nu i klammeri med madam Nørager, men om dette oprtrin findes kun de to stævningmænds beretning, og da det blandt andet gik ud over dem, kan de næppe kaldes uvildige. De var blevet vist ind i en stue, og Riber havde sat sig ned for at skrive, da Døren gik op, og madame Nørager paa bare ben kom ind i stuen støttet af sin mand. Hun var »hastig og

vred« og rev sig løs fra manden, der snublede, og gik løs paa Anders Hansen og stævningmændene, brugte mund og uddelte »nævpust og kindheste«, medens Riber dog gik fri. Nørager paastod, dels at konen var forskrækket og forvildet, dels at han tyssede paa hende og bad hende gaa i seng, men Anders Hansen insinuerede tværtimod, at Nørager havde tilskyndet hende til overfaldet.

Anders Hansen var umaadelig krænket over oprinet, der vakte opsigt i hele den lille by. Han udtog strax samme dag paa Ribers og egne vegne stævning mod Nørager og hans kone og stævnedesuden Aabye og en lang række af vidner til at møde i retten d. 7. januar 1730.

I retten mødte Nørager med procurator Preben Langsted, og han var meget forbløffet over stævningen, da intet formasteligt var foregaaet, selv om madame Nørager af alteration og svaghed ved Anders Hansens uanmeldte ankomst »kand have bevæget sig mod nogen af dennem«, men det kunde man ikke fortænke en skrøbelig kvinde i. Nørager begærede, at citanterne vilde lade sagen falde, saa meget mere som den ikke »meriterede dem«. Iøvrigt havde han mere grund til klage, nemlig over den svaghed, deres besøg havde forvoldt hans kone.

Anders Hansen og Riber fastholdt deres paastand om, at Nørager for sin beskyldning mod dem for grovheder burde yde dem erstatning. Parterne kom derpaa i strid om vidneførslen, der derfor udsattes.

Aabye var ikke til stede, men i retten læstes et indlæg fra ham. Det er dateret 7. december 1729 og paaskrevet: »Læst samme dag«, men det maa være en — vistnok tilfældig — fejldatering for 7. januar 1730. Denne fejl kom til at spille en stor rolle senere, ikke mindst for den formalistiske Aabye. Indlægget er i form og indhold saa groft og udelikat, at det ikke er egnet til fuldstændigt referat, men af hensyn til sammenhængen er den oprindelige duft dog ikke helt fjernet i det følgende.

Aabye kan ikke forstaa, hvorfor han er stævnet som vidne. Skal det være angaaende selve »passagen«, da har han hørt, at madame Nørager da havde ligget 8 dage i barselseng, og han »kand forsichre, at det icke er min manér at giøre visiter i barselstuer, som anstaar kun det ærbare fruentimmer, for barselkoner kand have meget med at fare og bestille, som mand folck icke bør at melere sig eller, som de siger, have næsen udj, og derfor undseer enhver, helst fremmed mands person, som har fornufft og den vil bruge, sig gierne ved, helst uanmeldet eller hautain, at komme plompende ind i en barselstue.« Det er ganske vist ikke forbudt i kongens lov, men i ærbarhedens og var forbudt i den levitiske lov. »Du skal icke gaae nær til en kvinde i hendes ureenheds fra-

skillelse, ... thi hvor snart maatte hendes nøgenhed just i det samme blottes, eller hendes kilde aabnes,« som skriften taler om⁷¹). »Eller hvor snart maatte hun udj en overilelse legge haand paa en eller anden i sin urenhed, og mand maatte komme skiden fra hende.« Aabye citerer, hvad Moses siger om kvindens urenhed, og naar Moses siger det uden uforskammethed mod »det hæderbaarne quindekion, som ieg bærer ald veneration og æstime for,« saa kan han ogsaa sige det. Ellers vilde man høre den klage, folket gør hos profeten: »Vi vare frugtsommelige, og vi haver haft smerte, ligesom vi skulle føde en vind, men vinden blæser, hvor og naar den vil⁷²), af disse resons har ieg altid undseet mig ved at besøge barselquinder.« Derfor kender Aabye ikke noget til, hvad madame Nørager har gjort, men han har i 14 aar kendt hende som en honnet og skikkelig person, »kienndt hende for et fruentimmer, der har vist at begegne enhver, ligesom hun er blefven beegnet til.«

Dog har Aabye hørt, at Anders Hansen og Riber kort efter barselfærden skal være kommet til hende, »som hun sad saa got som nøgen og drack thee, imedens hendes seng kunde blive gjort til rette, og at hun der over skal være bleven altereret«, da de var accompagneret af tvende mænd, »som kunde alterere enhver behiertet«. At hun derved næsten fik et epilektisk anfald, er ikke urimeligt, da hun er af »en melancholico-phlegmatisch complexion«, hvilket efter Hipocras⁷³) kan medføre epileptiske anfald.

Senere i indlægget maa Aabye indrømme, at han har været »curieux for at viide, hvorledis i denne tragødie blef spillet«, for han har aldrig hørt magen. Vel har han ofte i sin ungdom set julelege, men da det dengang endnu ikke var jul, kan det jo ikke være det, der er foregaaet. Som menneske og kristen blev Aabye ilde berørt ved at høre om den pludselige og sundhedsfarlige indtrængen til en svag barselkone. Om han da i skyndingen har »ladet et eller andet ord falde ... til Bendix Hansen, der kand igien maaskee med tilleg eller i anden mening ... være udbragt ...« ved Aabye ikke.

Under vidneafhøringen d. 7. januar oplystes det, at baade Nørager og Aabye havde talt med vidnerne 3: stævningmændene og havde søgt at faa dem til at underskrive en af Nørager forfattet fremstilling af affæren og i det hele havde søgt at faa dem til at vidne i madame Nøragers faveur; men de to skrækindjagende stævningmænd havde ikke villet indlade sig paa det.

Sagen blev nu gentagne gange udsat, og imedens udvexlede Anders Hansen og Aabye følgende to indlæg. Den førstes er vel meget groft, men det er kun svar paa tiltale, idet Aabyes ovenfor refererede indlæg rent ud sagt er noget svineri.

Anders Hansens indlæg er dateret d. 20. februar. Det begynder:

»Det var at ønske, at velædle og høylærde hr. professor Aabye ei gandske i sin kloge hjerne skulle blive forrygt, thi hvad monne have stucket denne gode mand,« siden han uopfordret har skrevet sit »sammen skrabe« indlæg af d. 7. januar, der er kommet saadan i ry, at mange folk har bedt om copier. Folk taler om det »u-tidige hjernefoster«, og Anders Hansen vilde besmitte sig ved at røre dette urene indlæg. Der staar jo skrevet: »Du skal icke svarre en daare«, men senere staar, at »du skal svarre ham, at hand icke skal tycke sig at være viis,«⁷⁴⁾ og derfor ser han sig nødsaget til at besvare indlægget.

Aabyes medicinske conclusion synes at vise, at han er »af en melancollico-phlegmatisch complection, der har foraarsaget ham denne balstyrighed i sindet.« Hvis Anders Hansen havde beskyldt ham for at besøge barselstuer, vilde det ikke have været urimeligt, da han »stierter mangfoldig stæder om kring uden for sit embedes rette grændser,« og blandt andet har søgt »lugten af den vind, han skrifver saa artig om,« eller for at bruge hans eget udtryk, »har haft næsen i det, den skrøbelige barselquinde giør«.

Helt latterligt forekommer det Anders Hansen, at Aabye taler om den levitiske lov, da han »som en høylærd theologus« maa vide, den ikke gælder for kristne. Han mener dog ikke, at Aabye »skulle inclinere til dend jødiske reglion«, men han »har spidset sin hjerne med i u-tiide at repetere Moses ord«.

Anders Hansen er forbløffet over Aabyes medicinske viden, »og er det ilde, at hans paa beraabte patron ej endnu var udi live, thi da blef han visselig noch efter sine meriter aflagt med en docter grad bedre end dend, der blef vacant, da Peder, som boede ved Graven her i byen, bortdøde«⁷⁵⁾.

Da Aabye er slet underrettet om begivenhederne, er hans indlæg kun »popegoie slader« ligesom snakken om julelege, »men jeg maa troe, at hand med sin børn vor i juulen i Lumbye og maae hafve seet præstens folch spille juul, og derfor har drømt der om, da hand skrev dette sit indleg«⁷⁶⁾. »Dend gode mand er bekient for at skrive indlegger for andre«, men dette er saa daarligt og urent, at der er »lange negle fornøden at kratte det reent med«, og Anders Hansen vilde »over lade alle disse delicatesser til ham selv«.

Da Aabye imidlertid er »spaceret uden for sandheds grænsere« og har rettet grove beskyldninger mod Anders Hansen og Riber, kræver de, at hvis han ikke kan bevise sine paastande, skal han tilbagekalde dem og idømmes en bøde til landstingshuset eller »den geistlige enkekasse, hvis patron han dog indbilder sig at være«⁷⁷⁾.

Aabye blev nu hed om ørerne. Han søgte helt at løbe fra

indlægget eller i det mindste at bortforklare dets indhold i et nyt indlæg af d. 13. marts s. aa., og med en forbløffende frækhed og ordrigdom boltrer han sig i bibelcitater, romerret og klassisk litteratur og mytologi, og hver periode, næsten hver sætning er fuld af malice mod Anders Hansen. Undertiden føler man virkelig, at Aabye er Holbergs samtidige.

Anders Hansen har stævnet Aabye for i et indlæg at have rettet beskyldning for overfald paa madame Nørager mod Hansen og Riber, og dernæst har han skrevet et indlæg »fuld af mange touchante, haanlige, æreforkleinerende og min person nærgaaende expressioner«.

Aabye vil nu først henlede rettens opmærksomhed paa, at Hansen har stævnet ham for et indlæg af d. 7. december, men senere beskylder ham for et indlæg af 7. januar, altsaa for noget, han ikke er stævnet for, og som ikke eksisterer. Det sømmer sig ikke for en lovkyndig mand, for hvem »andre er fuskere og, sans comparaison, som frøer imod oxen«. Derfor bør og vil byfogeden sikkert afvise sagen«. Alligevel vil Aabye for at spare Hansen ulejlighed gennemgaa sit indlæg af 7. december.

Aabyes indlæg var foranlediget ved, at da han havde formanet Bendix Hansen til at tale sandhed, havde Anders Hansen stævnet ham, som om han havde villet forlede vidnet til at lyve. Som værn skrev han nu sit indlæg, »men fordi ieg icke har observeret at legge mine ord paa guldvægten, og ieg ved icke, af hvad hendelse min stil og skrive-maade er falden noget allegorisch ud«, saa er blandt andre Anders Hansen blevet forarget og har misforstaaet det, »skiont alle ting bør være reene for de reene«.

Det første, Anders Hansen har »misforstaaet«, er Aabyes raisons for ikke at gaa i barselstue, nemlig barselkonens forretninger. Aabye forklarer — meget net —, hvad det er for sager, for derved at »føre Anders Hansen af de skidne tanker, som hand maa skee gaar frugtsommelig med, og det forsæt hand maa skee kand ligesom lave til barsel med imod mig, om endskiønt ieg vil haabe, at hand skal føde en vind eller faa en lang næse, om hand agter at forfølge disse uskyldige ord. . . . Er Anders Hansen siug for at viide meere, kand hand lade sig informere af sin egen kone«. Talemaaden med »næsen udi« sættes lig med »melere sig udi« og paralleliseres med lang næse, tage ved næsen, sætte en voxnæse paa, være næsvis, i det hele meget spydigt mod Hansen.

Iøvrigt havde Aabye ikke skrevet affirmativt, at nogen havde blandet sig i kvindfolks sager, men negativt, at ingen burde gøre det. »Den næsviise Actæon baadte kun lidet af, at hand forstyrrede Dianam og hendes selskab i deres forretninger eller vilde see, hvad de gjorde, da de vare i bad. Poeterne fortæller, at hand maatte

packe sig bort med en lang næse, lange ører og tacker som hiortetacker, det var det, hand fik til tacke for sin næsviished. Den lirendrejer Orpheus hafde giort vel imod sig selv, om hand hafde bleven borte og icke vovet sig op til quinderne paa bierget Hæmo eller forstørret dem i deres mysteriis, da hafde hand icke kommen saa skiden fra dem, som hand kom uden næse og øerer og med ilde tilrede lemmer; men hvad vilde han der? Og vi læser i de romerske historier, at den ureene og skalkagtige Clodius blef stødt ud paa halsen af Bonæ Deæ capel i Cæsaris huus af de romerske ærbare matroner og af de vestalische jomfruer . . . « Aabye »hafde skrevet i almindlighed og uden nogen application, cat-arsin og ikke cata thesin«, og det kan der da ikke være noget ondt i⁷⁸⁾.

Han har saaledes sagt, at man bør vise fruentimmerne respect blandt andet ved ikke at plumpe ind i en barselstue. Det har han sagt in terminis generalibus, ikke rettet mod Hansen, »thi saadan en plomprian anseer ieg ham ikke for, der ikke skulle bæder have lært sin civilitatem morum eller skulle have tabt sin compliment-bog, thi han kommer mig i alletider meget complimenteursch, duus og ingetogen for«.

Ligesaa lidt kan det røre ham, at »ieg fremdelis qvasi in transitu per digressionem eller argumentationem ab exemplo vel simili ultra suum tertium non extendendo⁷⁹⁾, om de israelitische barselqvinder har tilført og reflecteret over af den levitische lov.« 3: 3. Mosebog. For »endskiønt de nu ere qvoad observationem eller obligationem afskaffede«, maa disse skikke dog nok omtales endnu. Desuden har Aabye kun skrevet i fortid, »og det maa være en vaag grammaticus, der ikke kand skionne mellem det, der omtales in tempore præterito og det, der tales om in tempore præsenti.« Hvis Anders Hansen er bevandret i historien, »som ieg supponerer,« ved han, at deri tales ofte in præsenti de re præteriti.

Aabye forstaar heller ikke Anders Hansens forargelse over omtalen af nøgenhed, »endskiønt nøgenhed var en zirat og lyche for os for synd faldet og hafde været en større zirat og lyche for os, om vi hafde blefne nøgene, end at vi nu klæder og pryder os paa det kosteligste, saa som vi icke kand see paa vore klæder, at vi io maa sucke over, at vi icke bleve nøgene,« desuden naturalia non sunt turpia. Den legemlige svaghed er skabt af gud, men den moralske af fanden, saa den bør man skamme sig over, og derefter nævnes en række mod Anders Hansen meget nærgaaende exemplar paa det skammelige.

»Men den vind, den vind, som ieg har talt om, den er det, der maaske mest skal have allarmerit Anders Hansen,« fordi han synes, »den skulle lucte noget hollandsk,« men det gør den ikke. Citatet Esaj. 26, 18 lyder efter den latinske text: »gravidi fuimus,

doluimus qvasi pareremus ventum, ... den er mest conform med den ebraische text ... harinu khalmu cmo saladnu ruakh, forstaar Anders Hansen ikke det latinsche eller ebraische sprog, saa kand hans superkloge kammer-concipient forklare ham det, og derfor har ieg med fliid skrevet de ebraische ord med latinsce characterer, at det kand falde ham dis lettere at læse.«

Ved hjælp af nogle almindelige talemaader og nogle bibel-citater — Ps. 7, 10 og 7, 15, Job 15, 35, Esaj. 33, 11 og 59, 4, Hoseas 12, 2 — mener Aabye nu at kunne vise, dels at udtrykkene er allegoriske, og at det om vinden betyder at vente forgæves, dels at Anders Hansen af ondskab har misforstaaet ham og bør »lade denne uskyldige og i sin rette forstand upaaanchelige vind fare.«

Misforstaaet er ligeledes udtrykket, »hvad denne barselquinde har gjort i og uden for hendes barselseng.« Aabye kan ikke gøre for, hvad Anders Hansen tænker, men han har ment, at hun har drukket te og iagttaget forskellige — opregnede — barselskikke. Desuden ved han, »at hun skal have uddeleet nogle næve-pust og kindheste til visse personer, som ieg condolerer paa begge sider.«

Endelig har Anders Hansen harcelleret over, at Aabye »rhetorisch eller per antithesim« har talt om nogle lege.

Her er jo ikke tale om »ald forargelig lægen om juulen« eller om den forbudte, men opretholdte fastelavnsløben, men om »Hytte dig Marcus, klompsach og Balder-Rone,« der kun er »en ungdoms lystighed, hvorledes de kand exercere hinanden udi behændigst at kand anbringe hinanden en dask.« Nogle er det maaske forbudt at lege men ikke at nævne⁶⁰).

Aabye mener, at legene dels er opstaaet »til en minde om gamle passager, ... dels til en legemlig øvelse for ungdommen, som vi seer exemplar i blant de gamle græcher paa de olympische læge i Elide til en erindring efter nogles meening om Pelopis, efter andres om Herculis tapferhed, ... [Her nævnes flere græske exemplar.] iblant de gamle Rommere in ludis Capitolinis til en erindring om slottets redning til Rom, da det var attaqueret, (som Anders Hansen vel veed af hvem og under hvis commando), in ludis Consualibus til en erindring om det putz (ieg tør icke sige den stræg, at Anders Hansen icke skal sige, ieg har givet ham stræger), som Romulus gjorde de Sabiners fruentimmer, som var dem got nok. Hvad vilde disse tøsser med næsen udi de rommerske mandfolkes ridderlige forretninger eller være nysgierrige for at se paa. Quindfolk skal intet komme, der som de har intet at bestille, og mandfolk ikke heller, hvor de kunde blive fra, spurre gaar icke i trane dantz.« Dernæst taler Aabye om legen »Balder-Rone«, der skal være opstaaet »formedelst en passage eller tvistighed mellom tvende gamle kiemper paa Turøe, nemlig Balder og Rone.« Lege

kan misbruges, men brug skal ikke fordømmes paa grund af misbrug. Aabye har ikke beskyldt Hansen for at lege »klompsach« eller »Balder-Rone,« men kun brugt det »metaphorice« og overalt »expliceret, interpreterit og erklæret« sin mening⁽⁸¹⁾.

Aabye har da slet ikke beskyldt Anders Hansen for at have »kysset livet af denne barselquinde eller skildt hende ved hendes førlighed,« men har kun skrevet sine betragtninger over barselkvinden af kristelig barmhjærtighed. Efterhaanden svinger Aabye sig højt til vejrs og citerer, »du skal icke gjøre andre, hvad du icke vil, de skulle gjøre dig.« »Jeg ved og, hvo der har skrevet: *parcere prostratis scit nobilis ira leonis*⁽⁸²⁾, og kand et umælende bæst bære medlidenhed med de skrøbelige, hvi skulde da noget menneske iføre sig en umenneskelig haardhertethed. Gud bevare mig og alle christen mennesker derfra.

At ieg her og andre stæder har indført noget latin, er fordi ieg taler her alleene med Anders Hansen, og ieg fornemmer af hans indlæg af 13. februar, at han kand latin: kand hand det icke, saa kand hand kalde sine allierede sammen. Skulle der da være nogle skomulanter og ralleurer [sic], der iblant eller vrange interpreteres, saa er der vel nogle latiner, der kand forklare ham det.«

For at blive fri for videre tiltale har Aabye nu skrevet dette »i muligst korthed« — 19 foliosider — og haaber, at alt bliver optaget i bedste mening, »thi Augustinus har smukt sagt, *non judicat personaliter qvi diligit æqualiter*« . . .

Hvem Anders Hansens lærde allierede var, har ikke kunnet oplyses, men hans fuldmægtig erklærede om indlægget, at »derudi befindes adskilligt u-lovformeligt fremsat«, og det kan der være noget i.

Det lykkedes iøvrigt Aabye at faa sagen afvist, fordi Anders Hansen havde aktioneret mod et indlæg af d. 7. januar, medens det var dateret d. 7. december og paa denne formalitet blev parterne henvist til at udtage nye stævninger, hvis de vilde forfølge sagen. Dette skete dog ikke: de har aabenbart faaet tilstrækkelig afløb for deres galde.

Nørager, der jo allerede strax havde tilbudt forlig, henvendte sig imidlertid til kongen om hjælp mod Anders Hansens forfølgelser, og d. 10. marts 1730 udgik der en kgl. befaling til stiftamtmand, conferentsraad Chr. Rosenkrantz om at afgøre sagen i mindelighed. Dette maa formodes at være sket, da dommeren nu afviste sagen paa grund af en skrivelse til ham fra Rosenkrantz. De til stiftamtet indsendte copier af sagens akter er fulde af røde understregninger, især under det, der taler til gunst for Nørager, medens Aabyes indlæg ikke synes at have interesseret stiftamtmanden. Nogen resolution har det ikke været muligt at finde, men af oven-

nævnte røde streger synes at fremgaa, at afgørelsen er blevet i Nøragers favør⁸³).

Aabyes juridiske viden og evne til sagbehandling kan nu ikke have været saa helt ringe, for paa de skiftende stiftamtmands indstilling blev han brugt i en række kommissionssager i aarene 1731—40. Det drejede sig dels om en del civile sager, nemlig et par sager mellem nogle procuratorer indbyrdes, et par skiftesager og, hvad der i nogen grad maa undre, to regnskabssager, dels om en større kriminel sag mod en bande mordere og mordbrændere paa Aasumkanten, som man endog mistænkte for at have brændt Roskilde af. Ganske vist var det dengang brug at anvende ansete mænd i den slags kommissioner, selv om de ikke havde nogen egentlig sagkundskab, og vel havde Aabye i alle sager mindst een mand ved sin side med nogen juridisk uddannelse; men i hvert fald viser denne Aabyes virksomhed, at samtiden havde en vis respekt for ham som »jurist«⁸⁴).

VIII.

I sine sidste leveaar skrantede Aabye, selv om han i sit 72. aar kunde læse uden briller, og han fik i skolen hjælp af sin sviger-søn professor Melchior Ramus, der da var conrector.

Allerede i 1726 havde Aabye mistet sin hustru, der d. 16. juli blev indsat i Graabrødrekirke, hvorfra hun senere førtes til den Lercheske familiegravelse i Nyborg. Ægteparret havde sex børn, der havde pæne folk af borgerskabet til faddere, Aabyes colléger, biskop og borgmester, officerer som v. Cramohn og saa naturligvis slægtninge. Børnene, hvis daabs- og begravelsesdata opgives her, da ingen af de trykte kilder har dem alle rigtige, var følgende:

Dines Lerche, døbt $\frac{2}{9}$ 1715, begr. $\frac{2}{10}$ s. aa.

Apolonia, døbt $\frac{4}{1}$ 1717, død $\frac{1}{2}$ 1788. G. m. Melchior Ramus.

Anne, døbt $\frac{28}{2}$ 1718, død 1754. —. G. m. Otto Diederich Lütken.

Anna Augusta Sophia, døbt $\frac{12}{2}$ 1719, død $\frac{7}{4}$ 1776. G. m. major Eiler Petersen.

Lauridtz [Lars], døbt $\frac{15}{4}$ 1722, død $\frac{27}{4}$ 1767.

Anna Matthisia Margreta, døbt $\frac{14}{5}$ 1723, begr. $\frac{29}{5}$ 1733.

Lars Aabye synes at have lignet faderen ikke saa lidt. Han optraadte med stor kraft under faderens dødsbos behandling og kom i strid med boets forvalter procurator Jespersen, der om et af Lars Aabyes indlæg i striden sagde, at det var saa fuldt af syllogismer, at han lignede Erasmus Montanus i comoedien, der vil gøre sin moder til en sten⁸⁵).

Aabye døde d. 19. juli 1748 og blev d. 9. august nedsat ved siden af sin hustru i Nyborg kirke. Aabye mente selv, at hans hustrus begravelse havde kostet ham 100 rdl.; slet saa dyr har hans egen næppe været, men han kom dog nok standsmæssigt i jorden. Hans kister kostede 20 rdl. og deres beslag 6 rdl. Den ene kiste var »bekled med sort bay samt tolv store lister overklæd og 10 handgriver«, og det kostede »udi noyeste 5 rdl«. P e t e r v. H a r m z fik for en kisteplade af engelsk tin 2 rdl. og for at drive og »stige« (∴ punktere) indskriften 3 rdl. 3 mk. Følget fik kun for 3 mk. 3 sk. brød ved begravelsen, men til gengæld krævede vinhandler C h r i s t o p h e r S c h o u 3 rdl. 5 mk. 6 sk. for vin; skiftekommissionen nægtede at betale regningen under henvisning til en forordning af 7. november 1682 mod overdaadighed ved begravelser. Den megen vin var dog for saa vidt i Aabyes aand, som han i sit segl førte en vinstok.

Boet blev strax taget under behandling af den gejstlige skifteforvalter provst J a c o b R a m u s, der var broder til Melchior Ramus, men han søgte kongen om fritagelse for arbejdet og blev fritaget for hvervet, og krigsraad, birkedommer, dr. jur. C h r. D i t l e v H e d e g a a r d og borgmester i Odense A u g u s t M a r t f e l t fik d. 2. januar 1750 ordre til som særlig skiftekommission at tage boet under behandling.

De fik nok at gøre, da de d. 17. februar s. aa. havde overtaget boet fra Ramus, der havde likvideret en del af aktiverne, og som havde god orden i sagerne, men allerede han var klar over, at boet var insolvent.

Det kan se mærkeligt ud, at Aabye trods sine gode, reelle indtægter ved sin død var fallit, men dels har postentreprisen, takket være det stadige kævl med færgelavet, næppe været lukrativ, dels mislykkedes hans ejendomsspekulationer ofte; huse blev solgt uden fortjeneste eller med tab, i hvert fald indbragte flere ejendomme boet mindre, end Aabye selv havde beregnet dem til, dels synes regningerne i boet at tyde paa et ikke ringe forbrug. Hertil kom saa endelig den haabløse uorden i alle Aabyes regnskaber og den deraf følgende dyre proces med Frantz Trolle.

Kreditorerne mødte op i store mængder, baade institutioner som skolen og enkekasen og kapitalister som geheimeraadinde S e h e s t e d t paa Ravnholt og baron J u u l paa Lundbæk, Nyborg magistrat og amtstue og en lang række Odenseborgere, baade Aabyes colleger og en mængde haandværkere og handlende.

En ejendommelig stilling indtog børnene Anne, Anna Sophie og Lars, idet faderen havde administreret deres arv efter Adam Caspar Lerche, og den holdt de nu tovtrækning med kreditorerne om.

Skiftekommissionen reducerede Lars Aabyes krav til $\frac{2}{3}$, og en del af de ham og hans søstre tilkommende penge blev anvist dem i usikre fordringer. Aktiverne, hvoraf en del viste sig at være værdiløse, nemlig en mængde mindre laan til usolide betalere, opgjordes til 30648 rdl. 2 mk. $\frac{1}{2}$ sk., en for datiden meget betydelig sum i et borgerligt bo, men passiverne oversteg dem med 4247 rdl. 5 mk. Disse store tal skyldes dog for en stor del de offentlige midler — skolens og enkekassens —, som Aabye administrerede og ikke holdt adskilt fra sin private formue.

Kreditorerne blev stillet meget forskelligt efter deres fordringers art; men kommissionen sikrede sig dog at faa ikke blot sit af kongen fastsatte salær, men den lavede en ejendommelig beregning af skriverlønnen. »Skifteacten beskrevet at udfærdige, anslagen til 900 ark à 3 mk. = 450 rdl. Dog skulde det befindes ved actens udfærdigelse at samme for høyt er bleven opført, henhører overskudet til vedkommende.« Skriverlønnen er sat abnormt højt, da den plejede at være nogle faa skilling pr. ark, og selv om skriveren virkelig har faaet de 88 rdl., som protokollens 704 sider berettiger ham til, er der jo dog blevet et net lille overskud til »vedkommende«. Beløbet er blevet udbetalt, og man tager næppe fejl ved at gætte paa skiftekommissionens medlemmer som modtagerne.

Boet sluttede først d. 8. juni 1753 og den nydeligt skrevne skifteprotokol med bilag er heldigvis bevaret og har dannet hovedgrundlaget for denne skildring⁸⁶).

IX.

Naar det billede, kilderne giver af Aabye, bliver saa lidet tiltalende, skyldes det for en del disses art. Det er sjældent, en mand viser sine bedste sider i pengesager, og fører han proces, maa han vende det lodne ud.

Det er dog sikkert ikke blot derfor Aabye frastøder. Han har været en bjærgsom natur, der ikke sigtede sine midler alt for stærkt, en stridbar og selvbevidst person, der slog med grovheder, naar han manglede argumenter, og som ikke gik af vejen for lidt salvesfuldt hykleri. Han manglede smag og takt og holdt ikke dit og mit skarpt adskilt, end ikke, naar det gjaldt hans egne børn.

Men han var tillige en foretagsom mand, der ikke blot passede sine egne forretninger, men som ogsaa paatog sig andre menneskers ham paalagte sager med — i det store og hele — omhu, energi og hjælpsomhed, og flere af de embedsmænd, han kom i forbindelse med, satte pris paa hans raad. Naar han netop paa dette punkt, de betroede midler, ikke helt var den ham viste tillid værdig, skyldes

det vel nok tildels, at han blev gammel og havde for mange jærn i ilden.

Hans store forretningsvirksomhed kan dog delvis forklares ud fra tidens forhold. Han kunde ikke sætte sine penge i bank eller sparekasse, men maatte selv sørge for at sætte dem i ejendomme eller handelsforetagender for at faa noget ud af dem. Ganske som Holberg administrerede sine godser, passede Aabye sine møller.

Heller ikke procuratorvirksomheden laa dengang en lærd mand saa fjærnt som nu. Sagførerstanden var hverken særlig dygtig eller særlig anset og ikke skarpt adskilt fra vinkelskrivere og lomme-procuratorer; det juridiske fakultet blev jo først oprettet 1736. Fra at føre de sager, hans embedsvirksomhed naturligt førte med sig, kom han ind paa ogsaa at optræde for andre ved at vejlede dem og skrive deres indlæg, ganske som den nævnte præst Wolfburg hjalp sine bekendte. Men selv om tidens retsindlæg ofte baade var formalistiske og grove, har dog Aabye paa sin samtid i disse henseender virket som noget udover det almindelige.

Han skrev flydende, næsten altid skarpt og klart, ofte elegant og vittigt, men med tendens til det altfor ord- og billedrige og det plumpe. Han er i al beskedenhed en fjern slægtning til »Barselstuens« forfatter.

Hans forhold til skolen ligger, bortset fra de første aar, kun daarligt belyst; men hverken processerne mod disciplene eller hans samtidiges dom gør et helt godt indtryk. Han har sikkert for sømt den. Muus' udtalelser tyder paa gode evner og anlæg, men de synes ikke at være blevet udviklet. Den haardhed, han viste i penge- og retssager, er ogsaa kommet frem i skolen.

Det billede, der tilsidst bliver tilbage af Thomas Aabye, er vel nok det af en mand, der »stierter mangfoldig stæder om kring uden for sit embedes rette grændser.«

N o t e r.

Alle arkivalier findes i Landsarkivet for Fyen, undtagen Fyenske Tegnelse m. m., der er i Rigsarkivet.

Alle citater er med originalernes retskrivning, dog er der intet hensyn taget til den inkonsekvente tegnsætning og brug af store bogstaver.

- 1) Giessing: Jubellærere III—1. s. 240. Tab. II. Wiberg: Præstehistorie.
- 2) Personalhist. Tidsskr. VI, 1. s. 97 ff.
- 3) Oprindelig skulde privatpræceptoren, en af studenten valgt professor, føre tilsyn med studentens arbejde, moralske værdi etc., men paa dette tidspunkt var institutionen uden betydning. Bang: Latin-skoleliv og Studenterliv. s. 153 ff. Matzen: Universitetets Rets-historie.
- 4) En rigsdalers købeværdi kan for dette tidsrum sættes til ca. 15 kr. i vore penge.
- 5) Fyenske aabne Breve. 1703 og 1705 med bilag. Supplikprot. s. aa.
- 6) Da. Kanc. Supplikprot. 1706. V. nr. 162. fol. 162, Fyenske Tegn. 1699—1707 fol. 374, Fyenske aabne Breve. nr. 12 fol. 476 og 1706 nr. 55. Højesterets prot. 1707 litr. A s. 198 ff.
- 7) som ²⁾.
- 8) Hofmans Fundationer V. 458. Aabyes bo decisionspost nr. 12.
- 9) Forordn. ¹/₇, 1707 § 6. »Skole-tienere efter fem aars tro og flittig tien-neste frem for andre til præste-kald ved leylighed allernaadigst skulde blive befordrede.«
- 10) Gymnasiets br. nr. 54.
- 11) Hofman V s. 53 f. og 445 f.
- 12) Om g. se bl. a. Odense Bys Hist. v. Holbeck. s. 208 ff.
- 13) Professorcollegiet bestod i 1716 af Elias Naur og hans stiftson Erik Mule, Thomas Broderus Bircherod. g. m. Erik Mules søster og Laurits Luj a. en kusinesøn af Erik Mule.
- 14) Fyenske Tegn. 1716 nr. 12.
- 15) Fyenske Tegn. 1716 nr. 27—28. Gymn. br. læg 56 og 74.
- 16) Gymn. br. nr. 55.
- 17) Odense skoleprogram 1864. s. 38.
- 18) Gymn. br. nr. 72. Bilag t. Aa.s skifte. Pakke II.
- 19) Gymn. br. nr. 46 og 91. Bispens copibog. ²⁸/₂ 1732.
- 20) Odense skoleprogram. 1865. s. 25 ff.
- 21) være rytter o: lade sig hverve til rytter, hvad der p. g. a. krigen var rig lejlighed til. Paa Fyen hørte paa denne tid 1. fyenske nationale rytterregiment hjemme og i 1713 laa i hvert fald ritmester J u l i u s F e r d i n a n d D r e c h s e l s eskadron af 2. fyenske nationale rytterregiment i Odense.
- 22) Odense tingbog 1713—17 fol. 126 og 132 og indlæg t. Fyenske Tegn. 1716 nr. 27—28.
- 23) Hvor galt, det kunde gaa en rector, ses af Holm: Dmk.—No.s Hist. 1660—1720. II. 166.
- 24) Fyenske Tegn. 1716 nr. 27—28. Prof. br. t. Muus ²²/₂ 1716.
- 25) Universitetsmatriklen.
- 26) Rectors indk. br. 1700—1808.
- 27) Vistnok allerede ved skolens stiftelse bestemtes det, at rectoren og nogle disciple skulde bespises paa St. Knuds kloster. Frederik II

flyttede byrden over paa Graabrødre kloster og stiftede d. 5. marts 1572 *communityet*, der var en rig stiftelse, som dels tog sig af gamle og svage — Graabrødre Hospital —, dels bespiste lærerne og en del af disciplene i Odense skole. I begyndelsen af d. 19. aarhundrede udskiltes hospitalet, og *communityets* midler blev brugt til skolevæsenets fremme i almindelighed. — Skoleprogram 1855.

- 28) *o*: latinske disputereøvelser.
- 29) Instruxen findes in extenso i skoleprogrammet for 1866. s. 42 ff.
- 30) Om studenters bevæbning se O. Nielsen: København paa Holbergs Tid s. 319, Olrik: Borchs Collegium s. 79, Bang: Latinskoleliv og Studenterliv s. 214.
- 4
- 31) Od. Amts arkiv. Br. fra Od. by. 1728—31 nr. 323. Stiftamtmandens resolutionsprot. 1728—31. fol. 45.
- 32) Edsbog f. Fyens bispeembede. 1718—68 fol. 52.
- 33) Sml. t. Fyens Hist. og Top. III, 94 ff.
- 34) Prot. over Od. mag. indk. br. 1743—47. fol. 120.
- 35) I denne periode forefalder mindst tre lejermaalssager mod gymnasiaster eller disciple i Odense skole, saa Aabyes mistanke var maaske ikke ubegrundet. — Sml. Holm anf. værk. I. Henvisninger s. 64. note 11 a og de forskellige skoleloves straffebestemmelser overfor »horkarle«.
- 36) Od. bys tingbog. 1743—51 fol. 264. Dok. hertil Tingsvidnesager 1745 nr. 8.
- 37) Bispens copibog. $\frac{6}{5}$ 1744.
- 38) Gymn. br. nr. 63.
- 39) Od. provstis justitsprot. 1685—1775. fol. 46. 49 og 59. Rectors indk. br. $\frac{8}{6}$ 1748.
- 40) Dok. t. Aa.s skifte. Pakke II.
- 41) Rectors indk. br. $\frac{26}{3}$ 1747. Bispens copibog. 1740.
- 42) Aa.s skifteprot. s. 244, 591 f. Dok. hertil pakke I, læg 1. Bispens copibog $\frac{27}{5}$ 1747.
- 43) Enkekassens arkiv. pakkerne: Fundatser m. m. og Regnskaber. Landemodeprot. 1680—1737 s. 158 og 1739—1800 $\frac{2}{10}$ 1748, $\frac{16}{4}$ 1749. Od. tingbog 1743—51 $\frac{1}{6}$ og $\frac{15}{6}$ 1744. Aa.s Skifte og bilag hertil pakke I, læg y8, r7. t7—v9.
- 44) Bilag t. Aa.s skifte. Pakke I læg c8. Dok. t. Od. tingbog 1733 I $\frac{2}{3}$.
- 45) ib. Pakke I læg æ7 og x7.
- 46) Om slægterne de la Mare og v. Cramohn se Bobé: Reventlowske Papirer VII, 506 og 522.
- 47) En fejlregning paa 700 rdl. i et regnskab paa 4500 rdl. er paa forhaand ikke sandsynlig, og uden at jeg kan paaavise, hvordan sagen hænger sammen, har jeg af papirerne, ikke mindst Aabyes egen fremstilling, faaet det bestemte indtryk, at han har uret og vødt det.
- 48) Naar Cicero kaldes borgemester, skyldes det, at i latinske breve kaldes borgmestrene i de danske købsteder for consules.
- 49) Cajus og Titius er romerrettens udtryk for parterne i en retssag svarende til n. n.
- 50) Dok. t. Aa.s skifte. Pakke II, lægget: Aabye og oberstlieutenant Cramohn. Tingbøgerne.
- 51) Dok. t. Od. tingbog. 1728—29. læg 28—29 og 1730 III.
- 52) Dok. t. Aa.s skifte. Pakke II, lægget: Den Lassonske arvesag. Wad: Fra Fyens Fortid IV, 80.
- 53) Ejby mølle. købt $\frac{4}{7}$ 1746 af Gabriel Peter Gadebusch,

- privilegeret papirmager i Flensborg, solgt $^{11}/_{10}$ 1749 til Peder Eilshov og Jeppe Jørgensen for 3721 rdl. Pjentemølle, købt $^{1}/_{8}$ 1737 for 1198 rdl., $^{11}/_{6}$ 1747 siges den at give 250 rdl. i årlig indtægt. Den var stærkt behæftet og blev $^{12}/_{11}$ 1748 solgt til Lars Aabye for 1800 rdl. Od. panteprot.
- 54) Od. tingbog, 1743—57 fol. 213 ff., 246 ff. Dok. t. samme, pakken: tingsvidnesager 1744—45.
- 55) Od. Mag. Arkiv. Beregning over skatter. $^{20}/_{8}$ 1743.
- 56) Personallhist. Tidsskr. 1885. Bilag t. skifteprot. pakke I, læg a7. Pakke II. Br. fr. M. Høyer. Nyborg tingbog 1744—60. $^{13}/_{9}$ og $^{20}/_{9}$ 1745. Commercecollegiet. Relationer o. stifternes tilstand. Nyborg Magistrats indberetn. $^{21}/_{4}$ 1735.
- 57) Od. panteprot. Aa.s skifte s. 126 ff.
- 58) Od. tingbog 1743—54 fol. 273. Tingsvidnesager 1744—45 nr. 14.
- 59) Indkvarteringen under slutningen af d. store nord. krig var meget trykkende og gav anledning til mange klager. Holm anf. værk. II. 355.
- 5
- 60) Od. amts arkiv. Br. fra Od. by. 1717—21 nr. 239.
- 61) Bisparkivet. Skatter, Prinsessestyr 1680 m. m. Bispens copibog $^{23}/_{1}$ 1746 og $^{27}/_{1}$ 1748. Af det sidste sted ses, at bispens frivilligt paatog sig at yde et større beløb til stykhestene, end han af Aabye og Hee var sat til, for derved at befri de to fattige kateketer Claus Kuhl ved Vor Frue og Lars Krag ved St. Knud for deres part. I 1748 overtog Ramus ligeledes en delinkventskat for dem.
- 62) Aa.s skifte. s. 114. Spredte bilag i pakkerne.
- 63) ib. 503. Spredte dok. i pakkerne. Nyborg færgelavs arkiv.
- 64) Enkekassens arkiv. Pakken: Fundatser m. m. nr. 5. Panteprot. $^{11}/_{6}$ 1738 og $^{11}/_{9}$ 1744.
- 65) Ved en traktat 1719 fik Sverige denne ret til egen postbefordring gennem Danmark, og det varede til 1808. Olsen: Postvæsenet i Danmark 1711 til 1808 s. 59 f. Dok. t. skifteprot. I. Aarvog f. d. danske Postvæsen 1914. s. 266 ff.
- 66) Br. i Aabyes bo og personaliesamlingen i landsarkivet for Fyen.
- 67) Od. tingbog 1728—30 fol. 358 ff.
- 68) Dok. t. Aa.s skifte., br. fra Jac. Lerche og løse læg i pakke II. Et brev fra borgmester i Nyborg Jacob Lerche til Aabye d. 24. februar 1746 viser, at Ambrosius Stub havde forfattet et indlæg for nogle »rebeller« i Nyborg. L. beder Aa. skaffe sig en kopi af indlægget, som han for resten mener »er ligesom monsieur Stubs eget forstyrrede væsen.« Hvad sagen drejede sig om, har jeg ikke kunnet finde; den angik dog vistnok færgelavet.
- 69) Od. tingbog $^{25}/_{11}$ og $^{2}/_{12}$ 1726. Dok. hertil 1726 III nr. 127. Fyenbo landstings domprot. og sentensprot. $^{19}/_{2}$ 1727.
- 70) Døbt Jacob i St. Knuds kirke af kapellanen Niels Sass d. 19. december 1729. Baaret af stiftamtmandens frue, conferentsraadinde Frederikke Louise Rosenkrantz f. Krag. Ægteparret Nørager blev gift 1729, hun døde 1746. Se Wad: Fra Fyens Fortid II. 398.
- 71) Aabye breder sig stærkt i en række bibelcitater især fra 3. Mosebog kap. 12, 15 og 18.
- 72) Citatet er opstaaet ved en sammenblanding af Esaj. 26, 18 og Joh. 3, 8.
- 73) o: Hippokrates.

- 74) Ordspr. 23, 9 og 26. 4—5.
- 75) Formodentlig en kvaksalver.
- 76) Aabyes hustrus broder P o u l D i n e s e n L e r c h e — 1684—1731 — var da præst i Lumby.
- 77) Ved retagebyrer og bøder betales gælden paa det 1705—6 opførte landstingshus i Odense. Wad: Fra Fyens Fortid III. 59 ff.
- 78) κατ' ἄρσιν σὺδὲ κατὰ θεσίιν. Ἄρσις betyder egentlig hævnning og bruges rhetorisk om ophævelsen af det sagte, negationen. θεσίς egentlig anbringelse, rhetorisk kontra ἄρσις som affirmation. Aabye mener vistnok: jeg har sagt, »man bør ikke gøre saadan«, men 'jeg har ikke sagt, »Anders Hansen har gjort saadan«.
- 79) tertium (comparationis) ο: det lighedspunkt, hvori to ting stemmer overens. Her »ud fra et eksempel, der ganske vist er lignende, men ikke ført ud over det tredje led.« De to sidste Oplysninger efter venlig Meddelelse fra Adjunkt, H. Greve.
- 80) D. L. 6—3—11.
- 81) Om B a l d e - R o n e s e Feilberg: Jysk Ordbog I, 44 og tillægsbindet s. 23 under Ballerune. K l o m p s a c h er muligvis en slags kædetagfat, maaske et haandværkerspil, ib. II, 293 og tillægsbind s. 241 og E. Tang Kristensen: Børnerim s. 519. H y t t e d i g. M a r c u s er ikke almenkendt, maaske en tagfatleg. — Ifølge venlig meddelelse fra mag. art. Hans Ellekilde.
- 82) Verset i netop denne form har ikke kunnet identificeres: tanken findes hos flere klassiske forfattere bl. a. Vergil.
- 83) Od. tingbog 1728—30. Dok. t. samme I og tingsvidnesager 1730—31. Amtsarkivet. Indk. br. fra Od. 1728—31.
- 84) Om kommissionssagerne se Fyenske Tegn. ²⁸/₁₂ 1731 nr. 23, ⁴/₄ 1732 nr. 16, ³/₁₀ 1732 nr. 49, ⁷/₁₁ 1732 nr. 52, ¹⁸/₂ 1735 nr. 18, ²/₃ 1736 nr. 6 & 7 og ¹⁸/₁₀ 1740 nr. 77 og indlæg til disse sager.
- 85) »Erasmus Montanus« blev trykt 1731. men opførtes først i K o b e n - h a v n 1747—48.
- 86) Od. herreds provsti. Kommissionsskifte efter Aabye.

Slægten Edinger.

Af **Albert Fabritius.**

Om Slægtens Stamfader, **Nicolai Edinger**, fortæller Traditionen (Gjessing; D. A. 1924 S. 460), at han sammen med **Johan Lehn** under Tredivaarskrigen flygtede fra Rhinegnene med sine Midler og nedsatte sig i København, hvor han blev en stor Vinhandler.

Hvorfra Slægten stammer, kan ikke med Vished siges. Stednavnet Edingen forekommer i Tyskland i Baden, i Kr. Wetzlar og an der Saur, og endelig forekommer i Moseldalen Navnet Ediger.

Den stærke Forbindelse mellem Slægterne Edinger og Lehn gør det naturligt at søge deres Oprindelse i Nærheden af hinanden; Johan Lehn var paaviselig fra Bacharach am Rhein, og det nærmest herved liggende Navn bliver da Ediger, der ligger i Centret for Moselvinfabrikationen i Nærheden af Bernkastel, Trarbach og Enkirch. Sandsynligheden vil da tale for at søge Slægtens Hjemsted i Moseldalen.

En Forespørgsel gennem afd. Overretssagfører Hennings i »Familiengeschichtliches Such- und Anzeigenblatt« ¹⁵/₄ 1927 gav kun et magert Resultat. Det blev oplyst, at der i en Skatteliste fra Trier findes Bageren **Thomas Ediger** og Skrædderen **Laurents Ediger**, hvilken sidste var død inden Listens Affattelse 1613. Denne kunde vel — med Hensyntagen til Afvigelsen i Navnets Slavemaade — antages at være Nicolai Edingers Fader; Tiden kunde passe meget godt, og en af Nicolais Sønner hedder Lorentz, men ogsaa her er vi paa Formodningernes usikre Grund.

Forespørgsler bl. a. i Stadtbibliothek Trier og hos Herr Arkivar Jules Vannerus, Bruxelles, der især er kendt med Luxembourgs Historie, og hvem Forf. skylder Tak for omhyggelige Undersøgelser,

har været ganske resultatløse. »Stadttrierisches Wappenbuch« (Mskr. Nr. 700 [1812] i Stadtbibliothek Trier) har Pag. 10 et Vaaben for Fassbinder-Meister Simon Edinger, dateret $7/1$ 1677, men dette er ganske uden Tilknytning til de nedenfor omtalte danske Segl, og yderligere Oplysninger har ikke været til at fremskaffe. Om Fassbinderen, hvis Profession jo ikke ligger saa langt fra Vinhandlerens, har nogen Forbindelse med den danske Slægt, faar derfor staa hen. Iøvrigt træffes Navnet, Stednavn som det er, ikke saa sjældent i Tyskland, Danzig og Luxembourg.

Ogsaa her i Landet træffes Navnet Edinger uden Tilknytning til den nedenfor behandlede Slægt. Saaledes Ede Edinger, Baadsmænd, hvis Enke Mette Andersdatter blev viet $30/1$ 1721 paa Graabrødretorv til Arbejdskarl Michel Sørensen (Helliggeist K.).

Skræddermester Johan Frederik Edinger, der $1/9$ 1816 blev viet i Petri K. til Anna Christine Pavolofsky, f. Hurtigkarl, var født i Mannheim.

Det er en kendt Sag, at Biskop Nicolaj Edinger Balle fik sit Navn efter Provst Nicolaj Edinger i Vestenskov, og den endnu levende Familie Edinger-Jensen's Stamfader var atter opkaldt efter Biskoppen.

Det ældste af den danske Slægts Segl, jeg har truffet, er Baltzer Edingers (Nr. 5). Han forsegler 1672 som Vitterlighedsvidne Vinhandler Johan Funch og Elisabeth Kriechs Testamente. Seglet viser et Vinanker, noget Værktøj og en Druetrase i et ovalt Skjold, hvorpaa Hjelm med en opvoksende Enhjørning mellem to femtakkede Hjortehorn (Inkl. til Sjæll. Reg. 1672 $12/11$ Nr. 323). Denne Enhjørning gaar igen i de fleste andre af Slægtens Segl; saaledes har Nicolaj Edinger (Nr. 7) i 1696 en opvoksende Enhjørning over et Skjold med sine Initialer i Spejlmonogram (Inkl. til Sj. Reg. 1696 $11/1$ Nr. 6); i 1711 har han faaet en Fugl (Due?) i Skjoldet, men bibeholdt Fabeldyret paa Hjelmene (Inkl. til Sj. R. 1711 $22/9$ Nr. 318). Den senere Provst Edinger (Nr. 10) har 1706 Enhjørningen over et Skjold med nogle Blomster (Inkl. til Smaal. Reg. 1706 $6/11$ Nr. 57). Wilhelm Edinger (Nr. 8) har 1697 ligeledes Enhjørningen paa Hjelmene over sine Initialer (Inkl. til Sj. R. 1697 $24/4$ Nr. 62), men i 1725 en springende Enhjørning i Skjoldet og en opvoksende paa Hjelmene. Dette sidste Segl føres i en mere udpenslet Udførelse af Anna Marie Edinger (Nr. 19) (Kbh. Magistr. Konceptskifte Nr. 268 1767 $3/11$). Det gengives ovenfor efter Tegning af Hr. Gravør F. Britze.

Materialet til den foreliggende Stamtavle er samlet af Herr Grosserer Ove Juel-Christensen, medens det har været min Opgave at supplere, korrigere og ordne dette Stof.

Stamtavle over Slægten er tidligere trykt 1786 af Gjessing (Jubellærere III), og i 1925 gav Dr. Louis Bobé en Oversigt over en Del af Slægten i: Die deutsche St. Petri Gemeinde zu Kopenhagen.

Ordningen af den foreliggende Stamtavle vil formentlig ikke volde Vanskeligheder, det er den samme, som nu anvendes i Danmarks Adels Aarbog; for at lette Oversigten er Individerne nummereret fortløbende, og over hvert Kuld Sødskende er Forældrenes Navne anført med Henvisning til deres Nr.

FØRSTE SLÆGTLED.

1. Nicolai Edinger, † Kbhvn. 1646, begr. Nikolaj K. (nordre Gang Nr. 10) ^{12/7}. Træffes første Gang i København, da han ^{19/7} 1628 for 116 Rdl. fæster Gravsted i Nikolaj K.¹⁾ Han har vel allerede da boet i Kongensgade paa Hjørnet op mod Kirkegaarden, hvor han træffes i 1633, da han »vil give aarligen, saalænge det kan taales 2 M. 8 Sk.« af to nye Boder, som er udbygget over Rendestenen.²⁾ Grundtaxten af 1661 oplyser, at Huset er paa 13 Fag, og ansætter det til 600 Dl.³⁾ Husets Størrelse vil ogsaa fremgaa af, at det i 1659 ansættes til 12 Mands Indkvartering.⁴⁾

~ 1 N. N., † Kbhvn. 1628, begr. Nikolaj K. (nordre Gang Nr. 10) ca. ^{19/7}.⁵⁾

1 Barn kendes: Andet Slægtled I. Nr. 2.

~ 2 ca. 1630 Ellen Baltzersdatter Heisch, † Kbhvn. 1690, begr. Nikolaj K. (nordre Gang Nr. 10) ^{10/6}.⁶⁾ Sandsynligvis Datter af den Remmesnider Baltser Heisch, der i 1620 havde en Bod i Skoboderne.⁷⁾ ^{15/5} 1667 tilskødede Kronen hende 2 Gaarde med de paa Grunden værende Huse i Steenlille By, Steenløse S., Ølstykke H., ialt 25½ td. 2 skp. Htk. for 1291½ Rdl. 16 Sk. at regne fra ^{5/11} 1666.⁸⁾ ^{6/8} 1687 fik hun Bevilling til Ølbrygning til eget Behov.⁹⁾ Af mindst 8 Børn begravedes 4 i Nikolaj Kirke henholdsvis ^{26/10} 1633, ^{16/9} 1637, ^{10/5} 1643 og ^{3/2} 1649.¹⁰⁾

4 Børn kendes: Andet Slægtled II. Nr. 3—6.

ANDET SLÆGTLED.

I. Nicolai Edingers Søn af første Ægteskab.

2. a. Johan Vilhelm Edinger, † Kbhvn. 1667, begr. Nikolaj K. (nordre Gang Nr. 19) ^{13/8}.¹¹⁾ 1640 rejste han som Hovmester med den senere Oberst Hans Friis til Clausholm paa en treaarig Rejse til Tyskland, Holland, England, Frankrig og de spanske Nederlande; i London traf de Corfitz Ulfeldt og opholdt sig i nogen Tid i hans Suite.¹²⁾ Han var allerede da Sekretær i tyske Kancelli, for hvilken Stilling han 1642 oppebar 30 Rdlr.¹³⁾ Sekretær ved Ulfeldts Ambassade til Holland 1647.¹⁴⁾ Det har for-

mentlig været ved Ulfeldts Mellekomst, at han $20/3$ 1650 blev udnævnt til Resident i Holland,¹⁵⁾ en Stilling, han sikkert ikke har beklædt;*) der findes ingen Indberetninger fra ham, og hans Efterfølger Peder Carisius fik sin Udnævnelse Aarsdagen efter, $20/3$ 1651.¹⁶⁾ I 1659 nævnes han som Vinhandler paa Købmagergade,¹⁷⁾ i hvilket Aar Wigand Michelbecker kom i Kondition hos ham.¹⁸⁾

~ Elisabeth Kriech, † Kbhvn. 1704, begr. Nikolaj K. (nordre Gang Nr. 19) $10/3$.¹⁹⁾ Hun ~ 2 1669 (Bevill. u. Tro. L. $22/1$).²⁰⁾ Johan Funck, Vinhandler i København.

3 Børn kendes: Tredie Slægtled I. Nr. 7—9.

II. Nicolai Edingers Børn med Ellen Baltersdatter Heisch.

3. b. Lorentz Edinger, * Kbhvn. $30/12$ 1631,²¹⁾ † Odense $5/4$ 1691, begr. St. Knuds K. $15/4$. »M. Ludvig Stoud prædikede over ham af Iob 27 3.4.5.6.«²²⁾ Student priv. dim. 1647, immatr. i København $16/12$.²³⁾ Udenlands paa det Rosenkrantz'ske Stipendium 1650—54; han besøgte hollandske, tyske, franske og schweiziske Universiteter. Immatr. i Strassbourg $17/7$ 1650.²⁴⁾ Rektor i Slagelse $25/10$ 1654—60, da han nedlagde Embedet paa Grund af Krigsurolighederne. Magister $29/5$ 1655.²⁵⁾ Professor i Philosophi og Rhetorik ved Gymnasiet i Odense 1667, holdt sin Indgangstale $23/1$ 1668.²⁶⁾ Professor i Græsk 1672.

~ $29/7$ 1674²⁷⁾ Barbara Landorph, * Odense $7/1$ 1653, † der 1697. Datter af Stiftsskriver Hans Brodersen Landorph og Mette Willumsdatter. Hun ~ 2 1694 Elias Naur, * Naur $17/2$ 1650, † Odense $6/5$ 1728. Søn af Sognepræst til Naur og Siir Eskild Eliassen Nebsager og Sidsel Christensdatter Kiær. Naur blev Edingers Efterfølger paa den græske Lærestol.²⁸⁾ Han satte følgende Gravskrift over hende: »Her hviler dend fromme Matrone / Barbara Landorph, / som levede i Egteschab udi XVII Aar / med Prof. Lorends Edinger / og med Prof. Elias Naur / udi 3 Aar / efter 3 Aars Enkesæde / For Gud var hun en ret Christen / for sine Mænd en dydefuld Hustru / for sine Børn og Sydskende / en from og forsiunlig Moder og Søster / Hindis exemplare Liv / kroned Gud med en salig Død 1697 / udi hendes Alders 44. Aar. / Saa sover dend dydige Quinde, / som vidste paa Dyder at spinde. / Hun var her tvende Gange Brud, / men er nu en Jomfrue for Gud.«²⁹⁾

7 Børn: Tredie Slægtled II. Nr. 10—16.

*) Han opholdt sig i hvert Fald i Kbhvn. $9/5$ 1650, da Skiftet efter hans Fader blev foretaget.

4. c. **Martinius Edinger**, † Kbhvn. 1677, begr. Nicolaj K. (nordre Gang Nr. 10) $19/6$.³³) Stykjunker Bestall. $1/10$ 1658. **Hans Schack** fik $16/2$ 1660 Ordre til at ansætte ham i hans forrige Charge. Nævnes $18/5$ 1660 som Fændrik i holstenske Feltartilleri 1. Komp., han skulde reduceres 1661 og søgte da Plads ved Artilleriet i Norge, ved hvilken Lejlighed han siger, at han har deltaget i Københavns Forsvar og i Toget til Fyen, hvor han fungerede som Lieutenant. 1667 oplyser han, at han i 5 Aar har været Arkelimester og Adjudant.³⁴) Arvinger efter ham nævnes ikke i Broderens nedenomtalte Skifte.
5. d. **Baltzer Edinger**, † Kbhvn. 1691, begr. Nikolaj K. (nordre G. Nr. 10) $3/7$.³⁰) Tog efter Moderens Død Borgerskab som Vinhandler i Kbhvn. $17/12$ 1690.³¹) Skiftet efter ham, der døde uden Livsarvinger, er paabegyndt $4/9$ 1691 og sluttet $4/12$ s. A. Hans Formue maa have været ret betydelig, idet hver af afd. Professor L. Edingers 3 Sønner arvede 2082 Sdl. 3 M. og $15/7$ sk. og hver af de 3 Døtre 1041 Sdl. 1 M. og $86/7$ sk.³²)
6. e. **Anna Cathrina Edinger**, † Kbhvn. 1654, begr. Nikolaj K. (nordre G. 10) $18/8$.³⁵) Ugift.

TREDIE SLÆGTLED.

I. Johan Vilhelm Edingers Børn med Elisabeth Kriech
(jfr. Nr. 2).

7. a. **Nicolaj Edinger**, * Kbhvn. o. Oktbr. 1658, † Køge 1727, begr. der $18/11$ 69 Aar 1 Maaned 10 Dg. gl. Viceraadmand i Køge $1/4$ 1702, Tolder sstds. 1708. Han boede som sine Forgængere i Tolderembedet paa Raadhuset, hvor han fra $25/11$ 1702 havde Vinkælderen.³⁶)

Paa sin 1721 forfærdigede Ligsten lod han sætte den lige saa korte som fyndige Indskrift: »Vi leuer for at døe og døer for at leue.«³⁸)

~ Køge K. $31/5$ 1702 **Charlotta Friderica Foss**, * Køge 1681, d. der $17/8$, † sstds. $20/5$ 1729, begr. $27/5$. Datter af Tolder Peder Davidsen Foss og Clara Først. Edinger oprettede $9/9$ 1711 et den $22/9$ s. A. kgl. konf. Testamente, der foruden at legere 100 Rdl. til de Fattige, gav den længstlevende Ret til at hense i uskiftet Bo, hvorefter hans Arvinger skulde overtage Boet til Deling uden Skifterettens Mellekomst.³⁷)

Ingen Børn.

8. b. **Wilhelm Edinger**, * Kbhvn. 1659, d. St. Petri K. $19/10$.³⁹) † sstds. $4/7$ 1733, begr. St. Petri K. $9/7$. Borgerskab som Handelsmand i København $18/12$ 1690.⁴⁰) Allerede 1691 nævnes han blandt de fornemste Skibsredere,⁴¹) og han vil altid staa som et af de betydeligste Navne i Københavns Handels Historie. Sammen

med Hans Nansen, Joh. Møller, Abraham Lehn og Mads Christensen sad han Aar 1700 i en Kommission paa Raadstuen i Anledning af et Forslag til Handelens Forbedring af Jørgen Thormøhlen og Mathias Leers.⁴²⁾ Direktør for ostindisk Kompagni.⁴³⁾ Han overtog ¹⁴/₇ 1707 sin afdøde Svigerfader Wigand Michelbeckers Gaard paa det nuværende Nationalmuseums Grund, hvor som bekendt Czar Peter den Store i 1716 residerede.⁴⁴⁾ Var Medlem af det kgl. københavnske Skydeselskab, hvor han blev Fuglekonge 1698.⁴⁵⁾

~ ¹⁵/₁₂ 1686 Else Margrethe Michelbecker, * Kbhvn. ²¹/₂ 1668,⁴⁶⁾ d. St. Petri K. ²⁵/₂, † sstds. ¹³/₉ 1720,⁴⁷⁾ begr. St. Petri K. ²⁰/₉.⁴⁸⁾ Datter af Kgl. Kældermester Wigand Michelbecker og Anna Ludewigs. Edinger fik ²⁰/₁₂ 1720 Tilladelse til at henseside i uskiftet Bo.⁴⁹⁾

Af 21 Børn⁵⁰⁾ kendes 10: Fjerde Slægtled I. 17—26.

9. c. Alhed Edinger, * Kbhvn. ca. 1659*), † Køge 1716, begr. der ²/₁₀, 56 Aar, 11 Mdr., 3 Uger og 5 Dg. gl.

~ Næstved St. Mortens K. ¹⁸/₄ 1683 Cornelius Poulsen, † Karrebæk ca. 1709 (Eftermanden udnævnt ²⁶/₁ 1709). Søn af Poul Cornelisen og Hustru Margreta.⁵¹⁾ Sognepræst til Karrebæk ¹/₅ 1668.⁵²⁾ Han ~ 1 Kirstin Tausen, † Karrebæk ⁵/₇ 1680, Enke efter Formanden i Embedet Jacob Pedersen Lynge, med hvem hun havde 1 Søn og 3 Døtre.⁵³⁾

Ingen Børn.

II. Lorentz Edingers Børn med Barbara Hansdr. Landorph (jfr. Nr. 3).

10. a. Nicolaj Edinger, * Odense ²⁶/₁₂ 1675, d. St. Knuds K. ¹²/₁ 1676, † Vestenskov ²²/₇ 1769, begr. der ³¹/₇. Student fra Odense 1693, immatr. i Kbhvn. ²⁴/₇.⁵⁴⁾ Magister 1704. Sognepræst til Vestenskov og Kappel ¹³/₂ 1703. Provst 1725—40. Jubellærer.⁵⁵⁾

~ ca. 1704 Maria Anna Ahlefeldt, † Vestenskov 1739, begr. der ¹⁵/₄. Datter af Overførster, Amtsforvalter i Frederiksborg Amt Cai Ahlefeldt.⁵⁶⁾

2 Børn: Fjerde Slægtled II. Nr. 27—28.

11. b. Mette Vilhelmine Edinger, * Odense ²⁵/₃ 1677, d. St. Knuds K. ¹²/₄, † sstds. ²⁴/₁₀ 1713, begr. St. Knuds K. ³⁰/₁₀.
~ St. Knuds K. ²⁹/₆ 1697 Peter Bremer. Han er Stedson af Tolder i Stubbekøbing Andreas Kruckow, hvis Hustru Anna Pedersdatter, til hvem han blev viet ⁷/₆ 1682, var Enke efter Jørgen Kræsing eller Kræsen, begr. i Stubbe-

*) Efter Aldersangivelsen ved hendes Begravelse maa hun være født først i Okthr. 1659, hun og Broderen Vilhelm (Nr. 8) er da muligvis Tvillinger.

købing $\frac{5}{6}$ 1676. Peter Bremer er muligvis Søn af dette Ægteskab, saa meget mere som hans næstældste Søn hedder Jørgen.

Bremer var 1698 Forpagter paa Ravnholt (Herrestad Sg.), 1703 sandsynligvis paa Wedelsborg (Husby Sg.).⁵⁷⁾ I Skiftet efter Mette Wilhelmine Edinger siges det, at han for en Del Aar siden var rejst ud af Landet og rimeligvis var død.⁵⁸⁾

3 Børn: Fjerde Slægtled III. 29—31.

12. c. Johannes Broderus Edinger, * Odense $\frac{10}{4}$ 1678, d. St. Knuds K. $\frac{28}{4}$, † paa Kongsberg 1738, begr. $\frac{28}{2}$. Student fra Odense 1696, immatr. i Kbhvn. $\frac{17}{7}$.⁵⁹⁾ Immatr. i Leyden $\frac{7}{7}$ 1701.⁶⁰⁾ Assessor. Oberbergamtsforvalter paa Kongsberg. Cancelliraad $\frac{23}{4}$ 1725. Virkl. Justitsraad $\frac{14}{1}$ 1735.⁶¹⁾

~ Anna Cathrine Mechlenburg, * Bragernæs ca. $\frac{20}{3}$ 1683, † paa Kongsberg $\frac{11}{3}$ 1763 »80 Aar ringere 9 Dg.«. Datter af Bergraad Nils Mechlenburg til Skjelbred og I Hustru Helle Huus, samt Enke efter Krigsbogholder Cornelius Griflow, begr. i Christiania $\frac{29}{12}$ 1721.⁶²⁾

Uden Børn.

13. d. Ellen Edinger, * Odense $\frac{24}{6}$ 1679, d. St. Knuds K. $\frac{6}{7}$.
~ 1 før $\frac{16}{6}$ 1699⁶³⁾ Christen Henningsen Achton, * Nørre Broby, † Ørsted 1702. Søn af Mag. Henning Christensen Achton og Mette Erichsdatter. Sognepræst til Ørsted-Daastrup $\frac{11}{2}$ 1688.⁶⁴⁾

4 Børn: Fjerde Slægtled IV. Nr. 32—35.

~ 2 ca. 1703 Hans Sørensen Lemvig, * Borup 1674, † Ørsted 1713. Søn af Sgpr. til Borup-Kimmerslev Søren Christensen Lemvig og Bodil Wulfgangsdatter Ruhmann. Student fra Køge 1690, immatr. i Kbhvn. $\frac{25}{7}$.⁶⁵⁾ Udenlands 1698, Magister 1704.⁶⁶⁾ Sognepræst til Ørsted-Daastrup, kaldet $\frac{20}{6}$, kgl. Stadf. $\frac{7}{7}$ 1702.⁶⁷⁾ Han ~ 2 Birgitte Thomsen, Datter af Borgermester i Kallundborg Jens Thomsen.

Uden Børn.

14. e. Anna Cathrine Edinger, * Odense $\frac{27}{8}$ 1680, d. St. Knuds K. $\frac{17}{9}$, † Bogense $\frac{23}{5}$ 1758, begr. $\frac{26}{5}$.

~ 1 før $\frac{18}{7}$ 1701⁶⁸⁾ Anders Jacobsen Cheldorph, † Bogense 1703. Rimeligvis Søn af Sgpr. til Kjeldby Jacob Nielsen Mehrn. Student fra Vordingborg 1670, immatr. i Kbhvn. $\frac{21}{6}$.⁶⁹⁾ Magister $\frac{19}{5}$ 1700, Sognepræst til Bogense-Skovby $\frac{14}{5}$ 1677, Provst 1697. Han ~ 1 Rebecca Ludvigsdatter Tisdorph, begr. Bogense $\frac{16}{3}$ 1696.⁷⁰⁾

~ 2 Christen Christensen, * ca. 1667, † Pjedsted 1731. Resid. Kapellan paa Kragerø, Aggerhus St. $\frac{30}{1}$ 1694^{70a)}, Sognepræst til Pjedsted-Gaarslev $\frac{10}{10}$ 1704, Provst 1716, Magister

1718. Han ~ 1 Vita Bering, Datter af Borgermester og Landstingshører i Viborg Frants Bering.⁷¹⁾

15. f. Jørgen Vilhelm Edinger, * Odense $^{10}/_{11}$ 1682, † sstds. 1702, begr. St. Knuds K. $^{12}/_{12}$.
16. g. Barbara Maria Edinger, * Odense 1685, d. St. Knuds K. $^{20}/_{8}$, begr. der ca. $^{17}/_{9}$ s. A.

FJERDE SLÆGTLED.

I. Wilhelm Edingers Børn med Else Margrethe Michelbecker (jfr. Nr. 8).

17. a. Ellen Elisabeth Edinger, * Kbhvn. 1687, d. St. Petri K. $^{12}/_{10}$, † sstds. $^{5}/_{8}$ 1749, begr. St. Petri K. $^{8}/_{8}$.⁷²⁾ Ugift.
18. b. Vigant Edinger, * Kbhvn. 1693, † sstds. 1729, begr. St. Petri K. $^{5}/_{11}$.
19. c. Anna Marie Edinger, * Kbhvn. 1695, d. St. Petri K. $^{17}/_{3}$, † sstds. 1767, begr. Kg. Lyngby $^{12}/_{9}$.
Hun anmodede $^{12}/_{12}$ 1766 Magistraten om at tage hendes Bo til Behandling i H. t. Forordn. $^{28}/_{10}$ 1702. Ved Opgørelsen var der en Underbalance paa 2149 Rdlr. 8 Sk. og til Dækning heraf 1969 Rdlr. 1 M. $5\frac{1}{2}$ Sk. i dubiøse Aktiva. Hun var da meget syg og senge-
liggende.⁷³⁾
20. d. Alhed Sophia Edinger, * Kbhvn. 1696, d. St. Petri K. $^{21}/_{7}$, † Rendsborg $^{3}/_{8}$ 1756,⁷⁴⁾ begr. der Garnisons K. $^{10}/_{8}$.
~ St. Petri K. $^{22}/_{11}$ 1730 Conrad Wigand Koefoed, * $^{11}/_{4}$ 1691*), † Kbhvn. $^{26}/_{11}$ 1760, begr. St. Petri K. $^{3}/_{12}$. Søn af Amtsforvalter i Haderslev Amt Absalon Hansen Koefoed og Anna Maria Wigandsdatter Michelbecker. Fændrik i 1. Bat. »Prins Georg« i engelsk-hollandsk Sold i Brabant 1713, s. A. overført med Kompagniet til Bat. »Oldenburg« i Brabant, vendte med denne tilbage til Danmark i Juli 1714. Fændrik ved Oldenborgske gev. Inf.rgmt. 1714, forsat til jyske gev. Inf.rgmt. 1715. Secondlieutenant 1715, Premierlt. 1719, Kaptajnl. 1725, kar. Kaptajn 1727, virkl. Kaptajn og Kompagnichef 1729, Secondmajor 1737, Premiermajor 1748, virkl. Oberstlieutenant 1749 (Anc. fra $^{5}/_{9}$ 47), kar. Oberst 1755 (Anc. fra $^{4}/_{3}$ 1750), virkl. Oberst og Chef for Garnisonsregimentet 1759.⁷⁶⁾
3 Børn: Femte Slægtled I. Nr. 36—38.
21. e. Johannes Edinger, * Kbhvn. 1697, d. St. Petri K. $^{7}/_{12}$, † sstds. $^{19}/_{1}$ 1763, begr. St. Petri K. $^{26}/_{1}$. Var som ung paa en

*) Petri Kbg. anfører ved hans Død hans Alder til 80 Aar, men da hans Moder først er født 1672, maa Gjessing (Jubellærere III. 412) antages at være rigtigt underrettet.

syvaarig Udenlandsrejse.⁷⁷⁾ Raadmand $12/5$ 1732, Justitsraad $13/1$ 1741.⁷⁸⁾ 1746 opførte han Annebjerggaard ved Taarbæk.⁷⁹⁾

~ 1 i Huset (Vor Frelsers Sg.) $25/5$ 1735 Ingeborg Rebstrup, * Aalborg $16/11$ 1716, d. Budolphi K. $19/11$, † Kbhvn. $5/3$ 1747, begr. St. Petri K. $13/3$. Datter af Købmand Niels Sørensen Rebstrup og Mette Pedersdatter.

4 Børn: Femte Slægtled II. Nr. 39—42.

~ 2 i Huset (St. Petri Sg.) $13/12$ 1747 Anna Dorothea Laub, * Kbhvn. $25/4$ 1722, † sstds. $6/7$ 1770, begr. St. Petri K. $12/7$. Datter af kgl. Livmedicus, Etatsraad Hieronymus Laub og Johanna Justina Scharffenberg.

1 Barn: Femte Slægtled III. Nr. 43.

22. f. Uldrich Friderich Edinger, * Kbhvn. 1698, d. St. Petri K. $11/9$, † sstds. $19/7$ 1781, begr. St. Petri K. $23/7$. Købmand.

~ 1 i Huset (Helliggeist Sg.) $12/9$ 1736 Mette Bering, * Kbhvn. 1717, d. Helliggeist K. $27/11$ *), † sstds. $15/12$ 1747, begr. St. Petri K. $20/12$. Datter af Commerceraad Vitus Mathiesen Bering og Inger Margrethe Hiort.

7 Børn: Femte Slægtled IV. Nr. 44—50.

~ 2 i Huset (Vor Frelsers Sg.) $5/3$ 1755 Margrethe Kirstine Daldorph, * Kbhvn. ca. 1709**), † sstds. 1755, begr. Vor Frelsers K. $30/5$. Datter af Kasserer Christian Daldorph og Cathrine Findsdatter, samt Enke efter Tømmerhandler Jens Tichou.

23. g. Sophia Amalia Edinger, * Kbhvn. $21/3$ 1700,⁸⁰⁾ † sstds. $28/1$ 1768, begr. St. Petri K. $6/2$.

~ $25/6$ 1727 Abraham Lehn til Højbygaard, Fuglsang, Prierskov og Berritsgaard, * Kbhvn. 1702, d. St. Petri K. $10/5$, † Berritsgaard $31/7$ 1757, bisat i Majbølle K., hvor der i Taarnrummet er opsat en Sten og et lille Krucifiks.⁸¹⁾ Søn af Abraham Lehn og III Hustru Cathrine Elisabeth Kreyer. Opdraget hos sin Svoger, Raadmand Christian Schupp.⁸²⁾ Student 1717, immatr. i Kbhvn. $30/12$,⁸³⁾ fik 1719 Raadighed over sin store Formue under Kurator, rejste 1720 udenlands med P. B. Mylius, hvor han i Hannover uforskyldt gav Anledning til den Duel, der blev Tordenskjolds Død. Adlet $27/6$ 1731.

5 Børn: Femte Slægtled V. Nr. 51—55.

24. h. Charlotte Friderica Edinger, * Kbhvn. $24/12$ 1703,⁸⁴⁾ † sstds. 1747, begr. St. Petri K. $3/11$.

*) St. Petri Kbg. anfører ved hendes Død fejlagtigt 36 Aar for 30.

**) Hun er sikkert døbt i Vor Frelsers K., hvis Protokol ingen Tilførsler har d. A.

~ 1729 Johan Frederik Friis, * Skamstrup ca. 1691, † Kbhvn. $\frac{2}{5}$ 1767, begr. St. Petri K. $\frac{9}{5}$. Søn af Sognepræst til Skamstrup-Frydendal Peder Arrildsen Friis og »den lærde« Christence Hermansdatter Friis.⁸⁵⁾ Amtsforvalter over Nyborg-Tranekær Amter 1728, samt Proviant-, Ammunitionso- og Materialforvalter over Nyborg Fæstning. Virkl. Kammerassessor 1728, Kammerraad 1731. Assessor i General-Landets Oeconomie- og Commercekollegium 1736, virkl. Justitsraad 1740, Direktør ved de Fattiges Væsen 1741. Direktør ved Opfostringshuset og det privilegerede Lotteri. Assessor i Højesteret 1742. Etatsraad 1749, Direktør for Asiatisk Kompagni 1758, virkl. Etatsraad 1760. Conferentsraad 1766.⁸⁶⁾ Han ~ 2 Helliggeist K. $\frac{16}{5}$ 1749 Sara Heddevig Schrader, * Kbhvn. $\frac{2}{12}$ 1713, d. Nikolaj K. $\frac{4}{12}$, † sstds. $\frac{8}{2}$ 1754, begr. Nikolaj K. $\frac{15}{2}$. Datter af Justitsraad Johan Schrader og Sophia Nansen, samt Enke efter Borgermester Michael Worm.⁸⁷⁾

Af 5 Børn⁸⁸⁾ kendes 4: Femte Slægtled VI. Nr. 56—59.

25. i. Nicolaus Edinger, * Kbhvn. 1711, d. St. Petri K. $\frac{18}{12}$, † sstds. 1754, begr. St. Petri K. $\frac{9}{2}$.
26. j. Christian Wilhelm Edinger, begr. St. Petri K. i Ugen fra $\frac{18}{9}$ 1718.⁸⁹⁾ Begravelsesbevilling $\frac{14}{9}$ 1718.⁹⁰⁾

II. Nicolaj Edingers Børn med Maria Anna Ahlefeldt (jfr. Nr. 10).

27. a. Lorentz Key Edinger, * Vestenskov 1705, hjemmedøbt, fremstillet i Kirken $\frac{16}{2}$, † sstds. s. A., begr. $\frac{27}{2}$.
28. b. Barbara Edinger, * Vestenskov 1710, hjemmedøbt, fremstillet i Kirken $\frac{8}{1}$, † sstds. 1740, begr. $\frac{14}{3}$.

~ ca. 1737⁹¹⁾ Mathias Jensen, * Nakskov 1709, d. der $\frac{27}{9}$, † Vestenskov $\frac{26}{10}$ 1776, begr. der $\frac{4}{11}$. Søn af Jens Rasmussen og Else Munch. Student fra Nakskov 1728, immatr. i Kbhvn. $\frac{17}{7}$,⁹²⁾ Kandidat $\frac{30}{6}$ 1735, person. Kapellan i Vestenskov og Kappel $\frac{14}{9}$ 1736, ordin. $\frac{26}{9}$, overtog Svigerfaderens Embede $\frac{6}{12}$ 1747. Han ~ 2 Magdalena Cathrine Christiansdatter Ramus, ~ 3 Sara Cathrine Holmer.⁹³⁾

1 Barn: Femte Slægtled VII. Nr. 60.

III. Mette Vilhelmine Edingers Børn med Peter Bremer (jfr. Nr. 11).

29. a. Lorents Edinger Bremer, gik 1714 i Nykøbing F. Skole.⁹⁴⁾

~ Fjeldsted $\frac{29}{4}$ 1733 Anna Cathrine Hansdatter, Enke paa Korsebølle.

30. b. Jørgen Bremer*), var 1714 hos Morbroderen i Vestenskov.⁹⁴⁾
31. c. Andreas Bremer, * Tybrind 1703, d. Ørslev K. 27/9, † Egelev 30/3 1762, begr. Nørre Vedby Palmesøndag.
1714 var han i Skrive- og Regneskole hos Andreas Kruckow i Stubbekøbing. Skoleholder i Egelev 1739.
~ Dorte Iversdatter Hørup, † Egelev 1/11 1756, begr. Nørre Vedby 21' Søndag e. Trin. (2 Børn).

IV. Ellen Edingers Børn med Christen Henningsen Achton
(jfr. Nr. 13).

32. a. Barbara Achton ~ Jørgen Hansen Fædder, † Gaverslund 1743. Sognepræst til Gaverslund 4/7 1710. Provst. Ejer af Brøndsted Mølle. Han ~ 1. Maren Hansdatter Paludan, ~ 3 Cathrine Simonsdatter**), Enke efter Møller Bertel Stub.⁹⁵⁾
33. b. Mette Achton.⁹⁶⁾
34. c. Christiana Achton.⁹⁶⁾
35. d. Henning Achton, * Ørsted 1701, † Bogense 1789, begr. der 24/12. Student fra Odense 1720, immatr. i Kbhvn. 20/7.⁹⁷⁾ Cand. 1724., pers. Kapellan i Bogense-Skovby 13/6 1732, ord. 22/8, Sognekapellan 16/10 1733. Antoges at kunne mane.⁹⁸⁾ I en Indberetning om Præsterne fra 1752 skriver Biskop Ramus: »har nu næsten i 20 Aar tient ved meget ringe og slette Indkomster, og da hand med sin Flittighed og Troeskab, baade i Lærdom og Levnet, har erhvervet sig et meget got Vidnesbyrd, saavel af Meenigheden som alle hans Herredsbrødre, længes hand inderlig efter et bedre Kald, hvorved hand kunde soulageres i Fattigdom og slette Omstændigheder, hand hidindtil har været udj.«⁹⁹⁾
~ Sørslev Kirsten Rasmusdatter Hoffman, † Bogense 23/10 1762, begr. der 28/10.

*) Han er maaske (?) identisk med den Jørgen (Vilhelm) Bremer, der bliver Lieutenant i Sydsjæll. nat. Inf.rgmt. 20/9 1728, reduc. 1731, i sydjydske nat. Inf.rgmt. 11/2 1733, forsat til Fyenske nat. Inf.rgmt. 4/11 1733, Afsked 11/5 1730 (Hirsch II.).

**) Hun kaldes af Wiberg: Edinger, men Undersøgelser, foretaget af Landsarkivet i Viborg, har godtgjort, at hun er født i Dons, Almind Sg., og døbt der Mariæ Bebudelsesdag 1700. Datter af Søren (sic.) Sørensen d. ældr. og Anna Sørensdtr. Hun blev ~ 25/11 1727 Bertel Iversen Stub, Hattemager i Kolding, senere Ejer af Brøndsted Mølle. Skiftet efter ham er sluttet 1734.

FEMTE SLÆGTLED.

I. Alhed Sophia Edingers Børn med Conrad Wigand Koefoed
(jfr. Nr. 20).

36. a. Anna Margrethe Koefoed, * $14/7$ 1731, † $10/3$ 1733.¹⁰⁰⁾
37. b. Frantz Koefoed, * Slesvig $26/9$ 1733, d. der Domkirken $4/10$.¹⁰¹⁾ † Aarhus $7/6$ 1801, begr. Domkirken $15/6$.
Fændrik ref. i jyske gev. Inf.rgmt. $21/4$ 1751, virkl. Fændrik $19/4$ 1752, kar. Sekondlt. $19/4$ 1752, virkl. Sek.lt. $7/8$ 1754, Kaptajn og Kompagnichef $20/9$ 1758, Major af Infanteriet $21/10$ 1774, Tersmajor $15/3$ 1780, Sekondmajor $13/8$ 1783, Afsked med Oberstlt. Kar. $11/2$ 1785.¹⁰²⁾
~ Magdalena Augusta Claudius, † Aarhus $31/3$ 1809, begr. Vor Frue K. $11/4$ 57 Aar gl.
38. c. Wilhelmina Elisabeth Koefoed, * Rendsborg $6/2$ 1737, d. Garnisons K. $11/2$, † sstds. 1755, begr. Garnisons K. $11/3$.¹⁰³⁾

II. Johannes Edingers Børn med Ingeborg Rebstrup (jfr. Nr. 21).

39. a. Vilhelm Edinger, * Kbhvn. 1736, d. Vor Frelsers K. $11/12$, † sstds. 1737, begr. St. Petri K. $7/5$.
40. b. Mette Margrethe Edinger, * Kbhvn. $21/4$ 1738, d. Vor Frelsers K. $25/4$, † sstds. 1747, begr. St. Petri K. $21/3$.*)
41. c. Peter Nicolaj Edinger, * Kbhvn. 1740, d. St. Petri K. $3/9$, † sstds. 1740, begr. St. Petri K. $24/9$.
42. d. Peter Vilhelm Edinger, * Kbhvn. 1746, d. St. Petri K. $13/9$, † sstds. 1808. Ejede fra 1784—92 Gl. Vartov.¹⁰⁴⁾ I »Fortid og Nutid« skrives om ham: »I Januar Maaned døde her i Staden en Mand ved Navn Edinger, som var et sørgeligt Bevis paa Lykkens Ustadighed. For en 25 Aar siden ejede han en meget betydelig Formue. I de sidste Aar af hans Levetid savnede han endog Livets første Fornødenheder. Faa Dage før hans Død havde han faaet Plads paa Almindelig Hospital, men døde inden han kunde komme derind, i den usleste Forfatning. Uheldige Speculationer med Actier havde været en af Aarsagerne til hans Ruin.«¹⁰⁵⁾ Han er formentlig begravet fra Alm. Hosp., hvis Protocol mangler d. A.

III. Johannes Edingers Barn med Anna Dorothea Laub (jfr. Nr. 21).

43. e. Ingeborg Margarethe Edinger, * Kbhvn. $1/4$ 1749, d. St. Petri K. $4/4$, † sstds. $19/6$ 1796, begr. Garnisons K. $25/6$.

*) St. Petri Kbg. har $23/3$, medens Gravstedbogen har $21/3$; denne sidste Dato er sandsynligvis den rette, at dømme efter Indførslen i Frue Skoles Ligbog.

~ St. Petri K. $31/3$ 1775 Otto Frederik v. d. Osten, * Trondhjem $14/10$ 1748, d. Domkirken $18/10$, † Kbhvn. $16/5$ 1818, begr. Garnisons K. $21/5$. Søn af Generallieutenant Jacob Frederik v. d. Osten og I Hustru Ulrica Eleonora Frølich. Sekondlt. i Livgarden til Fods 1765. Hofjunker 1770, Premierlt. 1772, Kaptajn i danske Livregiment 1774, kgl. Generaladjutant 1780. Major 1788, Premiermajor 1792, virkl. Oberstlieutenant 1799, Oberst af Inf. 1803. Afsked $4/12$ 1807 som Generalmajor. Han ~ 2 $27/12$ 1799 Dorothea Magdalene Scharffenberg.¹⁰⁶)

3 Børn: Sjette Slægtled I. Nr. 61—63.

IV. Uldrich Friderich Edingers Børn med Mette Bering (jfr. Nr. 22).

44. a. Else Margrethe Edinger, * Kbhvn. $8/6$ 1737, d. Helliggeist K. $12/6$, † sstds. 1773, begr. Holmens K. $14/4$.

~ 1 i Huset (Frue Sg.) $21/6$ 1754 Peter Nissen, * Kbhvn. ca. 1719, † sstds. $7/8$ 1769, begr. St. Petri K. $11/8$. Søn af Lærredskræmmer Peter Nissen. Borgerskab som Lærredskræmmer i Kbhvn. $24/4$ 1747,¹⁰⁷) Kirkeforstander ved St. Petri K. 1758.¹⁰⁸)

8 Børn: Sjette Slægtled II. Nr. 64—71.

~ 2 i Huset (Holmens Sg.) $16/5$ 1770 Hans Didrik Monrad, * Aagerup $28/2$ 1737,¹⁰⁹) d. der $5/3$, † Trondhjem $14/12$ 1793. Søn af Sognepræst Frederik Monrad og Anna Cathrine Bering. Student 1753, priv. dim. immatr. i Kbhvn. $31/7$.¹¹⁰) Arkivar ved Sø-Etaten 1763, Overauditeur og Admiralitetssekretær ved Sø-Etaten 1767, Justitsraad 1770, Etatsraad 1774, Generalkrigskommissær i Norge 1777. Han ~ 2 Bolette Sommer, * 1756, † $20/3$ 1806, Datter af Hofagent og Apotheker i Trondhjem Otto Sommer og Johanna Munccke.¹¹¹)

3 Børn: Sjette Slægtled III. Nr. 72—74.

45. b. Inger Elisabeth Edinger, * Kbhvn. 1738, d. Helliggeist K. $25/10$, † sstds. 1738, begr. St. Petri K. $8/11$.

46. c. Wilhelm Edinger, * Kbhvn. $4/12$ 1739, d. Helliggeist K. $6/11$, † Viborg $21/5$ 1807, begr. Domkirken $29/5$. Sekondlt. i holst. gev. Inf.rgmt. $21/4$ 1762, Kaptajn og Kompagnichef $4/9$ 1765 (Regmt. kaldes fra $28/1$ 1785 for Viborgske Infanterirgmt.). Afsked som Major $11/2$ 1785.¹¹²)

47. d. Inger Margrethe Edinger, * Kbhvn. $5/8$ 1741, d. Helliggeist K. $10/8$, † sstds. $23/3$ 1818, begr. Vor Frue K. $27/3$. Ugift.

48. e. Vitus Edinger, * Kbhvn. $20/2$ 1743, d. Helliggeist K. $26/2$, † sstds. 1743, begr. Trinitatis K. $6/4$.

49. g. Witus Edinger, * Kbhvn. $12/2$ 1744, d. Helliggeist K. $15/2$, † paa Skjørringe $16/2$ 1819, begr. Falkerslev $23/2$. Landmaaler ved Rentekammeret 1768, Landinspektør $4/5$ 1778, Stiftslandinspektør i Aalborg Stift $4/6$ 1788.¹¹³)

~ Falkerslev K. $25/10$ 1782 Franciska Janna Stampe, * paa Sortebrødregaard $5/3$ 1761, d. Hillested $13/3$, † paa Skjørringe $7/1$ 1834, begr. Falkerslev $13/1$. Datter af Justitsraad Oluf Stampe og Karen Thestrup.

9 Børn: Sjette Slægtled IV. Nr. 75—83.

50. h. Ellen Elisabeth Edinger, * Kbhvn. 1746, d. Helliggeist K. $3/5$, † sstds 1746, begr. Vor Frue K. $21/7$.

V. Sophia Amalia Edingers Børn med Abraham Lehn (jfr. Nr. 23).

51. a. Johan Wilhelm Lehn, * Kbhvn. $16/9$ 1728, d. Vor Frue K. $18/9$, † sstds. $7/2$ 1729, begr. St. Petri K. $9/2$.

52. b. Cathrine Margrete Lehn til Fuglsang og Prier-skov, * Kbhvn. $18/1$ 1731, d. Vor Frue K. $20/1$, † paa Fuglsang $4/11$ 1788, begr. Thoreby $19/11$.

~ Berritsgaard (Taars Sg.) $9/11$ 1759 Christopher Georg v. Wallmoden, * paa Wallmoden (Brunsvig) $6/6$ 1730, † paa Fuglsang $23/10$ 1793, begr. Thoreby $8/11$. Søn af brunsvigsk Major Hans Georg v. Wallmoden. Kom 1744 til Danmark, Page hos Kronprinsen, Hofjunker 1755, Kammerjunker 1758, Kammerherre 1768, Amtmand over Nykøbing 1772, tillige over Møen 1773—1783, hvid Ridder 1777. Geheimeraad 1790.¹¹⁴)

53. c. Poul Abraham Lehn til Højbygaard, Berritsgaard, Hvidkilde, Lehnkov, Orebygaard og Liungholm, Baronierne Lehn og Guldborgland. * Berritsgaard $9/10$ 1732, d. Taars K. 24. S. e. Trin., † Hvidkilde $24/10$ 1804, begr. Sørup K. $1/11$.¹¹⁵)

~ Nakkebølle (Aastrup Sg.) $22/5$ 1761 Erikk a Christine Cicignon, * Skovgaarde $11/3$ 1744, d. Søby K. $17/3$, † Hvidkilde $18/9$ 1792, begr. Egense K. $30/9$. Datter af Oberstlt. Johan Frederik Cicignon og Erica Christine Baronesse Holck.

54. d. Ingeborg Dorothea Lehn, * Kbhvn. $30/1$ 1734, d. Vor Frue K. $1/2$, † sstds. $7/1$ 1751, begr. St. Petri K. $11/1$.

55. e. Sophia Amalia Lehn, * Berritsgaard $4/6$ 1737, d. Taars K. $19/7$, † Kbhvn. $20/2$ 1754, begr. St. Petri K. $25/2$.*)

*) 1768 fik Kammerherre Wallmoden Tilladelse til at flytte nogle i den Lehnse Familiebegravelse staaende Kister til Familiebegravelsen paa Lolland; heriblandt Sophia Amalia Lehn, f. Edinger (Nr. 23), Ingeborg Dorothea Lehn (54) og Sophia Amalia Lehn (55) (St. Petri Kirkes Gravstedbog 1742 S. 43 løs Seddel. L. A.).

VI. Charlotte Friderica Edingers Børn med Johan Frederik Friis (jfr. Nr. 24).

56. a. Dødfødt Datter, begr. Nyborg $29/4$ 1730.
57. b. Peter Wilhelm Friis, * Nyborg 1731, fremst. i Kirken $5/9$, † sstds. 1732, begr. $21/5$.
58. c. Christence Margarete Friis, * Nyborg $15/4$ 1733,*) † Kbhvn. $9/2$ 1754, begr. Nicolaj K. $15/2$, samme Dag som sin Stedmoder. Hun var $25/11$ 1753 blevet trolovet med Conrad Daniel Wodroff, der ægtede Søsteren.¹¹⁶⁾
59. d. Charlotta Amalia Friis, * Kbhvn. $25/3$ 1740, d. Vor Frelsers K. $29/3$.
 ~ Agersø K. $28/5$ 1756 Conrad Daniel Wodroff, * Kbhvn. $7/5$ 1725, d. St. Petri K. $9/5$, † Slesvig $31/5$ 1799.

Søn af Cancelliraad, Deputeret i Generalkrigskommissariatet Georg Albrecht Wodroff og Beata Catrina Hagen. Sekretær i Landetatens Generalkrigskommissariat 1745, Justitsraad 1754, Meddeputeret i Landetatens Generalkrigskom., 1759 kar. Generalkrigskommissær 1761. Deputeret i Generalkrigsdirektoriet 1763. Generalkrigskommissær i Holsten 1764, Rang med Generalmajorer 1775.¹¹⁷⁾ U. A. Holstein udtaler, at han »est un esprit pédant remplis de praejugés mais fort instruit dans les anciennes affaires et méthodes à les traiter, contredisant et fermé la où il se croit en raison.«¹¹⁸⁾

VII. Barbara Edingers Barn med Mathias Jensen (jfr. Nr. 28).

60. a. Maria Anna Jensen, * Vestenskov 1739, d. der $24/3$, † Kbhvn. $8/5$ 1799, begr. Nicolaj Assistents Kgd. $14/5$.
 ~ i Huset (Vor Frue Sg.) $16/5$ 1757 Hans Henrich Herfort, * Haslev 1724, hjemmed., fremst. i Kirken $26/10$, † Kbhvn. 1778, begr. Vor Frelser Østre Kgd. $9/9$. Søn af Sognepr. til Haslev-Braaby Ludvig Nicolaj Hansen Herfort og Mette Apollone Jacobsdatter Faber. Borgerskab som Hørkræmmer i Kbhvn. $22/4$ 1754,¹¹⁹⁾ Pakhusforvalter ved Tobaksmagasinet.

SJETTE SLÆGTLED.

I. Ingeborg Margarethe Edingers Børn med Otto Frederik v. d. Osten (jfr. Nr. 43).¹²⁰⁾

61. a. Johan Frederik v. d. Osten, * Kbhvn. 1777, d. Garnisons K. $26/5$, † sstds. 1780, begr. Garnisons K. $3/8$.

*) Daaben findes ikke i Nyborg Kbg., der er meget slet ført for 1733 og helt mangler Indførsler for 1734—36, i hvilket Tidsrum Johan Frederik Friis sikkert har faaet endnu et Barn døbt og begravet.

62. b. Ulrike Eleonore v. d. Osten, * Kbhvn. $\frac{3}{4}$ 1780, d. Garnisons K. $\frac{19}{4}$, † Odense $\frac{13}{3}$ 1811, hensat $\frac{19}{3}$ i St. Hans Kirkes Kapel, begr. Nye Assistentens Kgd. $\frac{17}{5}$.

~ i Huset (Garnisons Sg.) $\frac{25}{10}$ 1799 Andreas Andre sen, * Rønne $\frac{7}{7}$ 1762, d. der $\frac{16}{7}$, † Odense $\frac{4}{12}$ 1838, begr. Nye Assistentens Kgd. $\frac{11}{12}$. Søn af Generalauditeur, Amtsforvalter Christian Andresen og Michelle Otilia Schrøder. Garnisonsauditeur og Magasinforvalter paa Vardøhus 1791—94. Regimentskvartermester og Auditeur i smaalenske Dragonrgmt. 1795, ved Trondhjemske Dragonrgmt. 1796, ved Marinekorpset 1798, Afsked som Amtsforvalter over Odense Amt 1802. Justitsraad 1808.¹²¹⁾

63. c. Johan Frederik v. d. Osten, * Kbhvn. $\frac{21}{10}$ 1781, d. Garnisons K. $\frac{23}{11}$, † sstds. $\frac{8}{5}$ 1835, begr. Trinitatis K. $\frac{13}{5}$.*) Kopist i Generalpostdirektionen.

II. Else Margrethe Edingers Børn med Peter Nissen (jfr. Nr. 44).

64. a. Peter Nissen, * Kbhvn. 1755, d. St. Petri K. $\frac{28}{8}$. † sstds. 1766, begr. St. Petri K. $\frac{5}{6}$.
65. b. Mette Nissen, * Kbhvn. 1756, d. St. Petri K. $\frac{23}{12}$, † sstds. $\frac{6}{12}$ 1759, begr. St. Petri K. $\frac{10}{12}$.
66. c. Ulrich Friderich Nissen, * Kbhvn. 1758, d. St. Petri K. $\frac{10}{7}$, † sstds. 8 Dg. gl., begr. St. Petri K. $\frac{15}{7}$ 1758.
67. d. Udøbt Søn, † Kbhvn. 2 Timer gl., begr. St. Petri K. $\frac{31}{5}$ 1759.
68. e. Anna Agatha Nissen, * Kbhvn. $\frac{19}{7}$ 1760, d. St. Petri K. $\frac{23}{7}$, † sstds. 1763, begr. St. Petri K. $\frac{12}{7}$.
69. f. Ulrich Friderich Nissen, * Kbhvn. $\frac{27}{7}$ 1761, d. St. Petri K. $\frac{31}{7}$, † sstds. $\frac{13}{2}$ 1803, begr. Holmens Kgd. $\frac{19}{2}$. Indrulleringsassistent i Sø-Etaten.
~ Christiane Magdalene Biering.
70. g. Johan Nissen, * Kbhvn. $\frac{30}{1}$ 1763, d. St. Petri K. $\frac{3}{2}$. Borgerskab som Silke- Ulden- og Klædekræmmer i Kbhvn. $\frac{30}{5}$ 1792.¹²²⁾
71. h. Peter Nissen, * Kbhvn. $\frac{15}{8}$ 1766, d. St. Petri K. $\frac{19}{8}$, † sstds. 1769, begr. St. Petri K. $\frac{13}{10}$.

*) Trinitatis Kbg. anfører Dødsdagen som $\frac{6}{5}$, medens »Frederiks Hosp. indkomne Syge 1835« (L. A.) har $\frac{8}{5}$ ligesom Skiftet; $\frac{8}{5}$ er formentligt rigtigt, eftersom »Fr. Hosp. indkomne Syge« siger, at han har ligget i 6 Dage, og »Anmeldte Syge« har ham anmeldt $\frac{3}{5}$.

III. Else Margrethe Edingers Børn med Hans Didrik Monrad
(jfr. Nr. 44).

72. i. Anna Cathrine Monrad, * Kbhvn. 1771, d. Holmens K. $\frac{7}{1}$, † sstds. 1772, begr. Holmens K. $\frac{20}{5}$.
73. j. Frederik Monrad, * Kbhvn. 1772, d. Holmens K. $\frac{25}{1}$, † sstds. 1774, begr. Holmens K. $\frac{21}{2}$.
74. k. Elias Monrad, * Kbhvn. 1773, hjemmedøbt, fremst. i Holmens K. $\frac{17}{4}$, † sstds. $\frac{6}{7}$ 1816, begr. fra Almindelig Hospital $\frac{11}{7}$. Student fra Roskilde 1792, immatr. i Kbhvn. $\frac{8}{11}$.¹²³⁾
~ Lovise Petersen.

IV. Witus Edingers Børn med Franciska Janna Stampe (jfr. Nr. 49).

75. a. Margrethe Elisabeth Edinger, * Kbhvn. $\frac{24}{8}$ 1783, hjemmed., fremst. i Nicolaj K. $\frac{25}{9}$, † Stubbekøbing $\frac{15}{2}$ 1868, begr. der $\frac{21}{2}$.
~ 1803 Johan Jacob Meding, * Tønning 1774, † Majbølle $\frac{5}{8}$ 1824, begr. der $\frac{12}{8}$. Søn af Hjulmand Andreas Meding og Hustru Jane. Student i Kiel 1793, Candidat Gottorp 1798. Huslærer. Sognepræst til Maibølle $\frac{13}{12}$ 1805.¹²⁴⁾
10 Børn: Syvende Slægtled I. Nr. 84—93.
76. b. Franciska Jane Edinger omtales af Gjessing som født og død 1784, men ikke fundet i københavnske Kirkebøger.
77. c. Wilhelm Edinger, * Kbhvn. 1787, d. Trinitatis K. $\frac{7}{6}$, † sstds. $\frac{21}{12}$ 1787.
78. d. Henriette Edinger, * Kbhvn. $\frac{2}{9}$ 1788, hjemmed., fremst. i Nicolaj K. $\frac{21}{10}$, † sstds. 1789, begr. Nicolaj K. gl. Kgd. $\frac{5}{1}$.
79. e. Poul Abraham Lehn Edinger, * Aalborg 1790, † 1 Dag gl., begr. St. Budolphi K. $\frac{3}{7}$.
80. f. Poul Abraham Lehn Edinger, * Viborg 1795, † 14 Dage gl., begr. Sønder Sg. $\frac{28}{4}$.
81. g. Poulina Abrahamine Henriette Edinger, * Viborg $\frac{27}{9}$ 1796, d. Nørre Sg. $\frac{16}{12}$, † sstds. $\frac{2}{6}$ 1798, begr. Nørre Sg. $\frac{8}{6}$.
82. h. Poul Abraham Lehn Edinger, * Viborg $\frac{5}{10}$ 1798, d. Nørre S. $\frac{7}{12}$, † paa Blæsbjerggaard $\frac{11}{6}$ 1880, begr. Lillebrænde $\frac{17}{6}$. Ejer af Blæsbjerggaard ved Stubbekøbing.
~ Stubbekøbing $\frac{27}{9}$ 1833 Petra Jacobine Canariis, * Stubbekøbing $\frac{11}{4}$ 1804, d. der $\frac{1}{6}$, † paa Blæsbjerggaard $\frac{1}{5}$ 1880, begr. Lillebrænde $\frac{7}{5}$. Datter af Byfoged Johan Nicolaj Canariis og Anna Maria Pedersdatter Johansen.
6 Børn: Syvende Slægtled II. Nr. 94—99.
83. i. Napoleon Bonaparte Edinger, * Viborg 1801, † sstds. 4 Uger gl., begr. Sønder Sg. $\frac{22}{6}$.

SYVENDE SLÆGTLED.

I. Margrethe Elisabeth Edingers Børn med Johan Jacob Meding
(jfr. Nr. 75).

84. a. J a n n e M a r i e M e d i n g, * $3/2$ 1805, † Ballerup $31/7$ 1866, begr. der $4/8$.
 ~ Ballerup $14/10$ 1835 William Gottfried Jacob Kietz, * Kbhvn. $12/1$ 1802, d. Nicolaj K. $21/2$, † Ballerup $20/11$ 1854, begr. der $25/11$. Søn af Organist Johan Albrecht Kietz og Elisabeth Jones. Student 1823, kirurg. Exam. 1831. Kar. Bataillonskirurg i Kbhvn. $12/5$ 1831, Afsked som Krigsassessor $8/2$ 1835. Praksis i Ballerup 1835.¹²⁵⁾
85. b. C a r l A d o l p h M e d i n g, * Maibølle $12/2$ 1806, hjemmed., fremst. i Nørre Kirkeby $27/3$, † Stubbekøbing $26/7$ 1875, begr. der $31/7$. Student 1826. Tredielærer ved Stubbekøbing Borgerskole. Klokker og Kantor i Stubbekøbing.
86. c. J a c o b i n e E l i s a b e t h M e d i n g, * Maibølle $29/11$ 1808, d. der $8/1$ 1809, † $27/9$ 1869.
 ~ $6/8$ 1830 Carl Schow, * Kbhvn. $15/10$ 1802, d. Garnisons K. $19/11$, † Næstved $23/11$ 1854, begr. St. Peders K. $29/11$. Søn af Etatsraad, Professor Niels Iversen Schow og Anne Rosine Rothe. Student 1821, med. Exam. 1828, Praxis i Vordingborg 1828, Godslæge paa Grevskabet Holsteinborg 1831, Praksis i Næstved 1837.¹²⁶⁾
87. d. T y g e A n d r e a s M e d i n g, * Maibølle $25/1$ 1811, d. der $4/4$, † Skelskør $25/9$ 1871, begr. der $2/10$. Købmand.
 ~ Skelskør $9/10$ 1840 Anna Margrethe Carlsen, * Skelskør $19/4$ 1811, hjemmed. $22/4$, fremst. i Kirken $7/6$, † der $4/1$ 1872, begr. der $12/1$. Datter af Bager Lars Carlsen og Anna Magdalene Nielsdatter, samt Enke efter Brændevinsbrænder Anders Andersen.
88. e. J o h a n J a c o b M e d i n g, * Maibølle $17/5$ 1813, hjemmed., fremstillet i Kirken $5/9$.
89. f. P a u l i n a M e d i n g, * Maibølle $11/1$ 1815, hjemmed. $14/1$, fremst. i Kirken $21/4$.
90. g. V i l h e l m A u g u s t M e d i n g, * Maibølle $13/3$ 1817, hjemmed. $16/3$, † der $26/2$ 1818, begr. der $3/3$.
91. h. V i t a V i l h e l m i n e M e d i n g, * Maibølle $2/8$ 1819, hjemmed. $3/8$, † $14/12$ 1913.
92. i. C h r i s t i a n H e n d r i c h M e d i n g, * Maibølle $24/4$ 1821, hjemmed. $26/4$, † Stubbekøbing $26/8$ 1834, begr. der $30/8$.
93. j. A n d r e a s G o t t l i e b M e d i n g, * Maibølle $17/6$ 1823, hjemmed. $22/6$.

II. Poul Abraham Lehn Edingers Børn med Petra Jacobine Canariis
(jfr. Nr. 82).

94. a. Jane Franciska Maria Edinger, * Blæsbjerg $30/_{10}$ 1834, hjemmed., fremst. i Lillebrænde K. $20/_{11}$, † der $17/_{4}$ 1843, begr. Lillebrænde $22/_{4}$.
95. b. Adolphine Nicoline Edinger, * Blæsbjerg $29/_{8}$ 1836, d. Lillebrænde $4/_{11}$, † Silkeborg $3/_{1}$ 1907, begr. der $9/_{1}$.
 ~ Lillebrænde $31/_{7}$ 1877 Peter Canariis Klein, * Stubbekøbing $17/_{5}$ 1822, d. der $24/_{7}$, † Silkeborg $23/_{2}$ 1899, begr. der $28/_{2}$. Søn af Distriktslæge Peter Helvig Klein og Frederikke Nicoline Marie Canariis. Manufakturhandler i Silkeborg. Han ~ 1 Elisa Stabell, † 1856, og ~ 2 Louise Trondhjem, † 1876.
 Uden Børn.
96. c. Caroline Henriette Edinger, * Blæsbjerg $26/_{9}$ 1837, d. Lillebrænde $21/_{11}$, † sstds. $22/_{3}$ 1864, begr. Lillebrænde $30/_{3}$.
97. d. Anna Elisabeth Edinger, * Blæsbjerg $29/_{1}$ 1840, d. Lillebrænde $13/_{5}$, † Kbhvn. $15/_{3}$ 1917, begr. Garnisons Kgd. $23/_{3}$.
 ~ Lillebrænde $15/_{6}$ 1869 Axel Christian Perch Nielsen, * Jebjerg $15/_{5}$ 1839, d. der $16/_{7}$, † Kbhvn. $26/_{2}$ 1882, begr. Garnisons Kgd. $5/_{3}$. Søn af Stiftsprovst Frederik Nielsen og Helene Kirstine Hansine Perch. Undercorporal, Dbm. i Krigen 1864. Forvalter paa Gedsersgaard, derefter paa Valdemarskilde. Forpagter af Blæsbjergsgaard.¹²⁷⁾ Ejer af Fuglesang (Kappel Sg.) 1874—79.
 5 Børn: Ottende Slægtled I. Nr. 100—104.
98. e. Vitus Poul Abraham Lehn Edinger, * Blæsbjerg $8/_{5}$ 1842, d. Lillebrænde $10/_{7}$, † paa Holbæk Amtssygehus $18/_{6}$ 1893, begr. Merløse $23/_{6}$. Ejer af Blæsbjergsgaard 1881—90. Hotel-ejer i Kallundborg.
 ~ Lillebrænde $15/_{5}$ 1874 Hedevig Christine Fog, * Hodde $1/_{9}$ 1847, d. der $9/_{11}$, † Kbhvn. $15/_{6}$ 1892, begr. Solbjerg Kgd. (Frederiksberg K.) $22/_{6}$. Datter af Sognepræst Carl David Fog og Inger Christine Frederikke Engelbreth.
 2 Børn: Ottende Slægtled II. Nr. 105—106.
99. f. Nicolaj Canariis Edinger, * Blæsbjerg $22/_{6}$ 1846, d. Lillebrænde $11/_{9}$, † Aalborg $26/_{8}$ 1924, begr. der $31/_{8}$. Kom 1862 i Apothekerlære i Fredericia, Medhjælpereksamen 1867, cand. pharm. 1869. Købmand i Graasten. Bestyrer af Koldby Apothek 1880—94, Apotheker i Vamdrup $11/_{4}$ 1894, paa Aalborg Østerbro Ap. $31/_{10}$ 1903.¹²⁸⁾

~ Stagstrup $^{20}/_7$ 1886 Anna Kirstine Yde, * Thisted $^{20}/_6$ 1861, d. der $^{26}/_7$, † Aalborg $^{16}/_7$ 1917. Datter af Købmand Frederik Vilhelm Yde og Margrethe Olsen.
3 Børn: Ottende Slægtled III. Nr. 107—109.

OTTENDE SLÆGTLED.

I. Anna Elisabeth Edingers Børn med Axel Christian Perch Nielsen (jfr. Nr. 97).

100. a. Frederik Axel Nielsen, * Blæsbjerg $^{15}/_5$ 1870, d. Lillebrænde $^{16}/_7$. Grossererborgerskab $^{14}/_{10}$ 1919.
~ St. Thomas K. $^8/_5$ 1921 Ina Møller, * Lille Dalby $^6/_1$ 1881, hjemmed. $^9/_1$. Datter af Gaardejer Johannes Gothilf Møller og Marie Jensen.
101. b. Anna Petra Helene Nielsen, * Blæsbjerg $^{26}/_1$ 1872, d. Lillebrænde $^{15}/_5$, † Kbhvn. $^{20}/_6$ 1926. Brændt. Urnen nedsat paa Garnisons Kgd. $^3/_7$. Ugift.
102. c. Holger Adolph Nicolai Nielsen, * Blæsbjerg $^{30}/_{11}$ 1873, d. Lillebrænde $^{31}/_3$ 1874. Forvalter i Kbhvns. Frihavns A/S 1896—1916. Borgerskab som Grosserer i Kbh. 1916. Direktør for A/S Kierulff og Holger Nielsen 1925.
~ St. Johannes K. $^{20}/_7$ 1901 Ida Marie Bech, * Kbhvn. $^1/_10$ 1877, d. St. Johannes K. $^{21}/_{10}$. Datter af Postexpedient Jacob Jørgensen Bech og Eleonora Jensine Petersen.
103. d. Axel Poul Christian Nielsen, * Fuglesang $^{11}/_7$ 1877, d. Kappel $^{19}/_8$. Exam. Bygningskonstruktør 1902. Arkitekt.
~ Messias K. $^7/_11$ 1919 Hertha Jacobsen, * Hinnerup $^{23}/_{10}$ 1894, d. Haldum K. $^9/_6$ 1895. Datter af Manufakturhandler Niels Jacobsen og Marie Dorte a Fogh.
104. e. Marie Emilie Nielsen, * Fuglesang $^6/_5$ 1879, d. Kappel $^{31}/_8$.
~ Silkeborg $^{30}/_{11}$ 1901 Lauritz Wilhelm Madelung, * Strandmøllen ved Korsør $^{26}/_6$ 1863, d. Korsør $^8/_10$. Søn af Møller Peter Wilhelm Madelung og Maren Hansen. Proprietær (Buske pr. Hvalsø).

II. Vitus Poul Abraham Lehn Edingers Børn med Hedevig Christine Fog (jfr. Nr. 98).

105. a. Petra Frederikke Edinger, * Blæsbjerg $^{22}/_{10}$ 1878, hjemmed. $^{20}/_{11}$, fremst. i Lillebrænde K. $^{15}/_5$ 1879.
~ Vor Frelsers K. $^{14}/_7$ 1905 Morten Carl Henri Egede, * Marienberg $^{10}/_6$ 1864, d. Vordingborg K. $^{21}/_8$. Søn af Forpagter Carl Egede og Julie Cecilie Hansine Mette Kir-

stine Ravn. Landbrugscandidat 1886, Avlsforvalter paa Lundbygaard 1888—95, Forpagter af Kjærup (Benløse Sg.) 1895—1908, Forpagter af Vemmetofte Hovedgaard 1908.

2 Børn: Niende Slægtled I. Nr. 110—111.

106. b. Poul David Fog Edinger, * Blæsbjerg $29/2$ 1880, d. Lillebrænde $21/5$. Student Lyceum 1897, cand. jur. $22/6$ 1905. By- og Birkefuldmægtig i Vordingborg $22/10$ 1906, Byfogedfuldmægtig i Helsingør $1/6$ 1909. Studierejse i Udlandet 1911—14. Translatør i Tysk $25/8$ 1914, Sagfører i København $24/2$ 1916, Overretssagfører $12/4$ 1919.¹²⁹⁾

~ Citadelskirken $18/11$ 1921 Inger Lund, * Kbhvn. $28/8$ 1896, d. Holmens K. $27/9$. Datter af Direktør Knud Ludvig Lund og Emilie Angelica Cecilie Thorkelin.

4 Børn: Niende Slægtled II. Nr. 112—115.

III. Nicolaj Canariis Edingers Børn med Anna Kirstine Yde (jfr. Nr. 99).

107. a. Ellen Margrethe Lehn Edinger, * Koldby $22/6$ 1887, d. Hørdum K. $7/8$. Kom til Pharmacien Maj 1904, i Lære paa Vamdrup, Gjesten og Aalborg Østerbro Apoteker. Medhjælpereksamen 1908; cand. pharm. 1912.¹³⁰⁾

~ Aalborg Vor Frue K. $28/10$ 1913 Otto Christian Pedersen, * Jyllinge $10/8$ 1886, d. der $6/10$, Søn af Bagermester Mathias Pedersen og Juliane Hedvig Erasmie Lennert. I Lære paa Kbhvn. Svaneapotek $1/10$ 1903. Medhjælpereks. 1907, cand. pharm. 1909, Medhjælper paa Kbh. Sønder Boulevard Ap. senere Aalborg Østerbro og Frederiksborg Ap.¹³¹⁾

4 Børn: Niende Slægtled III. Nr. 116—119.

108. b. Poul Abraham Lehn Edinger, * Koldby $7/6$ 1888, hjemmed. $10/6$, fremst. i Hørdum K. $9/10$, † Koldby $27/2$ 1893, begr. Hørdum Kgd. $5/3$.

109. c. Astrid Elisabeth Lehn Edinger, * Vamdrup $3/12$ 1894, hjemmed. $21/12$, fremstillet i Kirken $14/4$ 1895.

~ Aalborg Vor Frue K. $22/6$ 1918 Ove Laurids Gødvad Juel-Christensen, * Kbhvn. $11/5$ 1890, d. Holmens K. $13/8$. Søn af Urtekræmmer Carl Wilhelm Jesper Christensen og Agnes Johanne Gemynthe. Myndighedsbevill. $10/9$ 1913. Borgerskab som Grosserer i Kbhvn. $18/9$ 1913.

3 Børn: Niende Slægtled IV. Nr. 120—122.

NIENDE SLÆGTLED.

I. Petra Frederikke Edingers Børn med Morten Carl Henri Egede
(jfr. Nr. 105).

110. a. Gertrud Hedvig Egede, * Kjærup $12/5$ 1907, d. Benløse K. $4/8$.
111. b. Poul Carl Egede, * Vemmetofte Hovedgd. $24/12$ 1910, d. Vemmetofte Kloster K. $26/2$ 1911.

II. Poul David Fog Edingers Børn med Inger Lund (jfr. Nr. 106).

112. a. Kirsten Hedvig Edinger, * Kbhvn. $21/12$ 1922, d. Citadels K. $21/1$ 1923.
113. b. Frederik Ludvig Edinger, * Kbhvn. $27/5$ 1924, d. Citadels K. $24/6$.
114. c. Benedicte Cecilie Edinger, * Kbhvn. $29/4$ 1926, d. Citadels K. $5/6$.
115. d. Anne Marie Edinger, * Kbhvn. $26/10$ 1928, d. Citadels K. $18/11$.

III. Ellen Margrethe Lehn Edingers Børn med Otto Christian Pedersen (jfr. Nr. 107).

116. a. Poul Mathias Edinger Pedersen, * Frederiksberg $5/9$ 1914, d. St. Markus K. $18/10$, † Aalborg $20/1$ 1918, begr. der $25/1$.
117. b. Anna Hedvig Edinger Pedersen, * Thisted $1/6$ 1917, d. Aalborg Budolphi K. $22/7$.
118. c. Henning Edinger Pedersen, * Aalborg $22/8$ 1919, d. der Vor Frue K. $21/9$.
119. d. Inger Margrethe Edinger Pedersen, * Aalborg $28/5$ 1921, d. Budolphi K. $3/7$.

IV. Astrid Elisabeth Lehn Edingers Børn med Ove Laurids Gødvad Juel-Christensen (jfr. Nr. 109).

120. a. Erik Nicolai Carl [Juel-Christensen] Edinger (Navneforandr. Kgl. Bevill. $28/5$ 1921), * Kbhvn. $22/3$ 1919, d. Zions K. $10/5$.
121. b. Agnes Anna [Juel-Christensen] Edinger (Navneforandr. Kgl. Bevill. $28/5$ 1921), * Kbhvn. $5/1$ 1921, d. Zions K. $1/5$.
122. c. Gorm Edinger, * Kbhvn. $12/10$ 1922, d. Messias K. $24/12$.

Noter.

¹⁾ Nikolaj Kirkes Inventarium over Begravelser 1656—1799 S. 160 b. [Rdst. A.]. ²⁾ Kbh. Dipl. VI. 209. ³⁾ Samme: I. 729. ⁴⁾ E. Marquard: Kbh. Borgere 1659 S. 86. ⁵⁾ Nik. K. ovennævnte Invent. S. 160 b. ⁶⁾ Sstds. ⁷⁾ Kbh. Dipl. I. 610. ⁸⁾ Kronens Skøder II. 1648—88 S. 256. ⁹⁾ Kbh. Dipl. VII. S. 187. ¹⁰⁾ Nik. K. Invent. S. 160 b. ¹¹⁾ Samme: S. 169 b. ¹²⁾ Dske. Mag. IV. 1750 S. 135. ¹³⁾ Samme: V. 1751 S. 204. ¹⁴⁾ Gjessing: Jubellærere III. 412; jfr. Christian IV.s egenhændige Breve VI. 325. ¹⁵⁾ Sjæll. Reg. 1648—50 Fol. 290. ¹⁶⁾ Samme: 1651—56 Fol. 43. ¹⁷⁾ Marquard: anf. Arb. S. 121. ¹⁸⁾ Gjessing: III. 413. ¹⁹⁾ Nik. K. Invent. S. 169 b., jfr. Begravelsesbevill. $\frac{4}{3}$ 1704 i Sj. R. 1703—05 Nr. 32. ²⁰⁾ Ph. T. 6. R. III. S. 1. ²¹⁾ Bloch: Den fyenske Gejstl. Hist. S. 532. ²²⁾ Ph. T. 1. R. IV. S. 295. Wad: Uddrag af Bircherods Dagbøger. ²³⁾ Univ. Matr. 1611—67. ²⁴⁾ Ph. T. 5. R. VI. S. 147. Carøe og Schøller: Immatr. i Strassbourg. ²⁵⁾ H. F. Rørdam: Magistre 1537—1660 S. 70. ²⁶⁾ Bloch: l. c. ²⁷⁾ Saaledes hos Bricka: Biogr. Lex. IV. 419. Bevill. u. Tro. L. $\frac{26}{2}$ 1674 (Ph. T. 6. R. V. 129). Bloch anfører (l. c.) en Liste over Gaverne ved deres Bryllup. ²⁸⁾ Biogr. Lex. XII. 146. ²⁹⁾ Indskriften, der ogsaa findes i Mumme: St. Knuds Kirke, er her gengivet efter Jacob Bircherod (Kall. Saml. Fol. 130). ³⁰⁾ Nik. K. Invent. S. 160 b. ³¹⁾ Kbh. Raadstueprot. 1689—90 Fol. 263. ³²⁾ Kbh. Overformynderi Hovedbog 1691—98 Fol. 19 b. f. ³³⁾ Nik. K. Invent. S. 160 b. ³⁴⁾ Hirsch: III. ³⁵⁾ Nik. K. Invent. S. 160 b. ³⁶⁾ A. Petersen: Kjøge Bys Historie S. 85, S. 258. ³⁷⁾ Køge Skiftepr. 1729—33 Fol. 17. ³⁸⁾ Ph. T. 1. R. II. 326. ³⁹⁾ St. Petri K. Daab før 1728 S. 1 (L. A.). ⁴⁰⁾ Borgerskabsreg. 1683—95. ⁴¹⁾ Oluf Nielsen: Kbh. Hist. o. Beskr. V. S. 137. ⁴²⁾ Samme: VI. S. 171; Den danske Civiladministr. Embedsetat 1660—1848 S. 113. ⁴³⁾ Jfr. iøvrigt til hans Biografi: Oluf Nielsen: Anf. Arb. VI. 171—73 C. Bruun: Kbh. Hist. II. 328 f. ⁴⁴⁾ Hist. Medd. om Kbh. 4. Bd. S. 61 (Hans Kyrre: Moskovitterne og de kbhvske Borgere); jfr. samme, 2. R. III. S. 533 f. (Hans Kjær: Den gamle Have ved Prinsens Palais). ⁴⁵⁾ N. P. Jensen: Det kgl. kbhvske Skydeselskab. ⁴⁶⁾ St. Petri K. Daab før 1728 S. 1. ⁴⁷⁾ Begravelsesvers: Das Horn des Heyls... etc. (Univ. Bibl.). ⁴⁸⁾ Samme, jfr. Begr. Bevill. $\frac{13}{8}$ 1720 (Sj. R.). ⁴⁹⁾ Sj. R. 1719—21 1720 Nr. 288. ⁵⁰⁾ Gjessing: III. 412, Tavlen; W: Sørgelighed Æreminde over . . . Else Margrethe Michelbecker . . . etc. (Univ. Bibl.). ⁵¹⁾ Sj. Reg. $\frac{27}{6}$ 1690 Nr. 206. ⁵²⁾ Wiberg: II. 69. Han hed ikke som af Wiberg anført L y n g e. Han er blevet forvekslet saavel hvad Navn som Data angaar med Forgængeren. ⁵³⁾ Øster Flakkebjerg Herreds gejstl. Skifteprot. 1661—1716 1681 $\frac{7}{2}$ Skifte efter . . . Kirstin Tausen. ⁵⁴⁾ Univ. Matr. 1667—1740 S. 194. ⁵⁵⁾ Wiberg: III. 530; Gjessing: III. 411 f. ⁵⁶⁾ Hans Hustrus Navn har jeg intetsteds kunnet finde. Hun døde 1702, Begr. Bevill. $\frac{24}{6}$ d. A. (Sj. R. 1701—02 1702 Nr. 138). ⁵⁷⁾ $\frac{28}{7}$ 1702 fik han Bevill. til at sidde i uskiftet Bo med sine umyndige Børn (Sj. R. 1701—02 1702 Nr. 143). ⁵⁸⁾ Ørslev Kbg., hvor en »Berider paa Wedelsborg hos Seigr. Petter Brømmer« bliver udlagt som Barnefader i Decbr. 1703. ⁵⁹⁾ Meddelt af Herr Underarkivar Seesten, Odense. ⁶⁰⁾ Univ. Matr. 1667—1740 S. 217. ⁶¹⁾ Ph. T. 1. R. V. 52 G. L. Wad: Immatr. i Leyden. ⁶²⁾ N. Møller: Reg. over Rangspersoner (R. A.). ⁶³⁾ Ph. T. 2. R. V. 82; E. A. Thomle: Familien Mechlenburg. ⁶⁴⁾ Kbh. Overformynderi Hovedbog 1691—98 Fol. 19 b. f. Achton gav $\frac{16}{6}$ 1699 Afkald paa sin Hustru Ellen E.s Vegne. ⁶⁵⁾ Wiberg: III. 680. ⁶⁶⁾ Univ. Matr. 1667—1740 S. 177. ⁶⁷⁾ Wiberg: III. 680. ⁶⁸⁾ Sj. Reg. $\frac{7}{7}$ 1702 Nr. 141. ⁶⁹⁾ Kbh. Overformynderi Hovedbog 1691—98 Fol. 19 b. f. Cheldorph gav $\frac{18}{7}$ 1701 Afkald paa sin Hustru Anna Cathr. E.s Vegne. ⁷⁰⁾ Univ. Matr. 1667—1740 S. 25. ⁷¹⁾ Wiberg: I. 182. ⁷²⁾ Norske Reg. 1692—97 Fol. 140.

⁷¹⁾ Wiberg: II. 558. ⁷²⁾ Mag. Konceptskifter Nr. 37 ¹²/₂ 1753 giver Oplysning om en stor Arvestrid ved hendes Død. ⁷³⁾ Mag. Konceptskifter Nr. 268 ³/₁₁ 1767 Anna Maria Edingers Fallitbo. ⁷⁴⁾ Krigscanc. ref. Sager Nr. 28 ¹¹/₈ 1756. ⁷⁵⁾ Dr. Bobé's Uddrag af Hertugdømmernes Kirkebøger (R. A.). ⁷⁶⁾ Hirsch VI. ⁷⁷⁾ Sj. Reg. ⁴/₅ 1731 W. Edingers Testamente. ⁷⁸⁾ N. Møller: Reg. over Rangspers. ⁷⁹⁾ Hist. Medd. om Kbhvn. 4. Bd. 524 (Louis Bobé: Lystrejser og Lystgaarde). ⁸⁰⁾ St. Petri K. Daab før 1728. Daabsdagen ikke angivet. ⁸¹⁾ Trap: Danmark 4. Udg. IV. 187. ⁸²⁾ D. A. A. 1924 S. 461. ⁸³⁾ Univ. Matr. 1667—1740. ⁸⁴⁾ St. Petri K. Daab før 1728. Daabsdagen ikke anført. ⁸⁵⁾ Wiberg: III. 59 har Arrildsen eller Arvidsen. I de i Efterr. til Brug for Hofmans Fund. II. Tudse H. Skamstrup Sg. (L. A.) gengivne Indskrifter kaldes han overalt for Arrildsen. ⁸⁶⁾ N. Møller: Reg. o. Rangspers.; Adresseavisen 1767 ⁴/₆. ⁸⁷⁾ Gravskrift over Fru Sara Hedevig Schrader af Schack Gudenrath (Kgl. Bibl.). ⁸⁸⁾ Gjessing: III. 412 Tavlen. ⁸⁹⁾ Vor Frue Skoles Ligbog 1711—51. ⁹⁰⁾ Sj. Reg. 1717—18 1718 ¹⁴/₉ Nr. 161. ⁹¹⁾ Endnu Dom. misericord. 1737 bærer Jfr. Edinger et Barn til Daaben i Vestenskov; de er ikke viet her, ej heller i Nakskov. ⁹²⁾ Univ. Matr. 1667—1740 S. 499. ⁹³⁾ Wiberg: III. S. 530. ⁹⁴⁾ Skiftet efter Mette Vilhelmine Edinger (Odense L. A.). ⁹⁵⁾ Wiberg: I. 425. ⁹⁶⁾ Bloch: Fyenske Gejst. Hist. 401. ⁹⁷⁾ Univ. Matr. 1667—1740. ⁹⁸⁾ Wiberg: I. 184. ⁹⁹⁾ Kirkehist. Saml. 3. R. V. 695. Holger Rørdam: Indberetn. om Præster 1752. ¹⁰⁰⁾ Jul. Bidstrup: Stamtavle over Familien Koefoed I. S. 4. ¹⁰¹⁾ Dr. Bobé: Uddrag af Hertugdømmernes Kirkebøger (R. A.). ¹⁰²⁾ Hirsch: VI.; Enkekassebilag 3649; Bidstrup: anf. Arb. ¹⁰³⁾ Dr. Bobé's Kirkebogsuddrag. ¹⁰⁴⁾ Hist. Medd. om Kbhvn. 4. Bd. S. 513 (Dr. Bobé: Lystrejser og Lystgaarde). ¹⁰⁵⁾ Fortid og Nutid ²⁵/₄ 1808. ¹⁰⁶⁾ Hirsch. VII. ¹⁰⁷⁾ Kbhvn. Borgerskabsprot. 1724—49. ¹⁰⁸⁾ Dr. Bobé: Die deutsche St. Petri Gemeinde S. 352. ¹⁰⁹⁾ Ph. T. 8. R. III. S. 96 (Th. Thaulow: To Indskrivningsbøger til de Friisers Legater 1715—95). ¹¹⁰⁾ Univ. Matr. 1740—1829 S. 128. ¹¹¹⁾ Biogr. Lex. XI. 463. N. Møller: Reg. over Rangspers. ¹¹²⁾ Hirsch III. ¹¹³⁾ Embedsudn. under Rentekammeret 1773—90 (R. A.). ¹¹⁴⁾ Biogr. Lex. XVIII. 228; Bloch: Stiftamtmand og Amtmænd S. 44 og 58. ¹¹⁵⁾ D. A. A. 1924 S. 461. ¹¹⁶⁾ Schack-Gudenrath: Gravskrift over Christence Margarete Friis (Kgl. Bibl.). ¹¹⁷⁾ Biogr. Lex. XIX. 127; Møller: Reg. over Rangspers. ¹¹⁸⁾ Ph. T. 3. R. I. 199 (Chr. Blangstrup: Karakteristik af Generalkrigsdirektoriets Medlemmer af Ulrik Adolph Holstein). ¹¹⁹⁾ Kbh. Borgerskabsprot. 1749—84. ¹²⁰⁾ Den af S. Otto Brenner: Slægten Laub, S. 14 som Barn af dette Ægteskab anførte Mathias v. d. Osten hører ikke hjemme her, og nævnes ikke i Skiftet efter Otto Frederik v. d. Osten. ¹²¹⁾ Hirsch: I. ¹²²⁾ Kbh. Borgerskabsprot. 1785—95. ¹²³⁾ Univ. Matr. 1740—1829 S. 455. ¹²⁴⁾ Wiberg: I. 371. ¹²⁵⁾ Carøe: Den danske Lægestand 1786—1838 S. 108. ¹²⁶⁾ Samme: S. 182. ¹²⁷⁾ F. C. Hundrup: Mathias Niensens Descendenter S. 13. ¹²⁸⁾ Farmaceutisk Stat. 1915 S. 124, S. 60. ¹²⁹⁾ Waage Jensen og Kold: Juridiske Kandidater S. 214. ¹³⁰⁾ Farmaceutisk Stat 1915 S. 193. ¹³¹⁾ Samme S. 188; Udgaven 1929 S. 196.

Efter at ovenstaaende var færdigt, har Arkivar H. Hjorth-Nielsen i nærværende Tidsskrift (9. II. 205) fremdraget »Optegnelser om Familierne Weinmann og Wigand (Michelbecker)«, der sikkert har været Gjessings Kilde til Stamtavlen over Wigand Michelbeckers Efterkommere, Manuskriptet er da suppleret herefter.

I Lehn'ernes Familiearkiv paa Orebygaard har Dr. Bobé fundet et Brudstykke af Skiftet efter Ellen Baltzersdatter, Stamfaderens Enke, en

Registreringsforretning paabegyndt $\frac{21}{6}$ 1690. Blandt Aktiverne er det omtalte Jordegods i Stenlille Sogn, der her vurderes til 300 Rdlr. og endvidere en Gaard i Bunderup ved Korsør og to Gaarde i Tjæreby, der vurderedes til 700 Rdlr. Der omtales yderligere et Gravsted i St. Knuds Kirke (sic!) i Næstved, en Kirke af dette Navn findes ikke i Næstved, og de sparsomt bevarede Aktstykker fra Næstved St. Mortens og St. Peders Kirke indeholder intet; muligvis skal det være St. Knuds i Odense.

Endvidere opbevares samme Sted Skiftet efter Nicolai Edinger, foretaget $\frac{9}{5}$ 1650. Af Børnene var kun Johan og Lorentz myndige, medens Gørdt Høckell var Formyndet for Martinius og Vinhandler Lorents Paulsen for Baltzer og Anna Cathrina. Boet indeholdt 13540 Dlr. 3 M. og 8 Sk. Baade Johan og Lorentz Edinger har underskrevet og forseglet dette Skifte; af de to Papirssegl er Lorentz' fuldstændigt utydeligt, og af Johans kan kun skelnes Navnet, Johannes Edinger, som Omskrift om et Felt, der rimeligvis indeholder et Kryptogram, men i hvert Fald ikke har Enhjørningen.

Brynhilde Benkestok og Adelslægten „Skjolderbånd“.

Af Anton Espeland.

I nærværende tidsskrift 9, I. 241 ff. har hr. O. v. M u n t h e af M o r g e n s t i e r n e supplert og beriktiget hr. statsarkivar Thomles uttalelser om dette emne i en tidligere årgang av tidsskriftet, (»Hvis Datter var Brynhilde Benkestok til Lunde og hvis Søn hendes angivelige Fader Trond Benkestok til Hananger⁹« 2. IV. 124—41), hvorfor vi er ham megen takk skyldig. Jeg tror, at der ennu er et par bemerkninger å gjøre, særlig angående J e n s P e r s s ø n til Bro og Lagmannen J e n s P e d e r s ø n på Steigen. Når der sies at Jens Perssøn til Bro har sin hjemstavn »i Nordlandene«, som senere bestemmes til »Bro i Nordfjord«, så må vel dette bero på en misforståelse. Jeg kjenner ingen gård Bro i Nordfjord, men der må menes Bro eller Bru i Sunnfjord, som også kalles Svanøen efter den danske biskop H a n s S v a n e, som blev forlenet med dette og meget annet gods i Norge. Men det kan ikke være denne gård Bro, hvortil Jens Perssøn skriver sig, da norske arkivalia forteller at i årene 1520—1603 eies eller (og) beboes Bro av »Lauritz i Broo«, H a n s F i n s s o n (R o s t v i g) i 1567 og senere like til 1603 L a r s S k y t, kongens foged på Bro. Gården har i d. 16. århundrede, ialfald delvis, været »stigtens gods«. Her er ikke plass til Jens Perssøn til Bro.

At det ganske utvilsomt må være den eldgamle storgård Bro eller Bru i Ryfylke i Rogaland fylke, nær Stavanger, som er Jens Perssøns gård, må vel være hævet over enhver tvil. I Stavanger domkapitels protokoller nevnes han flere gange. 1576 sitter han som dommer i kapitlet (10. oktbr.), likeså nevnes han 1583, og 1588 er for kapitlet anklaget »Jenns Pedersøns frillis syster paa Bro«, som »var tuende gange befundit att haffue bedreffuet horerie met echtemendt«. Det er vel misforståelsen av ordet frille, som har forledet Faye i hans Kristianssands bispelohistorie til å anta at Jens Perssøn til Bro var av ætten Frille. Jens Perssøn til Bro synes også å ha hatt sine eiendomme og sine forleninger i Ryfylke og på Jæren, i nærheten av Bru i Ryfylke. Hans mor S i g r i d D a l e s d a t t e r har også sitt gods her og er vel også derfor blitt kjent og gift med væbneren T r o n d I v a r s ø n, som var forlenet med det nærliggende Utstein kloster.

Siden Jens Perssøn skriver sig til Bro, er det vel rimelig at det har været hans og ættens eiendomsgård, som kongen så kommer i besiddelse av, men senere gir ham tilbake i forlening. Han synes ikke å ha været nogen rik mann, men har nytt stor anseelse som en

dyktig mann, hvorfor han også sammen med Erik Munk blir admiral i 1566. Da lagmann Jens Pedersøn på Steigen blev henrettet 1575, kan han jo ikke være identisk med Jens Perssøn til Bro, som i 1582 ved kongehyldingen i Oslo bruker det segl som viser at han tilhører ætten Skjolderbånd (Skjaldarband). Like­ så sikkert er det at han ikke er identisk med Jens Perssøn til Tjøtta i Nordland, for mag. Absalon Pedersøn forteller i »Bergens kapitelsbok« for 19. aug. 1565 at da var bl. a. tilstede i H a n s B a d - s k e r s bryllup »Jens Persen til Tjøtten, Jens Persen til Bro. . . . . lagmanden til Steyg«, som nettop er den 3. Jens Pedersøn, som året iforveien er forflyttet som lagmann fra Stavanger («Norske Magasin« I. s. 473).

Jens Person på Tjøtta er vel den samme som H a n s P e r s o n på Andenes, som mag. Absalon forteller druknet udenfor Andenes i 1572 (20. febr.), og året efter er hans hustru M a r i t t e nevnt som enke («Norske Magasin« I, s. 510).

Jens Perssøn til Bro er visselig av en gammelnorsk stormanns-ætt, og Bru er en gammel herregård, hvor der finnes oldtidslevninger fra bronsealderen; gårdens stormannsætt har i middelalderens hatt sin egen høgendeskirke («Norges Land og folk«, Stavanger s. 300), Skipreiden, hvor Bro ligger, kalles avvekslende Aske skipreida og Bru sk., således i 1436 (Dipe. Norv. VI. 491).

Anmeldelser.

Slægten Mourier i 1928. Kbhvn. 1928. 70 Sider. 1 Oversigtstavle.

Fru Ellen Mourier, f. Lassen, har udarbejdet den foreliggende Bog paa Grundlag af Lengnick's i sin Tid udgivne Stamtavle og paa Stamtavlen i »Patriciske Slægter«. Den er i alt væsentligt kun en à jour Føring af denne sidste. Det skal dog bemærkes, at Fru Mouriers Bog fører Stamtavlen to Led længere tilbage end »Patriciske Slægter«, der begynder med Moïse Mourier, 1660—1741, af hvis Børn to efterlod sig Efterkommere i Danmark. Stamtavlen er udstyret med nogle ret gode Portrætter, en Oversigtstavle, en Adressefortegnelse over nulevende Personer af Navnet og syv Tavler med Vaabenfortegnelser, tre i Farvetryk, og Signeter. Navneregister mangler.

Slægten Fasting i Danmark. Ved Assistent S. O. Fasting. Kbhvn. 1929. 96 Sider.

Forf. af nærv. Arbejde har tidligere udgivet »Læge Frans Casper Djørups Slægt« og »Slægten Wilhjelm i Danmark« og er iøvrigt gennem sit aarelange Arbejde i Dansk genealogisk Institut en i Genealogien vel øvet Mand, hvad Bogen om hans fædrene Slægt bærer Vidnesbyrd om. Desværre har han paa Grund af en tiltagende Øjensvaghed maattet indskrænke sig til at behandle Slægten i Danmark og har maattet lade den norske Del af Familien, til hvis Historie han gennem Aarene har samlet et meget betydeligt Stof, ligge til bedre Tider. Bogen præsenterer sig smukt, trykt paa godt Papir og er udstyret med et farvetrykt Portræt af Amtsforvalter, Kammerraad J. M. Fasting, 1765—1821. Bogen indledes med en Redegørelse for Familiens Oprindelse, der maa søges i Hannover, hvorfra den under eller efter Trediveaarskrigen er udvandret. Af selve Stamfaderen er det dog ikke lykkedes at finde noget Spor i Hannover, hvor Navnet ofte forekommer. Den her behandlede Slægt stammer fra Gert Fasting, der 1730 i Bergen løste Borgerskab som Fiskevrager og da angives at være født ved Bremen. Han efterlod sig tre Sønner, af hvilke Hans Fasting, 1727—1808, blev Kobbersmed i Randers og gennem sine 2 Børn af andet Ægteskab Stamfader til den danske Linie af Slægten. Bogen slutter med et Afsnit »Bemærkninger og Henvisninger«, en Redegørelse for Personer af Navnet, der ikke har kunnet knyttes til Slægten, og et udmærket Personregister.

H. Hj.-N.

Stamtavle over Slægten Stockfleth, som agnatisk nedstammer fra Eggert Stockfleth. (Født i Haderslev. Begravet 21. Marts 1638 paa Bragernæs Kirkegaard ved Drammen). Med Biografier. Samlet og udarbejdet af August von Eyben, Postmester i Ruds-Vedby. Trykt som Manuskript. Kbhvn. 1929. 122 S.

Danmarks Adels Aarvog har i sin 3. Aargang bragt en fuldstændig Stamtavle over de to 1779 naturaliserede Linier af Familien Stockfleth,

nedstammende fra Kaptajn i Søetaten William Walker Stockfleth, den yngre danske adelige Linie, og Ritmester Christoffer Stockfleth, den ældre adelige Linie. Slægten kan, som det fremgaar af det foreliggende Arbejdes, noget lovlig lange, Titel, føres adskilligt længere tilbage i Tiden end til 1779, og den har, baade før og efter dette Tidspunkt, ogsaa i de Linier, der ikke optoges i Adelstanden, spillet en ikke ringe Rolle gennem talrige Officerer og andre Embedsmænd, ligesom den ved Giftermaal har været forbunden med talrige fremstaaende Familier i Norge og Danmark. Savnet af en Stamtavle over Slægten har længe været følt, og Postmester von Eybens Bog er derfor velkommen. Selve Stamtavlen fylder 23 Sider af Bogen, medens Biografierne optager den største Del af Resten. Paa et Par Sider gøres Rede for Slægter og Personer af Navnet, der ikke har kunnet anvises Plads paa Stamtavlen. Savnet af et Personregister er meget føleligt. Der er sat et betydeligt Arbejde ind paa Biografierne, der er forsynede med talrige Kilde- og Litteraturhenvisninger, men i selve Stamtavlen findes, navnlig indenfor de norske Linier, flere Lakuner, som forhaabentlig med Tiden vil kunne udfyldes. Hvorfra ved Forf., at Stamfaderen, Eggert Stockfleth, var født i Haderslev, saaledes som det angives i Titlen? Biografien giver ikke Oplysning om hans Fødested, og Haderslev Kirkebøger gaar ikke saa langt tilbage.

H. Hj.-N.

Danske Slægter Fabricius. VI. Fabritius. Udarbejdet af F. B. Fabricius, Læge, og L. P. Fabricius, Sognepræst. Kbhvn. 1929. 42 S.

At dømme efter den ret omfattende Kildefortegnelse er der sat et betydeligt Arbejde ind paa Bogen, der ogsaa gør Indtryk af at behandle Familien udtømmende. Et nøjere Eftersyn af Bogen bringer Læseren til at fremkomme med adskillige kritiske Bemærkninger. Det er saaledes ikke berettiget at sige i Forordet, at Slægten stammer fra Slangstrup, naar Stamfaderen, der ganske vist var Præst i Slangstrup, var født i København og der ydermere som hans Fader opstilles en Rasmus Smed i København. Hvorfor iøvrigt give Stamtavlen Titlen »Hofjuvelerslægten F.«, naar Slægten tæller fem Guldsmede, men kun tre Hofjuvelere? »Guldsmedeslægten F.« havde været bedre. Det er uheldigt, at man i Stavningen af Slægtsnavnet har valgt at følge Kirkebøgernes vekslende Stavemaade, hvad der giver en haabløs Forvirring, og iøvrigt er Princippet ikke gennemført konsekvent. Saaledes er den som Nr. 60 i Bogen opførte Ludvig Fr. Julius F. i Kirkebogens Daabsanførsel benævnt Fabricius, medens Stamtavlen kalder ham Fabritius. Det vilde have været at foretrække, om man havde stavet de ældste Leds Navn med c, og de senere Leds med t, saaledes som Slægten selv konsekvent har gjort. Naar det S. 18 siges, at Friderich Fabricius anden Gang blev gift 3. Juli 1751 i Nicolaj Kirke, er dette sikkert ikke rigtigt. Den anførte Dato betalte han Kopulationsgebyret. Naar Overkrigskommissær Friderich Wodroff ssts. angives at være født 1682, er heller ikke dette rigtigt, idet han blev døbt i Petri 13. April 1703. Den S. 19 anførte Friderich F. blev ikke Stadsguardein i 1789, men ved Faderens Død i 1787. Dette er maaske en Trykfejl, men af dem er der mange i Bogen, altfor mange. S. 17 staves Navnet Waagensen to Steder Waagesen. S. 22 staves Thingvold i Norge Thingvald, Follo i Norge Fallo, S. 27 staaer der Forchammersvej i Stedet for Forchammersvej og saaledes er der flere

Steder rene Trykfejl, som en bedre Korrekturlæsning kunde have rettet; S. 34 Forsejlingsprotokol og Kapulationsprotokol. S. 26: Juliane Marie Serup var døbt 6. Juni i Petri Kirke, ikke i Helliggeist, og da Udgiverne saaledes aabenbart ikke har haft fat i Kirkebogen, kan den neppe være Skyld i, at hendes Familienavn kun staves med et e. S. 27 staaar om Olga Marie Harreskou: »* 12. August 1862 paa Fødselstiftelsen i Kbh. 19. Aug. 62 og døbt dér.« Meningen maa vel være: født 12. August 1862 paa Fødselstiftelsen i Kbh. og døbt dér 19. Aug. 62«. — De anførte Eksempler viser formentlig tilfulde, at en noget større Omhyggelighed maa anbefales Forf., naar de fortsætter Udgivelsen af de øvrige Slægter Fabricius. Forf. har uden Tvivl Betingelser for at levere ordentligt Arbejde, og det er Synd, om disse Betingelser skal forspildes ved Mangel paa Kritik og Nøjagtighed.

H. Hj.-N.

Smaa Meddelelser.

En adelig Kuldlysning.

v. Preen.

I »Danm. Adels Aarbo« 1929 S. 43 er omtalt Barbara Olufsdatter Krabbe fra Damsgaard, der ca. 1640 ægtede Niels Galde til Egebjerg i Vennebjerg Herred, og som efter hans Død 1659 flyttede til Østergaard i Fielsted i Sindal Sogn, samme Herred, hvor hun 5 Febr. 1665 ægtede den mecklenborgske Adelsmand, Oberst Lorenz Cortv. Preen, der var født 1628 og følgelig var noget yngre end Hustruen. 1666 solgte Ægteparret Østergaard til Jomfru Anne Kruse til Baggesvogn og købte samtidigt af hende Gaarden Vester Mejlsted i Tolstrup Sogn, da Jerslev Herred, og denne Gaard solgte de 1683 til Jürgen Arenfeldt til Rugaard, men de vedblev dog at bo der til deres Død. Barbara Krabbe blev 31. Decbr. 1684 begravet i Tolstrup Kirke, hvor ogsaa Oberst Preen fandt Hvile 12. Marts 1690. Ægteparret havde ingen Børn, men kort efter Barbara Krabbes Død fremstillede Oberst Preen paa Jerslev Herreds Ting en Pige Ide Lorenzdatter, barnefødt i Tømmerby (ses ikke døbt i Tolstrup Sogn), tog hende i Haand og gav til Kende, at hun var hans Datter og skulde være hans Arving og lyste hende i Kuld og Køn, saa hun herefter skulde anses som hans fuldkommen ægte Datter (Jerslev Herredstingbog 23. April 1685).

C. Klitgaard.

Stadarchivar Otto Hintze i Hamburg har paa Hans Christians Druckerei und Verlag, Hamburg, udgivet »Geschichte des uradeligen Geschlechts der Herren und Grafen Blome«. Værket er paa 570 Sider Tekst, og Navnefortegnelsen omfatter 17 Sider. Det rummer 92 Billedbilag, adskillige Vaaben- og Seglafbildninger samt talrige Oversigtstavler. Prisen er 50 M. pr. indbundet Eksemplar. Slægten kan føres tilbage til Aar 1210, da den nævnes i Munzel i det Kalenbergske. Den delte sig snart i flere Linier, hvis indbyrdes Forbindelse nu ikke længere lader sig paaavise. Den ene Linie blomstrer endnu i Hannover, den anden uddøde omtrent 1573 i det Kalenbergske, men en Sidelinie af denne sidste lever endnu i Slesvig og Holsten; til denne hører den danske grevelige Slægt.

Ifølge Meddelelse fra »Verlag für Sippenforschung und Wappenkunde C. A. Starcke, Görlitz«, særlig herhjemme kendt som Udgiver af »Deutsches Geschlechterbuch«, udkommer paa Forlaget »Genealogisches Handbuch der Baltischen Ritterschaften«. Af Estland er anden, af Lifland tredje Levering allerede udkommen, og af Kurland vil første Levering snart foreligge. Prisen for hver Levering er 7 M., og det færdige Værk vil komme til at koste 100 M. for hver Del. Oplaget vil blive meget begrænset.

Paa samme Forlag vil som Særbind af »Deutsches Geschlechterbuch« udkomme andet Bind af »Niedersächsisches Geschlechterbuch«, hvis første Bind udkom 1926, og »Schleswig-Holsteinisches Geschlechterbuch«. Af »Deutsches Geschlechterbuch« er nu fremkommet 59 Bind, omfattende ikke mindre end 1687 Familier med ca. 110 000 Personer. Der er god Grund til at henlede danske Personhistorikeres Opmærksomhed paa dette Værk og da i Særdeleshed paa de nu udkommende to Bind, der sikkert vil blive af stor Interesse.

Slægten Schulin.

Som et yderligere Supplement til det om denne Slægt her i Tidsskriftet (9. II. 187) oplyste kan jeg meddele følgende:

Johannes Schulin (Schülein) var ifølge Epitafiet født 1561 (ikke som ved en Trykfejl angivet 1581) i Crailsheim i Württemberg. En nøje Gennemgang af den lutherske Menigheds Kirkebog for denne Tid anfører da ogsaa, at den »17. Februarius 1561 hat Leonhardt Schuele zu Goldpach zur Tauff gepraecht ein Sunn Hanss genannt. Gevatter Hanss Hoffmann zu Crailsheim«.

For at naa til Klarhed om Familienavnet fortsattes Gennemgangen af Daabsprotokollen. Her optræder 15. Jan. 1562 »Hanss Schülen von Ingersheim« med en Datter Apollonia; 8. Decbr. 1562 »Leonhart Schuele von Goldpach« med en Søn Leonhard, og 2. Febr. 1563 »Sixt Schuele von Ingersheim« med en Datter Apollonia. — Før 1561 nævnes kun »1558 In adventu Domini, Sabbatho, Lienhardt Schuele« med en Datter Barbara til Daaben.

Begravelsesprotokollen begynder 1535. Den har i Tiden til 1570 kun een Indførsel: 1564 Julius 27 ist dem alten Schülen sein Hausfrau gestorben«. Derefter er der en Lakune til 1593, og efter dette Tidspunkt forekommer en Hans Schülein zu Kähnweiler 1617 og en Melchior Schülein zu Ingersheim 1627.

Det ser saaledes ud til, at Slægten Schülein oprindeligt hed Schüle, og at Schülein vel er en Formindskelsesform herfor. Goldbach ligger 4 km. fra Crailsheim.

Paul Hennig.

Hr. cand. phil. D. E. Rugaard, Yrsavej 15 St., København F., tilbyder et indbundet Eksempplar af »Personalhistorisk Tidsskrift«s første Bind for en Pris af 80 Kr.

Udgifveren af den i nærværende Hefte under Anmeldelser omtalte Stamtavle over Familien Stockfleth, Hr. Postmester von Eyben, Ruds Vedby, tilbyder Samfundets Medlemmer Bogen til en Pris af 5 Kr., hvilken

Pris ellers kun gælder Personer, der nedstammer fra Slægtens Stamfader.
Den almindelige Pris er 10 Kr.

Rettelser og Tilføjelser.

Tilføjelse til Bibliografien over G. L. Wad's Arbejder.

Som Tillæg til Bibliografien over Landsarkivar G. L. Wad's Arbejder, Aargang 1929, S. 196—9, har Professor Halvdan Koht, Oslo, velvilligt meddelt, at det ikke navngivne Stykke »Et norsk brev fra 1718 vedrørende Carl XII's fald« i (norsk) Historisk Tidsskrift 5. R. III, 324—6 skriver sig fra G. L. Wad.

Bjørn Kornerup.

I min Gengivelse af Thomas Broderus Bircherods Levnet (9. II.) er Jacob Bircherod, der druknede i Seine, anført som død 1689; det rigtige Dødsaar er 1687, hvilket ogsaa fremgaar af et Ligvers i Kallske Saml. Fol. 130.

Albert Fabritius.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Jeg vil være taknemlig, om nogen kan oplyse fig.:

I.

Hvem var Forældre og Bedsteforældre til Sognepræst i Kieldbymagle paa Møen fra 1710—1744 Jens Jensen (Janus Jani) With, f. 1677, immatriculeret 1698 bl. Nycopienses?

Bl. hans Efterkommere er Præsterne With i Notmark, Lysabild, Kettinge, Bedsted m. m. Professor G. C. With ved Landbohøjskolen og Regimentskirurg With i Kristiania. Slægten er nu delt i en dansk, en norsk og en nordtysk Gren.

II.

Hvem var Forældre til Borger, Underfoged og Prokurator i København i 1709 Rasmus Wiborg? Hans Hustru var Christine Povlsdtr. Aagaard og disses Søn Sognepræst Carl Wiborg, f. 1707, fra 1745—1783 Sognepræst til Bedsted v. Løgumkloster. Mon By- og Herredsfoged Wiborg i Faaborg i Midten af forrige Aarhundrede stammer fra ham?

Gedser Præsteg. 8. April 1930.

Johs. With.

2.

1725. 20. Marts indsendte Studiosus Thomas Kingo Steenberg i København Ansøgning om kgl. Konfirmation paa sit Kaldsbrev til Sognepræst i Oddense-Otting. Han døde inden den kgl. Bevill. og blev begravet d. 2. Maj 1725 (Trin. Kbg.).

1725. 16. Aug. hjemmedøbt i Korporalskroen sal. *Thomas Kingo Steenberg*, kaldet til Spr. i Oddense, hans Søn med Navn *Thomas*. Moderen *Else Kaalund* ankom hertil 14. Aug. og gjorde Barsel d. 15. — Tilstede var hendes Moder foruden Barnets Moder. 15 S. e. Trin. confirm. Daaben i Karlslunde Kirke, da der var forundt Moderen Ophold og Værelse i Præstegaarden. Fadderne vare: Mag. Clausen fra Snoldelev og Mag. Lassens Kæreste fra Snoldelev, Mad. Elisabeth Mule (Mag. Clausens Hstr.) bar Barnet (Karlstrup Kbg.).

1737. 25. Dec. Registrering efter *Else Sørensdatter Kaalund* g. m. *Joseph Brinckmann*, Præst, Randers. 3 Børn af 1. Ægteskab med Hr. *Thomas Kingo Steenberg*, voceret Sognepræst til Oddense-Otting. Værge for Børnene Hr. Justitsraad *Kaalund* til Estruplund. Den ældste Datter var 17 Aar (Støvring Her. gejstl. Skifteprot.).

Hvem er denne *Else Sørensdatter Kaalund* Datter af — hun findes ikke paa Stamtavlen over Slægten *Kaalund* i Adelsaarbogen 1908, og hvor og hvornaar er hun bleven gift med *Steenberg*? — Efter Datterens Alder c. 1720. Og hvor og hvornaar gift med Hr. *Joseph Brinckmann*.

Oplysninger herom modtages med Tak af

Lipkesgade 25, Ø.

Erh. Qvistgaard.
Pastor emer.

3.

Dersom nogen kunde give Anvisning paa yderligere Oplysning om Orientalisten *Morten Grumb*, end hvad man finder i Biogr. Leksikon, og *Povel Jensøn Grumb*, Supremus Collega [ved den lat. Skole i Fredericia] og Chordegner til den danske Kirke ibm., vilde det interessere

Lektor *Lomholt*, Viborg.

Svar.

Ahrends.

(9. II. 190).

Johan Christian Ahrends (Ahrent), født i Brandenburg, tog 18. Oktbr. 1745 Borgerskab som Skræder i København, men havde forhen staaet ved Kaptajn *Svanes* Kompagni. Han var gift med *Anna Catharina Webow* eller *Weber* og havde ialtfald følgende Børn, der alle var i Live 1762 (Kbhvns. Skattemandtal):

- a) *Peter Hein Ahrends*, født 1739 i Kbhvn., døbt 24. Novbr. s. A. i Garnisons Kirke (Tyske Menighed), var 1762 Svend hos Faderen, tog 23. Juli 1764 Borgerskab som Skræder i Kbhvn., Fader til Sognepræst i Idestrup *J. F. Ahrends*.
- b) *Wiebecke Ahrends*, født 1744 i Kbhvn., døbt 22. Maj s. A. i Garnisons Kirke (Tyske Menighed).
- c) *Johann Christian Ahrends*, født 1746 i Kbhvn., døbt 14. Juli s. Aar i St. Petri Kirke, stod i Skræderlære 1762.
- d) *Hans Friedrich Ahrends*, født 1748 i Kbhvn., døbt 7. Decbr. s. Aar i Garnisons Kirke (Tyske Menighed).

Hos Familien boede i 1762 *Christoffer Marckvat*, født 6. Oktbr. 1753, der betegnes som et fattigt Barn.

Paul Hennig.

(9. II. 264).

Af Hofmønsterskriver Reinhold Hansens Regnskab for Kongens og den nedersachsiske Kreds Armé 1627, Nr. 148, ses, at P e t e r G r ü n e r endnu 1626 var K. M.s Køkkenskriver. Yderligere Oplysninger om ham maa da nærmest søges i Hofholdningens Regnskaber.

Hauch-Fausbøll.
Dansk Genealogisk Institut.

(9. I. 78).

En saa nærliggende Kilde som Dansk biogr. Haandleksikon oplyser, at Direktør-General for Kirurgien S i m o n K r ü g e r var Søn af Skoleholder Johann Kröger og Helvig Andersdatter. Han har sikkert intet med de andre Simon Krügere at skaffe.

Hauch-Fausbøll.
Dansk Genealogisk Institut.

Regnskab for Aaret 1929.

	Kr. Ø.		Kr. Ø.
Saldo, overført fra Regnskabsaaret 1928.....	1,107. 55	Honorarer for Bidrag til 1.—4. Hæfte.....	1,057 00
Bidrag fra den danske Stat.....	700. 00	Trykning.....	3,232. 11
Bidrag fra Julius Skrikes Stiftelse.....	200. 00	Papir og Tryksager.....	45. 80
Anonyme Gaver i Anledning af Jubilæet.....	722. 50	Porto.....	171. 72
Indvundne Renter.....	88. 88	Dansk-historisk Fællesforening.....	10. 00
Medlemkontingent.....	3,594. 50	Jubilæumsfestlighederne.....	324. 67
Solgt ældre Hæfter.....	31. 50	Diverse Udgifter.....	41. 35
		Indkøbt Kr. 700. 00 5 pCt. Danske Statsobligationer.....	694. 14
		Saldo, overføres til næste Aar.....	868. 14
	6,444. 93		6,444. 93

Samfundet ejer, foruden Kassebeholdningen den 31. December 1929 Kr. 868.14, som indestaar i Kjøbenhavns Handelsbank, Kr. 1,000 00 4 pCt. jyske Landkreditf. Obligation, testamentarisk Gave fra Hds. Maj. Enkedronningen, samt Kr. 700.00 5 pCt. amort. danske Statsobligationer af 1919.

Kjøbenhavn, den 20. Marts 1930.

O. H. Clementsen.

Ovenstaaende Regnskab har vi gennemgaaet og sammenholdt med de os forelagte Bilag, og vi have intet fundet at erindre. Formuen har vi befundet at være tilstede.

L. Bie.

Stefan Hetch.

Uddrag af Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1658—1708.

Ved **H. Hjorth-Nielsen.**

(Fortsat).

1699.

- 1.(11.) Januar. Døde i Trundhiem **L a f r i d t z B r i x**, Præsident og øverst Borgemester udi samme Trundhiem Stad, anno ætatis 65.
- 2.(12.) Januar. Om Natten døde i Hiardemaal udi Thye Hr. **P e d e r N i e l s e n S e n g e l ø s**, Sognepræst til samme Menighed, anno ætat...
6. Januar. **P e d e r L e r k e** til **L e r k e n f e l d**, Kongl. Mayts. Justitz- og Cancelli-Raad og Lands-Dommer i Nørrejylland, døde paa bemelte sin Gaard **L e r k e n f e l d** om Morgenen Kl. 3, anno ætat. 57.
7. Januar. *) Blef **J u s t i t z - R a a d P o v e l E g g e r s** af Kongl. Mayt. beskicket til at være Estats-Raad, efter at hand med Geheime Raad **M o t h s** eldste Datter vaar bleven forlovet.
- 12.(22.) Januar. Om Aftenen blef afgangne Ober-Secreterers og Estats-Raads Hr. **B o l l e L u x d o r p h s** Lig, som vaar til **D a n n e m a r k** fra **S t o c k h o l m** nedført i **T r i n i t a t i s** Kirke i **K i ø b e n h a f n** med adelig Fæhr begravet.
- 13.(23.) Januar. *) Om Natten Kl. imellem 12 og 1 døde paa **K i ø b e n h a f n s** Slot meget hasteligen Hr. **A d a m L e v i n v o n K n u t h**, Herre til **G i s s e l f e l t**, Ridder af **D a n n e b r o g**, Kongl. Mayts. Geheime Raad og Ober-Kammer-Junker saa og Amtmand over **K i ø b e n h a f n s** Lehn.
23. Januar. (2. Febr.). *) Resignerede **M a g. E i l e r J a c o b s e n E l e r t z**, Lector Theologiæ **A a r h u s i e n s i s**, samme sit Lectorat (som hand i 13 Aar hafde betient,) med en Oratione Latina, hvilken hand om Formiddagen in Auditorio ved **A a r h u s** Domkirke holdte. Hverpaa hans Successor in Officio, **J a c o b L o d b e r g**, strax derpaa eodem die holdte sin Orationem inauguralem sammesteds.
25. Januar. (4. Febr.). Ordinerede jeg udi Herrens Nafn in templo **B o t u l p h i a n o** disse 3 hæderlige Præster: Hr. **F r a n d s N i e l s e n A r c t a n d e r**, Sognepræst til den Hellig Aands Kloster eller Hospitals Meenighed udi **A a l b o r g**. Hr. **N i e l s E r i c h s ø n G e r n e**¹⁾, Sognepræst til **L ø r s l e f** og **Ø r d i n g M e e n i g h e d e r** paa **M o r s**, og Hr. **P e d e r A n d e r s e n B r ø n d l u n d**, Pastor adjunctus til **H e l l e v a d**, **Ø r u m** og **H e l l u m** Sogner i **V e n d s y s s e l**.
Blef Justitz-Raad og Told-Directeurs, **A n d r e a s G ü n t h e r s** Liig (som fra **H e l s i n g ø r** til **K i ø b e n h a f n** vaar opført,) i **S t. P e d e r s** Kirke sammesteds om Aftenen begravet.

¹⁾ Gjærn.

1699.

- 14.(24.) Februar. Døde i Slagslund Præstegaard i Selland Hr. J e n s B a n g, Sognepræst til bemelte Slagslund og Gangløse Mee-nigheder.
- 17.(27.) Februar. Om Aftenen blev afgangne Justitz-Raad P e d e r L e r k i s Liig udi Viborg Domkirke begravet.
- 19.(29.) Februar. Blev A n d e r s J a c o b s e n B o r k h o r s t, Scholæ Tistadianæ Collega, efterat hand hafde ladet sig høre for os i i St. Botulphi Kirke, antagen af Mag. Peder Recnberg til hans Huus-Capellan i Hr. M a d t z M o g e n s e n s Sted, ved min forregaaende Recommendation.
21. Februar. *) Beskikkede jeg N i e l s B a c h e, Studiosum Al-burgensem, til at være Hører i Thisted Skole udi A n d e r s B o r k h o r s t i s Sted, og lod hannem (med Forskrivelse til Scholæ Rectorem ibidem) henreyse til samme Functions Antagelse.
- Blef Estats-Raad F r i d e r i c W i n d af Kongl. Mayt. kaldet og beskicket til at være Stift-Befalningsmand udi Aarhus Stift i afgangne Grev F r i i s i s Sted.
24. Februar. Døde i Odense hor. 3 p. Hr. J e n s S i m o n s e n A s s e n s, Medtiener i Ordet til Aasum Meenighed, anno minist. 35.
- 1.(11.) Marts. I Vor Frue Kirke Hafniæ blev Dn. C h r i s t i a n u s W o r m i u s, Wilhelmi fil. (som elders derforuden vaar designatus Professor ved Universitetit,) indviet af Biscop Bornemann til Adjuncti Pastoris Embede ved St. Nicolaj Meenighed der i Staden.
12. Marts. *) Døde i Trundhiem af calculo den nafnkundige og viit-berømte P e t e r S c h u m a c h e r, som tilforn kaldtis Greve af Griffenfeld og hafde for 23 Aar siden betient Gross-Cancelers høye Charge i Danmark.
16. Marts. Hafde Kongl. Maytts. Kammer-Herre, Greve H a n s S c h a c k Bryllup i Kiøbenhafn med Frøiken A n n a M a r g a r e t a R e v e n t l o w, Grev Conradi Reventlous, Kongl. Geh. Raads og Premier Ministers Daatter.
- 21.(31.) Marts. Døde i sin Præstegaard Hr. S a m u e l J e n s e n I l d, Sognepræst til Udbye og Ørslef Meenigheder i Selland.
22. Marts (1. April). Copulerede jeg i Mariager Kirke Mag. H o l g e r S c a n d o r p h, Sognepræst i Snedsted, og hans Brud A n n a E l e o n o r a L e s c h l e, Sal. Major Leschles Daatter. Jeg gjorde ellers Brudgommen baade til og fra Kirken Geleyde og lod mig siden til Brylluppet, som holdtis i Brudens Moders Fru Anne Sabine Leschles Huus, blandt de andre Giester indfinde.
28. Marts. Døde i Kiøbenhafn C a t h a r i n a D a v i d s d a t t e r, afg. Mag. J e n s W i n t h e r s, fordem Sognepr. til Holmens Kirke og Proust ved Søe-Staten, hans efterlatte Encke, anno ætatis 52.
29. Marts (8. April). Paa Sæbygaard i Vendsyssel hafde Velbyrdig J ø r g e n S k e e l, Kongl. Capitain, Bryllup med afgangne H o l g e r P a c h s i s Daatter, Jomfrue . . . . .
31. Marts. Indviiede jeg hora et loco sol. disse tvende hæderlige Præstmænd: Hr. A n d e r s J a c o b s e n B o r k h o r s t. Prousten Mag. Reenberg's Huus-Capellan, og Hr. N i e l s

1699.

Svendsen Kirketorp, Capellan og Medtiener til Snedsted Meenighed i Thye.

Ordinerede Doct. Johan Braëm udi Aarhus Domkirke disse tvende Præster: Hr. Jacob Seidelin, Sognepræst til Sønder og Nørre Onsild, og Hr. Hans Rimsøe, Sognepræst til Vagersløf og Villersløf.

- 1.(11.) April. Døde i Odense efter 4 Ugers Svaghed Doct. Jørgen Hanne¹⁾, Medicus practicus udi Fyen og Societatis Naturæ Curiosorum in Germania Collega, anno ætatis 53.
- 2.(12.) April. Samtykte jeg efter Scholæ Rectoris. Mag. Søren Wares, Begiering udi Eylert Wessels, en nordsk Studiosi, Antagelse til første Leitze Hørers og Cantors Plads udi Aalborg Skole.
- 3.(13.) April. Bekom jeg fra Cancelliet Kongl. Mayts. allernaadigst Confirmation paa det Vocationsbref, som jeg hafde gifvet Jacob Eliasøn, Studioso, paa Øsløs, Wessløs og Arup Degnekald. Og vaar bemeldte kongl. Confirmation dateret Hafniæ d. 18 Martij.
Døde paa den Gaard Harekrog i Vendsyssel Fru Barbara Helena von Lewenklaav, afgangne Oberst Lorendtz Steurchis efterlode Encke, anno ætatis 45to.
- 6.(16.) April. Paa Hammelmose i Vendsyssel døde Velbr. Christopher Skeel, Herre til Birkelse Stamhuus samt Harreskou udi Fyen, Kongelig Capitain ved Lif-gvarden.
12. April. Blef Sal. Doct. Jørgen Hanes Liig i St. Knuds Kirke i Odense begravet.
13. April. Om Formiddagen Kl. 8½ døde i Opslo Bispe-Residentz Doct. Hans Rosing, Biskop over Christiania Stift, anno ætatis 74. Episcopatus vero 35.
17. April. Confirmerede jeg Peder Berthelsen til Lendum Degnekald i Vendsyssel, hvor til han af Patronen, Velbr. Fru Christine Bech (som og self personligen mig herom besøgte) vaar kaldet og beskicket.
*) Fick Jomfru Rosenkrands, som med Forgift hafde søgt at ombringe Jomfru Dalvig, sin Dom til at halslugges.
24. April. Paa den Herregaard Draxgaard udi Viborg Stift i Jylland døde Fru Catharina Vittinghof, afgangne Oberst Lieutenant Witbergs Enke, anno ætatis, viduit 40.
25. April. Blef Bispen over Christiansand, eller Stavanger Stift, Doct. Hans Muncck, af Kongl. Mayt. kaldet og beskicket til at være Biscop i Christiania eller Opslo Stift udi afgangne Doct. Rosingii Sted.
- 2.(12.) Maj. Om Formiddagen Kl. 10 døde i sin Præstegaard af en hidsig Sprinkel-Feber Hr. Otthe Jørgensen²⁾, Sognepræst til Øster- og Vestre-Hassing Meenigheder i Vendsyssel, an. æt. 41.

I Ingstrup Præstegaard i Vendsyssel døde ogsaa af samme Sygdom hor. 11 pomerid. Hr. Christopher Gies-

1) Hahne.

2) Stenløse.

1699.

- sing, Medtiener og Pastor designatus til Ingstrup, Vester-Hiermandslef og Alstrup Sogner.
6. Maj. Der Kl. vaar 2 om Natten døde i Jerslef Præstegaard i Vendsyssel Hr. Friderich Boyesen, Sognepræst til Jerslef og Vester- Brøndislef Meenigheder, anno ætat. 45.
- 8.(18.) Maj. Kaldede og beskickedede jeg Christen Jensen Find, Studiosum, til at være Degn i Ingstrup, Vester-Hiermeslef og Alstrup Sogner udi den forrige ved Døden afgangne Degns, Jacob Thuesens Sted. Og hafde bemelte Chr. Find hidtil været Degn i ..... udi Viborg Stift, men formedelst samme Steds Ringhed, samt en fornemme Vens forregaaende Recommendation, befordrede jeg hannem derfra til obenbenefnte Degnekald i Vendsyssel.
- *) Hafde Baron Christian Gyldenkrone, Friherre af Wilhelmsburg, Bryllup i Kiøbenhafn med Hr. Matthias Moths, Kongl. Geheime-Raads etc. yngste Daatter, Jomf. Amalia Margrethe Moth.
9. Maj. Blef Sal. Doct. Hans Rosings, Asloensis Episcopi Liig udi Christiania Kirke begravet.
10. Maj. Døde i Kallundborg Thomas Jensson, Borgmester og fornemme Handelsmand udi samme Stad.
- 16.(26.) Maj. Paa Klarupgaard i Viborg Stift i Jylland hafde Christopher Rosenørn Bryllup med Karen de Hemmer.
19. Maj. Ud paa Natten døde i sin Præstegaard Hr. Christian Grave, Sognepræst til Hinge og [Vinderslev] Meenigheder i Aarhus Stift, Sal. Dr. Eric Graves, Aarhusensium Episcopi Søn.
- 1.(11.) Juni. Blef afgangne Geheime-Raad Hr. Adam Levin von Knuths Liig om Formiddagen fra Holmens Kirke i Kjøbenhafn med Proces bortført til sit Begravelse-Sted ved hans Gaard Gisselfeld i Selland.
- Paa Haunøe i Nørre-Jylland døde i Barsel-Seng Cancellie-Raad Peder Benzons Frue Margrete Rantzou.
- 6.(16.) Juni. Hafde Hr. Oluf Pedersen Bagger, Sognepræst til Farum og Værlose Meenigheder i Selland, Bryllup i Christianshafn med Anna Sophia Byssing.
- 7.(17.) Juni. I Kiøbenhafn hafde Commerci-Raad Bendix Lassen til Aakier Bryllup med Biscopens i Selland Dr. Hendric Bornemanns Daatter, J. Hellvig Margrete Bornemann.
- 10.(20.) Juni. Nascitur in æde Pastoralis Særsloviensis Fionix mea e Fratres, Dr. Christiano Br. Bircherodio, Neptis primogenita, Silla Bircherodia.
- 16.(26.) *) Om Morgen Kl. 4 døde paa Stadsgaard i Nørre Jylland Baron Constantin Marselis, Friherre af Marselisborg, Herre til Stadsgaard og Nyegaard, anno ætatis 52.
30. Juni. Indviede Bispen i Ribe Doct. Anker Anchersen in templo suo Cathedrali 6 Præster, som vaare: Hr. Peder Ibsen Kragedlund, Sognepræst til Starup og Nebbel i Bruske-Herred, ...
- 5.(15.) Juli. Hafde Rasmus Ryssing, Oeconomus i det kongl. Communitet, Bryllup i Kiøbenhafn med sin anden

1699.

- Hustru *Rebecca Helt*, Raadstuskriverens ibidem, *Christian Helts Daatter*.
- 9.(19.) Juli. Blef *M. Lodvig Stoud*, antehac Pastor *Otheniensis* ad Templum *Divi Canuti*, indviet i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn til Biscop over *Stavanger* eller *Christianssands* Stift af *Episcopo Sellandiæ*, *Dr. Henrico Bornemanno*.
- 10.(20.) Juli. Vaar jeg med min Kieriste til *Jens Michelsens*, Kiøbhandler af Kiøbenhafn, og *Gertrud Engelbretsdatters* Bryllup, som holdtis i *Scholæ Rectoris*, *M. Søfren Wares Huus*.
- 11.(12.) Juli. En Præst af *Fiends Herred* i *Viborg* Stift, nafnlig *Hr. Christen Skeel*, vaar hos mig og beklagede, at mand i hans *Foreldris Begravelse* i *Sundby Kirke* paa *Morsø* haver nedsat fremmede Liig uden hans eller hans *Medarvingers Tilstaaelse*. Jeg lovede at ville om dess *Beskaffenhed* inqvirere.
14. Juli. Blev tvende Præster af mig in æde *sacra Botulphiana* indviede, nemlig *Hr. Henric Klein*, Sognepræst til *Jerslef* og *Vester-Brøndislef Menigheder*, og *Hr. Habacuc Jacobsen Koch*, Sognepræst til *Vester* og *Øster Haslinge Sogner*.
18. Juli. Beskikkede jeg en *Studiosum Alburgensem*, nafnlig *Niels Hendrichsøn Agard*, til at være *Hører* og *Collega* i *Nykiøbing Skole* paa *Morsø* og lod hannem strax til samme *Embedes Antagelse* bortreyse.
2. August. Hafde *Ritmester Frederich Juul* til *Willestrup* Bryllup paa *Krastrup* i *Nørre-Jylland* med *Jomf. Anne Due*, *Cancellie-Raad Bernt Dues* eeniste *Daatter*.
4. August. Døde paa *Thimandsholm* i *Wendsyssel Velbyrdig Johan Urne*.
11. August. Døde paa *Asmild Kloster* i *Jylland* *Mette Maria Broberg*, *Hans Langes*, *Vice-Landsdommers* i *Nørre-Jylland*, *Hustru*, efter en langvarig *Siugdøm*.
12. August. Døde *Hr. Anders Søfrensen Ølby*, Sognepræst til *Torup* og *Kvols Meenigheder* i *Jylland* udi *Viborg* Stift.
19. August. Der *Kl. vaar henved 2 Slet Eftermidd. døde* i *Aalborg Velbr. Bernt Due*, *Herre* til *Krastrup*, *Torstelund* og *Halkier*, *Kongl. Mayts. Cancelli-Raad*, anno æt. 61.
Samme Tiid døde i sin *Præstegaard* af *Svindot* *Hr. Erich Ostentfeld*, Sognepræst til *Owe*, *Wive* og *Walsgaard Meenighed* i *Viborg* Stift, anno ministerii secundo.
22. August. Døde i *Viborg* *Doct. Niels Erichsen*, *Medicus Practicus* udi samme *Stad*, anno ætatis 46.
Hafde *Justitz-Raad Oluf Rømer* Bryllup i *Kiøbenhafn* med *Else Magdalene Bartholin*, *Justitz-Raad D. Caspar Bartholins Daatter*.
6. September. Hafde *Hr. Niels Ursin*, Sognepræst til *Nørholm Meenighed* i *Viborg* Stift, Bryllup sammesteds med.....
14. September. *) Om *Aftenen Kl. henved 8 slet døde* i *Aalborg* efter en meget langvarig *Svaghed* *Mag. Peder Clausen Reenberg*, Sognepræst til *Sanct Botulphi Kirke* og *Proust* over *Clericiet* sammesteds anno 56 ministerii.
- 18.(28.) September. Døde i *Kiøbenhafn* *Slotz-Præstens* *Mag. Peder Cølers Hustru*, *Christendse Pedersdatter*, der

1699.

- hun havde levet med hannem i Ægteskab i 27 Aar og 4 Maaneder.
22. September (2. Oktbr.). Giorde jeg vor Proustis og Sognepræstis Sal. Mag. Peder Reenbergs Liig udi en høyanseelig Forsamling Geleide til sit Sove-Kammer i St. Botulphi Kirke og forretted selv tienisten over det med Jordpaakastelse og Liigprædiken.
- 5.(15.) October. *) Havde Estats-Raad Christen Skeel Ottesen til Walløe Bryllup i Kiøbenhafn med Geheime-Raad Hr. Christian Siegfrid von Plessens Daatter.
10. October. I Christiania døde Fru Kirstine Bang, afgangne Doct. Hans Rosings, Christianiensis Episcopi efterlatte Enke, et halft Aar efter velbemelte hendes Salige Mands dødelig Afgang.
25. October. Forrettede jeg i Hellevad Kirke Hr. Peder Brøndlunds, loci Pastoris, og hans Bruds, Gundel Andersdatters Halsis Copulation.
31. October. Peder Reenberg besøgte mig om Aftenen og gaf mig tilkiende, at voris nu regierende Konge hafver naadigst beskikket hannem til at være virkelig Borgemester i Aalborg, foruden de andre tvende, efter at hand tilforn (i den afdøde Konges Tid) ickun vaar Vice-Borgemester.
- 10.(20.) Novbr. Indviede Biscop Braëm udi Aarhus Domkirke disse 3 Præster: Hr. Peder Pandrup, Sognepræst til Sabroe, Faarup og Lading Menigheder, Hr. Jacob Sinding, til Hvornum og Snebum, Sognepræst, og Hr. Rasmus Lang, Medtjener i Randers.
14. Novbr. Døde Bente Randulf, Hr. Amtsforvalter Jens Knubs over Calløe, Haureballegaard og Stiernholms Amter, æt . . . .
- 19.(29.) Novbr. Paa Ullerupgaard i Thye døde Christian Mortensen Lelius, som forud havde været Borgemester i Thisted, men siden i mange Aar paa bemelte sin Gaar residerede.
- 1.(12.) Decbr. Blef vor Sognepræst Hr. Claus Christian Reenberg i Herrens Nafn af mig indviet udi St. Botulphi Kirke.
- Om Aftenen havde Cammer-Raad Jens Wissings Enke Ingeborg Foss mig og min Kieriste samt adskillige flere gode Venner til Giest, saasom Ja-ord samme Tiid blef holden imellem hendes Søsterdaatter Bødild Margrete Rosenstand og Hr. Peder Goiske, Sognepr. i Westerviig.
3. December. Prædikede i vor Sognekirke M. Jacob Langebek, Cleri Alburgensis Præpositus, og installerede novum Pastorem Hr. Claus Christian Reenberg med det kongl. Vocations-Brefs samt min Collatzis Oplæsning.
- 18.(28.) Decbr. *) Velbr. Erich Kaas paa Fadersbøll i Thye tilskikkede mig Kongl. Mayts. Bref af d. 31. Octbr. at hand maa komme udi Egteskab med sin Farbroderdaatter, Anne Helvig Kaas, naar hand først, efter min billig Sigelse, faar givet noget til neste Hospital. Og skref hand mig derhos til med Begiering, at jeg i Henseende til hans slette Tilstand

1699.

vilde herudinden bruge nogen lemfeldig Moderation med hannem.

Kaldede og beskickedede jeg Christen Pedersen Hald, Studiosum, til at være Sæde-Degn til Lørslef og Ørding Meenigheder paa Mors, efter at hand sin Eed for samme Embede hos mig hafde aflagt. Og lod jeg hannem saa strax didhen forreyse.

24. December. *) Blef General Lieutenant Samuel Christopher von Plessen efter Kongl. Ordre udi sit Huus i Kiøbenhafn arresteret og med 12 Musqveterer bevaaget. Brigadier Krabbe forkyndet ham Arresten og fratog hannem sammetiid, jussu Regio, Ridder-Ordenen af Dannebrog. Aarsagen til denne Unaade vaar hans uforsvarlig Forhold paa Moen, der hand i den forrige Konges Tiid vaar Oberst over Gvarden. Saasom mand i disse Dage efter saadan hans Administration sterk inqvirerede.

Christian Alst, Commandeur-Capitain paa de octroyerede danske Skibe til Ostindien (hvor hand hafde gjort adskillige Reyser og vaar nu i dette Aar sidste Gang derfra igien hiemkommen) døde i Kiøbenhafn af en hidsig Siugdøm.

26. December. Døde i Aarhus Catharina Schumacher, afgangne Jørgen Foghs, fordm Stads-Oberstes og Borgemesters i Kiøbenhafn, saa og Assessor i Høyeste Ret, efterlatte Encke, anno ætat. 56.
31. Decbr. (10. Jan.). Døde i Kiøbenhafn Karen Creqvilde la Roche, Sal. Capitain Alstis efterlatte Vidue, ottende Dagen efter sin Hosbund, af samme Svaghed, nemlig en heftig Spinkelfeber.

1700.

- 9.(19.) Januar. Blev Justitz-Raad Paul von Klingenberg, Oluf Hansen, Holger Reets, Friderich Christian Adeler og Hans Rosencreutz til Estats Raads Charge af Kongl. Mayt. ophøyede.
- 10.(20.) Januar *) Borgemester Christen Rhuus af Sæby kom i mit Huus ante meridiem med ny Klagemaal over deris Sognepræst Hr. Melchior¹⁾, formedelst at hand med adskillig uloflig Kiøbmandsskab og Forprang gjor deris By og Borgere Indpas og Forfang i deris borgerlig Næring.
- 11.(21.) Januar. Resignerede Hans Excell. Geheime Raad Hr. Christian Siegfrid von Plessen med en siirlig Afskiedstale udi det kongl. Rente Cammer i Kiøbenhafn sin Oberdirection over samme kongl. Cammer Collegio, som hand til det gemene bedste og med Undersaatternis store Fornøyelse i 8 Aar berømmeligen hafver ført.
- Derpaa blev strax disse 3 Herrer, Geheime Raad Hr. Knud Tott, Geh. Raad von Breitenow og Estats Raad Hans Rosencreutz, af Gross Cancellar Greve Reventlow paa Kongl. Mayts. Vegne udi samme Cammer-Collegio publice installerede og indsatte til at være samtlige de høyeste Directeurer ibidem ved de kongelige Finances.

¹⁾ Hiardemaal.

1700.

- 13.(23.) Januar. I Kiøbenhafn tildrog sig den ulychelig Hendelse, at Oberst Lieutnant *Landsberg*¹⁾ sig selv [paa] forsetlig Viis ihielskiød. Hand blev dog siden, efter kongl. Til-ladelse, udi Kiørgaarden i Stilhed begravet.
- 21.(31.) Januar. Prousten i Jerslef Herred, Hr. Anders Jensen, consulerede mig skriftlig, om et geistlig Værgemaal motte *Kield Andersen Nors Studioso*, nu i et Krohuus ved Skarvad vohnhafftig, betrois. Jeg svarede affirmativé her til, at saafremt Manden elders befindis at være vederheftig, eller vil for samme Formynderskabs Antagelse stille fornøyelig caution, ...
22. Januar (1. Febr.). Circa horam secundam nocturnam beata morte expiravit *Alburgi honestissima Matrona Eddela Nicolai filia*, *Beati Dn. Andreæ Matthiæ*²⁾, ædis *S. Spiritus Pastoris, relicta Vidua*, anno ætat. 72.
29. Januar. Lod jeg afgangne *Eddela Nielsdatters*, Sal. Hr. Anders Matthiasens Enkes Liig (efter mit til den Salig Matrone gjorde Løfte) hæderligen til Jorden bestedige i St. Botulphi Kirken. Liigprædiken holdte jeg selv over hende.
31. Januar (10. Febr.). Ordinerede *Episcopus Wiburgensis*, Dr. *Henrich Gerner* i sin Domkirke Hr. *Hans Michelsen Harboe*, Capellan til Nibe og Woxlev Meenigheder. Og vaar denne den sidste Præst, som velbem. Biscop Gerner hafver indviet.
- 2.(12.) Februar. Stod jeg Fadder af Organistens til St. Botulphi Kirke, *Hans Lafridsens*, liden Datter *Anna Catharina*, som blev døbt i Vor Frue Kirke af Mag. *Jacob Langebeck*.
3. Februar. Gick Geheime Raad Hr. *Friderich von Gabel*, som af Kongl. Mayt. vaar beskicket til at være Vice-Statholder i Norge, til Skibs fra Kiøbenhafn ad Christiania, der sit høye Embede at antræde.
8. Februar. Om Aftenen døde udi Wraa i Wendsyssel *Kirsten Skadde*, Major *Peter Modtzfelds* Frue, i Barsel-Seng, anno ætatis 40.
- 9.(19.) Februar. Blef Amtmand *Povvick* i Norge af Kongl. Mayt. beskicket til at være Stifts-Befalingsmand udi Christianssands eller Stavanger Stift.
- I Aarhus Domkirke ordinerede Biscoppen Dr. *Johann Braëm* disse tvende Præster Hr. *Bernt Suhr*, Sognepræst til Wiby og Tising Sogner, og Hr. *Berthel Mygind*, Sognepræst til Hasle, Skeiby og Liisberg Meenigheder.
3. Marts. *) Blef Grefinde *Birgitta Skeels*, Geheime Raad Hr. *Knud Totts* Fruis Liig udi St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn om Aftenen med høyanseenlig Comitæt begravet.
5. Marts. *Georg Linker*, Kongl. Majestets af Danmarck, Cancelli-Raad og Resident i den Nieder-Sachsiske Kreis, døde i Hamburg, anno ætat. 68.
8. Marts. Hafde jeg Skrivelse fra Professor *Bircherod* i Kiøbenhafn, som giver mig tilkiende sin Systers *Christiane*

---

1) Gerhard Conrad Landsberg.

2) Anders Mathiesen Førslev.

1700.

Charlottæ Forlovelse med Raadmand Jørgen Meulengracht.

- 10.(20.) Marts. *) Blef Hendes Høye Naade, Hr. Feltmarskall-Lieutenant Christian Gyldenløves Gemahl, som i Decembri sidst afvigt vaar ved Døden afgangen, hendes Lig med prægtig Sørge-fær om Aftenen i Vor Frue Kirke Hafniæ begravet.
15. Marts. Blef Sal. Julius Friderich Friedenreich, som vaar Provisor udi sin Moders Magdalene Kalous Apothek i Aalborg, begravet i Vor Frue Kirke.
17. Marts. Paa en Lystgaard i den Landsby Wraa i Vendsyssel døde hor. 2 antem. Bodild Dankelsdatter, som fordem hafde vaaren gift med M. Hans Pedersen Calundan, Scholæ Rectore i Roskild, og siden med M. Arnold Rhumann, Lectore Theologiæ sammesteds. Hendes Alder vaar 77 Aar.
23. Marts. Vaar jeg med min Kieriste til Hr. Peder Goiskes, Sognepræstis i Westerviig og Ager, og Bodild Margrete Rosenstands Bryllup, som i en fornemme Forsamling holdtis udi Brudens Mosters, Ingeborg Fossis, Huus.
24. Marts. Skref jeg til min Svoger, Mag. Peder Schade i Roeskild, og lod hannem i Fortrolighed viide, hvad machinationes en viss Person brugde, hannem og hans Med-arvinger til Nachdeel ved Skiftet efter deris Sal. Moder, Bodild Mag. Rhumanns, og raadde jeg hannem derfor, at hand sig cito her over vilde forføye.
31. Marts. Hafde Hans Lange, Vice-Landsdommer i Nørre-Jylland, Bryllup i Viborg med Jomfru Charlotta Amalia Gyldenspar, afgangne Estats-Raads Albert Gyldenspars Daatter, som vaar i Stift-Amtmandens ibidem Baron Friderich Krags Huus at være.
2. April. Paa Hollegaard i Fyen hafde Sognepræsten i Skamby, Hr. Ananias Leermann, Bryllup med Mette Jensdatter, afgangne Jens Erichsens, fordem Consulis Otheniensis, Daatter.
8. April. Døde i Kiøbenhavn Fr. Dorthie Nielsdaatter, Sal. Mag. Peder Willadsens, fordem Biscops i Viborg, efterlatte Enke, anno æt. 72, Viduit 28.
14. April. Døde paa Bannerlund i Vendsyssel Velbr. Eiler Banner, som for mange Aar siden, nemlig in bello Dano-Svetico ann. 1657 usq. ad 1660 hafde betient Ritmesters charge her i Riget, men siden levet vitam privatam paa sit Gods.
20. April. Hafde Hr. Mads Mogensen Vogelius, Sognepræst udi Hiardemaal, Bryllup i Aalborg med Usse Jensdaatter Almstrup.
21. April. Døde i Kolding Maren Jeremiasdatter Wolff, Sal. Mag. Anker Søfrensens, fordem Pastoris Koldingensis et Præpositi Bruschensis efterlatte Enke og Episcopi Ripensis Doct. Anchers Moder, an. ætat. 76, viduit . . . . .
- I Odense Landemode creerede Episcopus Doct. Th. Kingo tvende Præpositos, nemlig M. Hans Liime, Sognepræst i Medelfar, til Proust i Wendsherrid, og Hr. Hans

1700.

- Giødse n¹⁾), Sognepræst i Avernes, til Proust i Skammerred.
25. April. Døde i Rold Præstegaard i Viborg Stift Hr. Niels Blichfeld, Sognepræst til bemeldte Rold og Willestrup Meenigheder og Proust ofver Hinstedherrid, anno ministerii 13.
27. April. Døde i sin Præstegaard Hr. Mads Hessel, Sognepræst til Hiern, Gemsing og Wenn Menigheder i Nørre-Jylland.
30. April. Indviende Episcopus Aarhusiensis Dr. Johan Braëm in templo suo Cathedrali disse fire Præster: Hr. Peder Aaboe, Sognepræst til Welløv, Hr. Gregers Brun, Sognepræst til Gierrild og Hemmet, Hr. Mogens Blichfeld, Sognepræst til Skifholm og Skouby, og Hr. Niels Holmboe, Medtiener til Torrild og Vedslet Sogner.
1. Maj. Indstillede sig hos mig en Studiosus, ved Nafn Hans Jørgensen Kiærgaard, med skriftlig Begiering fra Hr. Laurids Hansen²⁾ i Haverslef, at jeg hannem til hans Personal-Capellan vilde ordinere, eftersom hans Øynes Siun er hannem udi Siugdum forgaaen, saaat hand Embedet icke lenger self kand betienne.
2. Maj. Resignerede Hr. Bartholomæus Deichmann, Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense og Proust i Odense Herred, med en Afskieds Prædiken ibidem, samme sit Embede, eftersom han vaar af kongl. Mayt. derfra kaldet og beskicket til at være General-Superintendent i Oldenborg og Delmenhorst.
5. Maj. Amtsforvalteren Peter Klein beklagede sig for mig, at hans Søn Hr. Hendrich i Jerslef ald for haardt skal være opbunden ved den contract, som imellem hannem og Enken der paa Steden er oprettet, og gaf hand Skylden fornemmelig paa Herrids-Prousten og Hr. Jens i Østerbrøndislund, at de Manden skal have forcerit til uliidelig Vilkaar at indgaa. Jeg svarede hannem, at endog jeg icke kunde negte, at hans Søn sig jo til en meget anseelig pension hafver forskreven, saa var hand dog myndig og selfraadig, der hand contracten indgik og underskref, saa at det for billigen kunde hedde: Volenti non fit injuria.
11. Maj. Blef Nicolaj Wind til Sandagergaard med Cancellie-Raads Titel af Kongl. Mayt. i Kiøbenhavn aflagt.
13. Maj. Beskickedede jeg Christopher Ottho Schmidt (en Bardskers Søn af Aalborg, som anno superiore hafde sammesteds fra deponerit), til at være Hører i Sæby Skole i Vendsyssel, efter Rectoris Nicolai Musæi præsentation.
14. Maj. En Tiimes Tiid efter Midnat døde i Viborg Doctor Henric Gerner, Biscop over samme Viborg Stift, anno ætatis 71, Episcopatus vero 8vo, der den salig Mand i 10 Dage hafde vaaren upasselig af et sær Tilfæld i Halsen, som hannem d. 3. hujus over Aftensmaaltid vaar paakommen.
16. Maj. Døde i Wisby Præstegaard i Aarhus Stift Thyre Beata Kølischen, Hr. Lyder Lassens, Sogne-

---

¹⁾ Giødeseu.

²⁾ Tanche.

1700.

- præstis i Korsør, Hustrue, af en sterk Sprinkel-Feber, paa den Tiid, da hendis Mand vaar i Kiøbenhafn og magistrerede.
17. Maj. Gaf min Faster *Dorothea Bircherod*, Sal. Doct. *Henrich Gerners*, mig ved Skrivelse tilkiende Velbents salige Mands dødelig Afgang og inviterede mig og min Kieriste til hans Begravelse.
23. Maj. *) Om Formiddagen Kl. 8 døde i Kiøbenhafn *Hans Excellence Hr. Jens Juul*, Friherre af Julinge, Herre til Juulund, Urop, Thostrup etc., Ridder af Elephanten, Kongl. Mayts. General-Admiral, Geheime-Estats-Justitz og Cancelli-Raad, Præsident i Admiralitets- og Commerci-Collegiis, en fordrefflig Minister og umistelig Herre for Riget i disse Tiider.
4. Juni. Ledsagede jeg *Episcopi Viburgensis Sal. Doct. Henrich Gerners* Liig til sit Hvilested i Viborg Domkirke. Liigprædiken holdte *Sogne-Præsten og Prousten ibidem Mag. Søfren Sevel*.
9. Juni. Hafde *Cancellie Raad og Amtmand over Silkeborg og Mariager Amter, Hans Nansen*. Bryllup med *Tyge Jespersen* til *Matrup og Schaarupgaard*, hans eniste Daatter ved *Ane Kirstine Bording*.
17. Juni. Paa *Thodbølle* i *Thye* hafde *Diderich Braës* til *Kockedal*, *Assessor i Cancelliet*, Bryllup med sin anden Hustru.
24. Juni. Om Morgenen tilig indviede jeg i *Sundby Kirke Hr. Hans Jørgensen Kiergaard*, Medtjener i Ordet til *Haverslev og Beistrup Meenigheder i Østerhanherrid*. Døde i *Kirketorp Præstegaard i Viborg Stift Hr. Søfren Hansen Ørting*, *Sognepræst til Wegerby og Bislef Meenigheder ibidem, anno ætat. . . . . Minist. 13*.
9. Juli. I *Nykiøbing* paa *Mors* døde *Frue Helvig Sandbierg*, afgangne *Sivert Brokenhusis Enke, anno ætat. 83*.
11. Juli. *Borgemester Reenberg* besøgte mig om Eftermiddagen med *Begiering paa hans egne og hans Medarvingers Vegne*, at jeg vilde giøre vel og forrette *Liigprædiken førstkommande Fredag* over hans *Hustruis Moder, Mette Sal. Jens Erichsens*, en fornemme riig Encke, som vaar den 9. hujus om Aftenen, anno ætatis 7. ved Døden afgangen¹⁾.
22. Juli. *Ambtsforvalterens over Aalborg-Huus, Børlum og Segelstrup Ambter, Peter Kleins Hustru, Catharina Ravn*, døde om Natten paa *deris Gaard Høstmark*.
23. Juli. Blev disse tvende *Præster in templo Cathedrali Arhusiensis af Biskopen Doct. Braëm* indviede: *Mag. Clemend Poulsen*, *Sognepræst til Linde og Dallerup*, og *Hr. Rasmus Pedersen Søby²⁾*, *Sognepræst til Gierne og Skanderup*.
25. Juli. Blef *Hr. Bartholomæus Deichmann* i *Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn* indviet til *Biscop ofver Wiborg Stift af Sellandix Episcopo Dr. Henrico Bornemanno*.
30. Juli. Døde i *Kierteminde i Fyn Otthe Jenssen Rosenberg*, *Raadmand sammesteds, Vir civili prudentia, integritate vitæ, et amænitate morum conspicuus*.

1) Begr. 16. Juli. Nendes Navn var *Mette Jacobsdatter*.

2) if *Wiberg: Kiærbye*.

1700.

1. August. Prousten M. Jacob Langebech besøgte mig efter Aftensang med den Begiering, at jeg vilde give hannem min consentz til at antage sin yngste Søn Fridericum til sin personal Capellan, saasom hand, formedelst Alderdoms Skrøbelighed, icke nu vel kunde udstaa de mange (ved Embedet forrefaldende) besværlige labores.
4. August. Giorde jeg Sophia Clerks [Johan Adolph Clerks til Kye Proprietarii Daatter som vaar død i Mag. Søfren Wares Huus,] hendes Liig Geleide til sit Hvilested i Vor Frue Kirke.
5. August. Kaldede og beskickedede jeg Anders Christensen til at være Degn i Snedsted i Thy udi den forrige ved Døden afgangne Degns .....
6. August. Velbr. Henrich Bilde til Bangsbo |: som efter Fundatzens Liudelse haver Jus Præsentationis hæreditarium til Stipendium Schelianum, legerit til en Studiosi Academici Underholdning :| vaar hos mig om Eftermiddagen med Begiering, at hans Børns Præceptor Matthias Beringius motte vorde indskreven til at nyde det først, nest efter Christopher Blymester, som nu oppebaar det. Hvilket jeg lovede, at skulde skee.
8. August. Om Morgenem tiilig døde i Kiertemindede Matthias Schacht, Rector Scholæ sammesteds, af en hidsig Sprinckel.
14. August. Eftersom afgangne Knud Langs, forrige Byfoget i Lemvig, hans Sterfboes Forvaltere indgaf til mig en skriftlig Besværing over M. Holger Schandorph, fordi han forbød bemelte Sal. Mands og hans Hustruis Liigs Nedsættelse i Snedsted Kirke i en Begravelse, til hvilken de, efter Skiøde og Konge-Bref, hafde lovlig Adkomst, saa meddeelte jeg dennom en Ordre til hannem, at hand dennem ved bemte. Liigs Nedsættelse ingen videre Behindring skulde gjøre, men hvad Præctention eller Fordring mand ellers hos obenbefenfte Knud Lang og hans Arvinger paa Kirkens Vegne kunde have, motte hand i Sterbboen indgive.
19. August. Døde i Nibe Hr. Lafridtz .....¹⁾.
20. August. Indviiede jeg i St. Botulphi Kirke Hr. Friderich Jacobsen Langebech til sin Faders Mag. Jacob Langebechs Personal Capellan og Medtiener i Ordet til Vor Frue Kirke her i Staden.
Døde i Glykstad Hr. Andreas Paul Liliencron, Ridder, Kongl. Mayts. af Dannemark Geheime Raad og Cancellar i Holstein, anno ætatis 76.
28. August. Confirmerede og beskickedede jeg Niels Jønsøn, som hid indtil paa nogle Aars Tiid hafde været Degn i Sønderhaa til at være herefter Degn i Skyum og Hørdum.
2. Septbr. Constituerede og kaldede jeg Povel Nielsen Wandet, Studiosum, til at være Degn i Sønderhaa og Hørsted Sogner i Hassingherred.
5. September. Døde i sin Præste Residentz Mag. Lafridtz Qvislin, Slotz-Prædictkant til Agershuus i Norge og Sognepræst til Agger Menighed.

---

¹⁾ Kraase.

1700.

10. September. Forrettede Biskopen i Viborg Dn. Bartholomæus Deichmann sin første Præsteordination, da hand i Domkirken ibidem disse fire hæderlige Mænd indviede: Hr. Friderich Busk, Sognepræst til Daubierg, Mønsted og Smellerup Sogner, Hr. Friderich Printzler, Sognepræst til Rafnkilde, Brostrup og Haverslef, Hr. Eggert Bilenberg, Sognepræst til Veggerby og Bindslef, Hr. Peder Hansen¹⁾, Sognepr. til Brøndum og Hvidberg.
17. September. Om Aftenen sildig Kl. 10 døde i Ferslev Præstegaard i Viborg Stift Hr. Johannes Jacobsen²⁾. Sognepræst til Ferslev, Dall og Wolsted Meenigheder.
23. September. Blef Slotz-Præstens til Aggershuus, afgangne M. Lafridtz Qvislins Liig udi Aggers Kirke begravet.
3. Oktober. Ordinerede Episcopus Fionix Dr. Kingo i Fraugde Kirke disse tvende Præster: Hr. Matthias Clausen²⁾, Sognepræst til Allerup og Davinde Meenigheder, og Hr. Anders Povelsen, Capellan i Rønninge og Rolsted.
6. October. Blef Christopher Sehsted af Gross-Canceller Grev Reventlow, jussu Regio, installerit og indsat i det Tydske Cancellie i Kiøbenhafn til Ober-Secreterers Charge sammesteds.
15. October. Blef Sal. Estats-Raad Elers Enkis, Fru Anne Margrete Wandels Liig i Trinitatis Kirke i Kiøbenhafn om Aftenen begravet.
20. October. I Viborg Domkirke ordinerede Biskop Deichmann disse 4 Præster: Mag. Anthoni Muus, Sognepræst i Rold og Wibbestrup, Hr. Jacob Meulengracht, Sognepræst i Nibe og Woxleff, Hr. Peder Urbansen Bruun, Sognepræst i Ferslev, Dall og Wolsted, og Hr. Jens Jacobsen Haverlund, Sognepræst til Lim Menighed.
21. October. Paa Ormholt i Vendsyssel hafde Sognepræsten til Jerslef og Vester-Brøndislef Meenigheder Hr. Henrich Klein Bryllup med Maren Søfrensdatter Kierulf.
22. October. Døde i Kiøbenhafn Karen Henrichsdatter Gerner, Moridtz Mandixens tredie Hustru, og Sal. Doct. Henrich Gerners, Episcopi Wiburgensis Daatter.
29. October. Blef Hr. Rasmus Jacobsøn Skou, Sognepræst til Fausing og Aunung Meenigheder, af Episcopo Doct. Johanne Braëm i Aarhus Domkirke indviet.
3. November. Om Aftenen blef Sal. Baron Diderich Fuirens Liig, som fra Rensburg til Kiøbenhafn vaar ankommen, i Vor Frue Kirke sammesteds, ved anseenlig Process og Proustens Mag. Dorschæi parentation, begravet.
17. November. Bevilgede jeg, at den gamle Klokestøber her i Aalborg, Rolf Baltzerson, som nu vaar ved Døden afgangen og skulde begraves i Morgen, motte nyde St. Botulphi Kirkes og Hospitals Klokker, hvilke hand self hafde støbt, deris Ringen for sit Liig gratis og fri.

---

1) Hegelund.

2) Brunow.

3) Lomborg.

1700.

28. November. Baron *Friderich Trolle*, Friherre af Brahetrolleborg, Herre til Brendegaard og Ottestrup, døde paa bem. sin Gaard Ottestrup i Selland, circa hor. 7 antemer. anno ætatis 36. Hans Liig blef siden overført til hans Baronie udi Fyen.
4. December. Sognepræsten i Hvidberg i Thy, Hr. *Anders Skive*, vaar skriftlig af mig begierendis, at, eftersom hans Formands Enke, som hafde et Bolig der i Sognet, Nykiøbing Skole tilhørende, vaar nyligen ved Døden afgangen¹⁾, hannem da samme Bolig igjen motte i Fæste forundis. Jeg lovede hans Begiering at efterkomme.
8. December. Skref jeg til Kammerraad *Niels Leth* med Begiering, at hand og hans Collegæ i Rente-Kammeret vilde tage den fattige Hr. *Lauridtz Bergendal*²⁾ i Beskiærmelse imod Amtsforvalterens haarde og ubillige Procedurer.
14. December. Vaar jeg, cum Uxore mea, til *Key Henrich Pippers*, Oenopolæ Aalborgensis, og *Maren Selgensdatters* Bryllup, som blef holdt her i Staden i en anseelig Forsamling.
15. December. Ankom fra Viborg min Faster-Søn *Peder Gerner*, og, efter min foregaaende Tilladelse, indlagde sig udi mit Huus til Kost og Logement, indtil Gud hannem nogen anden Leylighed vilde opvekke.
16. December. Confirmerede jeg *Knud Nielsen* |: efter foregaaende examen og juramentum :| til Fladde og Sønderdraaby Degnekald paa Morsøe, hvortil hand af Kirkernis Patron, Ritmester *Oluf Krabbe*, vaar vocerit.
21. December. Fru *Anna Sophia Krabbe*, Sal. *Christian Urnes* til Søgaard, døde paa samme sin Gaard i Fyen om Formiddagen, der Klokken vaar 10.
24. December. Hafde Kongl. Maytts. Ober-Kammer-Junker, Baron *Ulrich Adolph Holst*³⁾, Bryllup i Kiøbenhafn med Grevinde *Christina Sophia Reventlow*, afgangne Greve *Nicolai Friises* efterlatte Enke, og Gross-Cancellers *Grev Reventlovs* Daatter.
Om Aftenen Kl. 11 døde paa Gielskou i Fyen Fru *Ide Rattow*, afgangne *Hoff-Raads Adolph Hans von Holstis* Vidue.
28. December. *M. Claus Chr. Reenberg* beklagede sig for mig over *Anne Wandels*, Sal *M. Chr. Blymesters* Enckis uformodet og |: efter hans Formeening:| ubillig præntion, i at nyde fremdeelis ligesom tilforn af hans Sal. Fader, en aarlig Pension af *St. Botulphi Kald*.

1701.

3. Januar. Om Formiddagen døde i Aarhus, efter en langvarig Svaghed, *Mag. Jens Mundelstrup*, Rector Scholæ Cathedralis sammesteds, anno ætatis 44, Rectoratus 9.

---

1) Wiberg har intet om hendes Død.

2) Sognepræst til Frøslev og Møllerup.

3) Holstein.

1701.

5. Januar. Døde i Kiøbenhafn om Morgenen Mag. Christian Bræmer, Pastor til St. Peders Kirke, eller den tydske Meenighed, sammesteds.
20. Januar. Hafde Hr. Saxo Hendrichsen Ascanius, Sognepræst til Boddum, Ybye og Hurop Meenigheder i Thy, Bryllup i Søborg med Wibecke Skytte, Sal. Hr. Christens, qvondam Pastoris Westervigensis Daatter.
23. Januar. Om Morgenen tiilig døde i Kiøbenhafn Reinhold Mejer, Kongl. Estats-, Justitz- og Kammer-Raad, saa og Ober-Krigs-Commissarius, anno ætat. 67.
24. Januar. Mag. Hendrich Stampe af Hammer vaar hos mig om Formiddagen og gaf mig tilkiende sin eldste Daatters Forlovelse med Alexander Berg, Raadmand i Holbeck.
I Odense hafde Stads-Apothekeren ibidem Peter von Westen Bryllup med Lisbeth Becher. Jacob Gottfried Bechers |: som Apotheket for hannem hafde afstaaen :| mellemste Daatter.
26. Januar. Blef Baron Friderich Trolles Liig i Brahtrolleborgs Kirke i Fyen med adelig Process begravet.
27. Januar. Blef Sal. Mag. Christian Bræmers Liig i den tydske Kirke i Kiøbenhafn med et høyanseenlig Følge begravet.
28. Januar. Døde i Kiøbenhafn af en langvarig Siugdøm og Vattersot Hr. Peter Brandt til Pedersborg, Ridder af Dannebrog, Kongl. Geheime Raad og for nogle Aar siden Ober-Rentemester.
4. Februar. Ledsagede jeg Apothekerskens i Aalborg, Sal. Magdalenne Kalovs |: som vaar død den 28. Januar, anno ætat. 54, viduitat. 11 :| hendes Liig til sit Hvilested i Vor Frue Kirke.
5. Februar. I Aarhus Skole blef Mag. Jørgen Rhodius |: antehac Conrector ibidem :| installeret til Scholæ ejusdem Cathedralis Rectoratum, i Sal. M. Jens Mundelstrups Sted, og Bagge Junghans |: som tilforn vaar femte Leitze Hører :| til Conrectoratet igien indsat.
7. Februar. Om Eftermiddagen Kl. 1 døde i Kiøbenhafn af hidsig Feber Mag. Johan Eiler Schmith, Medtiener i Embedet til den Tydske Meenighed sammesteds. Hans Død blef af hans Tilhørere meget beklaget.
8. Februar. Døde i Taarnby paa Amager Mag. Hans Povel sen Fyn, Sognepræst til samme Taarnbye Meenighed.
11. Februar. Døde i Wissby Præstegaard i Riber Stift Hr. Bagge Friis, Sognepræst til bemelte Wissby.
13. Februar. Døde i Aarhus Margrete Meulengracht, Stift-Skriverens og Kongl. Proviantforvalters ibidem Christen Wegerslebs Hustrue.
17. Februar. Der Klocken vaar henved 6 om Morgenen døde i Kiøbenhafn Mag. Michael Henrichsen Tistorph, Sognepræst til St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn, anno ætat. 73, ministerii 49. Hand vaar den berømmeligste Prædicant udi Riiget i sin Tiid.
22. Februar. Hafde Hr. Hans Pedersen Lund, Sognepræst til Rødding og Kreyberg Meenigheder i Salling, Bryllup i

1701.

- Aaby i Vendsyssel, med Sal. Hr. H a n s T a n k i s, qvondam loci Pastoris Daatter, E l s e b e J o h a n n e T a n c h e.
28. Februar. Stod afgangne Estats-Raads R e i n h o l t M e j e r s Liigbegiengelse i Kiøbenhafn udi Sanct Peders Kirke om Aftenen.
4. Marts. Blef Mag. M i c h a e l H e n d r i c h s e n s Liig i Sanct Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn begravet.
6. Marts. Indviiede jeg i Sundby Kirke disse tvende hæderlige Præster: Hr. O l u f T r a n s, Capellan til Nørhaa Meenighed i Hundborg-Herrid, og Hr. C h r i s t e n M a d t z e n W i t t r u p, Capellan til Børlum, Fureby og Weiby. Sogner i Vendsyssel.
13. Marts. *) Borgemester C h r i s t e n R u u s af Sæby spisede hos mig til Middag. Det slog icke gierne feil, at hand jo altiid hafde noget over Hr. M e l c h i o r at klage; saasom hand og nu hafde taget med sig nogle af de Oblater, hvilke Præstens Kone, til Alterets Brug hos dennem, hafde baget, og viiste mig, hvor ringe og groft Meel de hafde taget til dennem for at søge sig herved en gandske liden Gevinst.
15. Marts. Fru A n n e D u e, Velbr. F r i d e r i c h J u e l s til Willestrup, døde paa samme deris Gaard Willestrup i Nørre-Jylland, der hun nogle Dage tilforn vaar med 2 Tvilling-Sønner bleven forløst.
17. Marts. Der Klocken vaar 11 om Formiddagen døde i Viborg Mag. S ø f r e n P a l u d a n, Lector Theologiæ sammesteds, af en heftig catharro.
18. Marts. Fulgte jeg Borgemester S ø f r e n B r u n o v s Daatters, Sal. I n g e b e r g C a t h a r i n æ B r u n o v s Liig til sit Leyersted i Vor Frue Kirke.
25. Marts. Blef Sal. M. S ø f r e n P a l u d a n i Viborg Domkirke begravet.
8. April. Hafde Oberst G r e g e r s J u u l Bryllup i Kiøbenhafn med Sal. Admiral Hr. C h r i s t i a n B i e l k e s Enke.
12. April. Hafde Hr. F r i d e r i c h B u s k, Sognepræst til Daugberg Meenighed og dends Annexer, Bryllup i Viborg med D o r o t h e a P e d e r s d a t t e r, i Scholæ Rectoris ibidem, Mag. J e n s R e e n b e r g s Huus.
- Samme Dag hafde og A l e x a n d e r B e r g, Raadmand i Holbeck, Bryllup i Kiøbenhafn med L i s b e t h S t a m p e, Sognepræstens til Hammer i Vendsyssel, Mag. H e n d r i c h S t a m p e s Daatter.
17. April. I St. Peders Kirke i Kiøbenhafn bleve disse tvende Præster, Hr. S i g i s m u n d u s W i l h e l m u s T o p p i u s og Hr. F e l i x C h r i s t o p h e r M e n t z e r, installerede af D. Bartholdo Botsacco til den tydske Meenigheds Diacognatum junctim at betienne.
20. April. Confirmerede og stadfæstede jeg O l u f A x e l s e n, efter forregaaende Overhørelse, til at være Degn i Moesberg og Hørmested Sogner, efter at loci Patronatus Eiler Eilersen Holm hafde for nogle Dage siden givet hannem sit Vocationsbref til bemelte Embede, som nu paa 4 Maaneders Tiid hafde staaen vacant.

1701.

21. April. Om Eftermiddagen Kl. 2 døde paa sin Gaard Sønder-skou i Nørre-Jylland *Jørgen Skeeldue*, Kongl. Estats-og Cancelli-Raad saa og Amtmand udi Thy og Morsøe.
24. April. Paa Regentzen i Kiøbenhafn døde af Sprinkel-Feber Mag. *Stephan Reitzer*. Proust i det Kongl. Communitet sammesteds og designatus Philosophiæ Professor i Universitetet, anno ætatis 32.
30. April. Eftersom Degnen til Ingstrup, Vester Hiermandslef og Alstrup Sogner. *Christen Jenssen Find*, vaar for nogle Dage siden ved Døden afgangen, skref jeg til Justitz-Raad *Friderich Lelium* i Viborg, som haver Jus Patronatus til Hoved-Sognet, ...
2. Maj. Blef afgangne Geheime Raad Hr. *Peder Brandts Liig* i den tydske Kirke i Kiøbenhafn om Aftenen begravet.
3. Maj. Døde i Aalborg Søfren *Banner*, Raadmand her i Staden.
5. Maj. Ved Middags-tiider blef *Christianus Langius Wilhelmi Fil.* i det Kongl. Communitet i Kiøbenhafn med en Oratione publica installerit og indsat til ejusdem Communitatis Regiæ Præposituram.
9. Maj. Blef *Hans Lafridsen Bamberg Studiosus*, post depositum juramentum, kaldet og beskicket af mig til at være Degn i Ingstrup, Vester-Hiermandslef og Alstrup Sogner i Vendsyssel.
10. Maj. Giorde jeg om Eftermiddagen Raadmand Søfren *Banners Liig* Geleide til sin Graf og Hvilested i St. Botulphi Kirke.
11. Maj. Om Aftenen blef Communitatis Regiæ Præpositus, Sal. Mag. *Stephan Reitzer*, i Hellig Geistis Kirke i Kiøbenhafn ved en anseelig Følge og Sognepræstens *M. Frands Thestrups* parentation, hæderlig begravet.
- Eodem die døde i Kiøbenhafn Fru *Maria Euphrosyna Chemnitz de Stromberg*, Dr. *Georgii Franc de Frankenaue*, Kongl. Maytts. Justitz-Raads og Lif-Medici Hustrue, der hun hafde levet med hannem i Egteskab i 35 Aar.
22. Maj. Kom Hr. *Anders Borkhorst* |: som paa nogle Ugers Tiid hafde været over i Kiøbenhafn :| med et Skiberum igien og forreviiste mig Kongl. Maytts. Vocations-bref d. 7 Maji daterit, hvilket hannem vaar given paa Todslef og Dalbyover Sogners Pastorat i Aarhus Stift efter den gamle Sognepræstis Hr. *Jens Printzlers* godvillig Afstaaelse.
- Om Natten Klok. 1 døde i Kiøbenhafn Dr. *Jørgen Serup*, Philosophiæ Professor publicus i det Kongl. Universitet sammesteds og Facultatis Medicæ Adjunctus, anno ætatis 49, Professionis 2do.
25. Maj. *) I Kiøbenhafn hafde Hans Høye Excellence Hr. *Christian Gyldenløv*, Kongl. Feltmarskal-Lieutenant, Bryllup med Friherrinde *Dorothea Krag*, Sal. General-Admirals og Baron Hr. *Jens Juels* efterlatte Enke.
26. Maj. Blef Sal. Estats-Raads og Amtmands *Jørgen Skeeldues Liig* udi Folling Kirke i Riber Stift hæderlig begravet.

1701.

3. Juni. Døde i Fridericia Mag. Gert Morville, Rector Scholæ sammesteds, der hand Bestillingen noget over 8 Aar havde betient.
12. Juni. M. Claus Reenberg proponerede for mig om at faa voris Byfogds Søn Abraham Hvid til sin personal-Capellan i Hr. Anders Borkhorstis Sted. Hvor til jeg og gaf min Consentz.
18. Juni. Døde i Kiøbenhavn Dr. Holger Jacobæus, Kongl. Justitz-Raad, Assessor i Høyeste Ret og Consistorial-Collegio, Medicinæ Professor Ordinarius in Regia Universitate Hafniaca, anno ætat. 51mo.
19. Juni. *) Om Morgenen Kl. . . døde i Riibe Doctor Ancher Anchersen, Biskop over Riber Stift, anno ætatis 58, Episcopatus autem octavo.
25. Juni Cancelli-Raad Peder Bentzon, Herre til Haunøe og Aagaard, døde paa samme sin Gaard Haunøe i Nørre Jylland meget hasteligen an. ætat. 49.
27. Juni. Kaldede jeg og beskickedede jeg, efter forregaaende Overhørelse og Eeds Antagelse, Jens Pedersen til at være Degn i Sundby paa Morsø ved hans Faders, den gamle Degns Peder Nielsens godvillig Afstaaelse.
6. Juli. Hafde Mag. Just Bøg, Sognepræst til Sortebrødre Kirke i Viborg, Bryllup sammesteds med Borgemester Thomas Schvanes Daatter.
12. Juli. Eftersom Degnen til Øster- og Vester Vandet Sogner i Thy, Jens Daniel, vaar ved Døden afgangen, saa antog og befordrede jeg, for en liden Forbædrings Skyld, til samme Degne-Kald igien Evert Olufsen, som hid indtil hafde paa fjerde Aars Tiid været Degn i Rheer, Hansted og Wixøe.
- Holdte Mag. Thomas Pedersen Bie, Lector Theologiæ Wiburgensis, sin Orationem Inauguralem om Formiddagen in Auditorio Theologico udi Viborg Domkirke.
- Blef Episcopi Ripensis Sal. Dr. Ancher Anchersens Liig i Riber Domkirke begravet.
13. Juli. Der Amtmanden over Nyborg Lehn, Greve Fleming Holk, vilde paa en liden Baad begive sig fra Lolland til Fyen og vaar kommen temmelig langt ud fra Landet, blef Baaden af en Hvirvel-Vind omkast, saa at hand ynckelig druknede paa Vandet, tilligemed en Forpagter, item en en Tiener og en Baadsknægt, som vaare med hannem. Skipperen alleene, som vaar den fembte Person paa Baaden, svømmede til Land og saaledis salverede Livet. Paa saadan Maade refererede vel Skipperen det at være tilgaaen. Men efter nogle Ugers Forløb kom mand i anden Erfaring, nemlig at den Dievels Krop hafde self [paa] mordisk Viis ombragt dennem for at faa, hvis Penge og Klenodier Greven førde med sig.
15. Juli. *) Den gamle Statholders i Norge, Hr. Ulrich Friderich Gyldenløves Gemahl, Antonia Augusta, Grevinde af Altenburg, døde til Amsterdam paa sin Hiemreyse fra de varme Bad.

1701.

1. August. Evert Olufsen, som (efter hans egen indstendig Ansøgning) vaar af mig kaldet fra Rheers til Vester-Vandets Diaconat, fordi hand meente sig, ved denne Chagement, nogen Forbedring at vilde erlange (vid. sup. 12. Julii) fremkom nu atter med en ny Anmodning, at hand motte fremdeelis ved Rheer Degnekald forblive. Saa skref ogsaa Hans Augustus von Pagelsen mig til med Begiering paa egne og samtlig Sognefolkets Vegne, at de denne deris Degn motte beholde, saa vilde de hannem hans aarlig Løn forbedre. Enddog denne Vankelmodighed hos Personen befaldt mig ikke ret vel, lod jeg mig dog overtale til at samtykke i deris postulato.
3. August. Blef Sal. Fru Anna Sophia Krabbe, Velbr. Christian Urnes Encke, som over 7 Maaneders Tiid hafde vaaren død, i Søby Kirke i Fyen begravet.
7. August. Kaldede og beskikkede jeg Peder Nielsen Bach til at være Degn til Vester-Vandet og Øster-Vandet Sogner i Hillerslef Herriid.
8. August. Vaar baade min Kieriste og jeg Faddere af Dr. Niels Grimbergs liiden Søn Carl Nicolaj, som blef døbt om Formiddagen i Sanct Botulphi Kirke af Hr. Mogens Dyre.
11. August. I Todslef Kirke copulerede jeg, udi en fornemme Forsamling, Hr. Anders Jacobson Borchorst, Sognepræst til bemelte Todslef¹⁾ og Dalby-ofre Meenigheder, og hans Brud Gedske Jensdaatter Prindtzler.
Om Natten Kl. 2 døde i Aalborg Lauritz Lassen, Raadmand sammesteds, meget hasteligen og foruden nogen forregaaende Siugdum, anno ætat. 69. Hand hafde vaaren 5 Gange egte-gift.
13. August. Ankom paa et Skiberum fra Holland til Kiøbenhavn Statholder Gyldenløves Gemahls, afgangne Fru Antonia Augustæ Liig og blef samme Dags Aften udi deris Begravelse-Sted i Vor Frue Kirke, foruden nogen særdeelis Pomp, indsat.
16. August. Hafde Mag. Clemend Povlsen, Sognepræst til Linde og Dallerup Sogner, Bryllup paa Gunderup-gaard i Nørre Jylland med Maren Hofman, afgangne Assessor Peder Hofmands Daatter.
19. August. Giorde jeg Raadmand Lafridtz Lassens Liig Følge til sit Hvile-sted i St. Botulphi Kirke.
21. August. Hafde jeg med en nordsk Skipper Bref fra Mag. Andrea Borrichio, Scholæ Nidrosiensis Rectore, hvor udi hand recommenderede mig en ung Person, nafnlig Ulric Friderich Leegardt, som hafde nogen Stund bemelte Skole freqventerit, men vaar nu, efter sin Farbroders, Oberst Leegards, Villie hid til Steden ankommen, hvor hand sine Studia viidere skulde excolere.
1. September. I Øsløs i Vesterhanherriid hendte det sig, at en liiden Dreng, nafnlig Alexander Munderloe; hvis Fader vaar en Oldenborger sammesteds boendis, ved Nafn An-

---

¹⁾ Tørslev.

1701.

- thoni Munderloe :| udi sine Foreldris Gaard faldt ned i en Brynd og druknede.
2. September. Hafde Andreas Jacobsen. Borgermester i Kiøbenhafn, Bryllup sammesteds med .....
13. September. Besøgte Cancellie-Raad Jens Lassen |: som for sin Broders afgangne Raadmand Laurs Lassens Sterfboes Skyld vaar hid til Aalborg ankommen :| mig om Eftermiddagen. Med Forundring motte mand see hannem endnu at være af en ung Mands Styrcke og Vigeur, alligevel at hand vaar 77 Aar gammel.
14. September. Blef Hr. Abraham Martinus Hvid, M. Claus Reenbergs Personal-Capellan, ordinerit af mig i St. Botulphi Kirke.
22. September. Vaar jeg om Aftenen med min Kieriste til Oluf Hansens Siufs, Civis et Negotiatoris Aalburgensis, og Anne Kirstine Hvids Bryllup, som holdtis i Brudens Faders, Lauridtz Svendsen Hvids, Byfogds Huus i en fornemme Forsamling. Copulationen forrettede Brudens Broder Hr. Abraham.
28. September. Om Aftenen døde paa Oxholm Oberst Theodosii Levetzovs Frue, Fru Sophia Hedevig Grabo.
30. September. Bevilgede jeg Scholæ Sæbyensis Rectori, Nicolao Musæo, at antage Hr. Jacobs Søn i Skeve, Mads Brun, til sin Collegam eller Hører i Christopher Otthe Schmits Sted, som i disse Dage kom bort.
11. Oktober. Giorde jeg Raadstueskriverens Søfren Nielsens Lunges Hustru, Sal. Margrete Hansdatter Bay, Geleide til sit Hvile-sted i St. Botulphi Kirke.
14. Oktober. I Kiøbenhafn hafde Geheime-Raad Herr Knud Tott Bryllup om Aftenen med Jomfru Ursula Maria Friherreinde af Putbusch, Baron Moridtz Putbuskis Daatter.
16. Oktober. Sognepræsten af Børlum Hr. Gunde Nielsen vaar hos mig om Aftenen med Begiering, at saasom hans Medtiener, Hr. Christen Madtzen, hafde taget Afskied fra hannem, ...
- Døde i Aarhuus Michel Michelsen Malling, ofverst Borgemester sammesteds, som adskillige Legatis in pios usus sin Gavmildhed imod Guds Huus og fattige Huus-arme hafde udviist.
24. Oktober. Blef afgangen Borgemester Michel Mallings Liig i Aarhuus Domkircke begravet, hvor Bispen Doct Johann Braëm Liigprædiken forrettede. Hvor udover Sognepræsten M. Ludvig Pontoppidan en unyttig og ubesindig qverrelle |: qva de infra :| med hannem anfangede.
25. Oktober. Et Par Tiimer efter Midnat døde paa Todbølle i Thye meget hastelig Cancellie-Assessors Diderich Brases Hustru.
28. Oktober. Døde i sin Præstegaard i Fyen Hr. Cornelius Olufsen¹⁾, Sognepræst til Rynkeby og Refninge Mee-nigheder og Proust i Biergerherred, anno ministerii 49.

---

¹⁾ Lip.

1701.

29. Oktober. Lod jeg *Hendrich Thomesen Bech*, som sig i Riber Stigt opholdte, hid forskrive til Personal-Capellans Tieniste hos Hr. Gunde i Børlum at antage, eftersom hand hafde mig for kort Tiid siden med en latinsk Epistel besøgt og derudinden begiert, at jeg vilde have hannem i Tanke, naar noget til hans Forfremmelse kunde forrefalde.
30. Oktober. Blef *Mag. Christian Muus*, antehac Pastor et Præpositus Christianiensis in Norvegia, indviet i Vor Frue Kirke i Kiøbenhavn til Biscop over Riber Stigt af *Selandiæ Episcopo Dr. Bornemann*.
Samme Dag blef Hr. *Jacob Lodberg*, antehac Lector Theologiæ Aarhusiensis, indviet i Christiania Kirke til Sognepræst sammesteds i obenbem. *M. Christian Muus*s Sted, af *Episcopo Asloensi Dr. Hans Munch*.
4. November. Om Natten Kl. imellem 12 og 1 døde til Slessvig Hr. *Detlev Reventlov*, Ridder af Dannebrog, Kongl. Maytts. i Dannemarck Geheime-Conferentz- og Land-Raad saa og Proust over det Jomfru-Kloster Pretz.
10. November. *Frandtz von Hagen*, Assessor og Secreterer i det Tydske Cancellie i Kiøbenhavn, fandtis død i sin Seng om Morgenen, der hand sammesteds hafde lagt sig fridsk og sund til Søfns Aftenen tilforn.
17. November. Bevilgede jeg Hr. *Corfitz Ernst Mavors* at antage til sin Collegam i Hjøring Skole en Studiosum og Præste-Søn af Vraa i Vendsyssel, nafnlig *Niels Lafritzzen*, efterat samme Hørers Pladtz nogen Tiid lang hafde staaen vacant.
22. November. Eftersom den nederste *Leitze-Hørers Pladtz* i Aalborg Skole blef nu, formedelst *Eiler Wessels* ascension vacant, saa begierede Rector *Mag. Søfren Ware* at antage igien til samme Classis primæ Collegam en Studiosum ved Nafn *Hans Moridtzzen*. Hvortil jeg gaf min Consentz.
30. November. *) *Hans Jacob Søebøtker*. Kongl. Justitz- og Kammer-Raad sambt Told- og Consumptions-Directeur i Dannemarck, blef, efter Kongl. Ordre, uformodentlig tagen i Arrest ude paa Kiøbenhavns Told-Bod og aldt, det hand hafde, forseget, formedelst en og anden |: ved hans Administration befunden :| Urigtighed.
I Odense hafde Rector *Scholæ Coldingensis, Anders Nielsen Lund*, Bryllup med *Barbara Maria Winding*, afgangne *Peder Windings*, Assessoris i *Cancelli-Collegio* og *I. U. Licentiati Daatter*.
3. December. Om Aftenen sildig Kl. 10 døde paa *Thimandsholm* i Vendsyssel Velbr. *Hans Wulff Mühlheim*.

1702.

5. Januar. Om Aftenen døde paa sin Gaard *Fiellebro Peder Luxdorff*, Kongl. Justitz- og Cancellie-Raad, saa og Landsdommer i Fyen og Langeland.
10. Januar. Blef *Renteskriver Matthias Rasmussen* af Kongl. Maytt. beskikket til at være Land-Commissarius ved Land-Militien i Siellands og Fyens Stigter.

1702.

12. Januar. I den Landsby Ustrup i Nørre Jylland, iche langt fra Horsens, blef om Aftenen sildig en Gaard afbrændt, som en Mand, ved Nafn Jens Søfrens Kleis, iboede og hans Hustru tilligemed indebrændt.
28. Januar. Døde i Kiøbenhafn, efter en langvarig Svaghed, Fr. Karen Meulengracht, Geheime Raads Jens Harboes Frue.
3. Februar. Om Morgenen døde i Kiøbenhafn, efter nogle Ugers Svaghed, Mag. Gert Winicke, Sognepræst til Holmens Kirke sammesteds og Proust over Kongl. Maytts. Skibs-Præster.
14. Februar. Om Aftenen sildig, eller en Tiime før Midnat, døde i Kiøbenhafn Geheime Raads Hr. Christian Siegfried von Plessens Frue.
17. Februar. *) Om Aftenen sildig Kl. 10 døde i Hillested Præstegaard i Selland Hr. Peder Syv, Sognepræst til bemelte Hellested og dends annexerit Meenighed sambt Philologus Regius Lingvæ Danicæ.
22. Februar. Indviede jeg i St. Botulphi Kirke disse tvende Præster: Hr. Christopher Mumme, Vice-Pastor til Aasted og Skeerum Sogner i Wennebergherrid, og Hr. Hendrich Thomasen Bech, Capellan til Børlum, Furreby og Weilby Sogner i Børlumherrid.
1. Marts. *) Holdte Ober-Hoffmesteren i det Kongl. og Ridderlig-Academie i Kiøbenhafn Greve Carl Ahlefeld sit Bilagger i Hamborg med Ulrica Antonetta, Grevinde af Danneskiold, den gamle Statholders af Norge, Hr. Ulrich Friderich Gyldenløves Daatter.
2. Marts. *) Om Eftermiddagen Kl. 4 døde i Kiøbenhafn Hr. Lauridtz Munck, Ridder af Dannebrog, Kongl. Maytts. General-Major ved Artilleriet.
8. Marts. Sad jeg Tamperdags-Retten i Voris Convent-Huus udi 2 Egteskabs-Sagers Paakiendelse, den ene Elsebeth Johansdatter Sollensløfs contra sin trolovede Fæstemand Erich Mogensen Gram, formedelst hans Bortrømmelse fra hende, den anden Mariche Jørgensdaatter Muisis contra sin Egtemand Hermand Jochumsen Drøs, ogsaa propter malitiosam desertionem. I begge Sager gick der Skilsmisshedomb.
21. Marts. Døde Mag. Hans Thomassen Borch, Sognepræst til Hvedstrup Meenighed i Selland.
23. Marts. Blef Geheime Raads Hr. Jens Harboes Fruis, afgangne Fru Karen Meulengrachts Liig udi Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn om Aftenen med en anseelig Færd begravet.
6. April. Tog Moridtz Jacobsen Borchorst, der hand nesten 6 Aar hafde vaaren i min Tieniste, Afskied fra mig, saasom hand vaar bleven befordret til at være Foget paa Agaard i Hanherred.
7. April. Blef Hr. Claus Borck, Sognepræst til Gedsted og Fielsøe Meenigheder, af Biscop Deichmann udi Viborg Domkirke ordinerit.

1702.

11. April. Om Morgenen døde i Vester Julby paa Mors Hr. A n n i a s P e d e r s e n B e j e r, Sognepr. til Dragstrup og Skallerup Meenigheder sammesteds, anno Ministerii sexto.
14. April. Om Aftenen døde i Kiøbenhafn P e t e r M o t z f e l d, eldst Raadmand i samme Kongl. Residentz-Stad, i en høj Allerdomb, men saare slet Tilstand.
18. April. Tog jeg om Formiddagen lidet ud, Østen i Landet, igiennem Klarup og Størvore til Mou, hvor jeg hørde Prædicken og vaar siden paa $\frac{1}{2}$ Tiimes Tid inde hos Sognepræsten ibidem, Hr. J a c o b O l u f s e n S p i e l d e r u p, for at condolere hannem i hans Sorg, saasom hans Hustrue vaar d. 12. hujus ved Døden afgangen og stod endnu ubegraven.
- *) Døde i Kiøbenhafn circa hor. 2 pomerid. Hr. K n u d T o t t til Gavnø, Ridder af Dannebrog, Kongl. Maytts. Geheime- og Estats-Raad og . . . . .
19. April. Hafde Biskopen af Riber Stigt, M a g. C h r i s t i a n M u u s, Bryllup i Christiania med Jomfru W i b e c h e L u n d, afgangne Estats-Raads og Justitiarii i Ober-Hof-Retten sammesteds, Christian Lunds Daatter.
20. April. Om Formiddagen Kl. 8 døde i Sindal Præstegaard i Vendsyssel Hr. P a l l e H a n s s e n M o e s b e r g, Sognepræst til samme Sindal og Adstrup Meenigheder, anno ætat. 57, minist. 30.
25. April. *) Døde i Kiøbenhafn F r i d e r i c h W i n d til Harrestedgaard og Bagisvogn, Kongl. Estats- og Cancellie-Raad og Stifts-Befalingsmand udi Aarhus Stift, efter en meget langvarig Svagthed, som ab inordinato vivendi genere vaar forarsaget.
- Ved Mullerup i Fyen tildrog sig den Ulycke, at der C a p i t a i n A n d e r s S k e e l, Herre til samme Gaard, vaar udreeden paa Jagt, gick Bøssen, som han førde hos sig, uforvarendis af og skiød hannem op igiennem Laaret til Hoften, saa at hand nogle Dage derefter med stor Piine døde.
27. April. Døde i Haverslev Præstegaard Hr. L a u r i d t z H a n s s e n¹⁾, Sognepræst til Haverslev og Beistrup Meenigheder i Vendelbo Stift, anno ætat. 63, Minist. 35.
4. Maj. Paa Nebstrup i Vendsyssel hafde Major P e t e r M o d t z f e l d |: Senioris Petri Motzfeldii, ante tres hebdomados demortui, filius |: Bryllup med S a l. H a n s W u l f f M ü l h e i m s Daatter, Jomf. . . . .
10. Maj. Hafde Sognepræsten og Prousten i Christiania, Hr. J a c o b L o d b e r g, Bryllup i Kiøbenhafn med . . . . .
14. Maj. Døde om Aftenen i Hassing Præstegaard i Thye Hr. C h r i s t e n N y b o r g, Sognepræst til Hassing og Willerslef, der hand disse Meenigheder i 7 Aar hafde forrestanden.
16. Maj. Vaar Sognepræsten i Broust Hr. S ø f r e n B a g g e hos min Kieriste og mig med Begiering, at hendes egen Pige, E l s e T h ø g e r s d a a t t e r²⁾, motte hannem til sin Egtefelle forundis. Hvilket Frieri hand vel tilforn oblique hafde proponerit, men icke rotunde, førend nu.

---

¹⁾ Tanche.

²⁾ Wium.

1702.

17. Maj. Om Aftenen blev Hr. Søfren Bagge i voris Huus forlovet med min Kieristis Pige Else Thøgersdaatter, Dni. Theocari Thomæi [qvondam Wiumensis, in Diœcesi Aarhusiana, Pastoris] filia.
- Ordinerede Episcopus Aarhusiensis Dr. Johan Braëm i sin Domkirke disse fire Præster: Hr. Jens Spliid, Sognepræst til Skaarup og Tvilum Meenigheder, Hr. Svend Sparre, Sognepræst til Torsager og Bregning, Hr. Johan Begtrup, Sognepræst til Helgenes, og Hr. Gabriel Sandroe, Medtiener og Pastor Adj. til Kolby paa Samsøe.
19. Maj. Om Aftenen døde i Kollerup Præstegaard Maren Jacobsdaatter Bruun, Proustens i Vester-Hanherrid og loci Pastoris, Hr. Jens Blochs Hustrue, anno ætat. 28, conjug. 9.
21. Maj. *) Michel Lunge, som kom hjem fra Mors, hvor hand hafde været med at registrere afgangne Hr. Ananiæ Bejers Boe, kunde iche fuldsige, hvor ussel en Tilstand den befandtis udi, saasom den bortskyldige Giæld |: saa viit endnu vaar angiven :| vaar fast 10 Gange højere end ald Formuen.
1. Juni. Blef i Holmens Kirke i Kiøbenhafn af Sognepræsten Mag. Iver Brinch holden en Liigparentation over General-Major Hr. Lafridtz Muncck, som for 3 Maaneder siden vaar død. Hvorpaa hans Liig strax, ved nogle Styckers Løssen, blef fra samme Kirke bortført og til sin Begravelse-Sted i Jylland henbragt.
- Ud paa Aftenen stod ogsaa Geheime-Raads Hr. Christian Siegf. von Plessens Fruis |: ante 15 hebdomadas demortuæ :| Liigbegiengelse i den tydske Kirke i Kiøbenhafn.
- *) Hafde Estats-Raad Iver Rosenkrandtztz til Rosenholm Bryllup Hafnæ med afgangne Hr. Friderich Gerstorps Daatter, Jomf. ....
5. Juni. Der Kl. vaar imellem 11 og 12 ud paa Natten døde i sin Præstegaard Mag. Friderich Christian Bircherod, Sognepræst til Bircherøds Meenighed i Selland. Hans Alder vaar 32 Aar, og levede hand in Ministerio paa det syvende Aar.
12. Juni. Confirmerede jeg Jacobum Laurentii Bloch Studiosum til at være Degn i Kietterup, hvor til hand hafde Estats-Raad Bentzons Vocations-bref. Saa kaldede jeg hannem og derhos til Annex-Sognet Giøtterups Diaconat, efter som det icke vaar under Jure Patronatus.
16. Juni. Bleff Hr. Hans Kall Sognepræst til Schelund Meenighed in Diœcesi Wiburgensi, af Episcopo Dno. Bartholomæo Deichmanno i hans Domkirke indviet.
26. Juni. Døde i Nykiøbing den eeniste Capellan i Mors-Land, Hr. Gunde Thøgersen¹⁾, Medtiener til Nykiøbings, Elser og Lødderup Meenigheder, anno ætatis 58, Ministerii 23.
11. Juli. *) Om Morgenens Kl. 7 døde paa sin Gaard Lindholm i Selland meget hasteligen Gødert Braëm, Kongl. Estats-

---

¹⁾ Thisted.

1702.

- og Justitz-Raad og forrige Land-Commissarius udi Selland, anno ætat. . . . .
17. Juli. Paa Veyen fra Hobro¹⁾ vaar jeg lidet inde i Rold Præstegaard hos Sognepræsten Mag. Anthoni Muus, som beklagede meget sin slette Leylighed udi adskillige Maader og sandelig icke uden Aarsag.
22. Juli. I Aals Præstegaard i Viborg Stigt døde Hr. Niels Kahl²⁾, Sognepræst til samme Aals Meenighed.
1. August. *) Blef afgangne Geheime Raad Hr. Peter Brants Encke-Fruer, Fr. Abigail Maria von Støicken af Kongl. Maytt. antagen og beskicket til at være Hans Kongl. Høyheds Prindtz Christians Ober-Hofmesterinde.
6. August. *) Der Hr. Sigismundus Wilhelmus Toppius, Diaconus eller Med-Tiener til den tydske Kirke i Kiøbenhafn, sluttede sin ordinaire Aftensangs-Prædiken ibidem tog hand gandske ufornodentlig og uden nogen forregaaende Advarsel valet og Afskied fra Meenigheden med det samme, formedelst adskillige gravaminæ, hvilke hand opregnede. Hvor paa hand nestfølgende Dage indpakkede strax sit Tøy og bortreyste fra Staden til Skaane og siden derfra til Tydskland.
12. August. Om Eftermiddagen døde i Nors Præstegaard i Thye Hr. Anders Nielsen Lyngby. Sognepræst til Nors og Tved Meenigheder og Proust i Hillerslev Herrid.
16. August. Ordinerede jeg in Templo Botulphiano disse trej Præster: Hr. Berthel Frandsen Bruun, Sognepræst til Sindal og Astrup Sogner i Hornsherrid, Hr. Jens Nielsen Karmarck, Capellan til Nykiøbing, Elsøe og Løderup Sogner paa Mors, og Hr. Jacob Hanssen Jelsestrup, Capellan til Jelstrup og Lyngby Sogner i Vendsyssel.
22. August. Døde paa Regentzen i Kiøbenhafn Christian Lange, Communitatis Regiæ Præpositus, om Formiddagen Kl. 9, anno ætatis 32, officii secundo.
26. August. Døde i Aalborg Lucas Hanssen, som for mange Aar siden, i Regum Christiani IV og Friderici III Tiid, hafde været kongl. Renteskriver i Kiøbenhafn, men siden i 30 Aar Tolder i Aalborg. Hans Alder vaar 78 Aar.
31. August. *) Degnen i Mossberg, Oluf Axelsen, hvis Hustrue hafde for tiilig efter Bryllupet giort Barsel, forkyndede jeg en suspension ab officio indtil viidere og forbød hannem sig med Sangen i Kirken at befatte.
1. September. Om Eftermiddagen Kl. 4 døde paa Knifholt i Vendsyssel Fru Johanna Bilov, Capitain Commandeurs Otthe Arnfelds Hustrue, anno ætat. 49.
19. September. Vaar jeg med min Hustrue til Anders Andersen Ballings, Mercatoris Aalburgensis, og hans Kieristis Mette Lucasdaatters Bryllup, som holdtis i en fornemme Forsamling paa Post-Huset.
21. September. Confirmerede og beskickedede jeg |: efter forregaaende examen |: Lavridtz Berthelsen til at være Degn

¹⁾ Bircherod var paa Hjemrejse fra Aarhus, hvor han havde besøgt Biskop Braem.

²⁾ Kall, til Als Menighed.

1702.

- i Lendum Sogn i Vennebergherr. udi sin Broders, afgangne Peder Berthelsens Sted, saasom hand der til vaar kaldet af Fru Kirstine Bech, som har jus Patronatus sammesteds.
22. September. Døde i Skive Hr. Lavridtz Olufsen Breth, Sognepræst i bemelte Bye samt den annexeret Meenighed Resen, der hand samme Pastorat i 22 Aar hafde betient.
27. September. Døde i sin Præstegaard Hr. Jacob Must, Sognepræst til Allested og Weile Meenigheder udi Fyen, anno Ministerii 42.
3. Oktober. Hafde Præsten til Allesøe og Broby Sogner i Fyen, Christen Bruun, Bryllup i Odense med Mette Wichmand, salig Jørgen Wichmands, qvondam Senatoris Otheniensis, Daatter.
11. Oktober. I Viborg hafde Mag. Thomas Bie, Lector Theologiæ ibidem, Bryllup med sin Antecessoris Mag. Søfren Paludans Enke, Anne Pedersdaatter.
15. Oktober. Ambtsforvalteren over Aalborg-Huus, Børlum og Aastrup Ambter, Peter Klein, døde paa sin Gaard Høstmarck efter en meget langvarig Svaghed, hor. 11 antem..
17. Oktober. Hafde jeg sat mig for at vilde om Morgen giort en Reyse hen til Peder Rosenmeyers og Margrete Grubbes |: Sal. Hr. Otthe Jørgensens Enkis |: Bryllup, som holdtis hodie udi Hals, men formedelst nogen mig paa-kommende Upasselighed, motte jeg samme mit Forsæt begive.
21. Oktober. Døde i Odense Caspar Bartholin, [afgangne Estats-Raads Erasmi Bartholini Søn,] og blef Fredagen d. 27. hujus i Graabrødre Kirke sammesteds nedsat. Hafde for mange Aar siden været Designatus Mathematicum et rerum naturalium Professor Regius i Kiøbenhafns Universitet, men dog intet derudi præsterit; saasom hand der efter giftede sig i Holland og boede saa nogle Aar privatus, først der, siden i Odense, hvor hand endelig sluttede sit Lefnet, som sagt er, udi gandske slet Tilstand.
25. Oktober. Hafde Capitain Christian Carl Bircherod Bryllup i Kiøbenhafn med Karen Hansdaatter, Sal. Hans Rasmussens, qvondam Mercatoris Aalburgensium primarii, Daatter, men Søster til hans Broders, Professor Bircherods Kieriste.
31. Oktober. Sluttede min Kieriste og jeg, at vi vilde antage Sal. Hr. Mouridtz Jenssens, fordm Sognepræst i Birkerød, hans Daatter Dorothea, propter necessitudinem sangvinis, i voris Huus, indtil Gud hendes Lycke andensteds i Lengden vil opvecke. Hvorfore jeg strax hendes Mormoder og min Faster, Sal. Dr. Hendrich Gerners Enke i Viborg, her om tilskrev og gaf hende denne voris Resolution tilkiende; saasom vi nok forud vidste, at dette Tilbud vilde blive hende teckeligt.
- Døde i Kiøbenhafn Fru Ingeborg Jacobæa, afgangne Estats-Raads Erasmi Vindingii Enke.
2. November. Paa Wolstrup i Haar-syssel hafde Janus Friedenreich, Proprietarius til Palstrup, Bryllup med Anna Margareta Linde, den riige Christen Lindes Daatter.

1702.

3. November. *) Tilbragdis mig en meget besynderlig Skrivelse fra en Studioso, nafnlig Rasmus Teilgaard, Hafniæ d. 28. passato daterit, hvor i hand lader mig viide, sig at have bekommet General-Major Johan Rantzovs Vocation og Kongl. Maytts. Confirmation til Sognepræst at være i Broust Kald og dets Annex Svenstrup i Øster-Hanherrid udi Hr. Søfren Bagges Sted, som skulde |: efter deris Tanke :| være ved Døden afgangen. Ja, hand sendte mig Copie, baade af Velbem. Rantzous Kaldsbrev, udgivet af Leyren for Soutendal d. 4. Octob. saa og af Kongens Confirmations-brev, daterit Hafniæ d. 24. dito, begierendis derhos, at jeg vilde lade Kaldet, indtil hans Ankomst, ved de andre Herreds-Præster forsiune.
4. November. Skickede jeg til Erasmus Theilgardum dette Bud, at hand kunde nok spare baade sin Reyse her hid, saa og sin Omhyggelighed for Broust og Svenstrup Meenigheders Betienelse, eftersom Sognepræsten Hr. Søfren Bagge lever endnu og kand hannem saadan Umag og Forsorg betage. Dog, dersom hand vilde skynde sig saa hastig at komme til bemelte Hr. Søfrens Bryllup, som i disse Dage skal holdis, skulde hans Ankomst i saa Maader blive Manden behagelig.
6. November. Blef Mag. Søfren Lintrup |: antehac Rector Scholæ Cathedralis Bergensis :| af Dr. Masio, Theologiæ Professore, installerit og indsat til Præpositi Embede i det kongl. Communitet i Kiøbenhafn udi afgangen Christiani Langii Sted.
7. November. Besckickede og kaldede jeg, efter forregaaende Overhørelse, Lauridtz Lauridsen til at være Sæde-Degn udi Agersborg i Øster-Hanherred i den forrige ved Døden afgangen Degns, Jørgen Lauridtzens Sted.
8. November. Giorde jeg afgangne Christen Baggesens, Patricii Aalborgensis Liig Geleide til sit Hvile-Sted i Vor Frue Kirke.
9. November. Stod Sognepræstens til Broust og Svenstrup Meenigheders, Hr. Søfren Bagges og Else Thøgersdaatters Bryllup i Broust.
14. November. Ankom Dorthemøridtzdaatter, efter min og min Kieristis Bevilning, i voris Huus. Hendes Morbroder Olve Gerner førde hende hid med sig fra Viborg.
18. November. Vaar jeg i St. Botulphi Kirke Fadder af Stigt-Skriveren Michel Lunges liden Søn, Niels Lunge, som blev baaren til Daaben af min Kieriste.
21. November. Rasmus Teilgaard, som hafde erlanget |: ante tempus :| Kaldsbrev paa Pastoratum Broustensem, indstillede sig nu hos mig i Aalborg og fick da først at fornemme sig at være bedragen. Thi den Person med hvilken jeg hafde tilsendt hannem Kundskab herom [vid. sup. 4. Nov.] vaar icke kommen ham i Tale. Hvorudover den Stakels Karl motte reyse lige Viis herfra igien tilbage.
Døde i Viborg Friderich Lelius, Kongl. Justitz-Raad og Landsdommer i Nørre Jylland, der hand hafde levet i 75 Aar og 4 Maaneder.

1702.

22. November. Blef afgangen Fru Ingeborg Jacobæa, Estats-Raad Vindings, i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn, ved Proustens Mag. Joh. Dorschæi parentation, om Aftenen begravet.
27. November. I Aarhus Domkirke indviede Biskop Braëm disse tvende Præster: Hr. Niels Rafn, Sognepræst til Fjeldrup og Glissborg Meenigheder, og Hr. Jens Winter, Sognepræst til Mygind, Krogsgaard og Spørring.
29. November. Døde i Aadsted Præstegaard i Vendsyssel Hr. Frandt Michelsen Vogelius, Sognepræst til bem. Aasted og Skiærum Meenigheder anno ætatis 63, Minist. ....
4. December. Med Posten fick jeg Brev fra Christian Nold paa Wibygaard i Selland, hvori hand gav mig sørgeligen tilkiende, at hans Hustrue Bodild Sophie Schade vaar d. 20. Novemb. sidst afvigt udi Barsel-Seng ved Døden bortkaldet.
9. December. Afbrendte Hessel, en enlig Gaard i Nørre-Jylland, som Madame Karen Fos, afgangen Peder Rosenstands, paaboede. Ilden kom af deris Kolle, Lade-Huuset blef alleene staaendis.
11. December. Blef afgangen Justitz-Raads og Landsdommers Friderich Lelii Liig i Viborg Domkirke om Aftenen begravet.
14. December. Jens Block Kampmand, Ridefoget paa Irup, forreviiste mig Kongl. Maytts. Brev, daterit Hafniæ d. 7. Octob. sidst afvigt, som naadigst tillader hannem at komme udi Egteskab med sit Nest-Sydskende-Barn, Margrete Hosum, Hr. Olufs Datter i Hundborg, naar hand, efter min billig Sigelse, noget til næste Hospital faar udgivet.

1703.

3. Januar. Kaldede og besckickede jeg Henrich Nielsen Hierild til at være Rector Scholæ i Thisted i Mag. Niels Ebbesen Aagaards Sted.
8. Januar. Giorde ieg Sal. Maren Selgens daatters, Kay Henrich Pipers Hustruis Liig Geleide til sin Hviile-sted i Vor Frue Kirke. Hun var for 8 Dage siden, i bem. sin Mands Fraværelse, død, saasom han nu vaar over i Selland.
9. Januar. Om Morgenen døde i sin Præstegaard, efter en meget langvarig Svaghed, Hr. Palle Madtzen¹⁾, Sognepræst til Agersborg Meenighed i Hanherrid, an. æt. ....
11. Januar. Døde i Aalborg circa hor. 11 antemerid. Christopher de Hemmer, Raadmand sammesteds, anno ætatis 41, officii vero qvarto, der hand siden Nyt Aars Aften hafde været Senge-liggende.
19. Januar. Ledsagede jeg afgangne Raadmand Christopher de Hemmers Liig til sit Leyersted i Vor Frue Kirke, udi en stor Comitæt.

---

¹⁾ Tversted.

1703.

21. Januar. Sognepræsten til Sønder- og Nørre- Kongslef i Viborg Stigt, Hr. J e n s B l o c k, faldt om Eftermiddagen i sin Gaard og slog sig saa ilde, at hand faa Timer der efter af samme Slag døde.
28. Januar. To Tiimer efter Midnat døde i sin Præstegaard Hr. O l u f N i e l s e n¹⁾, Sognepræst til Hillerslev og Kaastrup Meenigheder i Thy, anno ætatis 49, Ministerii 23.
30. Januar. Vaare vi begge, min Kieriste og jeg, til Hospitals-Præstens Hr. F r a n d s A r c t a n d e r s og K i r s t e n H e n d r i c h s d a a t t e r s Bryllup, som holdtis i Hans Lafridsens Organistis Huus.
23. Februar. *) Døde paa Fru Kirstine Becks Gaard Wraa Velbr. A l b e r t B i l d e, som fordum hafde været Proprietarius til tvende Herregaarde, Langholt og Høyholt i Vendsyssel, men vaar siden, ved sit liderlige Lefnet, ad incitas redactus. Hans Alder vaar 52 Aar.
28. Februar. Om Morgenen døde i Seyerslev Præstegaard paa Morsøe Hr. H a n s S t o r k, Sognepræst til bem. Seyerslev samt de annexerede Eyslev og Jordsbye Menigheder, anno Ministerii 10mo, ætatis vero 41.
1. Marts. *) Hafde F r i d e r i c h R o s t g a a r d til Kraagerup, Kongl. Justitz-Raad og Archivarius, Bryllup i Kiøbenhafn med Jomfru C o n r a d i n a R e v e n f e l d t, Gross Cancellers Greve Reventlous filia naturali.
7. Marts. Fick C h r i s t o p h e r B l y m e s t e r mit Vocations- og Bestallings-Brev paa Rectoratum Scholæ Tistadiensis i H e n r i c h N i e l s e n H i e r i l d s Sted.
13. Marts. Om Aftenen hafde jeg Capellanen af Børlum Hr. H e n r i c h T h o m a s s e n hos mig og lod hannem viide, at Hr. S a x o i Boddum vaar bleven af mig ofvertalt til at tage imod hannem, med hvilket hand og meget gierne vaar tilfreds og lovede strax efter Paaske at begive sig derhen.
16. Marts. Om Aftenen Kl. imod 8 døde i Aarhus Mag. H e n d r i c h B l i c h f e l d, Sognepræst til Vor Frue Kirkes Meenighed der i Staden og Nomarchiæ Ningensis Præpositus, anno ætat. 72, Ministerii 39.
23. Marts. Skiedde i Vor Frue Kirke i Aarhus Sal. Mag. H e n r i c h B l i c h f e l d s Liigbegiengelse.
27. Marts. Hafde Velbyrdig H e n r i c U n g e r til Thimansholm Bryllup paa Knifholt i Vendsyssel med Jomfru I d e M a r i a B e l o u.
29. Marts. Blef Degnen i Wadum, P e d e r T h o m a s s e n, som paa femtende Aar samme Embede hafde betient, constituerit og kaldet af mig til at være her efter Degn i Wester- og Øster-Hassing Sogner i Vendsyssel udi afgangen Oluf Michelsens Sted.
- Blef Geheime Raad Herr J e n s H a r b o e copulerit i Kiøbenhafn til Jomfru K i r s t i n e F u i r e n, afgangne Baron Diderich Fuirens eeniste Daatter.
1. April. Blef Mag. C l a u s M u l e, antehac Pastor Neoburgensis, installerit i St. Mortens Kirke i Nestved til at være Sognepræst ibidem, og M. J o h a n E r n s t V a n d e l, hactenus

---

¹⁾ Hillerslev.

1703.

- Pastor Nestvediensis, vice versa installerit i Vor Frue Kirke i Nyborg til samme Meenigheds Sognepræst her efter at være, saasom de begge hafde for ud erlanget Kongl. Til-ladelse dette godvillige Tuske og Skifte med hinanden at giøre.
4. April. Blef Hr. L a f r i d t z W i d b e r g, Capellan til Skive og Resen Meenigheder i Salling, af Biskop Deichmann udi Viborg Domkirke ordinerit.
  5. April. Om Natten døde paa Klarupgaard i Nørre-Jylland M a g d a l e n e v o n G i n c k e l, Assessor Thøger Lassens til Rysslet efterlatte Enke, anno ætat....
  6. April. Døde paa Tvilum i Nørre-Jylland A n n a d e H e m m e r, Peder Rosenørns til Tvilum, Kongl. Cancelli-Raads Frue.
  10. April. Hafde Sognepræsten til Bircherøds Meenighed i Selland, Hr. D e t l e v M ø l l e r, Bryllup ibidem med sin Formands Mag. Friderich Bircherods Enke, J o h a n n e G o n z a g e r.
  23. April. Blef Kongens Bygmester C o n r a d E r n s t copulerit i Kiøbenhafn til M a g d a l e n e F o s s, afgangen M. Peder Fossis, Scholæ Rectoris Hafniensis, yngste Daatter.
  1. Maj. *) Døde i Kiøbenhafn Fr. M a r g r e t h e U l f e l d til Erichsholm, Sal. Geheime Raad og General-Admiral-Lieutenant Hr. N i e l s J u e l s Enke, anno ætatis 62, viduitatis vero 7mo.
  16. Maj. Indviede Episcopus Viburgensis Dr. Bartholomæus Deichmann i sin Domkirke disse 3 Præster: Mag. H a n s F o s s, Sognepræst til Simested, Wilsom og Hvam, Hr. J e s p e r K n u d s e n F r i i s, Sognepræst til Sønder- og Nørre-Kongslef samt Komdrup Kirker, Hr. S e n e c a C h r i s t e n s e n, Capellan i Astrup, Arden og Rostrup Meenigheder.
  17. Maj. Tog jeg tiilig om Morgen en over til Vendsyssel og i Sundby Kirke indviede Capellanum til Wraa, Emb og Serridtzlev Meenigheder Hr. S ø f r e n L a u r i d t s e n.
  18. Maj. Indstillede sig hos mig H a n s L a v r i d s e n H a v e r s l e f, Studiosus, med Assessor Peder Thøgersen Lassens Vocationsbref til det vaccerende Degne-Embede i Wadum. Hvor paa hand strax af mig, efter forregaaende Overhørelse og juramenti Afslæggelse, blef til samme Degne-Kald viidere confirmerit og antaget.
  28. Maj. Døde i Kobberup i Viborg Stift Hr. P e d e r B e r i n g, Sognepræst til bem. Kobberup og Fellingberg Meenigheder og Præpositus i Fiendsherred. Vaar 86 Aar gammel og hafde været Præst i 60 Aar; hvorudover hand, formedelst denne sin høye Allerdomb, hafde 4 Aar førend sin Død resignerit sit Prousti og vaar siden alleeniste Præpositus honorarius.
  2. Juni. Om Formiddagen Kl. 11 døde i Kiøbenhafn Fr. A n n a M a r g a r e t a B r a e m, afgangen E r a s m i B a r t h o l i n i, Kongl. Estats-, Justitz- og Cancelli-Raads, saa og Medicinæ D. et Prof. Regii, efterlatte Enke, anno ætatis 52.

Samme Dags Aften hor. scil. 10 pomeridiana døde Sal. Doct. A n c h e r A n c h e r s e n s, Episcopi Ripensis Enke,

1703.

- Fr. Anna Nielsdatter Obeling, paa hendes Gaard Laage i Nørre Jylland, i sit Alders 73de Aar.
10. Juni. Døde i Næssborg Hr. Hans Pedersen Mølenius, Sognepræst til samme Næssborg Kirke sambt dends Annexer Saling og Oudrup i Viborg Stift, anno Ministerii sexto.
12. Juni. . . . . Til bem. liden Bye Holstbro ankom jeg hor. 7 og tog Logement hos den forrige Capellans ibidem, afgangne Hr. Jens Thomassens¹⁾ Enke, som holdte offentlig Verts-Huus.
15. Juni. Døde i Aarhus Hr. Niels Friis, Sognepræst til Mørke og Hvilsager Meenigheder i Nørre-Jylland.
20. Juni. Hafde Hr. Peder Jacobsen Brun, Sognepræst til Dragstrup og Skallerup Meenigheder paa Mors, Bryllup udi Hundborg i Thy med Anna Olufsdatter Hosum, loci Pastoris filia.
7. Juli. Udstødte jeg om Aftenen et Vocations-brev, ved hvilket jeg kaldede og antog Hans Berthelsen til at være Degn i Hassing og Willerslef Sogner udi Thy, der jeg 10 Dage tilforn hafde examinerit hannem i Fladde og funden hannem til samme Embede dygtig.
11. Juli. Paa Nørlund i Jylland hafde Commandeur-Capitain Knud Reetz Bryllup med Fru Karen Krag, afgangen Gudde Parsbergs efterlatte Enke.
24. Juli. I Odense hafde Doctor Frandtze Reenberg til Holmegaard, Medicinæ Practicus, Bryllup med Karen Lujå, Sal. Dr. Jørgen Hammers efterlatte Enke.
31. Juli. Hafde Velbr. Kield Krag Sehsted Bryllup paa Sæbygaard i Vendsyssel med Jomfru Henrica Elisabeth Pachs, afgangen Holger Pachs Daatter.
2. August. Om Aftenen, vergente ad occasum sole, døde i sin Præste-Residentz Hr. Povel Jensen Snested, Sognepræst til Siøring og Thorsted Kirker i Thy og Proust i Hundborg Herred, an. ætat. 75, der hand hafde været Præst i 50 Aar, Proust i 30 Aar, og vaar disse sidste Aaringer Ordinis per totam diæcesin Ecelesiastici senior.
6. August. Begaf jeg mig om Formiddagen over Fiorden til Vester Hassinge og stod i Kirken ibidem Fadder af Mag. Habacuch Kocks liden Søn Peder Siuv, som blev døbt af Prousten Hr. Hans Rosenberg.
8. August. Stod Cancelli-Raad Oluf Bornemanns Bryllup i Aalborg med Borgemester Hermand Werkmesters Daatter Johanne Werckmester.
- Afbrendte Borgemester Christen Rhuus Gaard i Sæby tilligemed hans Naboes, en Borgers Bag-huus samt Sognepræstens Hr. Melchior Hiardemaals Lade. Ilden paakom en ½ Tiimes Tiid efter Midnat og varede til op paa Dagen. Hvorudover den gode Mand, bem. Borgem. Rhuus, tog stor Skade. Thi der blef icke alleeniste indrebndt for hannem 13 skønne Kiør med andet Fæmon samt nogle 100 Tdr. Korn paa Lofterne, men endog hans smucke Raritet-Kammer, paa hvilket hand med stor Omhyggelighed i mange Aar hafde samlet.

---

¹⁾ Jens Thomsen Aalborg.

1703.

15. August. Om Morgenen Kl. 5 døde i Wolstrup Præstegaard i Vendsyssel Proustens i Børlumherred Hr. Albert Christensen¹⁾ Hustru, Margrethe Otthesdaatter, an. ætat. 67, Conjug. 41.
22. August. Hafde Hr. Otthe Prentzler, Sognepræst til Als Meenighed i Viborg Stigt, Bryllup ibidem med sin Antecessors Datter, Mette Nielsdaatter Kahl.
23. August. Paa Holckenhavn i Fyen døde udi Barsel-Seng Fru Mette Margrete Rosenkrandt, Friherinde af Holck, Baron Friderich Christian Holks Egtefelle, anno ætatis 34.
6. September. Stod Hans høye Excellences Herr. Christian Gyldenløves overmaade prægtige Liigbegiengelse i Vor Frue Kirke i Kiøbenhavn horis vespertinis.
7. September. Indviede Episcopus Aarhusiensis Dr. Braem in æde sua Cathedrali disse 4 Præster: Hr. Peder Sommer, Sognepræst til Mørke og Hvilsager, Hr. Jens Andersen Hals, Sognepr. til Tøstrup, Hr. Povl Glud, Sognepræst til Glud og Hiarnøe, og Hr. Peder Abel, Capellan til Aarslev, Hørring og Liime Meenigheder.
- *) Om Formiddagen Kl. imellem 6 og 7 døde udi Kiøbenhavn meget hasteligen Dr. Lafritz Foss, Medicinæ D. Assessor i Cancelli-Collegio og den kongelig Skoles paa Sorø Forstander, anno ætatis 67, der hand et Par Dage tilforn vaar fra Sorø til bem. Stad Kiøbenhavn fridsk og sund udreyst og ickun 3 eller 4 Minuter, forend hand opgav Aanden, stod og tellede nogle Penge.
8. September. Døde i Odense Barbara Nielsdaatter Mule, Sal. Mag. Jørgen Jørgensen Falsters, qvondam S. S. Theologiæ Professoris i det kongl. Gymnasio sammesteds, efterlatte Enke, anno ætatis 87. Viduitat. vero 41.
18. September. Hafde Sognepræsten i Aasted, Hr. Christopher Mummé, Bryllup i Fladde med Proustens, Mag. Jens Wangs Stif-daatter, Elsebe Magdalene Ursin.
19. September. Om Natten imellem Tirsdag og Onsdag døde i Kiøbenhavn Hieronymus Klotaken, Kongl. Maytts. Justitz- og Kammer-Raad og virkelig Assessor i Kammer-Collegio, der hand nogle Maaneder tilforn hafde ved en Apoplexie mist sit Mæle.
20. September. I Kiøbenhavn hafde Doctor Georg Friderich Franck von Franckenu, Medicæ Facultatis Adjunctus og Philosophiæ Professor Ordinarius i det kongl. Universitet, Bryllup med Maria Sibylla Rodrigvetz, afgangen Caroli Rodrigvetz, fordum Professoris Lingvarum Exoticarum Regii Daatter.
21. September. *) Om Morgenen Kl. 6 døde paa Stensballegaard i Jylland Friherreinde Charlotte Amalia Griffenfeld, Stifts-Befalningsmandens i Viborg, Baron Friderich Krags Egtefelle, udi Barnsnød med sit tiende Foster og blef ick forløst. Hendes Alder vaar 31 Aar.

---

1) Olsdorff.

1703.

4. Oktober. Hafde Hr. Lauritz Andersen, Sognepræst til Oddens i Salling, Bryllup i Galtrup paa Morsøe med Dorothea Maria Brasen, Sognepræstens ibidem, Hr. Anders Brasens Daatter.
5. Oktober. Forrettede jeg i St. Botulphi Kirke tvende Præsters, Hr. Peder Pedersen Clementins og Hr. Christen Svendsens Inauguration. Den første blef Mag. Claus Reenbergs, og den anden Proustens i Øster-Hanherr. Hr. Jørgen Hornes Capellan.
7. Oktober. Hafde Hr. Jens Andersen Hals, Sognepræst til Thøstrup Meenighed i Aarhus Stigt, Bryllup udi Bredkiær i Vendsyssel Anna Dorothea Lindegaard.
8. Oktober. Post meridiem ledsagede jeg vor Naboe-Kone, Anne Nielsdaatter, Anders Nielsen Hous Hustrue, som vaar for nogle Dage siden i Barsel-Seng hended, til sit Leyersted i Vor Frue Kirke.
9. Oktober. *) Døde i Kiøbenhafn den kongl. Polniske Envoyé Monsr. Moreau meget hastelig, siddendis ved sine Papirer ved Bordet. Hvorpaa tvende af hans Venner, nemlig Kammer-Raad Summ, som vaar Ambtsforvalter i Pinnerberg, og Monsr. Lesser, som vaar Geh. Raad Plessis Secreterer, indfandt sig samme Aften, at forsegle hans Dont. Og saasom den kongl. Polske Resident Hans Schade iligemaade strax kom derind for at ville sette sit Segl hos deris, faldt dennem nogle Skiends-Ord imellem, indtil Summ trekkede Kaarden og gaf Schade igiennem Livet et dødelig Sting, saa at hand 24 Tiimer der efter opgaf sin Aand.
14. Oktober. Indfant Seign. Povl Iversen Wilholt af Aastrup sig hos mig efter Aftensang og fremviiste Kongl. Maytts. Brev d. 15. Sept. daterit, som naadigst bevilgede hannem at tage sin afdøde Hustrues Sødskinde-Barn Karen Hendrichsdaatter Bugge til Egte.
*) Om Formiddagen Kl. 8 døde i Odense Doct. Thomas Kingo, Biscop over Fyens Stigt, efter en meget langvarig Svaghed, anno ætatis 69, Episcopatus vero 27mo; saa at hand hafde i dette sidste Aar været den ældste iblant alle Bisperne i Dannemark. Der foruden baar hand den Priis, at hand vaar den fornemmeste danske Poet i vore Tiider.
16. Oktober. Hafde Capitain Iver Krabbe til Søgaard Bryllup paa Friisholt i Nørre Jylland med Jomf. Anne Christentze Rosenkrantz, Sal. Etats-Raads Jens Rosenkrantzis Daatter.
Samme Dag hafde Mag. Niels Galthen, Sognepræst til Feldballe og Nødager i Aarhus Stift, Bryllup med sin Antecessoris, afgangen Hr. Jens Friisis Enke, Anne Jespersdaatter Hutfeld.
17. Oktober. Hafde Hr. Johan Thorsen¹⁾, Sognepræst til Nors Meenighed i Thye, Bryllup ibidem med sin Formands, Hr. Anders Nielsen Lyngbyses, Encke.
22. Oktober. Giorde jeg afgangen Lavritz Povelsen, Kirkevæрге til Vor Frue |: som vaar for 9 Dage siden død af calculo |: hans Liig Geleide til sit Hvilested i bem. Vor Frue Kirke.

---

¹⁾ Thorson.

1703.

29. Oktober. Paa Billisbøll i Fyen døde af Svindsot Broder Landorphs, Assessors i Hof-Retten og prædii ejusdem Proprietarii Hustrue, Anne Kirstine Hansdaatter.
7. November. Om Aftenen blef den kongl. Polniske Resident Hans Skadde¹⁾, som 3 Uger tilforn vaar dræbt, i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn begravet.
10. November. Vaar Hr. Jens Elling af Skallerup hos mig og saavel paa sin egen som paa sin Broders, Hr. Hans Ellings Vegne, begierede at motte fritages for Sal. Hr. Povel Jensens²⁾, Pastoris Siøringensis, Børns Værgemaal, hvilket Skifteforvalteren Mag. Aspach vilde paatrengedennem. Men efterdi de umyndige ere deris Farbrødre-Børn og haver ingen nærmere paarende Mands-Personer her i Stigtet, saa vidste jeg icke at kunde giøre saadan deris Begiering Fyldist.
13. November. Paa Linderumgaard i Vendsyssel hafde Povel Iversen Wilholt, Proprietarius til Aastrup, Bryllup med Karen Bugge, afgangen Hendrich Lauridtzens.
16. November. Døde i Kiøbenhafn af Smaa Pokker Albert Bartholin Thomæ Fil. Borgermester i samme Kongl. Residentz-Stad.
23. November. I St. Knuds Kirke i Odense bleve disse 3 Præster indviede: Hr. Hans Christiansen³⁾, Sognepræst til Bogense Kirke og dends annexerit Meenighed Skouby, Hr. Christen Smid⁴⁾, Sognepræst til Rise Meenighed paa Errøe, Hr. Peter Toldorph, Medtiener og Vice-Pastor til Kiølstrup og Agedrup Sogner i Fyen.
25. November. Indfandt jeg mig, tilligemed min Kieriste i Søster Fossis Huus, hvor Jaord holdtis imellem Mag. Lyder Lassen af Korsør og Margrete Hoffmand.
27. November. Blef Cancelli-Raad og Assessor i Hof-Retten Johan Barram Ernst af Kongl. Maytt. constituerit og beskicket til at være her efter Vice-Borgemester i Kiøbenhafn.
28. November. Paa den Gaard Lynderup i Nørre-Jylland hafde Hr. Gravers Christensen⁵⁾, Sognepræst til Øster- og Vester-Assels Kirker paa Morsøe, Bryllup med Maren Vognsdotter, bem. Gaards Proprietarii Vogn Jacobsens Daatter.
29. November. Stod Biscopens i Fyen Sal. Dr. Thomas Kingos meget anseenlig Liigbegiengelse i St. Knuds Kirke i Odense.
30. November. Blev in Gymnasio Otheniensi, til den sal. Biscops Doct. Kingos Berømmelse, holdt en latinsk Oratio parentalis af M. Thoma Brodero Bircherodio, Eloqv. et Ethices Prof. P. Derpaa blef velbem. B. Episcopi Liig af St. Knuds Kirke |: hvor det die præcedente vaar indsat :| igjen denne

---

1) Søn af Bircherods Svoger, Mag. Peder Schade i Roskilde.

2) Snedsted.

3) Funch.

4) Fabricius.

5) Assels.

1703.

- Dag udtaget og af Byen med ziirlig Færd samt Carossers Følge udført og til hans Leyersted i Fraugde Kirke henført.
11. December. Stod Præsidentens i Ribe Casten Worms Bryllup paa Endruplund med Karen Nielsdatter, afgangen Doct. Johan Müllers i Haderslev, Jurisconsulti, Enke og Niels Nielsens, til bem. Enderuplund Proprietarii Daatter.
14. December. Døde i Weile Mag. Hans Jeremiassen Wulf, Sognepræst i samme Stad Weile, Proust i . . . . . Herrid, der hand hafde levet i 76 Aar, men været in Ministerio paa det 45de Aar og Præpositus i 42 Aar. Hafde dog nogle Aar før sin dødelig Afgang opladt Pastoratet for sin Søn og Successore Mag. Jeremia Wulf.
19. December. Tog Niels Michelsen Hiermann fuldkommelig Afskied fra mig og mit Huus, efterat hand paa ti Aars Tiid hafde været min Amanuensis, og fick hand paa stemplet Papir sit loflige Skudsmaal fra mig til sin Fornyelse.
28. December. Blef Ritmester Henning Landorph copulerit om Aftenen til sin anden Egtefelle Fr. Charlotta Amalia Steensen, afgangne Ritmester Lehstens¹⁾ Encke, men Velbr. Jochum Christopher Steensens til Grevens Wenge eeniste Daatter.

---

¹⁾ Wolff Friedrich v. Lehsten.

(Slattes).

Victor Ronander, 1847—1929.

Et Levnedsbillede fra Artist- og Museumsverdenen.

Af **Joh. D. Landmark.**

Den 3die April 1929 døde Victor Ronander som Bestyrer af Mønt- og Medaljesamlingen ved Det kgl. norske Videnskabers Selskab i Trondhjem. Tillige havde han i en Menneskealder været Assistent ved Selskabets Bibliotek. Nu, da han er gaaet bort, synes det paa sin Plads, at man ved denne Institution, som han tjente med saa trofast Hengivenhed, søger at tegne et tydeligt Billede af hans ejendommelige Levnedsløb, saa at Erindringen om ham kan bevares for Efterslægten.

Han blev født i København den 7de Juli 1847 af Forældre Konditor Carl Frederik Ronander og Hustru Jacobine Poulaine Tegner. — Da deres Bopæl dengang var i Huset paa Hjørnet af Gothers Gade og Kongens Nytorv, ganske nær ved Hotel d'Angleterre, kunde Ronander med Rette fremhæve, at han efter Oprindelsen var »Københavnerv med K«. Barndoms-miljøet i Hovedstaden gav ham ogsaa et Præg for Livet. Han var typisk Bymenneske med Bymenneskets Kærlighed til et Landophold — om Sommeren, men heller ikke derudover. — Ronander anførte sin Fader som Kilde for den mundtlige Tradition i Familien, at hans fædrene Slægt stammede fra Sverige. Navnet Ronander er jo ogsaa tydelig af svensk Type. Endnu medens han boede i København, gjorde han i 1860-Aarene Optegnelser særlig fra Holmens Kirkebog om sin Familie. Faderen var født 10de November 1802 som anført af Th. Hauch-Fausbøll i hans »Patriciske Slægter«, 4de Samling (Kbh. 1919, Side 213 og 220). Han havde gaaet i Lære hos Konditor Apitz, var anlagt for Musik og skal have været en ganske flink Floitist. Efter svære Lidelser døde han paa Frederiks Hospital den 22de September 1850. Dødsaaarsagen var Mavekræft. Som Medlem af Livjægerkorpset blev han baaret til Graven af sine Militærkamerater. En ældre Søster af ham var Laurine Elisabeth R. f. 1800 i København d. 17de Juli 1870 i Kongens Lyngby. Hun var gift med den i sin Tid kendte Oversætter af Walter Scott, Cooper m. fl., Andreas Rasmussen, Sprog- og Handelslærer i København, sluttelig Restauratør i Ermelundshuset, død i December 1835. — I sine efterladte Notater siger Victor Ronander, at hans Farfader var Fuldmægtig i Søetaten, Johan Ronander, som 17de August 1815 blev

afskediget i Naade med Pension fra sin Stilling ved »Ege- og Fyrre-Tømmer Materialiernes Contoir«, hvor han havde været ansat i hvert Fald siden Aaret 1800, da han begyndte som Kopist. I Københavns Adresse Contoirs Efterretninger findes for 28de September 1770 under Titelen »Kjøb-Slutninger« den Oplysning, at der er solgt et Hus i »Borregaden« til en J e n s R o n a n d e r. Og i Byens Adressekalender for 1780—90-Aarene findes flere Gange nævnt en »The- og Pottehandler« Ronander i Borbergade nr. 97. Han nævnes endnu i Københavns Vejviser for 1805. — Ronander formoder, at denne Mand er hans Oldefader. Ud over disse Oplysninger naaede han ikke yderligere Kendskab til sin fædrene Slægtslinje i Danmark. Men da han rejste som Musiker i Sverige, Sommeren og Efteraaret 1883, var han en Aften efter en Koncert i St. Petri Ordens Lokale i Hernösand med nogle Bekendte til en lille festlig Sammenkomst, og en af Deltagerne, Konsistorienotar Matthiesen sagde da til ham: »Skål, gamla Gotländing«. Da Ronander protesterte mod denne Betegnelse, kunde Notaren fortælle ham, at Slægten Ronander nedstammede fra Kristian den 2dens Partigænger, S ø r e n N o r b y, den bekendte Kaperhøvding, eller som Ronander selv karakteriserede sin Stamfader: »Saadan en gammel Søøver der ude paa Gotland«. Notaren gjorde ham opmærksom paa de Slægtsoplysninger, han kunde finde hos O. W. Lemke i »Visby stifts herdaminne«, Ørebro 1868. Paa Kungliga Biblioteket i Stockholm studerede Ronander denne Bog. Her berettes (Side 372) om Kyrkoherden i Rone Pastorat, sydøstlig paa Gotland, P e h r B e n g t s o n N o r b y, d. 1646, at han var en Sønesøns Søn af Søren Norby. Hans Søn igjen, T h o m a s P e h r s o n N o r b y, som ogsaa var Kyrkoherde i Rone, d. 1673, antog efter sit Fødested Navnet Ronander, og fra ham har Slægten sit Udspring. I vor Tid har C. J. Hallgren udgivet sit personalhistoriske Verk »Gotländske Släkter«, Visby 1926, hvor Stamlinjerne Norby-Ronander findes saa fuldstændig udredet som tilgængelige Kilder har gjort det muligt. — Efter hans Oplysninger har en Sønesøn af Kyrkoherden R. været Guldsmed i Visby, ogsaa med Navnet T h o m a s, d. 1730, og blandt hans otte Børn var to Sønner, J o a c h i m f. 1714 og J ø n s, f. 1717, der efter Hallgrens skriftlige Meddelelse findes anførte som »bortresta«. Muligens har man herfra Forbindelsen til den senere danske Linje, eventuelt over Thehandleren i Borbergade, idet han jo efter Tidsforholdet enten kan være identisk med eller vel heller Søn av nævnte Jöns R. fra Visby. Derimod er Sognepræsten til Harridslev og Albæk, J e n s R o n a n d e r, en ældre kognatisk Representant for Slægten, d. barnløs 1728, født paa Gotland, Søn af Presten J c o b L a n g e l a n d, Conf. Lemke, S. 373 i. f.

Da Konditor Ronander døde, var Sønnen Victor noget over tre Aar gammel. Men han erindrede tydelig sin Fader, at Faderen tog ham med sig ud, de saa paa nogle Tinfignurer, udstillede i et Vindu — et for Ronander karakteristisk Erindringsbillede — og de spadserede sammen i en stor Have — Frederiksberg Have. Ligeledes kunde Ronander huske, at han som Dreng havde overværet Soldaternes Indtog i København efter Treaarskrigen. Dette saa han fra 1ste Sal i Vimmelskaflet, hvor Familien dengang boede. Indtoget fandt som bekendt Sted den 9—10de Sept. 1850. — Ronanders Moder var fra Helsingør, Datter af Skibstømmermester Fr. Chr. Tegner, ogsaa af oprindelig svensk Afstamning — en Haandverks-slægt, som over Skåne indvandrede til København. — Da Ronander i sin Tid kom hid til Trondhjem, havde hans Mødreneæt en Menneskealder forud havt Forbindelse med Byen, idet nemlig hans Morbrøder Christian Martin Tegner i 1830 og 40-Aarene boede her under et mangeaarigt Ophold. Denne Mand var for saa vidt et Slags Forløber for sin Søstersøn. Ogsaa Morbroderen kom hid som Medlem af en Skuespillertrup, men han var mindre Skuespiller end Sanger. Da han tillige var en duelig Tegnelerer, fik han Ansættelse ved Realskolen og købte sig eget Hus i Søndre Gade, hvor han anlagde litografisk Atelier, som han drev med Held. Imidlertid forlod han Trondhjem efter seksten Aars Forløb. Fra Slutten af 1840 Aarene slog han sig ned i København som Portrætmaler og Ejer af et litografisk Institut, men han naaede ikke den Anseelse som den yngre, Is. Wilh. Tegner, ogsaa Litograf og den mest bekendte af Brødrene, Fader til Kunstneren, Professor Hans Tegner, Holbergs berømte Illustrator. Med disse sine Morbrødre og den Tegnerske Familiekreds i det Hele har Ronander under Opvæksten havt megen Forbindelse, hvorom flere af hans Erindringsnotater bringer sympatisk Vidnesbyrd. — Det er øjensynlig fra sin mødrene Slægt, han havde arvet ikke blot betydelige Evner, men ogsaa noget væsentligt af det Kunstnertemperament som var ham ejendommeligt.

Efter Faderens Død fortsatte Moderen Konditoriet først i Klosterstræde, siden paa Østerbro i den gamle Accissebod, senere ligeoverfor i Kvarteret mellem Farimagsvæien og Kærlighedsstien. Først laa Hjørnehuset (Melhandler Neundam) og derefter Gaarden med Konditoriet ud mod den nuværende Øster Sø-Gade. En Trærække skilte fra Kærlighedsstien langs Sortedamsø. Dette Ronanders Barndomshjem var et lille Hus i et Stokverk med Kvist paa Loftet. Her voksede han op sammen med sin yngre Søster Hulda Wilhelmine Antonie, f. 2den Aug. 1850, d. 20de Marts 1886 i København, gift med Sadelmager Ludvig

M. P a u s t i a n (de havde en Datter, der døde som Barn). — Ronander siger om sin Moder, at hun havde en udmerket Hukommelse. I Skumringen, før de tændte Lys, sad hun gerne med Børnene, sang med Guitaraccompaniment gamle Viser og Ballader eller fortalte dem af sine Erindringer fra fordums Tid i Helsingør, om Teatret paa Kronborg, Fest i Hammermølleskoven o. s. v., ganske som Forholdene findes skildret af O. Lund i Tidsskr. »Museum« for 1892. Endnu i 1850 Aarene var Bebyggelsen paa Østerbro væsentlig Landsteder med store Haver. — Blandt sine Indtryk fra Børnearene fremhævede Ronander gerne Synet af de skønne Beplantninger og historisk fængslende Mindesmerker paa de to Garnisonskirkegaarde for Land- og Søetaten ved begge Sider af Hovedgaden indover mod Byen. I de forholdsvis landlige Omgivelser havde Børnene deres frie Leg. Naboeiendommen mellem Sortedamsø og Farimagsvei var Grossererfamilien Z i n n s Landsted »Elba«, hvor Ronander efter eget Udsagn tilbragte sine bedste Barndomsdage. Her viste han tidlig sine musikalske Evner. Husets Damer tog sig af Drengen. Frøken R e g i t z e Z i n n sagde til ham: »Du spiller saa godt, men du mangler saa meget«. Hun gav ham saa den Undervisning i Klaverspil, som blev af grundlæggende Betydning for hans senere Livsvirksomhed. — Før han kom i Skolen, lærte Ronander Skrivning hos den bekendte humoristisk-ironiske Tegner F r i t z J ü r g e n s e n, som paa en eller anden Maade var Familien forbunden enten ved Slægt eller Bekendtskab. Da de skulde begynde, brugte han den Metode at lade Drengen aftegne Bogstaverne paa et klart Papir, der lagdes over Originalen, som Jürgensen selv havde skrevet. Da Aftegningen var færdig, lød Ordren saaledes: »Ja, nu kan du gaa hjem og vise din Moder dette, saa hun ser, hvor vidt du har drevet det«. Men da Moderen fik Papiret og saa paa det, begyndte hun at le, thi der stod følgende: »Undertegnede erklærer, at han er en umanerlig stor Klodrian. Victor Ronander«. Da han blev større, kom han i Blichers Skole, der senere blev købt af Jacob Erslev. Selv siger han, at han var ganske flink i tysk Læsning og Oversættelse, men Gramatik og Stilskrivning holdt han ikke af. Ligeledes maa han vistnok have betragtet Geografi i Almindelighed som sig temmelig uvedkommende. Med hans stærke historiske Interesser var dette et paafaldende Træk ved hans Forestillingsverden. Ronander var af Karakter en sorgløs Kunstnernatur, og som saadan levede han optagen af Nuets Aktualitet. Denne hans medfødte Sorgløshed holdt ham stadig oppe ogsaa senere hen i Livet, naar svære Tilskikkelser kastede mørke Skygger over hans Vej. — Ved Hjælp af Overskous Teaterhistorie mente han, vistnok med Rette, at kunne bestemme Dagen, da han første Gang var paa Komædie, nemlig Onsdag 17de

Januar 1855, paa Det kongelige Teater. Det som greb ham, var Bournonvilles Ballet »Brudéfærden i Hardanger«, hvis Oprin senere gennem hele Livet stod uudslettelig for hans Erindring. Senere fik han et Dukketeater, hvor han mod Entré af eftertragtede Tin- og Messingknapper vilde opføre »Die Räuber« for sine Skolekammerater; men begeistret fremførte han Teksten paa tysk, saa Tilhørerne krævede deres Penge tilbage og løb sin Vej fra den forargede Direktør. Barndommens Kaar har været beskedne; Enken i den lille Konditoriforretning har ikke haft meget at rutte med. Ronander fortalte stundom følgende Begivenhed fra sine BARNEDAGE, da han var henved 12 Aar gammel. Et Par Gange om Ugen plejede der til bestemt Tid at komme en Forbigaaende ind i Konditoriet, hvor han fik sig et Glas Øl og et par Smørbrød. Da han havde været der nogle Gange, hændte det, da han havde betalt og var gaaet, og Moderen tog bort Tallerkenen efter ham, at der laa en Rigsdaler under den. Da saa den Fremmede næste Gang kom igen, spurgte Moderen, om han ikke forrige Gang havde glemt efter sig et Pengestykke. »Det var en Daler«. »Nej«, svarede han, »jeg har ikke glemt nogen Daler. Den er ikke min«. Da han saa gik, og de dækkede af, laa der atter en Daler, og saaledes jævnlig naar han havde været der. Men de kendte ham ikke. Til Slut spurgte Moderen, hvem han var; men dertil svarede han: »Navnet gør intet til Sagen«. — Senere spurgte Moderen anden Gang. Da sagde han: »Ja, naar De nu endelig vil vide det, saa hedder jeg Brygger Jacobsen«. — Det var den ældre J a c o b C h r i s t i a n J a c o b s e n, Grundlæggeren af Gamle Carlsberg. — Derpaa gik han; men siden den Gang kom han ikke igen. Kort efter traf Ronander ham ude paa Gaden og sagde da til ham: »Moder er saa bedrøvet, at hun har stødt Dem«. »Nej, min Dreng«, svarede Jacobsen, »det skal hun ikke være. Det har hun ikke gjort«. Men han viste sig aldrig mer.

Ved ti Aars Alderen begyndte Ronanders Samlerlidenskab at ytre sig paa de Omraader, hvor han senere skulde blive sagskyndig. Stødet hertil gav Landskabsmaleren N o r d a h l G r o v e, som arbejdede ved Onkelens Is. Wilh.'s litografiske Institut. Han var en af Danmarks tidligste Frimerkesamlere. Da Grove saa, at Drengen havde Interesse i den Retning, begyndte han at forære ham af sine Dubletter, og ud herfra opstod for Ronander hans første lille Samling af et Par hundrede Stykker, som dog efter Datidens Forhold var ganske repræsentativ. Denne Samling overlod han i 1864 til sin nævnte Onkel, der som Litograf var interesseret ogsaa for Frimerker. Paa sine gamle Dage talte Ronander ofte om de Sjeldenheder, som hans første Samling havde indeholdt. — de to slesvig-holstenske Merker fra 1850 og syv fra Sicilien i

1858. — Omkr. 1870 genoptog han atter Interessen for Frimerkerne. Imidlertid var han 12 Aar gammel ogsaa begyndt som vordende Numismatiker. Der var paa den Tid et Par Mønthandlere i København. Den som Skoledrengene yndede, boede i en af de smaa Pavilloner ved Kongens Have lige for Dronningens Tvergade. Han havde Æsker med Mønter til Pris fra 1 til 4 Skilling efter Kundens eget Udvalg, Mønter til højere Værdi laa i Skuffer med tilskreven Pris, saa man for en Mark kunde gøre en rig Høst. Naar man havde samlet 20—30 Stykker, var det næste Skridt at gaa op paa Oldnordisk Museum og vise dem til Bestyreren, alle Skoledrenges Ven, Konferensraad Christian Thomsen. Her paa Museet var Ronander i Opvæksten stadig en flittig Besøgende.

Naar han fortalte om denne Tid, plejede han gerne at henvise til Arkæologen J. Magnus Petersens Autobiografi, hvorfra Ronander om sig selv anvendte følgende Skildring: »Paa Aabningsdagene sluttede jeg mig gerne til de store Grupper af Folk, der samlede sig om »gamle Thomsen«, naar han, den høie kraftige Mand med de spillende, milde brune Øjne, stillede sig midt i en Klynge af Besøgende og med sit venlige Smil forklarede Unge og Gamle de forskellige Fund og de Redskaber og Smykker, Fortidens Folk havde benyttet. Hans Ansigt straaled af Glæde, naar han saa den Opmerksomhed man ydede ham. Jeg kunde ikke løsrive mig og fulgte ham med de andre fra Sal til Sal. — Naar vi kom til et Skab, der indeholdt de mange store Hals- og Armringer, da fremtog han altid en af de største og vægtigste Guldringe og lagde den om en eller anden ung Piges Hals, medens han fortalte om de stolte Kvinder i den fjerne Oldtid, der bar saadanne tre Punds vægtige Smykker«. — Naar Ronander fortalte herom, lyste hans Ansigt op med samme Liv som i sin Tid den gamle Direktørs, og han tilføjede gerne: »Ja, Konferensraad Thomsen var min første Lærer. Naar vi Drengene viste ham vore Mønter, sagde han saa ofte til os: »Ja, naar I nu samler, saa skal I ikke gøre det saadan hen i Veiret, men se at faa jer en sluttet lille Samling af en bestemt Slags mest mulig komplet, om det saa kun er 1-Skillinger, thi det er en virkelig Samling, men noget hist og noget her — det er ingen Samling«. — Rigtignok kan det siges, at hos Mennesker netop som Ronander er Driften til at samle saa dominerende og altomfattende, at den vanskelig nænner at lade noget tænkelig Objekt av Planmessigheds-hensyn falde udenfor Interesseomraadet. En saadan Resignation var for ham særdeles vanskelig. — En Dag i 1863 talte han med Thomsen paa oldnordisk Museum og sagde da til ham: »Hvor jeg skulde ønske, jeg kunde faa Plads paa et saadant Museum som her«. »Er du flink i Skolen?« spurgte han. »Næh, det er jeg egentlig ikke«, svarede Ronander noksaa oprigtig. »Ja, da gaar det ikke, for at

faa en saadan Plads, maa du først være Student.« »Ja, men det har jo ikke Konferensraaden været, og De er dog bleven Leder af hele Museet«. Thomsen saa paa ham, smilte og sagde: »Det har du Ret i; men ser du min Dreng, det gaar ikke saadan hver Dag«. — Saadan gik det heller ikke; men under andre og langt beskednere Forhold kom dog ogsaa Ronander til at gennemgaa en parallel Udvikling, fra Handelen, som Autodidakt, til Museumsmand. Naar han saa tilbage paa sit Liv, stod det ogsaa for ham som noget af et Eventyr.

Imidlertid var hans Moder i Aarenes Løb bleven mere og mere plaget af Gigt i Hænder og Fødder, som blev næsten vanskabte af Sygdommen. I 1861 ophørte hun med Konditoriet og flyttede ud paa Nørrebro, hvor hun blev boende til sin Død. Foraaret 1863 blev Ronander konfirmeret, og Spørgsmaalet var nu, hvor han skulde søge sin Uddannelse, saa han kunde komme i Virksomhed. Foruden sine Onkler i København havde han fremdeles en Morbroder, boende i Norge. Det var den yngste af Brødrene fra Helsingør, *Fedor Ferdinandt Tegner*. Han var ogsaa Litograf og havde i sin Tid arbejdet hos sin Broder i Trondhjem. Men han var senere rejst til Christiania, hvor han drev et fotografisk Atelier. Der blev nu en Smule Tale om, at Ronander skulde komme i Lære hos ham. Selv erindrede han fra sine Børneaar »Onkel Fedor« som en meget smuk Mand, der gik klædt i en saakaldt polsk Snørefrakke. Han var en Charmeur og havde i Christiania gjort et økonomisk godt Parti med en formuende Enke, født *Anne Marie Steffensen*, en Artillerikonstabels Datter af Frederikstad. Om hende fortæller Ronander: »Hun kom ofte til København paa Besøg, var meget elegant klædt, altid i sort Silke. Jeg kunde godt lide hende, Tante Anne, som vi sagde, og jeg var som Dreng meget høflig mod hende, bukkede og skrabadede; thi hun gav mig jevnlig en Rigsdaler til Belønning. I Norsk Retstidende er hun nævnt flere Gange for sine Processer om Pengeaffærer¹⁾.

I sit Ægteskab med Fedor Tegner havde hun en Datter *Hulda*, f. i Christiania 15de Marts 1844. Ronander skriver: »Deres eneste Datter Hulda blev meget godt opdraget og var en Tid i Pension i København, hvor hun boede hos Apoteker *Groth* i Frederiksberg Alle. Hun spillede meget godt Piano, Mendelsohns Bryllupsmarsch, Musik af Balletten Valkyrien etc. og var meget

¹⁾ Conf. hertil S. H. Finne-Grønn, Norges Procuratorer etc. Oslo 1926, B. 2. Pag. 28, hvor det hedder, at hun selv førte sine flere Processer med adskillig Bravour, til aabenbar Forargelse for den bekendte Advokat *Bernhard Dunker* (Bjørnsøns Advokat Berent i »En Fallit«). Da hun en Gang søgte ham, var han ugalant nok til at bede hende »Drag til Helvede! Men Damen replicerede øjeblikkelig: »Det er nok Advokatens rette Forum!«

elskværdig og sød. Man kan ikke undres, at vi som var saa mange Fættre, sværmede for de to eneste Kusiner vi havde, Maja¹⁾ og Hulda. Jeg var nu i den heldige Stilling om Aftenen at faa Lejlighed til som galant Kavaller at følge dem til Porten og tage en rørende Afsked. Hulda i Særdeleshed sværmede jeg for, og hun havde ogsaa lidt tilovers for mig. Hun foreslog mig, at jeg skulde komme op til Christiania, saa skulde hun nok sørge for, at Onkel Fedor gjorde mig til Litograf. Jeg vilde gerne, men min Moder ønskede ikke at lade mig rejse. Jeg var jo lige konfirmeret. Nogle Aar senere kom saa Hulda paa Besøg til København som nygift med sin Mand, Købmand Grønneberg fra Christiania. Jeg traf dem, de var meget elskværdige, men vor gamle Kærlighed var jo slut og ikke nogen tale om. —

Moderen havde nu sin Plan. Hun gik op med ham til hans tidligere Skolebestyrer, Jacob Erslev, der som bekendt senere var Boghandler. Det var hendes Broder, Is. Wilh. Tegner, der havde bekostet hende Sønnens Skolegang. Men, som Ronander selv fortæller det, nogen haabefuld Elev havde Erslev ikke fundet i ham.

Hun spurgte, om der kunde være Plads som Lærling for hendes Søn i Forretningen. Men Erslev svarede da: »Nej, det er der ikke. En der søger en saadan Plads, maa have Interesse for Bøger, og det har han aldrig havt. Det gør mig ondt at maatte sige Dem det; men han har i Skolen altid været en luddoven Rad. Han bør søge et andet Erhverv.« — Kunstnernaturen i ham har domineret i hans Forhold til Skolen. Hans Intelligens og dybtgaaende Interesser havde ikke faat udfolde sig. Efter hans Natur maatte det ske i Frihed, usystematisk og efter indre Impuls. — Imidlertid blev han samme Aar, 1863, sat i Lære hos Papirhandler Gottfr. Buchwald, som ogsaa var Lotterikollektør og titulær Krigsassessor. Han havde Butiklokale i Waisenhusets Gaard ved Købmagergade. Lærlinge fik Kosten i Huset, og den varierede sterkt efter Fruens Humør. Naar det var slettest, fik de gerne en meget karrig Klipfisk. Papirhandelen var temmelig kaotisk. Imidlertid blev Ronander i fire Aar i denne Forretning. Herfra kom han til en jødisk Musik- og Kunsthandler, Julius Cohen, ved Amagertorv, lige overfor Helliggeistes Kirke. Hos ham var han ligeledes fire Aar indtil Efteraaret 1871. Hans Arbejde i Musikhandelen bragte ham stadig i Forbindelse med forskellige Slags Repræsentanter for Kunstner- og Artistverdenen. Komponisten Carl Christian Møller, som var Dirigent for Folketeatrets Orkester, senere Leder af Orkestret i Tivoli, fattede Interesse for ham og

¹⁾ Datter af Chr. Mart. Tegner. Hun var født i Trondhjem 1844, gift 1870 med Konsul i Grimstad, Norge, Edw. Crawford, død i Danmark 1900.

underviste ham i Harmonilære. Han kom med i forskellige dramatiske Foreninger, hvoriblandt en, som havde Lokale i Regnegade Nr. 201, samme Sted hvor »Det norske Selskab« holdt til Huse i sin Glansperiode. Her spillede han Klaver ved Forestillingerne, indøvede Sangene og fik derfor et beskedent Honorar, naar det kunde præsteres. Undertiden optraadte han ogsaa i enkelte Smaaroller. Musikinstruktionen var dog altid hans særlige Opgave. Med disse Foreninger deltog han i Udflugter til Hillerød, Lyngby og andre Steder i Nærheden af København, hvor man ønskede Dilettantkomedier. Repertoiret var saadant som »Soldaterløier«, »Til Sæters«, »Spansk Elskov«, »Verdens Herkules« o. l. — Ved denne Virksomhed kom han i særlig Forbindelse med en Ligkistesnedker, E d v a r d H a n s e n, i Borgergade, der optraadte som Skuespilleleder og havde et lille flytbart Kulisse-teater, som kunde opstilles i Foreningslokaler. Hermed foretog han og hans »Selskab« smaa Betalingsturneer, særlig til Dragør. Om disse Episoder har Ronander her i Trondhjem offentliggjort en Række »Erindringer« i Dagbladet »Nidaros«, Januar 1924. Til en af Prøverne mødte en ganske ung Guldsmedsvend, som gerne vilde være med. Ronander fandt, at hans Sangstemme var meget god. Efter at have deltaget nogle Gange fik han Hovedrollen i en lille Sømandsvaudeville »Jens og Kirsten«. Og Guldsmedsvenden havde stor Succes. Det var den senere kgl. Skuespiller C h r i s t i a n Z a n g e n b e r g. I disse Kredse traf Ronander sin Hustru i hans første Ægteskab, A n n a E m i l i e H o l m, f. i København 5te August 1847 paa den Kgl. Fødselsstiftelse »uden at Forældre ere angivne«. Ronander skriver, at hun var Datter af en Forpagter Holm. Moderen hed L o u i s e, efter Holms Død gift med Malermester M a d s e n. Ogsaa som Enkemand havde Ronander Efterretninger fra sin Svigermoder. Hun levede da paa Frederiksberg i meget smaa Kaar. Datteren var opvokset i Holbæk, hvor hun gik i Borgerskolen. Ved Midten af 1860 Aarene kom hun ind til København. Da opstod hos hende Ønsket om at bane sig Vej i artistisk-kunstnerisk Retning. I 1869—70 forsøgte hun sig paa Scenen ved det store Forlystelsesetablissement »Alhambra« i Frederiksberg Allé, i sin Tid anlagt af G e o r g C a r s t e n s e n, da han ikke paa Ny blev Leder af Tivoli. — Imidlertid havde hun Arbejde som Syerske. Saaledes forestod hun ifølge Attest fra L o r e n t z T h a a r u p, en Forretning paa Østergade, i 1871—72 Syafdelingen ved hans Dameekviperingsmagasin »og udførte sit Hverv med Orden og Akuratess«. Men Ronanders Moder betragtede Giftermaalet som en Mesalliance for Sønnen og søgte derfor at hindre deres Forbindelse. Han siger, at Kæresten havde dramatisk Talent, men hendes store Højde var hende til Hinder, saa Ligkistesnedkeren klagede over, at hun ragede

op over Dørene i hans Kulisser og burde saves af et Stykke. — Ronander var temmelig ked af at hænge bag Disken den hele Dag; det kom til et Brud mellem ham og hans Principal, væsentlig paa Grund af et ligeGYldigt Skænderi om en Prokura til Boghandler M a c k e p r a n g i N a k s k o v. Ronander tænkte nu en Stund paa at begynde egen Musikhandel. Han gik da op til en af sine Onkler. Eieren af Næstved Dampmølle, N i e l s N i e l s e n, gift med Moderens yngste Søster, og bad ham om et Laan paa 250 à 500 Rd., forat han med denne Kapital kunde begynde Forretningen. Onkelen stillede sig velvillig og lovede at tænke over Sagen. Da Ronander kom for at faa det afgørende Svar, fik han imidlertid den Besked: »Jeg er slet ikke uvillig til at hjælpe dig med et saadant Laan, men kun paa en Betingelse, at du øjeblikkelig gør Slut paa din Forlovelse«. Hertil svarede Ronander: »Det vil jeg ikke indlade mig paa«, og dermed skiltes de. — Da det saa ogsaa viste sig, at hans paatænkte Kompagnon led af betænkelige Svagheder med Hensyn til Ædruelighed, bortfaldt hele Sagen. Ronander kom nu i en yderst vanskelig Stilling. Som medvirkende Korist ved italiensk Opera paa Hofteatret tjente han paa en Maaned 8 Rd., og han fik da Efteraaret 1871 Tilbud fra en Fru B l y d t m a n n om at følge med som Musiker ved en Sangertrup til Nykøbing paa Falster. Lønnen skulde være ikke under 20 Rd. maanedlig og ikke over 40, varierende efter den større eller mindre Tilslutning, som blev Truppen til Del. — »Ja, hvad skulde jeg gøre, jeg slog til«, fortalte Ronander om denne Episode; »men det var nu et fælt Selskab, med hendes Mand, en afdanket Underofficer som Impressario og saa et Par altfor lystige Pigebørn som Sangerinder. Komikeren S c h r ø d e r var den bedste«. — Turneen varede i seks Uger, men Successen var ikke ubetinget. Til Slut maatte de rejse paa Deling, hvorefter Selskabet opløste sig i Saksjøbing. Ronander vendte tilbage til København med et Nettoudbytte af en Mark i danske Penge. — I 1872 spillede han som Musiker paa »Vennelyst« ved Frederiksberg Allé. Det var i Udstillingsaaret, saa han tjente godt. Men da saa hans Moder var død den 25de August 1872, begyndte snart for Alvor hans Vandreliv. Det varede i 20 Aar, indtil han slog sig ned her i Trondhjem. I Efteraaret 1872 blev han engageret som Pianist af en dansk-jødisk Artist, Direktør L u d v i g G i l l i n, der ledede Turneer særlig i Sverige, men tildels ogsaa i Norge. Den 4de November drog de over Malmø—Jønkøping til Stockholm, kom senere til Ørebro og Gøteborg, hvorfra de næste Foraar vendte tilbage til København. Dette Selskab var betydelig respektablere, og Ronander fortsatte sit Engagement. Hans Forlovede havde imidlertid selv holdt Systue paa Kultorvet. Den 13de Juli 1873 blev de viede i Trinitatis Kirke. Og den 29de

samme Maaned rejste han atter ud med Gillins Selskab, denne Gang til Christiania, som de efter en stormfuld Sørejse naaede via Göteborg. Selskabet optraadte paa det daværende Klingenberg. Folkestemningen var endnu paavirket af Preussens Krig med Danmark og af Frankriges senere Nederlag i 1870. Den skeløjede Direktør Gillin gjorde særlig Lykke med sit specielle Bravurnummer, en Vise, som sluttede med Ordene: »Und Bismarck wird självaste Fan«. Engagementet var ikke stadig lige fordelagtigt. Men Ronander havde Part i Udbyttet og tjente til sine Tider 2 à 3 Speciedaler daglig, om Søndagen stundom optil 20. — I Huset, hvor han boede, blev han kendt med den senere Komponist Catharinus Elling. Privat spillede de firehændigt sammen. — Da han havde set paa Forholdene, lod han sin Hustru komme op til sig. De forblev saa seksten Maaneder i Christiania. Her boede fremdeles hans Onkel, Fedor Tegner, og Kusinen, Fru Grønneberg. Ronander saa ham engang ude paa Drammensvejen passere forbi i sit elegante Køretøj. Og Købmand Grønnebergs Forretning blev han opmærksom paa i Carl Johans Gade. Men Hulda mødte han aldrig. — Siden Engagementet hos Gillin mente Ronander sig for Eftertiden at tilhøre de omrejsende Artisters Verden som en Sfære for sig. Derfor optog han i denne Periode ingen Forbindelse med sine Slægtninge. Først 28 Aar senere traf han dem. Det skulde vise sig, at ogsaa Fru Grønneberg havde lignende Anlæg for Tegning som saa mange af hendes fædrene Slægt. Hun udviklede sig derfor i samme kunstneriske Retning og blev Malerinde. — Hendes Ægteskab med Grønneberg blev senere opløst.

Da Selskabets Optraeden paa Klingenberg var til Ende, dannede Ronander selv en Trup af omrejsende Artister og havde sit Virkefelt i Sverige. Fruen optraadte med og gjorde Lykke ved sit Foredrag af Erik Bøghs og Elias Sehlstedts Viser. Han siger om hende, at hun var intelligent, slagfærdig og vittig, med Interesse for Læsning og i Besiddelse af nogen Sprogkundskab, som hun yderligere opøvede under deres stadige Samvær med Folk af forskellig Nationalitet. Deres første Togt gik over Karlstad og Byerne i Mellem-Sverige nordover til Sundsvall og Hernösand; de var ogsaa i Stockholm, hvor han, vistnok i 1875, havde Engagement som Pianist ved en Varieté »Odeon« i Regeringsgatan. I Midten af 1870 Aarene var de en Tid atter i Danmark, men kom ikke vestenfor Storebelt. I Fyn og Jylland havde Ronander overhovedet aldrig været. Under dette Ophold i Hjemlandet blev han om Sommeren, antagelig i 1876, Kapelmester ved Forlystelsesstedet »Over Stalden« ved Charlottenlund, da den oprindelig ansatte, som bar Kendingsnavnet »Bævre-Nielsen«, havde faat Forfald paa Grund af Benbrud. Etablisementet var nyopført efter en Brand.

En af Forestillingerne overværedes af den daværende Kronprins, senere Frederik den 8de. Han lod overfor Fruen fremføre sin Kompliment for hendes Foredrag af de Bøghske Viser. Men Publikums Favorit var Sangersken *Th e k l a W i l l u m s e n*. — En Lægerecept udstedt 15de Sept. 1876 til Fru Ronander, Nørrebro Nr. 88, er den første af en hel Række saadanne, som i de følgende Aar tydelig viser at hendes Helbred blev stadig mere vaklende. Hun havde et svagt Bryst. Men foreløbig lagde ikke Sygdom Hindring i Vejen for deres Rejseliv, og da Ægteskabet blev barnløst, var de ogsaa i denne Henseende frit stillede. De dannede atter en egen Trup, som 25de November var i Stockholm. Paa denne sin anden Færd i Sverige udstrakte de Virksomheden over Haparanda rundt den botniske Bugt til Finland. Ronander anfører udtrykkelig denne Rute. Hans finske Periode vedvarer saa til 1881.

Han siger, at hans Selskab havde et godt Navn, dels ved Repertoiret og dels ved den Disciplin, han holdt. Dette bekræftes ved flere »polishetyg«, som er bevarede, saaledes fra Åbo, dateret 18de Januar 1881, at »pianisten Ronander jämte sällskap under särskilda tider åren 1876—1879 uppträdt å flere ansedda restaurationslokaler härstedes utan at skäll til anmärkning hvarken emot sällskapet eller dess uppträdande förefunnits«. Lignende Vidnesbyrd foreligger fra Øvrigheden i Kuopio og St. Michel. Her i Trondhjem har Ronander i Dagsposten for 19de Juli 1919 skrevet om en Erindring fra disse Aar: Vistnok i 1879 fik den lille By Bjørneborg en Sommerdag noget at tale om. Der var om Morgenen kommet en Herre og en Dame med en lille Pige. De var elegant klædte og tydeligvis Artister, thi de medbragte to kostbare arabiske Heste. Ronander og Frue optraadte dengang i Stadsträdgården med sit Musikselskab, en Damekvartet og en ung Violinistinde. Uagtet han kendte saa mange Artister, var dog de Nykomne fremmede for ham. Men ud paa Eftermiddagen henvendte de sig selv til ham. De var Amerikanere, *Mr. M a d i g a n* med Frue og Datteren *E l v i r a*, og kom fra Petersburg, hvor de havde været engagerede ved Cirkus Cinicelli, men var blevne uenige med Direktøren og rejste nu paa egen Haand. De ønskede Musik til sin Forestilling om Aftenen. Ronander besluttede at medvirke. Ude i Haven opbyggede de en Manege. Han og Violinistinden lavede Cirkusmusik. *Mrs. Madigan* red Skoleridt, hendes Mand fremviste Dressur, og den lille *Elvira* optraadte paa Staaltraadslinie — meget smuk, graciøs, med det deiligste lyse, lange Haar. Efterpaa sang Kvartetten med Accompanement i Trädgårdens Musikpavillon. Fortjenesten var god. — Senere hen mødtes de gentagne Gange i Sverige, hvor *Mr. Madigan* drog om med egen Cirkus. Som vi skal se, fik den lille *Elvira* en krank Skæbne. Ronander krydsede deres Vej ogsaa, da hun stod foran den ulykke-

lige Afslutning paa sin korte Livsbane. Men det var ti Aar derefter. Ved Ronanders første Sammentræf med dem, var hun omkring 12 Aar gammel. I Virkeligheden var hun af dansk Slægt, døbt Hedvig Antoinette, Datter af Kunstberider Jensen. Men efter Faderens Død blev hun som Cirkusbarn adopteret af Ægteparret Madigan, der uddannede hende til Linedanserinde.

Fra Finland tog Ronander en kortere Tur til Reval og ligeledes over Wiborg til St. Petersborg. Han var under sit Vandreliv ikke blot Musikdirektør, men ogsaa Samler, først og fremst Møntsamler. Overalt hvor han kom hen, benyttede han Anledningen til kulturhistorisk Iagttagelse, saaledes som det nu passede ham, i Museer, Samlinger og Biblioteker, som han stadig besøgte, men ogsaa hos private, blandt rejsende Opkøbere, Auktionshandlere og den Slags Folk, som han havde en egen Evne til at blive kendt med. I Kraft af sin skarpe Opfattelsesevne blev han en Mand med usædvanlig Menneskekundskab. — I disse Aar havde han efterhaanden skaffet sig en Møntsamling særlig fra Finland paa 3000 Nummere, som han anslog til en Sølvværdi af ca. 2000 Kr. efter Datidens Prisforhold. Han kom ikke til nogen By, uden at han opsøgte dens Guldsmede og Kobberslagere for at høre efter, om de havde gamle Mønter til Salgs. Spørgsmaal derom var noget af det Første, som han lærte sig at fremføre mundtlig paa Finsk. I 1873—79 udkom senere Rigsarkivar Kr. Erslevs Katalog over Konferensraad Thomsens Samling af middelalderlige Mønter, som var skænkede til Staten. Medens Ronander rejste i Sverige, skaffede han sig denne Bog, som for ham levendegjorde Mindet om Besøgene hos Thomsen i oldnordisk Museum. Men til hans Skuffelse var Kataloget skrevet paa fransk. Ganske vist havde han lært Sproget i 2 Aar paa Skolen. Men det var alene Udtalen, som dengang havde hans Interesse. Nu tog han Kataloget for sig, købte et fransk Lexikon og gav sig til at studere. Dette Studium drev han paa den Maade, at han læste det hele Lexikon, bogstavelig talt, fra Titelbladet til sidste Side. »Jeg tror ikke der er mange, som gjør mig det Kunststykke efter«, siger han selv. Men han opnaaede dog ogsaa at forstaa Møntkataloget. — I hans egen Samling fandtes der sjældne Ting. Særlig fremhævede han en Kollektion paa 49 Stykker af de ejendommelige Nødmønter fra Carl den 12tes Tid, som Gørtz havde ladet præge, saakaldet »Plåtmynt«, d. v. s. firkantede Kobberplader. Han fortalte endnu med Beklagelse, hvorledes han sluttelig kom til at skille sig af med dem. »De blev nu nogle rigtige Nødmønter«. Dette gik saaledes for sig: I disse Aar, indtil 1880, havde han gennemgaaende klaret sig brav og tjent de tilstrækkelige Penge. Sommeren 1880 tilbragte det Ronanderske Selskab i Kystbyen Kotka ved den finske Bugt. Herfra hedder det: »At Musikdirektøren,

danska undersåten V. Ronander, hvilken med sin fru jemte tre sångerskor med behørigt pass vistats i denna stad från och med den 4. sidstlidne Mars til och med den 3. innevarande December, hvarvid sällskapets prestationer bestått af sång och uppvisandet af smärre theaterstycken, under denna tid på et särdeles rekommenderande sätt sig uppført, deröfver varder dette till intyg meddeladt. John. Warttainen, ordningsman«. — Han havde herunder Samarbejde med andre Artister, saaledes den danske Komiker Johannes Lohmann o. a. Men for at skaffe Rejsegodtgørelse og Forskud til det saaledes udvidede Selskab, havde han ladet hele sin Møntsamling pantsætte hos en Aagerkarl i København for fem hundrede Kroner. Paa Grundlag af denne Kapital rejste han efter Nytaar 1881 med sit større Selskab i det centrale Finland. Og det var nu hans Haab, at Samlingen skulde blive indløst inden en Maaned. Men det kom ikke til at gaa efter denne Beregning. Ved Midten af Marts var de en Søndag Formiddag dragne fra Kuopio for at komme til Markedet i St. Michel, hvor han fra tidligere Ophold vidste, at der kunde tjenes gode Penge. Da hændte det, at de om Tirsdagen, kørende sydover paa Landeveien, mødte en Bonde liggende paa sin Slæde fladt nedpakket, som det der bruges mod Vinterkulden. Han rejste sig op, gestikulerede til dem og raabte paa finsk: »Keiseren er dræbt, Keiseren er dræbt«. Det var Mordet paa Alexander den 2den, Søndag 13de Marts 1881, de saaledes fik Underretning om. Dette blev for dem en skæbnesvanger Begivenhed. Thi der var straks af Myndighederne erklæret almindelig Landesorg, ingen offentlig Musikunderholdning blev tilladt. Deres kontante Penge vilde snart være opbrugt, og der stod de uden Indtægter. De maatte bort fra Finland. Fra denne Tid er bevaret en Notitsbog, hvori Fru Ronander har gjort sammenhængende Optegnelser, som begynder efter Nytaar 1881 i Tavastehus og slutter Foraaret 1883 i Ørebro. — Her skriver hun om Afbrydelsen paa deres Virksomhed i Finland: »7 Verst från St. Michel fik vi høre det, måste rese tilbake til Kuopio 20 Mil — 30 Mil til Uleåborg, 15 Mil til Haparanda«. — Det er i hvert Fald i lige Linje en Afstand paa mer end 500 Km. og en Vejlængde større end fra Oslo til Trondhjem. Paa Grund af Ishindring var al Skibsfart afbrudt. Saa kørte de da nordover, først gennem de finske Indlandsskove og derpaa Kystvejen omkring den botniske Bugt. Paa sine Steder fik de Lov til at optræde privat hos Folk, som indbød dem dertil. Og en tysk Handelsrejsende laante dem 500 Mark, skønt han ingen Udsigt havde til nogensinde at træffe dem mere, hvilket han heller aldrig gjorde. I sine Erindringsnotater siger Ronander, at de var otte Personer, som skulde have Kost og Logis paa hans Regning. Da de slap ud af Finland, havde han i kontante Penge ti Mark, d. v. s.

syv Kroner. Den 29de Marts var de naaede frem til Haparanda, hvor Herrerne i Selskabet atter optraadte, og de havde derved en Nettoindtægt af 55 Kroner. I Luleå sees de at have været allerede 8de April. Hele Rejsen er gaaet ilsomt for sig. Man maa erindre, at det var længe før Jernbanens Tid i disse Egne. Vinteren 1881 var i det nordlige Skandinavien meget haard, og Foraaret kom usedvanlig sent. Den første Aften i Luleå gav et Overskud paa 102 Kroner. Om deres Ophold her fortæller en Aviskorrespondance følgende: »Hemkommande från Ronanders sista varietésoiré slår jag mig ned — før at tillskrifva »Umebladet« några rader om detta lilla intressanta sällskap, som i morgon, efter en månads härvaro, tänker lemna oss för att draga mot södern. — Sällskapet består af 3 manliga och 4 qwinliga medlemmer. — Angenemt i sanning att se en så egendomlig företeelse som Hr. Lohman. Karlen är ett slags e n t o u t c a s: buktalare, mimiker, musiker, komiker. — Ur en vanlig simpel harmonika framtröller han de renaste flageolet-toner och hans förmåga att utföra c a r n e v a l d e V e n i s e på en tingest som en vanlig buteljork är alldeles förwånande. Där jag talar om Hr. Lohman fordrar sanningen att jag också omnämner Hr. Haydn — en ypperlig pianist och violspelare, som Hr. Ronander lyckats annektera. Bland damerna är Fru Ronander framstående redan genom sitt mycket bildade wäsen, äfwen såsom sångerska t. ex. i gladare, mera skämtsamma stycken, i kupletter etc. Den af fruentimren, som dock bär spiran såsom sångerska, är wäl odisputabelt Fröken A s t a S ö r e n s e n. Begåfwad med en ypperlig sopran skulle hon under ledning af en mästare bli någonting, om icke a la K r i s t i n a N i l s s o n, så åtminstone ganska framstående. — Wid ljus och lampors sken har hennes ögons glans »fortryllet« mången ungerswen«. — — Men i Notitsbogen heder det fra Skellefteå: »Mange Udgifter, Mad, Logis, ingen Fortjeneste«. — Umeå: »Dårligt, lovede aldrig komme mere der«. — 20de Juni, Örnsköldsvik: »En Oxe til Värt, kommer heller ikke der«. Receipt, dateret 2den Juli, fortæller at Fruen her har maattet søge Læge. Som det senere viste sig, led hun af begyndende Tuberkulose. Og selv noterer hun: »Jag mycket syg«. Under disse vanskelige Forhold har de fra Örnsköldsvik atter søgt over til Finland. — Den botniske Bugt er her paa det smalleste, og paa Østsiden ligger Byen Vasa, hvor Ronander fra tidligere Besøg havde en god Forbindelse i Ernsts Hotel; her opholdt de sig fra 5te Juli til 1ste August. Fruens Helbred var bedre, og de har haft Anledning til at optræde. Men det økonomiske Udbytte var kun saa som saa. Dette Besøg var deres Afsked med Finland. Ronander siger i sine Erindringsnotater, at den officielle Landesorg var bestemt til halvandet Aar. Og han kom der aldrig mere. De rejste over til Hudiksvall, som ligger noget

længer syd paa den svenske Side af Bottenhavet. Men deres økonomiske Stilling var fortvivlet. Fruen noterer: »Maatte pantsætte min Koffert, mit Uhr, mine Ringe, alt, alt«. De dyre Landevejsrejser ned gennem Nordsverige havde udtømt deres sidste Resourcer. Med blødende Hjerte maatte Ronander erkende, at han til Spotpris havde opofret hele sin Møntsamling. Nu var der ikke Tale om, at han nogensinde magtede at indløse den. Nødmønterne var definitivt tabte. Som privat Samler var han senere væsentlig passioneret Filatelist. Tabet af sin store Møntsamling fik han aldrig genoprettet.

Den følgende Tid blev svær. Vistnok søgte han med sit efter Forholdene dygtige Selskab at slaa sig igennem. Hen paa Efter-sommeren var de atter nordover, i Stiftsstadern Herrnösand. Men i Længden blev det vanskeligt for ham at holde Truppen samlet. Medlemmerne, som ved hans Bekostning var komne vel ud af Finland, følte sig nu altfor trykkede af den økonomiske Misère. De rejste fra ham lidt efter lidt og fik sig andet Engagement. Imidlertid reorganiserede han efterhvert sit Sangselskab med nye Kræfter. Fra Begyndelsen af Aaret 1882 noterer Fruen: »Blev i Östersund i to Måneder, hade det mycket godt« og derefter: »Snälle Folk, kommer åter, om vi lever«. Ud paa Foraaret tog de Engagement i Göteborg ved Varietélokalet Concert du Boulevard, men da de ikke kom ud af det økonomisk, blev de der kun fra den 5te til den 18de Juni, hvorpaa de rejste til Christiania. Dette Besøg synes at være det eneste, som Ronander har gjort i Norge mellem Aarene 1875—92. Men Fortjenesten blev ikke bedre. Den 15de August er de atter tilbage i Göteborg, hvor de nu fik et bedre Engagement. Men Fruen er »syg och ledsen«. Her blev de til den 16de November. Derpaa optræder de i December 1882 med Sang og Musik i Sköfde, Vestergötland. Og fra det nærliggende Lidköping oplyser en vedføjet Bladnotits, at det »Ronanderska sång- og musiksällskapet hvarje afton är at höra å hotell Sveas salong. Herr och Fru Ronander äro härstädes välbekanta, likaså den skicklige violisten P e d e r N e u m a n n. Sällskapet består desutom af trenne unga sångerskor, två danska och en svensk, — fröken G e r d a B e r g, som med sin ovanligt vackra och omfångsrika altstämma synes vara publikums gunstling«. — Den 31. Marts 1883 hedder det fra Landsfiskalen i Örebro, at »Herr Victor Ronander med sit af fyra damer bestående Sängsällskap på vinteren och våren under loppet af flere veckor, i tre särskilda omgångar haft anställning å teaterkaféet härstädes. — Sällskapet, som i allo uppträdt på ett hedrande sätt är ett af de bästa som på många år besökt staden«. Fruen anfører i sin Notitsbog: »Örebro. Godt, mycket godt«. — Derpaa har hun sluttelig skrevet: »Carlstad åter igjen«. — Disse Efterretninger er de sidste vedrørende Sangselskabet. Kort efter har det definitivt

opløst sig. — Sommeren 1883 tog Ronander Engagement ved Concert du Boulevard som Musikdirektør og Pianist. Lokalets Ejer og Chef var en Tysker ved Navn Schultheiss, der havde tjent Penge som Markedsrejsende med Karusel og Skydebane. — Blandt Artisterne indtog en tysk Chansonnette Clara H a p p é Førstepladsen — hun var meget feteret indenfor visse Kredse af unge Gøteborgerkøbmænd. — Musikerne havde som vanlig i Sverige fri Kost ved Etablissementets Restaurant. Men Schultheiss serverede dem ikke saa overdaadige Middage, som de efter svenske Forhold var vant til. »Hestekød hveranden Dag er ikke fornøieligt i Længden, allermindst som Suppe med et Par Gryn svømmende i«. Schultheiss paraderede selv som Hausvater for Bordenden og bidrog til en lystig Stemning ved sine mer eller mindre drøje Historier. Naar han ikke mødte præcis, kom Fruen ind og sagde: »Ak, Mand mins Mave ä saa dolig, han ikke spise i Dag« — og da var Suppen serveret. Paa denne Tid traf de sammen med en Floitist ved Circus Schumann. Han præsenterede sig som norsk, egentlig hed han Forsberg, men optraadte i Artistverdenen under Navnet Francesco Cetti¹⁾, senere Sultekunstner, »Tankelæser« og Luftskipper med meget mere. Ronander har fra denne Periode skrevet en Del Erindringer, som findes i Trondhjemsavisen »Dagsposten« for April 1929. Da Cetti blev afskediget fra Cirkus Schumann, blev han hjulpet af Ronander til Engagement hos Schultheiss. Men da de kun havde Noder for Violin og Piano, maatte Cetti blæse efter Violinstemmen og nogle Fløjtestemmer, som Ronander om Dagen fik Tid til at udskrive. Det gik ganske brav. Men Publikum blev daarligere og simplere Dag for Dag. Thi Schultheiss havde ikke handlet efter den gamle Lære, at en Varietetedirektør aldrig maa gøre sig til Uven med Pressen. Der var i Lokalets store Tid kommet en Mængde Journalister, som alle fik fri Servering, naar de indfandt sig. Aviserne havde jevnlig rosende Udtalelser om Etablissementet og Artisterne. Men en Dag stod tilfældig i et af Bladene en Notits, hvorover Direktøren blev fornærmet. Han gav saa Ordre til, at Journalisterne ikke mere fik fri Entre, end sige fri Servering. Da blev Venskabet slut. Pressen var samstemmig om, at Lokalet var lige daarligt som Artisterne. Jevnlig saa man i Notitser om Overfald og Gadeuorden, at Gerningsmanden vistnok kom fra Concert du Boulevard og lignende. — En Formiddag meddelte Schultheiss sit Personale, at han sluttede om tre Uger, og fra da af vilde han ingen Gage betale. De, som havde længere Kontrakt, fik sagsøge ham. — Der var intet andet at gøre: Personalet maatte indstille Virksomheden. Ronander drog atter ud paa Turné.

¹⁾ F. i Bergen 1860, d. i Oslo 1925. Søn af Skibsfører Francesco Forsberg-C, og Engel Margaretha Neergaard. Slægten stammer fra Genua.

Cetti skulde egentlig været med som Tryllekunstner, men blev liggende syg i Gøteborg, hvor Frelsens Hær tog sig af ham, saa han derefter traadte ind i Arméén og for en tid optraadte i dens Tjeneste.

Ronander dannede nu et lille Selskab alene af Musikere, nemlig en Trio: Violin, Violoncel og Piano. Det var dygtige Folk, han havde faaet fat paa, og under Navn af »Ronanderska Trion« rejste de Sverige igennem og kom atter helt opover til Örnsköldsvik. Efterhvert tog han flere Musikere, saa det blev et lille Kapel. Fra denne Periode er bevaret en Række Avisudklip, som rosende omtaler hans Virksomhed i 25—30 forskellige svenske Byer. Dette var fra Efteraaret 1883 indtil Udgangen af 1886. Af Repertoiret nævnes Bellmanske Melodier, Sonetter af Weber, Haydn, Reissiger m. fl., Hausers Ungarische Rhapsodie, Mendelsohns E-Mols-Koncert etc. Under hele Sommersaisonen 1884 og 85 spillede de i Wernerska Trädgården i Linköping, hvor der var Forlystelses-etablissement med jevnlig Optræden af de forskelligste Slags Artister. Medlemmer af Kapellet var en Tid blandt andre 1ste Violinisten *Heinrich Wind* fra Dresden, og Violoncellisten *Nepomucky* fra Prag samt en Tid *Otto Grimm*, ogsaa ansat ved Berns Salon i Stockholm.

I Marts 1886 sees Musik-Kapellet at have optraadt i Skaane. Sidst i Maaneden tog Ronander over til København, men kun for at være til Stede ved sin Søsters Begravelse. Senere saa han ikke Byen paa tredive Aar. Truppens økonomiske Forhold belyses ved følgende Notat: Angaaende Sommerengagement, Örebro: 14 Kroner for 4 Personer, fri Kost og Logi, 14 Dage à 1 Maaned. — Melander: 12 Kr. + $\frac{1}{2}$ Reise, 14 Dage. — Skara: 20 Kr. + alt frit. — Motala: 20 Kr. eller Entré. — Gyllenberg (Filipstad) Hotellet: 18 Kr. + Reise. — Brismann: 16 Kr. + $\frac{1}{2}$ Reise. — Desværre kan man ikke se, om disse Angivelser er endelig Aftale. Men man faar dog herigennem et vist Billede af de økonomiske Vilkaar, hvorunder et saadant Musikselskab i Datiden har arbejdet. Man ser ogsaa af Koncertannoncer fra de Hoteller, som antog dem, at den faste Entrépris har været 50 Øre. Men for at optræde med sit Musikselskab maa han have Politiets Bevilling og undertiden erlægge en Afgift samt betale sin Biletør. Et Brev fra Borås i December 1886 angiver disse Udgifter til 2 Kr. 50 Øre pr. Aften. Da Sangselskabet i 1882 ikke kunde komme ud af det økonomisk ved Concert du Boulevard, var deres samlede kontante Afønning 12 Kr. pr. Aften. Og da de vendte tilbage fra det mislykkede Forsøg i Christiania, erholdt de 15 Kr. — Selskabet har vel ogsaa dengang bestaaet af 4 eller 5 Personer, Fruen iberegnet. Men da Musiktrioen (Kapellet) var dannet, og hendes Tuberkulose skred videre, optraadte hun ikke mer. — Der findes sluttelig ogsaa bevaret følgende hektograferede

Henvendelse: »Undertecknade tager sig hermed friheten att fråga om Herrn vil nu eller senare engagere mit lilla bra Kapell (4 personer 1ste & 2den Viol., Violocell & Piano) det er alle framstående musikere, och vi har et mycket stort och omvexlande repertoire af såväl klassisk som den nyaste musik. Villkorenne ere frit kost och logi (äfvén för min hustru) och 50 öre entré eller, om Herrn vil aflöna oss och sjelf tage entrén, billigsta priset 16 kronor pr. afton«. Vict. Ron.

Under sit Rejseliv i Sverige og de længere Ophold særlig i Gøteborg og Linköping var det, som vi har set, en broget Samling Mennesker, han gjorde Bekendtskab med. Ved Siden af Lærere vid Motala Elementar-Læroverk og Løitnant vid Kongl. Jemtlands Fältjägare Corps møder man i denne Kreds E m a n u e l N a t h a n, — Djurtämjare, og Le Comte de Roujoux — Chancelier du Consulat de France, samt Joh. Carl Rydquist, der paa sit Visitkort fører Titelen Frøjd- og Luft-Pappa. — I sine Erindringsnotater fremhæver Ronander blandt de Steder, han har besøgt, Grubebyen Sala, hvor han deltog i en Nedstigning i dette Sveriges i hvert Fald dengang dybeste Bjergverk, og blandt sine Indtryk af det brede Folkeliv omtaler han fra Värmland Deltagelsen i Christinehamns »Fastingsmarknad«, et Købstevne, som i sin Glanstid var berømt gennem hele Sverige og indover den norske Grænse. Her mødtes aarlig i April Maaned Brukspatronerne eller deres Fuldmægtige med det menige Handelsfolk til Fastsættelse af Priserne for Jern, Korn og Tømmer. Men særlig dvæler han ved forskellige Ophold i Byen Uddevalla i Baahuslen. Det er fra Aarene 1885 til 88. Han skriver: »Her blev som et Hjem for os; hvortil vi længedes og tyede, og hvor vi havde megen Glæde — og Sorg — og derefter Minder«.

Ubevidst har vel Erindringens idealiserende Funktion medvirket ved Udformingen af dette Stof, som i det hele taget naar han paa sine gamle Dage saa tilbage mod Ungdomstiden og de svundne Vandringssaar. Efter Underhandlinger med Borgmesteren fik han Lov til med sit Selskab at optræde i Stadshuset, hvor de spillede enten oppe i Festsalen ved større Anledninger eller nede i Kælderetagen, hvor Byens Kaféliv havde sit Centrum. Ogsaa her havde de Kost og Logis hos Restaurantens Indehaver, mod at de skaffede ham Musik i hans Lokale. Rede Penge erholdt de ved at spille i Foreninger, til Baller og nu og da ved en selvstændig Koncert, naar Leiligheden syntes gunstig. De forblev i Uddevalla først en Maanedes Tid, da Publikum var velvilligt, og de trivedes godt; rejste saa bort, men droges atter gentagne Gange til Stedet som den By, hvor de følte sig mest hjemme. Saaledes gik et Par Aar. Naar der kom rejsende Teaterselskaber, hvad der ikke sjelden hændte, præsterede Ronanders Trup Musiken, saaledes for B e r n-

hard og Ludovica Levy, da de opførte »Therese Raquin«. Ved deres Selskab var den dygtige Skuespiller Høpfner-Petersen, som i den lettere Genre (»Børsbaronen«) havde Birollen »En Sjover«. Ronander kom ind i Garderoben, netop som han sad og maskerede sig. Han spurgte saa: Hør Ronander, ligner jeg en Sjover? »Men da kunde jeg ikke lade være at drille ham, og saa svarede jeg: Nej, ikke naar De er maskeret«. — Denne Evne til en rask Replik var ingenlunde uden sin Brod, og hvis man med Uret traadte ham for nær, kunde han anvende den med ikke liden Virkning. Højdepunktet i sin selvstændige Virksomhed naaede han Sommeren 1887, da han var engageret som artistisk Direktør og Chef for et Kapel paa 19 Mand ved Gøteborgs Tivoli Lorentzberg. Kontrakt herom indgik han den 22de Februar 1887 med Etablissementets Chefdirektør Victor Norman. Den er bevaret og gaar ud paa, at Ronander fra 1ste April til 30te Juni skal udføre Musik mod følgende Vilkaar: Kapellet skal i den første Maaned bestaa af 8 Personer og derefter af 20, ham selv iberegnet. Kun de dygtigste Kræfter skal antages. I April skal der være 3 Solister og fra 1ste Maj mindst 5. Kapellet skal udføre Musik til Varité-artisterne samt Middags- og Aftenkoncerter. Herfor skal Norman til Ronander betale i April 50 Kr. per Dag og fra 1ste Maj daglig 100 Kr. — Det er Vidnesbyrd om en tilfreds Stemning, naar han 23de Juni sender sin Onkel Isak Tegner i København en telegrafisk Lykønskning til hans Fødselsdag, idet han underskriver sig: »Din hengivne og taknemlige Vict. Ron.«. 25de Juni er opsat en ny Kontrakt for Tiden efter Juni Maaned saaledes, at han som Musikdirektør erholder en Gage af 180 Kr. om Maaneden uden Forpligtelse til at skaffe Kapel. Men, som han selv siger i sine Erindringsnotater: Desværre vedvarede Engagementet ikke længer end Sommeren over. Thi den bekendte Musiker Waldemar Neumann havde i flere Aar været Kapelmester paa Lorentzberg, og han ønskede fra 1ste September atter at overtage denne sin tidligere Stilling, hvad han ogsaa gjorde. — Ronander begyndte saa igen med eget Musikselskab. Men det blev en vanskelig Tid, vistnok den sværeste, som han havde at gennemgaa. Han fik ikke samlet saa gode Kræfter som tidligere, og Konkurrencen voksede særlig ved Tilgangen af tyske Musikere i Sverige. Følgen var, at et Kapel paa 8 Mand ikke tjente bedre, end han oprindeligt havde gjort med sin Trio. Hertil kom den Ulykke, at Hustruen ikke længer kunde udholde Rejselivet. Dertil var hun altfor svag. De søgte nu atter op til Uddevalla, hvor Kapellet sees at give Abonnementskoncerter i Januar og Marts. Ligeledes havde han atter Samarbejde med Komikeren Johannes Lohmann, som havde tilhørt hans Selskab i Finland, men det var rent tilfældigt.

Fra Foraaret 1888 spillede han med sine Musikere paa Hotelrestauranterne særlig i Vestergötlands Byer, sluttelig i Borås indtil den 23de September, hvorefter han fandt for godt at opløse Kapellet. Under deres svære økonomiske Vanskeligheder havde Hustruen maattet blive liggende dødssyg igen i Uddevalla i Lungetuberkulosisens sidste Stadium. De var i en Nødstilstand, som han ikke magtede. Den offentlige Modarbejdelse af Sygdommen var i Datiden endnu ikke effektivt organiseret ved samfundsmæssig Kurstedsbehandling. Sommeren over gik det endnu saa nogenlunde, men ud paa Efteraaret blev Stillingen kritisk. Ved Begyndelsen af Oktober tog han saa Engagement som Musikleder ved Skuespillerdirektøren *F r i d t h j o f C a r l b e r g s* rejsende Operetteselskab, der i Slutten af August havde begyndt sin Høstturné i Eskilstuna. Men Starten havde været uheldig. En skaanselløs Kritik i Eskilstunaposten gik fra det ene Blad til det andet gennem den svenske Provinspresse. Den almindelige Mening var, at Selskabet havde en Nedgangsperiode, Personalet syntes ikke saa godt som før. Under disse Forhold tiltraadte Ronander sin Stilling.

Fra Wenersborg tog de til Sydsverige og spillede mod Slutningen af Oktober i Smaalandsbyerne, hvor han fra Eksjö skriver til Hustruen: »Her har det været den rene Elendighed. »Jorden rundt« bragte fuldt Hus en Aften; men det var ogsaa det Hele. — Alt beror nu paa, om Gagerne kan betales, ellers bliver det værre. Vi går i den største Angst. Om det hele skulde ramle, giver jeg mig väl i väg med Wahlboms. Det är hyggelig folk, och det skal väl gå, om jag kan plocke ihop några musiker i Malmö.» — Spørgsmaalet var, om Teatrets nyengagerede Kraft, Fru *H j o r t s b e r g*, kunde faa Publikums kølige Stemning til at slaa om, naar hun tiltraadte, og saa gjaldt det at oparbejde Selskabet musikalsk. Ved Begyndelsen af November kom de til Malmö. Hans Breve herfra viser, med hvilken Spænding han har indøvet Musikken til Opførelsen af Sangskuespillet »*Farinelli*«, hvis Virkning paa Publikum vilde blive afgørende for hans Anseelse ved Selskabet. Efter Premieren skriver han den 25de November: »Endelig igaar stod det store slaget. Allt gick väl. — Jag har nu god tro paa, at *Farinelli* skal rädde oss, om icke här, så på andre platser, ty den är ju ny, vacker, rolig och går godt«. Men hans Hustru var da saa daarlig, at hun ikke længer magtede selv at svare paa hans Breve. Efterat *Carlbergs* havde forladt Malmö, spillede de paa Teatret i Kristianstad nordøstlig i Skaane. Her fik han 5te December 1888 Telegram fra Uddevalla, at Fruen samme Dag var død. Han rejste saa derop og ordnede Begravelsen, som fandt Sted fra Hotel Norden, hvor hun sidst havde boet under sin Sygdom. I sine Erindringsnotater siger han: »Det var den tungeste Sorg jeg havde havt«. Og han giver hende

den Karakteristik: »Hun var altid nobel og fin«. — I den følgende Tid fortsatte Ronander ved det Carlbergske Teater, som blev ledet vistnok med nogen Brutalitet, men med Dygtighed opretholdt. Han var der først halvtredie Aar, medens Direktør Carlberg levede, og efter hans Død i 1891 endnu et Aar, da hans Enke Fru J e n n y C a r l b e r g havde overtaget Ledelsen. Paa sine Færder i denne Tid traf han ofte gamle Artistbekendte, saaledes Cetti i hans Tanke-læser-periode og Sommeren 1889 Familien Madigan. Carlbergs spillede dengang i Sundsvall, i Sommerteatret paa »Rullan«. Madigans kom lidt senere og lejede Cirkusbygningen sammesteds. Teaterselskabet og Cirkusfolkene mødtes paa Badehotellets Restaurant, og der blev er meget muntert Liv ved Frokosten og Middagen. Den lille Elvira var vokset op til en fuldendt Skønhed. Hendes Linedans var mønsterværdig. I Juli 1886 havde hun optraadt i Københavns Tivoli og høstet usedvanligt Bifald. Kong Christian den 9de havde overværet en af hendes Opvisninger og lod hende efter Forestillingen overrække et Guldkors. Hun var nu i 22 Aars Alderen, af rent nordisk Type med sit bølgende gyldne Haar, i Privatlivet behagelig af Væsen, men tilbageholdende og altid alvorlig. Det var sjelden man hørte hende le, og naar hun nogengang lo, var det en ejendommelig kold og kort Latter. En Dag Ronander sad i Haven, kom hun til ham og begyndte at tale om Teatret og dets Repertoire. Endelig spurgte hun: »Vet farbror inte om ni skal spela »Lilla Helgonet« (Nitouche) medan vi är här. Er det icke en officer, som blifver gift med en skådespelarske?« Ronander fortalte hende Handlingen. Hun hørte opmærksomt efter og sagde til Slut: »Hon blef verkligen gift med grefven«. Nogen Tid efter gav hun ham sit Portræt. Det var sidste Gang de saacs. Nogle Dage senere kom Ronander ned til Frokost, alle Cirkusfolkene sad der tause og alvorlige. Han spurgte, om der var hændt noget, men fik ikke noget ordentligt svar. Fru Madigan sad alene ved et Bord. Han gik hen og spurgte, om der var noget i Vejen. Efter en Pause sagde hun: »Elvira er rømt inat«. »Hvorfor?« »Det er en Kærlighedshistorie«. »Kommer hun igen, maa De ikke forstøde hende«. Men Fru Madigan mente, at de aldrig saa hende mer. I vel en Maanedes Tid hørte man intet til Sagen, før Stockholmsaviserne bragte Telegram om, at der 22de Juli 1889 i Nørreskov paa Taasinge ved Fyn var fundet Ligene af en ung Dame og hendes Ledsager, begge døde af et Skudsaar i Hovedet. Det var Elvira Madigan og en adelig svensk officer. — Nogle Maaneder før havde Dramaet i Meyerling fundet Sted. Det synes at have virket suggererende. —

Fra November 1890 hedder det i Linköping om det Carlbergske Teaterselskab, at det er »Wida bättre sammansatt och försedt med rikare resurser än det varit på många år. Åtskilliga nya förträffliga

kræfter ha tilkommit och ledningen synes wara i alla afseende god. Det har många friska och väl skolade solosångare, kraftiga körer och wacker uppsättning«. (Östgöta Correspondenten Nr. 179). Repertoiret var ganske omfattende, foruden som nævnt Farinelli og Nitouche kan anføres: Mikadoen, Boccaccio, Villars Dragoner, Värmländingarne, Tiggerstudenten o. fl. — Blandt Personalet traf Ronander sin anden Hustru. Det var Skuespillerinden *Rosa Andriette Therese Jensen*, svensk af Sprog og Opdragelse, men født i København den 24de November 1854. Hendes Forældre var Fotograf *Andreas Jensen* og Hustru *Ulrica Josephina Theresia Bygler*. Han var dansk, født i Tybjerg paa Sjælland 5te Juli 1834, d. paa Frederiksberg 3die April 1920, Hustruen svensk, f. i Jönköping 19de Juli 1832, d. i Stockholm 26de November 1899. — De flyttede til Sverige og bosatte sig i Hovedstaden, hvor han drev sin Forretning. Her voksede Datteren op, fra hun var ganske lille. Hun fik Undervisning paa en større Pigeskole — hendes Breve viser en øvet Haand og vel skolet Fremstillingsevne. Efter sin Konfirmation blev hun Elev ved Kungl. dramatiske Teatern. Siden rejste hun med flere Turneer i de svenske Provinsbyer, saaledes i *Knut Tivanders Selskab* og derefter i *Oscar Stieglers*. Det var Ingenueroller, hun spillede, f. Eks. Gertrud i Fru Agrells Tendensdrama »Dømd«, Anna i »Värmländingarne« og beslegtede Roller i forskellige af Datidens nu mere forglemte Lystspil, hvor hun høstede Bifald ved sin elskværdige Gratie. Fra August 1888 fik hun Engagement ved det Carlbergske Teater og gjorde sig i Operetten gældende ved sin smukke Altstemme. Efter i Vinterens Løb at have optraadt i Mellemverige, tog Selskabet fra Östersund i Jemtland over til Norge. Ronander kom til Trondhjem om Aftenen 17de Marts 1892. Lidet anede han, at her skulde han saa blive boende i de følgende 37 Aar. Han havde paa Forhaand en vis Interesse for Byen, da han meget vel vidste, at her havde hans Morbroder *Christian Martin Tegner* boet i mange Aar. Men Modtagelsen syntes temmelig ublid. For det Første var det et uhyggeligt Veir, Stormbyger ude fra Fjorden med Sneslud piskende over de vaade Gader. Ukendte som de var, gik han og hans Forlovede længe omkring og søgte forgæves efter Logis. Hun var bange for den fremmede By, hvor Veiret og Menneskene tog lige køligt imod dem. De medbragte nu imidlertid en stor og ved Alderdom ganske affældig Hund, som et muligt Værtskab nok kunde mistænke for at volde Besvær. Ronander havde ikke nænnet at skille sig af med Dyret. Men da de endelig havde faaet sig Hus og næste Dag kom ud i Solskin, syntes Tilværelsen lysere. I Pressen fik Teatret gunstig Kritik, og Selskabet forblev i Trondhjem indtil Slutningen af April. — Fra denne Tid fortalte han

selv mundtlig paa følgende Maade: Saa en Dag gik jeg over Torvet, det var endnu første Paaskedag, og hvem skulde jeg møde til glædelig Overraskelse uden min gamle Bekendt, Cetti — Sultekunstneren — han vilde nu have mig med til Middag i d'Angleterre — thi lige ved den Tid sultede han ikke — ikke saa meget; han var bleven Forretningsfører for en Udstilling. »Tak«, svarede jeg, »ikke netop nu, men kom du heller hen til mig i Eftermiddag, for jeg bor hos en Vintapper«. — Det var nu sandt, og han hed M e n s i n g a. — Saa spurgte han om min Forlovede, hvorledes hun havde det. »Jo tak, hun lever godt. Men jeg er ellers ked af denne lange Forlovelse. Jeg tror, jeg gør Slut paa den.« »Nei, hvorfor vil du dog det?« sagde han. Jeg ved ikke, om Cetti virkelig misforstod mig og troede, jeg vilde slaa op. Men han saa saaledes ud. — »Ja det er lige meget«, svarede jeg. »Kom du Klokken fire, saa træffer du Vintapperen«. Og han kom. Men inde hos Vintapperen mødte han Stiftsprovsten. Det var den gamle A n g e l l. Han stod i fuldt Ornat, for nu skulde vi have Bryllup, og han viede os, i Huset hos Mensinga. Alle vore Kamerater, Personalet fra Carlbergs Teater, de var der ogsaa, og det blev et muntert Selskab«. — Det var 17de April 1892. — Da nu Operetteturneen ved Begyndelsen af Maj opløste sig, fordi Deltagerne ikke vilde fortsætte til Bergen uden at sikres Rejsepenge tilbage til Stockholm, tog Ronander den Beslutning foreløbig at forblive i Trondhjem. Dette skede efter Samraad med Maskinmester ved Teatret, J u l i u s B ø e, senere Grundlægger af Trondhjems teaterhistoriske Samlinger. Den tidligere Kapelmester i Byen, E m i l K o r t o e, var haabløst syg og døde den 8de Juni. Hans Virkekreds stod aaben for en Efterfølger. Ronander ønskede ikke at fortsætte Rejselivet, som vanskelig lod sig forene med det at stifte Familie. Da Fru Carlbergs Selskab opløstes, fik han Engagement ved Forlystelsesstedet »Hjorten«, kaldet Trondhjems Tivoli, hvor han akkompagnerede Musikken til »Gluntarne«, medens to af hans Kolleger optraadte som Sangere. — Senere fik han ogsaa Arbeide i Kafeer, ved Foreningsbasarer, Revueopførelser og lignende Tilstelninger. Selv skriver han, at det var jo nok lidt smaat i Begyndelsen, før han blev kendt med Forholdene. Men ved sin store Omgængelighed og sjældne Evne til at vinde Mennesker fik han sig en Kreds af Bekendte, som stod ham bi og skaffede ham Arbeide. Hans praktiske Færdighed var i en snæver Vending altid velkommen, naar Musik skulde tilvejebringes. I de mange Aar, indtil der i 1912 for længere Tid blev fast Scene i Trondhjem, var Ronander stadig Teatrets Musikleder. Med sine Folk dannede han Orchestret, naar rejsende Selskaber optraadte eller Turneer fra faste Teatre. Til hans store Glæde fødtes i hans andet Ægteskab en Datter, R o s a, som i senere Aar blev hans Alderdoms trofaste Hjælp og Fortrøstning.

Hans Forbindelse med Varietelokalet Hjorten bragte ham ved denne Tid en Oplevelse, som atter genopvakte hans Slægtsinteresse. Herom fortæller han saaledes: »Værten derude var i disse Aar en Tysker ved Navn G e h e. Hans to Sønner blev mine Elever i Piano. En Dag — det var i 1894 — blev jeg inviteret med min Kone til en stor Middag, han gjorde for alle sine Artister og Funktionærer i Anledning af det store Arbejde, de havde udført under Markedet den Sommer. Blandt Artisterne fandtes et udmerket Par norske Hallingdansere, Søkende S t a l h e i m, en ung Dame og Herre. De dansede ganske fortrinligt, især Herren, som ved Hallingkastet paa traditionel Vis sparkede sin Møsse (Hue) af en lang Stang, som hans Partner holdt. Jeg havde med Fornøjelse set dem mange Gange og bad dem, om de ikke vilde sidde med hen ved vort Bord. De var begge meget underholdende, og Stalheim fortalte mange muntre Historier fra sine Rejser som Artist i Tyskland og Frankrig. Min Kone og jeg var enige om, at det var et sympatisk Par, vi havde gjort Bekendtskab med. Nogle Dage senere, da jeg var ude for at spille med mine Elever, fortalte disse, at Stalheim tegnede saa udmærket, jeg skulde bare se hans Skitsebog med Prospekter. De hentede ham op til os paa Pianosalen, og jeg bad om at faa se hans Skitser. Han svarede, at det maatte jeg gerne, men han vilde gøre opmærksom paa, at han var kun ren Dilettant. »Ja, det er jeg jo ogsaa, men jeg har en Del Kunstnere i min Familie; Litograferne Tegner i København var saamæn mine Onkler«. — »Hvad«? sagde han, »saa er De jo ogsaa i Slægt med mig!« »Nej«, svarede jeg, »det maa være en Fejltagelse; jeg kender vor Familiehistorie saa godt. Vi har intet Slægtskab med nogen Familie Stalheim«. »Jo«, fortsatte han, »Stalheim er kun et Navn, jeg og min Medhjælper har taget os som Artister. I Virkeligheden hedder jeg H a r a l d G r ø n n e b e r g og er Søn af H u l d a T e g n e r, Malerinden Fru Grønneberg i Christiania«. Men da var det min Tur til at blive forbavset: »Hvad«, sagde jeg, »er De Søn af Hulda? Ja, da er det rigtig nok med det Slægtskab, og saa har De gjort som jeg, da jeg blev rejsende Musiker, og har givet Dem ud saadan at drage omkring som Artist!« »Ja«, sagde han. »Man bliver ked af stadig at gaa hjemme hos de Gamle og føler Lyst og Trang til at komme ud og se lidt af Verden«. Saa fortalte han mig en hel Del Nyt. Hans Bedstefader Fedor Tegner boede stadig i Christiania og havde et dejligt Landsted udenfor Byen. Hulda var endnu saa ungdommelig og saa vakker, at ingen skulde tro, hun var Bedstemoder og havde Børnebørn«.

Ronander har vedlagt sine Papirer en Mindeartikel over Hulda Grønneberg, fra Bladet Urd, Oslo 1925. Heri siges der Følgende:

Hun havde været Elev af Maleren E c k e r s b e r g, som viste hende megen Interesse paa Grund af hendes udprægede Farve-

sans. I 1880-Aarene rejste hun til München, hvor hun studerede i længere Tid og udstillede sine friskt naturalistiske Billeder rundt om i Tyskland paa de mest anseede Udstillinger, her i Norden paa Charlottenborg, ved Høstudstillingerne i Christiania og i 1900 ved Verdensudstillingen i Paris. Som Kunstner levede hun i øvrigt meget tilbagetrukket. Af hendes Billeder fra Syden nævnes særlig »Villa del Sole«. Mest kendt er det ypperlige lille Arbejde »Fra Grosshesselohe ved München«, et Billede, som perspektivisk staar meget højt og har et fortrinlig gengivet Sollys. Dette finder man i næsten alle hendes Billeder. Graavejr taalte hun ikke. Ung var hun til sin sidste Dag, og fri som Fuglen vilde hun være. — Ronander fortæller senere om sit Besøg hos hende i Oslo.

Han havde ikke boet længe i Trondhjem, før hans kulturhistoriske Interesser gav sig Udslag. Herved bragtes han i Forbindelse med Videnskabselskabets Bibliotek og Museum. I dets Samling af ældre Trondhjemsaviser søgte han efter Oplysninger om Chr. Mart. Tegner og hans Ophold her i Byen. Saaledes skaffede han sig en Række af Notater, som giver et ganske fyldigt Billede af Morbroderens Virksomhed og Familieforhold i hans norske Periode. — Videnskabselskabets Bibliotekar i første Halvdel af 1890 Aarene var den aldrende Overlærer N i e l s P e t e r A r e n t z, en Herre af den gamle Skole, høj, mager og ulenkelig, fjern fra den omtumlede Verden, hvor Musikere og Artister færdes. Overfor den Institution, hvor han senere skulde blive saa hjemmevant, følte Ronander sig derfor i den første Tid kun som en »Outsider«, tilhørende vulgus profanum, blot for et Øjeblik kigende indenfor Murene. Men snart blev det anderledes. I 1896 kom der en ny og initiativrig Bibliotekar, den senere Rigsarkivar i Oslo, K r i s t i a n K o r e n, Bekendtskabet med ham blev af den største Betydning for Ronander og hans Virksomhed i de følgende Aar. Men det var ikke bare personalhistoriske Interesser, som optog den indflyttede Kapelmester. Hans ubetvingelige Samlerinstinkt gjorde ham til arkæologisk Forsker. Trondhjem er i sine ældre Dele, som andre gamle Byer, opført paa middelalderlig Kulturjord; Lag for Lag har afsat sig, særlig efter de forskellige Ildebrande, der i Tidens Løb har herget Staden. Udforskningen af de middelalderlige Kulturlevninger, som laa skjult i Bygrunden, var i disse Aar endnu ikke tilstrækkelig organiseret. Den arkæologiske Videnskab rettede fortrinsvis Blikket mod den præhistoriske Tidsperiode. Og Videnskabselskabets Museum manglede Assistenthjælp, som kunde overvaage de mange mer eller mindre tilfældige Gravninger, som indenfor Byens Grænser stadig fandt Sted af rent praktiske Hensyn. Her begynder Ronander af egen Drift privatarkæologisk Virksomhed. Naar han under sin daglige Færd fik se, at Gravning gik for sig,

var han straks paa Pletten og tiltuskede sig for gode Ord og, naar det kom højt, en Smule Betaling, de knuste og skadede Levninger af Fortidens Husgeraad, som Arbeiderne fandt i Grunden. Ved Midten af 1890 Aarene foregik betydelige Gravningsarbejder. Flere større Bygninger kom dengang til Opførelse, saaledes den daværende Trondhjems tekniske Lærestanstalt, idet den senere Rigsinstitution Norges tekniske Høiskole endnu ikke var planlagt. Denne Tomt laa i Nærheden af Domkirken, og Ronander spejdede daglig med ganske særlig Interesse efter de Genstande, som han ventede skulde komme for Dagen. Han samlede ogsaa her alt hvad han kunde overkomme, og sluttelig havde han paa den Maade i det Hele elleve Kasser fulde. Det var mest Levninger fra Renæssancen og nyere Tid, men ogsaa flere Stykker fra Middelalderen. — 9de September 1896 omtalte Trondhjems Adresseavis denne Ronanders Samling. Fra den tekniske Lærestanstalt forespurgte man saa, om han mod Erstatning for Arbejde og Udgifter vilde afgive Genstandene, som derefter skulde overdrages Videnskabselskabet. Denne Ordning kom i Stand. Ronander erholdt herved 200 Kr. Og Museets Bestyrer, Arkæologen K a r l R y g h, greb Lejligheden til at vinde en Medarbejder. Han gav ham i Opdrag paa Museets Vegne at føre arkæologisk Tilsyn med de forskellige Gravninger i Byen. Herfor modtog han leilighedsvis et beskedent Honorar. Saaledes kom han fra Efteraaret 1896 i Tjeneste ved Videnskabselskabets Museum. Dette Opsyn med Gravningerne fortsatte han indtil sin høje Alderdom. Men for hans Forbindelse med Biblioteket skulde det følgende Aar faa afgørende Betydning. I Juli 1897 fejrede Trondhjem sit 900 Aars Jubilæum. En historisk Byudstilling fandt samtidig Sted til udover Efteraaret. Ved Udlaan fra Institutioner og Private havde man tilvejebragt betydelige Samlinger til Belysning af trøndersk Slægtskultur. Det var selvsagt, at et saadant Foretagende maatte omfattes med en overordentlig Interesse af en Mand som Ronander. Udstillingens Ledelse var overdraget en Komité, som blandt sine mest fremtrædende Medlemmer talte den daværende Stiftsarkivar Koren, der forstod at vurdere Ronanders Indsigt og Brugbarhed. — Som Musiker havde han ofte været omkring hos Byens gamle Familier, dels for at undervise i Piano og særlig for at spille til Dans. Ved saadanne Lejligheder opdagede han straks med sit hurtige Blik, hvad der omkring ham fandtes af Genstande med kulturhistorisk Interesse, Møbler, Husgeraad, Malerier, Portrætter. I Komitéens Tjeneste blev Ronander en alsidig Medarbejder. Under Udstillingen virkede han som Vejleder for de Besøgende. Her havde han blandt andet den Glæde at laase Skabdoerne op og deltage i Forevisningen af det gamle Trondhjemske Arvesølv for Kronprinsen, den nuværende Kong Gustaf

den 5te, som særlig ønskede at se netop disse Genstande. Til Afslutning paa selve Jubilæumsfesten gav Kommunen en Middag paa »Hjorten« for udsendte Repræsentanter fra andre Byer, der havde bragt Trondhjem Lykønskning, Udstillingspersonalet var samtidig indbudt til at deltage i Festligheden, blandt dem Ronander. Her indtraf en Episode, som han senere særlig kom til at mindes. Efter Middagen holdt der Køretøjer udenfor, som skulde bringe hele Selskabet ned til Banegaarden for at give Kong Oscar en Afskeds-hyldest, da han rejste tilbage til Stockholm. Da de nu kom ud og stod ved Vognene, sagde Kommunerepræsentanten Grosserer Th a u l o w til Ronander: »Hvad venter De efter? Kom med her i Vognen, nu skal vi afsted og sige Farvel til Kongen«. I Følge med ham var en fremmed Herre. De satte sig op, Ronander blev præ-senteret for ham, og en livlig Samtale kom i Gang. Den Fremmede var Ordføreren for Bergen, den senere Statsminister ved Unions-opløsningen, C h r i s t i a n M i c h e l s e n. — Mindre Fornøjelse havde han et Par Uger senere ved sit Sammentræf med Historikeren Professor E r n s t S a r s og B j ø r n s t j e r n e B j ø r n s o n, som var i Følge med hinanden, da de besøgte Udstillingen. Thi de var under Omvisningen i hele sin Tankegang indstillet saaledes i Retning af det rent Politiske, at de mange smaa kulturhistoriske Detaljer, som det glædede deres Cicerone at gøre dem opmærksom paa, ikke vakte nogen dybere Sympati eller Forstaaelse hos dem. Forevisningen blev ham derfor en Skuffelse. »Ja vi vandrede gennem hele vor dejlige Udstilling, og de fik egentlig talt Intet ud af det Hele«. Bjørnson var under dette Trondhjemsbesøg ganske særlig optaget af Arbejdet for Olafsdagen. Visiten paa Udstillingen endte med, at de to Besøgende gensidig bemærkede: »Kom lad os gaa herfra. Dette er ikke noget for os«. — Denne Episode er psykologisk illustrerende. Ronanders Styrke var en levende Interesse og en ofte forbavsende Kundskab i Detaljer. Han tænkte helt igennem konkret og analytisk. Bortset fra alle ydre Forhold vilde der i og for sig altid være en uoverskridelig Afstand mellem ham og en Natur som Sars, der var abstrakt og syntetisk anlagt. Men hos sin Overordnede, Arkivar Koren, havde Ronander vundet megen Anerkendelse ikke mindst paa Grund af sit ofte overraskende Kendskab til Bøger. Fra 1896, da Bibliotekarskiftet ved Videnskabselskabet fandt Sted, var en Omordning af Bogbestanden bleven igangsat. Men Biblioteket manglede Assistenthjælp. Under kyndig Vejledning kunde Ronander her yde godt Arbejde. I Foraaret 1898 begyndte han dermed, foreløbig under ganske tilfældige og yderst beskedne Vilkaar; men gradvis gunstigere Forhold var ham i Virkeligheden sikret., takket være Arkivar Korens Forstaaelse. Fra 1ste Februar 1899 blev han udtrykkelig ansat som midlertidig

Assistent ved Biblioteket. Det er ikke her Stedet til en detaljeret Omtale af denne hans Virksomhed. Men en Karakteristik i Almindelighed vil være paa sin Plads. Thi Ronander udgør et eget Kapitel af Bibliotekets Historie. Hans Arbejde kom til at strække sig over et Tidsrum af 30 Aar, medens Bogsamlingen voksede fra 70 000 til 150 000 Bind. Tre forskellige Bibliotekarer afløste hverandre. Men Ronander forblev, i Aarenes Løb mere og mere som en fast og ufraskillelig Del af Institutionen og under den daglige Gerning Bæreren af den mundtlig levende Overlevering, som i ethvert Bibliotek spiller saa stor en Rolle for Opretholdelsen af den indre Sammenhæng i Bibliotekets Liv. Sjælen i hans Arbejde var hans boghistoriske Studium, altid fortsat, altid utrætteligt. I Aarenes Løb havde han gennemgaaet Bibliotekets Bogbestand saa nogenlunde fra Ende til anden, stadig supplerende hvor nyt kom til og reviderende ældre Tidens Gerning. Særlig havde de gamle Samlingsbind hans Opmerksomhed. Efterhvert blev han en levende Forhaandserstatning af det Hovedregister over »Bibliotheca danica«, hvis Udgivelse nu er begyndt.

Ronanders Virksomhed kom særlig til Gode, naar det gjaldt Meddelelser til Det kongelige Bibliotek, f. eks. til Dr. L a u r i t z N i e l s e n for hans Afhandlinger og Artikler om ældre dansk Bibliografi og danske Bøgers Udbredelse i Biblioteker udenfor Danmark. I stadig Forbindelse med Førstebibliotekar H j a l m a r P e t t e r s e n ved Universitetsbiblioteket i Oslo fulgte han og bidrog til Opbygningen af »Bibliotheca norvegica«. Om Forholdet dem imellem vidner følgende lille Julehilsen fra 1924, skrevet i Hjalmar Pettersens vanlige humorfyldte Stil:

»Kjære elskværdige velynder. Det glæder mig, at min bog [Norsk Anonym- og Pseudonym-Lexikon] har behaget Dem; mange trykfeil og endel misvisende oplysninger vil De sikkerlig allerede have fundet. Jeg vil være taknemlig for oplysninger om saadanne ulykkeshændelser. Selvfølgelig enda mere for nye afsløringer. Da jeg modtog Deres brev og saa den kjendte haand og følte, at der laa flere ark indi konvolutten, aabnede jeg under spænding. Deres breve har nemlig altid bragt mig værdifulde bidrag til mit »udødelighedsmonument« Bibl. norv. Tænk, at De har fundet hele tre ukjendte »Oslo«-tryk fra 17de aarh. Jeg fortæres nu af længsel efter at faa se Hammers manuskript in fol. 56. Naar jeg nu i slutningen af 1924 sender min hjerteligste tak for al hjælp i aarets løb, er det ogsaa i haab om yderligere assistance i 1925. Og saa glædelig jul! Deres taknemlige Hjalmar Pettersen.«

Ronander var den fødte Samler. Paradoksalt kan man sige, at det igrunnen var ham ubetinget imod nogensinde at tilintetgøre nogetsomhelst. Alt i Verden burde bevares. Hans Ophobning i

sin Bolig af de i Aarenes Løb tilfældig købte Avisnumre og illustrerede Blade var ligefrem uhyrlig. Efter hans Betragtning havde det til en vis Grad mindre at sige, om et Verk var komplet; thi Fragmentet af en Bog var ham egentlig mere værdifuldt end Bogen selv som Helhed. Alene Fragmentet kunde afstedkomme og udløse Spænding hos ham under Arbejdet med at efterspore, hvad dette nu var for et Tryk. Nye Bøger var ham i og for sig ligegyldige, uden for saa vidt de gav Oplysning om gamle Bøger. Hvad han personlig holdt af, var Bibliotekets stadige Tilvækst af Fortidens Litteratur. For ham var det selvsagt, at et Bibliotek var et Bogmuseum. Men hans store Evne til at omgaaes Mennesker, hans Humor og psykologiske Forstaaelse af andres Gerning var Egenskaber af fundamental Værdi hos en Udlaansbestyrer. Paa sine Rejser havde han selv besøgt omtrent alle større Biblioteker i Finland og Skandinavien. Hvis ikke ydre Hindringer havde virket begrænsende, vilde en saa frodig Samlernatur som Ronander sluttelig være bleven siddende omringet af Materialstof, der stadig ophobede sig i overvældende Rigdom, mere og mere til et uigennemtrængeligt Vildnis, indfiltret og urskovagtigt. Men som Forholdene faktisk var, blev hans Gerning ved Biblioteket dobbelt, paa den ene Side samlingsbestemt og intern, paa den anden Side praktisk og udadvendt til det laantagende Publikum. Hans Læsning var altid determineret af de Specialemner, som interesserede ham, visse særlige Enkeltspørgsmaal. Det hændte vistnok yderst sjelden, at han læste en Bog som Helhed. Han maatte da have en særlig Grund til at gøre det, som da han studerede det franske Leksikon. Men naar et Emne optog ham, forfulgte han det gennem al den Litteratur, han kunde overkomme. Digtekunstens Verker havde han tilegnet sig gennem Teatret, enhver scenisk Fremstilling interesserede ham, Romaner brød han sig ikke om. Bortset fra de Problemer, som Samlerinstinktet fremkaldte hos ham, var det vel nok slægts- og personalhistoriske Undersøgelser, som ubetinget mest fængslede ham. Hans Skrift var stor og haandfast, til Fuldkommenhed tydelig.

Fra Beg. af Nov. 1899 til Udg. af Febr. 1900 varetog Ronander den hele Bibliotekstjeneste, idet hans Chef havde Orlov. Sommeren 1900 blev han af denne indbudt til et Besøg i Oslo, ved den kulturhistoriske Udstilling paa Bygdø, hvor han da en kortere Tid tjenestgjorde ved Opsynet.

Endnu ved den Tid, da Ronander kom i Videnskabselskabets Tjeneste, havde det bevaret sin oprindelige Organisationsform med et ubegrænset Antal af indvalgte Medlemmer. De lokale Forhold medførte, at man dengang samledes om Museets Gerning som det eneste Udtryk for Selskabets videnskabelige Bestræbelser. Den 14de Marts 1902 blev Ronander efter Direktionens Forslag

til Generalforsamlingen indvalgt som Medlem af Selskabet. Denne Paaskønnelse gjorde ham megen Glæde. — Men i sit personlige Liv sparede han ikke for haarde Tilskikkelser. Da hans Hustru havde passeret 40 Aars Alderen, blev hendes Helbred vaklende ved Lidelser i Nervesystemet, som ud gennem Aarene stadig medførte langvarige gentagne Sygehusophold. Senere blev hendes Helbred til en vis Grad bedre; men hun genvandt aldrig sin Sundhed. Særlig indirekte maatte disse Forhold nødvendig medvirke ganske væsentlig til fortsatte økonomiske Vanskeligheder. Et mindre elastisk Menneske vilde set mørkt paa Livet. Men Ronander var paa sin Maade en Aladdinatur. Vistnok var det langt fra, at Lampens Aander byggede Paladser for ham. Men han havde i sit Indre Evnen til stadig Fornøjelse af den rent umiddelbare Livsglæde, som er Ungdommen givet. Ronander var aandelig ung, indtil Døden lagde Haand paa ham i hans 83de Aar.

Da han i Slutningen af Februar 1902 i Bibliotekets Tjeneste opholdt sig tre Ugers Tid i Oslo, genoptog han Forbindelsen med sine derboende Slægtninge. Med Bevarelse af hans eget Udtrykssæt anføres herom efter hans sidste Optegnelse, Sommeren 1928: »Jeg benyttede Anledningen, gik op og besøgte Hulda. Jeg kom henvend Klokken halv ti om Formiddagen. Hun boede oppe i et af de store Huse tæt ved Stortingsbygningen. Jeg ringede paa, men ingen aabnede. Jeg hørte imidlertid, at der var nogen, de talte derinde. Jeg gav mig ikke, men fortsatte Ringningen. En Stemme spurgte inde bag Døren: »Hvem er det? Vi kan ikke træffes endnu, De maa komme igen om en Time«. — »Det var kedeligt, jeg har reist saa langt og har meget at udrette endnu. Jeg er en gammel Ven til Fruen og vilde saa gerne træffe hende«. Da hørte jeg Hulda selv kom hen til Døren og spurgte: »Hvem er det?« Til Svar stod jeg og nynnede »Skøn Jomfru, luk dit Vindue op, din Hjertenskær er her«. »Hvem er det?« spurgte hun igen. »Det er din Fætter Victor«, svarede jeg. — »Velkommen kære Victor! Jeg skal øieblikkelig lukke op«. — Saa blev der jo et glad Gensyn og en lang Passiar. Hun kogte selv Kaffe, sendte Bud efter Fløde og Brød, Sweizerost og Æg havde hun, — saa fik vi en meget livlig Frokost, og jeg havde Mangt at høre, og som Livet er, ikke Alt saa lykkeligt. Jeg fortalte hende, at jeg for næsten 30 Aar siden havde været 16 Maaneder i Christiania, men holdt mig ganske væk fra Familien. Og da jeg tænkte at hendes Fader, som jo var født 1817, nu ikke længer var i Live, saa spurgte jeg: »Er det længe siden Onkel Fedor døde?« »Nej«, sagde hun, »han lever endnu, du bør i alle Tilfælde rejse ud til ham — han har et Landsted lige ved Stabek. Det vil glæde ham meget at se dig igen«. — Naa, Dagen efter tog jeg Banen derud og fandt da Ejendommen lidt fra Stationen, en dejlig Villa med en

prægtig Have og stort Drivhus. Onkel modtog mig meget venligt og fortalte mange interessante Ting fra den Tid, han havde tilbragt hos Onkel Christian i Trondhjem, og om Arbejder, han havde gjort der. Det var Onkel Fedor, som i sin Tid havde bekostet min Faders Begravelse«. — Et halvt Aar efter meldte et Brev fra Hulda den Efterretning, at hendes Fader, Fedor Ferdinand Tegner, var død, 1ste September 1902, i en Alder af 85 Aar. Men ogsaa Fru Hulda Grønneberg var en kraftig Natur. Da hun i 1922 var 78 Aar gammel, pakkede hun sin Koffert og reiste alene til Nizza, hvor hun opholdt sig hele Vinteren. Hun døde i 1924.

I Sverige opsøgte han en enkelt Gang, som Repræsentant for sin fædrene Slægt, en Organist og Folkeskolelærer C. W. R o n a n d e r, Bromma i Sollentuna Herred. Men Forbindelsen var i et hvert Fald saa fjern, at den ikke i sig selv kunde formidle noget varigt Bekendtskab. En Række Notater vidner om, hvorledes han har søgt at følge Slægtens Udbredelsesbane. I denne Forbindelse har han her fra Trondhjem antegnet en ganske ejendommelig Oplevelse i Aaret 1903. Han sad en Dag hjemme og arbejdede med noget Nodeskrift, men fik liden Ro og blev oftere afbrudt i Udførelsen. Han rejste sig da op, tog Arbejdet med sig og sagde for Spøg, idet han forlod Stuen: »Ja, nu ser I mig ikke mere, jeg er død, jeg vil have Ro«. Han gik ned paa Teatret for der at fortsætte det Paa-begyndte. Den første, han traf, da han kom ind, var hans tidligere nævnte gode Ven, Maskinmesteren Julius Bøe. Og i det samme de mødes, siger denne til ham: »Velkommen fra de Døde!« Ronander studsede selvfølgelig og blev lidt underlig stemt paa Grund af sine Ord, da han gik hjemmefra. Han spurgte derfor: »Hvad er det for Snak?« »Jo, her skal De se«, svarede Bøe og tog frem et Hefteskrift fra Canada, »The Forrester« for Januar 1903, udkommet i Toronto. Der stod paa Side 14 (conf. 29) nogle Meddelelser angaaende Dødsfald, hvoriblandt fra Petoskey, Michigan: Very grateful is the feeling of Mrs. A n n a R o n a n d e r for personal kindness and prompt payment of the benefit of her late husband V i c t o r R o n a n d e r. — Som det vil erindres, hed Ronanders første Hustru ogsaa Anna. Det maa siges at være merkelig kuriøst, at netop dette Nummer af det fjerne og for ham fuldstændig ukendte Blad med Kombinationen af disse to Navne ved denne Anledning falder ham saaledes i Hænderne. Ronander var ingen overtroisk Natur, tvertimod. Men Heftet har han naturligvis bevaret. Psykologisk er det i dette Tilfælde ganske fristende at tænke sig en telepatisk Tankeoverføring fra Bøe til Ronander, medens denne sidder hjemme og arbejder.

I Øvrigt fulgte der nu en Række rolige Arbejdsaar, hvor de ydre Begivenheder formede sig jævnt og ensartet. Indenfor Trønde-

lagen foretog han mindre Rejser, dels som Musiker til de nærmeste Nabobyer, dels som historisk Interesseret, saaledes en arkæologisk Fodvandring omkring i Stjørdalen, Besøg paa Bjelkernes gamle Herresæde Østraat og til Ruinerne af Bispeborgen Steinviksholm, hvor han en enkelt Gang ved et Goodtemplarstevne ogsaa holdt Foredrag over Stedets Historie med dets Minder fra Fru Ingers og Niels Lykkes Tid. Her i Nærheden laa han gerne hver Sommer paa Landet med sin Familie. Ikke mindst af Hensyn til Hustruen kunde disse Ophold undertiden faa noget længere Varighed. Gennem mange Aar havde han da sit Kvarter paa Gaarden Rykke i Skatval. Ejeren, Gaardbruger *Oliver Alstad*, har senere stadig været Museets arkæologiske Tillidsmand for denne Egn. Den fordums Københavner-Musiker og den genuine Trønder-Bonde blev trofast forbundne i livsvarigt Venskab. Ronander havde i Slægtsarv en ikke ringe Evne til nøjagtig Tegning, og han øvede i Ferierne en Smule Landskabsmaleri. Som Træskærer var han heller ikke daarlig. Flere Brugsgenstande vidner herom. — Til sine mødrene Slægtninge i København nedsendte han i 1908 og senere forskellige Erindringsnotater og genealogiske Oplysninger. Herigennem var han en ivrig Deltager i de forberedende Arbejder til Udgivelse af den Tegnerske Stamtavle i »Patriciske Slægter«.

Saa skred Aarene videre, og Ronander blev en aldrende Mand. Selv havde han en ypperlig Helbred. Hans Virksomhed som Musiker gjorde ham til et typisk Aftenmenneske, der gerne strakte Frisyslerne langt ud over Midnat. Han underviste sin Datter i Musik, og da hun blev voksen, fik hun Arbejde som Pianistinde. Samtidig forstod hun og delte med ham hans Samlerinteresse, ligesom hun ogsaa ellers var ham behjælpelig i hans Gerning. — Efterat hans Virksomhed ved Teatret var ophørt, fortsatte han i de følgende Aar fremdeles som Musikleder ved Basarer og lignende Tilstelninger. Han havde i Tidens Løb faaet mange Forbindelser med Goodtemplarloger, Fagforeninger og andre Slags Sammenslutninger blandt Arbejderne, hvor musikalsk Underholdning til Stagedighed hører med paa Programmet. Fra hans Virksomhed i disse Kredse fremgik en Musikkomposition, nemlig hans populære Marschmelodi til Sangen »Frem Kamerater«, Tekst af senere Redaktør *O. K. Thorns*. Den findes første Gang offentliggjort i Trondhjemsvisen »Ny Tid« for 23de December 1911. Siden har Melodien gennem Arbejderbevægelsen naaet vidt omkring langt udenfor de nordiske Lande, særlig i Østeuropa. Til forskellige Tekster paa forskellige Sprog synes den at skulle opnaa en varig international Bestaan.

I 1914 havde Datteren, da Sommeren kom, den Glæde at kunne indbyde ham til at foretage et fælles Besøg i Danmark.

Han havde sine Betæneligheder, den svære Legemsbygning gjorde ham i de ældre Aar tungt bevægelig, og hans Ben var mindre stærke. Men saa vaagnede Lysten til at gense de kendte Steder fra Ungdommens Dage, og de drog afsted. Han udtalte sig derom saaledes: »Da vi kom ind forbi Kronborg og ned gennem Sundet den dejlige Sommermorgen, og jeg saa Københavns Taarne komme til Syne mod Horisonten, ja da græd jeg. Og saa var vi der, tyve herlige Dage og omkring overalt, og ude paa Sjælland, men saa, mod Slutten, det var ganske merkeligt, da begyndte jeg ligesom lidt at længes, hid til Trondhjem, for her var alle de Mennesker, som jeg kendte, og alt det, som jeg var vant til. — København var jo dog bleven en fremmed By«. — Men det var ham i de følgende Aar en stadig Kilde til Glæde, at han havde genset Fødebyen i dens moderne Skikkelse med Raadhushavnen, Glyptoteket, Frihavnen og det hele Præg af Nutidens myldrende Storstad, — han, som ikke havde set Byen siden 1886. — Det var nu ogsaa i yderste Frist. Han forlod København den 25de Juli, og da han atter naaede Trondhjem, var Verdenskrigen brudt løs, som sikkert vilde definitivt hindret ham i at foretage Rejsen. Dertil var i de kommende Aar Momentet af Risiko altfor stort.

Hans kraftige Konstitution bragte ham den Lykke, at hans Arbejdsaar rakte langt udover det Vanlige. Ud gennem de 70 var han i fuld Virksomhed, stadig ivrigt optagen af Bibliotekets Gerning. — Efter privat Opdrag udarbejdede han i 1917 »Den Trondhjemske Familie Huitfeldts Ahnetavle: (G. Kroghus Bogtrykkeri, Trhj.). Som gammel Mand kunde han selvfølgelig ikke lade sine Tanker slaa ind paa nye Baner. Hans Arbejde maatte nødvendig gaa efter tilvante Forestillinger. Men helt til det Sidste var det dog ejendommeligt, hvor hurtig hans Tænkning fremdeles fandt sig til Rette indenfor de Omraader, som han beherskede. — Fra Foraaret 1919 ophørte han omtrent med sin Virksomhed som Musiker. I Krigstiden var Arbejdsforholdene paa dette Omraade stadig blevne vanskeligere. Skarpere Organisation og stigende Lønningskrav kunde lettere imødekommes af yngre Kræfter. Mere og mere var hans Arbejde gledet over i Bibliotekets og Museets Tjeneste. Fra nu af blev denne Virksomhed det Eneste, som optog ham. — For hans personlige Liv havde det meget at sige, at Datteren i 1920 indgik Ægteskab med Mekaniker H e r b e r t F e w k e s fra London, senere Oldsamlingens dygtige Præparant. I dette Ægteskab fødtes en Søn og en Datter, hvilke Børnebørn Ronander omfattede med hele sit Sindelags aarvaagne Hengivenhed. Han fulgte om Sommeren deres Leg paa Landet. Men naar Skolen skulde begynde, kom han med dem ind til Byen. I tidligere Aar havde han gerne udstrakt Ferieopholdet længere, men nu hed det: »Jeg kunde ikke længer

blive ude paa Landet. Ingen Bøger, ingen Mønter og saa, ingen Børn; Nei, den gik ikke«. Ronanders Forhold til Børn overhovedet var betegnende for ham. Hvis de ikke kendte ham, kunde til en Begyndelse hans Skikkelse virke skræmmende paa mere ængstelige iblandt dem. Men saa snart han lagde sit Væsen for Dagen, mødte de ham med særegen Tillid. Midt i hans Djærvhed— og han veg ingenlunde tilbage for det drastiske— var der over hans Karakter noget personligt uberørt. Om ham syntes virkelig Welhavens Ord at gælde:

Kan du igjennem din Strid og din Daad
redde det barnlige Skjær til det Sidste,
da har du Regnbuen over din Graad,
da har du Glorien over din Kiste.

Uagtet al sin Godlynnethed kunde han i Kampstilling være udholdende. Kort før Afbrydelsen paa hans Ophold i Finland blev en meget kær Hund skudt for ham, Febr. 1881. Han indledede Proces herom og førte denne ogsaa fra Sverige, indtil Gerningsmanden to Aar derefter blev endelig idømt en Bod paa 190 Mark. — I sin Tid havde han en tam Dompap, som hjemme i hans Logis gerne fløj frit omkring.

Paa hans gamle Dage, da Kinematograferne kom op, blev han særlig interesseret i denne nye Kunststart. Sammen med sin Hustru var han her en fast og privilegeret Tilskuer. De fulgte begge med ivrig Opmerksomhed de forskellige Filmkunstneres Løbebane. Noget af Artisten sad altid i dem. Ronanders Evne til at leve i Nuet kom ham til Gode i hans Omhu overfor Hustruen: »Hun er saa sød, naar hun er bedre — og saa har hun endnu sit dejlige svenske Sprog«. Hans eget Talesprog var decideret dansk, men iblandet bestemte svenske Ord, »Møsse« for »Hue«, »Rock« for »Frak« o. desl. I Aarenes Løb blev han selvfølgelig ogsaa paavirket af norsk. Skriftlig brugte han derfor et ejendommeligt »skandinavisk« Idiom.

Blandt Museets Afdelinger havde Møntsamlingen altid paa kaldt hans særlige Interesse, og dens Bestyrer havde jævnlig taget ham paa Raad. Med sine 18 000 Nummere er den i sit Slags Landets ældste. Da Bestyrerstillingen blev ledig, overdrog Direktionen 6te December 1921 Ronander Ledelsen som Samlingsbestyrer. Dette Hverv blev ham i det sidste ti-Aar af hans Levetid en stadig Kilde til Glæde. Han fandt heri Opfyldelsen af sin Ungdoms Ønske til Konferensraad Thomsen. Aften efter Aften saa man Lysningen fra Vinduet i Møntsamlingens lille Kontor. »Ja, jeg slider i det med de Mønter«. Men her var han sin egen Herre. — En Frugt af dette Arbejde er hans afsluttende »Meddelelse om Myntfundet ved Sand« i Værdalen, en Afhandling i Videnskabselskabets Skrifter for

1922. — Mønterne fra dette Sted er alle prægede før 1030 og muligens nedgravede ved Tiden for Slaget paa Stiklestad. En stor Del af dem er af angelsaksisk Oprindelse. Ronander paaviste deriblandt Fragmenterne af en saakaldet »Thymns Mønt« fra Irland, som ved sin Sjeldenhed og historisk vanskelige Indskrift vakte hans ganske særlige Interesse, idet han søgte at tolke den som indeholdende Navnet paa den fra Sagnfortællingen hos Saxo bekendte Høvding Tymme Sjællandsfar i Knud den Mægtiges Hær. — Den Sympati, Ronander havde for ethvert Dokument fra Fortiden, ytrede sig i hans historiske Overvejelser paa samme Maade, som man i største Maal finder det hos P e t e r F r. S u h m, nemlig saaledes, at han vanskelig nænnede helt at forkaste nogen Efterretning eller Mening, som Fortidens Historieskrivere havde udtalt. Suhm Værker er vel her i Norden det mest typiske Udslag af Samlerinstinktet i og for sig, anvendt paa det aandelige Materiale, som den historiske Forskning arbejder med. Ronander var en Natur noget af samme Støbning.

Til hans 75 Aars Dag skrev Bestyreren for Museets Oldsamling, Arkæologen T h e o d o r P e t e r s e n: I vor Bys Fysiognomi er han bleven en Type, som vi alle holder af. Denne Type er ikke norsk, men vi har mødt den blandt de gamle Biblioteksoriginaler med sine falmede Bonjourer i de reolfyldte Sale ved Kristiansborg, og vi mindes den fra Oldnordisk Museum i Prinsens Palæ. Ronanders Personlighed har taget Form i det Milieu af høj Kultur og Urbanitet, hvori han voksede op. — Og Omtalen slutter med følgende fagkyndige Dom:

»Den største tak skylder vi ham, fordi han har aapnet vore øine for værdien av de skatte, som ligger gjemt under vore føtter i Trondhjems dype kulturjord. Ved enhver grundgravning er Ronander altid paa Pletten, og hvem har ikke set ham med nytændt pipe og et mere end almindelig veltilfreds uttryk i det joviale ansigt vandre til museet med de kostelige fund varsomt indpakket i det medbragte nummer av gaarsdagens avis. Hvad Ronander paa denne maate har reddet for os og de kommende generationer kan ikke vurderes høit nok. — — — Det er ham og ingen anden, som har grundlagt museumsafdelingen *Nidrosia subterranea*«. (Dagsposten No. 155, 1922).

Han havde i 1899 begyndt sin sammenhængende Tjeneste ved Selskabet med et Aarshonorar for Tilfældet paa 350 Kroner. Siden stod han i længere Tid med den beskedne Gage af 1 200 Kroner aarlig. Men efterhvert som Arbejdet ved Samlingerne mere og mere optog hans Dagverk, blev ogsaa Lønningsforholdet omreguleret. Han vedblev som Assistent ved Biblioteket indtil 1ste Juli 1923, da han afgik med Pension efter sin sluttelige Grundløn af Kr. 3300

med Alderstillæg. Pensionen udgjorde aarlig Kr. 2871,60. I Skrivelse til ham af 16de Maj 1923 havde Direktionen for Museet i Anledning af hans Afsked udtalt Følgende:

»Man tillater sig at forudsætte at De vil vedbli at assistere med arbeide i Videnskabselskabets Bibliotek paa samme Maate som hittil — og vil som godtgjørelse sikre Dem differencen mellem pensionen og det beløb, som hittil har staaet til Deres raadighed, saa der ikke indtræder nogen forandring i Deres lønsvilkaar. Det forudsættes desuten, at De fremdeles midlertidig fungerer som bestyrer af Selskabets myntsamling — med den for stillingen fastsatte løn«. Tilsammen udgjorde disse Beløb indtil hans Død uforandret Kr. 4849,60. Derfor skriver han ogsaa selv i 1923: »Min Fremtid er sikret, og jeg slipper for den vanlige Musikerskæbne at dø i Nød og Fattigdom«. En Dag, han satte sig ved sin Arbejdsplads paa Biblioteket, saa han sig om med et andet Udtryk end ellers og sagde: »Tænk, om jeg nu havde været blot saadan en gammel forhenværende Kapelmester, der har arbejdet hele sit Liv uden fast Stilling! Uha! Det havde ikke været for godt«. — Og idet hans Udtryk skiftede om til det vanlige, tog han sine Katalogsedler for sig.

Hans Billede i Originallitografi (1923) af Maleren Professor H. K. Stabell er ophængt i Bibliotekets Læseværelse. Dette Portræt (»En Kapelmester«) sees indkøbt af Nationalgalleriet i Oslo, Victoria and Albert Museum i Kensington og flere Steder. — Naar man mødte Ronander, saa man straks den gamle Musiker. Han havde den lidt tunge, men vekslende Holdning. Det lange Haar laa nedover Frakkekraven. Trækkene var grove, mandligt djærve. Musikeren er en Kunstnertype, som i sit Fysiognomi har et Moment af det Militære. Hans svære Overskæg gav Ansigtet Præg af en vis barsk Godmodighed. Et skiftende Minespil gjorde det levende. Smilet lyste af følsom Intelligens, naar han stod der, fornøjet, optaget og agtpaaagivende. Hertil kom saa over hele hans Skikkelse den Livets ubeskrivelige Patina, som i Aarenes Løb havde præget hans ydre Personlighed. Som det saa ofte er Tilfældet med dem, der er sterkt aandelig optagne, ofrede han ikke Tid eller Opmerksomhed paa sit eget ydre. Dette forsømte han. Men just Foreningen af det Intelligente, det Rørende og det Burleske gav Udtryk for Originaliteten i hans Væsen. Derfor var det et Tab for Litteraturen, at Charles Dickens aldrig mødte Ronander. Den store Digter vilde forstaa ham og løftet hans Skikkelse over i den Fantasiens Verden, hvor han egentlig hørte hjemme. Og samtidig laa der i hans Væsen en ejendommelig Nøgternhed, som i alle Forhold gav ham en egen indre Harmoni. Alt overspændt og ensidigt eller udskejende var fremmed for hans Natur. — Han evnede stadig at være indenfor de Grænser som drages af en mild Aarvaagenhed,

religiøst, moralsk og samfundsmæssig. »Jeg har nu saadan min egen Religion, og den har jeg grejet mig med saa udmærket«. De, som kendte ham, følte, at han gjorde Livet rigere for dem. — Naturligvis havde der altid været i ham et umiskendeligt Kvantum af »laissez-aller«. Han havde aldrig selv bestemt sin Fremtid planmæssig efter sine Evners Chance, men Livet formede sig hos ham sterkt afhængig af alle ydre Tilfældigheder, som hæmmer eller begunstiger Udfoldelsen. Derfor stod Ronander i sin Alderdom som et saadant gammelt Træ, der har helet svære Skader, faat en underlig Vækst, men stadig rejst sin Krone, selv efter Lynnedslag.

Sin boghistoriske Virksomhed fortsatte han ved Biblioteket indtil Begyndelsen af November 1927. Han havde da om Sommeren fyldt de firsindstyve Aar, som efter den gamle Salme er et Menneske tilmaalt, naar der er megen Styrke. Aandelig holdt han sig mærkelig uforandret. Men han blev pludselig sterkt tunghør, og der indtraadte legemlig Affældighed. Til og fra Museet maatte han køre i Automobil. Møntsamlingen søgte han endnu at overkomme. Men det var øjensynligt, at Livets Afslutning nærmede sig. Til Trods for sine svigtende Kræfter hjalp han Hustruen i hendes Svaghed. Vinteren over gik det endnu for dem. Men det følgende Foraar blev hun angrebet af Lungebetændelse og maatte indlægges paa Trondhjems Sygehus, hvor hun døde henimod Morgentide den 12te April 1928. Ronanders egen Svaghed syntes faretruende, men hans gamle Kraft holdt ham oppe endnu en Tid. Nu og da vekslede han fremdeles Breve med sin Fætter A d o l p h T e g n e r i København, den yngste af Is. Wilh. Tegners Sønner. Herunder paabegyndte han i Slutningen af Juli sine sidste Optegnelser, som er skrevne med stort Liv og Anskuelighed. De er delvis brugte i det Foregaaende. Derpaa hedder det: »Nu kommer jeg til at gøre en Pause. Vi reiser paa Landet. En Bil kører os 3½ mil til Skatval direkte til Gaarden Alstad. Mine Ben er nemlig saa daarlige at det er mig vanskeligt at tage med Jernbane eller Dampbaad«. — Senere fortsætter han: Trondhjem 14-9. »Det har været en dejlig Tid. Efterat vi er komne hjem, og jeg er à jour med Møntsamlingen, gaar jeg videre, hvor jeg sluttede«. — Han havde efter sin Tilbagekomst været opom paa Biblioteket. Det skulde blive den sidste Gang, man saa ham ved hans Arbejdsplads i Læserummet. Kun med Vanskelighed bevægede han sig, idet han overalt støttede sig for med Hænderne. Men han underskrev sit Navn med klar Skrift. — I Notaterne fortæller han saa om Visiten hos sin Onkel paa Stabæk. Derpaa er de definitivt afbrudt. Da hans Svigersøn ved halv-et Tiden den 18de September saa indom til ham i hans Bolig, var han segnet om paa Gulvet og gjorde forgæves Forsøg paa at rejse sig. Et Slagtilfælde havde om Morgenen, medens han klædte sig paa, virket pludselig

lammende over hans højre Side. Vistnok genvandt han i Løbet af et Par Uger atter noget af sin Førlighed, ja saa meget, at han den 10de Oktober endogsaa lod sig køre ned til Møntsamlingen. Man ønskede nemlig ved Biblioteket at se nøjagtigt paa Præget af Adzers Portrætmedalje over P. F. Suhm, og denne vilde han selv forevise. — I det man fra begge Sider støttede ham, stod han lænet mod den aabne Montre. Han formaaede ikke længer at tale i Sætninger, men gentog Ordene Suhm, Suhm. Dette var Ronanders Afsked med hans elskede Møntsamling. Opad Trappen til Biblioteket kom han ikke. Hans Gerning var endt. Den sidste Vinter boede han hos sin Svigersøn, plejet af Datteren med den yderste Omhu. Der indtraadte nogen Bedring i han Tilstand, særlig udover Foraaret. I Paasken kunde han saaledes sidde ude paa Trappen og røge sin Pibe. Gentagne Gange søgte han at skrive, saaledes ogsaa Paaske-aften, men Haanden kunde ikke længer forme Skriftrækkene til Bogstaver. Om Morgenen første Paaskedag indtraadte et nyt Hjerne-slag. Endnu et par Dage laa han hen mer eller mindre bevidstløs. Saa gentog Anfaldet sig, og han døde Onsdag 3die April 1929 kl. 11 om Formiddagen. Begravelsen fandt Sted den 10de næstefter paa »Tilfredsheds Kirkegaard, hvor han blev stedt til Hvile ved sin Hustrus Side. Blandt de Fremmødte var Repræsentanter for Byens Musikere og Den danske Forening samt Direktionen for Museet, dets Funktionærer og Videnskabsmænd. Præses, Rektor S o m m e r f e l t, nedlagde en Krans paa Baaren med Tak for de mange Aars Arbeide i Museets og Bibliotekets Tjeneste. Ved Grav-færden spillede Divisionsmusiken. Vejret var let og foraarsmildt. — Saa tog Jorden ham, og Dannebrog's skjønne Fane blev sænket over hans Kiste. Der brød just da et Solstrejf frem. De røde og hvide Farver lyste i Vaarglans ved Victor Ronanders Grav.

Foranstaaende er bygget foruden paa de særskilt anførte Kilder tillige paa Optegnelser af Forfatteren, givende Ronanders mundtlige Beretninger, som Regel nedskrevne umiddelbart efter deres Fremførelse. Overalt er de forskellige Anførsler, særlig Tidsbestemmelserne, saavidt muligt jævnført med samtidige Opgivelser.

To københavnske Mandtal fra 1622.

Meddelt af **E. Marquard.**

De nedenfor gengivne to smaa Mandtaller fra 1622 har oprindelig ligget blandt D. Kanc. Skabssager Skab 8 Pk. 49 og er i 1854 afleveret til Gehejmearkivet. De ligger nu i D. Kanc. Indlæg til Registr. og henlagte Sager Novbr. 1622. De bærer ingen særlige Mærker eller Paategninger; kun har der paa Bagsiden af det beskadigede sidste Blad staaet en Paaskrift, af hvilken der kun er bevaret: . . . . .den . . . . .wester poerte. Formodentlig har der staaet: Mandtal uden Nørre og Vester poerte. Om deres Proveniens kan ellers intet oplyses.

Det første Mandtal, her betegnet som I, bestaar af 3, det sidste, II, af 2 Folioark. Det sidste Blad i hvert af dem er ubeskrevet. Læggene er, maaske ved Affattelsen, sammenhæftede med en Traad. Da Haandskriften er den samme, er de sikkert skrevet samtidigt, nemlig i November 1622.

Af hvilken Grund de er optaget, lader sig ikke med Sikkerhed oplyse, dog er det sikkert en Skatteligning, der har givet Anledningen. Herpaa tyder Vedtegningen ved enkelte af Navnene: k. eller kongens, d. v. s. vedkommende stod i Kongens Tjeneste og var derfor skattefri. I samme Retning peger ogsaa den enkeltvis forekommende Vedtegning: fattig.

Mandtallene viser, at Egnen udenfor Nørreport var mere bebygget end udenfor Vesterport. Medens der i I dog er nævnt en Del Gader med Huse og Boder, nævnes der i II intet Gadenavn, intet Hus og kun enkelte Boder, men derimod et stort Tal Haver som Bosteder.

Om Gengivelsen er at bemærke, at medens hver Gade, hvert Hus og — som Regel — hvert Navn i Forlægget staar i en Linje for sig, de to førstnævnte med større Skrift, er Teksten her af Pladshensyn sammendraget saaledes, at der kun for hver Gade begyndes et nyt Afsnit, medens de enkelte Huse adskilles ved en Tankestreg.

I Ortografien er der foretaget nogle faa Ændringer af rent grafisk Art: Der er overalt anvendt smaa Bogstaver undtagen i Navne og efter Punktum; u, i, v og j er gengivet i Overensstemmelse med deres Udtalelse i Begyndelsen og Slutningen af Ordene (udi for vdj o. s. v.); w er overalt erstattet af v og det forsirede β ved s. Iøvrigt er Forlæggets Ortografi bibeholdt. Tegnsætningen er moderniseret.

Nogle faa Ord, hvis Betydning kan være mindre kendt, er forklaret i Noter. Enkelte af disse er dog muligvis forskrevet og ialt Fald vanskelige at forklare.

Det er vel næppe nødvendigt at give nogen nærmere Motivering for Offentliggørelsen af dette lille Aktstykke. Selv om det er ringe af Omfang og kun omfatter nogle Smaadele af Terrænet udenfor de to Byporte, kan det dog lejlighedsvis faa nogen Betydning for den personalhistoriske og den topografiske Forskning.

I.

Mandtall uden Norrepoert i Nouembri maanedt Anno 1622.

Jacob Michelsen 3 vonninger, der i boer Joest Lieber, blegmand, Adam Røer, ledergarffuer, Peder Nybbe.

Den første hauffuestrede: Udi mester Clausis huus Hans hackellschierer, Niells plattenslaar i sin egen voning. — Udi Esaias huus: Jenns Oellsenn. — Paa Mogens Ulfelds blegdamb: Hans Hansenn, Jesper Suendsen, udi sin egen: Rasmus bodtzmand.

Den anden hauffuestræde: Espenn Hansen, Hans Hansen.

Den thredie hauffuestrede: Udi Otte gulldsmeds huus: Sienne reebslaars, Joachimb hackellsschierer. — Udi Lauridtz schreders voning: Hendrich schomager. — Udi Abraham pusementmagers huus: Kiersten Fyrens, encke. — Bispens hauffue kiøpt Jørgen Pettersenn, k[ongens]. — Udi Lisebeth Claus de Valds voninger: Peder Tygesenn, k., Hans hiullmand i sin egen voningh. — Lauridtz Mogenssens 3 vonning: Lauridtz N., kongens, Madtz Andersen, arbeidskaarll, Jens prest. — Udi Hans Steens huus: Kierstinne encke.

Den fierde hauffuestræde: — Udi Herman v. Hambs fire voninger: Jesper sauscherer, Niells studenter, Christen hackellschierer, Maren Jenses. — Udi Mattis guldsmeds 2 voninger: Olluff schoeflecker, Kierstinne Thostisens, encke. — Udi Jens Munchi huus: O. — Udi Anders Oellesens huus: O. — Udi Giertt Hermandsens huus: Hans Friis, reebslaar. — Udi Mette Islanders 4 vonninger: Hermand, k., Thuffue Ibsenn, Hans N., Niells Samsuigh, thømmermand.

Den femte hauffuestræde: Udi Mette Islanders 2 vonninger: Jens Snid, arbeidskaarll, Bent hackellschierer, Dorette blegquinde i sin egen vo. — Udi Kiersten Pouell brogers huus: Niells thømmermand. — Udi mester Hans Jensens 3 voninger: Rasmus thømmermand, k., Lauridtz thømmermand, k., Kierstinne Vallars, encke. — Udi Frandtz Ibsens 3 vonninger: Axilld schoflecker, Jens Nielsen, arbeidskaarll, Niells arbeidskaarll.

Paa den stræde langs ned ved Norrepoertt: Udi m: Hans Jensens 5 voninger: Christen Seffrensen, bodtzmand, Knud Erichsenn, Lauridtz urtegaardsmand, Madtz maller, Lauridtz hiullmand. — Udi s. m. Hans Bangs 2 vonninger: Anders Fox, Hindtze arbeidskaarll. — Udi Mortten Tunges huus: Daniell thømmermand, k., Claus thømmermand, k. — Udi Hans Lauridtzens 5 vonninger: Niells arbeidskarll, Dorette Nielses, Elline Wongers, jordmod., Jens Damb udi sin egen vonninger. — Udi Christian Schammelsens huse: Jens faarehyrde, Niells arbeidskarll, Christen arbeidskarll, Buold Moreckis, Jacob Nielsen, arbeidskarll, Karrenn Suends, Jens Lauridzen, hauffmand, Jens Pedersen, arbeidskarll. — Udi Jacob grynmands huus: Christenn hattmager, Anders Pedersen Ennetarff i sin voning, Hans Marchussen, arbeidskarll, Anne Olluffs, encke. — Udi sin egen voning: Christen Lauridzenn. — Udi Madtz aallekremers huus: Lauridtz Jensen, gaderenser, Knud Jensenn, arbeidskarll. — Udi Niels Hanssens 2 vonninger: Knud Krase, Hans smid. — Udi Aggert bundtmaggers 3

vonning: Marten Fris, hiullmand, Christen murmand, Jørgen smed. — Udi Niells slagters huus: Anders Seffrensens, fattig. — Udi Reinholt Hansens huus: Jens Karlsen, arbedskarll, Hans schreder. — Udi Morttenn Krals gard: Rickertt brøger, Elline Hanses, encke, Christen arbedtzkarll, Johan blegmand. — Udi Johan Erichsens vonninger: Giertt Blyenhafft, vantmager¹⁾, Hendrich Jensen, arbedskarll. — Udi Lydder pottmaggers huus: Hendrich Jensen, Anders Seffrensenn. — Udi Michell Pedersens 5 vonninger: Karen Affue, encke, Elline Rasmusdaatter, Dirich Joostsenn, Anders Pedersenn, hiullmand, Niells Gierdtsen, k. — Udi Mouridtz byeschriffuers 9 vonninger: Christen Nielssen, arbedskarll, Anders schoemager, Olluff Olluffsen, arbedskarll, Morttenn tolck, Christen Morttensen, Johan Madtzenn, Jens thømmermand, Mortenn torffueschierer, Madtzen, arbedskarll, Mads blegmand, arbedskarll. — Udi m. Hans Aalborgs 3 vonninger: Hendrich murmand, Karen hauffquinde, Niells thømmermand. — Udi Hans Jenssens 8 vonninger: Christenn hiullmand, Jens smed, Seffren vogenmand, Morten Hansenn, Anne suertquinde,²⁾ Mads breuindsmand, Mortten hiullmand. — Udi Thomas Lorickes vonning: Wibrand vollmester.

Paa Stockholm: Michell fischer udi sin egen voning. — Udi sin egen voninger: Hans snedicker. — Udi mester Thobias Rosendals husse: Niells Sandagger, Lauridtz arbedskarll, Jens hiullmand. — Udi Peder Iffuersens husse: Jacob lærklicher,³⁾ Niells Oellsen, arbedskarll, Anders Madtzen, arbedskarll, Eschelld Nielssen, sandfører, Niells Eschilldsen, sandfører. — Udi sin egen voninger: Tynne Hollenders. — Udi sin egen vonning: Farnilius fogellfanger. — Udi Marckus huse: Lauridtz Lauridtzenn, Seffren drager, Lauffridtz grauffuer. — Udi sin egen voning: Hans broeligger. — Udi sin egen vonningh: Anna Pouell broggers. — Udi Jens Kioldtsens 2 vonning: Jens Jensenn, Niells Pedersen, arbedskarll. — Udi sin egen voning: Bent Pedersen, schoeflicker, Anders Juncker, Christenn snecker. — Udi sin egen voning: Christen Ibsen, kalldsmed.⁴⁾ — Udi sin egen voning: Seffren Bundesenn, thill husse Christopher knippellmand.⁵⁾ — Udi sin egen voning: Peder Knudsen, schreder. — Udi sin egen voning: Seffren Jensen. — Udi sin egen voning: Peder schreder, Lauridtz Nielssen, Seffren Pedersenn. — Philipuses huse til gaden er ledigh. — Udi Peder Madtzens 5 voning: Lauridtz arbedskarll, Johan Martens encke, Niells vogenmand, Hans Morttensenn, Niells Persenn, fattig.

Paa de husse till den nye kierckegaard: Jens Marsuigh, Jens grauffuers. — Udi sin egen voning: Mickell Andersenn, Simmen schueflecker. — Udi de siuges huus: Peder Jensenn. — Udi smedegaden: Peder sanger — Udi m. Hans Aalborigs huus: Christen Simmensens, arbedsk., Marenn hauffquinde. — Udi Jacob malers voninger: Maren Nielles, encke, Adam Olluffsen, arbedskarll, Jørgen drager, Chlemmend hiullmand, Peder Ibsen, arbedskarll, Maren Pedersdaatter, encke, Maren Hansdaatter. — Udi Henrich urtekremers huus: Kierstenn

1) Klædevæver

2) Maaske dannet paa samme Maade som: Sværter = Farver, altsaa Farverske.

3) Lerkliner, Murer.

4) Maaske = Kelsmed, Kedelsmed.

5) Formodentlig: Kniplemand.

Lauridtzdaatter. — Udi ung Hendrich van Führens huus: Peder landsknegt, fattig.

II.

Mandtall paa de folck, som boer udenn Vesterpoert Anno 1622.

Udi Oluf Baggers boeder: Olluff Niellsenn, plidtzkarll, Anne Christens, encke. — Casper smids hauffue: Hans urtegaardsmand. — Niells schriffuers hauffue: Karen Mickells, encke, Karen Anderses, encke. — Hendrich schreders hauffue: Lauridtz Jensen, sandager. — Mouridtz byeschriffuers hauffue: Kiersten Kockis, haffuer sielf en hauffue, Sidtze Möllers, haffuer sit eget brug, hus och hauffue. — Peder Oelsens 4 boeder: Jacob Hansenn, Lauritz Ibsen, thømmermand, Christen Walldbye, plidtzkarll, Lauridtz schoemager. — Mette Islanders j boed, star øde. — Ifuer Pouelsens hauffue: Niells Pouellsen, fergemand, Claus Jacobsenn, Niells bødicker. — Peder Andersens hauffue: Pouell Møller. — Peder kremmers hauffue: Anders Lauridtzzen. — Ifuer Pouelsens boeder: Anders vogenmand, Frantz Christensen, arbedskarll, Lauridtz Thammesen, fischer, Markus steenhugger, Bendt Schaaning, vogenmand, Jens piiber, Jens Schammellsenn, Erich Oellsenn, bodtzmand, Madtz Jacobsen, vogenmand. — Jacob Michelssens boeder: Jens schredder, Lauritz Oelsen, arbedskarll, Lauridtz Jacobsenn, Peder hiurde, Olluff veffuer, Rasmus Clemendsen, drauger, Peder Willomsen, vogenmand, Christen Lauridtzzen, Hans hiullmand, Jesper bagger, Hans Schotte, hattmager, Jens Randers, Kield smed, Olluff Raffn, schoelapper, Joest smed, Arnt vantmagger, Sidtze Olluffs, encke, Seffren Hansen. — Lauridtz Hansens 4 boder: Lauridtz Hansen, Suend sandager, Jens hugger, Lauridtz lariiemand.¹⁾ — Mortten Kralls 4 boeder: Christoffer leerklicher, Pasche van Brandenborgh, Tyge Madtzenn, Jacob schoelapper, Jens Raffn. — Mouridtz byeschriffuers boeder: Gabriell schreder, Hendrich Møller, Jacob Møller, Christen Nielsen, vogenmand, Lauridtz Pedersen, vogenmand, Christoffer kordeuanmagger, Niels Hansen, plidtzkarll, Hans Hesemand i sitt eget hus och g., Johan von Pøyecht, haffuer sitt egett. — Jacob Nielsens 4 boeder: Maren Madtzdaatter, encke, Arffued Thoerdsenn, Jens Viedtzløff. Den ene boe staar øde. — Hans Lauridtzzens boeder: Christoffer drauger, Anders solldatt, Christen murmester, Mallene Andersis, Hendrich smed, Jens Raffn, plidtzkarll, Peder schriffuer, plidtzkarll, Seffren Andersen, hiullmand, Olluff Hansen, hiullmand. — Godsches cannickes goods i Roesheld. — Hans Munckis boeder: Peder Niellsenn, thømmermand, Jens Andersen, hiullmand, Peder thømmermand, Lauridtz sauffschier, Jacob Lauridtzenn, Anne Möllers, encke, Anders Lauridtzzen, Pouell Huesingh. — Docter Coertis hauffue: Johan van der Hest. — Niels glarmesters boeder: Jenns Pouellsenn, plidtzkarll, Casten murmester, Michell Hansen, arbedskarll, Niels Mogensen. Till huse en mand, ved naffn Soffren Widtzleff. — Niels bundtmagers: Jens Madtzenn, vogenmand, Joest graffuer, vogenmand, Maren cantzellers, Karen Peder schreders, encke, Hans hugger, Niels vogenmand, Kiersten m. Jacobs encke, Seffren Møller, vogenmand, Seffren Michellsen, vogenmand, Mortten Brasche, vogenmand. — Peder Andersens boeder, 3: Seffren Rasmusen, arb. karll, de thoe boeder staar øde. — Anne Marckusdaatters hauffue: Aage Joensenn. — Niels Lauridtzzens boeder: Niels Jørgensenn. —

¹⁾ Maaske af: laret = Lærred; Lærredsmænd, Blegmand.

Peder Hansen 2 boeder: der i boer Christoffer, en soldatt, den anden staa øde. — Peder Halds boeder: Jens Lauridtzen, arbedskarll, Rasmus Lauridtzen, arbedskarll. — Peder Halduors hauffuer¹⁾ sitt egett hus och hauffue. Noch hans 2 boeder, deri boer Karen Niellsdaatter, enke. — Dirich bardschiers hauffue: Anne, Mortten Peder-sens encke.

---

¹⁾ Sikkert en Misforstaaelse for: Peder Halduor haver sit eget hus osv.

Breve fra Christian Winther til Alvilde Müffelmann.

Med en Indledning af **Gyrthe Lemche.**

Den Gang nu afdøde Professor Nicolaj Bøgh i 1893 udgav første Del af sit Værk: *C h r i s t i a n W i n t h e r*, et Livsbillede, sluttede han sit Forord saaledes: »Af personlige Grunde ser jeg mig ikke i Stand til nu at forelægge Offentligheden Mere end første Del af mit Arbejde«.

De personlige Grunde var, at baade Alvilde Müffelmann og Sophie Hansen, som er Hovedpersonerne i anden Del, paa det Tidspunkt levede endnu. Den første døde 1895, den sidste 1900.

Jeg besøgte nogen Tid efter Udgivelsen af første Del Alvilde Müffelmann, som lige havde læst Bogen og var blevet meget foruroliget af den ovenanførte Bemærkning i Forordet.

»Naar jeg og en anden er døde«, sagde hun; »da vil der komme en ny Bog om Christian Winther, og der vil staa noget om ham og mig i den, som jeg ikke maa læse. Men lov mig, naar den Tid kommer, at sige til dem, som læser Bogen, at Christian Winther aldrig har friet til mig, — der har aldrig været mere Erotik mellem ham og mig end bag paa min Haand! — kun Venskab«.

»Det passer kun paa Dig«, kom det stilfærdigt fra hendes Broder, som var tilstede.

Da Bogen udkom 1900, lod jeg ved enhver Lejlighed hendes Ord gaa videre til dem, som læste den. Selv har jeg som hendes unge, lidt fjernere, Slægtning kunnet kontrolere det meste af Professor Bøghs Meddelelser om hendes Familie, som ogsaa var min, og godkende det; men det undrede mig, at han, som havde haft mange Samtaler med hende og kendte hendes Uvilje mod at se offentliggjort det, som efter hendes Mening tilhørte Privatlivet alene, vilde afvente hendes Død for at kunne lægge det hele Forhold frem for Offentligheden, saaledes som han opfattede det. Men han maa jo have ment, at en saadan Offentliggørelse var nødvendig til Belysning af Christian Winthers Karakter, og da Alvilde Müffelmanns Nærmeste selv overlod ham hendes efterladte Breve og Digte fra Christian Winther, maa de jo dele Skylden med ham for, at der her bestemt er handlet i Strid med hendes Ønske. Forøvrig ved jeg ikke, om hun har paalagt nogen at brænde Brevsamlingen, og de, som kunde give Besked herom, er nu døde. Blandt Brevene findes i hvert Fald det, som Chr. Winther i et Postscriptum havde bedt hende brænde.

Efter Professor Nicolaj Bøghs Død er Brevene af hans Efterladte skænket til De Rahbekske Mindestuers Haandskriftsamling, som forestaas af Dr. Louis Bobé, der har overladt til mig Afgørelsen af, om de skal offentliggøres eller ikke, og i bekræftende Fald tilladt mig udskyde, hvad jeg ikke finder egnet. Tillige har man bedt mig, som den, der har kendt Alvilde Müffelmänn i hendes gamle Dage, om at indlede Brevene med nogle Udtalelser om hende og min Opfattelse af det Forhold, som nu hundrede Aar efter har henledt Opmærksomheden paa hendes Navn.

Jeg vil straks begynde med at sige, at min første Tanke var at fraraade en Gengivelse af Brevene og lade det forblive ved den Offentliggørelse, som havde fundet Sted i Nicolaj Bøghs Christian Winther-Bog. Det forekom mig, at jeg saaledes handlede mest i Alvilde Müffelmännns Aand. Men straks efter skete der noget, som forandrede min Beslutning. Jeg fik i Hænde tyvende Bind af Gyldendals Bibliotek: *Dansk Lyrik gennem tre Aarhundreder*, ved Professor Hans Brix, og læste, at ogsaa her var Navnet Alvilde Müffelmänn draget frem under Skildringen af Christian Winther, men under en Synsvinkel, som forekommer mig lige uretfærdig mod dem begge. Det er i og for sig en betænkelig Sag at drage navngivne Kvinder frem som dem, der til forskellig Tid har krydset en Digtets Bane, men menes det nødvendigt, da er det ligesaa nødvendigt, at vedkommende biografiske Forfatter søger indgaaende Oplysninger om den Kvinde, hvis Navn han udleverer til Offentligheden, — saaledes som f. Ex. Nicolaj Bøgh i sin Bog har gjort det — og ikke tager sig Sagen saa let, som Professor Brix gør, naar han frejdig væk erklærer, at Pigen »hos den røde Ko« i Digtet »Aftenmøde« er den landlig forklædte Alvilde Müffelmänn, og at Digteren her foregiver, at baade han og Pigen har bundet sig i en ny Kærlighed, medens det i Virkeligheden kun var h a m, »der strejfede paa nye Spor«. — i Morgen frit, Du kysse kan den anden«. Hvis Alvilde Müffelmänn ikke har spillet en betydeligere Rolle i Christian Winthers Liv, hvorfor saa belemre Læseverdenen med dette Navn med Udeladelse af de mange Johanner, Dorotheer, Eleonorer m. m., som han ogsaa paa sin Digterflugt har tilkastet Tørklædet? — Det ser ud som om, Professor Brix har bygget sin Antagelse alene paa denne Linie i Digtet: »I mine Viser alle fik — jeg kønt Dit Navn indflettet; han oplyser nemlig i en Parenthés, at Christian Winther gennem Aarene oftere har hentydet til de kære Initialer A. M. (Alvilde Müffelmänn); men Digtet til den tiaarige *Anna Mathæa Aagaard* paa Iselingen, hvori A. M. forekommer flere Gange, er skrevet paa hans Italiensrejse 1830—31, e f t e r at han har forladt det Müffelmännnske Hus, hvor han i fem Aar havde været Alvildes Lærer og daglige

Omgangsven, og Digtet til A. M. er skrevet til Alvilde November 1833, samme Aar som »Vandring og Opdagelse«, hvori han indfører Alvilde lyslevende. Og endelig er Digtet »Alfens Brud«, hvori Alvilde kaldes Alfhild, skrevet 1834. »Indfletningen« af Alvildes Navn er altsaa sket efter den Periode, hvortil Prof. Brix henlægger »Aftenmøde«, hans Bevisførelse beror derfor paa en ren og skær Anakronisme. — Hertil kommer, at »Aftenmøde« slet ikke forekommer blandt de Digte, Christian Winther efter eget Opgivende har skrevet i Lyngbyperioden 1825—1830. (Se Nicolaj Bøgh: Christian Winther, et Livsbillede II., Side 89). Men selv om Professor Brix her vil hævde en Bedreviden overfor Nicolaj Bøghs, vil det af de efterfølgende Breve fremgaa, at Forholdet mellem Christian Winther og Alvilde Müffelmann var af en saadan Natur, at han aldrig havde villet skrive eller vovet at skrive til hende i Tonen fra »Aftenmøde«, rent bortset fra, at Brevene viser os ham som den bestandig bejlende men bestandig afviste. Netop Forholdet til Alvilde, som strækker sig over ti Aar af hans Liv, med saa godt som ingen Svinkeærinder til Siderne — herfra dog undtaget hans Forhold til den italienske Pige under Opholdet i Rom, paa et Tidspunkt, hvor han havde opgivet Haabet om at vinde den elskede, og hans Forlovelse med Sophie Hansen 1832, der kun var en Desperationshandling og intet havde med virkelig Forelskelse at gøre — netop Forholdet til Alvilde viser os, at de bestandige Ord om hans Ustadighed og Sammenligningen med Jens Paaskelilje ikke holder Stik. Ingen har heller været en trofastere Ægtemand, end Christian Winther var i sit Ægteskabs 28 Aar.

Jeg kan ligesaa lidt give Professor Brix Ret, naar han siger sammesteds, at Digtet »Flyv, Fugl, flyv!« blev skrevet i Sommeren 1825; første Vers blev skrevet paa Hjortholm ved Fursø Sommeren 1826; jeg har Alvildes eget Ord derfor. De var spaseret derover sammen, og han sagde til hende: »Ti nu stille lidt, saa skal jeg skrive et Vers om Thora og Ludvig.« Thora var hendes ældre Søster og paa det Tidspunkt 1826—27 ved at blive forlovet med Tandlæge Ludvig Voss. Derfor: »ser Du to elskende. . . dem skal Du følge« Digtet blev ikke færdigt den Aften, men først senere — om ved Furesøen eller andetsteds ved jeg ikke, men det blev trykt i »Københavns Morgenblad« 18de Nov. samme Aar. Man vil af det ovenanførte forstaa, at jeg efter Læsningen af Prof. Brix' Chr. Wintherskildring skiftede Standpunkt med Hensyn til Brevenes Offentliggørelse. Der var kastet en Skygge over den Rolle, Alvilde Müffelmann havde spillet i Chr. Winthers Liv. Nu maatte Brevene tale til Forsvar for dem begge.

Og saa vender jeg mig til disse Breve, som hun med rørende Trofasthed har opbevaret, men sikkert ikke med nogen Tanke paa,

at de skulde faa offentlig Interesse og sandsynligvis, fordi hun ikke kunde faa sig selv til at brænde dem. De falder i to Grupper, den ene fra Tidspunktet før Italiensrejsen, den anden fra de nærmeste Aar efter hans Hjemkomst. De første er endnu præget af Informatoren, den interesserede, samvittighedsfulde Lærer.

Hun har sagt om ham i denne Egenskab: »Alt, hvad jeg har lært grundigt, og overhovedet den Kunst at lære skylder jeg udelukkende Christian Winther fra de tre Aar, i hvilke han underviste mig«. Sin Lyst til at lære bevarede hun lige til sine sidste Aar, skøndt hun blev 85. Jeg husker saaledes, at hun en Tid var meget optaget af at læse »Vie de Jésus« af Renan.

Det første Brev er af 2den April 1830. Det siger os, at Christian Winther, ogsaa efter at han har forladt det Müffelmannske Hus og sagt Farvel til sin fem Aars Huslærergerning der, har vedblevet at færdes som Ven og Gæst i Familien og Vennekredsen og der er truffet sammen med Alvilde. Anledningen til Brevet er, at han ved at vise hende altfor stor Opmærksomhed i et Selskab har givet Folk noget at snakke om, hvorfor hun har behandlet ham med paa-faldende Kulde. Bekymret derover har han henvendt sig til hendes Moder og af hende faaet Grunden til Alvildes forandrede Holdning at vide. Han tilskriver hende derfor et rørende angerfuldt Brev, hvori Angsten for at skulle have forspildt hendes Venskab tydeligt giver sig tilkende.

Det næste Brev er fra samme Aar, skrevet til hendes Fødselsdag d. 6te Juli. Han forsøger her at genoptage den gamle fortrolige Tone og omtaler sig, for at berolige hende, som den salig hensovede Informator, en gammel Kavalier. Han var dengang 34 og hun 20 Aar. I Begyndelsen af Brevet tiltaler han hende »ærede Frøken« og »kære Frøken«, først henimod Slutningen vover han et »kære Aluilde«, — saaledes staver han gerne hendes Navn. — Enhver vil forstaa, at der ikke har været Tale om Kærtegn mellem de to, saaledes som Professor Brix i sin Omtale lader formode. Christian Winther nævner ogsaa i Brevet sin forestaaende Udenlandsrejse, men nærmest som en beklagelig Nødvendighed. — Det har sikkert været ham svært at skilles fra hende saa længe, men deres Forhold er paa den anden Side kommet til et dødt Punkt, som maaske kun en aarelang Adskillelse kan hjælpe dem over. — Tiden skulde imidlertid vise ham, at ogsaa dette Haab havde været forfængeligt.

Saa vender han hjem i Slutningen af 1831 mere end nogensinde opsat paa at vinde hende. Fra 1832 foreligger ikke noget Brev, men vi ved, at han har været en flittig Gæst baade i hendes Sommerhjem i Lyngby og i hendes Vinterhjem i Bredgade. Disse Besøg har rimeligvis overbevist ham om, at hun er lige fast besluttet paa kun at ville være hans gode Ven, thi i Slutningen af Aaret gaar han

i Desperation hen og forlover sig med Frk. Sophie Hansen, et Skridt han straks fortryder. Hvis han har haabet herved at tænde Alvildes Hjerter i Brand, har han taget sørgelig fejl. Alvilde bliver nu ogsaa Sophies gode Ven og vinder hendes fulde Tillid.

Det tredie Brev er af 8de Febr. 1833. Alvilde har, maaske beroliget ved, at Christian Winther nu er en forlovet Mand, og i Ønsket om at bevare deres gamle venskabelige Forhold, sendt ham flere anonyme Smaa-gaver, som hun selv har lavet, og han takker hende spøgefuldt derfor. »Neckisch aber lieblich« siger han om hende og betegner med disse Ord det Trylleri, som udgik fra hende, og som fængslede ham saa stærkt. Selv i hendes Alderdom kunde man fristes til at betegne hende ved de Ord.

Samme Aar sender han hende til hendes 23aars Fødselsdag det lange Digt »Vandring og Opdagelse«, som viser os den legende, lette Tone, som nu er blevet den herskende mellem dem. Han smiler sin Alvor og Skuffelse bort og kalder endog sin »Flyv, Fugl« et forfløjnt Fuglebrev, skrevet paa Skrømt.

En vemodig Tone sniger sig dog ind i Slutningsverset:

»Tavst er nu det Fuglekor,
som i Lyngby-Skoven bor;
fine Perledraaber glide
fra det hvide
Taageflor«.

Om Efteraaret sender han hende Digtet til A. M. Vi finder i Alvildes efterladte Papirer begge Digte, som han har afskrevet og indbundet i et lille grønt Hæfte med Guldsnit.

Det fjerde Brev i Rækken er dateret Øster-Ulslev, 2den Jan. 1834. Muligvis for at faa sin Forlovede lidt paa Afstand har han sendt hende til sin Familie paa Lolland for at lære Husholdning. Han er nu rejst ned at besøge hende, men føler ikke desto mindre Trang til at skrive til Alvilde.

Han bønfaller hende i Brevet om at skrive til ham; det vil være ham en virkelig Sorg, hvis der ikke ligger Brev til ham fra hende, naar han om nogle Dage ankommer til Maribo. Han synes, hendes Kinder var blege, sidst han saa hende, eller maaske var det hans egen Bedrøvelse over hendes Bekymringer, som lod ham se det? Han slutter med at bede hende vedblive at være hans »kære, velsignede, gode, lille Veninde«. Der staar ogsaa i Brevet, at han har været paa Besøg hos A a r e s t r u p og er vendt hjem helt forstumlet af hans dejlige Digte. — »H a n k a n« — »han skriver os andre smaa Poeter sønder og sammen«.

Det ser ud af dette Brev, som om han atter er ifærd med at nærme sig Alvilde paa mere end Venskabsvis, og som om han har lagt Mærke til, at hun lider under dette haabløse Forhold, denne

umulige Situation paa én Gang at være hans forlovedes Ven og attraaet af ham. Derfor hendes »blege Kinder«.

Efter hans Tilbagekomst har hun maaske forsøgt enten personlig eller ved sine nærmeste at gøre ham klart, at hun kun kunde holde af ham som en Ven; det er hende umuligt at træde i erotisk Forhold til nogen Mand.

Samme Efteraar sender han hende i hvert Fald Digtet »Alfens Brud«, hvori han paa den smukkeste og nænsomste Maade søger under digterisk Form at forklare for hende og sig selv, hvorfor det er hende umuligt at tilhøre »en Mand af Støvets Kaste«. Hun tilhører fra sin Barndom Alfernes Verden og er viet til det Kald at vække Digtet i Skjaldens Bryst, men — »elske det maa Du ikke«.

I denne Forklaring finder han en Tid en Trøst for sig selv, og det ser ud, som ogsaa hun har følt sig beroliget og igen tør hengive sig til Glæden ved hans Side. Brevrækken af 1835 aabnes med en Indbydelse til et festligt Bal i Studenterforeningen, hvor hun saa tidt er optraadt som hans kaarne Dame. Han har selv skrevet Indbydelsen, som er stilet »til Alvilde og de øvrige danske Damer, som ville bære Studenterforeningens Bal med deres Nærværelse.« Med Indbydelsen følger en Sang, han har skrevet til Damerne: »For Skønheds rige Blomsterflor«. Den er optaget i hans samlede Digte og derfor udeladt i Brevene ligesom de andre Digte, han samtidig har skrevet eller afskrevet til hende.

Medens Glædens Brus endnu en Gang slaar sammen om de to, sidder Sophie Hansen nede paa Lolland, ensom og glemt. Chr. Winther har sikkert ikke sendt hende en Tanke, og Alvilde har heller ingen Samvittighed følt, thi hun ved jo nu, at han er klar over, at det aldrig kan blive til andet end Venskab mellem de to; at hun ikke nærer nogetsomhelst Ønske om at skille ham fra Sophie, men at det tværtimod er hende en Beroligelse at vide, der venter ham en sikker Havn, naar alt dette er forbi.

De følgende tre Breve af samme Aar, de sidste, som foreligger fra ham til hende, viser imidlertid, at han ikke er faldet til Ro. Det ejendommelige ved disse Breve er, at de giver det Udseende af, at Chr. Winther efter selv at have opgivet at kunne vække den »fortryllede Prinsesse« med sine Digte, kalder Aarestrup til Hjælp, idet hvert af disse Breve er ledsaget af en Afskrift af et Aarestrupsk Digt.

Brevet af 8de Aug. begynder i en kølig, forretningsmæssig Tone. Hun behøver ikke at svare ham pr. Brev, det er tidsnok, naar de sees. Han naar næppe i Sommer at komme til Lyngby. Han skal hilse fra Sophie. Den halvgale Doktor skriver dejlige Digte til hende. Saa følger Aarestrups: »Der er en Trolddom paa Din Læbe«; og ude i Marginen har Chr. Winther skrevet: »Forresten kan Digtet godt passe anderwärts«.

Brevet af 16de Sept. begynder paa samme Maade kølig formelt: »Min Frøken« — men indsmugler Digtet: »Og Du er lig en Rose rød«. Og saa kommer som et Udbrud af hans indestængte Følelse: »Hvor jeg glædede mig ved at se Dem forleden i Lyngby o. s. v.«. Brevet slutter: »jusqu' à la mort à vous. Chr. W.«.

Disse tre Breve følger hinanden med kun en Maanedes Mellemrum. Det sidste af 14de Okt. indeholder næsten kun Aarestrups Digt »Stævnemødet«, og gør i hele sin Korthed et mærkeligt Indtryk. Forklaringen ligger maaske i Slutningen: »Jeg har jo ikke seet Dem en Evighed! Addio«.

Den Resignation, han har paalagt sig selv i »Alfens Brud«, er tydelig nok ved at briste. I Begyndelsen af 1836 sender han sin Forlovede Digtet »Ravnens Kvide«, som fremtvinger en Opsigelse fra hendes Side.

Maaske har han tænkt derved at forberede en ny Tilnærmelse til Alvilde men har i saa Fald forregnet sig. Der er ikke efterladt os noget hverken mundtligt eller skriftligt derom, vi ved kun at fra det Øjeblik, han igen er en fri Mand, skilles hans og Alvildes Veje. H u n gaar ind til den livslange Jomfrustand, som han selv i »Alfens Brud« havde indviet hende til, og h a n søger bort fra København, ned til sin Familie paa Lolland.

»Jeg har ingen Smerte i min Sjæl,
men jeg har heller ingen Glæde,
jeg føler mig hverken ilde eller vel,
jeg kan hverken le eller græde«.

I 1837 møder han i en Dagvogn en Dame, som »havde en saa frappant Lighed med en Person, med hvem jeg har staaet i et intimt Forhold (legalt), at jeg rystede og bævede som en Asp, da jeg fik Øje paa hende. Hun havde den samme skarpe Forstand, en vis lun Finhed og en Overlegenhed over sine andre Omgivelser, hvilken hun brugte med samme kloge Forsigtighed som hin Dame« — (Nicolaj Bøgh: C h r. W i n t h e r, II., Side 279). Der er ingen Tvivl om, at han med »hin Dame« tænker paa Alvilde M. Hun har forvoldt ham hans Livs største Smærte, men hun er sikkert heller ikke selv gaaet fri. H a n skrev ikke mere til og om A. M. H u n undgik Resten af sit Liv helst at tale om ham. Ligesom ved en stiltiende Overenskomst havde de hver især sat et Segl for deres Læber, og ikke engang da han Aar derefter indviede Julie Werliin til »fra nu til Evighed« at være hans »Hjertes Hjertenskære« brød han Seglet; thi

»jeg svor jo, hverken Du
eller Verden skulde vide,
ved Hvem jeg før og nu
har lidt og maa lide«.

Saadan vilde h a n, saadan vilde h u n have det. Derfor hendes Bekymring, da hun forstod, at Seglet efter hendes Død vilde blive brudt.

Og nu er det altsaa sket, og hun er hundrede Aar efter deres Ungdoms ti Aars Samhørighed genopstaaet ved hans Side, d e r, hvor Livet ikke tillod hende at staa. Men lad det da blive en Opstandelse i Sandhed og Skønhed, dem begge lige værdig.

Maatte de følgende Breve og disse indledende Ord i samme Grad bidrage dertil*).

Til

Frøken Aluilde.

2. April 1830.

Kjære Aluilde!

Naar jeg ikke tiltroer mig selv mundtligent ret at kunne fremsætte min Mening, saa pleier jeg at forsøge det skriftligt. Jeg har da den Fordeel, som hiint latinske Ordsprog antyder, at Bogstaverne ikke rødme, — og dette maatte jeg i Sandhed selv, hvis jeg Ansigt til Ansigt skulde explicere mig for Dem. Tillad mig derfor at gaae denne Vei.

Da jeg aldeles ikke anede den virkelige Grund, hvorfor De hos W's og C. T.'s med en saa paafaldende Tilbageholdenhed fjernede Dem fra den cordiale Tone, hvortil jeg ellers var vant, saa maatte jeg nærmest formode, at een eller anden Yttring fra mig eller noget i min Opførsel enten havde fornærmet Dem, eller i det mindste med Hensyn til de fremmede Omgivelser havde overskredet den Anstandens Grændselinie, som den gode Tone drager mellem Personer, der ikke ere forbundne ved Slægtskabsbaand. Deres fortræffelige Moder, som Gud velsigne! har nu oplyst mig om den sande Anledning, og jeg nægter ikke, den forbausede mig i højeste Grad; thi jeg synes, hverken at De eller jeg ved vor Opførsel i Virkelighed have givet Stof til hiin Snak.

Dog, hvad man saa end kan sige mod Folks urimelige Sladder, saa føler jeg med Smerte, at Skylden eene og alene er og bliver min, og, jeg indrømmer det, jeg bærer en dobbelt Brøde. — Thi, ikke alene har jeg ved min maaskee udelikate eller dog uforsigtige Opførsel forarsaget Dem, kjære Aluilde! Ubehageligheder af hiint Slags, men ogsaa ved den keitede og plumpe Maade, hvorpaa jeg med min sædvanlige Ubehændighed søgte at gjøre min Feil god, efter Deres kjære Moders Udsagn, gjort Dem bedrøvet. — Jeg var det selv. Jeg kan forsikre Dem, det smertede mig usigeligt, at kunne have gjort noget, der enten havde fornærmet Dem eller nedsat mig i Deres Agtelse, thi paa een af disse Maader, syndes mig dengang, maatte hiin, Deres strenge Tilbageholdenhed forklares. Jeg bærer som sagt, altsaa ene Skylden, thi jeg føler meget vel, at De hverken kunde have forholdt Dem anderledes eller bedre. Jeg heder Dem derfor, kjære Aluilde! ret indstændigen at skjænke mig Deres Tilgivelse for hvad Ubehageligt jeg har forvoldt Dem. Jeg haaber, De veed, at jeg holder altfor

---

*) Brevene er her gengivne med Christian Winthers Stavemaade, som i Prof. Bøghs Gengivelse er moderniseret.

meget af Dem og Deres til forsætliggen at kunne gjøre Dem Sorg. Min Hensigt var god, Middelst var slet. Fremtiden skal vise Dem, at jeg for Deres Skyld mere vil tage Hensyn til Folks Omdømme, hvilket jeg, som De nok veed for min egen Person agter temmelig ringe. Ingen Opofrelse skulde være mig for stor, naar jeg derved kunde bevare mig Deres Venskab. De maa nu troe mig, om De kan eller vil, De er Een af de faa, hvis Hengivenhed jeg nødigt af alle i Verden vilde forspilde, og saalænge der er Liv og Blod i mig, skal det være mig en Fryd — hvis De tillader mig det, — at kalde mig Deres hengivneste Ven thi jeg er det.

Christian Winther.

P. S. Naar Deres Moder har læst disse Linier, saa haaber jeg, De brænder dette Brev.

Sorøe d. 4de Julii 1830.

Jeg veed næsten ikke, om jeg tør skrive Dem til, kjære Frøken men da man jo dog i ethvert Tilfælde tør spørge sig for, saa vover jeg det for denne Gang. Jeg, en gammel Skolemester, skulde ikke have Lov til at holde en kortvillig, skrivtlig Passiar med min fordums Elleve? Jeg kan vel vide, at Folk — De veed jo nok, hvad jeg forstaaer ved dette bornerede, uliberale, forskruede, meddisante Væsen? — vilde svare Nei paa dette Spørgsmaal, men om jeg end selv, smittet ved Omgang med Folk, delde nogle af disses Anskuelser, saa vilde dog i dette Tilfælde mit Hjertes Drivt, der med hvert Pulsslag minder mig om min Hengivenhed for Deres fortræffelige Forældre, og, i Sandhed, om mit inderlige Venskab for Dem, gode Aluilde! bringe mig til at glemme ethvert smaaligt, conventionelt Hensyn. Derfor sidder jeg nu ogsaa her i min Søsters Stue i Sorøe, rigtignok ikke uden Angst og Bævelse, men ikke desmindre med en indre hemmelig Glæde over, at jeg, trods min Ængstelse, et Par Minuter kan underholde mig med min ædle, unge Frøken, ligesom jeg havde for Vane om Eftermiddagen, naar vi sad i Vinduet, Deres Fader laae i Sophaen, Deres Moder sad ved Ovnens, og Kaffeen stod paa Bordet og trak af alle Livsens Kræfter. —

Den egentlige Anledning og Forevending, jeg bruger for mit Vovestykke, er, som De vel kan gjette, Deres Fødselsdag, og jeg kunde derfor næsten ogsaa ønske, at De maatte have en Fødselsdag hver Maaned; thi da vilde jeg bruge disse tolv store Fester til Grund for et Maanedsskrift i Breve, der skulde dediceres Dem. Jeg har jo sagt Dem, og jeg gjentager her, det har altid været mig en usigelig Glæde at tale med Dem, og jeg kan forsikre Dem, det ikke blot, for, hvad man kalder Moerskabs Skyld alene. Ethvert Menneske er at betragte som en interessant Bog, man ikke ofte nok kan læse, naar man kuns forstaaer den, og hvor meget mere interessant maa det da ikke være, at iagttage dens Character, man kjender saa nøie, som jeg troer at kjende Dem. Deres sunde Dom om saa mange Ting, Deres snorrige Drillierier, Deres Foragt for al Affectation og Spidsborgerlighed, Deres egen Naturlighed og Originalitet have ofte bragt mig i Henrykkelse. Tro nu ikke, at jeg tilegner mig nogen Part heri, fordi Hændelsen gjorde mig saa lykkelig, at jeg fik en liden Andeel i Deres Forstands Udvikling; — sligt tillæres ikke — men tænk heller ikke, at det er tomme Complimentfraser. De veed ret vel — hvis De

vil vide, det — at hvad jeg her siger, er ærligt ment. Gamle Kavalierer, som jeg og mine Lige, lægge sig gjerne efter at reflectere over Alt, hvad de see og høre, — jeg har nu med min Reflexion over Dem faaet hiint fordelagtige Facit ud. Dog — hvis det ikke var i Anledning af Deres Fødselsdag, at dette Brev er blevet til, saa skulde jeg ogsaa vise Dem, at jeg med Hensyn til Dem heller ikke har været blind for enkelte smaae, smaae, smaae Ujævnheder, og ved denne Oprigtighed tillige end mere bevise Dem, at det Ovenanførte var min sande Hjertens Mening; — men Sligt tager sig deels ikke godt ud i et Gratulationsbrev, som dette, deels smager det altfor meget af Hr. Informatoren, der nu er salig hensovet. S a l i g siger jeg med Sandhed; thi det vil altid være mig en Salighed at tænke paa den lykkelige Tid, da jeg har dette Navn i Deres Forældres Huus og Deres Venners Kreds. Hvis nu alt dette ikke har været Dem altfor ubehageligt at høre, saa vil De kjende mit sande Sindelag mod Dem og selv kunne slutte Dem til de tusind Velsignelser og gode Ønsker, som jeg gjerne vil de sende Dem. Men jeg gjør det ikke; thi alle de Ord og Talemaader, hvormed de almindelige Mennesker udtrykke sligt, synes mig forslidte og langt fra gode nok til at skrives paa dette Papir til Dem. At jeg ikke endnu har skrevet til Deres Forældre bør ikke undre Dem. Facta, Begivenheder, som kunde mere dem, har jeg endnu ikke at fortælle, og Følelserne af Taknemmelighed og Agtelse og Hengivenhed, jeg af fuldt Hjerte yder dem, og som længe har beskjæftiget mig, og længe vil beskjæftige mig, tør jeg ikke, af Frygt for at trætte dem dermed, i Ord udtrykke, gid det maatte forundes mig i Gjerningen at lægge dem for Dagen. I August Maaned reiser jeg nok ud af Landet; — jeg føler i Grunden liden Lyst dertil, men min Fader raader mig stærkt dertil, og jeg indseer selv, at jeg maaske engang i Tiden vilde komme til at fortryde en saadan Forsømmelse af den givne Leilighed. Med næste Post, som afgaaer efter min Ankomst til Kjøbelev, vil jeg tage mig den Frihed at skrive Deres Fader og Moder til. Jeg haaber at finde Brev i Kjøbelov fra Hother, hvori jeg vil faa forønskede Efterretninger om Peter og Emils Fremgang og Opførelse i Skolen. Jeg beder Dem, kjære Aluilde! at bringe Deres Forældre, Søster, Svoger, Brødre og ganske Familie min venskabeligste Hilsen.

Deres hengivne

Christian Winther.

Til S. T.

Frøken Aluilde Müffelmänn.

Bredgade Nr. 175.

8de Febr. 1833.

Kjære Aluilde!

I nogle Aar har jeg i min Nærhed bemærket et hemmelighedsfuldt Væsen, et Slags elskværdig lille Alf »neckisch aber lieblich«, som — uden at jeg kan opdage, hvorledes? — sender mig snart smukke, bronzerede Blækhorn, snart vidunderlige Skriverpenne, formodentligen røvede af Svingfjedrene paa een eller anden fabelagtig Fugl i Dschinnistan, snart nydelige, broderede Læsepulte, hvor smukke, brogede Blomster spire frem mellem de tørre Bøger, — noget, som er meget sjeldent hertillands! — Overalt, hvor jeg færdedes, paa Hav, til Lands, i Dal, paa Fjeld, i Syd, i Nord, i Kirker, Klostere og Templer,

i Huler og paa Snetoppe, forlod den mig ikke, — i det mindste ikke i Erindringen.

Vilde De maaske give mig et godt Raad, hvorledes jeg skulde kunde faae dette lille liflige Væsen at see Ansigt til Ansigt?

Jeg har jo rigtignok i Phantasien dannet mig et Billede af Samme, og — underligt nok! — det ligner altid paa et Haar — De m! Indtil De altsaa ved Deres skarpsindige Kløgt udriver mig af denne Indbildning, — der forresten er mig meget kjær, — maa De, kjære Aluilde! sandeligen baade bære det hemmelighedsfulde Væsens elskværdige Skyld og Brøde, og min varmeste Taknemlighed.

Deres hengivneste

Christian Winther.

Øster-Ulsløv d. 2den Jan. 1834.

Hvad skal jeg vel kunne tilskrive min elskværdige, unge Veninde andet, end hvad jeg altid og ideligen gad forsikre hende om, og give hende Beviser paa? at jeg er saa inderlig lykkelig ved Deres Venskab, at jeg stadig og trofast tænker paa Dem, og at det vilde være mig en uhyre Sorg, hvis De nogentid berøvede mig den Deres venlige Godhed og det Venskab, hvormed De saa usigeligt glæder mig, og hvoraf jeg er stolt. Men jeg kan ogsaa dette med Rette; og jeg skal gjøre mig al mulig, tænkelig Flid for at bevare dette kjære Klenodie. — Min Reisebeskrivelse er meget kort, kold og tør. Kl. 5 reisde jeg fra Kbhvn.; da jeg Kl. 10 ½ reisde fra Kjøge, havde der begyndt en Storm, som om Himmel og Jord skulde forgaae, og Kassen, hvori jeg som en indesluttet Løve eller Abe sad, var efter Kudskens Paa-stand et Par Gange ved at blæse om. — Jeg maa troe, at jeg har Organ for det characteristiske hos Mnskr., hvis der gives noget sadant, hvilket De vil kunne sige mig, thi jeg erindrer nok, at De engang studerede Phrenologien ret ivrigt. Da jeg nemlig i Rønnede Kroe paa Sophaan tog lidt Hvile, medens Hestene forede i Stalden, indtraadte en ankommen Reisende, og af dennes Maade at gaae, aftage sin Kappe, Reisestøvler etc.; stampe i Gulvet, tage Tobak, nyse, rømme sig, tale til Pigen etc. sluttede jeg — skjøndt aldeles i Søvn — at det maatte være en Lieutenant; og see! da jeg aabnede mine Øjnes Vindvesskaader, stod gandske rigtigt et Exemplar for mig. Men Herregud, hvad kan slig Menneskekundskab vel hjælpe til? Det er ikke alle Folk, som tage Tobak og tale uartigt med Kjelderpigernel — Sundby paa Lolland skulde have været den sidste Station før min Ankomst til Sophie; men da det var silde og mørkt, saa nægtede Postkarlen næsten rent ud at kjøre den didhen førende Vei, da den endog om Dagen var næsten ufremkommelig; den gaaer nemlig gjennem det lave Lollands laveste Deel, gjennem Moser og Skove, der strække sig ned mod Stranden, og paa somme Steder fordem nok have været Havbund. Han foretrak for de samme Penge — at kjøre mig den længere Vei til Maribo, hvorhen jeg da lod mig føre, og traf der min fortreffelige Fader i ret taaleligt Velgaaende. Næste Dag gik Touren da til S., hvem jeg traf rask og »guter Dinge«. Hun stod her nys og bad mig hilse Dem og Deres Moder saamange Gange, som der kan rummes i et Brev. Jeg fandt hende til min store Glæde saa aldeles inde i min Familie og i Huusvæsenet, hvortil hun efter hendes eget

og min Søsters Sigende har baade Lyst og Haandelav. Alle Folk, baade Børn og Tjenestefolk holde meget af hende, og det kan heller ikke godt være andet. — Et Par Dage efter min Ankomst hertil var min Svogers yngste Datter i Kirke. Dr. Aarestrups Kone, hvis Navn i Forbindelse med hendes Mands (Caroline Emilie) Barnet fik, holdt hende over Daaben, S. holdt Huen, og jeg tilligemed nogle Dem Ubekjendte vare Faddere. — I Sommer stod S. Fadder til Dr. Aarestrups yngste Datter. — I Gaar havde Dr. A. indbudt os til Middag Kl. 4. Vi vare kun sex Personer samlede, thi saaledes under h a n det ligesom jeg. Jeg kan ikke sige Dem, hvor herligt jeg morede mig! Det var et n y d e l i g t lille Diner paa fem Retter; udsøgt Druesaft, petit Bourgogne, Madeira, Champagne, og efter Bordet sad min Svoger og jeg i Doctorens siirlige lille Studerekammer, hvor han, den prægtige Mand, forelæste os en M æ n g d e saa fortræffelige, originale, kraftige, characteristiske, snorrige og alvorlige, dybt tænkte og lette poetiske Productioner, at jeg i 2—3 Timer sad og hørte derpaa som en Billedstøtte. H a n k a n ! som Dr. Voss siger, H a n k a n ! Han skriver os andre smaa Poeter rent sønder og sammen.

At jeg af al Magt trængde ind paa ham med Overtalelser og Bønner, dog endeligt at lade Andre nyde Godt af denne Skat, som nu dog ligger næsten begravet, følger af sig selv. H a n t v i v l e r , — og hvem maa ikke det? — men Ingen dog med mindre Grund end han. Min Svoger, som kjender ham nøie sagde mig, dog, at en Andens fordeelagtigen yttrede Mening nok maaske kunde virke paa ham i denne Henseende, poussere hans Villie lidt. — I Mangel af andet fik jeg saa det sidste Løfte af ham om en Avskrivt af nogle af hans Romanzer, hvilke jeg, tilligemed et langt til S. skrevet Digt, skal have den Glæde at forelæse Dem og Deres velsignede Mama! — Da jeg reiste hjem om Aftenen, var jeg ligesom ør og fuld af Glæde over alt det virkelige høist Udmerkede, jeg havde hørt.

For Veirets Skyld have vi forresten indskrænket vore Passe-temps inden for vore egne Døre, hvilket — som De veed — er mig det kjæreste. Vi have passiareet, jeg har forelæst »Hverdagshistorier«, man har slaget Sviin, bagt en Uendelighed af Franskbrød, gaaet lidt i Kirke, tyssed paa den velsignede Flok uregjerlige Unger etc. — et voila tout! — I Morgen er vi indbudne til Kammerherre Wichfeldts paa Engestofte; og paa Mandag forlader jeg Øster-Usløv for at tilbringe nogen Tid i M a r i b o e , L o l l a n d , hvorfra jeg vil drage directe tilbage til No 61 i Compagnistræde. —

Er det nu virkeligen Deres Alvor, min fortræffeligste Aluilde! at De vil skrive til mig, gjøre mig saa lykkelig; saa beder jeg Dem — jeg tør jo nok? — lad det ikke vare for længe efter dettes Modtagelse; De adresserer da til mig i M a r i b o e , L o l l a n d . Jeg glæder mig ikke lidt til dette Brev, maa jeg sige Dem, og De gjør mig en virkelig Sorg, hvis det udebliver! — Vær nu stærk og rask og glad, og lad ikke Livets smaa M o d b y d e l i g h e d e r , som dog aldrig kunne mangle, gjøre for stærkt Indtryk paa Dem, og blege Deres Kinder, saaledes som sidst, jeg saa Dem — det forekom mig i det mindste saaledes! Eller maaskee var det m i n B e d r ø v e l s e over Deres Bekymringer, der lod mig see noget, der ikke var? — Tag nu til Takke med dette forvirrede Brev, der ovenikjøbet er saa slet skrevet, at jeg frygter for, det vil koste Dem Møie at dechiffre det; her er saa koldt, uagtet det brænder lystigt i Ovnen, at jeg knap kan holde paa Pennen; saaledes med disse stakkels Præstegaarde! — Nu lev vel. Tusind

Fra Sophie har jeg bestandig Hilsener til Dem, hun er rask og ved godt Lune og Mod. Dr. A. skriver deilige Digte til hende. Om en Maanedes Tid flytter hun med min Svoger til Sjælland mellem Holbech og Kallundborg. Frøken M. Storm, om hvem jeg saa ofte har fortalt Dem, er i denne Tid blevet forlovet med en ung theol. Candidat, Møller. — Rosenkilde er — jeg troer af Fortvivlelse — tiltraadt en Fodtuur til Møen. Jeg fulgte den gamle Seladon paa Vei, og tog en meget rørende Afsked med ham midt paa Landeveien. — At komme til Lyngby i Sommer lykkes mig vel ikke; jeg forsikkrer Dem, at jeg, lænket til Skriverpulten fra Kl. 7—8 til 2—3 dog næppe er blevet færdig med mit sædvanlige og nødvendige Dagsarbejde.

At ønske Dem Moerskab og Velvære, hvor De nu er, maa vel være overflødigt, men jeg vil bede Dem, hvor De saa færdes, bestandigen at bevare Deres Venskab for

Deres hengivneste

Chr.istian Winther.

(Afskrift) »Der er en Troldom paa Din Læbe,

Der er en Afgrund i Dit Blik.

o. s. v. — — —«

Emil Aarestrup.

Er Doctoren ikke halvgal? Paa dette Digt havde han af Robert Burns sat følgende Motto: »We part — but by these precious drops, that fill thy lovely eyes, No other light shall guide my steps, till thy bright beams arise«. — Det var noget stærkt! Forresten kan Digtet meget godt passe anderwärts! Addio!

Til S. T.

Frøken A. Müffelmann.

Lyngby.

Hermed en Pakke Bøger.

Kbhvn. d. 16 Sptbr. 1835.

Jeg sender Dem herved, min Frøken! to Bøger af Reitzels Læseselskab, som altsaa maae være her paa Tirsdag i det Seneste Kl. 11; — endvidere følger en *P e n e l o p e*, som tilhører Urtekræmmer Peterssens Kone, og som De kan beholde i Lyngby til paa Tirsdag om 8 Dage. — Jeg kjender personlig den ene af de Kunstnere, som have leveret Billeder til denne Bog, nemlig Thoermer, en lille pukkelrygget Tydsker med et Par spidse Katteskjæg, som jeg — til min Ven Bødtschers store Fornøielse — lignede med en Hofnar fra Middelalderen; thi saaledes og ikke anderledes maae de have seet ud! — Welhaven saae De da, men — til al god Lykke — kun forbigaende, thi jeg kan forsikkrer Dem, uagtet al hans mindre graciøse Nonchalance — er han, jo oftere man seer ham et overmaade smukt Exemplar af et Mandfolk; og — man kunde jo aldrig vide — (med et saa let fængeligt — varmt Hjerte,) — hvad der muligen kunde skee! —

En Broder til den gale, tydsk-danske Poet Charles Petit, som er her i Byen, og hedder *E m i l*, har sendt mig ulykkelige Stakkel en Paquet Vers med et ydmygeligt Brev og udbedet sig en Dom, en Mening! De veed, hvor pinefuldt et saadant Hverv er mig! — Dr. Aarestrup er i denne Tid her; jeg havde troet, at han var paa Veien til det

Sted, hvor S. nu opholder sig; men han har — desværre — ikke Tid til denne divergerende Reise. Han er r a s e n d e etc. — Det sidste Digt, han sendte Sophie, staaer her:

»O! Du er liig en Rose rød,
o. s. v. — — — —«

Det skal være af Skotteren R o b e r t B u r n s; men jeg har forgjæves søgt Originalen i B.'s samlede Værker. — Han har ikke nævnt Sophies Navn for mig; og da Hertz af en Hændelse, i al Uskyldighed talde om hende, blussede hans Ansigt som en Bagerovn ved Morgenstunden, — og jeg loel — O diol hvor det er pudseerligt at »beobachte« Folk saaledes i de inderste Kroge. — Hvor jeg glædede mig ved at see Dem forleden i Lyngby! Hvor jeg saae paa Dem! Hvor jeg lige til nu har haft Trøst og Husvalse deraf! — Men — det er ogsaa ret ærgerligt — sligt lægger De ikke engang Mærke til, men gaaer Deres velsignede, rolige Gang gennem Livet! — ak! ak! — Lorck har spillet en Composition for mig, bestemt til at synges paa Charlotte Hvidts Fødselsdag; Ordene ere af Andr. Buntsen, — og saavidt jeg kunde forstaae, faaer nok min Frøken en Stemme deri; — maaskee er De der allerede? —

Undskyld mig nu, at mit Brev er blevet saa langt; — jeg kan ikke lade være, uagtet jeg af Deres totale, dødelige Taushed maatte kunde gjøre den Slutning, at jeg ikke m a a. Hvad? — Jusqu' à la mort à vous.

Christian W.

S. T.

Frøken Aluilde Müffelmann.

Lyngby.

14 Octbr. 1835.

Kjære Aluilde!

Uagtet jeg veed, at Kbhvn. snart er saa lykkelig at indslutte Dem inden sine Mure, saa kan jeg ikke bare mig for at sende Dem følgende Digt af Aarestrup.

(Afskrift)

S t æ v n e m ø d e t.
»Højstærede, forlad mig!
Nu har jeg ingen Stunder;
o. s. v. — — — —«

C. W.

See, det var nu det! — Jeg glæder mig nu til at see min Frue og min Frøken ude i den stille Bredgade, hvor jeg skal give mig den Dristighed at besøge Dem, saasnart Deres Ankomst forlyder. — Jeg har jo ikke seet Dem i en Evighed!

Addio!

Deres hengivne

Christian Winther.

Hermed slutter de af Alvilde Müffelmann efterladte Digte og Breve fra Christian Winther. Dette er alt, hvad der af skriftligt — foruden Digtene til og om Alvilde i hans samlede Digte — foreligger til Bedømmelse af Forholdet mellem ham, den meget elskende, og hende, som aldrig lærte den Kunst at elske, men til Gengæld heller ikke den: at glemme. De guldene og mørnede Papirer med Christian Winthers afblegede Haandskrift, som fandtes i hendes Gemmer, da hun var død, disse Blade af en Digters Kærlighedsbog, som hun, mig bevidst, aldrig har vist til nogen, er os et Vidnesbyrd om, at havde hun i unge Dage ikke andet end sit Venskab at byde ham, saa var det et Venskab for Livet.

Jeg lærte hende at kende i hendes tyve sidste Aar, hvor hun var vendt tilbage til Lyngby sammen med en ugift Broder, med hvem hun havde levet en Menneskealder ovre paa Gram Gaard i Sønderjylland, og der oplevet 64, Kampen, Nederlaget og de første Aar af Fremmedherredømmet.

Der gaar Frasnagn endnu om hendes heltmodige Færd derovre baade under og efter Krigen; — der gaar Frasnagn endnu i Lyngby om hendes stærke og ejendommelige Personlighed, som hverken Sygdom eller Alderdom mægtede at kue, og alle disse Frasnagn fik et samlet Udtryk i de Ord som ved hendes Baare, Dr. phil. Holger Rørdam udtalte:

»Hun hørte til de ædles Æt her i Landet«.

Grundtvigs Sindssygdom.

Af **Søren Hansen.**

Det er almindeligt bekendt, at Grundtvig gentagne Gange var sindssyg i saa høj Grad, at al Tvivl var udelukket. Enhver udførligere Levnedsskildring omtaler det, om end sædvanligvis i mere eller mindre tilslørede Udtryk og Overlæge Hjalmar Helweg, som har behandlet denne Side af Grundtvigs Personlighed med fuld Forstaaelse af Sindssygdommen og dens Forhold til hele hans Sjæleliv, nævner fire tydelige Udbrud foruden en Række Vidnesbyrd om, at den ogsaa ved andre Lejligheder har ytret sig paa umiskendelig Maade*). Helweg har Fortjenesten af at have paavist, at Grundtvig ikke blot nu og da var »sjælesyg« men i hele sit Liv led af en ganske bestemt, medfødt Sindssygdom, som i længere Perioder var i saa fuldstændig Hvile, at hverken han selv eller nogen af hans samtidige forstod Sammenhængen. Dertil udkrævedes der en gennemført psykiatrisk Analyse, og der er ingen Tvivl om, at Helwegs Opfattelse af Sygdomstilfældet som en manio-depressiv Psykose er rigtig. Denne Sindssygdom, der er ret almindelig, optræder som enhver anden Sygdom med meget forskellig Intensitet og ikke sjældent paa en saadan Maade, at Diagnosen kan være vanskelig, men hos Grundtvig var hele Forløbet saa typisk og foreligger saa klart belyst, at Tilfældet egner sig usædvanlig godt til nærmere Studium. Og Grundtvig vil ikke tabe ved det. Hans Geni var saa stort, at det godt kan taale en alsidig Belysning og, som Helweg fremhæver, en Hjernes Værdi skal ikke maales ved minutiøse Konstatering af dens Fejl eller Mangel paa Fejl, men af dens Frembringelser, af de Tanker der tænkes, og af de Spor disse Tanker sætter sig i Samtidens og senere Slægters Liv.

Grundtvigs Sindssygdom havde dybe Rødder i hans egen Slægt. Den manio-depressive Psykose er en i egentlig Forstand arvelig Sygdom, der optræder i Slægterne paa en Maade, som tyder paa, at den heroer ikke paa en enkelt Anlægsfaktor men paa en Række forskellige Faktorer, af hvilke en eller flere rimeligvis er ejendommelig netop for denne Sygdom, medens de øvrige ved Kombination med andre Faktorer fører til Udviklingen af for-

*) N. F. S. Grundtvigs Sindssygdom. København 1918.

skellige andre Sindssygdomme. Det er disse Faktorer, der gennem Kønscellerne overføres fra det ene Slægtled til det andet ved det man kalder Arv, idet de ved Befrugtningen samles i Ægget, under hvis videre Udvikling de medfører de Afvigelser fra Normen, som hos det fuldt udviklede Individ manifesterer sig som denne eller hin arvelige Sygdom. Om deres egentlige Væsen ved vi saa godt som intet, men det antages almindeligt, at der ikke sjældent er Tale om en Mangel af normale Faktorer eller om saadanne som modificerer, svækker eller forstærker Virkningen af andre Faktorer. Hvorledes det i saa Henseende forholder sig med den manio-depressive Psykose kan der ikke siges andet om, end at dens specifikke Faktor eller Faktorer rimeligvis er negative, hvilket vil sige, at der i det befrugtede Æg mangler en eller flere Faktorer, som normalt betinger Udviklingen af Evnen til at regulere Stemningslivet.

Efter den ejendommeligt springende Maade, hvorpaa Sygdommen nedarves, maa det endvidere antages, at denne eller disse Faktorer maa mangle baade i den mandlige og den kvindelige Kønscele, der smelter sammen ved Befrugtningen, for at Sygdommen skal kunne optræde hos det Individ, der udvikler sig af det befrugtede Æg. For Grundtvigs Vedkommende har man længe vidst, at han havde et medfødt Anlæg, ikke blot, som Helweg fremhæver, til sin Karakterstyrke og sine fremragende Aandsevner, men ogsaa, hvad han ikke omtaler, til sin manio-depressive Psykose fra sin Moder, i hvis Slægt der er forefaldet adskillige sikre Tilfælde af netop denne Sindssygdom. I den fædrene Slægt har man derimod hidtil kun kendt forskellige Tilløb til sygelige Sindsformationer, af hvilke dog ingen har haft en saadan Karakter, at de med fuld Sikkerhed kan betegnes som Tilfælde af manio-depressiv Psykose. Bedst kendt er Farfaderens Broder I s a a k G r u n d t v i g, som i 1725 blev Præst i Frederiksborg, men allerede i 1734 maatte tage sin Afsked, fordi han aldeles ikke kunde tøjle de ryggesløse Elementer i Sognet. Han skildres som en svag Mand, som frygtede for hvert Løv der røres og led af »en fast usædvanlig Svarmodighed og Sindets Banghed«, »en fast utrolig Frygt og Sjæleangst«, der tiltog med Aarene. Det er vel ikke udelukket, at det kan have været en særegen Form af manio-depressiv Psykose, men Tilfældet er ikke typisk, og efter alt hvad der foreligger, synes det naturligere at opfatte Sygdommen som en konstitutionel Neurastheni. N. F. S. G r u n d t v i g s ældste Broder N i e l s har rimeligvis lidt af samme Sygdom, om den end hos ham ytrede sig paa ganske anden Maade. Han døde 26 Aar gammel som Præst paa Guineakysten, hvor hans Opførsel var en saadan, at den maaske bedst med et noget vulgært Udtryk kan betegnes som et Anfald af, hvad man kalder »Tropeskuller«.

Selv om disse Tilfælde vel ikke med Føje kan karakteriseres som manio-depressive, maa det dog antages, at de har været arveligt betingede som Udslag af Anlægsfaktorer, som medvirker ved Udviklingen af typisk manio-depressiv Psykose, der saa godt som altid optræder i Slægter, hvor der ogsaa findes saadanne Psykopatier.

I Grundtvigs fædrene Slægt er der imidlertid optraadt et Tilfælde af denne Sygdom, som fjerner enhver Tvivl om, at han ogsaa fra den Side havde et medfødt Anlæg til den. Hans Farbroder Jacob Biørn Grundtvig druknede sig nemlig under et Anfald af dyb Depression, hvorom han selv har fortalt i et efterladt Brev. Helweg omtaler ham ikke, men fra anden Side foreligger der fuldkommen tilstrækkelige Oplysninger om ham.

Jacob Biørn Grundtvig var født paa Sejro 22 November 1738. Han var oprindelig Landmand og bl. a. Forvalter paa Hovedgaarden Aagaard i Gjørlev Sogn, fra hvilken Tid der haves en Anbefaling for ham udstedt 25 Juni 1863 af Byfoged O. Bruun, til Brug ved et Forsøg paa at opnaa en lignende Stilling ved Universitetets Godser. Han omtales her i meget rosende Vendinger, som en Mand, der forstod, hvad der hørte til for at forestaa et Jordegods og Omgang med Bonden og Landvæsenet. En saadan Stilling fik han imidlertid ikke, men han blev samme Aar ansat som Kopist i Konsumptions- og Folkeskattekontoret under det kgl. Generaltoldkammer og Kommercekollegium, hvor han forblev, indtil han i 1769 blev Konsumptionsforvalter i Saks-købing. Allerede Aaret efter mistede han dog dette Embede, fordi Konsumptionen blev bortforpagtet, og i de følgende Aar var han »brødløs« og søgte uden Held forskellige andre Embeder. Han blev ganske vist i September 1772 udnævnt til Kontrollør ved Stranden mellem København og Helsingør, men han frasagde sig Stillingen, forinden han skulde tiltræde den, og F. L. Grundtvig mener*), at han paa det Tidspunkt rimeligvis var sindssyg. Han trak sig dog snarere tilbage, fordi han fandt Stillingen for ringe for en Mand med hans Kvalifikationer. Det samme gjorde en anden Ansøger med et godt Navn (Bartholin). De fra denne Periode foreliggende Ansøgninger er nok holdt i en noget mismodig Tone, men ikke mere end efter Omstændigheden naturligt, og de røber ingen Sindssygdom. Som Bilag til den sidste af dem er der opbevaret en Pro Memoria, dateret 26 December 1773, paa en halv Snes Kvartsider »betræffende Landbrugets Forbedring i adskillige vigtige Punkter«, som giver et godt Indblik i hans hele Mentalitet. Den rummer vel ingen store eller synderligt nye Tanker, men heller ingen Fantasterier, og den er klart og forstandigt skreven

*) Den Grundtvigske Slægts Oprindelse. Den danske Højskole 1904.

og handler om saa jævne Problemer som rigtig Anvendelse af Gødning, Jordbehandling og lignende Ting, som det netop paa den Tid interesserede saa mange oplyste Landmænd at udbrede nyttig Kundskab om. Det var heller ikke nogen daarlig Ide at benytte dette Middel ved et Forsøg paa at vinde Kancelliets Gunst i de Tider, da alt, hvad der kunde tjene til Landbrugets Forbedring, blev mødt med Velvilje. Det var ikke sindssyg Mands Tale.

For saa vidt er der ikke noget paafaldende i, at Jakob Biørn slog sig paa Landvæsenet, da alle hans Forsøg paa at opnaa en passende Embedsstilling havde vist sig frugtesløse. Han havde god Forstand paa det, og om han end selv var ubemidlet, saa maa han dog have haft Adgang til den fornødne Kapital, eftersom han i sine Ansøgninger om et Par Amtsforvalterembeder kunde tilbyde at stille den Kaution, der maatte forlanges.

Den 21 Februar 1775 købte han saa Trudsholm Gaard og Gods i Sonnerup Sogn og Østrup Gaard og Kirke i Kirkerup Sogn af Assessor Anders Dinesen og om denne ejendommelige Handel foreligger der udførlige Oplysninger i Skiftet efter ham*). Købesummen blev, antageligt efter forudgaaende mundtlig Forhandling, fastsat til 48,500 Rigsdaler, hvoraf 23,000 skulde henstaa i Trudsholm og 7000 i Østrup. De øvrige skulde betales til 11te Juni 1777 med 4 pCt Rente fra førstkommende 11 Juni og fra samme Tid Renter af de 30,000 i Prioriteterne. Disse Vilkaar var saaledes klare nok, men i Kontrakten tilføjes det, at »som Køberen har begæret at maatte betale paa Købet efter hans Lejlighed, saa afskriver jeg Assessor Dinesen samme paa Købesum og Renter, og forbinder Køberen sig i den Henseende til at betale derpaa til førstkommende 11te December 1775 1000 Rigsdaler og til 11te December 1776 1000 Rigsdaler«.

Dermed var Handelen sluttet og Jacob Biørns Svoger, den senere Biskop Balle, den Gang endnu Professor i Theologi ved Københavns Universitet, og en O. Kraft, formodentlig den senere Rektor i Odense, skrev under paa Kontrakten til Vitterlighed — ikke som Kautionister, men endnu samme Dag blev der uden disse gode Mænds Bistand føjet et lille Tillæg til Kontrakten, hvorved Assessor Dinesen forpligtede sig til at »udtælle til Grundtvig ved dette Køb 1000 Rigsdaler, nemlig 400 Rigsdaler om faa Dage og inden 1ste Marts og de andre 600 Rigsdaler til 1ste Maj, hvilke Et Tusinde Rigsdaler saa igen betales mig med Rente 4 pCt til 11te Juni 1776«.

Næste Dag kvitterer saa Jakob Biørn paa selve Kontrakten for 200 Rd og den 28 Februar yderligere for 200 Rd.

*) Landsarkivet for Sjælland m. m. Roskilde Amt, 1775, Nr. 62.

At denne Transaktion kunde komme i Stand, kan neppe forklares, uden at antage en manisk Opstemthed hos Køberen, der har imponeret ikke blot Sælgeren, men ogsaa de to Vitterlighedsvidner. Købesummen var rimelig. Dinesen solgte Aaret efter Trudsholm for 34,000 og Østrup for 13,300 Rd, men paafaldende er det, at han ikke betingede sig nogensomhelst kontant Udbetaling, da han solgte begge Gaarde til Jakob Biørn og det saa meget mere, som han kort efter købte det langt større Gods Gyldenholm for 75,000 Rd, og derfor maa have haft nogen Brug for rede Penge. Den Del af Købesummen, der skulde udbetales, kunde det vente med i to Aar, og det var Jakob Biørn, der selv begærede eller dog stillede i Udsigt at betale et ganske vist mindre Afdrag allerede til førstkommende December Termin og et lignende det følgende Aar. Dinesen har vel nok kendt ham, men intet tyder paa et saa intimt Forhold imellem dem, at det kan forklare hans kulante Optræden og de to Vitterlighedsvidner har neppe haft nogen afgørende Indflydelse paa Hande­ lens Forløb. Det var et Par lærde Mænd fra Hovedstaden, som sikkert ikke har haft synderlig Forstand paa Ejendomshandel. Deres Nærværelse var kun et Vidnesbyrd om, at de ansaa Jakob Biørn for en hæderlig Mand, hvad han for saa vidt ogsaa var. At han, efter at de var rejst, slog Dinesen for de 400 Rd, kan ialfald ikke kompromittere ham, da det maa betragtes som et Slags Lidkøb, der ikke spillede nogen større Rolle for den rige Mand, men det er betegnende for Jakob Biørns Sindsstemning i de Dage, at han, Dagen efter at han havde faaet de første to Hundrede, sendte det ene til sin Søster Ni n n e C h r i s t i n e, der holdt Hus for Faderen paa Vallekilde, fordi en Del Dækketøj og Sengklæder, som hun havde laant ham, »tog liden Skade paa Rejsen«. Han formanede hende ved samme Lejlighed om at sætte dem paa Rente, og Sagerne skulde hun nok faa igen, hvis hun giftede sig. Saa velhavende følte han sig.

Jakob Biørn Grundtvig overtog saa Trudsholm fra 1ste Marts samme Aar, men allerede den 4de Marts forsvandt han, og da Assessor Dinesen ikke senere hørte fra ham, indrykkede han følgende Bekendtgørelse i Københavns Adresse Kontors Efterretninger for 4de April.

»Da forrige Kongelige Consumptions-Forpagter Sr. Jacob Biørn Grundtvig, med hvem jeg Cancellie Assessor Anders Dinesen havde den 21 Februarii 1775 contraheret om min Gaard Trudsholms Afhændelse, med mere, som han allerede havde nest paafulgte 1' Martii taget i Possession, er den 4de Dito sidstleden derfra afreyst, og skriftlig efterladt sin Declaration til mig, at han ikke kan vedblive Contracten og Købet, eller deraf vil benytte

sig, men udlader sig med saadanne Udtryk, at jeg kunde antage mig igien Gaarden og det der var contraheret om, siden han ey ventede at returnere. Og da jeg og hans Paarørende ikke siden haver kundet opspørge hans Opholdssted, for derom yderligere at handle, saa haver jeg, som en ved hans Afreysc og Declaration ophævet Contract, nu antaget mig Gaarden og Godset som min Eyendom. Skulde bemeldte Grundtvig eller hans Creditorer og Paarørende herimod have noget at indvende ville de inden 6 Uger a Dato paa lovlig Maade melde sig med deres Prætentioner hos mig, eller siden tie stille.

Den i Bekendtgørelsen omtalte Declaration findes i Skiftet og lyder saaledes:

Trudsholm, den 3' April 1775.

Velædle og Velb.

Allerhøjestærede Hr. Assessor.

Jeg er siden Deres og Families Afrejse herfra bleven saa sindsygt, og en besynderlig Frygt har omgivet mig, saa jeg ret er sat i bedrøvelig Sindsforfatning, og i hvormeget jeg end grubler og grunder, finder at det ikke er hverken Dem eller mig tjenlig at forblive her, især saadan en vis Omstændighed som jeg havde i Tankerne er slaaet, mig Fejl. I besynderlig stor Uro er jeg baade Dag og Nat, og kan aldeles ikke sove, og derfor med den inderligste Vemodighed maa beklage de Øjeblikke, der ere anvendt paa vore Mellemligheder, og endnu mere at de ere komne saa vidt, og ikke kan komme os til den formentlige Nytte og Fornøjelse.

Ak! min Gud! hvor røres jeg ved at tænke paa denne ulyksalige Stund — Nøglerne og Papirerne finder de ligesom det er mig overleveret. Jeg er saa beklemt, at jeg ikke kan udføre mere, især da jeg tænker paa Deres og min Families Sorg, over den begyndte og fuldendt Oprørighed, der mest geraader til min Ulykke i Tid og Evighed, mine Taarer herover er mange, og de udvælder hyppigt, og jeg er færdig at tabe Pennen af en bedrøvelig Afmagt. — Nogle af Pengene er forbrugt, men dem finder De adskillige Ting for igen, men Kornvarerne er der alle. For Guds Skyld lad Deres dydige Kone, og Jomfru Søster ej for hastig faa denne Ulykke at høre.

Gid jeg vidste at blive ved det, men jeg ser det ikke.

Alt dette skrives og forklares af en ængstelig og beklemt, som sukker og raaber, men ej tør bede længere, thi min Sindsuro er stor, og jeg har haft allerede de Tanker, med hvilke jeg har for-tørnet den naadige Gud, og derfor ej tør komme til ham i Bøn

og Haab mere. — Jeg forlader da Egn og Sted, og ved ej hvor vi findes mere; Lev derpaa saa vel som det efter saadanne bedrøvelige Omstændeligheder kan ske.

Deres ærbødige

Grundtvig.

Trudsholm d. 4. Martii 1775.

Allerede to Dage efter, at Adresseavisen havde bragt Dinesens Bekendtgørelse modtog Amtsforsvalter og Herredsfoged i Roskilde M a n d i x R o s t e d fra en Student B a n g, som Dinesen havde sat til at have Tilsyn med Trudsholm, et Brev, hvori det meddeles, at Jakob Biørn var fundet druknet i Gravene omkring Gaarden. Man havde allerede tidligere søgt efter Liget i dem, men det var trukket ned i Bunden af et Par store Sten, der var knyttet til et Stykke Reb om den Dødes Hals, og det var derfor først kommet frem efter at være gaaet i Forraadnelse.

Der kan efter alt det foreliggende neppe være mindste Tvivl om, at Jakob Biørn tog sig af Dage under et alvorligt Udbrud af manio-depressiv Psykose. Han havde ved Købet af Trudsholm gjort en saa god Forretning, at der ikke var rimelig Grund til at fortryde det, fordi »en vis Omstændighed, som han havde i Tankerne, var slaaet fejl«, som han skriver i det bedrøvelige Afskedsbrev. Der forlyder ikke noget om, hvad det var for en Omstændighed, men der var da over to Aar at løbe paa, og der har rimeligvis været Korn nok paa Lofterne til foreløbig nødvendig Driftskapital, foruden de 400 Rigsdaler, som Dinesen saa rundhaandet havde forstrakt ham med. Naar Jakob Biørn alligevel tabte Hovedet, saa snart han var bleven alene med sig selv paa den store Gaard, kan det kun være, fordi hans opstemte Sindstilstand slog om til en rent sygelig Depression, der ganske tog Magten fra ham, saa der ikke var anden Udvej end Selvmordet.

Men Jakob Biørn Grundtvig var ogsaa kun en jævn Mand, hans store Brodersøn havde andre Udveje.

Bidrag til Slægten Colbiørnsens Genealogi i Danmark.

Af **Louis Bobé.**

Ophævelsen af det dansk-norske Samvirke indenfor Genealogiens og Personhistoriens Omraade er mindst af alt begrundet ved, at det fælles Arbejdsfelt nu skulde være opdyrket. Endnu fattes mange haardt tiltrængte, tidssvarende Genealogier over fremtrædende Slægter, der har fæstet Rod baade i Norge og Danmark, saaledes i første Række Slægten Colbiørnsen, af hvis Stamtavle nedenfor meddeles et Udsnit, omfattende den Gren, de berømte Brødre Jakob Edvard og Christian Colbiørnsen tilhører. Maaske kan dette Bidrag give Anledning til, at en fuldstændig Stamtavle over Slægten fremkommer.

FØRSTE SLÆGTLED.

Colbiørn Jacobsen, f. 29. Apr. 1714 paa Sørum, 1731 dimitteret fra Christiania Skole, 1741 Regimentskvartermester og Auditør v. 2. oplandske nat. Infanteri-Regiment, 1761 med Bataillon til Holsten † 28. Marts 1761 i Oldesloe. G. 24. Okt. 1742 i Ullensaker m. Anna Dorothea Røring (Forældre: Sorenskriver i Øvre Romerige Edvard Petersen Røring og Gidske Eriksdatter Leth), f. 1710 p. Oppen i Ullensaker, døbt 5. Dec., † 31. Dec. 1772. Deres Børn:

ANDET SLÆGTLED.

1. Jakob Edvard Colbiørnsen, f. 19. Nov. 1744 p. Sørum, Ringerike; 1760, 11. Nov., Student fra Christiania, boede 1762 i Kbhvn. i Huset hos Etatsraad Christian Walther, »har ellers Plads paa Regensen«, 1770 cand. jur., fik 1771, 15. Febr., Bestalling som Prokurator ved Højesteret samt Over- og Underretterne i Danmark og Norge, 1772 Professor designatus og Notarius i det juridiske Fakultet, 1774 Dr. jur., s. A. extraord. Assessor i Højesteret, 1775 virk. Justitsraad, 1776 Generalauditør v. Søetaten, 1781 virk. Etatsraad, 1783 Medlem af Overbankdirektionen, 1784 Konferensraad, 1787 Deputeret i Rentekammeret, s. A. Medlem af den store Landvæsenskommission og af den extraord. Finanskommission, 1789 afsk., s. A. Professor juris og udnævnt til 3. Deputeret

Forarbejder til Stamtavlen: Giessings Jubellærere 3. I. 312. Mil. Tidsskr., Christiania XV 88 ff. Moe Tidsskr. f. norsk Pershist. I. 135. Norsk hist. Tidsskr. 3. I. — Colbiørn Jacobsen: Efterl. Papirer fra den Reventlowske Kreds V 271; VI 580.

i Rentekammeret, 1796 2. Deputeret, 1799 Justitiarius i Højesteret † 13. Febr. 1802 i Kbhvn. Gift 1° 14. Okt. 1773 i Kbhvn. (Garn.k.) »efter mange Aars Forlovelse« m. Marie Hansen, f. 1739, fh. Kammerjomfru hos Overhofmesterinde v. d. Lühe † 10. Juli 1782 i Kbhvn., begr. 15. s. M.¹⁾. 2° 14. Febr. 1789 i Kbhvn. m. Kirstine Hofgaard (Forældre: Kasserer, Veksellerer, senere Direktør f. Kvæsthuset i Kbhvn., Borgmester ssts., Justitsraad Gerhard H. og Margrethe Moss), f. 18. Apr. 1754 i Kbhvn., døbt 23. s. M. (Helligaands Sogn) † 7. Apr. 1806, begr. i Sundby Kirke. (G. 1° 7. Dec. 1775 i Kbhvn. (Trinitatis) m. Kancelliraad Hans Tersling til Vennerslund, f. 20. Okt. 1735 p. Sølstedgaard † 10. Dec. 1785 p. Vennerslund, begr. 29. s. M. i Nykøbing p. F.)²⁾. Efter sin 1. Ægtefælle fik hun 1789 Vennerslund og det efter hende opkaldte Kirstinebjerg, der if. hendes Testamente skulde tilfalde den Colbiørnsen'ske Familie. — Børn: Tredie Slægtled. I.

2. Helene Colbiørnsen, f. 1745; gift 1775 m. Sorenskriver i Mandal Niels Rudolph Edvard Wold † 1801.
4. Peder Colbiørnsen, f. Nov. 1747, druknet 3. Marts 1764 paa Sognefjord.
3. Gidske Johanne (Jedschen Johanna), f. 28. Okt. 1746 † 1779. Gift m. Stadskirurg i Flekkefjord, Lic. med. Heinrich Degen, f. 14. Apr. 1742 i Rastede i Oldenborg † 20. Maj 1772 i Flekkefjord³⁾.
5. Christian Colbiørnsen, f. 29. Jan. 1749 p. Sorum, 1773 Student og s. A. cand. jur. og Prokurator saavel for Højesteret som for alle Over- og Underretter i begge Riger, 1776 Justitsraad, 1780—85 Kammeradvokat, 1786 Medlem af og Sekretær i den store Landvæsenskommission, s. A. Medl. af Overdirektionen f. d. kgl. Bank (til 1813), 1787 ord. Assessor i Højesteret, 1788 Generalprokurør og Deputeret i Danske Kancelli, 1789 virk. Etatsraad, 1792 Konferensraad, 1801 Første Deputeret i Danske Kancelli, 1804 Justitiarius i Højesteret, 1809 Kmd. af Dbg., 1811 Storkors af Dbg., 1812 Geheimekonferensraad, 1813 Dbm. † 17. Dec. 1814 i Kbhvn. Gift 1° 19. Juli 1776 m. Johanne Cathrine Piper (Forældre: Peter Christian Piper og Johanne Nielsdatter Kellermann), f. 22. Maj 1743 † 30. April 1782 i Kbhvn., begr. i Holmens Kirkes Kapel (gift 1° 12. Sept. 1766 m. Superkargo Morten Engelbrecht Mouritzen, f. 1718 † 12. Nov.

¹⁾ Efterl. Reventlowske Pap. V 275.

²⁾ E. A. Thomle. Fam. Hofgaard S. 204. Ph. T. 5 IV 43 f.

³⁾ Enkekasse 296.

- 1773). Gift 2° 26. Sept. 1782 i Kbhvn. m. Engelke Margrethe Falbe (Forældre: Zahlkasserer, Etatsraad Johan Christian Falbe og Anna Catharine Hagerup de Gyldenpalm), f. 11. Apr. 1763 i Kbhvn. † 31. Dec. 1848 sst. — Børn: Tredie Slægtled II.
6. Edvard Røring Colbiørnsen, f. 3. Okt. 1751. 1767 Student fra Christiania, 1773 Hovmester for Friherre Frederik Krag-Juel-Vind-Frijs' yngste Søn Jens Carl, Medlem af det 1772 stiftede Norske litterære Selskab og Forf. af det meget priste Digt »Foraaret« i Selskabets Poet. Saml. (Kbhvn. 1775), 1779 Skifteforvalter p. St. Croix og konst. Landsdommer, 1785 Regeringsraad † 3 Dec. 1792 p. St. Croix. Gift 15. Apr. 1782 i Christianssted »i Huset« m. Caroline Hassell † 19. Nov. 1824 i Christianssted.
7. Meta Johanne Colbiørnsen, f. 1753 p. Nordre Sørum, døbt 16. Juni † 18. Aug. 1810 i Bergen; gift 19. Apr. 1782 i Kbhvn. m. senere Justitiarius i Norges Højesteret Johan Randulff Bull, f. 29. Apr. 1749 p. Rein i Stod † 28. Febr. 1829¹⁾.

TREDIE SLÆGTLED.

I. Højesteretsjustitiarius Jacob Edvard Colbiørnsens Born af første Ægteskab med Marie Hansen.

1. Jacob Edvard Colbiørnsen, f. 3. Jan. 1768 i Kbhvn. (efter egen Ang.), 1784 Student, 1787 Notarius publicus i Trankebar, 1790 Justitiarius og Medlem af Guvernementet over de danske Etablissementer i Ostindien og Auktionsdirektør, 1792 2. Medlem af Guvernementet, entlediget 1797 og beskikket til Generalkonsul paa Cap, Medlem af Handelshuset Pilgram og J. Courton i Pondichery; druknet 6. Marts 1799 paa Rejse fra Isle de France. til Trankebar. Gift 1790 i Trankebar m. Marie Gen(ev)ie ve Fischer (Forældre: Oberst Fischer og Rosalia Journack), f. 17. Jan. 1775 i Trankebar † 5. Dec. 1868 sst. — Børn: Fjerde Slægtled I²⁾.

af andet Ægteskab med Kirstine Hofgaard.

2. Hans Christian Colbiørnsen til Kirstinebjerg (1806—45), f. 1790, døbt 26. Febr. i Kbhvn. (Garnisons K.), 1808 Kornet à la suite i Husarrgmt., 1809 Sekondløjtnant, 1810 à la suite, s. A. Kammerjunker, 1824 Hofjægermester † 15. (16.) Okt. 1849 p. Søholm. Gift 1810 m. Wilhel-

¹⁾ Stamt. ov. den trønderske Slægt Bull, 1886, S. 85 f.

²⁾ Overformynderens Prot. 1790, 2. Jan., 10. Dec. Skifteprot. I 54.

mine Lisette Maack (Forældre: Kunstdrejer Berent Friedrich Maack og Ellen Maria Holm), f. 10. Juli 1793 i Kbhvn., døbt 4. Aug. (Petri K.) † 8. Febr. 1865. Børn: Fjerde Slægtled II.

3. Anne Dorothea Colbiørnsen, f. 1792, døbt 2. Marts i Garnisons K. i Kbhvn. † 13. Okt. 1808 p. Brække ved Skien, begr. i Skien Kirke. Gift 8. Maj 1808 i Kbhvn. m. Stiftamtmand paa Island, senere i Trondhjem, Kammerherre, Dr. jur. Fredrik Christopher Greve Trampe til Løgismose, f. 19. Juni 1779 p. Krabbesholm † 18 Juli 1832 p. Rotvold ved Trondhjem. (Gift 1° 1797 m. Sophie Frederikke Heinrich (Forældre: Konferensraad Johan Friedrich Heinrich til Sparresholm og Birgitte von Lexmond), f. 1765, † 8. Apr. 1807 (Gift 1° 17. Juni 1783 m. Heinrich Baron Bolten til Asserstrup, Frederiksdal og Sæbygaard, f. 1735 † 7. Marts 1796, skilt 1786; 3° 20. Dec. 1810 m. Amalia Ulrica Frederikke Rigsgravinde Schmettau, f. 29. Apr. 1791 † 27. Okt. 1856¹⁾).

II. Geheimkonferensraad Christian Colbiørnsens Børn af andet Ægteskab med Engelke Margrethe Falbe.

1. Ane Edvardine Johanne Colbiørnsen, f. 1. Okt. 1783 i Kbhvn, † 13. Marts 1785 smst.
2. Ane Edvardine Johanne Colbiørnsen, f. 1786 i Virum, døbt 4. Juli i Søllerød.
3. Anna Jacobine Caroline Johanne Colbiørnsen, f. 17. Jan. 1791; 1828—37 Hofdame hos Dronning Marie † 7. Nov. 1848. Gift 23. Maj 1811 m. Kammerjunker, Kaptajn Detlev Christoph von Buchwaldt til Helmsdorf, f. 20. Okt. 1788 p. Helmsdorf, døbt 25. s. M. i Lütjenburg K. † 31. Okt. 1817 i Kbhvn.
4. Maren Olivia Colbiørnsen, f. 1. Maj 1795 i Virum, døbt 15. s. M. i Søllerød K., Hofdame hos Arveprinsesse Caroline † 26 Nov. 1877 paa Bregentved. Gift 1. Febr. 1825 m. Kammerherre, Hofchef hos Enkedronning Marie Frederik Hermann Rostgaard von der Maase til Stamhuset Krogerup, f. 11. Juni 1800 i Kbhvn., hjdbt. 13. s. M. † 23. Sept. 1866 p. Thurebyholm, bgr. 29. s. M. paa Thureby Kirkegaard.
5. Angélique Wigantine Colbiørnsen, f. 7. Dec. 1798, Hofdame hos Arveprinsesse Caroline † 25. Jan. 1862.
6. Christiane Caroline Colbiørnsen, f. 7. Sept. 1803 † 24. Marts 1881.

²⁾ Trondhjemske Saml. Katalog over Skiens Museum 1901, 26.

FJERDE SLÆGTLED.

I. *Generalkonsul Jacob Edvard Colbiørnsens Børn med Marie Geneviève Fischer.*

1. Daniel Christian Colbiørnsen, f. c. 1790 † 19. Okt. 1822 i Hyderabad som fhv. Løjtnant ved de britiske Tropper i Nizam.
2. Jakob Edvard Colbiørnsen, f. 12. Okt. 1794 i Trankebar, 1813 Student fra Nykøbing, 1817 cand. jur., 1821 Kammerjunker, boede fra 1822 i Birkerød † 27. Nov. 1836 i Kbhvn., Frederiks Hospital.
3. Marie Rosalie Colbiørnsen. Gift m. Alexander H. Hamilton Esq.; levede begge 1822 i Retreate, Devonshire.

II. *Hofjægermester Hans Christian Colbiørnsens Børn med Wilhelmine Lisette Maack.*

1. Christine Marie Colbiørnsen, f. 2. Okt. 1811 † 4. Apr. 1883 i Sorrent.
2. Jacob Edvard Colbiørnsen, f. 12. Aug. 1813 † ½ Aar gl.
3. Christian Colbiørnsen, f. 14. Febr. 1814 p. Kirstinebjerg, 1834 Student fra Nykøbing, 1847 cand. jur. † 18. Aug. 1853 i Kbhvn., Assistent i Finansministeriet. Gift m. Forfatterinden Annette Marie Christine Østergaard, f. 25. Jan. 1818 † 30. Aug. 1887. Børn: Femte Slægtled.
4. Anna Dorothea Colbiørnsen, f. 20. Nov. 1815 † 26. Marts 1898.
5. Vilhelm Colbiørnsen, f. 2. Nov. 1816. Søkadet.
6. Frederik Bernt Colbiørnsen, f. 26. Nov. 1817, cand. jur., Toldoppebørselskontrolør i Højer, 1864 kst. Toldoppebørselskontrolør i Egebæk, 1873 kst. Toldforvalter smst., 1875 Toldforvalter i Stege † 2. Novbr. 1891. Gift m. Caroline Petersen, f. 17. Dec. 1837.
7. Gerhard Colbiørnsen, f. 2. Nov. 1818 paa Gl. Kirstinebjerg, 1836 Student fra Nykøbing, 1842 cand. jur., 1843 Hofjunker, 1846 Kopist i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, 1847 kst. Fuldmægtig og Kammerjunker, 1848 Fuldmægtig i Finansministeriets første danske Toldexpeditionskontor, 1852 Chef for det slesvigske Toldexpeditionskontor, 1854 tillige Kommittet i Generaltolddirektoratet (for de slesvigske Anliggender), 1858 R. af D., 1864 afsk., 1865 Toldinspektør for Bornholm, 1876 DM., 1878 Toldinspektør i Odense 1881 afsk. † 24. Febr. 1888. Gift m. Louise Rosengreen † 25. Apr. 1872. Datter: Sjette Slægtled II.

FEMTE SLÆGTLED.

*I. Cand. jur. Christian Colbiørnsens Børn med Annette Marie
Christine Østergaard.*

1. Dorothea Colbiørnsen, f. 5. Juni 1838 † 17. Juni 1871; gift m. Grosserer Jacobsen.
2. Christiane Colbiørnsen, f. 23. Juli 1841 † 6. Juni 1895, Lærerinde. Ugift.
3. Andrea Colbiørnsen, f. 20. Marts 1842 † 12. April 1920.
4. Anette Vilhelmine Colbiørnsen, f. 6. Jan. 1845 † 14. Okt. 1923, Kommunelærerinde. Ugift.
5. Johan Christian Colbiørnsen, f. 27. Febr. 1848 † 8. Marts 1889, Expeditionssekretær i Krigsministeriet. Ugift.
6. Ragnhilda Kirstine Colbiørnsen, f. 6. April 1850 † 27. Marts 1923, Plejemoder ved det kgl. Frederiks Hospital (1904, 27. Juli, FM). Ugift.
7. Gerhard Frederik Vilhelm Colbiørnsen, f. 7. April 1852 † Maj 1909, Landmand; gift m. Bodil Kirstine Larsen (Fader: Gaardmand i Budsmark Lars Petersen). — Søn: Sjette Slægtled.

*II. Toldinspektør Gerhard Colbiørnsens Datter med Louise
Rosengreen.*

Caroline Sophie Colbiørnsen, f. 25. Dec. 1841 † 12. Juli 1920.

SJETTE SLÆGTLED.

*Gerhard Frederik Vilhelm Colbiørnsens Søn med Bodil Kirstine
Larsen.*

Hans Peder Kristian Colbiørnsen, f. 12. Okt. 1882 i Tandil (Argentina), Toldkontrollør; gift 19. Febr. 1909 m. Carla Dorothea Dyring (Forældre: Hoboist i Livgarden Christian Marius Dyring og Anna Lund), f. 24. Febr. 1889 (K.). — Børn:

SYVENDE SLÆGTLED.

1. Carl Christian Peder Marius Colbiørnsen, f. 2. Dec. 1909.
  2. Bodil Anna Christiane Colbiørnsen, f. 19. Nov. 1911.
  3. Inge Andrea Marie Colbiørnsen, f. 24. Sept. 1917.
  4. Birgit Carla Colbiørnsen, f. 17. Sept. 1925.
-

Slægten Lomholt (Lomholt—Lumholt—Lumholtz) omkring Aar 1700.

Ved **Adolf Lomholt**.

Der er saa megen Lyd-Lighed mellem de ovennævnte Navne, at man uvilkaarlig fristes til at opfatte dem som afvigende Former af et og samme Navn. De følgende Linier har da til Formaal at godtgøre, at det virkelig forholder sig saaledes. For Overskueligheds Skyld meddeles et Skema (se S. 190) omfattende 15 Personer; heraf de 14 hørende til Slægten, saaledes som det efter mange Aars paa visse Punkter ret vidtløftig Søgen har klaret sig for Forfatteren af disse Linier.

Navnet stammer fra en Bondegaard »L o m h o l t« tæt udenfor Landsbyen Egeskov i Vejlbys Sogn, c. 5 km nord for Fredericia. Gaarden har saa langt tilbage, som den omtales, baaret dette Navn (1575 nævnes den i Kanc. Brevb. som »1 Gaard i Lumholt«), og den har altid ligget adskilt fra anden Bebyggelse. Naar man i de gamle Jordebøger m. m. kommer til Egeskov, hedder det altid: »Egeskov, Gade og Lomholt«. »Gade« er to — eller tre — Gaarde i den sydlige Udkant af Egeskov; Komponisten N. W. Gade siges at stamme herfra. »Lomholt« ligger sydøst for Egeskov. Afdøde Grosserer S ø r e n L o m h o l t i København, som var født paa Lomholt, og hvis Moder som den sidste Ejer i Slægten solgte Gaarden, da hun i 1848 blev Enke, har meddelt Forf., at der i hans Barndom ved Gravning blev fundet Rester af Murværk i Haven, hvoraf han sluttede, at der forud har ligget en betydeligere Bygning paa dette Sted, hvilken Opfattelse ogsaa støttedes af stedlig Overlevering.

For at faa lidt mere Klarhed over dette Spørgsmaal aflagde jeg i Sommerferien i Aar et Besøg paa »Lomholt«, og jeg kan da oplyse, at den nuværende Ejer i Lighed med ovennævnte S. Lomholt fortalte, at der paa et nærmere betegnet Sted ogsaa i hans Barndom fandtes en Del Murrester. Endvidere fandt jeg i Grunden til det for Tiden nedbrudte Stuehus en saa overvældende Mængde store Kampesten, at det stod som sikkert for Ejeren m. fl. og mig selv, at saadant umuligt kunde have sin Oprindelse fra et alm. Bondehus. Endvidere kan jeg oplyse, at den stedkendte Lokalhistoriker J. J. R a v n i sin »Beskrivelse af Sognene i Holmans og Elbo Herreder« (S. 343) meddeler, at Hans Lomholt i Vejlbys i 1710 til et Kapel ved Trinitatis Kirke i Fredericia leverede bl. a. »34

Læs gode og daarlige Sten«; det bemærkes, at der ikke paa »Lomholt«s Jorder findes mange Sten, saa at de sandsynligvis maa være tilført. Endelig kan jeg oplyse, at jeg med Ejerens Tilladelse lod foretage en enkelt Prøvegravning, hvorved imidlertid kun fremkom en enkelt Munkesten af den normale Størrelse (9 × 13 × 29 cm); derimod fandtes der i det nedbrudte Stuehus en meget betydelig Mængde Mursten af Størrelsen 8 × 11 × 24 cm. Saadanne Sten var vist ellers slet ikke i Brug ved Opførelse af Bondehuse for et Par Hundrede Aar siden.

Paa Egnen udtales Navnets første Stavelse med lukket o-Lyd, omtrent som Lum-, og det har jævnlig været skrevet saaledes. Undertiden skrives Navnet med d (Lomholdt o. s. v.), hvilket naturligvis er ulogisk (jfr. Ravnholt, Høgholt, Hønholt o. s. v.).

Efter Fortids Skik tog enhver Mand paa Gaarden Navn efter denne; først som »Hans Jensen i Lomholt«, senere som Hans Jensen Lomholt eller blot Hans Lomholt o. s. v.

Efter disse indledende Bemærkninger vil vi nu søge ved Oplysninger fra Arkivalier og andet at godtgøre Rigtigheden af det opstillede Skema. Da Vejlbys Sogn ligger i Elbo (Eld) Herred, vil der ofte blive Lejlighed til at citere Tingbogen for Brusk, Holmans og Elbo Herreder, hvilket for Nemheds Skyld sker ved Betegnelse T. Kirkebøger for Vejlbys Sogn findes ikke før i det 19. Aarhundrede.

(1). Mads Jensen. Søn:

(2). Niels Madsen g. m. (3) Johanne Rasmusdatter. Børn:

(4). Mads Nielsen Lomholt. 1685 g. m. (5) Anne Povlsdatter, der levede $23/1$ 1730 (Retsprt. f. Koldh. B.). Hun 1. G. g. m. (6) Lauge Nielsen. Børn:

(7). Niels Lumholtz (1688—1763).

(8). Lauge Lumholtz (1691—1768).

(9). Anne Johanne Lumholtz (død 1739) g. m. (10) Hans Laursen »Nørkjær« (død før 1759). Børn (if. Rønnernes Stam. smlgn. Koldh. Rytt. Skifte $19/1$ 1759):

a. Mads Lumholtz, (ugift), f. c. 1723.

b. Ane Johanne (g. m. Peder Dahl i Vejlbys).

c. Ane (g. m. C. H. Diderichsen), f. c. 1729.

d. Johanne Lucia, f. c. 1731.

e. Ellen Margrethe (g. m. Foersom, Brandtlund), f. c. 1735.

f. Bodil (»Bolette«) (g. m. Alb. Rønne), f. 1737.

g. Hans Hansen, f. 1739, død s. A.

(11). Anne Nielsdatter (1657—92), g. m. (12) Mads Pedersen Lomholt (1661—96). Datter:

(13). Anne Madsdatter.

(14). (Kirsten?) Nielsdatter, g. m. (15) Hans Jensen Lomholt d. æ.

Vi vender os nu til Skemaet:

1) Mads Jensen ses af Jordebøgerne at have beboet Lomholt (som Fæster under Kronen) i 1634 og 1641.

2) Niels Madsen bor paa Lomholt 1653 og 1673 (T. $1^6/_{12}$). Han har næppe været ældste Søn, da denne efter Egnens paa den Tid sjældent fravegne Sædvane sandsynligvis maa have heddet Jens Madsen; men i de sparsomme Kilder er det ikke lykkedes at finde noget om en J. M.; Niels Madsen var Sandemand og var gift med

3) Johanne Rasmusdatter, der i 1691 (T. $2^4/_{6}$) nyder Afgift af Gaarden i Henhold til et Tingsvidne af $3^1/_{3}$ 1685. T. meddeler videre ($1^4/_{11}$ 1693), at Moderen til Nr. 4, Mads Lomholt, er »hos [Nr. 15] Hans Jensen i Lomholt«. Før dette Tidspunkt (sagtens i 1685) er nemlig Mads Lomholt flyttet til Vejlbj; han efterfulgtes paa »Lomholt« af Svogeren (Nr. 12), som imidlertid ogsaa før det nævnte Tidspunkt, sandsynligvis i 1691, er fraflyttet Gaarden (til Follerup i Herslev Sogn).

4) Mads Nielsen Lomholt er paa et Tidspunkt, der ikke har kunnet oplyses, blevet Mand paa Gaarden. Vi finder Mads Nielsen i Lomholt (første Gang) som »Varselsmand« i 1673 (T. $1^2/_{2}$); men paa dette Tidspunkt er Niels Madsen endnu Mand paa Gaarden (T. 1673 $1^6/_{12}$). 1685 ægter M. N.

5) Anne Povelsgatter (T. $1^4/_{6}$ 1687), Enke efter

6) Lauge Nielsen, som havde ejet den største Gaard i Vejlbj. Gaarden var imidlertid ved Skiftet efter Sl. Lauge Nielsen ($1^0/_{4}$ 1684; se T. $8/_{2}$ 1687) for Restancer udlagt til Jens Larsen [Risom] paa Nebbe [gaard], som saa — se senere — »afhænder den til Mads Nielsen Lomholt i Vejlbj, hans Hustru og deres Arvinger«. Mads Nielsen har imidlertid (T. $8/_{2}$ 1687) aabenbart »paa-boet« Gaarden med sin Hustru i nogen Tid — naturligvis fra Brylluppet i 1685. Dette Ægtepar har mindst 3 Børn (Nr. 7, 8 og 9).

7) Niels Lumholtz finder man 1712 i Oldesloe som Furageskriver under Krigen 1709—20 ved Generalkrigskommissær Platens Felt-Kasse (Pakke IX—3—Nr. 38, Rigsarkivet), hvor han

paa Bilag 425, dat. $2/_{12}$ 1712, underskriver sig

I samme Pakke finder vi Furageforvalter L.'s »allerunderdanigste Regnskab« for $2^6/_{7}$ 1719— $3^0/_{8}$ 1720, hvori omtales »Magasinets Tiltrædelse [som Forvalter] $2^6/_{9}$ 1716«. Han underskriver endnu som foran. I »Registratur over alle Kongelige fra Krigs-Kancelliet udfærdigede Expeditioner i Anno 1741«, Rigsarkivet, læser vi: »Frederiksborg, 1. Sept. 1741: Afdøde General-

fabrikør L a m b r e c h t s Plads skal ikke genbesættes, men hans Forretninger overdrages til Bogholder og Kontrollør [Niels] Lumholtz, som beholder sin Bogholdercharge og faar et aarligt Tillæg paa 200 Rdl. samt desuden fri Bolig paa Guldhuset«. Her har vi da den Mand, om hvem man bl. a. gennem Erslews Forfatterleksikon erfarer, at han ved sine to Sønner N i c o l a i († som titulær Biskop i Christiania) og M a t h i a s (Faderesn Efterfølger i Embedet) blev Stamfader til henholdsvis en norsk og en dansk Gren af Slægten. Men hvorledes faar vi nu Vished for, at han med Rette er stillet som Nr. 7 paa Skemaet?

Overfor dette Spørgsmaal maa det indrømmes, at det ikke er lykkedes at finde noget, som direkte beviser dette. Men der er nu først Lyd-Ligheden i Navnet, som opfordrer til at finde en Plads til ham. Dernæst læser vi i Koldinghus Rytterdistrikts Skifteprotokol under $10/9$, 1734 (ved et Skifte i Gaarslev, Nabosogn mod Nord til Vejlbjby): »Peder Povelsen, tien Niels Lomholt i Kjøbenhavn«. Videre læser vi smst. 1763, $29/3$ ff. (under et Skifte i Erritsø, Nabosogn mod Syd til Vejlbjby), at Overskærer paa Uldhuset [skal maaske være »Guldhuset«] H a n s H a n s e n L u n d i et Brev, som fremlægges under Skiftet, meddeler en Broder og Søster i Vejlbjby Sogn, at »Hr. Controleur Lumholtz sidstafvigte Paaske[lørdag]aften d. 2. April efter 3 Dages Sygdom ombyttede Tiden med Evigheden«. Af disse to Oplysninger ser vi, at N. L. har været kendt paa Egnen, og at han aabenbart har draget Folk fra Egnen til sig. Tilskyndelsen til at søge ham anbragt i Skemaet stiger! Vi læser dernæst i Københavns Mandtal 1728, Rigsarkivet: »Store Kirkestræde 39 (Østerkvarteret) Niels Lumholtz Bogholder iboende Huset (1 Kone, 3 Børn, 2 Tjenestekarle). Logerer: Hans Broder L a u g e L u m h o l t z« [Nr. 8!]. Vi vender os nu et Øjeblik andetsteds hen og læser i Dansk Religionsblad VII, 1831, Nr. 12 og 13, Præsten Bone Falck Rønnes Mindeord ved sin 93-aarige Moders Død, at H a n s L a r s e n N ø r k j æ r [Nr. 10], en Dattersøn af den sidste H a n s H a n s e n paa Skærupgaard »friede sig ind i en Bondegaard i Vejlbjby ved Fredericia, hvor han ægtede en meget from Pige, navnlig A n e J o h a n n e L u m h o l t z [Nr. 9]«. Sammenholdes dette med Retsprotokol for Koldinghus Birk ($23/1$ 1730), hvor H a n s L a u r i d s e n [hos Rønne: Larsen; Faderen hed Lauritz Christensen] taler om »Anne Povelsdatter Lomholdtis, som endnu er lefvendis og er min Hustrues Moder, der haver solgt mig Gaarden. . . . min fornte Svigermoder og hendes første Mand besagte Lauge Nielsen. . .«, saa ser vi, at Ane Johanne er anbragt paa rigtig Plads i Skemaet, ogsaa vel nok med Hensyn til Rækkefølgen mellem de 3 Søsken, da hun dør i Barselseng 1739 (se Dansk Religionsblad). Ser vi endelig paa Nr. 7, 8 og 9 under et, finder vi, at Navnegivningen er

i den skønneste Orden: Søn Nr. 1 har Farfaderens Navn, Søn Nr. 2 har Moderens første Mands Navn [meget almindeligt] og Datteren har Moderens og Farmoderens Navne. Vi lægger endvidere Mærke til, at 1. Søn af Nr. 7 [se hos Erslew] har sin Faders og Oldefaders Navn [Nicolai = Niels], medens Søn Nr. 2 har sin Farfaders Navn [Mathias = Mads]. Niels Lumholtz er jo nu avanceret op i »den finere Portion«, Navneskikken er ikke længer den blandt Bønder fastlagte, men Slægtens Navne bevares dog. Med Hensyn til Navnets Stavemaade ser vi, at Niels L. (Nr. 7) først paa et mere fremskredent Stadium føjer det »finere« z til Navnet, og maaske under Paavirkning heraf træffer vi i flere Tilfælde Lumholtz anvendt som Fornavn i den bekendte Rønne-Slægt, der nedstammer fra Klokker Albert Rønne i Fredericia, som ægtede Ane Johannes yngste Datter »Bolette Lumholtz« [egl. Bodil Hansdatter, f. 1737]. De af Pastor Rønne i det ovenomtalte Mindeord meddelte Oplysninger maa formentlig staa ganske til troende, da de ikke gaar længer tilbage end til hans egen Moders Forældre. Som et sidste Indicium kan meddeles, at vi i Kold. Rytterdistrikts Skifteprotokol (¹⁹/₁ 1759) finder Navnene paa Ane Johannes seks efterlevende Børn, deriblandt »Bolette« og en 6 Aar ældre Søster Johanne Lucie (samme sjældne Navneforbindelse som hos Hustruen til N. L. (Nr. 7), se senere). Navnet »Nørkjær« er det ikke lykkedes at skaffe nogen Forklaring paa. Man skulde tro, det var Navnet paa Gaarden i Vejlbj; men end ikke J. J. Ravn kender noget dertil. Med de fremsatte Oplysninger maa iøvrigt Rigtigheden af den betragtede Del af Skemaet anses for at være tilstrækkelig godtgjort.

Inden vi gaar over til at betragte den øvrige Del af Skemaet, vil vi stille det Spørgsmaal: Hvorledes kommer Niels Lumholtz ind paa den militære Løbebane? Da der ikke er fundet noget direkte Svar paa Spørgsmaalet, vil vi forsøge at finde en mulig Forklaring og saa indtil videre nøjes med denne. Vi skal i den Forbindelse nævne, at vi i »Roskilde [Furage-] Magasins Regnskab ¹⁰/₆ 1711—August 1713 ved Søren Lyng« finder et Bilag (Litra B), paa hvilket en Niels Madsen sammen med 7 andre under ²⁴/₄ 1711 kvitterer for 2 Mk. 4 Sk., som han har faaet for at skære Hakkelse. N. M. er her den eneste, som kan skrive sit Navn fuldt ud. Antager vi nu, at N. M. er identisk med N. L., kan det være rimeligt at formode, at han er indkaldt under Krigen og havnet i Roskilde. Han er paa den Tid 23 Aar gl., kommen fra et velstaaende Hjem. Faderen har købt sin store Ejendomsgaard, Sognets største, og køber ved Siden deraf lejlighedsvis anden Jord, kaldes lejlighedsvis (T. ²²/₃ 1698) »velagtbare og fornemme« Mand, hvilket dog ikke var helt almindeligt om Bønder; han lærer sin Søn at skrive, hvilket

heller ikke var helt almindeligt. Man bliver ved Magasinet opmærksom paa Niels, og da der i dette Krigs- og Pestaar rimeligvis er godt Avancement, betror man ham en Skriverplads. Niels har Ambition, hedder nu ikke længer Madsen men Lumholt. Han bliver sendt nærmere Krigsskuepladsen; faar dog $15/_{12}$ 1711 Tid til i Kolding at indgaa et aabenbart paatrængende Ægteskab med den kun $17\frac{1}{2}$ -aarige Johanne Lucie Lund (Postmesterens Datter), og allerede $5/_{1}$ 1712 døbes deres Datter Anne Margrethe. I Slutningen af samme Aar er det saa, vi træffer ham i Oldesloe (se foran). I denne Forbindelse kan oplyses, at der blandt Efterkommere af N. L. har været en Tradition, meddelt af afdøde Bogholder Lumholtz ved Middelfart Sindssygehospital, om, at han ogsaa var med i Slaget ($20/_{12}$ 1712) ved Gadebusch; og der har nok været noget om denne Tradition; thi en Sønnens Søn af N. L. opkaldes [se hos Erslew] efter Generallojtnant F. J. v. Dewitz, der udmærkede sig i dette Slag.

Vi vender os nu til 11) og 12). Om dette Ægtepar erfarer vi først nærmere, da det af T. ($21/_{1}$ 1690) fremgaar, at Mads Pedersen er paa Lomholt, hvor han rimeligvis er flyttet ind, da Svogeren i 1685 ægtede Enken Anne Povelssdatter, og naturligvis straks flyttede ind til hende i Vejlbj. Det er ikke lykkes at finde Grunden til M. P.'s Flytning til Follerup. De to Ægtefællers tidlige Død erfarer man af Kirkebogen for Herslev Sogn, der gaar tilbage til 1688. De efterlod sig kun en Datter, som if. T. $22/_{6}$ 1700 endnu lever paa dette Tidspunkt og har Morbroderen M. N. L. i Vejlbj til Formynd.

15) Ifølge T. ($24/_{6}$ 1691) »comparerede Hans Jensen i Lumholt her for Retten« og berettede, at han efter sin Formand »haver annammet den Gaardspart, som Mads Pedersen Lumholt paaboede som han godvilligen for hannem hafver afstaaet«. Hans Jensen var (ældste) Søn af Jens Hansen Lassen i Trelde (Vejlbj Sogn) og kaldes »den ældre«, da han havde en yngre Broder, som ogsaa hed Hans Jensen, og som i 1710 fik Lomholt i Fæste »formedelst Broderens tilslagne sengeliggende Svaghed«. H. J. d. æ. efterlod sig 3 Sønner (se »Foreløbig Oversigt over Slægten Lomholt« af Adolf Lomholt. Viborg 1897) og blev gennem disse Stamfader til den talrige Slægt af Lomholt'er, der i de sidste 200 Aar har holdt til og endnu holder til paa Vejle—Fredericia—Kolding-Eggen, men dog har sendt og især i vore Dage sender Udløbere ud til de forskellige Egne af Landet (og Udlandet).

Navnet paa Hans Jensens Hustru (Nr. 14) har ikke været at finde. Naar hun i Skemaet formodningsvis er kaldt Kirsten, da støttes dette paa den Omstændighed, at Hans Jensens 3 Sønner

og en Datter alle har kaldt deres ældste Datter Kirsten. Det har end ikke nogetsteds kunnet paavises, at hun var Datter af Niels Madsen (Nr. 2). Men da »Lomholt« var Fæstegaard under Koldinghus Rytterdistrikt, vilde Mads Pedersen næppe i andet Tilfælde have kunnet *afstaa* Gaarden til Hans Jensen. Man kunde vel heller ikke godt tænke sig, at den »velagtbare og fornemme« Mand Mads Nielsen vilde have ladet sin gamle Moder blive boende hos helt fremmede Mennesker i samme Sogn, saa meget mindre, som Tingbogen (¹⁴/₁₁ 1693) oplyser om, at M. N. og H. J. ikke altid var fine Venner.

Navnet Lomholt maa have øvet en vis Tiltrækning paa Folk; dette ses af, at »Udvandrede« til andre Egne selv i ældre Tid, hvor saadant ikke var saa almindeligt, især blandt Bønder, har ført Navnet med sig; ja, man træffer endog flere Eksempler paa, at Manden har optaget Navnet efter sin Ægtefælle.

De danske Auxiliærtroppers Tab af faldne Officerer i Slaget ved Höchststedt den 13. August 1704.

Af O. v. Munthe af Morgenstjerne.

Den 15. Juni 1701 sluttedes i Kjøbenhavn en Traktat med Holland og England, ifølge hvilken Frederik IV forpligtede sig til at stille et Hjelpekorps til disse Staters Raadighed under den kommende Krig (Den spanske Arvefølgekrig). I Slutningen af nævnte Aar afsendtes ca. 3500 Mand Kavalleri og ca. 7000 Mand Infanteri, og i Sommeren 1703 yderligere ca. 1000 Mand Kavalleri og ca. 1000 Mand Infanteri. Korpset deltog i hele Krigen og først i 1713, da den blev forbi, vendte det hjem. En af de blodigste Kampe var Slaget ved Höchststedt (ved Donau) den 13. August 1704, i hvilket hele Auxiliærkorpset deltog med Undtagelse af 1ste Bataillon af Sjællandske Infanteri Regiment, Oldenburgske Infanteri Regiment og Infanteri Regimentet Würtemberg—Oels, hvilke paa den Tid laa i Garnisoner i Maestricht, Roermonde og Stevenswerth.

I Rigsarkivet: Krigskancelliet, Refererede Sager for December 1705 findes 4 Fortegnelser vedrørende de danskes Tab i Slaget. Den første er udarbejdet af Chefen for Korpset, Generalløjtnant af Kavalleriet, Carl Rudolph, Hertug af Würtemberg—Neustadt, 4 Dage efter Slaget, altsaa den 17. August, og bestaar af en rubriceret Angivelse i Tal af døde og saarede Officerer, Underofficerer og »Gemene« for hvert Regiment Kavalleri og hver Bataillon Infanteri, men uden Angivelse af de faldnes Navne. Den anden er udarbejdet næsten et helt Aar efter Kampen, nemlig den 27. Juli 1705, af Generalkrigskommissær Schnell, og opgiver Navnene paa de i Slaget faldne eller af deres Saar døde Officerer. Den tredje og fjerde er udarbejdet af de samme Personer, men noget senere, nemlig af Hertugen den 8. December 1704 og af Generalkrigskommissæren den 30. November 1705, og indeholder Fortegnelser over de af de faldne, baade Officerer, Underofficerer og »gemene«, der har været gifte, med Underretning om, hvor Enkerne paa de paagældende Tidspunkter opholdt sig, forsaavidt dette havde kunnet oplyses. Disse sidste Udarbejdelser skete af Hensyn til de skyldige Lønninger, der skulde udbetales til Enkerne, og da det kan være af Betydning, at disses Opholdssted, som i de fleste Tilfælde vel maa antages at have været ogsaa den faldnes Hjemsted, oplyses, er disse Meddelelser optaget i nedenstaaende Fortegnelse, — dog kun forsaavidt angaar Officerer, Vagtmestre og Kvartermestre ved Kavalleriet, Sergenter ved Infanteriet. En-

kernes Opholdssted er i de 2 Lister ikke altid angivet overensstemmende. Da dette for største Delen ligger i, at mange af Hustruerne i Krigens Begyndelse havde taget Ophold i Holland, hvor Auxiliærkorpset laa i Vinterkvarterer, er de Opholdssteder for Enkerne, som Schnell angiver i sin — først over fem Fjerdingaar efter, at Kampen fandt Sted, udarbejdede — Liste, lagt til Grund, idet det vel tør formodes, at Enkerne efter deres Mænds Død atter har søgt tilbage til deres Hjemsted.

De Uoverensstemmelser, der findes i det første Sæt Lister, ligger hovedsagelig i, at Hertugen i sin Liste, der jo er affattet umiddelbart efter Kampen, ikke har medregnet de Officerer, der først er døde af deres Saar efter den 17. August, hvorimod Schnell i sin Liste ser sig istand til at angive deres Dødsdag. Ellers er kun at bemærke, at Hertugen blandt de faldne Officerer opfører 2 Adjudanter i Kavalleriet (1 i Livregimentet og 1 i 2det Sjællandske Regiment), hvilke Generalkrigskommissæren ikke har medtaget, idet han aabenbart ikke henregner dem til Officerer, og at Hertugen blandt faldne Officerer i Livgarden nævner 2 Løjtnanter, medens Schnell kun har 1, — iøvrigt har det været muligt at tilvejebringe Overensstemmelse imellem dem, saaledes at nedenstaaende Opstilling vel skulde være autentisk*).

Kavalleriet.

Livregimentet.

Oberstløjtnant v. Z e p e l i n (Melchior Dietrich). Hans Enke, Marie Elisabeth, f. v. Oyenhausen, boer i Appelhagen i Mecklenburg.

Oberstløjtnant v. O l d e n b u r g (Adolph Georg).

Ritmester J o n a s (Christian Ludvig). Hans Enke boer i Flensborg.

Ritmester v. S c h a c k (Hans), saaret $\frac{13}{8}$ † $\frac{31}{8}$ i Donauwörth.

Kaptejn løjtnant v. Z e p e l i n (Joachim Henrik).

Løjtnant v. O l d e n b u r g (Joachim Didrik).

Løjtnant H a y (Johan Otto).

Kornet E y l s (el. E y l a u, Anton Günther).

Vagtmester Christian K u k a u s k y. Enken boer i Schubü (Skouby) ved Haderslev.

Kvartermester Friedrich T h o m s e n. Enken, Margrethe, boer i Haderslev.

2det Sjællandske Rytterregiment (Generalmajor Johan Rantzau).

Kornet G e i s m a r (Bernt).

Sergent O l z e n s e n. Enken boer i Værløse ved Kjøbenhavn.

*) En i Sorø Akademis Manuskriptsamling beroende: Specifikation over de i Slaget ved Höchstädt faldne og blesserede, indeholder kun en summarisk Opførelse over de allierede Hæres samlede Tab fordelt over de enkelte Landes Hære, og giver intet Bidrag til Belysning af det her foreliggende Spørgsmaal.

2det Jydske Rytterregiment (Oberst Adam Marcus v. Uetterwig).

Ritmester H o f f (Peder), saaret $13/8$ † $31/8$ 1704.

Løjtnant W e i s s (Hans Peter). Enken boer i Roushagen Landsby i Jylland (skal antagelig være Rønshave i Holmans Herred).

3die Jydske Rytterregiment (Brigader Ditlev v. Brockdorff).

Kornet D a n c k w a r t (Gotfried). Falden $2/8$ paa Marschen mod Høchstedt.

Kvartermester Christoph M o r t e n s e n. Enken boer i »Quong Kirchspiel«.

4de Jydske Rytterregiment (Brigader Jørgen Rantzau).

Major E s e m a n n (E s m a n, Hermann). Enken boer i Vestbirk i Jylland (Vor Herred).

Løjtnant H a g e d o r n (Ehlert Nicolai).

Løjtnant M u n d t (M u n d, Henrik Rosenvinge).

Løjtnant R u e r s t o r f f. Enken boer i Bottrop i Jylland (muligvis Bottrup i Hatting Herred).

Kornet P a a r u p (ogsaa P a r u p, Severin).

Kornet R a n t z a u (Christian), saaret $13/8$ † $2/9$ i Donauwörth. Vagtmester Johan D ø r e n (ogsaa D o h r i n g). Enken boer i Bustrup i Jylland (muligvis Baastrup i Vor Herred).

Vagtmester Hans R o u e n d a l (ogsaa R o n d a l). Enken boer i Gromsterup (formentlig Grumstrup i Vor Herred).

Vagtmester Peter M a t h i e s e n. Enken boer i Wroll (formentlig Vrold i Hjelmslev Herred).

5te Jydske Rytterregiment (Oberst Friedrich Wilhelm v. Schmettau).

Ritmester G a d o u (Joachim Tobias).

Kornet R h o d e (Johan).

Kornet B i l l e (Otto), saaret $13/8$, † $17/9$.

Holstenske Rytterregiment (Oberst Frantz Joachim v. Dewitz).

Løjtnant G r a b o u (Jørgen Henrik), saaret $13/8$, † $18/8$.

Kornet H o r s t (v o n d e r H o r s t, Peter Herbert eller Herman).

Dragonregimentet (Carl Friedrich, Hertug af Württemberg-Oels, under Kommando af Oberst von Bonar).

Løjtnant G o t t b e r g (Christian), saaret $13/8$, † $11/10$.

Infanteriet.*Livgardens Bataillon (Oberst de la Pottrie).*

Oberst d e l a P o t t r i e (Jacques Duval) saaret $13/8$, † $16/8$, Enken boer i Haag.

Major v. d. D e c k e n (Dietrich Gerhard). Enken boer i Friesland i Stift Bremen.

Kaptejn S c h w e r t f e g e r (Frederik).

Kaptejn v. V i e r e g g e (Carl).

Kaptejn reformé R a a b e (Engelhard).

Løjtnant L e n t e (Johan Hugo).

Fændrik U n g e r (Rudolph), saaret $13/8$, † $15/8$ i Donauwörth.

Sjællandske Regiment, 2den Bataillon (Generalmajor Andreas v. Harboe).
Løjtnant Bille (Sten).

Prins Carls Regiment, 1ste Bataillon (Brigader Christopher Bielke).
Brigader Bielke (Christopher). Enken »madame la comtesse«,
(Louise Charlotte, f. Comtesse af Aldenburg), boer i Hamborg.
Kaptejn reformé Rantzau (Henrik Siegfred).
Løjtnant Bielke (Christian?).
Fændrik Schwartz (Georg, ogsaa kaldet Friedrich).
Fændrik v. Schinckel (Lars).
Sergent Henrik Wrede. Enken, Anna Maria, boer i Itzehoe.

Prins Carls Regiment, 2den Bataillon (Generallojtnant Jobst v. Scholten).
Løjtnant Baggé (Leonhardt). Enken, Catharina, boer i Rendsborg.
Løjtnant Stellwagen.
Sergent Nicolas Trever. Enken, Marie, boer i Rendsborg.

Prins Georgs Regiment, 1ste Bataillon (Oberst Claus Ulrich v. Roepstorff).
Oberst v. Roepstorff (Claus Ulrich).
Major Falck (Ernst Ludvig).
Kaptejn Neufville (Charles de la Roquette de).
Fændrik Fuchs (Johan Ludvig).
Sergent Hans Burchard Kayser. Enken, Margrethe Dorthea,
boer i Slesvig.

Prins Georgs Regiment, 2den Bataillon (Generallojtnant Carl Rudolph, Hertug af Württemberg-Neustadt).
Oberstløjtnant Urne (Christian Jørgen) saaret $13/8$, † $24/9$.
Løjtnant Adeler (Henrik Mathias).
Løjtnant Steckler.
Løjtnant Schade (Gustav Wilhelm).
Sergent Florenz de Nye. Enken boer i Flensborg.

Fyenske Bataillon (Oberst Johan Bernhard Dallwig).
Oberstløjtnant Ellenberger (Henrik Andreas). Enken boer i Odense.
Kaptejn Withaer (Hans Jacob), saaret $13/8$, † $18/9$ i Donauwörth. Enken, Anna Sophie, boer »i Danmark«.
Kaptejn reformé Heering (Christian).
Løjtnant Davier (Carl Gottlieb).
Løjtnant Corbey (Conrad).
Fændrik von Kalben (Conrad).
Sergent Peter Christensen. Enken boer i Nyborg.
Sergent Johan Henrik Blasin. Enken, Gertrud, boer i Mühlhausen.

Breve til Provst Valentin Peter Seidelin fra Kong Christian VIII og Prinsesse Charlotte.

Ved **Louis Bobé.**

Originalerne til de her meddelte Breve findes blandt den af kgl. Fuldmægtig, Cand. jur. O. Bøgh til Bakkehuset skænkede Manuskriptsamling, som har tilhørt hans afdøde Fader, Literaturhistorikeren, Prof. Nik. Bøgh.

Brevene er rettet til Valentin Peter Seidelin, der fødtes 1781 og efter bestaaet theologisk Embedsexamen 1804 blev beskikket til Lærer i Dansk for Prinsesse Charlotte i Ludvigslust, hvor han opholdt sig fra Nytaar 1805. Efter at dette hans Hverv var til Ende det følgende Aar, blev han 1809 Sognepræst i Dreslette, fik Titel af Konsistorialraad og b'ev 1837 beskikket til Provst i Baag og Vends Herreder. Benaadet med Biskopsrang døde han 3 Jan. 1863.

Christian VIII.s Breve til Provst Seidelin, der, kun faa i Tallet, strækker sig over et Tidsrum af over 30 Aar, befæster et tiltalende Indtryk af Kongens trofaste Erindring overfor Mennesker, han har skænket sin Tillid, og hans jævne Udtryksmaade. Med særlig Interesse læser man hans udførlige Beretning om den af ham højtskattede Bibliothekar Carl Hegers Død, i Ord, der gør Kongens Hjerte Ære, og som tillige giver et interessant Bidrag til Forstaelsen af Kamma Rahbeks Broder, Oehlenschlägers og Steffens' beundrede Ven.

1.

Efterretningen om Deres Ankomst til Ludvigslust og Underviisningens Begyndelse med Prindsessen har været mig meget kierkommen; saa meget meere som alle Efterretningerne ere til Fordeel for Dem og lader Dem forvente ret angenehme Dage der. Det Haab, De giver mig om Underviisningens gode Fremgang, især bygget paa den levende Interesse, den gode Prindsesse har for alt hvad der er Dansk, og som jeg har forudsagt Dem, har været mig saare behageligt. Jo mere Dansk, jeg kan gienfinde Hende, des meere Fortieneste for Dem og Erkiendtlighed fra min Side. At Udtalen af visse svære Ord er let for Hende, fornøjer mig; de andre saasom: s t o r e, H o v e d, maae hun jo ej udtale for tvungent eller lespende, hvilket jeg troer Hun let kunde falde til. At De fra Begyndelsen holder Hende til at forstaae Ord og at udtale dem, bifalder jeg fuldkommen, da jeg formoder, at De passer, at denne Omskrivning efter Ordenes Udtale ej kan have nogen skadelig Indflydelse paa Ortographien, der siden bliver at overholde.

Prindsessen roeser, at De ej gjør hende Underviisningen svær, jeg formoder altsaa ikke, at Gramatiken, uden det maatte være lejlighedsviis, falder hende til Last endnu. Hertuginde har skreven mig, at Prindsessen selv havde bestemt at have 10 Timer om Ugen, hvilke jeg seer af Deres hosføjede Seddel; jeg har til begge svaret som om jeg havde forstaaet, at det var to Timer hver Dag; om det forslaaer, veed jeg ikke; men om end disse Par Timer efter mit Ønske ej kommen til, er det en Ting, der længere hen vil være let at afgjøre; Fru Schmäling har netop skreven mig dette, dog synes det som om det ej kunde skee uden at afsige andre Lærere. Hvordan det end bliver, er jeg vis paa, at saavel Prindsessen som De vil anvende den Tid De have, paa det bedste.

Enhver Efterretning fra Dem og om Underviisningens Fremme vil være saare kierkommen for

Deres bevaagne

Christian Friderich.

Kiöbenhavn d. 8de Jan. 1805.

2.

Kiere Hr. Seidelin. Jeg takker Dem for de Efterretninger, De saa ufortrøden har givet mig om den kiere Prindsesses Helbred og om hendes danske Studiers Fremme; min Stiltienhed, som jeg selv skammer mig ved, har ikke i den Henseende været opmuntrende for Dem, men De kiender mig nok til at viide, at ikkun mangehaande Beskæftigelser har kunnet afholde mig fra, saa lidt jeg havde ønsket det, at yttre Dem min Tilfredshed med Deres Flid og ivrige Bestræbelser. De danske Breve, jeg har seet fra Charlotte, har været ret forstaaelige og vel skrevne; vore Søofficeerer have med Fornøjelse hørt hende tale vort Modersmaal, og særdeles længes jeg efter selv at bedømme hendes Fremgang, for hvilken jeg skylder Dem ret megen Tak. Jeg har det søde Haab om føje Tid at kunne komme derover, min heele Hu staaer dertil.

De vil nu være kommen efter til Schwerin, og Charlotte har lovet mig ret ordentlig at tage Lectionerne. Hun trænger ved de mange Ubehageligheder, hun uundgaaeligen maae have, til denne Beskæftigelse, og jeg beder Dem at gjøre hende den saa angenem og adspredende som muelig; den danske Geographie og Statistik, samt længere hen Historien af disse Stater maae nødvendig interessere hende, og til ydermere Opmuntring og Adspredelse kan De maaskee give den skønne Litteratur og Dramaturgien et Par Timer til. — Gud bevare Meklenborg og os alle fra Krigens Rædsler, Gennemmarcherne ere trykkende nok.

Hvad hendes Sundhed angaaer, som jeg frygter for at have været værre end jeg har troet, da skal jeg bede Dem at meddeele mig ret sanddru Efterretninger. De kan indsee, hvor magtpaaliggende det er mig. —

Deres bevaagne

Christian Friderich

Ploener Slot d. 28. Oct. 1805.

Indlagte Brev til Livchirurg *Wittstock* har De den Godhed at besørge, dog uden at tale derom til nogen.

3.

Min kiere *Seidelin*! Jeg takker Dem ret meget for de Efterretninger, De oftere har meddeelt mig, saavel om min Prindsesses Befindende, der Gud skee Lov sielden har forsaaget vore Ønsker, som om hendes Fremgang i Deres Underviisningsfag. Jeg er forvisset om, at hun nu forstaaer det meeste Dansk, hvilket jeg og har seet af de Svar, hun flere Gange har givet mig paa danske Breve. Germanismer ere der freilic endnu, men den daglige Øvelse vil hæve dem efterhaanden.

Den lykkelige og saa længe forventede Foreningsstund nærmer sig nu, jeg haaber til 15. Juni at være underveis, og da skal min huuslige Lykke, som jeg kan gjøre saa sikker Regning paa, ikke bie længe efter at blive grundfestet hos mig. Jeg haaber, at Formælingen skal kunde være efter Bestemmelsen d. 21de. Overbeviist om den varme Deel, De tager i vores fælleds Held, forbliver jeg

Deres velvillige

Christian Friderich.

Plöen d. 26. Mai 1806.

4.

Gode *Seidelin*

Da jeg er vist paa Deres retskaffenhed og godvillighed, at være mig nyttig, naar det kan staa i Deres Macht, saa sender jeg Dem et Brev til Prinds *Christian*, som kommer i Deres Egen eller til Odensee eller passerer Assens, naar han kommer Hiem fra Augustenburg; jeg har skreven ham mange Breve, og jeg har Grund at formode, at de er underslaet, derfor sender jeg Dem denne hersens; denn inholder mit heele Tiemlige Wel; derfor, gode *Seidelin*, bär ret omsorg, at den kommer i Prinzens egne Händer; skulde de selv være overbringeren, o saa tal med frimodighed

min Sag, sige ham, hvor slemt Kammerherren¹⁾ er imod mig, sig ham alt vad De hørte her i fjor; De er jo Præst, altsaa ogsaa med ret berettiget at tale den undertrycktes sag; De er min Wen, som i saa mange Aar har givet mig umiskjendelige Beviser paa samme Wenskab, som De har velligehold i Lykken og Ulykkens Tid; derfor tager jeg min tilflucht til Dem for at anmode Dem at besørge dette Brev i Prinzens egne Händer. Jeg er syg igjen og ligger til sengs; jeg har været for nogle Dage i Aarhus for at bivaane Slutningen af Ols Markenet — og Figaros Bryllup — deylig Musiek.

Mine hjertelige Hilsener til Deres familie, og jeg beder Dem at wilde ret snart fornøje mig wed et Brev. De faaer ogsaa at see min Søn; han er seglet med Dampskivet til Kiel for at imodtage Hans kjære Fader i Altona.

Nu far wel; husk undertiden paa denne som stetze nevner sich

Deres oprigtige Weninde

Charlotte Frederique

fød Hertuginde af Mecklemburg Schwerin.

Horsens 10 Julli 1822.

5.

Min kiere Seidelin! De vil med mig beklage en Vens Bortgang. Vor troe Carl Heger bortreves pludseligen i Onsdags Eftermiddags. Han havde været nogle Dage upasselig og havde lagt om Tirsdagen, da han klagede over Ømhed i Lemmerne. Onsdag Eftermiddag var hans Søster, Fru Oehlenschläger, endnu oppe at besøge ham. Kl. 4½ gik han ned i mit Vase Cabinet, men klagede for General Consul Falbe²⁾, som befandt sig der, over Ildebefindende og bad ham at undskylde for mig, hvis han ei blev i Cabinettet til jeg kom ind i samme. Falbe raadede ham til at gaae op igien at lægge sig, og Heger fulgte dette Raad forsaavidt, som han gik op og satte sig i sin Lænstoel, lod sig ogsaa give The og drak en Kop. Kl. 6¼ kom Cancellieraad Thomsen³⁾, som Heger om morgenen havde tilskrevet om sit Ildebefindende, med Forespørgsel, om han kom i Vase Cabinettet, og Thomsen gik lige op for at see til ham, men fandt ham siddende i Lænestolen, som om han sov. Han betænkte sig, om han skulde vaagne ham, men da han dog talte til ham, og ingen Svar fik, saae han nøjere til og fandt den kiere Heger livløs, Hovedet noget hængende over til højre Side, men dog troede han, at føle Pulsslæg. Han stænkede strax Vand paa Ansigtet og løb ned at hente Naphta, som han ogsaa ved en tilkaldt Læges, Eschrichts⁴⁾ Hielp, gav ham i Munden. Denne gød koldt Vand paa Issen og holdt varmt Vand

paa Brystet, men den Hensovede gav aldeles intet Livstegn eller nogen Fornemmelse tilkiende. S a x t o r f f⁵), som kom til, aabnede endnu en Aare, men alt beviste Overgangen fra Liv til Død, som for vor afsieledede Ven har været smertefri, umærkelig, apoplectisk og formodentligen i Slummer. Paa hans Bord tæt ved ham laae det nye Testamente, som han syntes at have sammenlignet med en tydsk Udgave. Hans Sødskende og Oehlenschläger kom herhen morgenen efter, og efter Aftale med dem besørgeres Begravelsen paa Mandag.

Hvor meget jeg beklager dette Tab af en saa retskaffen og prøvet Ven som Heger var, vil De selv kunne sige Dem, og da jeg veed, at De oprigtigen elskede den Afdøde, saa kunde jeg ej undlade at meddeele Dem forestaaende Underretning om en for os begge saa nærgaaende Begivenhed.

Da alt hvad der vedkommer denne, vil interessere Dem, saa vedlægger jeg endnu en Svar Skrivelse fra gamle H o r n s y l d⁶), som jeg morgenen efter tilskrev, skjøndt med tilbørlig Forsigtighed for ej at skade ham ved den sørgelige Overraskelse. Han tænker som jeg. Gud var ham naadig! hans Minde lever i mange kierlige Hierter!

Siden jeg nævnet gamle Hornsyld, vil jeg dog tilføje, at han vidunderligen er kommet sig. Hoftebenet, som var brukket, er igien fast, og ved Hielp af Krykker gaaer han igien i sit Værelse. Derved er hans Aand lige virksom, og han arbejder uførtrodt paa sine kiernefulde Betragtninger over Bibelen, som jeg vilde ønske ham, at han maatte fuldende.

Endnu takker jeg Dem for Brevet modtaget i forrige Maaned. Jeg havde Lejlighed at tage Hensyn paa Deres Anbefaling for Pastor S k i a l d e m o s e⁷), da jeg indsendte Ansøgningen. B u h l⁸) ønskede jeg gierne Held til snarlig Befordring — S e l b o e⁹) er nu her for at sollicitere, gid han ikke længe skulde leve deraf eller derved. — De skulde dog møde d. 29. i det litteraire Selskab, hvor udentvivl noget af Interesse vil forekomme, og det er ønskeligt, at de Mænd, som have en Mening, deeltage.

Det skal være mig kiert, snart at høre fra Dem, og forbliver jeg, Hr. Consistorialraad Sejdelin, Deres

velvilligste

Christian Frederik.

De ville underrette Pastor L a u b¹⁰), Hegers hengivne Ven, om de her meddeelte Detailler.

Kjøbenhavn d. 23. Jan. 1836.

Kiøbenhavn d 29 April 1837.

Hr. Consistorialraad Sejdelin! Ved Provst Birchs¹¹⁾ Forflyttelse til Store Hedinge vil det Provstie, De i denne værdige Embedsmands Fraværelse forestod, blive at besætte, og Biskoppen vil frem for nogen anden foreslaa Dem dertil. Vous avez fait vos preuves, og jeg kan ikke heller ønske at see nogen anden i denne Post. Jeg har spurgt Biskoppen om Provst Birchs Meening, at Provstiet var for stort, for byrdefuldt for een Mand, som tillige skulde varetage sit Kald, ej burde drages til Følge nu, da Vacancen er indtruffen, og Herrederne mueligen kunde adskilles, men han har svaret mig, at De ønskede, naar Embedet overdroges til Dem, at modtage det udeelt. Dette vil altsaa blive Indstillingen, og jeg ønsker Dem og Embedet forud til Lykke dertil.

Min Samtale med Deres Søn¹²⁾ som er en vakker ung Mand, skaffede mig Deres Brev af 1. i denne Maaned; det er mig kiert at kunne takke Dem for samme. De yttre den almindelige Bekymring, man havde Grund til at nære om Kongens Helbred. Siden den Tid ere atten Uger henrunden, og Tilstanden har forbedret sig, Hosten er mildere, Appetit og Søvn gode, men Kræfterne, som skal bringe den Syge fra Sygestuen i Luften og til Følelsen af Velbefindende, fattes endnu. Den mildere Luft, som iaar saa sent er kommet os tilgode, men som Maj Maaned maae bringe, vil, maae man haabe, ogsaa bringe den fuldkomne Helbredelse.

Glædelig og lønnende er den almindelige Deeltagelse, som Kiernen af Folket viser den elskede Konge. Jeg haaber, naar ingen Forhindringer indtræffe, endnu i Løbet af næste Maaned at see Dem i Odense, og vil det da være mig kiert at underholde mig med Dem om flere Gienstande, som Deres Brev omtaler.

Til den Tid venter jeg ogsaa, Deres Søns Skiebne med Hensyn til det ansøgte Kald vil være afgjort, som jeg haaber, til bedste for ham. Min Hilsen beder jeg formeldt til Fru Ryberg¹³⁾. Det vil nok afhænge af, hvorledes Justitsraad Falbe videre staaer sig, om han kan vedblive som Embedsmand. Jeg veed, at han allerede har indbetalt en ikke ubetydelig Sum paa det tilbagestaaende.

Det skal være mig kiert at faae gode Tidender fra Dem, og forbliver jeg, min kiere Sejdelin,

Deres velvilligste

Christian Frederik.

Kiøbenhavn d. 6. Jan. 1838.

Hr. Provst Sejdelin! De har meget fornøjet mig ved Meddelelsen af gode Tidender fra Deres Embedskreds, men først og fremmest takker jeg Dem for de gode Ønsker, De har tilsendt mig i Anledning af Aarets Vexel. Jeg gaaer det imøde med Tillid til Gud, at han vil skienke sin Velsignelse til hver redelig Bestræbelse, være sig i den større som i den mindre Kreds. I mit Huus kunde det begynde glædeligere, end Tilfældet er, thi min Kone lider siden nogle Uger af et Saar paa Benet — hvis første Aarsag er de gien-tagne Anfald af Rosen, som hun plages med — imidlertid er der godt Haab til at dette Onde snart vil være overstaet, men det vil udentvivel fornødige en Baderejse, hvilken jo i andre Henseender kan være saare behagelig og gavnlig.

Mine gode Ønsker til det nye Aar for Dem og Deres ville De her modtage.

At De i afvigte Efteraar skulde friste den Skiebne at miste Deres gamle værdige Fader¹⁴), og det paa en saa ulykkelig Maade, har gjort mig meget ondt for Dem og De har ej heller tvivlet om min Deeltagelse.

Det var mig saare kiert for Konsistorialraad H v i i d¹⁵) i Ørsted, at Kongen var saa naadig at betænke ham med denne Udmerkelse paa hans Jubelhøjtid.

At Hanebys Sogns Skolebygninger nu haver naaet Licitationen, er meget vundet. Ingen Tvivel altsaa om at de i Sommer bliver opførte. De vil vel stundom see ind til dem, saa kommer det nok istand.

Den vakte Aand for Hielpeskole og Haandgierningskole i Assens glæder mig meget, og jeg vil haabe, at den virkelig vil bære Frugt. Det er ikke meere end billigt, at Communen lettes i Afdragene paa Skolens Gield, naar den udretter saa meget for Skolevæsenet.

Gid den friere Communalforfatning, som overalt modtages med Erkiendtlighed, maae virke til at Borgerne villigen fremmer alt gavnligt og ej sparer paa nyttige Udgivter.

Om føje Tid kan Kancelliets Resolution ventes paa de indsendte Forslag til et Regulativ for Assens. Det provisoriske bliver langt kortere end Udkastet. Nyligen har Cancelliet refereret Stænder-Petitionerne om Skolelærernes Kaars Forbedring. Et nyt Lovforslag skal udarbejdes, og man tiltænker Skolelærerne skattefri Jord, Offer og Accidenser ubeskaaren, 10 Rbd. til enhver Kirke sanger. Petitionen om Skole Anordningens Modification har Cancelliet viist tildeels at være ufornøden — dog vil alle Børn

over 10 Aar, ej allene de Gaardbrugende, erholde Frihed for Skolegang i Saae- og Pløietids Ferierne.

Lieut. Selboe under jeg særdeles den ansøgte Brand Directeurs Tieneste, og jeg har allerede interesseret mig for hans Ansøgning. Det skulde gjøre mig ondt om en Stænder-Petition skulde komme i Vejen, den vilde have Brand Directeurerne afskaffede og i Anledning af hvilken man har . . . [udrevet] deele Districterne i mindre Afdelinger.

Naar De skriver til Haraldskier¹⁶⁾, beder jeg mig erindret med Hilsener; jeg læste med Fornøjelse, at man finder sig tilfreds i den forandrede Stilling.

Hos Fru Ryberg ville De formelde min Hilsen. Hun vil erfare med Fornøjelse, at min Søsters Helbred i den senere Tid har været ønskeligt.

Jeg henlever, Hr. Consistorialraad Seidelin

Deres forbundne og velvillige

Christian Frederik.

Pr. C. F. er for Tiden i Rom.

Noter.

¹⁾ Røepstorff Carl Henrik Adolph, † 1844 i Horsens, Kammerherre Oberst. ²⁾ Falbe, Christian Tuxen, 1791—1849, Søofficer, Arkæolog, 1820—35 Generalkonsul (Biogr. Lex.). ³⁾ Thomsen, Christian Jürgensen, 1788—1865, Museumsdirektør, 1821 Kancelliraad, 1845 Etatsraad, 1854 Konferensraad. ⁴⁾ Eschricht, Daniel Frederik, 1798—1863, Prof. med., Etatsraad. ⁵⁾ Saxtorph, Johan Sylvester, 1772—1840, Læge, Professor, Konferensraad. ⁶⁾ Hornsyld, Jens, 1757—1840, Sognepræst til Assens, Afsk. 1820. ⁷⁾ Schaldemose, Mathias Christian, 1810—1885, 1837 Sognepræst t. Søby-Turup, 1859 til Assens-Kjærum. ⁸⁾ Buhl, Hans, 1797—1868, 1827—34 Kateket i Assens, derefter Sognepræst til Ærøskøbing. ⁹⁾ Selboe, Jens Chr., Major, var 1841—1855 Branddirektør i Holbæk Amt. ¹⁰⁾ Laub, Hieronymus, 1771—1848, Sognepræst til Frørup. ¹¹⁾ Birch, David Seidelin, 1780—1854, † s. Sognepræst t. Storehedinge. ¹²⁾ Seidelin, Ivar Jacob, 1810—1868, Sognepræst til Søllested-Vedtofte. ¹³⁾ Engelke Charlotte f. Falbe, † 1846 i Assens, g. m. Johan Christian Ryberg, 1767—1832, Agent, Etatsraad Handelsmand, Ejer af Frederiksgave; hendes Broder Herredsfoged i Odense, Justitsraad Christian Andreas Falbe † 1838. ¹⁴⁾ Seidelin, Ivar, 1747—1837, Sognepræst t. Kjæng i Baag Herred. ¹⁵⁾ Hviid, Jens Arreboe, 1760—1847, Sognepræst t. Ørsted i Baag Herred. ¹⁶⁾ Haraldskær, Herregaard i Vejle Amt, solgtes 1838 af Hofjægermester A. Th. Schütte til D. Neergaard.

En Slægt Rosenberg.

Af C. Klitgaard.

Der har her i Landet levet flere forskellige Slægter Rosenberg, og det er jo heller ikke saa mærkeligt, da der er en halv Snes tyske Byer af dette Navn, og bl. a. findes saadanne baade i Oldenburg og Mecklenburg, altsaa paa Omraader, der har staaet i livlig Forbindelse med Danmark.

Den Slægt, her skal omtales, har i særlig Grad haft Repræsentanter inden for den danske Præstestand, og da den her i Landet kan føres ret langt tilbage i Tiden, kan nedenstaaende Optegnelser om den maaske paaregne nogen Interesse, selv om Slægtens Mandslinier muligt er uddøde; det er i hvert Fald ikke lykkedes mig at finde dem i nyere Tid.

For velvillig Hjælp ved Arbejdet bringer jeg Arkivar S. Nygård min Tak.

Hans Rosenberg var Bartskeer i Aalborg, hvor han 1566 tog Borgerskab og 1567 blev Medlem af Guds Legems Lav.¹⁾ Var antagelig gift med Barbara . . . . og Fader til nedenævnte 2 Sønner: A.—B.

A. Hans Hansen Rosenberg, f. 15. . . , d. efter 1627, Præst i Skallerup og Vennebjerg (Hjørring A.) 1599 og 1627, muligt død 1640.

En Barbara Hansdatter Skallerup, der o. 1630 var gift med Christoffer Frandsen, Præst i Ugilt og Taars, formodes at være hans Datter (Wiberg).

B. Niels (Jens)²⁾ Hansen Rosenberg, f. 15. . . , d. efter 1627, er antagelig den Bartskeer Jens Hansen, der 5. Septbr. 1641 blev begr. i Aalborg (Budolfi K.). Niels Hansen Bartskeer tog 1594 Borgerskab i Aalborg, hvor han allerede 1590 var blevet Medlem af Guds Legems Lav. I Gildebogen kaldes han Roszenborgh.

Var gift med Karen Thøgersdatter.

Efternævnte Børn 1.—4. kendes, men det er muligt, at ogsaa de 3 Søstre: Else, Kirsten og Maren Nielsdatter, der i 1630—40erne var gift med Bartskeererne i Aalborg Stephan Calvile, Jens Pedersen og Hans Henrik Schnell,³⁾ var Niels Rosenbergs Døttre.

¹⁾ Bysbogen og Gildets »liber vivorum« (Landsarkivet i Viborg).

²⁾ Navnene Niels og Jens brugtes paa hin Tid i Flæng.

³⁾ Tauber og Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 334 f.

1. Barbara Nielsdatter Rosenberg, f. o. 1600, d. 1632? ¹⁾, gift 1617 med Sveder Poulsen Kitting, f. Aalborg, studerede 1609 i Wittenberg, Magister, o. 1614 Rektor i Aalborg, 1616 Sognepræst i Thisted og Tilsted og Provst i Hundborg Herred, d. 16. Juli 1643. Epitafium i Thisted Kirke over ham og Hustru. I Følge dette Epitafium, der bærer Aarstallet 1632, døde Barbara Rosenberg 35 Aar gammel, og hun maa antagelig derfor være født 1597 og død 1632. Paa Epitafiet er afbildet en tredje Person, formodentlig en Søn, der angives død 1655 i sit 38. Aar, hvilket nok kunde passe efter Forældrenes Vielsesaar. ²⁾ En Opnævning efter Præstens Hustru er vel den Barbara Pedersdatter Rosenberg, f. Thisted 1662, d. Aalborg 1734, Datter af Peder Pedersen og Margrete Pedersdatter Brønsdorf i Thisted og gift 1677 med Dr. med. Laurids Foss i Aalborg.
2. Anne Nielsdatter Rosenberg, f. o. 1612, begr. Vilsted 27. Maj 1698, 86 Aar, gift I med Jens Oulfsen, f. 16.., d. 1649, Præst i Vilsted og Vindblæs 1638—49; gift II med Hans Poulsen Grum, f. 16.., d. 1679, Præst samme Sted. Hans Poulsen var fra Skaane, hvor hans Fader var Biskop i Lund, (Moderen var Datter af Historiografen Anders Sørensen Wedel), havde 1663 Proces med Jørgen Kruse til Hjermeslevgaard angaaende Penge, som hans Søster Anne, salig Frands Rosenbergs, havde laant Jørgen Kruse. ³⁾ 3 Sønner.
3. Frands Nielsen Rosenberg, f. Aalborg 8. Jan. 1593, d. Viborg 10. Novbr. 1658. Student Aalborg 1612, studerede i Wittenberg 1616—18, hvor han 1617 fik trykt et Digt til sin ovennævnte Søster Barbaras Bryllup, tog 1623 Magistergraden i København og holdt 1624—26 Forelæsninger over Fysik for de Studerende, men havde ikke fast Ansættelse ved Universitetet. 1627 blev han Professor i Fysik og Matematik ved Gymnasiet i Lund og det følgende Aar tillige øverste Kapellan ved Domkirken der samt Præst i Bjellerup; 1639 var han Professor i Etik, og 1642 udnævntes han til Biskop i Viborg, hvor han tilbragte Resten af sit Liv

¹⁾ I Følge Wiberg døde hun 2. Maj 1660, men dette kan næppe passe. Hun er ikke anført i Thisted Kirkebogs »Døde« for dette Aar, og blev hun kun 35 Aar, maa hun være død længe før, hvorefter Kitting kan have ægtet en anden.

²⁾ P. L. Hald: »Af Thisted Købstads Historie«, S. 165. Hans Død er ikke anført i Thistedes meget medtagne Kirkebog.

³⁾ Jerslev H. Tgb. 15. Okt. 1663.

Det berettes, at hans Død skyldtes Sorgen over de Ulykker, der nævnte Aar ramte Landet, da Karl Gustavs Hær besatte det. Har udgivet en Del Disputatser af teologisk og fysisk Indhold samt 6 Ligprædikener¹⁾, gift I 16.. med Anne Hansdatter, Datter af Hans Ottosen, Kannik i Lund; gift II 17. Novbr. 1644 med Anne Poulsdatter Grum, Datter af Biskop Poul Mortensen i Lund og Søster til forannævnte Anne Rosenbergs 2. Ægtefælle Hans Poulsen Grum. Anne Poulsdatter Grum levede endnu 1665, da hun havde Proces med Jørgen Kruse til Hjermelevgaard angaaende 800 Speciedaler, som hun havde laant ham²⁾, saa hun har vist været velhavende.

Af Biskop Frands Rosenbergs Børn har jeg truffet følgende: (a.—d.)³⁾:

- a. Hans Frandsen Rosenberg, f. Lund 8. Septbr. 1627, død Ribe 15. Okt. 1687. Student Viborg 1646, studerede derefter udenlands bl. a. i Franeker, hans Stambogsblade herfra 1652 findes i kgl. Bibliotek⁴⁾, Konrektor i Viborg 1653—60, Magister 1653, Rektor i Ribe 1660—65, Præst i V. Vedsted og Lektor theol. i Ribe 1665—1687. Omtales som dygtig, from, lærd og retskaffen. 20. Septbr. 1660 gav Anders Olufsen, Borgmester i Christiansstad i Skaane, og hans Søster Inger, Enke efter salig Hr. Mogens Hansen i Aashjem i Skaane, deres »kære Svoger« Konrektor Hans Rosenberg Fuldmagt til at oppebære Indkomsten af det Gods i Vendsyssel, som var pantsat til disse af Kronen for 1145 Rdl.⁵⁾ Hans Rosenberg var ogsaa en velhavende Mand, der kunde laane Penge ud, thi 1664 fik hans Indførsel i Nørkjærgaard.⁶⁾

1661 ægtede han Dorte a Pedersdatter Hegelund, f. 1641, d. 2. Aug. 1671, Datter af Biskop Peder Hegelund i Ribe.

Med hende havde han 3 Sønner og 3 Døtre, se 1)—6).

- 1) Frands Hansen Rosenberg, f. Ribe 30. Juni 1662, d. Lemvig 16. Decbr. 1730, Student Ribe 1680, cand. theol. 1682, Hører i Ribe 1685, Rektor i Lemvig 1689, Magister 1692, Præst i Lemvig og Nørlem 1. Maj 1697; omtales som Provst 1708. Var gift

1) Jfr. Dansk biogr. Leksikon XIV 172.

2) Jerslev H. Tgb. flere Steder.

3) Det er dog ikke konstateret, at c. og d. er Biskoppens Børn.

4) Ny kgl. Saml., 4o, 1977b.

5) Jerslev H. Tgb.

6) »Fra Ribe Amt« 1929, S. 330.

med Margrete Lauridsdatter Borch fra Lomborg Præstegaard.

3 Sønner og 1 Datter, se a)—d).

- a) Anne Dorte Rosen berg, f. 16. April 1697, d. 19. Aug. 1697.
- b) Hans Frandsen Rosen berg, f. 24. Novbr. 1698, d. Lemvig 7. Oktober 1753, begr. 15. s. M.; Student Viborg 1717, cand. theol. 1720, kaldet til Falderens Medhj. og Efterfølger 1722, Præst i Lemvig og Nørlem 1730, Provst 1733. Gift 1725 med Maren Pedersdatter Lemvig, f. ca. 1692, død paa Hesselmed i Aal S., begr. den 10. Febr. 1776, 84 Aar gl. Hun blev gift I Lemvig 17. Febr. 1718 med Hans Nielsen Schousbo, Præst i Ejsing, der døde 1724, og hendes Fader var Købmand i Lemvig.

1 Søn og 2 Døtre, se (1—(3.

- (1 Dorte Margrete Rosen berg, f. Lemvig 21. Maj 1726, d. 21. Juli 1809 paa Hesselmed i Aal S., begravet i Aal Kirke 2. Aug. Gift I 26. Septbr. 1749 med Kancelliassessor Søren Christensen Ryegaard til Hesselmed, Øllufgaard og Hennegaard, døbt Bramminge 17. Okt. 1706, d. Hesselmed 9. Decb. 1768, begr. 20. Decbr. s. A. (Han gift I (med N. N., begr. Aal 12. Juni 1743). Gift II 12. April 1771 med Christen Hansen fra Lønborggaard, som med hende fik Hesselmed, f. Gellerup 4. Novbr. 1739, d. Hesselmed 16. December 1786, begr. i Aal Kirke.

Hun var Legatstifter.¹⁾

- (2 Hans Hansen Rosen berg, f. Lemvig 30. Septbr. 1727, begr. Resen 7. Maj 1792; Student Ribe 1746, cand. theol. 1751, kaldet til Medhj. og Efterfølger i Resen og Humlum 1754, Præst der 1755, Provst 1768. Gift Lemvig 20. Novbr. 1755 med Johanne Marie Christiansdatter Damstrøm af Gudum Præstegaard, f. o. 1728, begr. Resen 23. Maj 1804.

2 Sønner og 2 Døtre, se (a—(d.

- (a Mette Marie Rosen berg, døbt Resen 1. Novbr. 1756, død ugift i Tangs-

¹⁾ Repertor. IV 229.

gaard i Gudum S. 16. Jan. 1827. Fik 29. Juni 1792 kgl. Bevilling til Selvværge under Kurator.

- (b) Hans Christian Rosenberg, døbt Resen 20. Jan. 1759, d. Resen 25. Febr., begr. 5. Marts 1812; Student Ribe 1777, cand. theol. 1781, kaldet til Medhj. og Efterfølger i Resen og Humlum 1787, Præst der 1792. Gift Thisted 25. Juli 1789 med Gertrud Marie Knackergaard, f. o. 1755, d. 23. April 1825. Ingen Børn.
- (c) Frands Rosenberg, f. Resen 10. Novbr. 1761, begr. s. St. 5. Decbr. 1763.
- (d) Birgitte Johanne Rosenberg, f. Resen 3. Oktbr. 1764, nærmere ubekendt.
- (3) Pernille Kirstine Rosenberg, f. Lemvig 2. Novbr. 1729, begr. der Marts 1731.
- c) Laurids Borch Rosenberg, f. Lemvig 28. Septbr. 1700, begr. der 11. Maj 1701.
- d) Laurs »eller« Laurids, f. Lemvig 21. Januar 1702, nærmere ubekendt.
- 2) Lene Hansdatter Rosenberg, f. Ribe 29. Decbr. 1663, var 1708 Arving efter Broderen Peder.¹⁾ Hun er muligvis den Jomfru Rosenberg, der 24. Marts 1740 blev begravet i Fredericia; Alder ikke anført (Trinit. Kbg.). Fik 1688 Bevilling paa at være sin egen Værge paa sædvanlige Vilkaar.
- 3) Anne Hansdatter Rosenberg, døbt Ribe 21. April 1665, antagelig død som lille.²⁾
- 4) Anne (Katrine Dorte) Hansdatter Rosenberg, f. Ribe 27. Febr. 1667, død Ribe 11. Okt. 1697.
- 5) Peder Hansen Rosenberg, døbt Ribe 1. Jan. 1669, antagelig død som lille.²⁾
- 6) Peder Hansen Rosenberg, født Ribe 14. Marts 1670, død Fredericia 31. December 1708, begr. der 8. Jan. 1709; Student Ribe 1687, Hører ved Ribe Skole 1691—1706, Rektor i Fredericia 1706. Rektor Jørgen Seerup i Ribe klagede 1696 over Rosenberg, som en Dag, da der »skulde gaas for Lig« havde behandlet ham med Haan offentligt paa Skolen. De øvrige

¹⁾ »Fra Ribe Amt« 1929 S. 330.

²⁾ Ribe Domsogns Kirkebog mangler »Døde« fra hin Tid.

4 Hørere var Vidner. Det oplystes, at Peder Rosenberg nævnte Dag havde været saa beruset, at han maatte gaa hjem fra Kirken og i Seng; selv erindrede han intet om, hvad der var passeret, men Anledning til hans Vrede mod Rektoren synes at være, at denne et Par Dage i Forvejen privat i sit Hus havde foreholdt Rosenberg, at han forsømte Aftensangstjenesten i Klosteret, at han dikterede Disciplene mange Stile, før de gamle var rettede, samt at han tog sig mere af de velhavende Disciple end af de fattige. Yderligere oplystes, at Rosenberg nogle Gange i Skolegaarden havde slaaet Knep for Rektor med Fingrene. Da Rosenberg gjorde Afbigt, afgjordes Sagen med, at han skulde være suspenderet en halv Snes Dage, og derefter skulde han i Provstens og det øvrige Lærerpersonales Nærværelse offentligt i Skolens Forsamling afbøde Rektor sin Forseelse samt give 4 Rdl. til fattige Skolebørn.¹⁾

Efter sin Forflyttelse til Fredericia ægtede Rosenberg her 5. Maj 1707 G y d e H a n s d a t t e r B r u n , døbt Fredericia 3. April 1685, d. 17 . .

Datter af Købmand Hans Iversen Bruun.

Ægteparret havde ingen Børn, og som Rosenbergs Arvinger anføres hans Broder Provst Rosenberg i Lemvig og Søsteren Mll. Lene Rosenberg.

b. Cecilie Frandsdatter Rosenberg, gift 24. Okt. 1677 med Konrektor i Aarhus, Magister J o h a n R h o d i u s , f. Kettinge paa Als 6. Jan. 1625, d. Viborg Pinsedag 8. Juni 1679.²⁾

c.? Mette Frandsdatter Rosenberg, gift 16.. med Magister Niels Jørgensen Seerup, d. 1690 eller 1695, 1666—1685 Præst i Hobro og Skjellerup. En stridbar Person, der laa i Proces med Byfogeden i Hobro og i Strid med sin Eftermand om Pensionen. Efter at have trukket sig tilbage fra Embedet levede han i smaa Omstændigheder i Hostrup ved Hobro.

En Søn F r a n d s N i e l s e n R o s e n b e r g , f. 1670, d. 1737, var 1708—1737 Præst i Ulstrup og Gundersted.

d.? Anne Frandsdatter Rosenberg, f. ca. 1624, begr. Ydby 28. Jan. 1689, 64 Aar 7 Mdr., gift 16.. med Erik Pedersen, Forpagter eller Ejer af Skibsted-

¹⁾ Landemode-Protokollen 19. April 1696.

²⁾ Personalh. Tidsskr. 5. VI. 176.

gaard, hvis ene Halvdel 1669 var blevet udlagt til Laurids Bering i Viborg.

4. Tøger Nielsen Rosenberg, f. Aalborg o. 1614, d. Skallerup (Hjørring A.), 21. Febr. 1683; Student Lund 1632, maaske Rektor i Thisted 1637, Præst i Skallerup og Vennebjerg 1640—1683, hvor han synes at have efterfulgt sin Farbroder. Gift I Aalborg Budolfi 1641 med Maren Thomasdatter Mummé af Jerslev Præstegaard, gift II med N. N. Winther (?), d. før 1683.

Af Skiftet efter Rosenberg²⁾ ses, at hans Børn af 2. Ægteskab fik ca. 450 Rdlr. i Mødrenearv til Deling.

4 Sønner og 4 Døtre; af 1. Ægteskab se a.—c., af 2. Ægteskab d.—h.

- a. Hans Tøgersen Rosenberg, f. Skallerup 17. Septbr. 1643, d. Vadum 18 Maj 1709, Skifte 17. Juni; Student privat 1660, cand. theol. 1663, Kapellan i Vadum 1674, Præst der 1679—1709, Provst i Kjær Herred 1687; gift Vadum 19. Septbr. 1675 med Birgitte Jørgensdatter Møldrup fra Vadum Præstegaard, f. 16.., d. Lindholmgaard i Sundby S. 2. Jan. 1718. 1 Søn.

1) Jørgen Hansen Rosenberg, f. o. 1680, Student Aalborg 1698, levede 1709 som stud. theol., men var død før Moderen og uden Livsarvinger.

- b. Karen Thøgersdatter Rosenberg³⁾, f. Skallerup 164., d. Skallerup 30. Okt. 1695, gift med Ove Christensen Bjergby, f. 6. Juli 1640, d. 27. Febr. 1696, Præst i Skallerup og Vennebjerg 1683—1696. Ingen Børn. Hr. Ove var allerede 1670 blevet kaldet til Medhjælper og Efterfølger hos Svigerfaderen og boede som Kapellan i Søndre Lophave i Vennebjerg Sogn.
- c. Elsebe Thøgersdatter Rosenberg, f. Skallerup 164., levede ugift 1695, da hun nævnes i Skiftet efter ovennævnte Søster.
- d. Christen Thøgersen Rosenberg, f. Skallerup 1668, begr. Aalborg Bud. 19. Marts 1703, 34 Aar 3 Mdr. 12 Dage. Boede ved Vesteraa i et Lejehus. Gift Aalborg 3. Novbr. 1699 med Anne Christensdatter Humble af Vrejlev Præstegaard; døbt Vrejlev 9. Septbr. 1680, d. 17.. (gift II Aalborg 18. Juli 1710 med Ungkarl Anders Lauridsen; hun havde da Ophold hos Købmand Hans Schløff). 2 Sønner, se 1)—2).

1) Antagelig Søster til Købmand Chr. Jensen Winther i Aalborg, gift Anne Nielsdatter.

2) Aalborg Bispearkiv II Nr. 9.

3) Hun havde en yngre Halvsøster af samme Navn.

- 1) Christen Humble Rosenberg, døbt Aalborg Bud. 27. April 1700.
- 2) Thøger Christensen Rosenberg, døbt Aalborg Bud. 5. Decbr. 1702.
- e. Sveder Thøgersen Rosenberg, f. Skallerup 166., var ikke myndig 1683, da han fik sin Slægtning Købmand Chr. Jensen Winther i Aalborg til Værge.¹⁾ Drev 1689 i Skallerup Skudehandel paa Norge og holdt Udsalg med Maal og Vægt, Hjørring Borgere til Fortrængsel.²⁾ Flyttede sandsynligvis til Norge. Af hans Børn kendes kun Sønnen Thøger Svedersen Rosenberg, f. o. 1696, d. Christianssand 13. Febr. 1741, der 1723 fra Norge besøgte sin Faster Karen i Rubjerg³⁾, og som var gift med Engel Lucie . . . . ., f. o. 1692, d. Christianssand 31. Maj 1772. Af denne Gren er muligt ogsaa den Rosenberg, der 1767 var Baadsmænd paa Fregatten »Fredensborg«, og som 1769 døde i Norge.⁴⁾
- f. Laurids Thøgersen Rosenberg, f. Skallerup ca. 1660, levede 1695.⁵⁾ Blev 11. Juli 1682 ansat som Assistent paa St. Thomas, Instruk. 18. Aug. s. A. Afrejste 6. Novbr. s. A. fra København med »Havmanden«, blev skaanet da Besætningen gjorde Mytteri og blev landsat paa Øen Flores i Azorerne, hvorfra han reddede sig hjem. Blev 9. April 1687 kgl. Lærling og rejste s. A. udenlands for at perfektionere sig.⁶⁾
- g. Maren Thøgersdatter Rosenberg, f. Skallerup, o. 1663, begr. Skallerup 6. Marts 1738, 75 Aar; var 1695 gift med en Laurids Andersen i Aalborg.⁷⁾
- h. Karen Thøgersdatter Rosenberg, f. Skallerup o. 1665, død i Tversted Præstegaard 1. Marts 1750, gift Skallerup 27. Juli 1697⁸⁾ med Jens Christensen Elling, f. Elling 5. April 1666, d. Skallerup 1716, Præst i Skallerup og Vennebjerg 1696—1716. Hans Enke boede 1723 i Rubjerg og havde her Besøg af sin Brodersøn Thøger Rosenberg fra Norge. Ægteparret havde 7 Børn.

1) Skiftet efter Faderen.

2) Hjørring Tingbog 28. Jan. 1690.

3) Vennebj. H. gejstl. Justitspr. 1723. fol. 14.

4) Kay Larsen: Krøniker fra Guinea.

5) Skiftet efter Søsteren Karen.

6) Kay Larsen: »Dansk Vestindien S. 36« og »Vestind. Personalialia«.

7) Skiftet efter Søsteren Karen, se foran.

8) Biskop Bircherods Dagbøger.

Theodor Mommsen.

En Ansøgning.

Meddelt af E. Marquard.

Det er en kendt Sag, at Danmark flere Gange har hjulpet tyske Aandens Stormænd i disses unge Aar og derved jævnet Vejen for dem paa en Tid, da Tilværelsen var særlig haard mod dem (Schiller). Derimod er det vist lidet eller slet ikke kendt, at dette ogsaa er Tilfældet med den store tyske Videnskabsmand Theodor Mommsen, en af de største Forskere af Romerrigets Historie og Udgiver eller Medudgiver af en Række Kilder til Roms Historie. Hans »Römische Geschichte«, hans forskellige Udgaver af latinske Indskrifter, hans Andel i »Corpus inscriptionum Latinarum« o. s. v. behøver kun at nævnes for at vise hans Betydning. Samme Aar som han i Kiel havde taget den juridiske Embedseksamen, indgav han en Ansøgning til Kongen om et Rejsestipendium, og ved den første derpaa følgende Uddeling af Rejsestipendier i April 1844 fik han i Henhold til Finansdeputationens Indstilling tildelt et saadant paa 600 Rdlr. aarlig i 2 Aar. Hans nedenfor meddelte Ansøgning¹⁾ er særdeles karakteristisk for ham, fordi den viser, at han allerede i den unge Alder — han var født den 30. Novbr. 1817 i Garding — havde sat sig sit Maal, men ikke mindre interessant er den Karakteristik, som Konsistoriet i Kiel giver af ham, og den varmt anbefalende Tone, der følger hans Ansøgning igennem alle Instanser.

Ansøgningen lyder saaledes:

Allerdurchlauchtigster Allernädigster Erbkönig und Herr!
Ew. Königliche Majestät sind es gewohnt, dass vor Ihrem Throne nicht bloss das ganze Volk sondern auch der Einzelne seine Wünsche niederlegt. So wage auch ich es jetzt Ew. Majestät allunterthänigst eine Bitte auszusprechen, deren Gewährung mich dem Ziele, das ich mir vorgesteckt habe, näher führen und Ew. Majestät wiederum die immerwährende Dankbarkeit eines Ihrer Unterthanen versichern wird.

Ich habe fünf Jahre auf Ew. Majestät Universität Kiel das Studium des Alterthums und der Jurisprudenz getrieben und Ostern d. J. in dem dortigen juristischen Amtsexamen den ersten Charakter erhalten. Es ist mein eifriges Bestreben gewesen in diesen Jahren

¹⁾ Den findes i »Finansdeputationens Sager ang. Rejseunderstøttelser« 1844 i Rigsarkivet. Ansøgningen er gengivet ord- og bogstavret.

mir die Kenntnisse zu erwerben, welche für die akademische Laufbahn erforderlich sind; die Ermunterung meiner Lehrer lässt mich glauben, dass meine Bemühungen nicht vergebens waren. Ehe ich indess diesem Berufe mich gänzlich widme, ist es mein lebhaftester Wunsch durch ein von Ew. Königlichen Majestät mir allergnädigst zu ertheilendes Reisestipendium in den Stand gesetzt zu werden das Ausland zu besuchen und mich dort für meinen Lebenszweck fähiger zu machen. Ich habe die Mittel, die unsre Landesuniversität darbietet, sorgfältig benutzt, und was ich erreicht habe, habe ich ihr zu verdanken; mittellos wie ich von Hause aus war und grossentheils auf fremde Beihülfe angewiesen, musste ich während meiner Studienjahre den Wunsch bekämpfen auch ausländische Akademien zu benutzen. Jetzt aber kann ich das Verlangen nicht bergen, dass mir durch Ew. Königlichen Majestät Gnade Gelegenheit werden möge das Versäumte nachzuholen. Eine grössere Arbeit, die ich während meiner Universitätsjahre begonnen habe und von der meine zu Ostern d. J. erschienene Schrift »de collegiis et sodaliciis Romanorum« nur ein Bruchstück ist: die Sammlung und Bearbeitung aller aus dem römischen Alterthum uns übrigen Gesetze und Volksschlüsse, macht mir die Benutzung ausländischer Sammlungen zu einem dringenden Bedürfnis. —

Ew. Königliche Majestät fördern so gern alles Streben in der Kunst wie in den ernstern Wissenschaften! Mir ist es Ernst mit meinem Plane und es ist sehr schmerzlich Halbes und Unvollendetes geben zu müssen, wenn man unter andern Verhältnissen etwas Gutes leisten könnte. Möge es denn Ew. Königlichen Majestät gefallen bei der nächsten Vertheilung der Reisestipendien meiner in Gnaden gedenken zu wollen! Es wird mein eifriges Bemühen sein das Empfangene mit der Ueberzeugung zu benutzen, dass ich dereinst Ew. Königlichen Majestät und meinem eigenen Gewissen über die Verwendung werde Rechenschaft abzulegen haben.

Dass ich diese Gelegenheit benutze um Ew. Majestät zugleich meine obenerwähnte Schrift zu überreichen, wollen Ew. Majestät gnädig aufnehmen.

Ich ersterbe in tiefster Ehrerbietung Ew. Königlichen Majestät
allerunterthänigster und treuehorsamster Unterthan

Theodor Mommsen,
candidatus iuris.

Altona, den 20sten Junius 1843.

Ved Ansøgningen ligger kun et Bilag, en bekræftet Afskrift af hans Eksamensbevis, udstedt af Overappellationsretten i Kiel den 11. Maj 1843, hvorefter »der Candidat der Rechte Christian Matthias Theodor Mommsen aus Garding« har faaet første Karakter.

Ansøgningen er indsendt til Konsistoriet ved Kieler Universitetet, der fremsendte den til Universitetets Kurator Dr. jur. I. F. Jensen med følgende, den 5. Juli 1843 daterede, til det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Kancelli i København stiledede, usædvanligt varmt anbefalende Udtalelse:

Von dem Candidaten der Rechtswissenschaft Christian Matthias Theodor Mommsen aus Garding ist das angeschlossene allerunterthänigste Gesuch um Bewilligung eines Reiestipendiums dem akademischen Consistorium mit dem Ersuchen übergeben worden, dasselbe an Eine Höchstpreisliche Königliche Kanzlei einzusenden und dabei durch einen empfehlenden Bericht zu unterstützen. Das Consistorium entspricht dieser Bitte um so lieber, da es kaum je Gelegenheit gehabt haben oder erhalten dürfte, einen würdigeren Bewerber für die Gewährung eines Reiestipendiums vorzuschlagen. Der Candidat Mommsen, welcher zwei Mal den Schassischen¹⁾ Preis neben sehr tüchtigen Concurrenten durch gelungene Abhandlungen und seine in der mündlichen Prüfung an den Tag gelegten Kenntnisse erworben und im letzten juristischen Amtsexamen den ersten Character erhalten hat, vereinigt in einem seltenen Grade ausgezeichnete Fähigkeiten mit wahrhaft eisernem Fleiss, so dass er schon jetzt als ein Gelehrter betrachtet werden kann. Zugleich schätzen ihn Alle, die ihn näher kennen, wegen seines sittlichen Characters, seines wissenschaftlichen Sinnes und seiner anspruchlosen Bescheidenheit. Es steht daher zu erwarten, dass er ein vorzüglicher akademischer Lehrer werden wird, wenn er seinem Wunsche gemäss dereinst als Docent auftreten kann, und es wäre sehr Schade, wenn er der Ausbildung entbehren müsste, welche eine wissenschaftliche Reise ihm zu gewähren im Stande ist. Nicht nur erscheint er als hinreichend vorbereitet, um den grössten Nutzen von einer solchen Reise zu ziehen, sondern seine besondere Neigung und sein Geschick sich mit Inschriften und ähnlichen Denkmälern des Alterthums zu beschäftigen berechtigt auch zu der Annahme, dass diese Reise, vermöge seines Plans, eine kritisch bearbeitete Sammlung der älteren Römischen Rechtsquellen zu veranstalten, wirklich fruchtbringend für die Wissenschaft seyn werde. Ihm selbst fehlen jedoch die Mittel für einen längeren Aufenthalt im Auslande gänzlich und deshalb erlaubt sich das Consistorium die gehorsamste Bitte, Eine Höchstpreisliche Königl. Kanzlei möge geneigen, das Gesuch des Candidaten Mommsen Sr. Königl. Majestät zur allergnädigsten Gewährung angelegentlichst zu empfehlen.

L. L. L.

Universitetets Kurator sendte Sagen med en anbefalende, væsentlig refererende Skrivelse til Kancelliet, som under 16. Septbr. s. A. lod den gaa videre til Finansdeputationen, ligeledes med en kort, varm Anbefaling, der ikke indeholder noget nyt ud over det ovenfor meddelte. Finansdeputationen forelagde Ansøgningen — sammen med en Række andre — for Kongen ved Forestilling af 29. Febr. 1844, og ved kgl. Resolution af 6. April 1844 bevilgedes der ham et Rejsestipendium paa 600 Rdlr. aarlig i 2 Aar.

¹⁾ Samuel Schass, f. 1. Febr. 1635 i Rendsborg, senere bosat paa Schass i Nærheden af Haag, oprettede ved Testamente af 13. Novbr. 1675 et Stipendium paa 10,000 Fl.: Stipendium studiosorum optimarum litterarum ved Universitetet i Kiel; jvfr. Ztschrft. f. Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesch. III. S. 1 ff.

Theodor Mommsen benyttede Stipendiet til en Rejse til Frankrig og Italien i 1844 og følgende Aar. Efter sin Hjemkomst sluttede han sig til den slesvig-holstenske Bevægelse og redigerede bl. a. »Schleswigholsteinische Zeitung« i Rendsborg i 1848. Allerede samme Aar forlod han dog Landet og blev juridisk Professor i Leipzig, 1852 blev han Professor i Romerret i Zürich, 1854 i Breslau og fik endelig i 1858 Stillingen som Professor i Oldtidshistorie i Berlin.

Theodor Mommsens Betydning behøver ikke at fremhæves her. Han hørte til Videnskabens Stormænd, og sikkert vilde hans Evner og Flid have hjulpet ham frem ogsaa uden denne Bevilling, men derfor har det alligevel sin store Interesse at se, at man fra dansk Side paa en Tid, da han endnu var ganske ung og ukendt og næppe kunde vente Støtte fra anden Side, jævnedes Vejen for ham ved at give ham Midlerne til en Studierejse, der sikkert har været af afgørende Betydning for hans Forskning og hans senere Verdensberømmelse.

Anmeldelse.

Vierteljahrsschrift für Wappen-, Siegel- und Familienkunde 1930 indeholder en Afhandling af Friherre Karl von Bothmer, Arnswalde: »Die niedersächsische Familie v. Schilden (Schild, Schildt). Eine genealogische Studie vom Aufstieg einer Familie unter Einbeziehung der kognatischen Fortsetzungen nach Erlöschen des Mannesstammes under den Namen v. Friccius-Schilden, v. Oppen-Schilden, Frh. v. Berner-Schilden, Prinz v. Schönaich-Carolath-Schilden«. Familien Schildens Stamtavle, af hvilken Danmarks Adels Aarvog XLIII har bragt et Udsnit, er, hvad de ovenanførte Navne viser, af ikke ringe Interesse for danske Slægtsforskere. Som den ældste paaviselige Stamfader anføres Gerd Schild, † o. 1569, Organist ved St. Ægidiekirken i Hannover, hvis mandlige Efterkommere i to Slægtled var fremragende Musikere og Komponister, saaledes hans præsumtive Sønnesøn Melchior Schild (f. 1593, † 28. Maj 1667 i Hannover), Organist ved Hovedkirken i Wolfenbüttel til 1626, derefter i København og senest ved Marktkirche i Hannover. Ogsaa dennes Broder Ludolf Schild († 29. Aug. 1672) var Organist i Hannover, gift 1637 med Lucia Herbst, i hvis Ægteskab fødtes Sønnen Johann Erich, der kaldte sig Schilden (dbt. 29. Juli 1653 i Hannover, † 29. Mai 1717), kgl. storbrittannisk og kurbrunsvigsk Overkammerer, gift 1693 m. Anna Rosine Hattorf. Deres 3 Sønner Jakob Christopher († 1745), kurbrunsvigsk Overkrigskommissær, Heinrich Andreas (f. 3. Maj 1692 i Elbingerode, † 16. April 1755 i Hamborg) og Bodo Friedrich til Goldenbow (1698—1765), Overamtmand i Wustrow, optoges 1738 i Rigsadelstanden. Heinrich Andreas og Bodo Friedrich købte i Forening 1731 det gamle ahlefeldtske Gods Haseldorf med Hetlingen ved Uetersen, hvilken Besiddelse de delte i 1742, saaledes at den førstnævnte Broder fik Hovedgodset, medens den anden fik Giessensand, Holmersand og Altenkoog. Heinrich Andreas udvidede sine Besiddelser ved Købet af de to tilstødende Godser Haselau og Heustaken; han var ugift, men fik ved kejserlig Diplom af 22. Sept. 1744 en Datter, Anna Henriette (f. 1725, † 1752), legitimeret, hvis Moder snart siges at være en ellers ukendt Person i Hamborg, der senere giftede sig med en Købmand de Hertoghen, snart at være en Frk. v. Monjou. Hun ægtede 1744 Konferensraad og Landkansler i Hertugdømmerne Friedrich Carl v. Friccius (1706—61), der 1751 ophøjedes i Rigsadelstanden, og havde med ham Sønnerne Geheimekonferensraad Hans Heinrich Friccius v. Schilden (1745—1816) til Haseldorf, der i Ægteskab med Frederikke Juliane Huitfeldt fik Clausholm og 1805 fik dansk Navneforandring von Schilden-Huitfeldt (død barnløs), og Kammerherre, Landraad, Amtmand over Steinburg Christian Friedrich Friccius v. Schilden (1747—1804), der kun efterlod Døtre, nemlig Emilie (1784—1859) til Haseldorf, gift m. Joh. Friedr. Wilh. v. Schilden til Rodenwalde, Sønnesøn af ovennævnte Bodo Friedrich v. S.; Rosalie (1786—1864) til Clausholm og Haseldorf (efter Søsteren), gift m. Major, Kammerherre K. R. A. von Oppen, og Magdalene (1797—1846), gift m. Geheimekonferensraad Baron Adam Christoph Holsten-Charisius. Af de 1816 af Geheimeraad Schilden-Huitfeldt som Fideikommissar erigerede Godser, Haseldorf og Clausholm, arvedes det første af Major v. Oppens Søn Kammerherre Adolf Rudolf Wilhelm v. Oppen-Schilden (1824—96), og

gik, da han var ugift, ved hans Død over til hans Søstersøn, den som tysk Digter bekendte Prins Emil Schönai ch - Carolath (1852—1908), hvis Søn er den nuværende Besidder, medens Clausholm nedarvedes gennem Baron Holsten-Charisius, Svingersøn Baron Alexander Gustav Berner Schilden - Holsten, hvis Sønnesøn er den nuværende Besidder.

Nye og selvstændige Forskningsresultater bringer Afhandlingen mest om Slægtens Oprindelse og dens øvrige Forgreninger og talrige kognatiske Descendenter.

L. B.

Smaa Meddelelser.

Sommersted Latinskole.

Af Th. O. Achelis.

Listen over de fra Sommersted Latinskole dimitterede Studenter, som jeg har offentliggjort i dette Tidsskrifts 8. IV. 241—53, kan paa Grundlag af Københavns Universitets Dekanatsmatrikel og andre Kilder endnu suppleres med følgende Navne:

- 7a. 1712. Elieser Beyerholm, Haderslev Købstads Protocollum iudiciale $12/3$ 1712: »Es erscheinet Elieser Bayerholm, begehret einen Gesundheitsschein von hier über Hamburg nach Wittenberg, daselbst seine Studia fortzusetzen, Wie er nun hieselbst und in Sommerstedt hiesigen Ampts frequentirt und also an keinem inficirten Orte gewesen, als ist demselben præstito iuramento solcher zugestanden und unter der Stadt Insiegel ertheilet worden« (Acta C. XIX 5 No. 10 Statsarkiv Kiel); f. Herridslev (Faderen stammede fra Haderslev: Anders Edwardsen B., f. ca. 1620, † Saxkøbing 1695, jfr. P. Rhode, Samlinger til Laalands og Falsters Historie I² [1859] S. 363), imm. Wittenberg $5/4$ 1712, København $6/8$ 1714, Kiel $16/9$ 1730, † Aarhus $15/5$ 1738 som Sognepræst ved Frue Kirke.
- 12a. 1714. Adam Jantzen, * Drenderupgaard $15/7$, 1696, stud. Halle $22/8$ 1715—1718, † $13/3$ 1731 som Sognepræst i Olderup ved Husum (jfr. A. Jantzen, Familien Jantzen fra Drenderupgaard [1911] S. 6).
- 19a. 1720. Johannes Kiersing, * Spandet ca. 1700 som Søn af Sognepræsten Rasmus Hansen K. (1689—1723), imm. København $28/5$ 1720 e priv., D. M.: e priv. Sommersted., 20 ann., Kiel $30/5$ 1722 Spandaviensis (af Udgifveren tydet som Spandau!).
23. 1727. Oluf Bagge, f. $13/3$ 1708 Linnetskov Skovridergaard (Vis. Prot. Tønder Provsti 1741, Statsarkiv Kiel), † 1785 som Sognepræst i Braderup, Tønder Provsti.
- 24a. 1727. Niels Hansen Fries, jfr. nærværende Tidsskrifts 8 VI. 258.
- 28a. 1734. Petrus Christianus Møller, imm. København $11/12$ 1734, D. M. tilføjer: »e priv. Dn. Vøldichee«.
- 32a. 1737. Christophorus Wøldicke, f. Helsingør 1720, som Sommerstedensis imm. København $31/7$, 1737 (se Birket-Smith III 665) 18 annos natus, † 1761 som Sognepræst i Taarnby.
- 38a. 1739. Wolfgangus Christianus Fogh, e phrontisterio Sommerstediano imm. København $18/12$ 1739 (se Birket-Smith III 665) 21 annos natus.

- 38b. 1739. Nicolaus Knub, e phrontisterio Sommerstediano imm. København $^{18}/_{12}$ 1739 (se Birket-Smith III 665) annos natus 22. Mon den 1784 i Gjern afdøde Præst?
- 38c. 1739. Johannes Stibolt, e phrontisterio Sommerstediano imm. København $^{18}/_{12}$ 1739 (se Birket-Smith III 665) annos natus 18.
- 41a. 1742. Christianus Gyberg, f. Harlev 1722, imm. København $^{31}/_{7}$, 1742 Sommerstadiensis (Art. Prot., Birket-Smith III 666), † 1796 som Sognepræst i Linaa og Dallerup.
- 41b. 1742. Christianus Otthonis Sommer, f. 1722, imm. København $^{31}/_{7}$, 1742 Sommerstadiensis (Art. Prot., Birket-Smith III 666), † 1815 som Sognepræst i Sønder-Vissing og Voerladegaard.
- 44a. 1744. Laurentius Munch, f. ca. 1725, imm. København $^{28}/_{7}$, 1744 e privata Sommerstadiensis (Birket-Smith III 666).
- 47a. 1746. Christian Ehr Gott Jantzen, f. Olderup $^{27}/_{8}$ 1725 som Søn af No. 12a, $6\frac{1}{2}$ Aar i Sommersted, 1745 Gymnas. Altona, imm. København 1746, Degn for Vestenskov og Kappel Sogne paa Laaland, † Vestenskov $^{12}/_{11}$ 1778 (jfr. A. Jantzen, Familien Jantzen fra Drennerupgaard [1911] S. 7).
48. (Jfr. Birket-Smith III 667: e ludo Sommerstediensis.)
50. Udgaar, Præstesøn fra Asker i Norge, døde sammesteds som Faderens Efterfølger 1799. (Venlig Meddelelse af Pastor Vesten i Sulsted.)
53. Er født i Aabenraa 1728, døbt $^{18}/_{4}$, Søn af Jacob Lorentzen, der snart efter blev Transportforvalter i Sønderborg.
- 65a. 1754. Gotthilf Leberecht Jantzen, Broder til No. 47a, f. Olderup $^{29}/_{9}$, 1728. Af Wædicke dimitteret til Københavns Universitet 1754, Sognepræst i Wardenburg, Hertugdømmet Oldenburg 1758, i Jade 1789, † $^{29}/_{5}$ 1798 (jfr. A. Jantzen, Familien Jantzen fra Drennerupgaard [1911] S. 11).

Dermed forhøjes Antallet paa Studenterne fra Sommersted Latinskole til 79 (No. 50 udgaar), hvoraf de 25 besøgte Skolen i Peter Wædicke den Ældres Tid, Resten nød Sønnens Undervisning.

En Arenfeldt, men hvilken?

Store Magleby Kirkebog indeholder under døbte 25. Aug. 1689 følgende Notits:

Eines Schwedischen quartiermeisters Echte-geboren Kindt, So auffm Schiffe unter der von Stockholm nach den Öresund hier vor Drackø (Dragør) geboren Anders Stockenstrup. Das Kindt wurdte genannt Iöran. Der Vater Nahmens Anders Stockenstrup war Quartiermeister unter Niels Guldenstierns Regiment unter Rittmeister Lübeckers Compagnie. Die Mutter so bemt. quartiermeisters Ehefrau aus landscrone bürtig, mit nahmen Dorothea Sophia Arenfeldt. Sein Quartier hatt bemt. quartiermeister in Schonen in Ingelsted bey Hans Olszen.

Er der mon her Tale om Løjtnant Jørgen Arenfeldt til Rugaards Datter Anne Sophie, der var gift med den svenske Kammerherre Christoffer Frederik Buck, som løb bort fra hende »for hendes Skarvornheds Skyld«? En Opkaldelse efter den 1658 afdøde Morfader er jo sandsynlig.

Hauch-Fausbøll.

Grosserer Ove Juel-Christensen, Herluf Trollesgade 23. Kbhvn. K. tilbyder Særtryk af Albert Fabritius: Slægten Edinger, mod Fremsendelse af 75 Øre i Frimærker.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

I.

Styrmænd Jonas Kirsebom Pettersen (f. ca. 1762, † 1814) Skudsnæshavn — blev $12\frac{1}{2}$ 1786 gift med Anna Gise Buchoff (f. $20\frac{1}{2}$ 1760, † $6\frac{1}{7}$, 1831). Er han en Søn af Handelsmand i Skudsnæs Carsten Petersen (Pieters), f. paa Føhr i Slesvig $24\frac{1}{8}$ 1720, † $2\frac{1}{4}$ 1800 (Forældre?), gift ca. 1750 med Margaretha Kirsebom Krag (f. $1\frac{1}{7}$, 1729, † 1815)? — Kan der oplyses noget om Anna Gise Buchoff's Herkomst?

II.

Der søges Oplysninger om Etatsraad Hans Meyer's og Hustru Ingeborg Meyer's Afstamning og mulige Søsken. — Hans Meyer var oprindelig Lakaj hos Kongen — senere Justitsraad og Toldinspektør i København. — Etatsraad Marts 1726 — død 7. Febr. 1733. En Broder hed Johan. — Ingeborg M. døde 1731.

Enhver Oplysning modtages med Tak af

Sonderborg Centralbibliotek.

2.

1. Hans Broch bodde i 1620-Aarene paa Huglen i Søndhordland, Norge, og er vistnok den samme H. B., som i Begyndelsen af 1630-Aarene var Sorenskriver i Hardanger. Hans Hustru var vistnok Mette Nielsdatter. Trolig var begge af dansk Byrd. Kan nærmere Oplysninger gives om dem og deres Forfædre?
2. Hr. Gabriel Andersson Bang døde ca. 1622 som Sognepræst til Fjeldberg i Søndhordland, Norge, efterladende Hustru Eldrid Søfrensdatter, som senere bodde paa Nettelund i Kvinnerød, vistnok gift igjen med Præsten Hr. Anders Olufsson Horsens. Ifølge Slægtstraditioner var Hr. Gabriel Bang og Eldrid fra Danmark eller af dansk Byrd.

Jeg vil være meget taknemmelig for Oplysninger om nævnte Personer og deres Forfædre.

*H, Chr. Hjortaaas,
Minneapolis. Minn.*

3.

Ole Nilsen Sandberg er f. 1692, død 1734 (Kjøbenhavns universitet Bacc. og Mag. 1726) prest i n. Aurdal, Norge, senere i Henne og Lønne i Danmark. Om ham anfører Schiørn i sitt presteregister at hans morfar var presten Knud Nielsen Schytte til Søndbjerg på Jylland. Da Ole S. i Wibergs Dansk Prestehistorie anføres som Oluf Nilsen Søndbjerg eller Sandberg ligger det nær å anta at han stammer fra en av gårdene Søndbjerg eller Sandberg i Søndbjerg sogn hvor Schytte var prest og at hans far der lærte dennes datter å kjenne. Dette at Wiberg betegner ham som Oluf Søndbjerg synes således i noen grad å bestyrke Schiørns anførsel om presten Knud Schytte som hans morfar. Da denne Ole Nilsen Sandberg antas å være av samme familie som de norske Sandbergere som nedstammer fra Hans Larsen Sandberg (klokker

og skoleholder på Fredrikshald) er det for studiet av den norske grens avstamning av interesse å få bekreftet den nevnte forbindelse med Knud Schytte, idet de fortsatte undersøkelser da kan konsentrere sig om gårdene Søndbjerg i slutten av det 17de århundre. Om Knud Schytte anfører Wiberg (prestehistorien I s. 598—99) at han av døttre hadde 3, hvorav jeg antar kun én kan komme i betraktning som mor til Ole Sandberg, nemlig *A n n e C h r. S c h y t t e* som angis å være gift ved hertugens hoff i Holsten. Dette ekteskap har jeg ikke kunnet finne bekræftelse for da jeg ikke har hatt anledning til å foreta de nødvendige arkivstudier. Jeg har imidlertid funnet at Ole Sandbergs mor var *A n n e C a t h r. S a n d b e r g* død $\frac{2}{3}$ 1741 i Lund, gift med *N i e l s S.* som må være død før 1734. Som det sees stemmer morens fornavne hvis man antar uoverensstemmelsen *Chr.-Cathr.* kan tilskrives utydelig skrivemåte el. lign. Men tilstrekkelig bekræftelse på at hun er datter av presten Knud Schytte er hermed ikke opnået og således heller ikke tilstrekkelig støtte for den antagelse at presten Ole Nilsen Sandberg og dermed formentlig også den nevnte norske Sandbergfamilie stammer fra Søndbjerg i Jylland.

Muligens vil Holstenske arkiver, slektsnotater over Schyttefamilien eller de av Schjørn benyttede notater til presteregisteret, — hvis de finnes — kunne gi opplysninger av interesse. Det kan nevnes at Nils og Anne Cathr.'s børn synes å være føtt i Ystad i Skåne men at undersøkelser der ikke har gitt noen opplysninger om Nils eller holdepunktene for hans avstamning.

For enhver opplysning som muligens kan bringe mig på spor efter forannevnte Nils Sandberg er jeg meget taknemlig.

J. Sandberg,
Generalsekretær,
Kronprinsensgt. 19, Oslo.

4.

Pernille Dinesdatter Pontoppidan * Sdr. Broby 1668 var gift to Gange. Først med Forvalter ved Birkelse *Jens Jensen Schalsdorff*, som er død før 1709. 2. Gang med *Simon Lund*, der døde 1730 som Forpagter paa Odden. Enken overtog Forpagtningen efter hans Død, og levede 1734 (jfr. *Anna Levin: Ferslev Slægten fra Skagen S. 58 f.*).

Opl. om hendes og første Mands Død, samt om *Simon Lunds* Begr. søges.

Jørgen Dinesen Pontoppidan * S. Broby ca. 1673 Stud. Odense 1693, skal have været Hører ved Viborg Skole. Han nævnes ikke i Skiftet efter Faderen *Dines Hansen Langeland*, $\frac{28}{3}$ 1709. Nærmere Opl. savnes.

Mette Dinesdtr. Pontoppidan * sstds. ca. 1677 † 1754. Iflg. Gjessing ∞ Apotheker *Jacob Wagner* † Grünstadt 1750. Nærmere savnes.

Børge Dinesen P. Sgpr. til Torkildstrup ∞ Kbh. Vor Frelsers Sg. $\frac{8}{4}$ 1723 *Magdalene Sophie Leegaard* * 1700 † Stubbe-købing 1760. Var hun Datter af Etatsraad *Christian Leegaard*?

Charlotte A. M. Pontoppidan blev gift $\frac{23}{3}$ 1766 *Jørgen Schaarup* † som Kap. i Mariager. Hvor blev de viet, hvem var hans Forældre?

Abild Pontoppidan ∞ Lundum $\frac{4}{7}$ 1788 Møller i Klostermølle *Hans Peter Møller* † paa Besøg i Bredvad Ml. 1825 begr. Træden. Hvem var hans Forældre? Nærmere biogr. Opl. savnes.

Christian Jochum P., Kartograf. ∞ 1 Lundum $\frac{2}{1}$ 1776 Marie Elisabeth Friderici. Iflg. Gjessing er hun født 1749 og Plejedatter af Slotsforvalter Bruun. Hvor er hun født og hvem var Forældrene? Hun døde $\frac{20}{1}$ 1785, men synes ikke begr. i København.

Oplysninger om ovenstaaende modtages med Tak af

Kaptajn Axel Pontoppidan,
Parkvej 14, Klampenborg.

Svar.

(7. VI. 204).

Præsten Niels Basse og Anna Catharina Laurentin havde iflg. Højrup Kirkebog iflg. 3 Børn:

1. Carolina Andrea. Konfirmeret Højrup 1801.
2. Dorothea Friederica. Konfirmeret Højrup 1801. Konfirmationsdato og Alder er ikke angivet.
3. Hans Nielsen Basse. Begravet Højrup 10 VI 1794.

Alle 3 Børn maa efter Alderen være født i St. Laurentii Sogn (Vestergland), Føhr, hvor Faderen var Res. Kpl. fra 1780 til han 1790 kaldedes til Sp. Højrup i Hvidding Herred.

1796 konfirmeredes i Højrup Louise Basse. Hvorledes hendes Slægtskab til Præsten er, har jeg ikke fundet noget om. Af nævnte Ægteskab kan hun ikke være, og jeg har intet fundet om, at Pastor Basse havde været gift tidligere. Muligen er hun en Broderdatter.

Aage Dahl,
Sognepræst i Egen.

Samfundets Anliggender.

Paa et d. 20. Oktober afholdt Bestyrelsesmøde vedtoges det at udnævne Formanden for »Personhistoriska Samfundet« i Stockholm, Righeraldiker Øverste Kammerjunker, Greve A d a m L e w e n h a u p t til Æresmedlem af Samfundet.

Samfundet har i Aarets Løb afholdt to Medlemsmøder. Paa det første Møde, der afholdtes Torsdag d. 20. Februar, holdt Museumsinspektør, mag. art. C h r. A z e l J e n s e n et af Lysbilleder ledsaget Foredrag »Om danske Gravsten i det 16. Aarhundrede og deres Portrætter«. Paa det andet Møde Mandag d. 1. December, holdt Professor ved Universitetet, Dr. jur. F r a n t z D a h l e t Foredrag om »Frederik VI. og A. S. Ørsted i 1826«. Sidstnævnte Foredrag fulgtes af en livlig Diskussion, i hvilken deltog Højesteretsagfører K a r s t e n M e y e r, Byretsdommer A. D r a c h m a n n B e n t z o n, Dr. phil. E i l e r N e t s t r ø m, Underarkivar F l e m m i n g D a h l o. fl. Begge Møderne var godt besøgt og prægede af god Stemning.

I Aarets Løb er følgende Medlemmer optagne i Samfundet:

Frk. B e n d z, Hr. C. R i i s J a c o b s e n, Landsretssagfører O. L i n d e, Politiaadvokat H. P r y t z, Overretssagfører H. R e p s d o r p h, Politiaadvokat A s g e r S e e r u p, stud. mag. P a u l S ø r e n s e n og Forfatteren Forlagsboghandler C a i M. W o e l, alle af København.

Fra 1. Januar 1931 har Underarkivar, cand. mag. H a r a l d H æ t t indmeldt sig.

Ved Udgangen af Aaret har Samfundet 349 Medlemmer, heraf 269 i Danmark, 2 paa Island, 58 i Norge og 20 i det øvrige Udland.

Samfundets Bestyrelse bestaar for Tiden af nedennævnte Medlemmer:

Ordenshistoriograf, Dr. phil. L o u i s B o b é*, Formand.	Arkivar og Bibliotekar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet H. H j o r t h - N i e l s e n, Sekretær.
Byretsdommer A. D r a c h m a n n B e n t z o n.	Postmester C. K l i t g a a r d.
Hofjægermester, Lensbaron H. H. B e r n e r - S c h i l d e n - H o l s t e n.	Underarkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. B j ø r n K o r n e r u p. *
Fuldmægtig i Nationalbanken O. H. C l e m e n t s e n, Kasserer.	Kammerherre, Etatsraad. G. K r a g.
Direktør Th. H a u c h - F a u s - b ø l l.	Arkivar i Rigsarkivet S. N y g å r d. *

De med * betegnede Herrer danner Skriftudvalget.

Samfundets Revisorer er Kontorchef i Landmandsbanken L. B i e og Overretssagfører St. H e t s c h.

Samfundets korresponderende Medlemmer er:

Dr. jur. L o u i s B o u l y d e L e s d a i n, Dunkerque, Sekretær i Styrelsen for Genealogiska Samfundet i Finland, Kamrerar O s m o D u r c h m a n n, Helsingfors, Registrator i den svenske Generalpoststyrelse G u s t a f E l g e n s t i e r n a, Stockholm, Kammerherre, Dr. phil. & jur. S t e p h a n K e k u l e v o n S t r a d o n i t z, Berlin, Arkivar, Dr. phil. H a n s K e l l i n g h u s e n, Hamburg, og Forstander for Letlands genealogiske Selskab, Friherre N i c o l a i v o n R a h d e n, Mitau.

**Fortegnelse over Medlemmerne af
Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.**

(1. December 1930.)

Æresmedlemmer.

Statsarkivar *E. A. Thomle*, Oslo.
Rigsheraldiker, Greve *Adam Lewenhaupt*, Stockholm.

Medlemmer i Danmark.*)

[Hs. Majestæt Kongens Haandbibliotek.

Aalborg Haandværkerforenings Bibliotek, Aalborg.
Aalborg Stiftsbibliotek, Aalborg.
Abildgaard, Carl, Apoteker, Nykøbing Falster.
Adeler, C. H. Baron, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Ahlefeldt-Laurvig, C. J. F. Greve, Hofjægermester, Lundsgaard,
Kerteminde.
Ahlefeldt-Laurvig, C., Greve, Overretssagfører.
Andersen, A. H., Sognepræst, Lille Næstved.
Andersen, J. O., Dr. theol, Professor v. Universitetet.
Antropologiske Komité, Den
Arctander, C., Forfatter.
Arends, Otto Fr., Kommunelæge, Overby, Nykøbing Sjælland.
Arhnung, J. O., Adjunkt, Roskilde.
Askovs Højskoles Bibliotek, Askov, Vejen.
Barth, E. D., Overretssagfører.
Behrens, Carl, Redaktør.
Benz, Frk.
Bentzon, Poul, Elatsraad.
Bentzon, A. Drachmann, Byretsdommer.
Berner Schilden Holsten, H. H. A. Lensbaron, Hofjægermester,
Langesø.
Biblioteket for Thisted By og Amt, Thisted.
Bie, L., Kontorchef i Landmandsbanken.
Binzer, O., Kolonibestyrer.
Blomberg, Aage Fasmer, stud. mag., Hillerød.
Blædel, Werner, Kontorchef.
Bobé, Louis, Dr. phil., Kgl. Ordenshistoriograf.
Boeck, H., Kaptajn, Kammerjunker.
Bojesen, Magnus, Kommandør.
Bornholms Centralbibliotek, Rønne.
Brandorff, I. O., Kæmner, Kolding.
Brandt, J., Bankdirektør.
Brenner, Franz, Dr. med., Læge, Tønder.
Bruun, A., Dommerfuldmægtig, Køge.
Bryndum, V. G. F., Stadsingeniør, Horsens.
Bøgh, O., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Bøie, Fuldmægtig.
Carlsen, Olaf, Forfatter, Taastrup.

*) Hvor ingen Bopæl er anført, er denne København.

Centralbiblioteket, Holstebro.
Centralbiblioteket for Hjørring Amt, Hjørring.
Christensen, Lærer, Skive.
Christensen, Harry Christian.
Christensen, S., Realskolebestyrer, Vamdrup.
Christensen, Will., Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Classenske Bibliotek, Nykøbing Falster.
Clausen, Julius, cand. mag., Bibliotekar.
Clément, Ad., Ingeniør.
Clementsén, O. H., Fuldmægtig i Nationalbanken.
Cold, Fr., Kontreadmiral.
de Coninck, Gerda, Frk.
la Cour, G., Ingeniør.
Dahl, Frantz, Dr. jur., Professor ved Universitetet.
Dahl, Aage, Sognepræst, Guderup.
Damm, Harriet, Frue, Raahaven, Gislev.
Dønstummeskole, Den kgl., Fredericia.
Ebstrup, H., Overretssagfører.
Eegholm, A. J. P., mag. art., Registrator i Rigsarkivet.
Ehrenreich-Hansen, Frk., Randers.
Eigtved, V., Bankdirektør.
Eigtved, Inger, Frue.
Engelstoft, J. C. T., Dommerfuldmægtig, Toftlund.
Esmer, Einar, Grosserer.
Estrup, J., cand. theol., Godsejer, Skafføgaard, Mørke.
von Eyben, Werner, Fuldmægtig.
von Eyben, N. C. C. A., Postmester, Ruds Vedby.
Fabricius, F. V., Læge.
Fabritius, Albert, Genealog.
Falk-Jensen, A., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Finansministeriet.
Finsen, V., Overpostkontrolør, Charlottenlund.
Flensborg, Andreas, Boghandler, Roskilde.
Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarboeg.
Forplejningskorpsets Bibliotek.
Foss, E., Frue, Aalsgaarde.
Frederiksberg Kommunalbestyrelses Haandbibliotek.
Frederiksberg Kommunes Folkebibliotek.
Friis, Aage, Dr. phil., Professor ved Universitetet.
Friis-Petersen, H., Forretningsfører, Aarhus.
Friis-Petersen, Fr., Vice-Skoleinspektør.
Fugl, I. F., Apoteker, Vejen.
Fyns Stiftsbibliotek, Odense.
Fyns Stifts Læseforening, Odense.
Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk.
Færo Amts Bibliotek, Thorshavn.
Galskjot, J., Overretssagfører, Køge.
Garnisonsbiblioteket.
Geill, H., Overlæge, Charlottenlund.
Gentofte Kommunebibliotek.
Glahn, Hans Egede, cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Gram, C. H. O., Kontorchef.
Grandjean, Louis, Kontorchef.
Gribsvad, Frode, Underarkivar, Aabenraa.
Grut, Andreas, Grosserer, Birkerød.
Grønvald, F. C., Direktør.
Grønvold, P. R., Kontorchef.
Haase, P., Forlagsboghandler.
Haderslev Centralbibliotek, Haderslev.
Hahn-Thomsen, C., cand. pharm.
Halvorsen, C. F. S., Ritmester, Korsør.
Harbou, Dommerfuldmægtig, Aarhus.
Harries, O., Dommerfuldmægtig, Svendborg.
Hartmann, Hjalmar, Generalkonsul.

Hauch-Fausbøll, Th., Direktør.
Heilskov, Chr., Bibliotekar.
Helms, G., Overretssagfører.
Hennig, Paul, Sekretær.
Hennings, C. W. C., Vicedirektør.
Herlufsholms Skoles Bibliotek, Næstved.
Hetsch, Stephan, Overretssagfører.
Hjorth-Nielsen, H., Arkivar.
Holck, Harald, Fuldmægtig i Statsministeriet.
Holm, H. C., Postkontrolør, Herning.
Hornemann, G., fhv. Landsarkivar.
Hostrup, Aage, Vicedirektør.
Hostrup-Schultz, J. V. A. E., Kaptajn.
Howden-Rønnenkamp, P. C., Kammerherre, Hofjægermester, Næsbyholm pr. Glumso.
Hvass, H. H., Dommer, Aarhus.
Hvidt, L. N., Dispachør.
Hærens Arkiv.
Hørring, J., Landsdommer, Viborg.
Ingemann, B., Frue, Rungsted.
von Irgens-Bergh, G. O. A., Oberst, Aarhus.
Jacobsen, C. R.
Jacobsen, Fritz, Stabslæge, Kgl. Livlæge.
Jensen, C. A., mag. art., Museumsinspektør.
Jonassen, A., Boghandlermedhjælper.
Juel Hansen, E., Sparekasseassistent, Odense.
Jørgensen, C., Bankdirektør, Aalborg.
Kalundborg Centralbibliotek, Kalundborg.
Kjerulf, A., Redaktør.
Kjølby, A., Lærer, Svaneke.
Klitgaard, C., Postmester, Hjørring.
Knudsen, P. C., Lærer, Aalborg.
Koch, Poul, stud. art.
Kolding Bibliotek, Kolding.
Københavns Kommunes Folkebibliotek.
Kornerup, Bjørn, Dr. theol., Underarkivar i Rigsarkivet.
Krag, C. M. G. R., Kammerherre, Etatsraad.
Krak's Forlag.
Kvindelig Læseforening.
Koster, O., Lærer, Kolding.
Laage-Petersen, Frk.
Landsarkivet for Fyn, Odense.
Landsarkivet for Jylland, Viborg.
Landsarkivet for Sjælland.
Lange, N. D. V., Frk., mag. art., Arkivregistrator.
Lange, M., Urmager.
Langkilde, C. V., Bibliotekar.
Lassen-Landorph, A., Overretssagfører, Randers.
Lehmann, J., Dr. phil.
Lemche, Gyrithe, Frue, Forfatterinde.
Levin, Anna, Frue.
Linde, O., Landsretssagfører.
Linvald, A., mag. art., Raadstuearkivar.
Lissau, L., Justitsraadinde.
Lomholt, A., Lektor, Viborg.
Luja, A., Hovedkasserer.
Lyngby Bibliotek, Lyngby.
Lyng, H., Boghandler.
Magius, A., Postmester, Raadmand.
Malling, H., Overretssagfører.
Malling, O., Fabrikbestyrer.
Maribo Stiftsmuseum, Maribo.
Marquard, E., Arkivar i Rigsarkivet.
Marquardsen, Tømremester, Aarhus.

- Marstrand, W.*, Ingeniør.
Meyer, Karsten, Højesteretssagfører.
Moltke, Else, Grevinde.
Moltkeske Bibliotek, Del grevelige.
Monberg, Erik S., Grosserer.
v. Munihe af Morgenstjerne, B. O. A., Kammerjunker, Ekspeditionssekretær.
Müller, Wanda, Frue.
Møns Folkebibliotek, Stege.
Møller, T. S., Justitsraad, Sagfører, Randers.
Mørkeberg, H. H., Sagfører
Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, Del, Hillerød.
Nationalmuseets 2. Afdeling.
Neergaard, C. O., Museumsinspektør.
Neiiendam, R., Teaterhistoriker.
Nissen, C. E., Direktør.
Nobel, O. K., Konsul.
Nordjydske Landsbibliotek, Del, Aalborg.
Nordsjællands Centralbibliotek, Helsingør.
Norriø, Gordon, Dr. med., Stabslæge.
Nutzhorn, Fr., Magister, Klampenborg.
Nygaard, G., Redaktionssekretær.
Nygård, S., Arkivar i Rigsarkivet.
Nystrøm, Eiler, Dr. phil., Underarkivar i Rigsarkivet.
Ogaard, H., Genealog.
Olrik, H. G., Kontorchef.
Olsen, Axel, Overretssagfører.
Ordenskapitlets Sekretariat.
Ostermann, H. P. S., Sognepræst, Greve, Taastrup.
Ottesen, C., Forstander.
Petersen, Carl S., Dr. phil., Overbibliotekar.
Petersen, P. J. H., fhv. Apoteker.
Petresch-Christensen, C., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Pontoppidan, A., Kammerjunker, Kaptajn, Klampenborg.
Post- og Telegrafbiblioteket.
Prytz, H., Politivadvokat.
Qvist, Folmer, Gentofte.
Qvist, C., Murermester, Horsens.
Raadhusbiblioteket.
Rahbek, O., Apoteker, Hammershøj.
Ramsing, H. U., Generalmajor.
Rehling-Qvistgaard, P. C., fhv. Forpagter, Nyraad St.
Repsdorff, H., Overretssagfører.
Richelieu, A. du Plessis, Kammerherre, Viceadmiral, Kokkedal.
Ridiger, H. P., fhv. Kontorchef.
Rigsarkivet.
Rigsdagens Bibliotek.
Rode, E., Overretssagfører.
Roede, H. C., cand. jur., Underarkivar i Rigsarkivet.
Rosenorn, F. C., Kammerjunker, fhv. Intendant.
Rosenorn-Lehn, F. M. Baron, Kammerherre, Hofjægermester, Orebygaard, Saksøbing.
Rugaard, D., cand. phil.
Rump, C. D., Højesteretsdommer, Gentofte.
Rye, H. J. O., Kammerjunker, Kaptajn, Hellerup.
Rønne, Flemming, cand. pharm.
Rorsig, P. M., Lærer, Hallund, Brønderslev.
Saxkøbing og Omegns Folkebogsamling, Saxkøbing.
Schottländer, Louis, Grosserer.
Schou, H. H., Direktør.
Schulin-Zeuthen, Enkegrevinde, Fredensborg.
Schæffer, Aage, cand. pharm.
Schøller, C. E. A., Hofjægermester, Margaard, Farstrup.
Seerup, Asger, Politivadvokat.

Sehested, J., Hofjægermester.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sjællands Stiftsbibliotek, Roskilde.
Skive Folkebibliotek, Skive.
Sommer, F. O. W., Kontorchef.
Sommer, O., Sognepræst, Serup, Lemvig.
Sørfeldt, S. C., Førstelærer, Skjoldborg, Vildsund.
Soro Skoles Bibliotek, Soro.
Sprechler, H. W., Direktør, Premierløjtnant.
von Spreckelsen, E., Frue, Randers.
Statens Lærerhøjskole.
Statsbiblioteket, Aarhus.
Stein, Johs., Højesteretssagfører.
Studenterforeningen.
Suhr, H., Frue.
Sundbo, Arne, Overretssagfører.
Swane, J., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Svendborg By og Amts Bibliotek, Svendborg.
Sønderborg Bibliotek, Sønderborg.
Sønderjydske Landsbibliotek, Det, Aabenraa.
Sørensen, Paul, cand. phil.
Tegner, L. F., Direktør.
Thaulow, Th., Kammerjunker, Kaptajn.
Thiset, Olivia, Frue, Klampenborg.
Thomsen, C. J. T., Overretssagfører, Aarhus.
Topsoe-Jensen, Th. A., Kontreadmiral.
Udenrigsministeriet.
Uldall, K., Museumsinspektør.
Varder, Inger, Frk., Kolding.
Vejle By og Amts Bibliotek, Vejle.
Vemmetofte Klosters Bibliotek, Faxe.
Viborg Centralbibliotek, Viborg.
Vogel-Jørgensen, T., Redaktør.
Weberg, O., Ingeniør.
Weilbach, Fr., Forfatter, fhv. Adjunkt, Snekkersten.
Werner, Johs., Overretssagfører.
Werner, Hans, mag. art.
Willemoës, A., Kammerherre, Oberst.
With, Johs., Præst, Gedser.
Woel, Caj M., Boghandler.
Wolff, O., Ingeniør.
Wright, A. C., cand. jur., Politifuldmægtig, Nykøbing Falster.
Zahrtmann, H. C., Assistent ved Post- og Telegrafvæsenet.
Zimmermann, Frk.

Medlemmer paa Island.

Fontenay, F. le Sage de, Danmarks Minister, Reykjavik.
Islands Landsbibliotek, Reykjavik.

Medlemmer i Norge.*)

Aall, C., Kammerherre, Ulefoss.
Aas, N. R., Distriktslæge, Ytre Enebak.
Bergens Museums Bibliotek, Bergen.
Bergens offentlige Bibliotek, Bergen.
Bull, Th., Grosserer.
Bull, Francis, Professor.
Casberg, A. St., Infanterikaptajn.

*) Hvor ingen Bopæl er angivet, er denne Oslo.

Daac, Anders, Apoteker, Skjervøy.
Deichmanske Bibliotek, Det.
Drammens Folkebibliotek.
Engelstad, Bjarne, Kaptajn, Generalsekretær, Bækkelaget.
Finne-Grønn, S. H., Arkivar.
Frederiksstads Folkebibliotek, Frederiksstad.
Gløersen, Jørgen, Ingeniør, Hønefoss.
Gram, Harald M., Høvik St.
Guhnfeldt, O. A., Læge, Vinderen.
Hals, N., Arkivar.
Heiberg, G. F., Godsejer, Amble i Sogn.
Heiberg, J. V., Raadmand.
Hemsen, Jens, Disponent.
Holst, J. C., Ingeniør.
Horn, K., Frk., Bibliotekar.
Huitfeldt, Carl, Redaktionssekretær.
Irgens, Aage, cand. oecon., Bankinspektør.
Jansen, Einar, Arkivar.
Juel, A., Overretssagfører, Drammen.
Koth, Halvdan, Professor, Lysaker.
Kolsrud, Oluf, Professor.
Kommunebiblioteket, Stavanger.
Lunde, Gulbrand, Dr., Direktør, Stavanger.
Mathiesen, Jørgen, Godsejer, Eidsvold.
Meidell, S. S., cand. jur., Direktør, Vinderen.
Middtun, Ruth, Frue.
Munthe, C. M., Bureauchef.
Neumann, H. H., Provst, Böverbru.
Prebensen, N. C. G., Minister, Utnes, Arendal.
Riiiber, Thaulow P., Overretssagfører, Sogn i Vestre Aker.
Rynning, Carsten, Departementssekretær.
Rønne, Calo Krag, Arbejdsleder, Hakadal.
Sandberg, J., Generalsekretær.
Sandberg, Chr. Juell., Oberst.
Schjøth, Emil, Dr. phil., Bestun.
Schmidt, Ellen, Frk.
Skjelderup, Arthur, Højesteretsadvokat.
Sollied, Olaf, Overlæge, Bergen.
Sollied, P. R., Ingeniør.
Solberg, Georg, Fylkesbetjent, Drammen.
Statsarkivet, Bergen.
Statsarkivet, Hamar.
Statsarkivet, Oslo.
Statsarkivet, Nidaros.
Spendsen, Chr., Kontorchef, Notodden.
Tank, Gunnar, cand. jur., Arkivkonsulent, V. Eker pr. Oslo.
Trondhjems Folkebibliotek, Nidaros.
Universitetsbiblioteket. (2 Ekspl.).
Valentinsen, Chr., Skibsreder, Haugesund.
Videnskabselskabet, Biblioteket ved, Nidaros.
Wiesener, A. M., Bibliotekar, Bergen.

Medlemmer i det øvrige Udland.

Balle, Fruc, Stockholm.
Bull, Jens, Legationsraad, Berlin.
Einkaufstelle des Börsenvereins, Leipzig.
Gibbins, Signe, Frue, Winnemucca, Nevada, U. S. A.
Göteborg Stadsbibliotek, Göteborg.
Hennings, Lina, Frue, Bremen.
Hjortaa, H. Chr., Redaktør, Minneapolis, Minn., U. S. A.
Hoegh-Guldberg, Fritz, Kaptajn, Bruxelles.
Klincksieck, C., Paris.

Landesbibliotek, Kiel.

Lundequistska Bokhandel, Upsala.

von Marchtaler, Hildegard, Frue, Hamburg.

Paus, Chr., Kammerherre, Herrestad Herregaard, Mariefred, Sverige.

Schiöpffe, C. F., Plantagebestyrer, Bang Nara, Siam.

Stockholms kgl. Bibliotek, Stockholm.

Stockholm Stads Bibliotek, Stockholm.

Swartz, Erik C:son. Redaktor, Stockholm.

Universitetsbiblioteket, Lund.

University of Minnesota Library, Minneapolis, U. S. A.

Widtsoe, John K., Dr. phil., Missionspræsident, Liverpool.

REGISTER.

Af H. Hjorth-Nielsen.

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, et saadant, der ikke er opstaaet alene ved at sætte »sen« til Faderens Fornavn, en Skik, der for Landboernes Vedkommende varer til ca. 1828, jfr. Forordn. af 30. Maj s. A. Føres et saadant Slægtsnavn ikke, anbringes Vedkommende paa Fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, naar de ikke i Teksten er nærmere bestemte.

Desuden udelades de Personers Navne, hvorom intet af videre Betydning siges i Teksten, f. Eks. Førere for Hærafdelinger, Konger og Fyrster, i hvis Tjeneste de i Teksten nævnte Personer staa, Forfattere, hvis Værker oiteres osv.

Hvad den nyere Tid angaar — Grænsen kan vel sættes ved ca. 1700 — nævnes Hustruerne paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faar ved Giftermaalet.

For den ældre Tids Vedkommende sættes de kun paa Pigenavn; er dette ikke noget egentligt Slægtsnavn, bliver det at udelade.

Er Navnene latiniserede, bibeholdes denne Form i Registret, medmindre Teksten oplyser, hvorledes de skal gengives paa Dansk.

Nævnes en Person flere Gange paa samme Side, antydes det, hvor saadant anses fornødent, i Registret ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Fyrster sættes paa deres Navn, ikke paa Landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpaa.

Sammensatte Efternavne, f. Eks. Lente-Adler, sættes paa første Dels Begyndelsesbogstav, altsaa i det nævnte Tilfælde paa L.

Partikler, som von, de, des, de la, zum osv. ses der bort fra; Eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder Efternavnet med le eller la, sættes det under L. Er Partiklen, f. Eks. du, smeltet saaledes sammen med Navnet, at et nyt Ord er dannet, f. Eks. Dupuy, anbringes Navnet paa Partiklens Begyndelsesbogstav, her altsaa D.

Lokaliteter og Institutioner, hvorom Teksten har Bemærkninger af særlig Betydning, er optagne i Registret.

Aaboe, Peder, Sgpr. 90.	Aalborg, Hans 157 ² . — Jens Thom-
Aabye, Anna Augusta Soph. 38 f. —	sen 111.
Anna Matthisia Margr. 38. —	Aarestrup, Caroline Emilie 171. —
Anne 38 f. — Apolonia 38. —	Emil 164 f. 171 173 f.
Dines Lerche 38. — Joh.e Marie	Abel, Peder 112.
3 38 f. — Lars 1. — Lars 22	Abraham, Possementmager 156.
27 f. 38 f. 40. — Thomas Lau-	Achton, Barb. 56. — Christ. Hen.sen
ritzen 1—45.	52 56. — Christiana 56. — Hen-
Aagaard, Anna Mathea 161. — Chri-	ning 56. — Henning Christ.sen
stine Poulsdtr. 77. — Niels Eb-	52. — Kirst. 56. — Mette 56.
sen 108. — Niels Hen.sen, Hører	Adeler, Frid. Chr., Etatsraad 87. —
85.	Henr. Math. 199.

- Affue, Karen 157.
 Ahlefeldt, Cai, Amtsforvalter 51. — Carl, Overhofm. 102. — Maria Anna 51 55.
 Ahrends, Anna Cath. 78. — Hans Friedr. 78. — Joh. Chr. 78. — Johann Chr. 78. — J. F., Sgpr. 78. — Peter Hein 78. — Wie-wecke 78.
 af Aldenburg, Louise Charl., Comtesse 199.
 Almstrup, Usse Jensdtr. 89.
 Alst, Chr., Kom.kapt. 87².
 Alstad, Oliver 148.
 Altenburg, Ant. Aug., Grevinde 98 f.
 Ancherens, Ancher, Bisk. 89 98² 110. — Søren 10 14 f. 18.
 And.dtr., Helvig 79. — Mette 47.
 And.sen, And., Brbr. 63. — Laur. 11. — Laur., Sgpr. 113. — Laur. 215.
 Andresen, Andreas 61. — Chr. 61.
 Angell, Stiftsprovst 139.
 Apitz, Konditor 116.
 Arctander, Frands Nielsen 81 109.
 Arenfeldt, Anne Sophie 222. — Dor. Soph. 222. — Jørgen t. Rugaard 75. — Jørgen, Lieutn. 222.
 Arentz, Niels Peter 141.
 Arnfeld, Otte 105.
 Ascanius, Saxo Hendr., Sgpr. 95 109.
 Assels, Gravers Chr.sen 114.
 Assens, Jens Simonsen, Sgpr. 82.
 Axelsen, Oluf, Degn 96 105.
 Bach, Ped. Nielsen, Degn 99.
 Bache, Niels 82.
 Badsker, Hans 72.
 Bagge, Cath. 199. — Leonh. 199. — Oluf, Sgpr. 221. — Søren 103 f. 107².
 Bagger, Jesper 158. — Oluf 158. — Oluf P.sen, Sgpr. 84.
 Baggesen, Christen 107.
 Balle, Nic. Ed., Biskop 47 179.
 Balling, Anders And.sen 105.
 Baltzersen, Rolf, Klokkestøber 93.
 Bamberg, Hans Laur.sen, Degn 97.
 Bang, Stud. 182. — Gabriel Andersen 223. — Hans 156. — Jens, Sgpr. 82. — Kirstine 86.
 Banner, Eiler 89. — Søren, Rdmd. 97².
 Baranowsky, Major 25.
 Bartholin, Albert 114. — Caspar, Gen.prok. 85. — Caspar, Prof. 106. — Else Magd. 85. — Erasm. 106 110.
 Bartskaar, Didrik, Rdmd.(?) 159.
 Basse, Anna Cath. 225. — Carolina Andrea 225. — Dor. Fried. 225. — Hans Nielsen 225. — Louise 225. — Niels, Sgpr. 225.
 Bay, Margr. Hdtr. 100.
 Bayerholm, se Beyerholm.
 Bech, Eleon. Jens. 65. — Henr. Thom.sen 101 f. — Ida Mar. 65. — Jac. Jørg.sen 65.
 Becher, Jac. Gottfr. 95. — Lisb. 95.
 Begtrup, Johan, Sgpr. 104.
 Bejer, Anan. Ped.sen 103 f.
 Below, Ide Maria 109. — Johanna 105.
 Benkestok, Brynh. 71. — Trond 71.
 Benzon, Peder. Canc.r. 84 98.
 Berg, Alex., Rdmd. 95 f. — Gerda, Sangerinde 131. — Jesper, Møller 24.
 Bergendal, Laur., Sgpr. 94.
 Bering, Anna Cathr. 58. — Frantz 53. — Laur. 214. — Matth. 92. — Mette 54 58. — Peder, Provst 110. — Vita 53. — Vitus Mathiesen 54.
 Berner Schilden Holsten, Alex. Gustav 221.
 Berthelsen, Hans 111. — Laur., Degn 105. — Peder, Degn 83 106.
 Beyerholm, Anders Eduardsen 221. — Elieser 221.
 Bie, Thom. P.sen, Lektor 98 106.
 Bielke, Chr.(?) 199. — Chr., Adm. 96. — Chr.f. 199. — Louise Charl. 199.
 Biering, Christ. Magd. 61.
 Bilde, Albert 109.
 Bilenberg, Eggert, Sgpr. 93.
 Bille, Henr. 92. — Otto, Kornet 198. — Sten, Lieutn. 199.
 Birch, Dav. Seidelin 205 207.
 Bircherod, Anna 42. — Chr. Brod. 84. — Chr. Carl 106. — Christ. Charl. 88 f. — Doroth. 91 106. — Frid. Chr. 104 110. — Hans 27. — Jacob 77. — Jens, Bisp 81 115. — Joh., Prof. 88 106. — Sille 84. — Thom. Brod. 6 f. 10 —12 15 42.

- Bjergby, Ove Chr.sen 214.
 Bjørnsen, Lorentz, Sgpr. 222.
 Bjørnson, Bjørnstj. 143.
 Blasin, Gertrud 199. — Joh. Henr. 199.
 Blichfeld, Henr. 109. — Mogens 90. — Niels, Sgpr. 90. — Søren 16 29.
 Bloch, Jac. Laur.sen, Degn 104. — Hans, Stiftsprovst 16. — Jens, Sgpr. 104.
 Block, Jens 109.
 Blome, Sl. 75.
 Blydtmann, Fru 125.
 Blyenhafft, Giert, Vantmager 157.
 Blymester, Chr., Mag. 94. — Chrif. 92 109.
 Bolten, Henr., Baron 186. — Sophie Fr. 186.
 Bonixen, Vagtmester 15.
 Borch, Hans Thom.sen 102. — Margr. Laur.dtr. 211.
 Borek, Claus 102.
 Bording, Ane Kirst. 91.
 Borg, Adam 17.
 Borkhorst, And. Jac.sen, Sgpr. 82² 97 f. 99. — Mour. Jac.sen 102.
 Bornemann, Hendr., Bisk. 84. — I. Helv. Margr. 84. — Oluf, Cancr. 111.
 Borrichius, Andr., Rektor 99.
 Boson, Paul, Hofretsassessor 22.
 Boyesen, Frid., Sgpr. 84.
 Braëm, Anna Margr. 110. — Gødert, Etatsr. 104.
 Braës, Didr., Cancr. 91 100.
 van Brandenborgh, Pasche 158.
 Brandt, Nicolai 11. — Peder 11. — Pet., Geh.r. 95 97 105.
 Brandtlund, Ellen Margr. 190.
 Brasche, Morten, Vognmand 158.
 Brasen, Anders 113. — Dor. Maria. 113.
 v. Breitenow, Geh.r. 87.
 Bremer, Andr. 56. — Anna Cathr. 55. — Chr., Mag. 95². — Dorthe 56. — Jørgen 56. — Jørg. Vilh. 56. — Lorentz Ed. 55. — Peter 51 f. 55 68.
 Bremmer, Chr., Sgpr. 95.
 Breth, Laur. Olufsen 106.
 Brinckmann, Else 78. — Joseph 78.
 Brix, Lafridtz 81.
 Broberg, Mette Mar. 85.
 Broch, Hans, Sor.skr.(?) 223.
 Brockenhuus, Sivert 91.
 Brun, Gregers, Sgpr. 90. — Gyde Hansdtr. 213. — Jac., Sgpr. 100. — Mads, Hører 100. — Peder Jac.sen 111.
 Brunov, Ingeb. Cath. 96. — Johs. Jac.sen, Sgpr. 93. — Søren, Bg.-mstr. 96.
 Bruun, Slotsforv. 225. — Bert. Frandsen 105. — Christen 106. — Hans Iversen 213. — Maren Jac.dtr. 104. — O., Byfgd. 178. — Peder Urb.sen, Sgpr. 93.
 Brøndlund, Jens Ped.sen, Sgpr. 90. — Peder And.sen, Sgpr. 81 86.
 Brønsdorf, Margr. Pedersdtr. 209.
 Buchhoff, Anna Gise 223.
 Buchwald, Gottfr., Krigsass. 123.
 v. Buchwaldt, Anna J. C. J. 186. — Detlev Chrif. 186.
 Buck, Chrif. Fr. 222.
 Bugge, Karen Henr.dtr. 113 f.
 Buhl, Hans 204 207.
 Bull, Joh. Randulff 185. — Meta Joh.e 185.
 Buntsen, Andr. 174.
 Busk, Frid., Sgpr. 93 96.
 Bygler, Ulrica Jos. Th. 138.
 Byssing, Anna Soph. 84.
 Bødtecher, Ludv. Ad.(?) 173.
 Bøe, Julius 139 147.
 Bøg, Just, Sgpr. 98.
 Calundan, Hans P.sen 89.
 Calvile, Stephan 208.
 Canariis, Anna Mar. 62. — Fredr. Nic. Mar. 64. — Joh. Nic. 62. — Petra Jac. 62 64.
 Carlberg, Fridthjof 136 f. — Jenny 137.
 Carlsen, Anna Margr. 63. — Lars 63.
 Carisius, Peder, Resident 49.
 Carstensen, Georg 124.
 Casterup, Jørgen, Procurator 24.
 Cetti, Francesco, Artist 132 f. 137 139.
 Charlotte, Prinsesse 200—07.
 Cheldorph, And. Jac.sen 52.
 Chemnitz de Stromberg, Mar. E. 97.
 Christensen, Agnes Joh.e 66. — Anders, Degn 92. — Carl Wilh. Jesp. 66. — Chr., Præst 52. — Laur. 192. — Mads 51. — Mouritz, By-skriver 157 158². — Peter 199. — Seneca 110.

- Christian VIII 200—207.
 Cigignon, Erica Christ. 59. — Erikka Christ. 59. — Joh. Fr. 59.
 Claudius, Magd. Aug. 57.
 Clausen, Mag. 78. — Jacob 29. — (??) Mathis, Guldsmid 156.
 Clementin, Ped. Ped.sen 113.
 Clerk, Joh. Ad. 92. — Sophia 92.
 Cohen, Julius, Musikhdl. 123—125.
 Colbiørnsen, Sl. 183—188. — Andrea 188. — Ane Edv. Joh.e 186. — Ane Edv. Joh.e 186. — Anette M. Chr. 187 f. — Anette Vilh. 188. — Angel. Wigant. 186. — Anne Dor. 186. — Anna Dor. 187. — Anna Jac. Car. Joh.e 186. — Birgit Carla 188. — Bodil Anna Chr.e 188. — Bodil Kirst. 188. — Carl. Chr. P. M. 188. — Carla Dor. 188. — Carol. 185. — Caroline 187. — Carol. Sophie 188. — Chr. 183 f. 186. — Chr., Ass. i Fm. 187 f. — Christiane Carol. 186. — Christiany 188. — Chr.e Marie 187. — Dan. Chr. 187. — Dorothea 188. — Edv. Røring 185. — Engelke Margr. 185 f. — Fred. Bernt 187. — Gerh. 187 f. — Gerh. Fr. Vilh. 188. — Gidske Johanne 184. — Hans Chr. 185 f. — Hans P. Kr. 188. — Helene 184. — Inge Andrea 188. — Jac. Edv. 183² f. 185. — Jac. Edv., Gen.konsul 185 187. — Jac. Edv., Kmjkr. 187. — Jac. Edv. (Barn) 187. — Joh. Chr. 188. — Joh.e Cathr. 184. — Kirstine 184 f. — Louise 187 f. — Maren Olivia 186. — Marie 184 f. — Marie Gen. 185 187. — Marie Ros. 187. — Meta Joh.e 185. — Peder 184. — Ragnh. Kirst. 188. — Vilh. 187. — Wilh. Lis. 186 f.
 Corbey, Conr. 199.
 Cornelisen, Poul 51.
 Cort, Dr. 158.
 v. Cramohn, Sl. 43. — Geronomine Henriette 20 f. — Jørgen Heidenreich 21 f. 38.
 Crawford, Edw. 123. — Maja 123.
 Creqvi de la Roche, Karen 87.
 Cøler, Peder, Mag. 85.
 Dahl, Ane Joh.e 190. — Peder 190.
 Daldorph, Chr. 54. — Margr. Kirst. 54.
 Dalesdatter, Sigrid 71.
 v. Dalwig, Anna Emilie 83.
 Damb, Jens 156.
 Damstrøm, Joh.e Marie 211.
 Danckwart, Gotfr. 198.
 Daniel, Jens, Degn 98.
 Dankelsdatter, Bodil 89².
 Danneskjold, Ulr. Ant. 102.
 Davidsdatter, Cath. 82.
 Davier, Carl Gottl. 199.
 v. d. Decken, Dietr. Gerh. 198.
 Degen, Gidske Joh.e 184. — Heinrich 184.
 Deichmann, Barth., Superint. 90 f.
 v. Dewitz, F. J. 194. — Margrete 20.
 Diderichsen, Ane 190. — C. H. 190.
 Dinesen, Anders, Assessor 179—82.
 Djørup, Sl. 73.
 Dohring, Joh. 198.
 Drechsel, Jul. Ferd. 42.
 Drøs, Herm. Joch.sen 102.
 Due, Anne 85 96. — Bernt, Canc.r. 85². — Jørgen Skeel 97².
 Dunker, Bernhard, Advok. 122.
 Duvenschiöld, Peter, Kyrassér 15.
 Dyring, Anna 188. — Carla Dorothea 188. — Chr. Marius 188.
 Døren, se Dohring.
 Eckersberg 140.
 Ediger, Laurents, Skrædder 46. — Thomas, Bager 46.
 Edinger, Sl. 46—70 222. — Adolph. Nic. 64. — Agnes Anna 67. — Alhed 51. — Alhed Soph. 53 57. — Anna Cathr. 50 70. — Anna Cathr. 52. — Anna Cathr. 52. — Anna Christ. 47. — Anna Dor. 54 57. — Anna Elis. 64 f. — Anna Kirst. 65 f. — Anna Marie 47 53. — Anne Marie 67. — Astrid Elis. L. 66 f. — Baltzer 47 50 70. — Barb. 55 60. — Barb. Mar. 53. — Bened. Cec. 67. — Caroline Henr. 64. — Charl. Frid. 51. — Charl. Frid. 54 f. 60. — Chr. Wilh. 55. — Ede, Baadsmid. 47. — Ellen 52. — Ellen Elis. 53. — Ellen Elis. 59. — Ellen Margr. L. 66 f. — Else Margr. 51 53 68. — Else Margr. 58 61 f. — Erik Nic. Carl 67. — Franc. Jane 62. — Franc. Janna 59 62. — Fred.

- Ludv. 67. — Gorm 67. — Hed. Christ. 64 f. — Henriette 62. — Ingeb. 54 57. — Ingeb. Margr. 57 60. — Inger 66 f. — Inger Elis. 58. — Inger Margr. 58. — Jane Franc. Mar. 64. — Joh. Fr., Skrædderm. 47. — Joh. Vilh. 48 f. 50 70. — Johs., Raadm. 53 f. 57. — Johs. Brod. 52. — Jørg. Vilh. 53. — Kirsten Hedv. 67. — Lor., Prof. 46 49 51 70. — Lor. Key 55. — Margr. Elis. 62 f. — Margr. Kirst. 54. — Maria Anna 51 55. — Martinus 50 70. — Mette 54 58. — Mette Margr. 57. — Mette Vilh. 51 f. 55. — Nap. Bon. 62. — Nicolai, Vinhandler 46 48 70. — Nic., Provst 47² 51 55. — Nic., Tolder 47 50. — Nic. Can. 64 f. 66. — Nicolaus 55. — Peter Nic. 57. — Pet. Vilh. 57. — Petra Fr. 65 67. — Petra Jæg. 62 64. — Poul Abr. L. 62. — Poul Abr. Lehn 62 64. — Poul Abr. L. 66. — Poul Dav. Fog 66 f. — Poulina Abr. Henr. 62. — Sim., Fassbinder 47. — Soph. Am. 54 59². — Uldrich Fr. 54 58. — Vigant 53. — Wilh. 47 50 f. 53. — Vilh. 57. — Wilh., Major 58. — Wilh. (Barn) 62. — Vitus 58. — Witus, Landinsp. 59 62. — Vitus P. Abr. L. 64 f.
- Edinger-Jensen, Fam. 47.
- Egede, Carl 65. — Gertr. Hedv. 67. — Jul. Cec. H. M. K. 65. — Morten C. H. 65 f. 67. — Petra Fr. 65 67. — Poul Carl 67.
- Eggers, Povel 81.
- Eggert, Bundtmager 156.
- Ehlers, Etr. 93. — Otto Chr. 12 28.
- Eilschov, Peder 44.
- Elertz, Eiler Jacsen 81.
- Eliason, Jacob, Degn 83.
- Ellenberger, Henr. Andr. 199.
- Elling, Catharinus, Komponist 126. — Hans 114. — Jens 114. — Jens Christensen 215.
- Engelbreth, Inger Christ. Fr. 64.
- Engelbretsdtr., Gertrud 85.
- Ennetarff, And. P.sen 156.
- Erichsdtr., Mette 52.
- Erihsen, Jens 91. — Jens, Bgmstr. 89. — Mette 91. — Niels, Dr. med. 85.
- Ernst, Conr. 110. — Joh. Bartr. 114.
- Erslev, Jac. 119 123.
- Eschricht, Dan. Fr. 203 207.
- Esemann, Esmann, Hermann 198.
- Eyls (Eylau), Ant. Günthor 197.
- Faber, Mette Ap. Jac.dtr. 60. — Niels Christensen, Procurator 11.
- Fabricius, Christen Smid 114.
- Fabritius, Sl. 74. — Frid., Stads-
guardein 74. — Frid., Stads-
hauptmd. 74. — Jul. Marie 75. — Ludv. Fr. Jul. 74. — Olga Marie 75.
- Falbe, Just.r. 205. — Anna Cath. 185. — Chr. Tuxen 203 207. — Engelke Charl. 205 207. — Engelke Margr. 185. — Joh. Chr. 185.
- Falek, Ernst Ludv. 199.
- Falster, Jørgen Jørgensen 112.
- Farnilius, Fuglefænger, 157.
- Fasting, Sl. 73. — Gert 73. — Hans 73. — I. M. 73.
- Fewkes, Herbert, Mekaniker 149 153 f. — Rosa 139 148 f.
- Find, Chr. Jensen, Degn 84 97.
- Findsdatter, Cathr. 54.
- Fischer, Ob. 185. — Marie Gen. 185 187. — Rosalia 185.
- Foersom, Ellen Margr. 190.
- Fog, Carl Dav. 64. — Hed. Christ. 64 f. — Inger Christ. Fr. 64.
- Fogh, Jørgen, Bgmstr. 87. — Marcus, Byfoged 24. — Marie Dort. 65. — Wolfg. Chr. 221.
- Forbus, Jørgen 16 f.
- Forsberg, jfr. Cetti.
- Forsberg-Cetti, Engel Marg. 132. — Franc. 132.
- Fos, Karen 108.
- Foss, Charl. Frid. 50. — Clara 50. — Hans 110. — Ingeb. 86 89. — Laur., Dr. med. 112 209. — Magd. 110. — Peder 110. — Peder Dav.sen, Tolder 50. — Søster 114.
- Fox, Anders 156.
- Frandsen, Chrf. 208.
- de Frankenu, Georg Fr. 97 112.
- v. Friccius, Friederich Carl 220.

- Friccius v. Schilden, jfr. Schilden.
 Fridenreich, Janus 106. — Jul. Frid.,
 Provisor 89.
 Friderici, Marie Elisab. 225.
 Fries, Niels Hansen 221.
 Friis, Stiftsbes. md. 82. — Bagge,
 Sgpr. 95. — Charl. Am. 60. —
 Charl. Frid. 54 f. 60. — Christ.
 Herm.dtr. 55. — Christ. Margr.
 60. — Hans, Rebslager 156. —
 Jens, Bgmstr. 26. — Jens 113.
 — Jesper Knudsen 110. — Joh.
 Fredr. 55 60². — Nic., Greve 94.
 — Niels 111. — Peder Arrildsen
 55. — Peter Wilh. 60. — Sara
 Hed. 55.
 Fris, Marten, Hjulmand 157.
 Frølich, Ulr. Eleon. 58.
 Fuchs, Joh. Ludv. 199.
 Fuiren, Führen, Fyren, Did., Baron
 93 109. — Hendrich d. u. 158.
 — Kiersten 156. — Kirstine 109.
 Funch, Hans Chr.sen 114. — Johan,
 Vinhandler 47 49.
 Fyn, Hans Pov.sen, Sgpr. 95.
 Fyren, se Fuiren.
 Fædder, Barb. 56. — Jørg. H.sen
 56. — Maren 56.
 Forslev, And. Math.sen 88.
 Først, Clara 50.
 v. Gabel, Frid., Statholder 88.
 Gade, N. W. 189.
 Gadebusch, Gabr. Pet., Papirmager
 43.
 Gadou, Joach. Tob. 198.
 Galde, Niels 75.
 Galthen, Niels 113.
 Gehe, Vært 140.
 Geismar, Bernt 197.
 Gemynthe, Agnes Joh. 66.
 Gerner, Henrik, Bisk. 90 f. — Karen
 Henr.dtr. 93. — Olve 107. —
 Peder 94.
 v. Gersdorff, Ritmester 14.
 Gersdorff, Fridr. 104.
 Giessing, Chr.f., Sgpr. 83.
 Gillin, Ludvig, Artist 125 f.
 v. Ginckel, Magd. 110.
 Giødesen, Hans, Sgpr. 90.
 Gjedde, Fr., Stiftamtmand 8.
 Gjern, Niels Erichsøn 81.
 Glud, Povl 112.
 Gløerfelt, Postmester 28.
 Goiske, Peder, Sgpr. 86 89.
 Gonzager, Joh.e 110.
 Gottberg, Chr. 198.
 Grabou, Jørg. Henr. 198.
 Grabow, Soph. Hedv. 100.
 Gram, Erich Mog.sen 102.
 Grave, Chr., Sgpr. 84. — Erik, Bi-
 skop 84.
 Griffenfeldt 82. — Charl. Am. 112.
 Griflow, Corn. 52.
 Grill, Abraham, Postkommissær 28.
 Grimberg, Carl Nic. 99. — Niels,
 Dr. 99.
 Grimm, Otto, Musiker 133.
 Groth, Apot. 122.
 Grove, Nordahl 120.
 Grubbe, Margr. 106.
 Grum, jfr. Mortensen.
 Grum, Anne Poulsdtr. 210. — Hans
 Poulsen 209. — Morten 78.
 Grum(b), Povel Jensen 78.
 Grundtvig, IsaaK 177. — Jac. Biørn
 178—82. — N. F. S. 176—182.
 — Niels 177. — Ninne Christine
 180.
 Grüner, Elias 26. — Peter, Køkken-
 skr. 79.
 Grønneberg, Kbmd. 123 126. —
 Harald 140. — Hulda 123 126
 140 f. 146 f.
 Gyberg, Chr. 222.
 Gyldenkrøn, Chr., Baron 84.
 Gyldenløve, Chr. 89 97 112. — Ulr.
 Frid. 98 f.
 de Gyldenpalm, Anna Cathr. Hage-
 rup 185.
 Gyldensparre, Alb. 89. — Charl.
 Am. 89.
 Günther, Andreas 81.
 Hagedorn, Ehlert Nic. 198.
 Hagen, Beata Cathr. 60.
 v. Hagen, Frandtz 101.
 Hahne, Jørg., Dr. 83².
 Hald, Christen Pedersen, Degn 87.
 — Peder 159.
 Halduor, Peder 159.
 Hals, Gundel And.dtr. 86. — Jens
 Andersen 112 f.
 v. Hamb, Herman 156.
 Hamilton, Alexander H. 187. — Marie
 Rosal. 187.
 Hammer, Jørgen 111.
 Hansdtr., Anna Cathr. 55. — Anne
 209 f. — Anne Kirst. 114. —
 Karen 106.

- Hansen, Anders, Procurator 31—37.
 — Bendix 30 32 34. — Christen 211. — Edvard 124. — Hans paa Skærupgd. 192. — Hans 190. — Jørgen, Sgpr. 222. — Lucas 105. — Maren 65. — Marie 184 f. — Mogens, Sgpr. 210. — Niels 30 32. — Oluf, Etr. 87. — Reinholdt 157. — Sophie 160 162 164 f. 166 170 f. 173 f.
- Happé, Clara, Artist 132.
- Harboe, Hans Mich.sen, Kap. 88. — Jens, Geh.r. 102² 109.
- v. Harmz, Peter 39.
- Harreskou, Olga Marie 75.
- Hassell, Carol. 185.
- Hattorf, Anna Rosine 220.
- v. Haven, Chr. 23.
- Haverlund, Jens Jac.sen, Sgpr. 93.
- Haverslev, Hans Laur.sen, Degn 110.
- Hay, Joh. Otto 197.
- Haydn, Artist 130.
- Hedegaard, Chr. Ditl., Dr. jur. 39.
- Hee, Jens 26 f.
- Heering, Chr. 199.
- Hegelund, Dorte Pedersdtr. 210. — Peder, Bisp 210. — Ped. H.sen, Sgpr. 93.
- Heger, Carl, Bibl. 200 203 f. — Christiane 203. — Kamma 200.
- Heinrich, Birg. 186. — Joh. Fr. 186. — Sophie Fr. 186.
- Heisch, Ellen 48 69 f. — Baltser, Remmesnider 48.
- Helt, Chr. 85. — Rebecca 85.
- de Hemmer, Anna 110. — Chr. 108. — Karen 84.
- Henriksdtr., Kirsten 109.
- Herbst, Lucia 220.
- Herfort, Hans Henr. 60. — Ludv. Nic. H.sen 60. — Maria Anna 60. — Mette Ap. 60.
- Hermansen, Giert 156.
- de Hertogen, Kbmd. 220.
- Hertz, Henrik 174.
- Hesemand, Hans 158.
- Hessel, Mads, Sgpr. 90.
- v. d. Hest, Johan 158.
- Hiardemaal, Melch. 87 96 111.
- Hierild, Henr. N.sen 108 f.
- Hierman, Niels Mich.sen 115.
- Hillerslev, Oluf Nielsen 109.
- Himmelstrup, Justitsraad 30.
- Hiort, Ing. Margr. 54.
- Hindtze, Arb.karl 156.
- Hjortsberg, Skuespillerinde 136.
- Hoff, Peder 198.
- Hoffmand, Margr. 114.
- Hoffmann, Hans 76. — Kirst. Rasm.dtr. 56.
- Hofgaard, Gerh. 184. — Kirstine 184 f. — Margr. 184.
- Hofman, Maren 99. — Peder, Assess. 99.
- Holck, Erica Christ. 59. — Flem., Greve 98. — Frid. Chr. 112.
- Holm, Anna Emilie 124 f. 126 f. 129 f. 131 133 135 f. — Ellen Maria 186.
- Holmboe, Niels, Sgpr. 90.
- Holmer, Sara Cathr. 55.
- v. Holst, Adolph Hans 94.
- Holstein, Ulr. Ad., Storkansler 94.
- Holsten-Charisius, Adam Christoph 220. — Magdalene 220.
- Horn, Fr., Højesteretsadvokat 22.
- Hornsyld, Jens 204 207.
- Horsens, Anders Olufsen 223.
- v. d. Horst, Peter H. 198.
- Hosum, Anna 111. — Margr. 108. — Oluf 108.
- Hostrup, Peder, Mag. 10.
- Hou, Anders Nielsen 113.
- Huesinng, Pouell 158.
- Huitfeldt, Frederikke Juliane 220.
- Humble, Anne Chr.dtr. 214.
- Hurtigkarl, Anna Christ. 47.
- Hutfeld, Anne Jesp.dtr. 113.
- Huus, Helle 52.
- Hvas, Mads Mortensen 1.
- Hvid, Abraham, Kap. 98 100. — Anne Kirst. 100. — Laur. Sv.sen, Byfgd. 100.
- Hvidt, Charlotte 174.
- Hviid, Jens Arreboe 206 f.
- Høckell, Gerdt 70.
- Høpfner-Petersen, Skuespiller 135.
- Hørup, Dorthe Iversdtr. 56.
- Høyer, Mouritz 27.
- Ibsen, Frandt 156.
- Ild, Samuel Jensen, Sgpr. 82.
- Ivarson, Trond 71.
- Jacobsen, Gross. 188. — Andr., Bgmstr. 100. — Colbiørn 183. — Dorothea 188. — Hertha 65. — Jac. Chr. 120. — Marie Dort. 65. — Niels 65. — Vogn 114.
- Jacobæa, Ingeborg 106 108.

- Jacobæus, Holger, Dr. 98.
 Jantzen, Adam, Sgpr. 221. — Chr. Ehrhoff 222. — Gotthilf Leberrecht 222.
 Jelstrup, Jac. Hansen 105.
 Jensdtr., Mette 89.
 Jensen, Anders, Provst 88. — Andreas, Fotograf 138. — Hedv. Antoin., se Madigan Elvira. — I. F., Dr. jur. 217. — Mads 190 f. — Maria Anna 60. — Marie 65. — Math., Sgpr. 55 60. — Mouridtz 106. — Niels, Degn 92. — Rosa Andr. Th. 138 146 153. — Ulrica Jos. Th. 138.
 Jessøn, Thom., Bgmstr. 84.
 Jespersen, Procurator 38. — Tyge til Matstrup 91.
 Johansen, Anna Mar. P.dtr. 62.
 Jonas, Chr. Ludv. 197.
 Jones, Elisabeth. 63.
 Journack, Rosalia 185.
 Juel, Frid. 96. — Jens, Baron 97. — Niels 110.
 Juel-Christensen, Astrid E. L. 66 f. — Ove Laur. Gødvad, Grosserer 47 66 f.
 Juncker, Anders 157.
 Junghans, Bagge, Conrekt. 95.
 Juul, Baron 39. — Fred., Ritmester 85. — Gregers, Oberst 96. — Jens, Frih. 91.
 Jürgensen, Fritz 119.
 Jørgensen, Jeppe 44. — Jørgen, Skrædder 11. — Lauge 16. — Otte 106.
 Kaalund, Just.r. 78. — Else Sørensdtr. 78.
 Kaas, Anne Helv. 86. — Erich 86.
 Kahl, Mette Nielsdtr. 112.
 v. Kalben, Conr. 199.
 Kall, Hans 104. — Niels 105.
 Kalou, Magd. 89 95.
 Kampmand, Jens Block 108.
 Karmarck, Jens Nielsen 105.
 Karstens, Jørgen 8.
 Kayser, Hans Burch. 199. — Margr. Dorth. 199.
 Kellermann, Joh.e Nielsdtr. 184.
 Kiergaard, Hans Jørgen 91.
 Kiersing, Johannes 221. — Rasmus Hansen 221.
 Kierulf, Maren Sør.dtr. 93.
 Kietz, Elis. 63. — Janne Mar. 63. — Joh. Albr. 63. — Will. Gottfr. Jac. 63.
 Kingo, Thomas 1 2 113 f.
 Kirketorp, Niels Svendsen 83.
 Kitting, Sveder Poulsen 209.
 Kiær, Sidsel Chr.dtr. 49.
 Kiærby (el. Søby), Rasm. P.sen, Sgpr. 91.
 Kiærgaard, Hans Jørgen 90.
 Klein, Adolph. Nic. 64. — Elisa 64. — Fredr. Nic. Mar. 64. — Henr., Sgpr. 85 90 93. — Louise 64. — Peter, Amtsforv. 90 f. 106. — Peter Can. 64. — Peter Helv. 64.
 Kleis, Jens Sør.sen 102.
 Kleppinck, Oberstinde 23.
 v. Klingenberg, Paul, Etr. 87.
 Klotaken, Hieron. 112.
 Knackergaard, Gertr. Marie 212.
 Knub, Jens, Amtsforv. 86. — Nicolaus 222.
 Knuth, Adam Levin 81 84.
 Koch, Hab. Jac.sen, Sgpr. 85 111.
 Kock, Kiersten 158. — Peder Syv 111.
 Koefoed, Absal. Hansen 53. — Alh. Soph. 53. — Anna Margr. 57. — Anna Maria 53. — Conr. Wig. 53 57. — Frantz 57. — Magd. Aug. 57. — Wilh. Elis. 57.
 Koren, Kr., Rigsarkivar 141 f. 143.
 Kortoe, Emil 139.
 Kraase, Laur., Sgpr. 92.
 Krabbe, Anna Sophia 94 99. — Barb. Olufsdtr. 75. — Iver 113. — Sophie Dorothea 20. — Tage 20.
 Kraft, O. 179.
 Krag, Dorothea 97. — Fred. Louise 44. — Friderich, Baron 89 112. — Karen 111. — Lars, Kateket 44. — Margaretha Kirsebom 223. — Peder 11.
 Krag-Juel-Vind-Friis, Fr. 185. — Jens Carl 185.
 Kragelund, Ped. Ibsen 84.
 Kral, Morten 157 f.
 Krase, Knud 156.
 Kreyer, Cathr. Elis. 54.
 Kriech, Elisabeth. 47 49 f.
 Kruckow, Andreas, Tolder 51 56.
 Kruse, Anne 75. — Jørgen 209 f.

- Krøger, Samuel Goth., Postkommis-
sær 28. — Simon 79.
- Krøger, Joh. 79.
- Kühl, Claus, Kateket 44.
- Kræsen, el. Kræsing, Jørgen 51.
- Kukauský, Chr. 197.
- Kølichen, Thyre Beata 90 f.
- Lambrecht, Gen.fabrikør 192.
- Landorph, Barbara 49 51. — Broder
114. — Hans Br.sen 49. — Hen-
ning 115.
- Landsberg, Gerh. Conr., Oberstl. 88.
- Lang, Knud, Byfgd. 92. — Rasm.,
Sgpr. 86.
- Lange, Chr. 105 107. — Hans, Vice-
landsd. 85 89.
- Langebech, Frid. 92².
- Langebek, Jac., Sgpr. 86 92².
- Langeland, Dines Hansen, Sgpr. 224.
— Jacob 117.
- Langius, Chr. Wilh.sen 97.
- Langsted, Preben, Procurator 31.
- Larsen, Bodil Kirst. 188.
- Lassen, Mag. 78. — Bendix, Com-
raad 84. — Jens, Canc.r. 100. —
Jens Hansen 194. — Laur.,
Rdmd. 99² f. — Lyder, Sgpr. 91
114. — Thøger 110.
- Lasson, Anna Margrete 23. — Chr.,
Canc.r. 23.
- Laub, Anna Dor. 54 57. — Hieron.
54. — Hieron., Sgpr. 204 207. —
Joh.a Just. 54.
- Laurentin, Anna Cath. 225.
- Lauridsen, Anders 214. — Anna
Cathr. Hansdtr. 88. — Hans 192.
— Hans, Organist 88 109. —
Henr. 114. — Jørgen, Degn 107.
— Laur., Degn 107. — Niels,
Hører 101. — Søren, Kap. 110.
- Leegaard, Chr., Etr. 224. — Magd.
Soph. 224.
- Leegardt, Oberst 99. — Ulr. Frid. 99.
- Leermand, Ananias, Sgpr. 89.
- Leers, Math. 51.
- Lehe, Hans 25.
- Lehn, Sl. 46. — Abraham d. æ. 51
54. — Abr. d. yngre 54 59. —
Cathr. Elis. 54. — Cathr. Margr.
59. — Erikka Christ. 59. —
Ingeb. Dor. 59². — Johan, Vin-
handler 46. — Joh. Wilh. 59. —
Poul Abr. 59. — Sophia Am. 54
59². — Soph. Am. 59².
- v. Lehsten, Wolff Friedr. 115.
- Lelius, Chr. Mort.sen, Bgmstr. 86.
— Fridr. 107 f.
- Lemvig, Hans Sørensen 52. — Ma-
ren Pedersdtr. 211. — Søren
Chr.sen 52.
- Lennert, Jul. Hedv. Eras. 66.
- Lente, Joh. Hugo 198.
- Lerche, Adam Caspar 3 25 39. —
Appolonie 25. — Christian, Kap-
tajn 20. — Dines, Bgmstr. 3. —
Jac. 44. — Joh.e Marie 3 38 f.
— Poul Dinesen, Præst 45.
- Lerke, Peder 81 f.
- Leschle, Anna Eleon. 82. — Anne
Sabine 82.
- Lesser, Secr. 113.
- Leth, Christopher Henning Hansen
1. — Gidske Eriksdtr. 183.
- v. Lewenklav, Barb. Hel. 83.
- Levetzau, Margrete 20.
- Levtzov, Theod. 100.
- Levy, Bernhard 135. — Ludovica
135.
- v. Lexmond, Birg. 186.
- Lieber, Jost, Blegmand 156.
- Liime, Hans, Sgpr. 89.
- Linholt, Anna Jespersdtr. 1.
- Linker, Georg, Resident 88.
- Liliencron, Andr. Paul., Canc.r. 92.
- Linde, Anna Marg. 106. — Christen
106.
- Lindegaard, Anna Dor. 113.
- Lintrup, Søren 107.
- Lip, Corn. Olufsen 100.
- Lodberg, Jac. 81 101 103. — Chri-
sten Jensen, Bisk. 13.
- Lohmann, Johs., Artist 129 f. 135.
- Lomborg, Matth. Cl.sen, Sgpr. 93.
- Lomholt, Sl. 189—95. — Anne
Madsdtr. 190 194. — Hans Jen-
sen d. æ. 190 f. 194 f. — Hans
Jensen d. y. 189 194. — Mads
Nielsen 190 f. 193 f. 195. — Mads
Pedersen 190 194 f. — Søren
189.
- Lorck 174.
- Lorentzen, Jacob 222.
- Lorick, Thomas 157.
- Lucasdtr., Mette 105.
- Ludewigs, Anna 51.
- Luja, Karen 111. — Laur. 7 9
42.
- Lumholt, -holtz, se Lomholt.

- Lumholtz, Bogh. 194. — Ane 190. — Ane Joh.e 190. — Anne Joh.e 190 192. — Anne Margr. 194. — Bodil 190. — Ellen Margr. 190. — Joh.e Lucia 190 193. — Joh.e Lucie 194. — Lauge 190 192. — Mads 190. — Mathias 192. — Nicolai, Biskop 192. — Niels 190 f 192 f.
- Lund, Anders Nielsen 101. — Anna 188. — Chr., Etr. 103. — Emilie Ang. Cec. 66. — Hans Hansen, Oversk. 192. — Hans Ped.sen, Sgpr. 95. — Inger 66 f. — Joh.e Lucie 194. — Knud Ludv. 66. — Simon 224. — Wibecke 103.
- Lunge, Michel 104 107. — Niels 107. — Sør. N.sen 100.
- Luxdorph, Bolle, Oversekr. 81. — Peder 101.
- Lyder, Pottemager 157.
- v. d. Lühe, Overhofmesterinde 184.
- Lynghy, And. Nielsen 105 113.
- Lynge, Jac. P.sen, Præst 51. — Søren 193.
- Lütken, Anne 38. — Otto Diederich 38.
- Maack, Berent 186. — Ellen Maria 186. — Wilh. Lis. 186 f.
- v. d. Maase, Fred. Herm. Rostgaard 186. — Maren Oliv. 186.
- Mackeprang, Boghd. 125.
- Madelung, Lauritz Wilh. 65. — Maren 65. — Marie Em. 65. — Peter Wilh. 65.
- Madigan, Artist 127 137. — Elvira 127 137.
- Madsen, Christen, Kap. 100. — Louise 124. — Niels, Sandemand 190 f. 195.
- Malling, Mich. Mich.sen 100.
- Mandixen, Mour. 93.
- Marckvat, Chr.f. 78.
- de la Mare, Sl. 43. — Geronimine Henriette 20 f. — Sophie Dorothea 20.
- Marselis, Const., Baron 84.
- Marsuigh, Jens 157.
- Martfelt, Aug., Bgmstr. 39.
- Mathiesen, Peter 198.
- Matthiesen, Konsist.notar 117.
- Mavor, Corfitz Ernst 101.
- Mechlenburg, Anna Cathr. 52. — Niels 52.
- Meding, Andr. 62. — Andr. Gottl. 63. — Anna Margr. 63. — Carl Ad. 63. — Chr. Hen. 63. — Jac. Elis. 63. — Jane 62. — Janne Mar. 63. — Joh. Jac. 62 f. — Joh. Jac. 63. — Margr. Elis. 62 f. — Paulina 63. — Tyge Andr. 63. — Vilh. Aug. 63. — Vita Vilh. 63.
- Mehrn, Jac. Nielsen 52.
- Mejer Reinhold, Etr. 95 f.
- Meller, Joh. 51.
- Mensinga, Vintapper 139.
- Mentzer, Felix Chr.f. 96.
- Meulengracht, Jac., Sgpr. 93. — Jørgen 89. — Karen 102². — Margr. 95.
- Meyer, Hans, Etr. 223. — Ingeborg 223. — Johan 223.
- Michelbecker, Anna Maria 53. — Else Margr. 51 53 68. — Wigand 49 51.
- Michelsen, Chr., Statsmin. 143. — Jacob 156. — Jens 85. — Oluf 109.
- Moesberg, Palle Hansen 103.
- Mogensen, Mads 82.
- Mommsen, Theodor, Prof. 216—19.
- v. Monjou, Frk. 220.
- Monrad, Anna Cathr. 58. — Anna Cathr. 62. — Bol. 58. — Elias 62. — Else Margr. 58 62. — Fr. 58. — Fredr. 62. — Hans Didr. 58 62.
- Moreau, Envoyé 113.
- Mortensen, Christoph 198. — Paul, Bisp 209 f.
- Morville, Gert, Mag. 98.
- Moss, Margr. 184.
- Moth, Geh.r. 81. — Am. Margr. 84. — Math., Geh.r. 84.
- Motzfeldt, Peter, Rdmd. 103. — Peter, Major 88 103.
- Mouridtzdr., Dorot. 106 f.
- Mouridzzen, Hans, Hører 101.
- Mouritzen, Joh.e Cathr. 184. — Morten Engelbr. 184.
- Mourier, Sl. 73. — Moise 73.
- Mule, Anna 42. — Barb. Nielsdtr. 112. — Claus 109. — Elisabeth 78. — Erik 42. — Pernille 10.
- Mulenius, Hans Pedersen 110.
- Mumme, Chr.f. 102 112. — Maren Thomasdtr. 214.

- Munch, Else 55. — Jens 156. — Laur. 222.
- Munck, Hans, Bisk. 83. — Hans 158. — Laur., Gen.maj. 102 104.
- Muncke, Joh.a 58.
- Mund(t), Henr. Rosenvinge 198.
- Mundelstrup, Jens, Rektor 94 f.
- Munderloe, Alexander 99. — Anth. 100.
- Munk, Erik, Adm. 72.
- Murmand, Christen 157. — Hendrich 157.
- Mus, Mariche Jørg.dtr. 102.
- Must, Jacob 106.
- Muus, Anthoni, Sgpr. 93 105. — Chr., Biskop 3 41 101 103.
- Müffelmänn, Alvilde 160—75. — Thora 162.
- Mygind, Kapellan 29. — Berthel, Sgpr. 88.
- Mühlheim, Hans Wulff 101 103.
- Mylius, P. B. 54.
- Müller, Chr.Rud.Biskop 2. — Johan 115.
- Møldrup, Birg. Jørgensdtr. 214.
- Møller, cand. theol. 173. — Abild 224. — Carl Chr., Komponist 123. — Ditlev, Sgpr. 110. — Hans, Bedemand 16 f. — Hans Peter, Møller 224. — Ina 65. — Johs. Goth. 65. — Marie 65. — Mette Jørgensdtr. 30—32 34 44. — Petrus Chr. 221.
- Mørch, Mogens 10.
- Mørck, Buold 156.
- Nansen, Hans 51. — Hans, Amtmd. 91. — Sophia 55.
- Nathan, Em., Artist 134.
- Naur, Elias, Prof. 8 10 42 49. — Pernille 10.
- Nebsager, Eskild El. 49.
- Neergaard, D. 207. — Engel Marg. 132.
- Nepomucky, Musiker 133.
- Neuendam, Melhdl. 118.
- de Neufville, se de la Roquette.
- Neumann, Peder, Violinist 131. — Wald., Musiker 135.
- Nielsdtr., Anne 214. — Anna Magd. 63. — Anne 113. — Anne 190 194. — Edele 88². — Dorthe 89. — Karen 115. — Kirsten(?) 190 194.
- Nielsen, Anders, Procurator 11. — Andreas, Rytter 15. — Anna Elis. 64 f. — Anna Petra Hel. 65. — Axel Chr. Peroh 64 f. — Axel Poul Chr. 65. — Fredr. 64. — Fredr. Axel 65. — Gunde, Sgpr. 100 f. — Hel. Kirst. Hans. 64. — Hertha 65. — Holg. Ad. Nic. 65. — Ida Mar. 65. — Ina 65. — Knud, Degn 94. — Lauge 190 f. 192. — Lauritz, Dr. 144. — Marie Em. 65. — Niels 125. — Niels til Enderupl. 115. — Peder, Degn 98.
- Nilsson, Kristina 130.
- Nissen, Anna Agatha 61. — Christ. Magd. 61. — Else Margr. 58 61 f. — Joh. 61. — Mette 61. — Peter d. æ. 58. — Peter d. y. 58 61. — Peter 61. — Peter 61. — Ulrich Fr. 61. — Ulr. Frid. 61.
- Nold, Chr. 108.
- Norby, Pehr Bengtson 117. — (Rønder), Thomas P. 117. — Søren 117.
- Norman, Victor 135.
- Nors, Kjeld Andersen, Stud. 88.
- Nybbe, Peder 156.
- Nyborg, Christen 103.
- de Nye, Florenz 199.
- Nørager, Chr., Raadmand 30—32, 37 f. 44. — Jacob 44.
- Nørkjær, Hans Laursen 190 192.
- Obeling, Anna Nielsdtr. 111.
- Oehlenschläger, Adam 204. — Christiane 203.
- v. Oldenburg, Ad. Georg 197. — Joach. Didr. 197.
- Olsdorff, Alb. Christensen 112.
- Olsen, Margr. 65.
- Olsen, Hans 222.
- Olufsdatter, Inger 210.
- Olufsen, Anders, Bgmstr. 210. — Evert, Degn 98 f. — Jens, Sgpr. 209.
- Olzensen, Serg. 197.
- v. Oppen, K. R. A. 220.
- v. Oppen-Schilden, Ad. Rud. Wilh. 220 f.
- v. d. Osten, Dor. Magd. 58. — Ingeb. Margr. 57 60. — Jac. Fr. 58. — Joh. Fr. 60. — Joh. Fr., Kopist 61. — Mathias 69. — Otto Fr. 58 60. — Ulr. Eleon. 58. — Ulr. Eleon. 61.
- Ostenfeldt, Erik, Sgpr. 85.

- Otte, Guldsmed 156.
 Ottesdtr., Margr. 112.
 Ottosen, Hans, Kannik 210.
 v. Oyenhausen, Marie Elis. 197.
 Paarup, Severin 198.
 Pachs, Holger 82 111. — Henrica Elis. 111.
 v. Pagelsen, Hans Aug. 99.
 Paludan, Maren Hansdtr. 56. — Søren, Mag. 96² 106.
 Pandrup, Peder, Sgpr. 86.
 Parsberg, Gudde 111.
 Parup, se Paarup.
 Paulsen, Lorents 70.
 Paustian, Hulda Wilh. Ant. 118. — Ludv. M. 118 f.
 Pavolofsky, Anna Christ. 47.
 Pedersdtr., Anna 51. — Anne 106. — Christence 85. — Dor. 96. — Mette 54.
 Pedersen, Anna Hedv. Ed. 67. — Ellen M. L. 66 f. — Erik, Forpagter 213 f. — Henning Ed. 67. — Inger Margr. Ed. 67. — Jens, Bartskeer 208. — Jens, Degn 98. — Jul. Hedv. Eras. 66. — Math. 66. — Otto Chr. 66 f. — Peder 209. — Poul Math. Ed. 67.
 Pedersøn, Jens, Lagmand 71 f.
 Perch, Hel. Kirst. Hans. 64.
 Person, Hans paa Andenes 72.
 Perssøn, Jens til Tjøtta 72.
 Petersen, Urtekr. 173. — Caroline 187. — Carsten 223. — Eiler, Major 38. — Eleon. Jens. 65. — J. Magn. 121. — Lars, Gdmd. 188. — Lovise 62. — Theodor, Arkæolog 151.
 Petit, Charles 173. — Emil 173.
 Pettersen, Hjalmar 144. — Jonas Kirsebom 223.
 Pieters, se Petersen.
 Pilegaard, Jens, Procurator 29 f.
 Piper, Joh.e 184. — Johanne Cathr. 184. — Pet. Chr. 184.
 Pipper, Key Henr. 94 108.
 v. Plessen, Chr. Siegfr. 86 f. 102 104. — Sam. Chr.f. 87.
 Podebusk, Mour. 100. — Ursula Mar. 100.
 v. Poell, Agneta Amalia 20 28. — Gustav Ehrenreich 20. — Sophia Dorothea 20 28.
 Pogwisch, Amtmand 88.
 Pontoppidan, Abild 224. — Børge Dinesen, Sgpr. 224. — Charl. Am. 224. — Chr. Joch., Kartograf 225. — Jørg. Dinesen 224. — Ludv., Sgpr. 100. — Magd. Soph. 224. — Mar. Elis. 225. — Mette Din.dtr. 224. — Pern. Din.dtr. 224.
 de la Pottrie, Jacq. Duval 198.
 Povlsdtr., Anne 190 f. 192 194.
 Poulsen, Povelsen, Povisen, And., Kap. 93. — Clem., Sgpr. 91 99. — Corn., Sgpr. 51. — Laur. 113. — Peder 192.
 v. Preen, Ide Lorenzdtr. 75. — Lor. Cort 75.
 Prentzler, Otte 112.
 Printzler, Frid., Sgpr. 93. — Gedske Jensdtr. 99. — Jens, Sgpr. 97.
 Pritzbuer, Stiftamtmand 26.
 Putbusch, se Podebusk.
 von Poyecht, Johan 158.
 Qvislin, Laur., Sgpr. 92 f.
 Raabe, Engelhard 198.
 Rafn, Jens 158. — Jens, Plidtzkarl 158. — Niels 108. — Oluf, Skolapper 158.
 Rahbek, Kamma 200.
 Ramus, Apolonia 38. — Chr. 13 29. — Jacob, Provst 39. — Magd. Cathr. Chr.dtr. 55. — Melchior 19 38 f.
 Randers, Jens, Kedelsmed 158.
 Randulf, Bente 86.
 Rantzau, Chr. 198. — Chr., Stiftamtmand 26. — Henr. Siegfr. 199. — Margr. 84.
 Rasch, Claus, Præsident 2.
 Rasmusdatter, Joh.e 190 f.
 Rasmussen, Andr., Sproglærer 116. — Hans 106. — Jens 55. — Laur.e Elis. 116. — Matth., Landcom. 101.
 Ratlow, Ide 94.
 Ravn, Cath. 91. — Jul. Cec. H. M. K. 65.
 Rebach, Jacob 16.
 Rebstrup, Ingeborg 54 57. — Niels Sørsen 54.
 Reenberg, Claus Chr., Sgpr. 86² 94 98. — Frandtz 111. — Jens, Rektor 96. — Peder, Bgmstr. 86 91. — Ped. Cl.sen, Sgpr. 85 f.
 Reetz, Holger, Etr. 87. — Knud 111.

- Reitzer, Stephan, Prof. 97.
 Reventfeldt, Conr. 109.
 Reventlow, Anna Marg. 82. — Christ.
 Sophia 94. — Conrad, Storkansler
 82 109. — Ditl. 101.
 Rhode, Joh. 198.
 Rhodius, Johan 213. — Jørgen, Rek-
 tor 95.
 Rhumann, Arnold, Mag. 89. — Bodil
 Wulfg.dtr. 52.
 Rhuus, Chr., Bgmstr. 87 96 111.
 Riber, Jacob, Underfoged 30—34.
 Rimsøe, Hans 83.
 Risom, Jens Larsen 191.
 Rodrigvetz, Carol 112. — Maria Si-
 bylla 112.
 v. Roepstorff, Claus Ulr. 199.
 Ronander, Anna 147. — Anna Emilie
 124—127 129—131 133 135 f. —
 C. W., Organist 147. — Carl Fr.
 116 118. — Hulda Wilh. Ant.
 118. — Jacobine Poul. 116 118—
 20 122 124 f. — Jens 117. — Jens,
 Sgpr. 117. — Joachim 117. —
 Johan 116 f. — Jøns 117. —
 Laurine Elis. 116. — Rosa 139
 148 f. 154. — Rosa Andr. Th.
 138 146 153. — Thomas, Guldsm.
 117. — (Norby), Thomas P. 117.
 — Victor 116—154. — Victor
 147.
 Rondal, se Rouendal.
 de la Roquette de Neufville, Kapt.
 199.
 Rosenberg, Sl. 208—15. — Baadsm.
 215. — Anne Dortea 211. — Anne
 Frandsdtr. 213. — Anne Hansdtr.
 212. — Anne (Katr. Dort.) 212.
 — Anne Nielsdtr. 209. — Bar-
 bara 208. — Barb. Nielsdtr. 209.
 — Barb. Pedersdtr. 209. — Birg.
 Joh.e 212. — Cecilie 213. — Chri-
 sten 214. — Christen Humble
 215. — Dortea Margr. 211. —
 Elsebe 214. — Engel Lucie 215.
 — Frands (Barn) 212. — Frands
 Hansen 210 f. — Frands Nielsen
 209 f. — Frands Nielsen 213. —
 Gertr. Marie 212. — Gyde 213.
 — Hans, Bartskaar 208. — Hans
 Chr. 212. — Hans Frandsen,
 Lect. theol. 210. — Hans Frand-
 sen, Sgpr. 211. — Hans Hansen
 208. — Hans Hansen 211. —
 Hans Tøgersen 214. — Joh.e M.
 211. — Jørgen Hansen 214. —
 Karen Tøgersdtr. 214. — Karen
 Thøgersdtr. 215. — Laurids Borch
 212. — Laur. Thøgersen 215. —
 Laurs 212. — Lene Hansdtr. 212.
 — Maren 211. — Maren 215. —
 Mette 213. — Mette Marie 211.
 — Niels (Jens) Hansen 208. —
 Otte Jensen, Raadmd. 91. —
 Peder Hansen, Rektor 212 f. —
 Peder Hansen 212. — Pernille
 Kirst. 212. — Sveder 215. — Thø-
 ger Christensen 215. — Thøger
 Svedersen 215. — Tøger Nielsen
 214.
 Rosencreutz, Hans, Etr. 87.
 Rosendal, Tobias 157.
 Rosengreen, Louise 187 f.
 Rosenkilde 173.
 Rosenkrantz, Anne Christ. 113. —
 Christian, Amtmand 14 f. —
 Fred. Louise 44. — Iver 104. —
 Jens 113. — Justina Cath. 83.
 — Mette Margr. 112.
 Rosenmeyer, Peder 106.
 Rosenstand, Bod. Margr. 86 89. —
 Peder 108.
 Rosenvinge, Else Kristine 10.
 Rosenørn, Chrf. 84. — Peder 110.
 Rosing, Hans, Biskop 83 f. 86.
 Rosted, Mandix 182.
 Rostgaard, Frid. 109.
 Rostvig, Hans Finsson 71.
 Rothe, Anne Ros. 63.
 Rouendal, Hans 198.
 de Roujoux 134.
 Ruerstorff, Lieutn. 198.
 Ryberg, Engelke Charl. 205 207. —
 Joh. Chr. 207.
 Rydquist, Joh. Carl 134.
 Ryegaard, Dortea Margr. 211. —
 Sør. Chr.sen 211.
 Rygh, Karl, Arkæolog 142.
 Ryssing, Rasm. 84.
 Rødegaard, Niels Knudsen 23.
 Røepstorff, Carl Henrik Ad. 203 207.
 Røer, Adam, Lædergarver 156.
 Rømer, Ole 1 85.
 Rønne, Alb. 190 193. — Bodil 190
 193. — Bone Falck 192 f.
 Rørdam, Holger 175.
 Røring, Anna Dor. 183. — Edv. P.
 183. — Gidske 183.

- Samsuigh, Niels, Tømmermand 156.
 Sandberg, Anne Cathr. 224. — Hans
 Larsen, Klokker 223 f. — Niels
 224. — Ole Nilsen, Pr. 223 f.
 Sandbjerg, Helv. 91.
 Sandroe, Gabriel 104.
 Sars, Ernst 143.
 Sass, Niels, Kap. 44.
 Saxtorph, Joh. Sylv. 204 207.
 Schaaning, Bendt, Vognmd. 158.
 Schaarup, Charl. Am. 224. — Jørgen,
 Kap. 224.
 Schacht, Matth., Rektor 92.
 Schack, Hans, Greve 82.
 v. Schack, Hans, Ritm. 197.
 Schade, Bod. Soph. 108. — Gust.
 Wilh. 199. — Hans, Resid. 113 f.
 — Peder, Mag. 89 114.
 Schaldemose, Math. Chr. 204 207.
 Schalsdorff, Jens Jensen 224.
 Schammelsen, Christian 156. — Jens
 158.
 Sohendorff, Holger, Mag. 82 92.
 Scharffenberg, Dor. Magd. 58. —
 Joh. Just. 54.
 Schass, Samuel 218.
 Schild, Gerd, Organist 220. — Lu-
 dolf, Organist 220. — Melchior,
 Organist 220.
 Schilden, v. Schilden, Anna Henri-
 ette 220. — Christian Friedr.
 Friccius 220. — Emilie Friccius
 220. — Friedrich Bodo 220. —
 Fridr. Juliane 220. — Hans Hein-
 rich Friccius 220. — Heinrich
 Andr. 220. — Jakob. Chrf. 220.
 — Johann Erich 220. — Joh.
 Friedr. Wilh. 220. — Magdalene
 Friccius 220. — Rosalie Friccius
 220.
 v. Schilden-Huitfeldt, Hans Heinr.
 220.
 v. Schinckel, Lars 199.
 Schløff, Hans 214.
 Schmettau, Am. Ulr. Fr. 186.
 Schmidt, Chrf. Otto, Hører 90 100.
 Schmith, Joh. Eiler, Mag. 95.
 Schmäling 201.
 Schnell, Hans Henr. 208.
 Schotte, Hans, Hattemager 158.
 Schou, Christopher, Vinhandler 39.
 — Oluf Olufsen 11.
 Schousbo, Hans Nielsen, Sgpr. 211.
 — Maren 211.
 Schow, Anne Ros. 63. — Carl 63.
 — Jac. Elis. 63. — Niels I.sen 63.
 Schrader, Joh. 55. — Sara Hedev.
 55. — Soph. 55.
 Schrøder, Artist 125. — Mich. Otil.
 61.
 v. Schubart, General 14.
 Schubart, Korporal 15.
 Schultheiss, Artist 132.
 Schumacher, Cath. 87. — Pet., se
 Griffenfeldt.
 Schupp, Chr. 54.
 Schwane, Thomas 98.
 Schwartz, Georg (Friedr.) 199.
 Schwertfeger, Fredr. 198.
 Schüele, Schuele, Apollonia 76. —
 Hans 76. — Leonhardt 76. —
 Sixt. 76.
 Schüle, Barbara 76. — Leonh. 76.
 Schülein, Hans 76. — Melchior 76.
 Schülen, Apollonia 76. — Hans 76.
 Schülin (eller Schülein), Johs. 76.
 Schütte, A. Th. 207.
 Schytte, Anne Chr. 224. — Knud
 Nielsen, Sgpr. 223 f.
 Schönaich-Carolath, Emil 221.
 Seerup, Jul. Marie 75. — Jørgen,
 Rektor 212. — Matthias 18. —
 Niels Jørgsen 213.
 Sehestedt, Geheimeraadinde 39. —
 Christian, Stiftamtmand 14. —
 Chrf., Oversekr. 93. — Kield Kræg
 111.
 Seidelin, Ivar 206 f. — Ivar Jacob
 205 207. — Jac. 83. — Valentin
 Peter, Provst 200—207.
 Selboe, Jens Chr. 204 207.
 Selgensdtr., Maren 94 108.
 Selmér, Byfoged 29 f.
 Sengeløse, Peder N.sen, Sgpr. 81.
 Serup, Jørg., Prof. 97.
 Simonsdtr., Cathr. 56.
 Sinding, Jac., Sgpr. 86.
 Siuf, Oluf Hansen 100.
 Skade, Kirsten 88.
 Skallerup, Barbara Hansdtr. 208.
 Skeel, And., Kapt. 103. — Birg. 88.
 — Christen, Sgpr. 85. — Christen
 Ot.sen 86. — Chrf. 83. — Jørg. 82.
 Skive, Anders, Sgpr. 94.
 Skjolderbånd, Sl. 71 f. — Jens Pers-
 søn til Bro 71 f.
 Skou, Rasm. Jac.sen 93.
 Skyt, Lars, Foged 71.

- Skytte, Christen, Sgpr. 95. — Wi-
becke 95.
- Snested, Povel Jensen 111 114.
- Snid, Jens 156.
- Sollensløf, Elseb. Joh.dtr. 102.
- Sommer, Bol. 58. — Chr. O. 222.
— Joh.a 58. — Otto 58. — Pe-
der 112.
- Sommerfelt, Rektor 154.
- Sparre, Svend, Sgpr. 104.
- Spielderup, Jac. Olufsen 103.
- Spliid, Jens, Sgpr. 104.
- Stabell, Elisa 64. — H. K., Prof.
152.
- Stalheim, jfr. Grønneberg.
- Stampe, Franc. Janna 59 62. —
Henr., Sgpr. 95. — Karen 59.
— Lisbeth 95 f. — Oluf 59.
- Steckler, Lieutn. 199.
- Steen, Hans 156.
- Steenberg, Else 78. — Thom. 78. —
Thom. Kingo 77 f.
- Stensen, Charl. Am. 115. — Joch.
Chrf. 115.
- Steffensen, Anne Marie 123.
- Stenløse, Otthe Jørgsen, Sgpr. 83.
- Stellwagen, Lieutn. 199.
- Stiegler, Oscar 138.
- Stiercrantz, Postkommissar 28.
- Steurch, Lorendtz, Oberst 83.
- Stibolt, Johannes 222.
- Stockenstrup, Anders, Kvart.mstr.
222. — Iøran 222.
- Stockfleth, Sl. 73 76. — Stiftamtmand
21. — Chrf. 74. — Eggert 73 f.
— Will. Walker 74.
- Stork, Hans 109.
- Storm, M. 173.
- Stoud, Ludv., Biskop 85.
- Stub, Ambrosius 21 44. — Bertel
Iversen 56².
- v. Støicken, Abig. Mar. 105.
- Suhm, Amtsforv. 113. — Peter Fr.
151.
- Suhr, Bernt, Sgpr. 88.
- Svane, Hans, Bisk. 71.
- Svensen, Christen 113.
- Syv, Peder 102.
- Søby (eller Kiærby), Rasmus, Sgpr.
91.
- Søebøtke, Hans Jac. 101.
- Søndbjerg, se Sandberg.
- Søndbjerg, Oluf Nielsen 223.
- Sørensdatter, Anna 56.
- Sørensen, Anker, Sgpr. 89. — Asta,
Artist 130. — Michel, Arbejds-
karl 47. — Søren d. æ. 56.
- Tanche, Elsebe Joh.e 96. — Hans,
Sgpr. 96. — Laur. Hansen 90 103.
- Tausen, Kirstin 51 68.
- Tegner, Adolph 153. — Anne Marie
122. — Chr. Mart. 118 123 138
141 147. — Fedor Ferd. 122 126
140 146 f. — Fr. Chr. 118. — Hans
118. — Hulda 122 f. 126 140
146 f. — Is. Wilh. 118 120 123
135 153. — Jacobine Paul. 116
118 f. 120 122 124 f. — Maja 123.
- Teilgaard, Rasm. 107².
- Tersling, Hans 184. — Kirst. 184.
- Thaarup, Lorentz 124.
- Thaulow, Grosserer 143.
- Thestrup, Frantz, Rektor 2. — Ka-
ren 59.
- Thisted, Gunde Thøgersen 104.
- Thoermer, Tegner 173.
- Thomassen, Henr. 109. — Peder,
Degn 109.
- Thomsen, Birg. 52. — Christen 20.
— Chr., Konf.r. 121 f. 150 203
207. — Friedr. 197. — Jens,
Bgmstr. 52. — Margr. 197. —
Tøger 104.
- Thorkelin, Emilie Ang. Cec. 66.
- Thormøhlen, Jørgen 51.
- Thornæs, O. K., Redaktør 148.
- Thorson, Johan 113.
- Thott, Knud, Geh.r. 87 f. 100 103.
- Thuesen, Jac., Degn 84.
- Thøgersdatter, Karen 208.
- Tichou, Jens 54. — Margr. Kirst.
54.
- Tisdorph, Rebecca Ludv.dtr. 52.
- Tistorph, Mich. Henr.sen, Sgpr. 95 f.
- Tivander, Knut, Skuespiller 138.
- Toldorph, Peter 114.
- Tommerup, Major 10. — Else Kri-
stine 10.
- Topp, Sig. Wilh., Pr. 96 105.
- Tordenskjold 54.
- Trampe, Anne Dor. 186. — Am.
Ulfr. Fr. 186. — Fr. Chrf. 186. —
Sophie Fr. 186.
- Trans, Oluf, Kap. 96.
- Trever, Marie 199. — Nic. 199.
- Trolle, Frantz 21 f, 24 39. — Frid.,
Baron 94 f.
- Trondhjem, Louise 64.

- Tunge, Mortten 156.
 Tversted, Palle Madsen 108.
 Ulfeld, Mogens 156.
 Ulfeldt, Margr. 110.
 Unger, Henr. 109. — Rud. 198.
 Urne, Chr. til Søgaard 94 99. —
 Chr. Jørgen 199. — Joh. 85.
 Ursin, Elsebe Magd. 112. — Niels,
 Sgpr. 85.
 Wad, G. L. 77.
 Wagner, Jac., Apot. 224. — Mette
 224.
 Wahlbom 136.
 Vallars, Kierstinne 156.
 de Vald, Claus 156. — Lisebeth 156.
 Walldbye, Christen 158.
 v. Wallmoden, Cathr. Margr. 59. —
 Chrf. G. 59². — Hans G. 59.
 Walter, Chr. 183.
 Wandel, Anne 94. — Anne Margr. 93.
 Wandel, Joh. Ernst 109.
 Wandet, Pov. Nielsen, Degn 92.
 Wang, Jens 112.
 Warberg, Jens 16.
 Ware, Søren, Mag. 85.
 Weber (Webow), Anna Cath. 78.
 Vedel, Anders Sør.sen 209.
 Wegerslev, Christen, Prov.forv. 95.
 Weiss, Hans Peter 198.
 Welhaven 173.
 Werckmester, Joh.e 111.
 Werliin, Julie 166.
 Wessel, Eylert 83 101.
 v. Westen, Peter, Apot. 95.
 Wiborg, Herredsfgd. 77. — Carl 77.
 — Rasmus, Prok. 77.
 Wibrand, Voldmester 157.
 Wichfeldt, Kammerherre 171.
 Wichmand, Jørgen 106. — Mette 106.
 Widberg, Laur. 110.
 Widtzleff, Søfren 158.
 Viedtzløf, Jens 158.
 v. Vieregge, Carl 198.
 Wilhelm, Sl. 73.
 Wilholt, Povl Iversen 113 f.
 Willadsen, Peder, Biskop 89.
 Willumsdatter, Mette 49.
 Willumsen, Thekla 127.
 Wind, Fr., Stiftsbef.md. 82 103. —
 Heinrich, Violinist 133. — Nico-
 lai, Canc.r. 90.
 Winding, Barb. Mar. 101. — Peder,
 Asses. 101.
 Vinding, Rasm. 106 108.
 Windtz, Oberstlieutn. 21.
 Winicke, Gert, Sgpr. 102.
 Winther, Winter, Chr. Jensen 214 f.
 — Jens 108. — Chr., Digter 160
 —75. — Jens, Mag. 82. — Julie
 166.
 Wissing, Jens, Kammerraad 86.
 Witberg, Oberstlieutn. 83.
 With, Regimentskirurg 77. — G. C.,
 Prof. 77. — Jens Jensen 77.
 Withaer, Anna Sophie 199. — Hans
 Jac. 199.
 Vittinghof, Cath. 83.
 Wittrup, Chr. Madsen, Kap. 96.
 Wittstock, Livchir. 202.
 Wium, Else Thøg.dtr. 103 f. 107.
 Wodroff, Beata Catr. 60. — Charl.
 Am. 60. — Conrad Dan. 60². —
 Friderich, Overkrigskomm. 74. —
 Georg Albr. 60.
 Vogelius, Frandtz Mich.sen 108. —
 Joh. Chrf. 222. — Mads Mog.sen
 89.
 Vognsdtr., Maren 114.
 Wold, Helene 184. — Niels Rud.
 Edv. 184.
 Wolfburg, Morten Caspar 29 41.
 Wolff, Maren Jer.dtr. 89.
 Wongers, Eline 156.
 Worm, Casten 115. — Chr. Vilh-
 sen, Sgpr. 82. — Mich., Bgmstr.
 55. — Sara Hed. 55.
 Voss, Ludvig 162. — Thora 162.
 Wrede, Anna Maria 199. — Henr.
 199.
 Wulf, Hans Jer.sen 115. — Jerem.
 115.
 Wøldicke, Chrf. 221.
 Yde, Anna Kirst. 65 f. — Fredr.
 Vilh. 65. — Margr. 65.
 Zangenberg, Chr. 124.
 v. Zepelin, Joach. Henr. 197. —
 Marie Elis. 197. — Melchior
 Dietr. 197.
 Zinn, Fam. 119. — Regitze 119.
 Ølby, And. Sør.sen, Sgpr. 85.
 Ørting, Sør. H.sen 91.
 Østergaard, Anette M. Chr. 187 f.

